

T.C.

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

YÖNETİM BİLİMLERİ BİLİM DALI

**KİTLESEL ZORUNLU GÖÇLERİN AFETSELLİĞİ:
SURIYELİ GÖÇÜ PERSPEKTİFİNDEN GÖÇ YÖNETİMİNDE
YENİ YAKLAŞIMLAR**

(DOKTORA TEZİ)

Ali Utku ŞAHİN

BURSA-2018

T.C.

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

YÖNETİM BİLİMLERİ BİLİM DALI

**KİTLESEL ZORUNLU GÖÇLERİN AFETSELLİĞİ:
SURİYELİ GÖÇÜ PERSPEKTİFİNDEN GÖÇ YÖNETİMİNDE
YENİ YAKLAŞIMLAR**

(DOKTORA TEZİ)

Ali Utku ŞAHİN

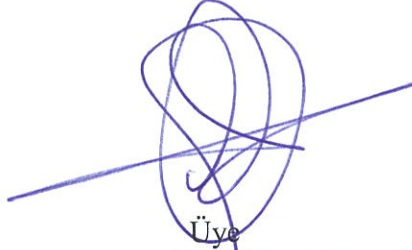
Danışman:

Prof. Dr. Bekir PARLAK

BURSA-2018

T.C. BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Yönetim Bilimleri Bilim Dalı'nda 711115004 numaralı Ali Utku ŞAHİN'in hazırladığı "Kitlesel Zorunlu Göçlerin Afetselliği: Suriyeli Göçü Perspektifinden Göç Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar" konulu Doktora Tezi ile ilgili tez savunma sınavı, 21/12/2018 günü 14:30 – 16:30 saatleri arasında yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin başarılı olduğuna oybirliği ile karar verilmiştir.

Üye
(Tez Danışmanı ve Sınav Komisyonu Başkanı)
Prof. Dr. Bekir PARLAK
Bursa Uludağ Üniversitesi

Üye
Prof. Dr. Ferhat PİRİNÇÇİ
Bursa Uludağ Üniversitesi

Üye
Prof. Dr. Neslihan SAM
Bursa Uludağ Üniversitesi

Üye
Dr. Öğr. Üyesi Levent
BÖRKLÜOĞLU
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi

Üye
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Burhanettin
COŞKUN
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi

21/12/2018

Yemin Metni

Doktora tezi olarak sunduğum “Kitlesele Zorunlu Glerin Afetselliği: Suriyeli G Perspektifinden G Ynetiminde Yeni Yaklaşımlar” başlıklı çalışmanın bilimsel araştırma, yazma ve etik kurallarına uygun olarak tarafımdan yazıldığına ve tezde yapılan btn alıntılarının kaynaklarının usulne uygun olarak gsterildiğine, tezimde intihalrn cmle veya paragraflar bulunmadığına şerefimzerine yemin ederim.

21 / 12 / 2018

Adı Soyadı : Ali Utku şAHİN

ğrenci No : 711115004

Anabilim Dalı: Siyaset Bilimi ve Kamu Ynetimi

Programı : Doktora

Stats : Yksek Lisans Doktora

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS/DOKTORA İNTİHAL YAZILIM RAPORU

T.C. BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
BAŞKANLIĞI'NA

Tarih:21 / 12 / 2018

Tez Başlığı / Konusu: Kitlesel Zorunlu Göçlerin Afetselliği: Suriyeli Göçü Perspektifinden Göç Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar

Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 244 sayfalık kısmına ilişkin, 04.11.2018 tarihinde şahsım tarafından *Turnitin* adlı intihal tespit programından (Turnitin)* aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan özgünlük raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 7'dir.

Uygulanan filtrelemeler:

- 1- Kaynakça hariç
- 2- Alıntılar hariç/dahil
- 3- 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Özgünlük Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve bu Uygulama Esasları'nda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

21 / 12 / 2018

Adı Soyadı: Ali Utku ŞAHİN
Öğrenci No: 711115004
Anabilim Dalı: Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi
Programı: Doktora
Statüsü: Y.Lisans Doktora

Danışman
Prof. Dr. Bekir PARLAK
21 / 12 / 2018

ÖZET

Yazar Adı ve Soyadı	Ali Utku Şahin
Üniversite	Bursa Uludağ Üniversitesi
Enstitü	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Anabilim Dalı	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi
Bilim Dalı	Yönetim Bilimleri
Tezin Niteliği	Doktora Tezi
Sayfa Sayısı	xvii + 257
Mezuniyet Tarihi / / 20
Tez Danışman(lar)ı	Prof. Dr. Bekir PARLAK

KİTLESEL ZORUNLU GÖÇLERİN AFETSELLİĞİ: SURIYELİ GÖÇÜ PERSPEKTİFİNDEN GÖÇ YÖNETİMİNDE YENİ YAKLAŞIMLAR

İnsanlık tarihinin önemli toplumsal olaylarından kabul edilebilecek göç olgusu, iki büyük savaşın yaşandığı son yüzyıllık periyotta kitlesel ve zorunlu bir formda kendisini yeniden göstermiştir. Özellikle savaş ve çatışma bölgelerinden kaçarak güvende olacaklarını düşündükleri ülkelerde sığınma arayanların toplu nüfus hareketleri, göç alan toplumları da etkileyerek çeşitli önlemler almaya mecbur bırakmıştır. Arap Baharı adıyla Ortadoğu coğrafyasını etkileyen halk ayaklanmaları, son olarak Suriye’yi bir iç savaşa sürüklemiş; savaştan kaçan yaklaşık altı milyon insan çevre ülkelere sığınmıştır. Bunlar içerisinde üç buçuk milyondan fazla kişiyle en çok sığınmacı barındıran ülke Türkiye olmuştur.

Bu tez çalışması, bilinen yöntemlerle yönetilmeye çalışılan kitlesel zorunlu göçlerin göç alan ülkelere olan etkilerinin analizi ve bu etkiler bağlamında kitlesel zorunlu göç yönetiminde yeni bir perspektif sunmak amacıyla hazırlanmıştır. Klasik göç literatürünün sığınmacı odaklı perspektifinden bakışına karşılık, göç alan toplumlar perspektifinden konuyu inceleyen bu çalışma; Türkiye’deki Suriyeli sığınmacıların doğurduğu etkiler üzerinden kitlesel zorunlu göçlerin afetselliğini değerlendirmekte ve bütünlükli afet yönetimi sistemlerinin kitlesel zorunlu göçlerin yönetiminde uygun bir araç olduğu iddiasını taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler

Göç, Göç Yönetimi, Afet Yönetimi, Kitlesel Zorunlu Göçler, Türkiye’deki Suriyeliler, Sığınma ve Mülteci

ABSTRACT	
Name and Surname	Ali Utku Şahin
University	Bursa Uludağ University
Institution	Institute of Social Sciences
Field	Political Science and Public Administration
Branch	Administrative Sciences
Degree Awarded	PhD
Page Number	xvii + 257
Degree Date / / 20
Supervisor (s)	Prof. Dr. Bekir PARLAK
<p>DISASTROUSNESS OF MASS INFLUXES: NEW APPROACHES TO MIGRATION MANAGEMENT FROM THE PERSPECTIVE OF SYRIAN INFLUX</p> <p>One of the most important social incidents of the mankind history, migration, has been appeared again in the last century in which two great wars have been experienced, in a form of mass and forced migration. This mass influxes of asylum seekers fleeing from war and conflict zones to safe countries, have also effected immigrant receiving countries and forced these countries to take measures against this mass influxes. Approximately six million people fleeing from war in Syria caused by the grassroots movements named as the Arab Spring which has effected the Middle East, have found asylum in neighbouring countries. More then three and a half million asylum seekers, Turkey is the country hosting the biggest asylum seeker population.</p> <p>The main purpose of this thesis is to analyze the effects of mass influxes which are trying to be managed by the already known methods to the immigrant receiving countries and in regard to these effects to offer a new approach for the management of the mass influxes. Against the asylum seeker centered view of the classical migration literature, this thesis analysis the subject from the point of immigrant receiving countries. According to this perspective, this thesis evaluates the disastrousness of mass influxes with regard to the effects of the Syrian asylum seekers in Turkey and argues that integrated disaster management systems are effective tools for the management of the mass influxes.</p>	
Keywords	
Migration, Migration Management, Disaster Management, Mass Influxes, Forced Migration, Syrians in Turkey, Asylum Seeker and Refugee	

ÖNSÖZ

Gerek ders dönemi, gerekse bu tez çalışmasının hazırlanması sürecinde değerlendirmeleri ve yönlendirmeleriyle ufkumu genişleten ve çalışmanın tamamlanmasında büyük katkısı olan değerli hocam Prof. Dr. Bekir PARLAK'a; idari süreçlerde gereken desteği sağlayarak yardımlarını hiç esirgemeyen Arş. Gör. İbrahim HATİPOĞLU ve Arş. Gör. Furkan KORKMAZ'a; tüm süreçlerde yanımda olarak hiçbir zaman desteklerini esirgemeyen değerli eşim Duygu ŞAHİN'e ve sevgili annem Nurten ŞAR'a teşekkürü bir borç bilirim.

Ali Utku ŞAHİN

Bursa, 2018

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	vii
TABLOLAR	xi
ŞEKİLLER	xii
GRAFİKLER.....	xiii
EKLER.....	xvi
KISALTMALAR.....	xvii
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

GÖÇ VE KİTLESEL ZORUNLU GÖÇLER

1. GÖÇ KAVRAMI.....	8
1.1. GÖÇÜN KAVRAMSAL AÇILIMI	8
1.2. GÖÇ OLGUSUNUN AÇIKLANMASI VE GÖÇE İLİŞKİN TEORİLER	9
1.3. GÖÇ EDENLERİN İRADESİ ÜZERİNE TEORİ VE TİPOLOJİLER	13
1.3.1. Lee'nin İtme – Çekme Faktörleri Teorisi.....	13
1.3.2. Petersen'in Göç Tipolojisi	15
1.3.3. Öberg'in Sert ve Yumuşak Faktörler Teorisi	17
1.4. GÖÇ ETME ŞEKİLLERİ AÇISINDAN GÖÇ ÇEŞİTLERİ.....	18
2. KİTLESEL ZORUNLU GÖÇLER	19

İKİNCİ BÖLÜM

KİTLESEL ZORUNLU GÖÇLER BAĞLAMINDA KAMU HİZMETİ

1. KAMU HİZMETİ KAVRAMI	28
2. KİTLESEL ZORUNLU GÖÇLERDE KAMU HİZMETİ SUNUMU.....	30
2.1. KAMU HİZMETİ SUNUMUNDA VATANDAŞLIK VE VATANDAŞ OLMAYANLARIN DURUMU.....	30
2.1.1. Devlet ve Vatandaşlık Bağı	30
2.1.2. Sığınma Kurumu ve Sığınmacıların Kamu Hizmetlerine Erişimi	33

2.1.3. <i>Kitlesele Zorunlu Göçlerde Sığınma ve Kamu Hizmetlerine Erişimde Kitlesele Sığınmacıların Durumu</i>	36
2.2. ULUSLARARASI ANLAŞMALARDA KAMU HİZMETİ	39
2.2.1. <i>Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşme</i>	40
2.2.2. <i>İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi</i>	42
2.2.3. <i>Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi</i>	43
2.2.4. <i>Avrupa Sosyal Şartı</i>	44
2.2.5. <i>Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi</i>	44
3. GÖÇLER VE KİTLESEL ZORUNLU GÖÇLERİN TOPLUMSAL SONUÇLARI	45
3.1. GÖÇMEN KİMLİĞİ	50
3.2. REFAH DÜZEYİ	55
3.3. EKONOMİ VE EMEK PİYASASI	57
3.4. TOPLUMSAL YAŞAM VE KÜLTÜR.....	60
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
KİTLESEL ZORUNLU GÖÇLERİN AFETSELLİĞİ	
1. AFET VE KRİZ KAVRAMLARININ KAVRAMSAL AÇILIMI	67
2. SOSYOLOJİK AÇIDAN AFETLER VEYA AFET SOSYOLOJİSİ	77
3. KİTLESEL ZORUNLU GÖÇLERİN AFET VE KRİZ KAVRAMLARI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	83
3.1. SEYAHAT ÖZGÜRLÜĞÜ VE BARINMA AÇISINDAN KİTLESEL ZORUNLU GÖÇLER VE SONUÇLARI	85
3.2. SAĞLIK HİZMETLERİNE ERİŞİM AÇISINDAN KİTLESEL ZORUNLU GÖÇLER VE SONUÇLARI.....	88
3.3. EĞİTİM HİZMETLERİNE ERİŞİM AÇISINDAN KİTLESEL ZORUNLU GÖÇLER VE SONUÇLARI.....	94
3.4. İŞ PİYASASINA ERİŞİM AÇISINDAN KİTLESEL ZORUNLU GÖÇLER VE SONUÇLARI.....	99
3.5. SUÇ VE GÜVENLİK AÇISINDAN KİTLESEL ZORUNLU GÖÇLER VE SONUÇLARI	103
3.6. MALİ BOYUTUYLA KİTLESEL ZORUNLU GÖÇLER VE SONUÇLARI	110

3.7. TOPLUMSAL ALGI AÇISINDAN KİTLESEL ZORUNLU GÖÇLER VE SONUÇLARI

..... 116

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

**GÖÇ YÖNETİMİNDE YENİ YAKLAŞIMLAR: KİTLESEL ZORUNLU
GÖÇLERİN YÖNETİMİNDE AFET YÖNETİMİ STRATEJİSİ**

1. BİRİNCİ HİPOTEZİN SINANMASINA İLİŞKİN BULGULAR132

2. İKİNCİ HİPOTEZİN SINANMASINA İLİŞKİN BULGULAR.....146

**3. KİTLESEL ZORUNLU GÖÇLERİN YÖNETİMİNDE AFET
YÖNETİMİ MODELİNİN KULLANIMI.....152**

SONUÇ.....166

EKLER.....171

**EK – 1 AVRUPA'DAKİ BAZI ÜLKELERDE SİĞİNMA ARAYANLARIN
SEYAHAT ÖZGÜRLÜĞÜ, SAĞLIK, EĞİTİM VE İŞ PİYASASINA ERİŞİM
OLANAKLARI BAKIMINDAN DURUMLARI.....171**

**EK – 2 GÖÇ VE GÖÇMENLİĞE İLİŞKİN ARAŞTIRMA SORULARI VE
YILLARA GÖRE DAĞILIMI176**

EK – 3 HABER ANALİZLERİNDE KULLANILAN VERİLER.....179

**EK – 4 SOSYAL MEDYA (TWITTER) ANALİZİNDE KULLANILAN
VERİLER224**

**EK – 5 ALAN ARAŞTIRMASI AMACIYLA HAZIRLANAN KURUM
LİSTESİ VE SORULAR.....242**

KAYNAKÇA244

ÖZGEÇMİŞ.....257

TABLULAR

	Sayfa
Tablo 1.1. Bilim Dallarına Göre Göç Teorileri	11
Tablo 1.2. Analiz Düzeylerine Göre Göç Teorileri	11
Tablo 1.3. Dünyada Doğal Afetler Nedeniyle Zorunlu Göçmenlerin Sayısı (2008 – 2017)	24
Tablo 2.1. Avrupa Sosyal Araştırmasının Ükelere Göre Nüfus ve Yıl Dağılımı	48
Tablo 3.1. Türkiye'deki Suriyelilerin İllere Göre Dağılımı (2018)	87
Tablo 3.2. Geçici Koruma Altındaki Suriyelilerin Örgün Eğitime Erişimi	97
Tablo 3.3. Türkçe Kurslarına Kayıtlı Suriyeliler	97
Tablo 3.4. Genel, Mesleki ve Teknik Kurslara Katılan Suriyeli Kursiyerler (2014 – 2018)	98
Tablo 3.5. Ceza İnfaz Kurumuna Giren Hükümlülerin Suç Türlerine ve Uyruklarına Göre Dağılımı (2016)	109
Tablo 3.6. Suriyeli Sığınmacıların Barınma Merkezlerine ve İllere Göre Dağılımı (2013)	112
Tablo 3.7. Barınma Merkezlerinin Kurulum Maliyetleri (2013)	113
Tablo 3.8. İl Ölçeğinde Günlük Kişi Başı Maliyetler (2013)	114
Tablo 3.9. Haber ve Sosyal Medya Taramalarında Kullanılan Veriler	120
Tablo 3.10 Haber Analizlerinde Kullanılan Temalar ve Durum / Konu Başlıkları	120
Tablo 3.11. Haber Temalarının Yıllara Göre Dağılımları	122

ŞEKİLLER

	Sayfa
Şekil 1.1. Yaşanan ve Göç Edilecek Yerlerdeki Faktörler ve Engeller	14
Şekil 3.1. Kaynaklarına Göre Afetler	72
Şekil 3.2. Türkiye’deki Suriyelilere Sunulan Eğitimin Yapısı	96
Şekil 4.1. Toplumsal Düzen, Tetikleyici Olay ve Sonuçlar Arasındaki İşleyiş	134
Şekil 4.2. Toplumsal Düzen, Tetikleyici Olay ve Etkiler Döngüsü	135
Şekil 4.3. Afet Yönetimi Döngüsü	153
Şekil 4.4. Türkiye Afet Müdahale Planı ve Plan Türleri	154
Şekil 4.5. Kitlesele Zorunlu Göçlere İlişkin Strateji ve Model Önerisi	160
Şekil 4.6. Kitlesele Zorunlu Göç Stratejisi Program ve Uygulama Modülleri	164

GRAFİKLER

	Sayfa
Grafik 1.1. Zorunlu Göçler ve Yıllara Göre Değişimleri	22
Grafik 1.2. Zorunlu Göç Eden İnsanlar ve Göç Etme Nedenleri (2003 – 2017)	24
Grafik 1.3. Kitlesele Zorunlu Göçler Risk Matrisi (2015 – 2018)	25
Grafik 1.4. Kitlesele Zorunlu Göçlere Neden Olabilecek Risk Faktörlerinin Yıllara Göre Risk Skorları (2015 – 2018)	26
Grafik 2.1. Sizce sizinle aynı ırk / etnik kökene sahip olanların ülkenize gelmesine izin verilmeli mi? (%)	51
Grafik 2.2. Sizce sizinle aynı ırk / etnik kökene sahip <u>olmayanların</u> ülkenize gelmesine izin verilmeli mi? (%)	51
Grafik 2.3. Sizce göçmenlerin iyi eğitilmiş olması ne kadar önemli? (%)	52
Grafik 2.4. Sizce göçmenlerin ülkenizin dilini konuşması ne kadar önemli? (%)	53
Grafik 2.5. Sizce göçmenlerin Hristiyan olması ne kadar önemli? (%)	53
Grafik 2.6. Sizce göçmenlerin beyaz ırktan olması ne kadar önemli? (%)	54
Grafik 2.7. Sizinle farklı ırk / etnik gruptan bir göçmen patronunuz olsaydı ne düşünürdünüz? (%)	54
Grafik 2.8. Sizinle farklı ırk / etnik gruptan bir göçmen bir yakınınızla evlenseydi ne düşünürdünüz? (%)	55
Grafik 2.9. Sizce fakir Avrupa ülkelerinden gelenlerin ülkenize gelmesine izin verilmeli mi? (%)	56
Grafik 2.10. Sizce Avrupa dışındaki fakir ülkelerele gelenlerin ülkenize gelmesine izin verilmeli mi? (%)	56
Grafik 2.11. Sizce göçmenlerin ülkenizin ihtiyacı olan iş becerilerine sahip olması ne kadar önemli? (%)	58
Grafik 2.12. Sizce ülkenize gelenler sizin işinizi elinizden mi alıyor yoksa yeni iş olanakları mı yaratıyor? (%)	58
Grafik 2.13. Sizce ülkenize gelenlerin vergi verme ve hizmet alma yönünden, faydası mı yoksa zararı mı var? (%)	59
Grafik 2.14. Sizce göç ülke ekonomisi için iyi mi yoksa kötü mü? (%)	59
Grafik 2.15. Sizce göçmenlerin ülkenizdeki yaşam şekline alışkın olması ne kadar önemli? (%)	60

Grafik 2.16. Sizce göçmenler ülkenizin kültürel hayatını zenginleştiriyor mu, zenginleştirmiyor mu? (%)	61
Grafik 2.17. Sizce göçmenler ülkenizi yaşamak için daha iyi bir yer mi yapıyor yoksa daha kötü mü? (%)	61
Grafik 2.18. Göçmenler ülkedeki suç sorununu nasıl etkiliyor? (%)	62
Grafik 2.19. Yaşadığımız bölgeyi azınlıklar / farklı etnik gruplar açısından tanımlayınız. (%)	62
Grafik 2.20. Herkesin aynı gelenek ve görenekleri paylaşması bir ülke için iyi midir? (%)	63
Grafik 2.21. İşyerinde etnik ayrımcılığına karşı kanunların bulunması ülke için iyi midir? (%)	63
Grafik 2.22. Hükümet mülteci başvurularını değerlendirirken cömert davranmalı mıdır? (%)	64
Grafik 3.1. Türkiye’deki Suriyeliler ve Barınma Yerlerine Göre Dağılımı	86
Grafik 3.2. Suriyeli sığınmacılar buldukları yerlerde şiddet, hırsızlık, kaçakçılık ve fuhuş gibi suçlara bulaşarak toplumsal ahlak ve huzuru bozmaktadır (%)	104
Grafik 3.3. Suriyeli sığınmacılar buldukları yerlerde şiddet, hırsızlık, kaçakçılık ve fuhuş gibi suçlara bulaşarak toplumsal ahlak ve huzuru bozmaktadır (%)	105
Grafik 3.4. Suriyeli sığınmacılar içinden bir kısım şahısların suç işledikleri gerekçesiyle, bazı şehirlerimizde sığınmacılara yönelik sert tepkiler gösterildi. Bu konuda görüşünüz nedir? (%)	106
Grafik 3.5. Suriyelilerin Karıştığı Adli Olayların Olay Türüne Göre Dağılımları 2011 – 2014 (%)	108
Grafik 3.6. Temalarına Göre Haber Sayıları (2011 – 2018)	121
Grafik 3.7. Haberlerin Yıllara Göre Dağılımları	121
Grafik 3.8. Barınma ve Seyahat Özgürlüğü Temasının Konu / Durum Başlıklarına Göre Dağılımı (2011-2018)	123
Grafik 3.9. Eğitim Temasının Konu / Durum Başlıklarına Göre Dağılımı (2011-2018)	123
Grafik 3.10. Ekonomi Temasının Konu / Durum Başlıklarına Göre Dağılımı	124

(2011-2018)	
Grafik 3.11. Uyum Temasının Konu / Durum Başlıklarına Göre Dağılımı	124
(2011-2018)	
Grafik 3.12. Politika Temasının Konu / Durum Başlıklarına Göre Dağılımı	125
(2011-2018)	
Grafik 3.13. Sağlık Temasının Konu / Durum Başlıklarına Göre Dağılımı	125
(2011-2018)	
Grafik 3.14. Yaşam Temasının Konu / Durum Başlıklarına Göre Dağılımı	126
(2011-2018)	
Grafik 3.15. Sınır Geçişleri ve Güvenliği Temasının Konu / Durum	126
Başlıklarına Göre Dağılımı (2011-2018)	
Grafik 3.16. Suç ve Adli Olaylar Temasının Konu / Durum Başlıklarına Göre	127
Dağılımı (2011-2018)	
Grafik 3.17. Suç ve Adli Olaylar Temalı Haberlerin İllere Göre Dağılımları	128
(2011 – 2018)	
Grafik 3.18. Sosyal Medya Paylaşımlarının Anahtar Kelime ve Yıllara Göre	129
Dağılımları	

EKLER

	Sayfa
EK – 1 Avrupa'daki Bazı Ülkelerde Sığınma Arayanların Seyahat Özgürlüğü, Sağlık, Eğitim ve İş Piyasasına Erişim Olanakları Bakımından Durumları	171
EK – 2 Göç ve Göçmenliğe İlişkin Araştırma Soruları ve Yıllara Göre Dağılımı	176
EK – 3 Haber Analizlerinde Kullanılan Veriler	179
EK – 4 Sosyal Medya (Twitter) Analizinde Kullanılan Veriler	224
EK – 5 Alan Araştırması Amacıyla Hazırlanan Kurum Listesi ve Sorular	242

KISALTMALAR

Bibliyografik Bilgiler	Uluslararası	Türkçe
Amerika Birleşik Devletleri	USA	ABD
Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı	AFAD	AFAD
Aktaran	as cited in	akt.
Bakınız	V.	Bkz.
Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği	UNHCR	BMMYK
British Broadcasting Company	BBC	BBC
Çeviren	trans. by	çev.
Editör	ed. by	ed.
Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü	OECD	OECD
Madde	art.	md.
Orta Doğu Araştırmaları Merkezi	ORSAM	ORSAM
Sayfa / sayfalar	p. / pp.	ss.
Tüketici Fiyatları Endeksi	-	TÜFE
Uluslararası Göç Örgütü	IOM	IOM
Birleşmiş Milletler Afet Risk Azaltım Ofisi	UNISDR	UNISDR
Ülke İçinde Yerinden Edilme İzleme Merkezi	IDMC	IDMC
Ve Diğerleri	et al	vd.
Yazarın Notu	W.N.	Y.N.

GİRİŞ

Tarihin başlangıcından beri var olan göç olgusu, insanlığın gelişimi için çok önemli sonuçlar doğurmuş; kimi zaman çağ kapatıp çağ açmış, kimi zamansa ulusların yaşayışında köklü değişiklikler meydana getirmiştir. Günümüzde ise göç, küreselleşen dünyada form değiştirmiş, artık insan hareketliliği kontrol edilemez ve belki de takip edilemez bir ölçüğe evrilmiştir. Hele ki son birkaç yıllık dönemde, özellikle de içerisinde yaşadığımız coğrafyada göç olgusu ve doğurduğu sonuçlar, daha fazla hissedilir olmuş ve günlük yaşam pratiği içerisinde kendisine yer bulmuştur (Parlak ve Şahin, 2015:66).

Tarihsel süreç içerisinde, insanların çeşitli ölçeklerde yer değiştirmelerinin nedenleri sürekli olarak araştırılmış ve yer değiştirme veya göç olgusuna yönelik birden fazla teori geliştirilmiştir. Sosyal bilimler içerisindeki göç yazınına da şekil veren bu teoriler incelendiğinde, göç etme olgusunun ağırlıklı olarak “bireysel” ve “ekonomik” yönleri üzerinde durulduğu görülmektedir. Bir başka ifadeyle, gözlemlendikleri ve üretildikleri dönemin koşulları içerisinde şekillenen birçok göç teorisi, odağına “göçmen”i almakta ve bu göçmenin birey olarak davranışlarını anlamlandırmanın temeline, ekonomik gerekçeleri yerleştirmektedir.

Ancak bilindiği üzere yalnızca ekonomik sebeplerle ilişkili olmayan göç olgusu; aynı zamanda bireylerin ve/veya kitlelerin çeşitli zorlayıcı faktörlere bağlı olarak irade dışı yer değiştirmelerini de kapsayan bir alanı oluşturmaktadır.

Literatürde göç edenlerin göç etme nedenlerini zorlayıcı sebeplere bağlı olarak değerlendiren ve “reaktif göç” veya “zorunlu göç” olarak tanımlanan bu göçler, günümüz yaşam pratiklerinde yaşanan keskin değişimlerin bir sonucu olarak fark edilir bir artış eğilimi göstermektedir. İkinci Dünya Savaşı sonrasında, belki de savaşın yarattığı tahribatın da bir gereği olarak yapılan uluslararası anlaşmalarla rejimi şekillendirilen mültecilik ve sığınmacılık olgusunun yanı sıra, bugünün değişen koşulları, akademik olarak varlığı birçok araştırmayla kabul edilen fakat rejim ölçeğinde henüz tanımlanmayan “iklim veya çevre mültecileri” ve “ülke içinde yerinden edilmiş insanlar” gibi farklı kavramların da ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu realite, geçmiş göç pratiklerimizin doğurduğu ve halen kullanılmaya devam eden birçok kavramın da, yeniden tanımlanması gerekliliğini ortaya çıkardığı gibi genel olarak göç olgusunun

küreselliği ve kompleksliği de günümüzde göç alanında çalışan birçok araştırmacının, göç olgusuyla ilgili yeni yaklaşımların geliştirilmesi gerektiği noktasında fikir birliğine varmasının nedenlerinden birisi olarak değerlendirilmektedir.

Ancak, varılan bu fikir birliği ve buna bağlı olarak göç yazınında ortaya çıkan yeni teorilerin; geçmişten günümüze kadar yapılan araştırmaların yeniden yorumlanmaları veya birleştirilerek yeni çıkarımlar elde edilmeye çalışılması sonucunda; bir başka deyişle yeni yaklaşımların, eski teorilerin bir türevi şeklinde ortaya çıktığı iddia edilebilir. Bu bağlamda bu yeni teoriler de, tıpkı eski teoriler gibi göçü, ekonomik temelde ele almakta ve küreselleşen dünya ilişkilerinde sistematik olarak açıklamaya ve anlamlandırmaya çalışmaktadır.

Oysa ki, ifade edildiği üzere göç, geçmişte olduğu gibi bugün de, bir zorlayıcı sebebe bağlı olarak ortaya çıkabilmekte ve bireyleri ekonomik nedenlerden bağımsız olarak ve kitlesel bir şekilde yer değiştirmeye zorlamaktadır. Günümüz dünyasında yaşanan gelişmelere paralel olarak artış eğiliminde olan zorunlu göç hareketleri, ekonomik ve bireysel göçlerin doğurduğu sonuçlardan daha ağır sonuçlara neden olmakta ve bu durum kitlesel olarak göç etmek zorunda kalanlar kadar, bu göçü karşılamak zorunda kalan toplumlara da derinden etkilemektedir.

Bu bağlamda “mültecilik”, “sığınmacılık” ve “kitlesel sığınma” kavramlarıyla tanımlanan bu göç türlerinin araştırılmasında, klasik göç literatürünün yanı sıra, farklı disiplinlere ait teorilerden de faydalanılması gerekliliğinin ortaya çıktığı değerlendirilmelidir. Bu kapsamda çalışılacak tez; bugünün genelde göç, özeldense kitlesel zorunlu göç sorunlarını problem sahası olarak belirlemekte ve esasen kitlesel zorunlu göçlerin; bugünkü nedenleri ve doğurdukları sonuçlar bakımından ele alındığında; afet kavramı ve bu kavram etrafında oluşan afet yönetimi terminolojisi ve yaklaşımları ile çok yakın bir ilişki içerisinde olduğu değerlendirilmektedir.

Bu bakımdan, özellikle kitlesel sığınma konusundaki son gelişmeler bu konudaki temel problemin etkin, verimli, bütünlük ve stratejik bir yaklaşımla ele alınarak kurgulanmış bir göç yönetimi modelinin bulunmaması olduğunu göstermektedir. Bu yöndeki eksiklik göç olgusunun sonuçları dikkate alındığında, toplumsal düzene yönelik tehditleri de beraberinde getirebilecek ölçütlere dönüşebilmektedir.

Bu noktada bu tez çalışması, kitlesel zorunlu göçlerin bir afet türü olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceğiyle, risk ve afet yönetimi yazınından ve yaklaşımlarından faydalanılarak kitlesel zorunlu göçlerin yönetimine yönelik nasıl bir yönetim modeli kurgulanabileceği sorularına cevap aramak amacıyla yapılmıştır.

Başka bir ifadeyle bu tez çalışması, aşağıdaki iki hipotezi sınamak amacıyla yapılmıştır:

H1.Kitlesel zorunlu göçler, göç alan ve veren toplumları etkileyerek her iki toplumda da olumlu ve olumsuz sonuçların ortaya çıkmasına ve özellikle göç alan toplumlarda olumsuz sonuçların yeniden üretilmesine neden olur.

H2.Kitlesel zorunlu göçler bir afet türüdür ve kitlesel zorunlu göçlerin yönetiminde, modern afet yönetimi yöntem ve pratikleri kullanılabilir.

Bu noktada Türkiye'nin, tez çalışması açısından önemine değinilmesi gerekmektedir. Konumu gereği, dünyanın geçmişte olduğu gibi bugün de önemli göç yolları üzerinde bulunan Türkiye, batı ülkelerindeki daha yüksek refaha ulaşmak amacıyla yoksul doğu ve güney ülkelerinden gelen birçok göçmenin önemli bir durak noktasıdır. Ayrıca Türkiye, bugün dünyanın politik açıdan en sorunlu bölgelerinin de sınır komşusu konumundadır. Arap Baharı adı verilen ve son sekiz yıllık zaman diliminde Kuzey Afrika ve Orta Doğu siyasetinde köklü değişimlere neden olan halk hareketlerinin, 2011 yılında Türkiye'nin güney komşusu Suriye'yi de etkisi altına alması, Türkiye'yi, savaştan kaçan Suriyelilerin kitlesel akımıyla karşı karşıya bırakmıştır. Bu bağlamda Türkiye, bu alandaki son dönem çalışma yoğunluğunun da gösterdiği üzere, çalışılacak tez konusu için güncel bir araştırma sahası konumundadır. Ancak, son dönemde "sığınmacı ve mültecilerin sorunları" üzerine hazırlanan ve çoğu akademi dışı olan çalışmaların aksine bu tez çalışması konuya farklı bir perspektiften bakma iddiasındadır. Bu çalışma ile elde edilecek sonuçların da, şu an Türkiye'nin içerisinde bulunduğu problemlerin çözümüne ve geleceğe dönük kitlesel zorunlu göç yönetimi politikalarının üretilmesine yardımcı olacağı değerlendirilmektedir.

Modern afet yönetimi perspektifi ve pratiklerinden faydalanarak makro ölçekte bir kitlesel zorunlu göç yönetimi stratejisi geliştirmeyi amaçlayan ve bu amaca yönelik olarak yukarıda değinilen iki hipotezi sınamaya iddiasında olan tez çalışmasının bütün aşamalar dikkate alındığında takvim yılı olarak yaklaşık yedi yıllık bir çalışmanın ürünü

olduğu ifade edilebilecektir. Türkiye'ye Suriye'den ilk girişlerin başladığı 2011 yılı itibariyle fikren oluşmaya başlayan bu çalışma, akademik tartışmalar ve literatür taramalarıyla birlikte yaklaşık dört yıllık bir süre sonunda fikri olgunluğa erişmiştir. Bu dört yıllık süre içerisinde, öncelikle kitlesel zorunlu göçlerle ilgili literatür taranarak alanda yapılan çalışmalar incelenmiş; benzer bir süreç afet yönetimi alanı için de tekrarlanmıştır. Şüphesiz ki çalışma konusunun güncelliği, kitlesel zorunlu göçlerle ilgili literatür taramalarında birçok farklı ve güncel kaynağa ulaşılmasını kolaylaştırmıştır. Ancak, bir kısmı kaynakçada da gösterilen bu kaynakların, çoğunlukla göçmen odaklı dili; bu çalışmanın fikri oluşum ve olgunluğunun önemli nedenlerinden birisini oluşturmaktadır. Şöyle ki literatür taramaları, göçü karşılayan toplumların göç olgusundan nasıl etkilendiklerine ilişkin çalışmaların azlığını ortaya çıkarmıştır. Ayrıca, aynı tarama çalışmaları, kitlesel zorunlu göçlerin afet yönetimi perspektifinden değerlendirilmediğini de göstermiştir. Bu anlamda bu çalışma, kitlesel zorunlu göçlerin afetselliği eksenini üzerine kurgulanarak, hem afet yönetimi ve göç alanlarındaki bir eksiği tamamlama hem de belki de bu iki alanda bir ilk olma iddiasını taşımaktadır.

Fikri olgunluğa yaklaşık dört yıllık bir zaman diliminde ulaşan bu çalışmanın yazım süreci, süreç içerisinde yaşanan çeşitli aksaklıklar dikkate alınmadığında, yaklaşık iki yıllık bir süreyi kapsamaktadır. Taranan literatür ve akademik tartışma ve danışma süreci, bu iki yıllık periyot içerisinde de devam etmiş ve süreç içerisindeki alana özgü ve güncel gelişmeler, tez yazımı boyunca dikkatle izlenip değerlendirilmiştir.

Dört temel bölüm halinde hazırlanan bu çalışmanın birinci bölümünde, göç ve kitlesel zorunlu göç kavramları üzerine odaklanılarak kavram yoğun bir yöntemle bu kavramlara ilişkin kuram ve yaklaşımlar ortaya konulmuştur.

İkinci bölümde, kamu hizmetinin kitlesel zorunlu göç durumlarında sunumu, bu sunuma temel teşkil eden hukuk düzeni ve kitlesel zorunlu göçlerin göç alan toplumlar üzerinde doğurduğu etkilere yer verilmektedir. Bu bağlamda bu bölüm, devlet ve vatandaşlık bağıyla kamu hizmetleri arasındaki ilişkiyi ve uluslararası sığınma ve mülteci hukuku dikkate alınarak kitlesel sığınmacıların bu ilişkideki yerini; ayrıca Avrupa toplumları temel alınarak, kitlesel zorunlu göçlerin göç alan toplumlar üzerindeki toplumsal sonuçlarını içermektedir.

Çalışmanın temel odak noktası olan kitlesel zorunlu göçlerin afetselliği, üçüncü bölümde tartışılmaktadır. Afet ve kriz kavramlarının kavramsal açımları ve bu kavramların sosyolojik anlamda değerlendirilmesini içeren bölüm aynı zamanda kitlesel zorunlu göçlerin afetselliğinin sınanması amacıyla kullanılan yöntemi de içermektedir. Bu bağlamda, afet kavramının temel olarak toplumsal düzen ve işleyişle olan ilişkisinden hareketle, meydana gelen olayın toplumsal düzene olan etkilerinin uluslararası hukuk dikkate alınarak tespit edilen kamu hizmetleri temel alınarak incelenmesini içeren eklettik bir yöntemin kullanıldığı bu bölüm, çalışmanın örneklem alanı olan Türkiye'deki Suriyeli sığınmacılara sunulan kamu hizmetleriyle Türk toplumunun Suriyeli sığınmacılar algısının haber ve sosyal medya analizleriyle değerlendirilmesini içermektedir. Bu anlamda bu bölümde, kitlesel zorunlu göçlerin yedi başlık altında toplanan hizmetlere etkileri, Türkiye'deki Suriyeli sığınmacılar örneklemeyle değerlendirilmiş; bu başlıklardan birisi olan toplumsal algıya, 2011 – 2018 yıllarını kapsayacak şekilde ilgili bölümde belirtilen parametrelere göre yapılan haber ve sosyal medya taramaları üzerinden analiz edilmiştir.

Dördüncü bölüm, bu çalışmaya kaynaklık eden hipotezlerin; bu bölüme kadar toplanan ve değerlendirilen veriler ışığında sınanmasını içermektedir. Ayrıca bu bölümde, günümüz dünyasının bir realitesi olarak kitlesel zorunlu göçlerin yönetimine yönelik mevcut uygulamaların, farklı bir perspektifte değerlendirilerek yeniden organize edilmesine ilişkin makro ölçekli bir stratejik modele ilişkin değerlendirmeler de sunulmaktadır.

Bu tez çalışmasının örneklemini, Türkiye'deki Suriyeli sığınmacılar oluşturmaktadır. Çalışmanın hazırlandığı dönem itibariyle güncel bir konuyu değerlendirmek amacıyla yapılan bu tercih, aynı zamanda çalışmanın sınırlılıklarının da kaynağını oluşturmaktadır.

Kapsam itibariyle çok geniş bir alanda incelenebilecek kitlesel zorunlu göçlerin afetselliği konusunda dünyadaki tüm kitlesel nüfus hareketleri örneklem olarak alınamayacağından; gerek güncelliği, gerek yakın dönemin en büyük kitlesel nüfus hareketi olması gerekse Türkiye'yi ilgilendirmesi dolayısıyla alan çalışmalarına uygun olması; Türkiye'deki Suriyeli sığınmacılar bu çalışmanın örneklem olarak seçilmesinin nedenlerini oluşturmaktadır.

Kitlesel zorunlu göçlerin göç alan toplumlara olan etkilerini odak noktasına alan bu çalışmanın hazırlık aşamasında, birinci elden verilerin kullanımının ve önerilen göç yönetimi stratejisi modelinin gerçekçi ve uygulanabilir bir model olmasının sağlanması amacıyla, Türkiye'deki Suriyelilerle ilişkili hizmetlerin sunumu ve koordinasyonunda görevli tüm kamu kurum ve kuruluşlarıyla doğrudan görüşmeleri içeren bir alan çalışması da planlanmış ve bu amaçla T.C. Hatay Valiliği'ne gerekli izinlerin alınması amacıyla başvuruda bulunulmuştur.

Ancak, görüşülmek istenilen kurumlardan Hatay İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü yetkisizlik gerekçesiyle; Hatay İl Sağlık Müdürlüğü ise hazırlanan görüşme sorularının hassasiyet gerektiren hususları içermesi nedeniyle görüşme taleplerini reddetmiştir. Hatay İl Göç İdaresi Müdürlüğü güvenlik soruşturması yapmak istediğinden ve bu tez çalışmasının tamamlandığı tarihte dahi bu soruşturma tamamlanmamış olduğundan, ilgili müdürlükle görüşme gerçekleştirilememiştir. Görüşme talebine tek olumlu cevabı veren Hatay Çalışma ve İş Kurumu Müdürlüğü'yle ise, görüşme randevuları organize edilemediğinden görüşülememiştir. Diğer kurumlarsa görüşme talebine cevap dahi vermemiştir. Görüşme izni talep edilen kurumlar ve görüşmeye konu olacak sorulara ilişkin liste, EK – 5'te sunulmaktadır.

Sayılan sebeplere bağlı olarak yapılamayan görüşmeler nedeniyle, hipotezlerin sınanmasına kaynaklık eden veriler, çalışma konusuna ilişkin daha önce yapılan araştırma çalışmaları ve raporlar kullanılarak elde edilmek zorunda kalmıştır.

Kurumsal görüşmelerin yapılamaması, dördüncü bölümde sunulan modelin uygulama yapısının kurulamamasına da neden olmuştur. Bu nedenle modelin stratejik seviyesi ve afet yönetimi kurgusuna ağırlık verilerek toplanan mevcut veriler ve yapılan değerlendirmeler dikkate alınarak Türkiye'yi yirmi birinci yüzyıla taşıyacak kitlesel göç yönetimi stratejisi, genel yaklaşım ve esaslar bağlamında oluşturulmuştur.

Çalışmanın sonuç bölümü de, tüm bu değerlendirmeler dikkate alınarak, Türkiye'nin yeni göç yönetimi stratejisi ve bu stratejinin uygulama aracı olan modelin sürdürülebilirliğine ilişkin önerileri içermektedir.

Yukarıda ifade edilen çalışma konusunun kapsamı ve örneklem alanına ilişkin araştırma sürecinde yaşanan sorunlar; bu çalışmanın belki de en önemli eksiğini oluşturmaktadır. Şöyle ki; değerlendirildiği üzere çok geniş bir literatüre sahip olan göç, kitlesel zorunlu göçler ve afet yönetiminin; bir tez çalışması kapsamı içerisinde ve bir

bütün olarak ele alınması mümkün olmayacaktır. Bu nedenle çalışma, Türkiye ve Suriyelilerle sınırlandırılmış ve araştırma eksenini, Türkiye'deki Suriyeliler üzerine kurgulanmıştır. Bir başka ifadeyle hipotezlerin oluşturulması; fikri gelişme aşaması boyunca toplanan verilerin, Türkiye'ye göç eden Suriyelilerin Türk toplumuna ve hizmetlere olan etkisinin analizi ve bu analiz sonucunda elde edilecek verilerin afet yönetimi perspektifiyle değerlendirilmesi fikrine dayanmaktadır. Bu bağlamda, elde edilen fikri özgünlük, çalışmanın teorik temeli anlamında geniş bir literatür taramasını gerektirmişken; coğrafi ve ampirik anlamda yukarıda sayılan sınırlamaları ortaya çıkarmıştır. Özellikle, sayılan nedenlere bağlı olarak ortaya çıkan ampirik çalışmanın eksikliği, çalışmanın teori yoğun bir şekilde hazırlanmasına neden olmuştur.

Klasik anlamda bir göçmen ülkesi olmayan Türkiye, uzun yıllar boyunca göçe karşı mesafeli duruşunu ve göç ve göçmenlerin ülkeye gelişini engelleyecek politik yaklaşımını sürdürmeyi başarmıştır. Ancak, Türkiye'nin bulunduğu coğrafya ve bu coğrafyadaki konumu, Türkiye'nin doğu ile batı; güney ile kuzey arasında bir geçiş ülkesi konumunda kalmasına neden olmaktadır. Özellikle Soğuk Savaş sonrası dönem dikkate alındığında, refah sahibi ülkelere yönelen göç hareketlerinde önemli bir durak noktası olan Türkiye'nin, önceki dönem pratikleriyle göçü engellemeye yönelik çabaları, bugünün koşullarını karşılamaktan uzaktır. Bu nedenle bu tez çalışması, özellikle kitlesel zorunlu göçlere ve bu göçlerin yönetimine yeni bir bakış açısıyla yaklaşmayı hedefleyerek; Türkiye'nin özellikle kitlesel zorunlu göç yönetiminde sahip olması gerektiği düşünülen yeni stratejisine, afet yönetimi literatürü kullanılarak katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

GÖÇ VE KİTLESEL ZORUNLU GÖÇLER

“Göç ve Kitlesele Zorunlu Göçler” başlıklı bu bölümde; göç ve kitlesele zorunlu göç kavramlarına ilişkin kavramsal açılımlarla birlikte, her iki kavrama ilişkin teorik yaklaşımlara ve özellikle de irade esasına dayalı tipolojilere yer verilmektedir.

1. GÖÇ KAVRAMI

1.1. GÖÇÜN KAVRAMSAL AÇILIMI

Kavramsal anlamda değerlendirildiğinde göç kavramına ilişkin birçok tanım, birçok farklı kaynakta yer almaktadır. Örneğin Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük¹ göç kavramını, “ekonomik, toplumsal, siyasi sebeplerle bireylerin veya toplulukların bir ülkeden başka bir ülkeye, bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine gitme işi, taşınma, hicret, muhaceret” şeklinde tanımlamaktadır.

Türk Dil Kurumu Coğrafya Terimleri Sözlüğünde² göç kavramı için “çalışmak ve kendine daha iyi yaşama olanakları bulmak umuduyla, insanların oturdukları yeri bırakıp başka yörelere giderek orada kesin ya da geçici olarak yerleşmeleri” tanımı kullanılırken İktisat Terimleri Sözlüğünde³ göç, “iktisadi, siyasi veya sosyal nedenlerle bir yerleşim biriminden başka bir yerleşim birimine doğru gerçekleşen nüfus hareketleri” şeklinde tanımlanmaktadır.

Britannica Ansiklopedisinde⁴ ise göç kavramı insan göçü olarak değerlendirilmekte ve “bir birey veya grubun kalıcı yer değiştirmesi” şeklinde tanımlanmaktadır. Göç Terimleri Sözlüğünde ise göç kavramı, “bir kişinin veya bir grup insanın uluslararası bir sınırı geçerek veya bir devlet içinde yer değiştirmesi. Süresi,

¹ Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük, 2016, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5702cb7dd29908.63154959, (04.04.2016)

² Türk Dil Kurumu Coğrafya Terimleri Sözlüğü, 1980, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5702cb7dd29908.63154959, (04.04.2016)

³ Türk Dil Kurumu İktisat Terimleri Sözlüğü, 2004, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5702cb7dd29908.63154959, (04.04.2016)

⁴ Britannica Ansiklopedisi, 2016, <http://global.britannica.com/topic/human-migration>, (04.04.2016)

yapısı ve nedeni ne olursa olsun insanların yer değiştirdiği nüfus hareketleri” şeklinde tanımlanmaktadır (Uluslararası Göç Örgütü, 2013:35). Bir diğer tanıma göre ise göç, “insanların, özellikle ulusal sınırlar içinde, bir coğrafi bölgeden diğerine hareketi” şeklinde tanımlanmaktadır (Giddens ve Sutton, 2014:109).

Göçe ilişkin tanımlar çoğaltılabilecek olmakla birlikte, buraya kadar değinilen tanımlar incelendiğinde, ortak odak noktasının “yer değiştirme” olduğu görölmektedir. Bu bağlamda göç kavramının temelinde, bireysel olarak veya topluluk halinde bir noktadan başka bir noktaya gidiş eylemi olduğu ifade edilebilir.

Tanımlar içerisinde vurgulanan yer değiştirme eylemi dikkate alındığında, göç kavramının, iç ve dış göç olmak üzere ikiye ayrıldığı görölmektedir. Yerleşmek amacıyla ülkenin terk edilerek başka bir ülkeye taşınılması dış göçü, yaşanılan ülke sınırları içinde ve yine yerleşmek amacıyla başka bir yere taşınmak ise iç göçü ifade etmektedir (Giddens ve Sutton, 2014:109-110).

1.2. GÖÇ OLGUSUNUN AÇIKLANMASI VE GÖÇE İLİŞKİN TEORİLER

İster içe dönük isterse dışa dönük olsun, insanların yer değiştirme eyleminin sürekli bir biçimde tarih boyunca devam ettiği bilinmektedir. Bu bakımdan göç eden kişinin sonraki hayatını kuşatabilecek ve sonraki kuşakları da etkileyebilecek bir süreç olarak değerlendirilebilen göç; bu anlamda kolektif bir eylem olarak hem göç alan hem de göç veren yerlerdeki toplumları etkilemektedir (Castles ve Miller, 2008:29). Göç sonucunda ortaya çıkan bu etkileşim, göçün nedenlerinin araştırılması ve açıklanmaya çalışılması sonucunu doğurmuş; tarih boyunca gözlemlenen göç hareketleri, sosyal bilimlerin gelişmeye başladığı 19. yüzyılla birlikte sistematik araştırmalara konu olmaya ve kuramlaşmaya başlamıştır. Göç olgusuna ilişkin bilinen ilk araştırma olan ve Ravenstein tarafından kaleme alınan Göç Kanunları isimli çalışma da bu dönemde, 1885 yılında yayımlanmıştır.

Bir coğrafyacı olan Ravenstein, İngiltere’de yapılmış nüfus sayımlarını temel alarak yaptığı araştırmasında, dönemin koşulları içerisinde artan kentleşmeye bağlı iç göçün nedenlerini incelemiş ve bu inceleme sonucunda yedi genel göç yasasına ulaşmıştır. Ravenstein’ın “göç kanunları” olarak isimlendirdiği yasalara göre (Ravenstein, 1885:198-199; Saraçlı, 2011:15-16);

1. Göç edenlerin büyük kısmı kısa mesafelerde büyük ticaret ve sanayi merkezlerine göç etmektedir.
2. Göç hareketinin doğal bir sonucu olarak göç edenlerin arkalarında bıraktıkları boşluklar, ülkenin daha uzak bölgelerinden gelen göçmenlerce doldurulmaktadır.
3. Bir bölgeden ayrılma süreci, tam tersi şekilde o bölgeye yönelik bir göç akımını başlatmaktadır.
4. Her ana göç akımı, dengeleyici bir karşıt akım yaratmaktadır.
5. Uzun mesafelere giden göçmenler genellikle büyük ticaret veya sanayi merkezlerini tercih etmektedir.
6. Kentsel alanlarda yaşayanlar, kırsal alanlarda yaşayanlara göre daha az göç etme eğilimi göstermektedir.
7. Kadınlar, erkeklere göre daha fazla göç etme eğilimi göstermektedir.

Her ne kadar göç araştırmaları açısından önemli bir başlangıç noktasını oluşturmuş olsa da Ravenstein'in göç kanunlarının, dönemin koşulları içerisinde göç eyleminin temelinde yatan nedenleri ve faktörleri değil, daha çok göç edenlerin göç etme karakteristiklerini yansıttığı görülmektedir (Saraçlı, 2011:16).

Göç olgusunun teorik arka planına yönelen ve göç araştırmaları alanını disiplinler arası bir araştırma alanına dönüştüren çalışmaların ilk örnekleri ise 20. yüzyılın başlarında, devam eden kentleşme sürecinin ve 1930'lu yıllar boyunca dünyayı etkisi altına alan Büyük Buhranın (The Great Depression) gölgesinde ortaya çıkmaya başlamıştır. Daha önce sosyologların ve coğrafyacılardan ilgi alanında olan göç, bu yeni başlayan dönemle birlikte iktisatçılar başta olmak üzere siyaset bilimciler ve antropologlar gibi birçok farklı alandan araştırmacının da ilgi alanına girmiştir (Saraçlı, 2011:16-17; Greenwood ve Hunt, 2003:3-5). Göç araştırmalarına olan ilgideki nicel ve nitel artış, göç olgusunun açıklanmasına yönelik çok çeşitli ve yeni teorilerin de ortaya çıkması sonucunu doğurmuştur.

Geçmişten günümüze ortaya çıkan bu teoriler, çeşitli şekillerde sınıflandırılmaktadır. Bu sınıflandırmalar arasında sosyolojik, ekonomik, coğrafi teoriler gibi temelde bilim dallarına dayalı yapılan ayrımlarla ortaya çıkan sınıflandırmayla (Castles ve Miller, 2008:30; Sert, 2012:29); teorilerin odaklandıkları ilgi ve analiz düzeyleri dikkate alınarak ortaya çıkan mikro, meso (orta) ve makro

düzyeyde sınıflandırma (Saraçlı, 2011:18; Hagen-Zanker, 2008:5) literatürde en sık karşılaşılan sınıflandırma yöntemlerini oluşturmaktadır (Tablo 1.1 ve Tablo 1.2). Göç teorilerinin bilim dallarına göre yapılmış tasnifi Tablo 1.1’de gösterilmektedir.

Tablo 1.1. Bilim Dallarına Göre Göç Teorileri

Sosyolojik Teoriler	Kesişen Fırsatlar
	İtme-Çekme Faktörleri
	Göçmen Ağları
	Ulusaşırı Toplumsal Alanlar
Sosyolojik ve Makro-Ekonomik Teoriler	Kümülatif Nedensellik
	Yapısal Yaklaşım
	Dünya Sistemleri Teorisi
Makro-Ekonomik Teoriler	Klasik
	Neoklasik
	Keynezyen
	İkili İşgücü Piyasası
Mikro-Ekonomik Teoriler	Neoklasik
	Değer Beklentisi
	Yeni Göç Ekonomisi
Coğrafi Teoriler	Göç Çekim Teorisi
	Entropi Teorisi
	Felaket ve Çatallanma Teorisi
	Hareketlilik Dönüşümü Teorisi
Birleşik Teoriler	Göç Sistemleri Teorisi
	Disiplinlerarası Yaklaşım ve Hareketlilik Dönüşümü

Kaynak: Bijak, 2006:5

Göç teorilerinin analiz düzeylerine göre yapılmış sınıflandırmasıysa, Tablo 1.2’de yer almaktadır.

Tablo 1.2. Analiz Düzeylerine Göre Göç Teorileri

Mikro Düzey Teoriler	Bireysel değerlerin, isteklerin ve/veya beklentilerin ön plana çıkması	İtme-Çekme Faktörleri
		Neoklasik Mikro Göç Teorisi
		Davranışçı Modeller
		Sosyal Sistem Teorisi
Meso (Orta) Düzey Teoriler	Kolektif ve toplumsal ağların ön plana çıkması	Sosyal Sermaye Teorisi
		Yapısal Yaklaşım
		Ağ Teorisi
		Kümülatif Nedensellik
		İşgücü Göçünün Yeni ekonomisi
Makro Düzey Teoriler	Gelir ve iş fırsatları gibi ekonomik; uluslararası hareketliliğin düzenlenmesi gibi politik vb. üst ölçekli fırsatların ön plana çıkması	Neoklasik Makro Göç Teorisi
		Bir Sistem Olarak Göç
		İkili İşgücü Piyasası
		Dünya Sistemleri Teorisi
		Hareketlilik Dönüşümü Teorisi

Kaynak: Faist, 2003:58; Hagen-Zanker, 2008:5

Tablo 1.1 ve Tablo 1.2’de de görülebileceği üzere göç olgusunun anlaşılabilmesine yönelik birçok teori, her iki sınıflandırma sisteminin de içerisinde yer almaktadır. Tablolarda bir arada gösterilen teoriler ve özellikle analiz düzeylerine göre sınıflandırma dikkate alındığında, göç olgusunun açıklanmasına ilişkin kuramların ağırlıklı bireyden uluslararası ilişkilere kadar uzanan bir ölçekte ve “sosyoekonomik” bir yaklaşımla incelendiği ve kurgulandığı görülmektedir.

Bu bağlamda mikro düzey göç teorileri, göç kararını veren bireyi odak noktasına almakta ve göç olgusunu bireyin çeşitli faktörleri dikkate alarak verdiği bir karar olarak ele almaktadır. Bu alandaki teoriler, dikkate alınan faktörleri karar veren bireyin özgürlük ve özerklik ölçütünü kullanarak değerlendirmekte ve bireyin özgürlüğü bağlamında yaptığı veya yapabildiği “tercih”e odaklanmaktadır (Faist, 2003:59; Saraçlı, 2011:23).

Göç olgusunu göç eden bireyin tercihleri dışında; siyasal, sosyal ve ekonomik koşullara bağlı olarak açıklama amacıyla olan makro düzey teoriler, göçü ortaya çıkaran çevresel etmenlere odaklanmaktadır. Bir başka deyişle bu alandaki teoriler için göçün mikro ölçekteki nedenleri ve belirleyicilerinden ziyade göç olgusunun doğmasına sebep olan uluslararası ortam ve dinamikler temel araştırma konusunu oluşturmaktadır. Bu bakımdan yaşam düzeyleri, çalışma koşulları, işçi ücretleri gibi devletler arasındaki ekonomik ve siyasi farklılıklar, göç olgusunun temel nedenini oluşturmaktadır (Faist, 2003:59-60; Saraçlı, 2011:22).

Bireyi odak noktasına alan mikro teorilerle, uluslararası dinamikleri ve farklılıkları inceleyen makro teoriler arasında kalan ve böylece her iki düzey arasındaki bağlantının da kurulmasına yardımcı olan meso (orta) düzey teoriler, genel olarak, toplumsal gruplar arasında gelişen ilişkilere ve bu ilişkilerin ortaya çıkardığı ağlara odaklanmaktadır (Saraçlı, 2011:26). Orta düzey teoriler, mikro ve makro düzey teorilerin temel analiz öznelerinin nitelik veya özelliklerinden ziyade ortaya çıkan ilişkinin biçimi ve içeriği üzerinde durmaktadır. (Faist, 2003:60). Bir başka ifadeyle orta düzey teoriler, ortaya çıkan ağların toplumsal hareketliliği nasıl daha kolay hale getirdiği üzerine odaklanmaktadır (Saraçlı, 2011:26).

Buraya kadar kısaca aktarılmaya çalışılarak, temel bileşenlerinin paylaşıldığı bu teorilerin; göç eden kişi veya toplumsal grupların kendi iradeleriyle göç etme kararını alması ve bu kararı alırken içerisinde buldukları dinamiklerin, özellikle de

sosyoekonomik koşulların, çeşitli ölçeklerde incelenmesi yaklaşımına dayandığı iddia edilebilir. Ancak göç edenlerin iradesi, müstakil bir faktör olarak farklı bir sınıflandırma sistemine de temel teşkil etmektedir. Bu bakımdan göç edenlerin iradesi temel hareket noktası olarak değerlendirildiğinde; bu iradenin varlığı ve yokluğuyla; her iki durumda da iradenin eyleme dönüştürülebilmesi ve bu dönüşümü etkileyen faktörler; bu çalışmanın hipotezleri dikkate alındığında, ayrıca değerlendirilmesi gereken faktörleri oluşturmaktadır.

1.3. GÖÇ EDENLERİN İRADESİ ÜZERİNE TEORİ VE TİPOLOJİLER

Bu bağlamda, önceki bölümde de ifade edilen ve göç eden birey veya toplumsal gruplarda göç etme iradesinin ortaya çıkmasına ve bu iradenin gönüllü veya zorunlu bir şekilde eyleme dönüşmesine neden olan faktörler üzerinde duran teorilere, aşağıda yer verilmektedir.

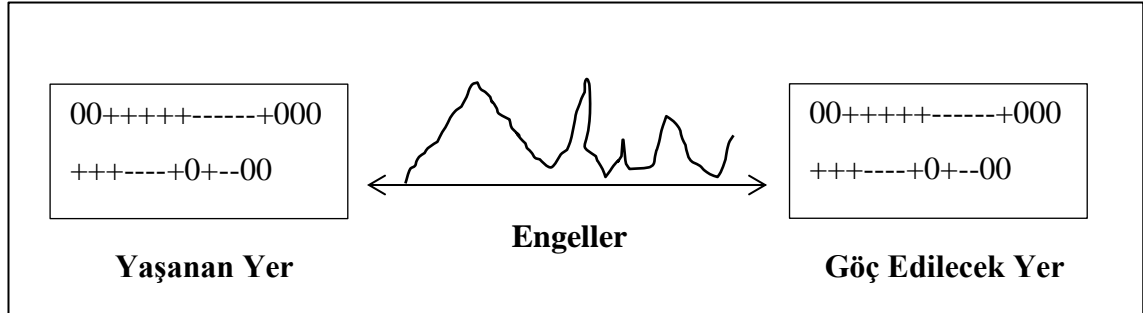
1.3.1. Lee'nin İtme – Çekme Faktörleri Teorisi

Kronolojik sıra dikkate alındığında, Ravenstein'in Göç Kanunları ve Stouffer'in Kesişen Fırsatlar Teorisinden sonra ortaya çıkan İtme – Çekme Faktörleri, Everett Lee'nin 1966 tarihli Bir Göç Teorisi (A Theory of Migration) isimli çalışmasıyla formüle edilmiştir (Yalçın, 2004:30). İtme – Çekme Faktörleri teorisinde, göçmenden ziyade göçe odaklanan Lee, göçlerin karakteristik ortak özelliklerini belirlemeye çalışmış ve bu amaçla analize temel oluşturacak dört temel faktörü ortaya koymuştur (Lee, 1966:50; Çağlayan, 2006:72; Yalçın, 2004:30):

- i. Yaşanan yerle ilgili faktörler,
- ii. Gidilmesi düşünülen yerle ilgili faktörler,
- iii. İşe karışan engeller,
- iv. Bireysel faktörler.

Lee'nin teorisinin temel işleyişini oluşturan bu faktörler, aynı zamanda göçün meydana gelmesi için gerekli olan bileşenleri de oluşturmaktadır (Sert, 2012:31,

Çağlayan, 2006:72). Lee, bu faktörlerin işleyişini Şekil 1.1’de görüldüğü şekliyle şematik olarak açıklamaya çalışmıştır (Lee, 1966:50).

Şekil 1.1. Yaşanan ve Göç Edilecek Yerlerdeki Faktörler ve Engeller

Kaynak: Lee, 1966:50

Lee’ye göre hem yaşanılan yerde hem de gidilmek istenen yerde itici ve çekici faktörler bulunmaktadır. Şekil 1.1’de itici faktörler “-“ (negatif), çekici faktörler “+” (pozitif); herkes için eşit değerde olması nedeniyle teoriye etkisi olmayan faktörler ise “0” (nötr) değerle sembolize edilmiştir (Lee, 1966:50; Yalçın, 2004:31; Çağlayan, 2006:73).

Lee, teorisinin temelini oluşturan bu faktörlerin kişisel ve görel olduğunu belirtmektedir. Kişisel düzlemde göç için avantajları ve dezavantajları belirleyen yaş, cinsiyet, eğitim, ırk vb. gibi demografik faktörlerin değerlendirilmesi, itme çekme teorisi için son derece önemli olmakla birlikte; yaşanılan yerle göç edilmek istenen yerdeki tüm pozitif ve negatif faktörlerin de kendi içlerinde bir bütün oluşturacak fakat birbirlerinden bağımsız bir şekilde değerlendirilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla bu teorisinin işleyişi açısından mutlak faktörlerin varlığı söz konusu edilememektedir (Çağlayan, 2006:73).

Lee’nin bu teorisinin formülasyonunda üzerinde durduğu bir diğer konu ise, Şekil 1.1’de “engeller” olarak isimlendirilen faktörlerdir. Buna göre, göç etme eğilimlerini yalnızca kişisel faktörlerin farklılığıyla açıklamaya çalışmak yetersiz kalacak, doğru bir göç analizinin yapılabilmesi için yaşanılan yerle göç edilmek istenen yer arasında yer alan “engelleyici faktörlerin” de dikkate alınması gerekecektir (Çağlayan, 2006:74). Sosyal belirsizlik, mesafe, ulaşım masrafları gibi daha çok kişiye özel olan parametrelerden oluşan mikro faktörlerle göç mevzuatı, göç sistemleri gibi uluslararası

koşullardan oluşan makro faktörler (Çağlayan, 2006:74) olmak üzere iki başlık altında gruplandırılan bu engeller, bireyin göç etme kararını alması veya almamasında belirleyici rol oynamaktadır. Ancak Lee (1966:51), yaşanan yerle göç edilecek yer arasında yer alan bu engelleyici faktörlerin; bireyin göç etme kararını alıp almamasındaki rolünün göreceli olduğunu belirtmektedir. Şöyle ki; her ne kadar bu faktörler, “engel” olarak isimlendiriliyor olsa da; bunların göç etme iradesi üzerine olan etkileri, bireyin karşılayabileceği sosyal, psikolojik ve/veya ekonomik sorumluluklarla doğru orantılıdır. Buna göre bu engeller, bazı bireyler için, örneğin tek başına hareket edebilen bir birey için, aşması veya bertaraf etmesi kolay ve önemsiz olarak değerlendirilebiliyorken; kendisine bağımlı ailesiyle birlikte hareket etmek zorunda kalan bir başka birey için, karar almada belirleyici olabilmektedir.

1.3.2. Petersen’in Göç Tipolojisi

Analiz ve çalışmalarını itme ve çekme faktörleri ve bu faktörlerin altındaki kök nedenler üzerine kurgulayan Petersen, önce Fairchild’in daha sonra da Lee’nin önerme ve teorilerinden yola çıkarak yeni bir göç tipolojisini ortaya koymuştur⁵.

1958 tarihli Göçün Genel Tipolojisi (A General Typology of Migration) isimli çalışmasında Petersen; Fairchild’in daha önceki bir çalışmasında yapmış olduğu kültürlerarası sınıflandırmaya ve “insan zorla hareket etmedikçe yerleşiktir” kabulüne atıfta bulunarak, “doğal olarak yerleşik olan insanların neden bazıları göç ediyorken bazıları göç etmiyor?” sorusunun ideal bir cevabını aramıştır (Petersen, 1958: 258).

Klasik itme ve çekme faktörlerinin işleyişinin her durumda geçerli olmadığını, göç edecek kişilerin motivasyonlarıyla göçe neden olan sosyal nedenlerin ayrıştırılmasının, yapılan analizlerin mantıksal açıklığa kavuşması açısından son derece önemli olduğunu vurgulayan Petersen; ekonomik koşullar başta olmak üzere dini veya politik özgürlükler ortamının her sosyal sınıf için farklı anlamlara sahip olduğunu ve bu

⁵ 1958 tarihli çalışmasında Petersen’in öncelikle dört farklı göç tipine ulaştığı, ancak Lee’nin itme ve çekme faktörlerini kuramlaştırmasından sonra bu kuramı yeniden inceleyerek tipolojisini revize ettiği ve beş farklı göç tipinin varlığını ortaya koyduğu bazı kaynaklarda yer almaktadır. Ancak, Petersen’in 1958 tarihli çalışması incelendiğinde tipolojinin beşli bir kurguya sahip olduğu görüldüğü gibi, çalışmaların tarihleri dikkate alındığında (Petersen, 1958 ve Lee, 1966) Petersen’in o tarihte var olmayan bir çalışmayı inceleyemeyeceği ortaya çıkmaktadır. Fakat farklı kaynakların ortaya koyduğu bilgiler, itme ve çekme faktörlerinin zaten bilindiğini ancak bu faktörlerden bir kuram çıkararak kişinin Lee olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda buradaki ifadeyle itme ve çekme faktörlerinin yeniden yorumlanması kastedilmektedir (Y.N.).

nedenle her sosyal sınıfın göç etme eğiliminin de birbirlerinden farklı olduğu sonucuna ulaşmıştır (Petersen, 1958:258-259).

Tüm bu dinamiklerin bir arada değerlendirilmesinin gelişmiş bir göç tipolojisinin temellerini oluşturabileceği sonucuna ulaşan Petersen, beş farklı göç tipinin varlığına işaret etmiştir (Petersen, 1958:259).

Tipolojinin ilk tipi olarak tanımlanan *ilkel göç*, ekolojik nedenlere bağlı itici faktörlerin sonucunda ortaya çıkmaktadır. İlkel göçleri endüstri öncesi toplumlarla ilişkilendiren Petersen, bu tip göçü doğa olaylarıyla baş edemeyen insanların hareketi olarak açıklamaktadır (Petersen, 1958:259).

Bir arada değerlendirilen iki farklı göç tipi olan *zorunlu ve yönlendirilmiş göçler*, ilkel göçlerden farklı olarak, sosyal yapının itici faktörü oluşturduğu göçler olarak tanımlanmaktadır. Bu tipi iki alt başlık halinde ele alan Petersen, bu alt başlıkların oluşumunda karar verme iradesinin kullanılabilir olmasını temel belirleyici etken olarak kullanmaktadır. Buna göre göç etme kararını verme iradesinin mevcut olduğu durumlarda *yönlendirilmiş göçlerden*, bu iradenin mevcut olmadığı durumlarda ise *zorunlu göçlerden* söz edilmektedir (Petersen, 1958:261). Bir başka şekilde ifade etmek gerekirse, sosyal bir baskı unsurunun mevcut olduğu durumlarda dahi bireylerin göç etme kararını alması bireyin iradesine bağlı olarak gerçekleşiyorsa bu göç tipi yönlendirilmiş göç olarak isimlendirilirken, iradenin kullanılmadığı durumlar zorunlu göç olarak isimlendirilmektedir (Çağlayan, 2006:76).

Dördüncü göç tipi olan *serbest göçlerin* en belirgin özelliği, göç edenlerin isteklerinin temel belirleyici unsuru oluşturmasıdır (Petersen, 1958:263). Buna göre serbest göçlerde, tipolojinin diğer tiplerinde olduğu gibi baskın ve zorlayıcı bir unsur bulunmamakta; göç etmek isteyen birey, kendi kararına göre hareket etmektedir.

Kitlesel göçler, Petersen tipolojisinin son göç tipini oluşturmaktadır. İsveçliler özelinde Avrupa'dan Amerika'ya yönelen göç hareketini örnekleyerek bu göç tipini tanımlayan Petersen; özellikle ulaşım imkanlarının gelişmesinin kitlesel göçü, kitlesel göçün de ulaşım imkanlarının gelişmesi sonucunu doğurduğunu savunmaktadır. Petersen'e göre kitlesel göç, bireysel olarak hareket eden öncü göçmenlerin iz ve kazanımlarının sonraki göçmenler tarafından benimsenerek takip edilmesi ve "göçün kitleselleşmesi" sonucunda ortaya çıkmaktadır (Petersen, 1958:263-264).

1.3.3. Öberg'in Sert ve Yumuşak Faktörler Teorisi

Petersen gibi, klasik itme ve çekme faktörleri üzerinde araştırmalarını gerçekleştiren Öberg, bu faktörleri daha derin bir şekilde analiz ederek alt başlıklar halinde yeniden sınıflandırmıştır. “Gelecekteki Güney – Kuzey Göçlerinde Mekansal ve Ekonomik Faktörler” (Spatial and Economic Factors in Future South-North Migration) isimli makalesinde Öberg, esasen sosyoekonomik bir analiz yaparak bilinen göç teorilerinin geniş bir özetini sunduktan sonra, sanayileşmiş ve zengin kuzey ülkeleri ile gelişmekte olan güney ülkeleri arasında, ağırlıklı olarak güneyden kuzeye yönelen göçlerin kök nedenlerini ortaya koymaya çalışmıştır (Öberg, 1996:336-346).

İtme faktörlerini göçün yapısal bir nedeni olarak tanımlayan Öberg, bu yapısal güçlerin daha derinde bir “nedensel yapı” ile bağlantılı olduğunu savunmuş ve itme faktörlerini sert ve yumuşak faktörler olmak üzere ikiye ayırmıştır. Bu ayrıma göre savaşlar, açlık/kıtlık ve afetler gibi olaylar sert itme faktörlerini; yoksulluk ve sosyal dışlanma gibi faktörler ise yumuşak itme faktörlerini oluşturmaktadır (Öberg, 1996:346).

Çekme faktörleri için, itme faktörleri gibi keskin bir ayırım yapmayan Öberg, bu faktörleri ağırlıklı olarak sosyoekonomik yönüyle incelemiştir. Ekonomik gelişmişlik ve refah, önemli bir çekme faktörü olmakla birlikte göç politikalarını belirleyen ve değiştiren çekme faktörleri ekonomik ve insani olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Ekonomik unsurların insani faktörlere göre daha baskın olduğunu savunan Öberg, sanayileşmiş zengin kuzey ülkelerinin hizmet sektörü gibi sektörlerde göçmen ihtiyacının devam edeceğini belirtmektedir. Ayrıca mültecilerin göçmen olarak kabul edilmesindeki insani gerekçelerin bugün olduğu gibi gelecekte de mevcut gücünü koruyacağını, fakat mültecileri buldukları yerde tutmaya yarayacak geçici kamplar gibi çözümlerin yaygınlaşabileceğini ve özellikle sağ görüş siyasetin “ülkede daha az mülteci” yaklaşımına yönelik politikalar geliştirerek mülteci ve göçmen sayısını azaltmaya yöneleceğini belirten Öberg, yine de insani tutumlarda yaşanacak bir değişikliğin dünyadaki göç olgusuna emek piyasasından daha fazla etki edeceğini ifade etmektedir (Öberg, 1996:352-353).

1.4. GÖÇ ETME ŞEKİLLERİ AÇISINDAN GÖÇ ÇEŞİTLERİ

Buraya kadar olan kısımlarda yer verilen analiz düzeyleri ve teoriler dikkate alındığında, genellikle göç olgusunu etkileyen faktörlerin değerlendirme konusu yapıldığı görülmektedir. Şayet, göçe neden olan, bir başka ifadeyle göç olgusunu tetikleyen faktörlerden bağımsız bir şekilde, yalnızca göç etme biçimi dikkate alınarak bir sınıflama yapılmış olsaydı, irade esasının temel değişken olduğu iddia edilebilirdi. Bu bakımdan göçleri, nedensellikten arındırarak yalnızca biçimsel açıdan da sınıflandırmak analizleri derinleştirebilmek açısından önem arz etmektedir.

Örneğin Petersen'in tipolojisi dikkate alındığında, ulaşılan beş tipin, irade esasına göre “gönüllü” ve “zorunlu” olmak üzere ikili bir ayrıma tabi tutulabileceği görülmektedir. Bu bağlamda gönüllü göçler, göç eyleminin başlangıcından bitişine kadar olan tüm evrelerinde göç etme kararını alan bireyin kendi iradesini özgürce kullanabildiği göçleri ifade etmektedir. Her ne kadar bu iradeyi etkileyen çeşitli faktörler var olsa da, göçmenin iradesine bağlı bir tercihte bulunması, temel etkeni teşkil etmektedir.

Ancak zorunlu göçlerde, göç edecek kişinin kendi iradesini kullanamadığı bir durumun söz konusu olduğu görülmektedir. Tıpkı Petersen'in tanımlamasında olduğu gibi, iradenin varlığı veya yokluğu yerine, var olan iradenin kullanılıp kullanılmaması bu tip göçlerde önem arz etmektedir. Buna göre zorunlu göçler, genellikle insanların hayatlarını kurtarabilmek adına, örneğin bir savaş veya çatışmadan veya afetlerden kaçarak başka bir yere sığınmaya çalışmasıyla ortaya çıkmaktadır.

Göçlerin biçimsel açılarından değerlendirilmesinde bir başka kriter olarak göçün yoğunluğu dikkate alındığında; yine iki farklı göç çeşidinden söz edilebilmektedir. Buna göre *bireysel göç*, yine irade esasıyla bağlantılı olmakla birlikte, genellikle ekonomik sebeplerle başka bir ülkeye giden öncü göçmenleri tanımlamaktadır. Petersen'in de ifade ettiği üzere bu öncülerin takip edilmesiyle yoğunlaşan göç eylemi, zaman içerisinde *kitlelerin göçüne* dönüşmektedir.

2. KİTLESEL ZORUNLU GÖÇLER

Sınırlı bir şekilde de olsa, önceki bölümde özetlenmeye çalışılan göç olgusu ve bu olgunun kavramsal açılımı, yoğunluk söz konusu olduğunda göçün bireysel veya kitlesel; irade söz konusu olduğundaysa gönüllü ve zorunlu olmak üzere ikili bir ayrım ile incelenebileceğini ortaya koymaktadır.

Kitlesel zorunlu göçlerin farklı bir perspektiften de değerlendirilebileceği iddiasında olan bu çalışmada bu alt başlık, bahse konu ayrımından hareketle öncelikle zorunlu göç olgusu, bu olgunun kavramsal açılımıyla kitleselliği üzerine yoğunlaşmaktadır.

İnsanların irade dışı yer değiştirmelerini tanımlamak amacıyla kullanılan zorunlu göç (forced migration) kavramı; bireylerin, temel insan haklarının veya insani ihtiyaçlarının bile sağlanmadığı veya sağlanamadığı yerlerden ayrılarak veya ayrılmak zorunda kalarak, yaşamlarını daha güvenli ve sağlıklı sürdürebileceklerini düşündükleri bölgelere gitmelerini açıklayan bir kavramdır (Saraçlı, 2011:42; Barakat ve Strand, 2000:134). Göç Terimleri Sözlüğünde (Uluslararası Göç Örgütü, 2013:103) “zorla göç” şeklinde ifade edilen bu kavram, “doğal ya da insan yapımı nedenlerden dolayı içerisinde yaşama ve refaha yönelik tehditleri de içeren bir zorlama unsuru bulunan göç hareketi” şeklinde tanımlanmaktadır.

Kunz (1973:130), doğrudan zorunlu göç kavramını tanımlamamakla birlikte, bu kavramın temellerine işaret eden “mülteci” kavramından hareket etmiş ve mülteciyi “kendi isteği dışında yaşadığı ülkeden ayrılan kişi” olarak tanımlamışken; Wood (1994:609) ise zorunlu göçün en kötü ve düşük yaşam standartlarına sahip olan ülkelerde meydana gelen bir olgu olduğunu ifade etmektedir.

Turton da (2003:8) zorunlu göç kavramına benzer bir şekilde yaklaşarak ülkeler arasındaki gelişmişlik sorunlarına dikkat çekmeye çalışmış; zorunlu göç olgusunun, seyahat özgürlüğüne sahip refah sahibi azınlıkla, buldukları coğrafyanın yaşamsal tehditleri de içeren geniş bir eksenindeki problemlerinden kaçmak için çok büyük riskler alan fakir çoğunluk arasındaki artan farklılık ekseninde tanımlanması gerektiğini ifade etmiştir.

Gerek literatürde yer alan yaklaşımlar, gerekse kavrama ilişkin tanımlar dikkate alındığında zorunlu göç kavramının temelinde zorlayıcı faktörlerin yer aldığı

görülmektedir. İnsanların göç etmesine neden olan bu zorlayıcı faktörler; kolonileşme ve sömürgecilik, soğuk savaş ve etkileri, devletlerin bölünmesi ve yeni devletlerin ortaya çıkması, yerel ekonomiler üzerindeki olumsuz uluslararası ticari etkiler, silah ticareti ve uluslararası finans kuruluşlarının kalkınma yardımları kapsamındaki yapısal uyum programları gibi dışsal; kötü yönetim, zayıf sosyal yapılar, aşırı nüfus, işsizliğin aşırı artışı, iç savaş ve çatışmalar, yoksulluk ve ekonominin kötü yönetilmesi ile etnik, dini ve kültürel düşmanlıklar gibi içsel faktörlerden oluşmaktadır (Lindstrom, 2003:3-4).

Zorunlu göçe neden olan bu faktörleri kendi içerisinde gruplandırarak ortaya çıkan göçmen tipleriyle eşleştiren Wood (1994:613-615), böylece zorunlu göç akımlarını tanımlayabilecek bir modeli ortaya koymuştur. Bu modele göre;

- i. Politik istikrarsızlık, savaş ve işkence,
- ii. Yaşamsal tehdit oluşturabilecek ölçekteki ekonomik krizlerle ekolojik krizler,
- iii. Etnik, dini ve bölgesel çatışmalar,

zorunlu göçlerin ortaya çıkmasına neden olmakta; bu nedenler dolayısıyla göç edenler ise mülteciler, sığınmacılar, ekonomik göçmenler, yasadışı (düzensiz) göçmenler ve iklim mültecileri olarak isimlendirilmektedir.

Her ne kadar, zorunlu göçlerde göç etme kararını alanların, kararın alınması sonucunu doğuran nedenler bağlamında edilgen bir durumda olduğu kabul edilebilecek olmakla birlikte; nereye, nasıl ve ne zaman göç edileceği göç edeceklerin inisiyatifinde bulunmaktadır (Saraçlı, 2011:42). Zorunlu da olsa, göç edenlerin kullanma şansına sahip oldukları bu inisiyatif, zorunlu göçe neden olan faktörlerle birlikte değerlendirildiğinde, zorunlu olarak göç eden birey veya grupların “göç karakteristiklerini” de ortaya koymaktadır.

Önceki bölümde değinilen Lee'nin itme ve çekme faktörlerinden hareketle zorunlu göç akımlarını yeniden yorumlayan Kunz, ortaya koyduğu yeni “kinetik modelde” iki farklı zorunlu göç hareketinden bahsetmektedir. Buna göre, *önceden planlı hareketler* (anticipatory refugee movements) koşulların henüz tam manasıyla sertleşmediği, dolayısıyla zorunlu olarak göç edecek kişinin az da olsa göç edeceği

ülkeyi ve orada hayatta kalmak adına yapabileceklerini tercih etme şansına sahip olduğu durumları ifade etmektedir. Bir başka deyişle önceden planlı hareketlerde göç edecek kişi veya grupların inisiyatifi az da olsa ellerinde bulundurdukları durumları ifade etmektedir (Kunz, 1973:131-132).

İkinci hareket olan *akut hareketler* (acute refugee movements) ise, önceden planlı hareketlerin tersine bireysel, gruplar halinde veya kitlesel kaçış durumlarını tanımlamaktadır. Akut hareketlerde tercih inisiyatifi olmayan zorunlu göçmenlerin tek amacı, bir an önce güvenli bir yere ulaşmaktır (Kunz, 1973:132).

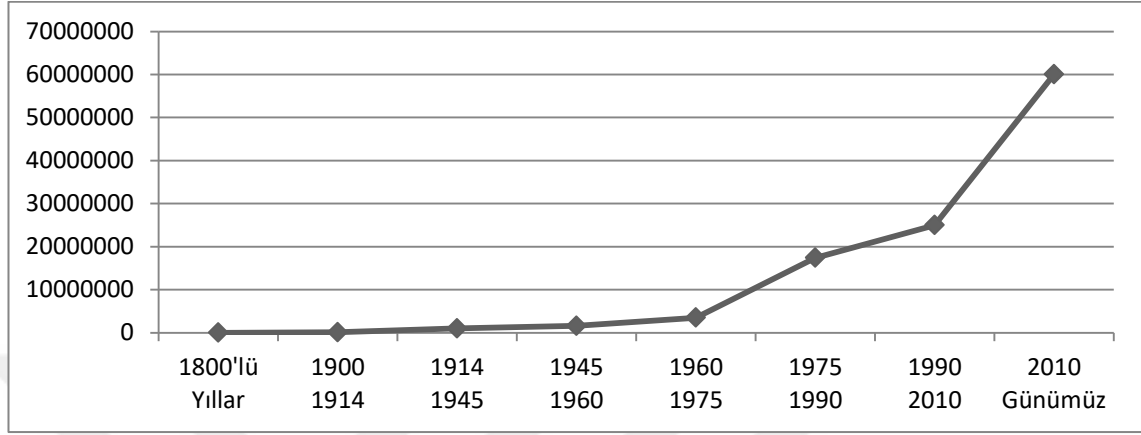
Kitlesel zorunlu göçler söz konusu olduğunda da, zorunlu göçlerle ilgili buraya kadar aktarılmaya çalışılan kavram ve nedenlerin, temelde aynı şekilde geçerli olduğu görülmektedir. Şöyle ki, kitlesel zorunlu göçler Göç Terimleri Sözlüğünde iki farklı kavram altında yer almakta; bunlardan kitlesel/toplu göç, “yüksek sayılarda ani insan hareketi” (Uluslararası Göç Örgütü, 2013:59); akın ise “vatandaş olmayan çok sayıda kişinin bir ülkeye aniden ulaşmaları” (Uluslararası Göç Örgütü, 2013:9) şeklinde tanımlanmaktadır.

Wood ise kitlesel zorunlu göç kavramının tanımlanabilmesi adına daha “sayısal” bir yaklaşım ortaya koymaktadır. Bu yaklaşıma göre, bir zorunlu ve toplu hareketin “kitlesel zorunlu göç” olarak tanımlanabilmesi iki farklı kantitatif ölçüte göre değerlendirilmekte; bu bağlamda zorunlu olarak göç eden kişilerin toplam sayısının 100.000’i aştığı ve göç edenlerin kaynak ülke nüfusunun en az %1’ini oluşturduğu durumlarda bir kitlesel göç hareketinden söz edilebilmektedir (Wood, 1994:609).

Bu bağlamda, kitlesel zorunlu göçlerin, onları ortaya çıkartan koşullar, nedenler ve göç etme şekilleri bakımından, zorunlu göçlerle aynı karakteristiğe sahip olduğu; aradaki tek farkın ise göç edenlerin sayısında olduğu görülmektedir.

Dünyada kayıtlı tarih dikkate alındığında, burada yer verilen tanım ve açıklamalar kapsamında birçok kitlesel zorunlu göç hareketinin veya akının meydana geldiği bilinmektedir. Meydana gelen bu kitlesel hareketler incelendiğinde, çoğunlukla nedenlerinin savaşlar ve iç çatışmalarla birlikte afet sonucunu doğuran doğal olaylar olduğu görülmektedir. Özellikle son 200 yıllık dönem dikkate alındığında, on dokuzuncu yüzyılda binler ve on binler olarak sayılan zorunlu göçmenlerin sayısı, Balkan Savaşlarıyla önce yüz binlere, Birinci Dünya Savaşıyla milyonlara, İkinci Dünya Savaşı sonrası dönemdeyse on milyonlara yükselmiştir (Stola, 1992:325).

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği verileri, günümüzde dünyada 60 milyondan fazla kişinin çeşitli nedenlere bağlı olarak yerinden edilmiş durumda bulunduğunu göstermektedir⁶ (Grafik 1.1).

Grafik 1.1. Zorunlu Göçler ve Yıllara Göre Değişimleri

Kaynak: Stola (1992) ve Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği verilerinden faydalanılarak yazar tarafından hazırlanmıştır.

On dokuzuncu yüzyılın ikinci yarısından Birinci Dünya Savaşı'na kadar olan dönem içerisinde; 1830 yılındaki Polonyalı ayaklanmasında Rusya, 20.000 kişiyi sınır dışı etmiş, 10.000 kişi batıya göç ederek sığınmacı durumuna gelmiş ve 20.000 ile 30.000 kişilik asker grupları Kafkaslar ve Sibiry'a gönderilmiştir. 1866 yılındaki Avusturya – Prusya Savaşı, binlerce kişinin savaş bölgesinden kaçmasına neden olmuştur. 1880 – 1914 yılları arasında 2.5 milyon Yahudi, kendilerine uygulanan ayrımcılık, baskı ve şiddet nedeniyle özellikle Rusya ve Romanya bölgelerinden batıya göç etmiştir. 1877 yılındaki Osmanlı – Rus Savaşı sonrası dönemde; 1912 yılına kadar geçen sürede Bulgaristan, 250.000 göçmeni kabul etmek durumunda kalmıştır. 1912 – 1914 Balkan Savaşları da yüz binlerce insanın bölgeden kaçmasına neden olmuştur (Stola, 1992:327-328).

O tarihe kadar görülen en büyük kitlesel nüfus hareketinin doğmasına neden olan Birinci Dünya Savaşı döneminde, Balkanlarda yarım milyon insan yerinden edilmiş, üç milyondan fazla kişi Rusya'ya iltica etmek zorunda kalmış, Rus saldırısı sonrasında 800.000 sivilin Galiçya'dan tahliyesi zorunluluğu doğmuştur (Stola,

⁶ BMMYK, *Figures at a Glance*, <http://www.unhcr.org/figures-at-a-glance.html>, (20.06.2018)

1992:328-329). Birinci Dünya Savaşı sonrasında, örneğin, Türk Kurtuluş Savaşı sırasında, Büyük Taarruz sonucunda bir milyon, Lozan Antlaşması sonrasında yapılan Türk – Yunan nüfus mübadelesindeyse 200.000 Hristiyan Rum ve 350.000 Müslüman Türk zorunlu olarak göç etmiştir (Bozdağlıoğlu, 2014:10).

Dünya tarihinin bugüne kadar gördüğü belki de en büyük nüfus hareketi, İkinci Dünya Savaşı ve sonrası dönemde meydana gelmiştir. 1940 – 1945 yılları arasında 40 milyon, 1945 – 1950 yılları arasındaysa 20 milyonun üzerinde olmak üzere toplam 60 milyondan fazla insan, savaş ve savaşa bağlı sebeplerle yerinden edilmiştir. Yine aynı dönem içerisinde, 1947 yılında Hindistan ve Pakistan'ın ayrılması 14 milyon kişinin yerinden edilmesine neden olmuştur. İsrail devletinin kuruluşuyla birlikte 1948 – 1950 yılları arasında 750.000 Filistinli Batı Şeria, Gazze Şeridi, Ürdün, Suriye ve Lübnan'a göç etmek zorunda kalmıştır (UNHCR, 2000:20-60)⁷.

46.5 milyon kişinin yerinden edildiği 1960 – 2000 yılları arasında, yine savaş ve çatışmalara bağlı zorunlu göçlerin ağırlıkta olduğu görülmektedir. Bu dönemde, Cezayir Kurtuluş Savaşında 1.2 milyon, Bangladeş Kurtuluş Savaşında 10 milyon, Sovyetler Birliği'nin Afganistan işgalinde 6.3 milyon, Mozambik İç Savaşında 5.7 milyon, Irak iç çatışmalarında 1.8 milyon ve Bosna Savaşında 2.5 milyon kişi zorunlu olarak başka ülke ve bölgelere göç etmek zorunda kalmıştır (UNHCR, 2000:38-61,112-116,212-219)⁸.

2000 yılı sonrası dönem ise en büyük kitlesel ve zorunlu göç hareketi, 2011 yılında başlayan Suriye İç Savaşıyla birlikte ortaya çıkmıştır. Bu dönemde toplam 12 milyon kişi ülke içinde farklı bölgelere, ülke dışındaysa Türkiye, Lübnan ve Ürdün başta olmak üzere başka ülkelere göç etmek zorunda kalmıştır⁹.

İfade edildiği üzere zorunlu göçler, yalnızca savaş ve iç çatışmalara bağlı bir şekilde ortaya çıkmamaktadır. Özellikle son on yıllık periyotta meydana gelen ve afet sonucunu doğuran doğa olayları da, milyonlarca kişinin yaşadıkları bölgeleri terk ederek zorunlu olarak göç etmesine neden olmuştur. Uluslararası Göç Örgütü ve Ülke İçinde Yerinden Edilme İzleme Merkezi verilerine göre, 2008 – 2017 yılları arasında

⁷ UNHCR, *The State of The World's Refugees 2000: Fifty Years of Humanitarian Action*, <https://www.unhcr.org/4a4c754a9.html>, (20.06.2018)

⁸ UNHCR, *The State of The World's Refugees 2000: Fifty Years of Humanitarian Action*, <https://www.unhcr.org/4a4c754a9.html>, (20.06.2018)

⁹ UNHCR, *Syria Emergency*, <https://www.unhcr.org/syria-emergency.html>, (20.06.2018)

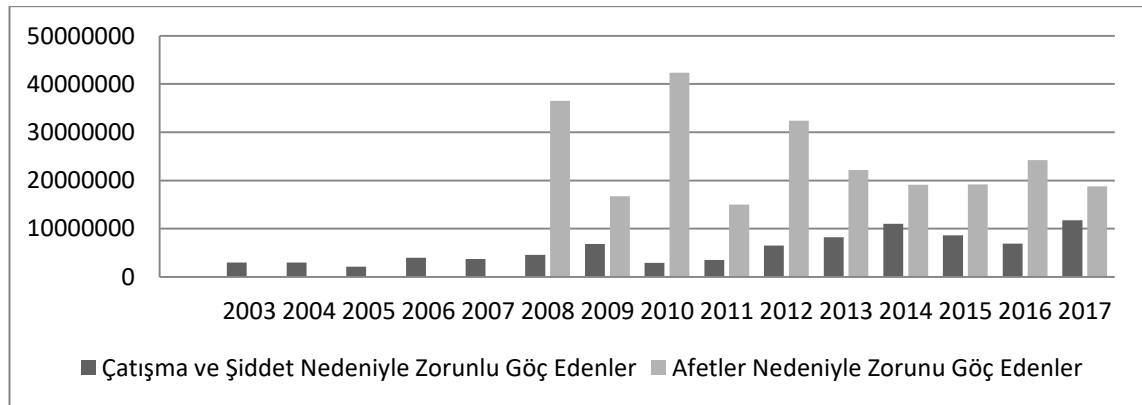
meydana gelen doğal afetler sonucunda 246 milyondan fazla insan zorunlu bir şekilde göç etmek durumunda kalmıştır^{10 11}(Tablo 1.3.).

Tablo 1.3. Dünyada Doğal Afetler Nedeniyle Zorunlu Göçmenlerin Sayısı (2008 – 2017)

Yıl	Zorunlu Göçmenler (Milyon)
2008	36.5
2009	16.7
2010	42.3
2011	15
2012	32.4
2013	22.1
2014	19.1
2015	19.2
2016	24.2
2017	18.7
TOPLAM	246.2

Kaynak: IDMC ve IOM verileri kullanılarak yazar tarafından hazırlanmıştır.

Özellikle son on yıllık periyot dikkate alındığında, afet sonucunu doğuran doğa olayları sebebiyle yaşanan zorunlu göçlerdeki göçmen sayısı, çatışma ve savaşlar sebebiyle buldukları yerleri terk etmek zorunda kalan göçmen sayısından fazladır (Grafik 1.2.).

Grafik 1.2. Zorunlu Göç Eden İnsanlar ve Göç Etme Nedenleri (2003 – 2017)

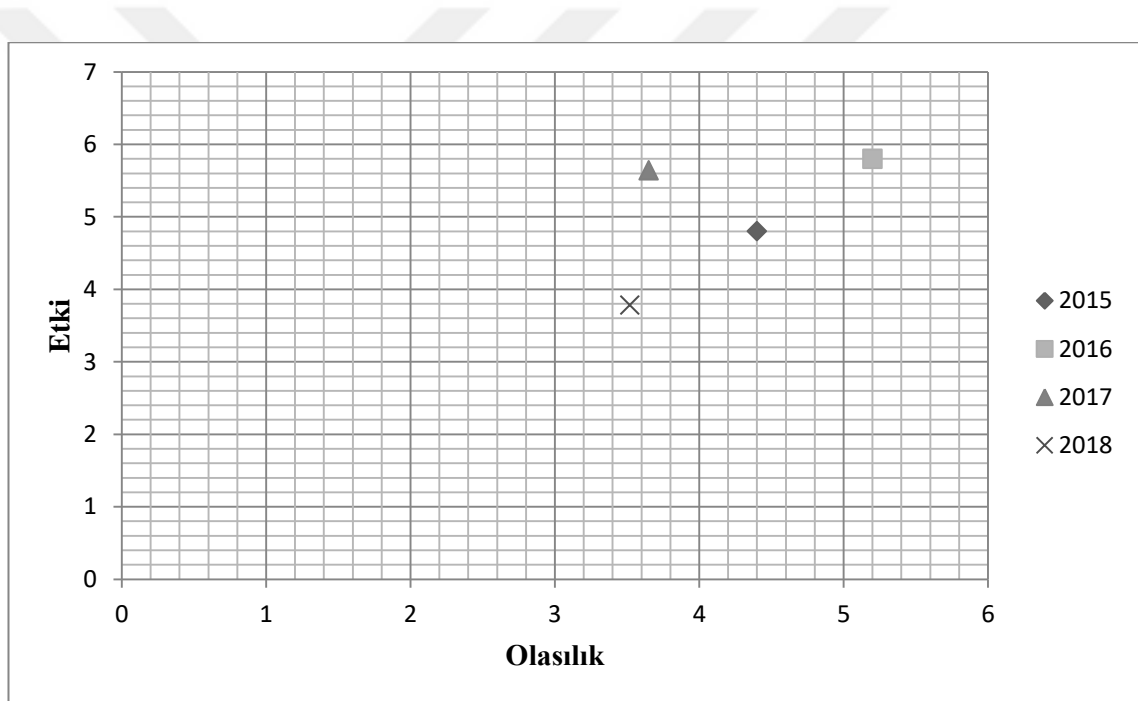
Kaynak: IDMC, Küresel Ülke İçinde Yerinden Edilme Veritabanı

¹⁰ IDMC, *Global Internal Displacement Database*, <http://www.internal-displacement.org/database/displacement-data> (20.06.2018)

¹¹IOM, *Migration Data Portal*, https://migrationdataportal.org/?t=2008&i=idp_flow_disaster&cm49=156 (20.06.2018)

Grafik 1.2'nin de gösterdiği üzere, özellikle son 10 yıllık periyotta, kitlesel zorunlu göçlerin artış eğiliminde olduğu gözlenebilmektedir. Bu eğilim, küresel açıdan hazırlanan risk raporlarında da dikkati çekmekte ve hem kitlesel zorunlu göçler ve hem de bu göçlere neden olan faktörler, küresel bir risk aktörü olarak kendilerine yer bulmaktadır.

Yıllık periyotlarda yayımlanan Küresel Risk Raporu verileri, kitlesel zorunlu göçler ve kitlesel zorunlu göçlere neden olan krizler özelinde incelendiğinde, hem kitlesel zorunlu göçlerin hem de bu durumu doğuran kriz durumlarının birer risk faktörü olarak varlıklarını sürdüreceklerinin öngörüldüğünü göstermektedir (World Economic Forum, The Global Risks Report 2015, 2016, 2017 ve 2018).

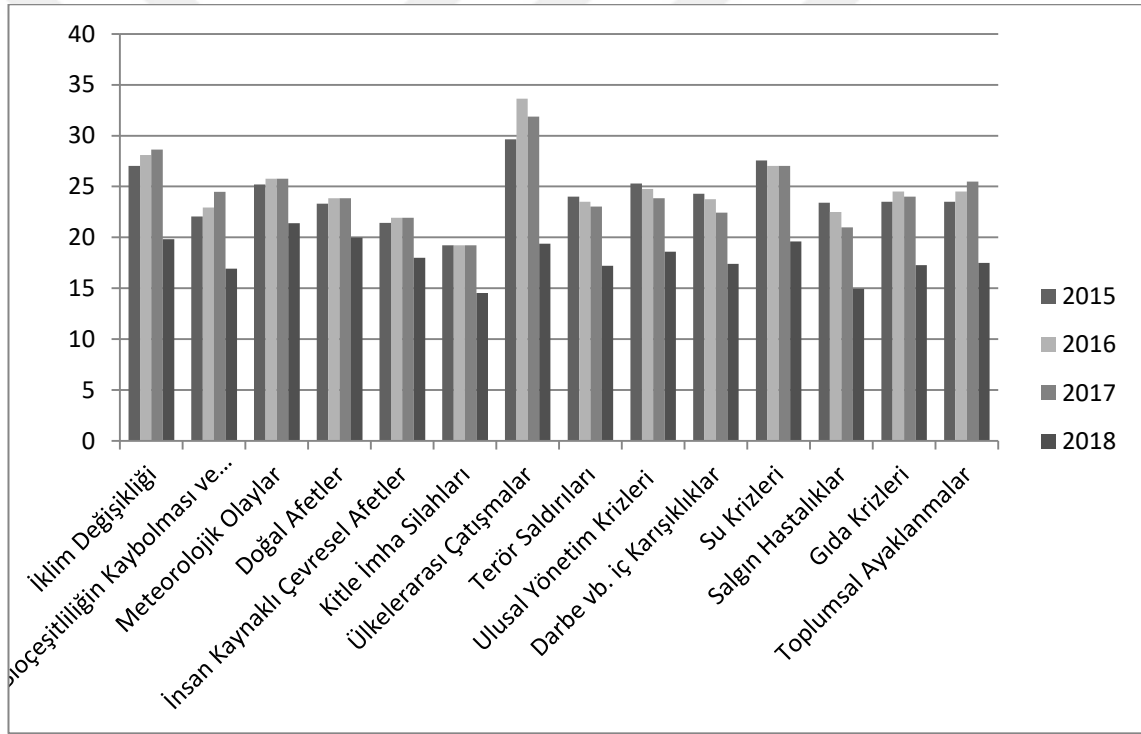
Grafik 1.3. Kitlesel Zorunlu Göçler Risk Matrisi (2015 – 2018)

Kaynak: Küresel Risk Raporu 2015, 2016, 2017 ve 2018 verileri kullanılarak yazar tarafından hazırlanmıştır.

Çalışmanın ilgili bölümünde detaylı bir şekilde açıklandığı üzere risk kavramı, en kısa ifadeyle olası bir kaybı veya kayıp ihtimalini ifade etmektedir. Risk kavramıyla ifade edilen geleceğe dönük kayıplar veya olumsuz sonuçlar; buna neden olacak olayın meydana gelme olasılığıyla, aynı olayın meydana geldiğinde yaratabileceği potansiyel olumsuz etkinin birlikte değerlendirilmesiyle hesaplanabilmektedir. Bu bakımdan,

Grafik 1.3'te yer alan risk matrisi, öncelikle, kitlesel zorunlu göçlerin ilgili yıl ölçeğinde meydana gelme olasılığıyla, meydana geldiklerinde ortaya çıkması muhtemel olumsuz sonuçların bileşkesini göstermektedir.

Bu bağlamda Grafik 1.3'teki risk matrisi incelendiğinde, bir risk faktörü olarak kitlesel zorunlu göçlerin 2016 yılı itibariyle düşüş eğilimli olduğu görülebilecektir. Ancak 2015 ile 2018 arasındaki yıllara ait veriler incelendiğinde kitlesel zorunlu göçlere neden olabilecek meteorolojik olaylar ve doğal afetler gibi çevresel; ülke içi karışıklıklar ve ülkelerarası çatışmalar gibi jeopolitik ve ayaklanmalar, su ve gıda krizleriyle salgın hastalıklar gibi toplumsal risk faktörlerinin küresel birer risk unsuru olarak önemlerini korudukları görülmektedir (Grafik 1.4.)¹².

Grafik 1.4. Kitlesel Zorunlu Göçlere Neden Olabilecek Risk Faktörlerinin Yıllara Göre Risk Skorları (2015 – 2018)

Kaynak: Küresel Risk Raporu 2015, 2016, 2017 ve 2018 verileri kullanılarak yazar tarafından hazırlanmıştır.

¹² Grafik 1.3 ve Grafik 1.4'te kullanılan risk matrisi, olasılık ve etki parametrelerinden her birinin en düşük 1(bir) ve en yüksek 5 (beş) puan olmak üzere puanlanmasıyla elde edilmektedir. Matrislerin oluşturulmasında kaynaklarda belirtilen Küresel Risk Raporlarında yer alan orijinal değerler kullanılmış olup, Grafik 1.4'te olasılık ve etki puanının çarpımıyla elde edilen risk skorlaması kullanılmıştır (Y.N.).

Burada yer verilen veriler ve bilgilerin de gösterdiği üzere kitlesel zorunlu göçler, hem göç edenler hem de göç alan toplumlar açısından son derece etkili ve büyük toplumsal olaylardır. Savaş, çatışma veya doğal afetler nedeniyle bir anda sosyal düzeni olumsuz bir biçimde değişen kitlelerin görece kontrolsüz şekilde hareket etmeleri; doğal olarak göç alan topluluklarda da çeşitli etkilere neden olmaktadır. Özellikle, yukarıdaki rakamlarda olduğu gibi milyonlarla ifade edilen göçmen kitlelerinin bir anda, farklı coğrafya ve toplumsal yapıların içerisine yerleşme çabaları, her iki toplum açısından da, beklenilmeyen neticeler doğuracaktır.

Son yıllardaki doğal ve insan yapısı olaylar dikkate alındığında bir sonuç; doğurabileceği potansiyel krizler ve diğer toplumsal etkiler dikkate alındığındaysa bir sebep olarak değerlendirilebilecek kitlesel zorunlu göçler, küresel bir risk unsuru olarak gelecek süreçte de toplumları olumlu ve olumsuz açılardan etkileme potansiyeline sahip olacaktır. Bu bakımdan, milyonlarca insanı içeren bu kitlesel hareketlerin göç alan toplumlara etkileri anlamında değerlendirilmesi ve olası sonuçların toplumsal verilerle gösterilebilmesi, hem göç ve göçmenlerle ilgili olumsuz toplumsal yargıların doğrulanması veya yanlışlanması, hem de bu çalışmanın başta sunulan hipotezlerinin sınanması açısından önem arz etmektedir. Bu bağlamda takip eden bölümler, kitlesel zorunlu göçlerin bu ekseninde değerlendirilmesini içermektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

KİTLESEL ZORUNLU GÖÇLER BAĞLAMINDA KAMU HİZMETİ

Çalışmanın bu bölümünde, kitlesel zorunlu göçlerle kamu hizmeti sunumu arasındaki ilişki ve kitlesel zorunlu göçlerin, göç alan toplumlarda ortaya çıkarttığı algı örneklenerek değerlendirilmektedir.

1. KAMU HİZMETİ KAVRAMI

Bir inceleme konusu olarak kamu hizmeti, farklı isim ve tanımlamalarla birlikte, farklı disiplinlerin inceleme sahasında yer almaktadır. Bu bağlamda kamu hizmeti siyaset bilimi alanında devletin işlev ve görevleri, kamu ekonomisi ve kamu maliyesi alanlarında ise kamu kesimi veya kamu malı şeklinde incelenmektedir (Karahanoğulları, 2004:11).

Kavramsal açıdan değerlendirildiğindeyse kamu hizmeti, toplumsal yaşamın sürdürülebilmesi için gerekli olan toplumsal ihtiyaçların karşılanmasına yönelik faaliyetlerin, devlet tarafından belirli kurallara bağlı kalınarak yürütülmesini ifade etmektedir (Karahanoğulları, 2004:6). İdare hukukunun temel kavramlarından olan kamu hizmeti kavramı, bu açıdan idarenin temel işlevlerinden birisini oluşturmakta (İşten, 2007); bir başka ifadeyle idari faaliyetlerin en büyük ve kapsamlı bölümünü vücuda getirmektedir (Ökmen ve Demir, 2010:20).

Tarihsel süreç içerisinde kamu hizmetinin, toplumsal ihtiyaçların karşılanabilmesi prensibine uygun şekilde doğal olarak var olduğu bilinmektedir. Ancak kamu hizmetinin kuramlaşması ve bir kavram olarak ortaya çıkması, Kıta Avrupası hukuk sisteminin de kurucusu olan Fransa'da gerçekleşmiştir.

On sekizinci yüzyılın ikinci yarısından itibaren genişleyen devlet faaliyetlerinin etkisiyle gelişen ve yaygınlaşan kamu hizmeti; 20'nci yüzyılın başında gerçek içeriğine ve önemine kavuşmuştur. Bu dönemde devlet işlevlerinde ortaya çıkan gelişmenin kamu hukukunda yarattığı dönüşümlerin açıklanmasına yönelik çalışmalar çerçevesinde, Kamu Hizmetleri Okulu anlayışı oluşturulmuş ve bu okul kamu hizmeti kavramını tüm idare hukukunun ve hatta devletin açıklayıcı kavramı olarak kurgulamıştır (İşten, 2007; Karahanoğulları, 2004:112).

Kamu Hizmetleri Okulunun kurucularından Duguit devleti, yönetenlerin örgütleyip denetlediği bir “kamu hizmetleri birliği” olarak tanımlarken okulun diğer kurucusu Bonnard toplumsal örgütlenmenin kamu hizmetlerinin bütününe dayandığını belirtmekte; Jeze ise kamu hizmetini idare hukukunun köşe taşı olarak nitelemektedir (Karahanoğulları, 2004:112).

Kaynağını Fransız idare hukukundan alan Türk idare hukuku da kamu hizmeti kavramını idare hukukunun temel taşlarından kabul etmektedir. Türkiye’de Kamu Hizmetleri Okulunun kurucusu olan Sıddık Sami Onar kamu hizmetini; “Devlet veya diğer amme hükmi şahısları (kamu tüzel kişileri) tarafından veya bunların nezaret ve murakabaları, kontrolleri altında umumi ve kolektif ihtiyaçları karşılamak ve tatmin etmek, amme menfaatini sağlamak için icra edilen ve umuma arzedilmiş bulunan devamlı ve muntazam faaliyetler” olarak tanımlamıştır (Onar, 1966:13).

Gözübüyük (2010:25-27), devletin yürüttüğü faaliyetler arasında toplum yaşamı için en kapsamlı faaliyetlerin, toplumsal ihtiyaçların karşılanmasına dönük olarak yürütülen yönetsel faaliyetler olduğuna vurgu yaparak, kaynaklarını belirli ölçüde anayasa ve kanunlardan alan bu faaliyetlerin, genellikle kamu hizmeti kavramı altında incelendiğini ifade etmektedir. Gözler ve Kaplan (2012:528) ise daha teknik bir tanımla kamu hizmeti kavramını, “bir kamu tüzel kişisi tarafından üstlenilen ve doğrudan doğruya onun tarafından veya onun görevlendirmesi ve denetimi altında bir özel kişi tarafından yürütülen kamu yararı amacına yönelik faaliyetler” şeklinde tanımlamaktadır.

Gerek genel kavramsal yaklaşımlar, gerek Fransız ekolünün yaklaşımları gerekse Türk idare hukukunda yer verilen tanımlar dikkate alındığında, kamu hizmeti kavramının temel bir prensip üzerine inşa edildiği görülebilmektedir. Buna göre kamu hizmeti anlayışı, toplumsal ortak ihtiyaçlar ve bu ihtiyaçların karşılanması prensibinden doğmuştur. Bu bakımdan çok çeşitli ve kapsamlı bir kümeyi ortaya çıkartan bu hizmetler, genellikle dört farklı grup altında incelenebilmektedir.

Bunlardan yönetsel kamu hizmeti veya idari kamu hizmeti olarak tanımlanan hizmetler; eğitim, sağlık, bayındırlık gibi geleneksel olarak idarenin sevk ve idaresindeki hizmetler grubunu oluşturmaktadır (Gözübüyük, 2014:295).

İkinci grup olan iktisadi kamu hizmetleri, sınai ve ticari nitelikli olup kamu hizmeti niteliğini korurken özel teşebbüs faaliyetleriyle benzerlik gösteren hizmetlerdir (Gözübüyük, 2014:296). Bu hizmetler, özel teşebbüs faaliyetlerine olan benzerliğin yanı

sıra, hizmet kullanıcılarının ödediği bedellerle finanse edilmekte ve özel sektör usulleriyle işletilmektedir (Gözler ve Kaplan, 2012:534).

Sosyal güvenlik, dinlenme, eğlenme, çalışma hayatına katılım gibi kamusal yanı ve kamu yararı amacı daha belirgin olan hizmetler, üçüncü grubu oluşturan sosyal kamu hizmetleri olarak tanımlanmaktadır (Gözübüyük, 2014:296).

Bilimsel ve teknik konuların yanı sıra, tiyatro, müzik, resim gibi sanatsal ve kültürel faaliyetlerse; bilimsel, teknik ve kültürel kamu hizmetleri grubunu oluşturmaktadır (Gözübüyük, 2014:296).

2. KİTLESEL ZORUNLU GÖÇLERDE KAMU HİZMETİ SUNUMU

Kavramsal açılımından da anlaşılabilceği üzere kamu hizmetleri, kapsamı bakımından son derece geniş bir faaliyet alanında yürütülmektedir. Ancak kamu hizmeti kavramı ve bu hizmetlerin sunumu çalışma konusu bağlamında değerlendirildiğinde, kitlesel zorunlu göçlerin kamu hizmetlerine olan etkilerinin yorumlanabilmesi için, öncelikle kitlesel zorunlu göçlerde hangi kamu hizmetlerinin sunulduğunun ortaya konulması gerekmektedir.

Bu bakımdan; devletlerin kamu hizmeti sunumuna vatandaş ve vatandaş olmayanlar, dolayısıyla sığınmacılar ve kitlesel olarak göç edenler ekseninde yaklaşılması; analizler açısından daha doğru sonuçlar doğuracaktır. Göç ve iltica rejiminin ve evrensel insan hakları düzenlemelerinin temel taşı oluşturulan uluslararası anlaşmalar; ancak kamu hizmeti sunumunun bu ekseninde yeniden değerlendirilmesine bağlı olarak; kitlesel zorunlu göçlerde devletlerin sunmayı taahhüt ettikleri hizmetlerin ortaya konulmasında birer yol gösterici olabilecektir.

2.1. KAMU HİZMETİ SUNUMUNDA VATANDAŞLIK VE VATANDAŞ OLMAYANLARIN DURUMU

2.1.1. Devlet ve Vatandaşlık Bağı

Kamu hizmeti sunumuna devlet – vatandaş ve vatandaş olmayanlar, vatandaş olmayanlar içerisindeyse sığınmacılar ve kitlesel olarak göç edenler ekseninde

yaklaşabilmek ve bu eksen içerisinde kavramsal ilişkiyi doğru bir şekilde değerlendirebilmek için; öncelikle devlet, vatandaş ve sığınma kavramlarını ayrı ayrı tanımlamak ve aralarındaki ilişkiyi doğru bir şekilde açıklamak gerekmektedir.

Bilindiği üzere devlet, gerek kavramsal, gerek ideolojik ve gerekse teorik açılardan birçok şekilde tanımlanmış ve doğaldır ki yapılan tanımın siyaset bilimi açısından duruş ve ideolojisini yansıtır şekilde anlatılmıştır. Bunlardan, Jellinek'in geliştirdiği ve "üç unsur teorisi" olarak bilinen tanıma göre devlet; insan, toprak ve egemenlik unsurlarının bir araya gelmesiyle oluşmuş bir varlık olarak ifade edilmektedir (1911:296; 1913:17-34,34-60,61-70; akt. Gözler, 2012:133). Bu bakımdan devlet, "belirli bir ülke üzerinde egemen olmuş milletin meydana getirdiği varlık", "belirli bir toprak parçası üzerinde egemen olan belirli bir insan topluluğunun oluşturduğu bir varlık" veya "bir ülke üzerinde yaşayan insan topluluğunun üstün bir iktidara tabi olmak suretiyle oluşturduğu varlık" şeklinde tanımlanabilmektedir (Gözler, 2012:133-134).

Üç unsur teorisine dayanılarak yapılmış bu devlet tanımı incelendiğinde, devletin ancak, bahse konu üç unsurun, bir başka ifadeyle millet, ülke ve egemenlik unsurlarının bir arada bulunmasıyla var olabileceği görülmektedir. Buna göre ülke, milleti oluşturan insan topluluğunun egemen olduğu toprak parçasını¹³; egemenlik, bahse konu toprak parçası üzerinde karşı çıkılamayan ve sadece devlet mekanizmasının sahip olduğu üst karar alma ve uygulama yetkisini, mutlak ve sınırlandırılmamış iktidarı (Parlak, 2011:200; Heywood, 2013:126); millet ise devletin beşeri unsuru olarak belirli bir toprak parçası üzerinde egemen olan insan topluluğunu (Gözler, 2012:155-156) ifade etmektedir.

Devlet tüzel kişinin varlığı, kamu hizmetine ilişkin yukarıda verilen tanımlardan yola çıkılarak sorgulandığında; devletin, toplumsal ortak ihtiyaçların karşılanmasını sağlayacak örgütlenme olduğu iddia edilebilir. Nitekim, fonksiyonalist yaklaşıma göre devletin temel işlevi, sosyal düzenin idame ettirilmesinden ibarettir (Heywood, 2013:126). Bir başka ifadeyle devlet, yapısal olarak kendisini oluşturan insan topluluğunun ihtiyaçlarını karşılamakla mükelleftir ve bu amaç doğrultusunda varlığını sürdürmektedir¹⁴.

¹³ Burada toprak parçası ifadesi; kara ülkesi, su ülkesi ve hava ülkesini kapsayacak şekilde kullanılmıştır (Y.N.).

¹⁴ Özellikle siyaset bilimi literatüründe, devlet kavramının anlamı ve devletin fonksiyonları konusunda çokça farklı görüşler mevcuttur ve bu görüşler devlet aygıtının rolünü ait oldukları ideolojik yaklaşım temelinde birçok farklı açıdan incelemektedir. Ancak, bu çalışmanın konusu devletin ideolojik

Devletin temel işlevinin toplumsal ortak ihtiyaçların karşılanması şeklinde değerlendirilmesi, ihtiyaçları karşılanacak toplumun devlet ile olan ilişkisinin veya bağının da açık bir biçimde tanımlanması gerekliliği sonucunu doğurmaktadır. Bu anlamda, devleti meydana getiren üç unsurdan biri olan millet unsurunu oluşturan bireylerle devlet arasındaki ilişki, “vatandaşlık ilişkisi” olarak isimlendirilmektedir (Gözler, 2012:158).

Vatandaşlık ilişkisi, yalnızca devletin millet unsurunu oluşturan bireylerle devlet arasındaki bağı tanımlar nitelikte değildir; aynı zamanda devlet ile birey arasındaki hukuki bağı da tanımlamaktadır. Bu bağlamda vatandaş, “kişi ile devlet arasında, kişinin etnik kökenine işaret etmeyen bir hukuki bağ” olarak tanımlanmaktadır (Avrupa Vatandaşlık Sözleşmesi, md. 2/a)¹⁵.

Bilindiği üzere hukukta “kişi”, hak ve borçlara sahip olabilen varlıkları ifade etmektedir. Hukuken bir “kişi” olmak; irade açıklama, hukuki işlem yapabilme, malvarlığına ve sorumluluğa sahip olma ve hak ve borç altına girme gibi sonuçlar doğurmaktadır (Gözler, 2014:179). Bu bağlamda vatandaşlık bağıyla birbirlerine bağlı olan devlet tüzel kişisiyle gerçek kişi olan bireyler (insanlar) arasında da, karşılıklı haklar ve yükümlülükler söz konusu olacaktır. Jellinek’in Üçlemesi olarak isimlendirilen ve devlet ile birey arasındaki ilişkinin durumuna göre negatif, pozitif ve aktif statü hakları olarak tanımlanan bu haklara, genel anlamda kamu hakları denilmektedir¹⁶. Bunlardan negatif statü hakları, devletin dokunamayacağı ve kişinin özel alanını ilgilendiren kişinin güvenliği, din hürriyeti, düşünce hürriyeti, mülkiyet hakkı gibi hakları tanımlamaktadır. Pozitif statü hakları, devlete sosyal alanda ödevler yükleyen ve çalışma hakkı, sağlık hakkı, sosyal güvenlik hakkı gibi bireylere, devletten olumlu bir davranış veya bir hizmet isteme olanağını tanıyan hakları ifade etmektedir. Aktif statü hakları ise, seçme ve seçilme hakkı gibi, kişinin devlet yönetimine katılmasını sağlayan hakları tanımlamaktadır (Gözler, 2014:155-157).

kökeni ve bu bağlamda üstlenmesi gereken rol ve sorumluluklar olmadığından burada devlet, kısaca, “vatandaşına hizmet eden” ekseninde değerlendirilmiştir (Y.N.).

¹⁵ Avrupa Vatandaşlık Sözleşmesi, <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/rms/090000168007f2c8>, (20.11 2016)

¹⁶ Hukuken bir “kişi” olmanın doğurduğu haklar, yalnızca burada değinilen kamu haklarıyla sınırlı değildir. Kişi olmaktan kaynaklanan özel haklar da mevcuttur. Ancak, kişi kavramının ve kişi olmanın doğurduğu sonuçların hukuki açılarından incelenmesi bu çalışma konusunun kapsamı dışında kaldığından, çalışma bütünlüğünün korunabilmesi amacıyla burada yalnızca konuya ilişkin haklara yer verilmiştir (Y.N.).

Görüldüğü üzere kişi olmanın doğurmuş olduğu hak ve yükümlülükler çerçevesinde, devletin, egemen olduğu toprak parçası üzerinde bireylerle olan ve karşılıklı hak ve yükümlülüklerle dayanan ilişkisinin temelinde, vatandaşlık bağının bulunduğu ifade edilebilmektedir. Bu bakımdan, devlet aygıtının kamu hizmetlerinin üretimi ve sunumunda, vatandaşlarınsa sahip oldukları hakları bu hizmetler aracılığıyla ve bu hizmetlerden faydalanarak kullanmasında temel prensibin; vatandaşlık ilişkisi olduğu söylenebilecektir. Bir başka deyişle bir devlete vatandaşlık bağıyla bağlı olmak, o devletin sunmuş olduğu hizmetlerden, varsa belirli kurallar ve usuller çerçevesinde faydalanabilmenin öncelikli koşulunu oluşturduğu gibi; devlet aygıtı da ürettiği kamu hizmetlerini, öncelikle kendisine vatandaşlık bağıyla bağlı bulunan bireylere sunmak amacıyla üretmektedir¹⁷.

2.1.2. Sığınma Kurumu ve Sığınmacıların Kamu Hizmetlerine Erişimi

Devlet ile birey arasında kurulan vatandaşlık ilişkisinin, kamu hizmetlerine erişim ve bu hizmetlerden faydalanma ekseninde yapılan bu yöndeki bir değerlendirmesi, doğal olarak vatandaş olmayanların durumunun da sorgulanmasına neden olacaktır. Bir başka deyişle bir devlete vatandaşlık bağıyla bağlı olmayanların, o devletin sunduğu kamu hizmetlerine olan erişiminin de bu kapsamda tartışılması gerekmektedir.

İfade edildiği üzere devletle birey arasında var olan hukuki bağ, vatandaşlık bağı veya vatandaşlık ilişkisi olarak adlandırılmaktadır. Bu bağlamda, bir devletle bu yönde bir ilişkisi veya bağı olmayan bireylerin de, vatandaşlık haricinde farklı bir kavramla tanımlanması gerekecektir. Değişik hukuk sistemleri, bu durumda olan bireyleri tanımlayabilmek amacıyla farklı kavramlar kullanmaktadır; örneğin İngiliz göç hukukunda göçmenler, etnik azınlıklar, etnik topluluklar ve yabancılar, Alman

¹⁷ Burada ortaya konulan argüman, temelde, üretilen kamu hizmetinden yararlanma koşullarıyla vatandaş olma arasındaki ilişkiye ilişkindir. Dolayısıyla burada, salt kişi olmaktan doğan ve günümüz hukuk anlayışı çerçevesinde hiçbir gücün dokunamayacağı başta insan hakları olmak üzere temel hak ve hürriyetlerin sağlanması ve kullanılmasıyla, vatandaş ve yabancı ayrımı olmaksızın herkese sunulması gereken hizmetlerin sunumunda bir devletin vatandaş ve vatandaş olmayanlar ayrımı yaptığı ve yapması gerektiği ifade edilmemektedir. Nitekim salt kişi olmanın doğurduğu haklar, bu hakların kullanımı ve bu haklara ilişkin hizmetlere erişimde vatandaş olmayanlara ilişkin değerlendirmelere, çalışmanın ilgili kısmında yer verilmektedir (Y.N.).

hukukundaysa yabancılar ve misafir işçiler gibi değişik deneyim ve bakış açılarını içeren farklı kavramlar bir arada kullanılmaktadır (Çiçekli, 2014:29).

Bir kavram olarak yabancı, esasen, bir devlete vatandaşlık bağıyla bağlı bulunmayan bireyin, söz konusu devlet karşısındaki durumunu ifade etmektedir. Bu anlamda yabancı, başka bir devlet vatandaşı olabileceği gibi, vatansız veya mülteci durumunda da olabilmektedir (Çiçekli, 2014:30).

Bir devlet karşısında yabancı olmak, doğaldır ki o devletle olan ilişkilerde bir takım hukuki sonuçlar doğurmaktadır. Uluslararası hukuk kuralları bağlamında bir devletin kendi topraklarındaki egemenlik hakları, yabancılar hukuku bakımından değerlendirildiğinde; ülkeye giriş, ikamet, çalışma gibi alan, hak ve hizmetlerde; yabancıların farklı rejimlere tabi tutulması; bir başka deyişle bahse konu devlet vatandaşının sadece vatandaş olmasına bağlı olarak faydalandığı bu hak ve hizmetlerden bir yabancı için farklı prosedürlere tabi olarak faydalanması sonucunu doğurmaktadır.

Çalışma konusu bağlamında, literatürde genellikle yabancı üst başlığı altında değerlendirilen sığınmacı kavramı ve sığınmacıların hukuki ve sosyal durumları da, bu kapsamda ele alınması gereken kavram ve durumlardan birisini oluşturmaktadır. Ancak sığınmacılık kurumunun hukuki durumu dikkate alındığında, sığınmacıların durumunun, bir devletin toprağında bulunan diğer yabancıların durumlarından daha farklı olduğu görülmektedir.

Tarihsel süreç içerisinde değerlendirildiğinde sığınma kurumu ve kavramının, bilinen tarih boyunca var olduğu; başlangıçta dini ve sosyal nedenlere, daha sonraki dönemler ve özellikle 15. yüzyıldan sonra ise siyasi sebeplere bağlı olarak insanların koruma ve destek arayışı içerisinde olduğu bilinmektedir (Saraçlı, 2011:55).

Kökene tarihsel dönemlere dayanıyor olsa da, günümüz uluslararası hukuk kuralları çerçevesinde sığınma kavramının tartışılması, çok daha yakın dönemlere ilişkindir. Özellikle ulus-devlet yapısının gelişimine binaen, sığınma kavramına yüklenen anlamlar da değişikliğe uğramış; sığınma ifadesi yalnızca “barınma sağlama” eyleminin ötesine geçerek “koruma sağlama” anlamına kavuşmasıyla hukuki bir boyut kazanmıştır (Öztürk, 2015:48-49).

Teorik çerçevesi, bireyin vatandaşı olduğu devletin egemenlik veya nüfuz alanından kaçarak yabancı olarak nitelendirildiği bir başka devletten koruma/korunma talep etmesi üzerine kurulu olan sığınma kavramı; birey ile devlet arasındaki koruma –

korunma ilişkisi bağlamında iki boyutlu olarak değerlendirilmesi gereken bir kavramdır. Sığınma sağlamaya ilişkin olan ilk boyut, sığınılan devletin, kendisine sığınan bireyi koruması bağlamında bir devlet faaliyetini nitelerken; sığınana ilişkin olan ikinci boyut ise bireysel bir faaliyet olan sığınma eylemini nitelemektedir (Öztürk, 2015:49-50).

Sığınma sağlamaya ilişkin olan ve doğrudan devletin egemenliği çerçevesinde değerlendirilmesi gereken ilk boyut, devletin yabancıya koruma sağlaması faaliyeti olarak ortaya çıkmaktadır. Bu açıdan sığınma, devletin kendi ülkesi üzerindeki egemenliğiyle doğrudan bir ilişki içerisinde olup, sığınma hakkının sığınmak isteyeneye değil devlete tanınmış bir hak olduğu yaklaşımıyla değerlendirilmektedir. Bu durumda devlet, kendi ülkesi içerisinde kimlere hangi nedenlere bağlı olarak sığınma sağlayıp sağlamayacağına uluslararası hukuk kurallarının bağlayıcılıkları saklı kalmak kaydıyla, karar verme yetkisine sahip durumdadır (Öztürk, 2015:50-54).

Uluslararası hukukta özellikle 20'nci yüzyılın ikinci yarısından itibaren ağırlığını hissettirmeye başlayan insan haklarına dayanan yaklaşımlar, bireyin, uluslararası hukukun yalnızca bir öznesi veya konusu olmaktan ziyade hak sahibi bir öznesi olabileceği fikrinin doğmasına neden olmuştur. Bu anlayış değişikliği, doğal olarak sığınmanın, sığınana ilişkin ikinci boyutunun da modern anlamda ortaya çıkmasına yardımcı olmuştur (Öztürk, 2015:54-55).

Evrensel ahlaki değer taşıyan temel nitelikli haklar olarak tanımlanabilecek insan hakları içerisinde sığınmanın öznesi olan bireylerin tanımlanmasında, bireylerin temel ihtiyaçlarının karşılanamamasının onları sığınma arayışına yönelttiği belirtilmiş ve bu bağlamda bireyin, karşılanamayan bu temel hakları veya ihtiyaçları nedeniyle sığınma arayışı içerisinde oldukları değerlendirilmiştir (Shacknove, 1985:279-282; Öztürk, 2015:57).

Sığınma kavramının, burada kısaca açıklanmaya çalışılan iki boyutu, bir başka ifadeyle kavramın birey ve devlet açısından değerlendirilerek sığınma sağlama ve sığınma sağlanma şeklinde incelenmesi, her iki boyutun da doğuracağı sonuçlar açısından önem arz etmektedir (Öztürk, 2015:59).

Buna göre sığınma kavramının sığınma sağlanma boyutu bağlamında, bireysel bir hak olarak kabul edilmesi durumunda koruma sağlayacak olan devlet veya devletlerin, koruma sağladıkları sığınmacılara karşı yükümlülükleri doğacakken; sığınma hakkının sığınma sağlama boyutu çerçevesinde bir devlet hakkı olarak kabul

edilmesi durumundaysa bu hakkın, devletin egemenlik yetkisi kapsamında değerlendirileceği ve bu durumda da devletlerin sığınmacıları ülkeye kabul etme ve onları koruma yükümlülüklerinin, devletin tercihinine bağlı olacağı kabul edilmektedir (Öztürk, 2015:59).

Günümüzde uygulanan uluslararası hukuk kuralları, sığınma hakkının devlete tanınmış bir hak olduğundan bahisle, sığınma arayan bireyin yalnızca sığınma arama ve bir devletten sığınma talep etme hakkı olduğu üzerine bina edilmiştir. Bu bakımdan sığınma arayan bireye bu hakkın verilmesi, devlete tanınmış bir ayrıcalık olmakla birlikte, uygulamada da devletlerin bu haklarını sığınma arayanların yararına kullanmak hususunda pek de istekli olmadıkları değerlendirilmektedir. Sığınma arayan bireyin sahip olduğu “sığınma talep etme hakkı” ise, hukuken, devletleri yükümlülük altına sokmayan bir hak olduğundan sığınmanın sağlanması hususunda nihai karar, kendisinden sığınma talep edilen devlete ait olmaktadır (Saraçlı, 2011:59).

Uluslararası hukuk sisteminin sığınma hakkı konusundaki bu yaklaşımı, herhangi bir uluslararası koruma rejimine tabi olmayan sığınmacıların uluslararası hukuktan doğan hak ve yükümlülüklerinin de, yine uluslararası bir sözleşme veya başka bir hukuki belgeyle düzenlenmemiş olması sonucunu doğurmaktadır. Bu bakımdan sığınmacıların, sığınma talep ettikleri (sığınma başvurusu yaptıkları) ülkelerde, başvuruları sonuçlanana kadar yararlandıkları imkanlar, her ülkenin kendi uygulamaları çerçevesinde ortaya çıkmakta ve ülkeden ülkeye değişiklik göstermektedir (Saraçlı, 2011:83).

Örneğin, bazı hak ve özgürlükler dikkate alındığında; İsveç’te 16 yaşına kadar olan bireyler okullara kabul edilmekte, sığınma talep etmiş her birey sağlık hizmetinden faydalanabilmekte ve vasıfsız olmak kaydıyla iş piyasasına tam erişim sağlayabilmekteyken; İngiltere’de ise benzer durumdaki bireyler ücretsiz sağlık hizmetlerine erişebiliyorken, iş piyasasına erişim sağlayamamaktadır (Bkz. EK – 1).

2.1.3. Kitlesele Zorunlu Göçlerde Sığınma ve Kamu Hizmetlerine Erişimde Kitlesele Sığınmacıların Durumu

Önceki bölümde aktarılan sığınma kavramı ve bu kavrama ilişkin bilgiler, öncelikle bireylerin, sığınmacı olarak vatandaşları ülkeden başka bir ülkeye göç

etmeleri ve göç ettikleri ülkeden koruma talep etmelerinin hukuki rejimi üzerinedir. Ancak bilindiği ve bu çalışma içerisinde de değinildiği üzere sığınma, her durumda bireysel bir şekilde gerçekleşen bir eylem olarak ortaya çıkmamakta; aksine savaş ve çatışma bölgelerinde veya bir doğal afet sonrasında, çevre ülkeler kitlesel sığınmacı akınlarıyla karşı karşıya kalabilmektedir.

Çalışmanın ilgili bölümünde de açıklandığı üzere, bireylerin, temel ve insani ihtiyaçlarının karşılanamadığı durumlarda zorunlu nedenlere bağlı olarak topluca yer değiştirmesini ifade eden kitlesel zorunlu göç kavramı, uluslararası göçü düzenleyen kurallar bütünü içerisinde kendisine kitlesel sığınma ve geçici koruma rejimi altında yer bulmaktadır.

Sığınma eyleminin kitlesel bir şekilde gerçekleştirilmesini ifade eden kitlesel sığınma kavramının evrensel bir tanımı ve nesnel verilere dayalı uluslararası kabul görmüş bir ölçütü bulunmamaktadır. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği kitlesel sığınma kavramının, hem devletlerin büyük ölçekte mülteci sayılarıyla karşılaştıkları aşamayı, hem de çok sayıda mülteci nüfusuna uzun süre ev sahipliği yaptıkları durumları kapsadığını belirtirken; aynı zamanda kitlesel sığınmanın yalnızca sayılara bakılarak değerlendirilemeyeceğini, kitlesel sığınma akınıyla karşı karşıya kalan devletin bireysel statü belirleme usullerini uygulayabildiği durumlarda kitlesel sığınma durumunun varlığından söz edilemeyeceğini ifade etmektedir (Çiçekli, 2014:311).

Evrensel bir tanımı olmamakla birlikte kitlesel sığınmanın aşağıdaki özellikleri taşıdığı iddia edilebilmektedir (UNHCR, 2004)¹⁸:

- i. Önemli (dikkate değer) sayıda kişinin herhangi bir uluslararası sınıra ulaşması,
- ii. Bu ulaşmanın hızlı bir şekilde gerçekleşmesi,
- iii. Ev sahibi veya sınırına varılan ülkenin, özellikle acil durum halinin devamı boyunca, sindirme ve müdahalede yetersiz kalması,
- iv. Bireysel sığınma prosedürlerinin uygulanamaması.

¹⁸ UNHCR, *Conclusion on International Cooperation and Burden and Responsibility Sharing in Mass Influx Situations No. 100 (LV)* – 2004, <http://www.unhcr.org/excom/exconc/41751fd82/conclusion-international-cooperation-burden-responsibility-sharing-mass.html>, (21.11.2016)

Bu bakımdan kitlesel sığınma, ancak sınırına varılan ülke kaynaklarının ihtiyaçlarını karşılayamayacağı sayıda insanın aniden sınırlara ulaştığı ve bireysel sığınma prosedürlerinin uygulanamadığı durumlarda konu edilen bir sığınma türü olarak değerlendirilebilecektir.

Hatırlanacağı üzere sığınma eylemini ve sığınma eyleminde bulunan bireyin hak ve yükümlülüklerini tanımlayan uluslararası bir anlaşma veya sözleşmenin bulunmayışı, uygulamada, bireyin hukuki statüsü tanımlanana kadar her ülkenin kendi sığınma rejimini oluşturmasına ve uygulamasına neden olmaktadır. Ancak bu durumun aksine, kitlesel sığınma söz konusu olduğunda, kitlesel sığınmaya uygun acil çözümler geliştirebilmek amacıyla tanımlanmış ve evrensel olarak uygulanan bir koruma biçimi geliştirilmiştir.

Geçici koruma olarak tanımlanan bu pragmatik yöntemin amacı, kitlesel olarak sığınma arayanların acilen güvenlik başta olmak üzere temel ihtiyaçlarını sağlamak ve geri gönderilmeme ilkesi dahil, temel insan haklarını güvence altına almaktır (Çiçekli, 2014:313).

Göç literatüründeki genel kabule göre, 1990'lı yıllarda Yugoslavya'nın dağılması sürecinde görülen kitlesel akınlara karşı bir tedbir ve bu dönemdeki kitlesel sığınmacıların sorunlarına çözüm olarak geliştirilmiş olan geçici koruma rejimi, temelde, ortaya çıkan uluslararası koruma ihtiyacının grup temelinde incelenmesini içermekte ve kitlesel olarak bir ülkeye sığınanlara, bireysel olarak statüleri belirlenip durumlarına uygun kalıcı çözümler üretilene kadar geçici bir güvence sağlamaktadır (Çiçekli, 2014:314-315).

Bireysel sığınmaya ilişkin uygulamalarda olduğu gibi, geçici koruma rejimi ve uygulamaları da, uluslararası bir anlaşma veya sözleşmenin konusu değildir; bu nedenle de tıpkı bireysel sığınmada uygulandığı gibi, geçici korumada da her ülkenin uygulamaları farklılık gösterebilmektedir. Ancak, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğinin 2014 yılında yayımladığı Geçici Koruma veya Ülkede Kalma Anlaşmaları Rehberi (Guidelines on Temporary Protection or Stay Arrangements) devletlere geçici koruma uygulamalarına ilişkin yol gösterici olmaktadır.

Yüksek Komiserliğin bahse konu bu rehberi, çalışma konusu bakımından incelendiğinde; altı numaralı konu başlığı olan "Uygulamaların Minimum Standartları"; devletlere geçici koruma esnasında, özellikle hizmet sunumu ve sığınmacıların

hizmetlere erişimi bakımından, dikkate alınması gereken bir dizi standart sunmaktadır. Bu bağlamda devletlere, ikamet veya ülkede kalma izinleri, konaklama koşulları, sağlık, eğitim ve diğer hizmetlere erişim; kamu güvenliği, kamu düzeni ve kamu sağlığı gerekleri saklı kalmakla birlikte seyahat özgürlükleri, aile birleşmeleri, özel ihtiyaç sahiplerine ve çocuklara sunulacak hizmetler, iş piyasasına erişim ve Yüksek Komiserlik başta olmak üzere ilgili uluslararası kuruluşlarla sivil toplum kuruluşlarının erişimleri konularında; önceden gerekli planlamaları yapmaları ve uygulamalarında bu esasları dikkate almaları önerilmektedir (UNHCR, 2014)¹⁹.

2.2. ULUSLARARASI ANLAŞMALARDA KAMU HİZMETİ

Çalışmanın kamu hizmetiyle kitlesel zorunlu göçlerde sunumuna ilişkin bu konu başlığı çerçevesinde buraya kadar aktarılanlarda da ifade edildiği üzere kamu hizmeti, öncelikle devlet ile vatandaş arasında bulunan vatandaşlık bağından doğan; bir başka ifadeyle devletlerin öncelikle vatandaşının erişimi için üretmek sunduğu (veya üretilmesini ve sunulmasını düzenlediği) hizmetleri ifade etmektedir. Ancak yabancıların da, bahse konu kamu hizmetlerine belirli kurallara bağlı olarak erişebilmeleri söz konusu olmakta; bu erişim zorunlu nedenlere bağlı olarak o devletin ülkesine gelen bireysel ve kitlesel sığınmacılar söz konusu olduğunda; farklı prosedürlere ve uygulamalara konu olabilmektedir.

İfade edildiği üzere bireysel veya kitlesel sığınmanın ve sığınmacının, uluslararası hukuk düzeni bakımından tabi olduğu ve tüm devletleri yükümlülük altına sokan bir uluslararası belge bulunmamaktadır. Bu hususta bir kaide olarak kabul edilmiş olan tek hak sığınmacı açısından sığınma talep etme, devletler açısından ise sığınma sağlama hakkıdır ki bu hakkın da kullanımında takdir, kendisinden sığınma talep edilen devlete bırakılmıştır.

Devletlerin, kendilerinden sığınma talep edenlere sığınma sağlamaya pek de istekli olmadıkları bilinmekle birlikte, söz konusu sığınmacıların devletin sınırlarından girmesine müteakiben, sınırlarından içeri girilen devletle sığınmacılar arasında, uluslararası hukuktan doğan karşılıklı bir hak ve yükümlülük ilişkisinin doğacağı iddia

¹⁹ UNHCR, *Guidelines on Temporary Protection or Stay Arrangements*, <http://www.unhcr.org/protection/expert/5304b71c9/guidelines-temporary-protection-stay-arrangements.html>, (21.11.2016)

edilebilir. Her ne kadar doğrudan sığınmaya ilişkin ve devletleri bağlayıcı uluslararası bir sözleşme veya anlaşma olmasa da, temel insan hakları başta olmak üzere, uluslararası iltica rejimini düzenleyen birçok uluslararası anlaşma ve sözleşme, devletleri sığınmacılara yönelik uygulamalarda da sınırlamakta ve bağlayıcı olmaktadır. Hiç şüphesiz bu sınırlayıcılık ve bağlayıcılık, bireysel veya kitlesel tüm sığınmacıların, bir devletin ülkesinde sığınma hakkını elde ettikten sonra o ülkede dahil olacakları kamu hizmeti rejimi açısından da geçerli olacaktır.

Bu bakımdan, devletlerin sığınmacılara yönelik uygulamalarında da sınırlayıcı ve bağlayıcı olan uluslararası kaynakların incelenmesi; özellikle geçici koruma rejiminde sunulan, sunulması beklenen veya sunulacağı taahhüt edilen kamu hizmetlerinin de tespit edilmesine yardımcı olacaktır.

2.2.1. Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşme²⁰

Göç literatüründe mülteci rejiminin anayasası olarak da tanımlanan 1951 tarihli Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşme, “Başlangıç” kısmında da belirtildiği üzere mültecilerin ve taraf devletlerin birbirlerine karşı olan hak ve yükümlülüklerini tanımlamaktadır.

Sözleşmeye göre mülteci; ”1 Ocak 1951'den önce meydana gelen olaylar sonucunda ve ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşünceleri yüzünden, zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan, ya da söz konusu korku nedeniyle, yararlanmak istemeyen; yahut tabiiyeti yoksa ve bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen kişi” (madde 1/A/2) olarak tanımlanmaktadır²¹.

²⁰ Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair 1951 Cenevre Konvansiyonu, 359 sayılı Cenevre’de 28 Temmuz 1951 Tarihinde İmzalanmış Olan Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşmenin Onaylanması Hakkında Kanun, (29.08.1961), T.C. Resmi Gazete, 10898.

²¹ Gerek 1951 Sözleşmesinin 1/B/1(a) maddesi, gerekse 1967 New York Protokolü uyarınca; 1951 Sözleşmesiyle konulan zamansal (1 Ocak 1951’den önce) ve coğrafi (Avrupa’da meydana gelen olaylar) kısıtlamanın uygulanması sözleşmeye taraf olan devletlerin beyanı üzerinden yürütülmektedir. Buna göre, 1967 New York Protokolüyle (Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair 1967 Protokolü, 6/10266 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı, T.C. Resmi Gazete, 12968) yapılan sözleşme tadilatı neticesinde, zamansal kısıtlama sözleşmeye taraf tüm ülkelerce kaldırılmışken coğrafi kısıtlama, içlerinde Türkiye’nin de

Sözleşme tanımına uygunluğu değerlendirilerek, sığındığı ülkeden mülteci statüsü alıp uluslararası koruma altına alınan kişiler, temelde bu sözleşme hükümlerine tabi bir rejim içerisine girmektedir. Bu hukuki statü, mülteci ile devlet arasında, sözleşme hükümleriyle garanti altına alınan, karşılıklı bir hak ve yükümlülük ilişkisini doğurmaktadır. Buna göre her mültecinin bulunduğu ülkenin kural ve düzenlemelerine uyma yükümlülüğü (madde 2); buna karşılık her taraf devletin de mültecilere genel olarak yabancılara uyguladığı muameleyi uygulama yükümlülüğü (madde 7) bulunmaktadır.

1951 Sözleşmesine göre bir mülteci bulunduğu ülkede;

- i. Madde 13'e göre menkul ve gayrimenkul mülkiyet haklarından, genel olarak aynı koşullarda bulunan yabancılara sağlananlardan daha az olmayacak şekilde;
- ii. Madde 14'e göre fikri ve sınai mülkiyet haklarından, bulunduğu ülkenin vatandaşlarıyla aynı şekilde;
- iii. Madde 15'e göre siyasi amaç ve kar amacı taşımayan dernek ve meslek sendikaları bakımından aynı koşullarda bulunan yabancılara tanındığı şekliyle;
- iv. Madde 17'ye göre ücretli bir meslekte çalışma hakkı bakımından, aynı koşullarda bulunan yabancılara uygulandığı şekliyle;
- v. Madde 18'e göre kendi işini kurma hakkı bakımından, aynı koşullarda bulunan yabancılara uygulandığı şekliyle;
- vi. Madde 19'a göre diplomasına sahip olduğu uzmanlık alanında mesleğini icra etme hakkı bakımından, aynı koşullarda bulunan yabancılara uygulandığı şekliyle;
- vii. Madde 22'ye göre temel eğitim hakkı bakımından, vatandaşlara uygulandığı; temel eğitim dışındaki eğitim alanlarındaysa aynı koşullarda bulunan yabancılara uygulandığı şekliyle;
- viii. Madde 23 ve 24'e göre sağlık, sosyal yardım ve sosyal güvenlik hakları bakımından, vatandaşlara uygulandığı şekliyle;

bulduğu dört taraf ülke tarafından yürütülmektedir. Coğrafi kısıtlama uyarınca Avrupa ülkeleri dışından gelenler, bu dört ülkede mülteci statüsü alamamaktadır (Y.N.).

- ix. Madde 26'ya göre ikamet ve seyahat özgürlüğü bakımından, aynı koşullardaki yabancılara uygulandığı şekliyle; faydalanabilecektir.

Mülteci ayrıca, 1951 Sözleşmesinin 33. maddesiyle getirilen mutlak geri göndermeme yasağından da faydalanabilecektir. Uluslararası hukukta statüsü ne olursa olsun, sığınan veya sığınma talep eden her bireyi kapsayan bu yasak doğrultusunda hiçbir devlet, bir mülteciyi veya kendisinden sığınma talebinde bulunan bir bireyi; ırkı, dini, tabiiyeti, belirli bir sosyal gruba mensubiyeti veya siyasi fikirleri dolayısıyla hayatı ya da özgürlüğünün tehdit altında olacağı ülkelere geri göndermeyecektir.

2.2.2. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi²²

Her ne kadar devletler açısından bağlayıcılığı olmasa da İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi hükümleri içerisinde de; tüm insanları kapsadığı gibi mülteci ve sığınmacıları da kapsayan hükümler bulunmaktadır. Bu bağlamda her birey;

- i. Madde 3'e göre yaşama, özgürlük ve kişisel güvenlik hakkından;
- ii. Madde 5'e göre işkence yasağından;
- iii. Madde 13'e göre bir devletin topraklarında serbestçe dolaşma ve oturma hakkından;
- iv. Madde 14'e göre sığınma ve sığınma olanaklarından yararlanma hakkından;
- v. Madde 16'ya göre aile kurma hakkından;
- vi. Madde 17'ye göre mülkiyet hakkından;
- vii. Madde 20'ye göre dernek kurma ve bir derneğe üye olma hakkından;
- viii. Madde 21'e göre ülkesinin kamu hizmetlerinden eşit olarak yararlanma hakkından;
- ix. Madde 22'ye göre sosyal güvenlik hakkından;
- x. Madde 23'e göre çalışma, sendika kurma ve bir sendikaya üye olma hakkından;

²² İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi (27.05.1949), T.C. Resmi Gazete, 7217.

- xi. Madde 26'ya göre eğitim hakkından; diğer bireylerle eşit bir biçimde faydalanabilecektir.

2.2.3. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi²³

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinin aksine, devletler açısından bağlayıcılığı bulunan ve Avrupa Konseyi üyesi devletler tarafından 1950 yılında kabul edilen Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi içerisinde de; devletlerin bireylerle olan ilişkilerindeki tasarruflarını insan hakları bakımından belirleyen ve tüm imzacı devletlerin uyması beklenen kurallar yer almaktadır. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nde olduğu gibi, tüm insanları kapsayan bu kurallar, doğaldır ki mülteci ve sığınmacıları da kapsar nitelikte olacaktır. Bu bağlamda her birey;

- i. Madde 2'ye göre yaşam hakkından;
- ii. Madde 3'e göre işkence ve kötü muamele yasağından;
- iii. Madde 4'e göre kölelik ve zorla çalıştırma yasağından;
- iv. Madde 8'e göre özel hayatına ve aile yaşamına saygı hakkından;
- v. Madde 11' göre dernek ve sendika kurma ve bunlara üye olma hakkından;
- vi. Ek Protokol Madde 1'e göre mülkiyet hakkından;
- vii. Ek Protokol Madde 2'ye göre eğitim hakkından;
- viii. Protokol No:4 Madde 2'ye göre ulusal güvenlik, kamu emniyeti, kamu düzeninin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, sağlık ve ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli zorunlu tedbirler ve kanunla öngörölmüş sınırlamalara tabi tutulabilmekle birlikte, bir devletin topraklarında serbestçe dolaşma ve ikamet hakkından;
- ix. Protokol No:7 Madde 1'e göre yasaya aykırı şekilde sınır dışı edilememe hakkından; faydalanabilecektir.

²³ İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi (19.03.1954), T.C. Resmi Gazete, 8662.

2.2.4. Avrupa Sosyal Şartı²⁴

1961 yılında imzaya açılan ve 1965 yılında uygulamaya konulan Avrupa Sosyal Şartı, Avrupa Konseyine üye devletlerin temel sosyal, ekonomik, medeni ve politik haklara ilişkin olarak uymayı taahhüt ettikleri ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesini destekler nitelikte bağlayıcı bir sözleşmedir. Avrupa Sosyal Şartı, ağırlıklı olarak bireylerin ekonomik ve sosyal hakları üzerinde durmakta ve her bireyin temelde, barınma, sağlık, eğitim, çalışma, sosyal güvenlik ve konut edinme haklarına sahip olduğunu vurgulamaktadır.

Zaman içerisinde hükümleri değiştirilerek güncel durumlara uyarlanan Şartın Eki'nin "kişiler yönünden kapsamı", doğrudan mültecileri ilgilendiren bir hükme de yer vermektedir. Buna göre Şart'a taraf her devlet; ülkesinde yasal olarak bulunan mültecilerin lehine ve her halde hem Şart kapsamında hem de taraf olduğu diğer uluslararası belgelerde yüklendiği yükümlülüklerden daha az olmamak koşuluyla, mültecilerin lehinde, mültecilere muamele etmekle mükelleftir.

2.2.5. Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi²⁵

Bir Birleşmiş Milletler Sözleşmesi olan Ekonomik, sosyal ve Kültürel haklar Uluslararası Sözleşmesi, uluslararası insancıl hukuk yaklaşımının parçası olarak 1966 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda kabul edilmiş ve 1976 yılında yürürlüğe girmiştir.

Bireylerin, ekonomik, sosyal ve kültürel haklarının taraf devletlerce tanınması ve güvence altına alınmasını amaçlayan bu sözleşmeye göre; her bireyin çalışma (madde 7), sendikalaşma ve grev (madde 8), sosyal güvenlik (madde 9), yeterli beslenme, giyim ve konut dahil olmak üzere yeterli bir yaşam düzeyine sahip olma (madde 11), fiziksel ve zihinsel sağlık standardına sahip olma (madde 12), eğitim (madde 13), bilimsel ve kültürel yaşama katılma (madde 15) hakları bulunmaktadır.

Ayrıca Sözleşme, 4'üncü maddesiyle, burada bireylere sağlanacağı taraf devletlerce taahhüt edilen tüm bu hakların kanun ölçütünde sınırlanabileceğini ve bu

²⁴ Avrupa Sosyal Şartı (14.10.1989), T.C. Resmi Gazete, 20312

²⁵ Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme, (18.06.2003), T.C. Resmi Gazete, 25142.

sınırlamanın da ancak hakların niteliğiyle bağdaşması ve demokratik toplumun genel refahını arttırması amacıyla getirilebileceğini belirtmektedir.

Burada yer verilen uluslararası belgelerin ilgili hükümlerinin de gösterdiği üzere devletler, tarafı oldukları bu anlaşma ve sözleşmeler doğrultusunda, özel olarak mültecileri, genel olarak ise statüsü fark etmeksizin tüm bireyleri kapsayacak taahhütler altına girmiş durumdadır.

Özetlenmesi gerekirse anlaşma ve sözleşmelere taraf olan devletler, kendi egemenlik alanlarında bulunan tüm bireylerin; her türlü mülkiyet, çalışma ve emek piyasasına erişim, eğitim, sağlık ve sosyal yardım, seyahat ve ikamet, özel hayat ile kamu hizmetlerine erişim haklarından, kendi iç hukuk düzenlemeleri ve belirli koşullar altında uygulanacak kısıtlamalar bağlamında, faydalanmalarını sağlamakla mükelleftir. Bu bakımdan, Ek - 1'de de gösterildiği üzere; özellikle sığınma arayanlar veya bir devletten sığınma talep edenler için, statüleri belirlenene kadar karşılaşılan koşullar ve sığınmacıların kamu hizmetlerinden faydalanma usulleri, ülkeden ülkeye değişiklik göstermektedir.

3. GÖÇLER VE KİTLESEL ZORUNLU GÖÇLERİN TOPLUMSAL SONUÇLARI

Çalışmanın bu bölümüne kadar sığınma ve kitlesel sığınma; veya kitlesel zorunlu göç hareketlerine ilişkin hukuki rejim ve kendisinden sığınma talep edilen devletlerin genel tutumu üzerine aktarılanlar yorumlandığında; temelde devletlerin kendilerinden sığınma talep edenlerin (bireysel veya kitlesel) statüleri belirlenene kadar; bir başka ifadeyle bu kişiler uluslararası koruma altına alınana kadar, özellikle kamu hizmetlerinin sunumunda kayda değer ölçüde bir yükün altına girdikleri tahmin edilebilecektir. Nitekim devletlerin taraf oldukları uluslararası anlaşma ve sözleşmelerden doğan yükümlülükleri dikkate alındığında, devletlerin sığınma arayanlara sığınma hakkını tanımamak eğiliminde olmaları da, bu görüşü destekler niteliktedir.

Her ne kadar devletler, özel olarak sığınma konusunda mümkün olduğunca katı davranma eğiliminde olsalar da, ülkelerine yönelen her türde ve boyuttaki göç dalgalarını her zaman engelleyememekte ve hatta bazı özel durumlarda kendilerine

yönelen göçü teşvik etmekte ve planlamaktadır. Ancak sosyolojik anlamda değerlendirildiğinde; gönüllü veya zorunlu, bireysel veya kitlesel; göç olgusu; bir olgu olarak hem göç eden birey ve toplulukları hem de göç alan toplulukları olumlu ve olumsuz bir biçimde etkilemekte ve çoğu zaman bu grup veya topluluklar arasındaki toplumsal ilişkide belirleyici rol oynamaktadır. Bu bağlamda, çalışmanın bu kısmı; genel olarak göçün, özel olaraksa kitlesel zorunlu göçün; bu göçleri karşılayan toplumlar tarafından algılanma biçimleri ve doğurduğu sonuçlara ayrılmıştır.

İkinci Dünya Savaşı sonrası dönem dikkate alındığında, bugün “Batı toplumları” olarak tanımlanan toplumların, birer “göç toplumu” haline dönüştükleri görülmektedir. Temel olarak, savaştan çıkmış batı ülkelerinin yeniden inşasına ve ekonomik sebeplere bağlı olarak, devletler tarafından da planlanan ve yürütülen bu göç hareketleri; savaş sonrası dönemden başlayarak 1970’li yıllara kadar, bahse konu ülkelerde yeni ve etnik açıdan farklı toplulukların ortaya çıkmasına neden olmuştur (Castles ve Miller, 2008:96). Bu dönemde, özellikle işçi göçü olarak isimlendirilen ve planlanan bu göç hareketleri, göç alan batı toplumlarınca geçici olarak düşünüldüyse de, misafir olarak tanımlanan işçilerin çoğunun gittikleri ülkelerde kalıcı olmaya başlaması, toplumsal yapıda da değişikliklere neden olmuştur (Akan ve Arslan, 2008:8).

Dünya genelinde 1970’li yıllarda yaşanan petrol krizi, bu döneme kadar olan ve ekonomik temel üzerine oturan bu göç dalgasını sekteye uğratmıştır. Ekonomik krizle birlikte artan işsizlik ve devletler tarafından başlatılan göç yasakları, yeni göçleri engellemekle kalmayıp bazı göçmenlerin de ülkelerine geri dönmesine yol açmıştır (Canatan, 2013:318). 1980’li yıllarla birlikte yeniden yükseliş eğilimi göstermeye başlayan batıya yönelik göç dalgası, 1990’lı yılların ortalarında istikrarlı bir hale gelmiş; 2000’li yılların gelişyle birlikteyse, özellikle entegrasyon konusunda yaşanan toplumsal sorunlar batıya yönelik göçün tekrar sınırlandırılması sonucunu doğurmuştur (Castles ve Miller, 2008: 112; Canatan, 2013:319).

İkinci Dünya Savaşı sonrasında gerçekleşen batıya dönük bu göç hareketlerinin, ekonomik sonuçlarının haricinde, sosyolojik sonuçları da bulunmaktadır. Özellikle Avrupa ülkelerinde, uluslararası göç ve göçmen karşıtı ilk toplumsal tepkiler 1970’li yıllarda ortaya çıkmaya başlamış, fiziksel saldırılara kadar uzanan bu tepkiler zamanla yabancı düşmanlığına dönüşmüştür (Canatan, 2013:319). Göç alan ülkelerde yerleşik nüfusun, göçe ve göçmenlere yönelik bu olumsuz eğilimlerinin nedenleri; kitlesel

zorunlu göçlerin özellikle göç alan ülkelerde doğurduğu doğrudan sonuçların anlaşılabilmesi açısından da önem arz etmektedir. Bu bağlamda; demokrasiden adalete, politik eğilimlerden göçe kadar, toplam 19 konu başlığında; 2002 yılından bugüne iki yılda bir Avrupa kıtası çapında yapılan Avrupa Sosyal Araştırması (European Social Survey) içerisinde yer alan ilgili veriler; Avrupa toplumlarının bu konudaki algılarının örneklenmesine ve değerlendirilmesine yardımcı olacaktır. Avrupa toplumunun birçok konudaki eğilimini istatistiksel olarak ortaya çıkaran Avrupa Sosyal Araştırması içerisinde, bu çalışmanın temel konusu olan göç ve göçmenliğe ilişkin sorular da kendisine yer bulmuştur (Bkz. EK – 2).

Ek - 2’de de görülebileceği üzere, göç ve göçmenliğe ilişkin son derece kapsamlı toplam 74 sorunun yöneltildiği bireylerin, ülkelere göre dağılımı Tablo 2.1’de gösterilmektedir.

Tablo 2.1. Avrupa Sosyal Araştırmasının Ülkelere Göre Nüfus ve Yıl Dağılımı

Araştırma Ülkeleri	Katılımcı Sayısı							
	2002 Yılı	2004 Yılı	2006 Yılı	2008 Yılı	2010 Yılı	2012 Yılı	2014 Yılı	2016 Yılı
Almanya	2919	2870	2916	2751	3031	2958	3045	2852
Arnavutluk	-	-	-	-	-	1201	-	-
Avusturya	2257	2256	2405	-	-	-	1795	2010
Belçika	1899	1778	1798	1760	1704	1869	1769	1766
Bulgaristan	-	-	1400	2230	2434	2260	-	-
Çekya	1360	3026	-	2018	2386	2009	2148	2300
Danimarka	1506	1487	1505	1610	1576	1650	1502	-
Estonya	-	1989	1517	1661	1793	2380	2087	2019
Finlandiya	2000	2022	1896	2195	1878	2197	2087	1925
Fransa	1503	1806	1986	2073	1728	1968	1917	2070
Hırvatistan	-	-	-	1484	1649	-	-	-
Hollanda	2364	1881	1889	1778	1829	1845	1919	1681
İngiltere	2052	1897	2394	2352	2422	2286	2264	1959
İrlanda	2046	2286	1800	1764	2576	2628	2390	2766
İspanya	1729	1663	1876	2576	1885	1889	1925	-
İsrail	2499	-	-	2490	2294	2508	2562	2557
İsveç	1999	1948	1927	1830	1497	1847	1791	1551
İsviçre	2040	2141	1804	1819	1506	1493	1532	1525
İtalya	1207	-	-	-	-	960	-	-
İzlanda	-	579	-	-	-	752	-	880
Kıbrıs Rum Kesimi	-	-	995	1215	1083	1116	-	-
Kosova	-	-	-	-	-	1295	-	-
Letonya	-	-	-	1980	-	-	-	-
Litvanya	-	-	-	-	1677	2109	2250	-
Lüksemburg	1552	1635	-	-	-	-	-	-
Macaristan	1685	1498	1518	1544	1561	2014	1698	-

Norveç	2036	1760	1750	1549	1548	1624	1436	1545
Polonya	2110	1716	1721	1619	1751	1898	1615	1694
Portekiz	1511	2052	2222	2367	2150	2151	1265	-
Romanya	-	-	-	2146	-	-	-	-
Rusya	-	-	2437	2512	2595	2484	-	2430
Slovakya	-	1512	1766	1810	1856	1847	-	-
Slovenya	1519	1442	1476	1286	1403	1257	1224	1307
Türkiye	-	1856	-	2416	-	-	-	-
Ukrayna	-	2031	2002	1845	1931	2178	-	-
Yunanistan	2566	2406	-	2072	2715	-	-	-

Kaynak: Avrupa Sosyal Araştırması 2002 – 2016²⁶

²⁶ European Social Survey, <http://www.europeansocialsurvey.org/>, (20.02.2018)

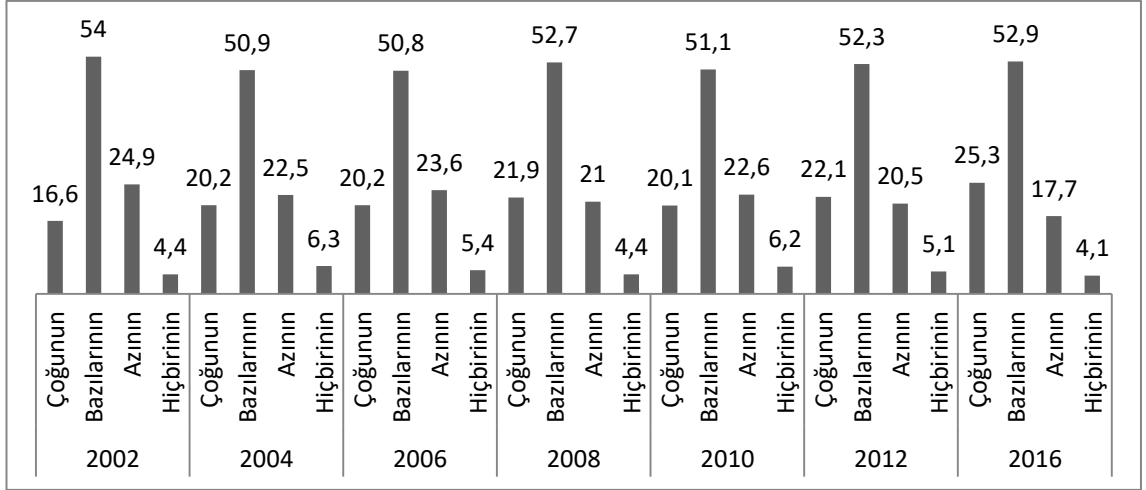
Avrupa toplumlarının göç ve göçmenliğe ilişkin eğilimini ve bu eğilimin yıllar içerisindeki değişimini sağlıklı bir şekilde analiz ederek karşılaştırabilmek; öncelikle aynı veya benzer içerikte araştırma sorularının, periyodik bir şekilde aynı toplumlara yöneltilmiş olmasıyla mümkün olacaktır. Ek - 2 ve Tablo 2.1’de yer alan veriler bu açıdan yeniden değerlendirildiğinde; tüm yıllarda araştırmaya katılım gösteren 12 Avrupa ülkesinin (Almanya, Belçika, Finlandiya, Fransa, Hollanda, İngiltere, İrlanda, İsveç, İsviçre, Norveç, Polonya ve Slovenya); 2014 yılı hariç tüm yıllarda katılımcılara yöneltilen altı, yalnızca 2002 ve 2014 yıllarında katılımcılara yöneltilen 17 adet araştırma sorusunun bulunduğu görülmektedir. İçeriklerine dört farklı konu başlığında (Göçmen Kimliği, Refah Düzeyi, Ekonomi ve Emek Piyasası, Toplumsal Yaşam ve Kültür) gruplandırılan bu sorulara ilgili ülke katılımcılarının verdikleri cevaplardan elde edilen ortalama değerler ile yıllara göre değişim ve dağılımlar aşağıdaki grafiklerde gösterilmiştir²⁷.

Konu başlıkları altında hazırlanan grafikler, Avrupa Sosyal Araştırması kapsamında 2002 – 2016 yılları arasında elde edilen verilerin, bu çalışmanın yazarı tarafından, çalışmanın ihtiyaçları doğrultusunda değerlendirilmesi ve grafik haline getirilmesiyle elde edilmiştir.

3.1. GÖÇMEN KİMLİĞİ

Avrupa Sosyal Araştırmasının yukarıda ifade edilen şekliyle elde edilen verileri kullanarak oluşturulan konu başlıklarından ilki olan göçmen kimliğine ilişkin veriler ve bu verilerden yola çıkılarak yapılan değerlendirme, aşağıda sunulmaktadır.

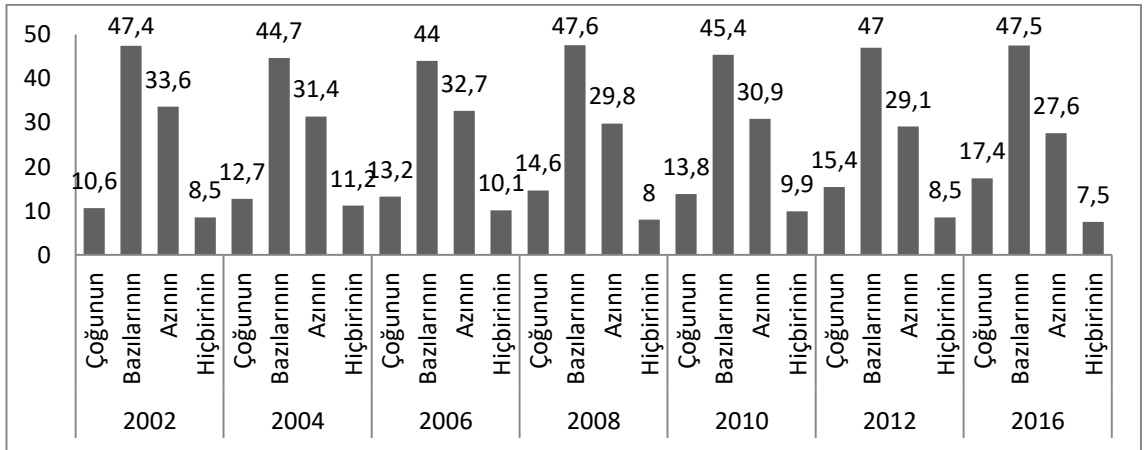
²⁷ Avrupa Sosyal Araştırmasına 2002 – 2016 yıllarının tamamında katılan toplam 12 ülkeye ait ülke ölçeğindeki veri setleriyle, ilgili araştırmadan elde edilen verilerin tamamı, bu çalışmanın sonunda ek olarak verilmektedir. Araştırma sorularına cevap olarak, 0 – 10 arası (0 en düşük, 10 en yüksek) puanlama yapılması istenen sorularda cevaplar; analizlerin okuyucu açısından daha anlaşılır olabilmesi açısından; düşük veya olumsuz (0 – 3 puan), kararsız (4 – 6 puan) ve yüksek veya olumlu (7 – 10 puan) olarak yeniden gruplandırılmıştır. Bu analizlere ilişkin orijinal dağılımlar da ekler kısmında incelenebilecektir. İçeriklere ilişkin konu başlığı gruplandırması da yazar tarafından yapılmıştır (Y.N.).

Grafik 2.1. Sizce sizinle aynı ırk / etnik kökene sahip olanların ülkenize gelmesine izin verilmeli mi? (%)

Kaynak: Avrupa Sosyal Araştırmasının ilgili verileri kullanılarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

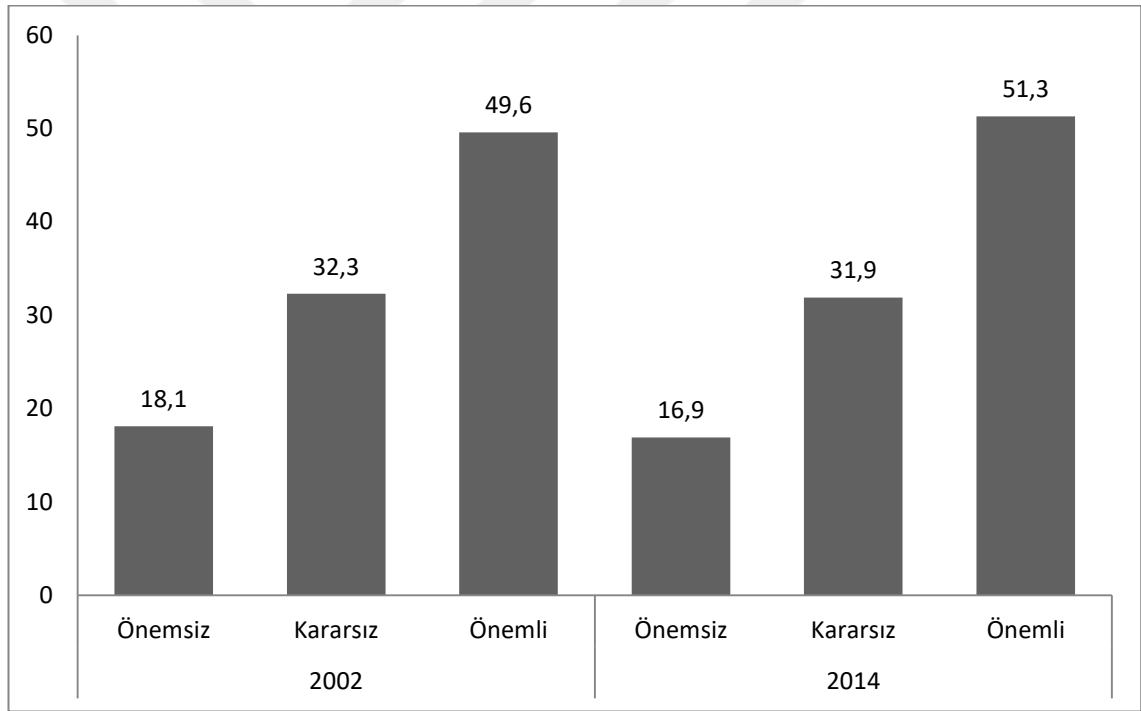
Grafik 2.1’de yer alan veriler, göçmenlerin ırk ve/veya etnik kökenlerinin, göç edilen ülke vatandaşlarıyla aynı olduğu durumlarda, göç edilen ülke vatandaşlarının göçe ilişkin değerlendirmesini içermektedir. Grafik 2.2 ise aksine, göçmenlerin ırk ve/veya etnik kökenlerinin, göç edilen ülke vatandaşlarıyla farklı olduğu durumlardaki değerlendirmeyi göstermektedir.

Grafik 2.2. Sizce sizinle aynı ırk / etnik kökene sahip olmayanların ülkenize gelmesine izin verilmeli mi? (%)

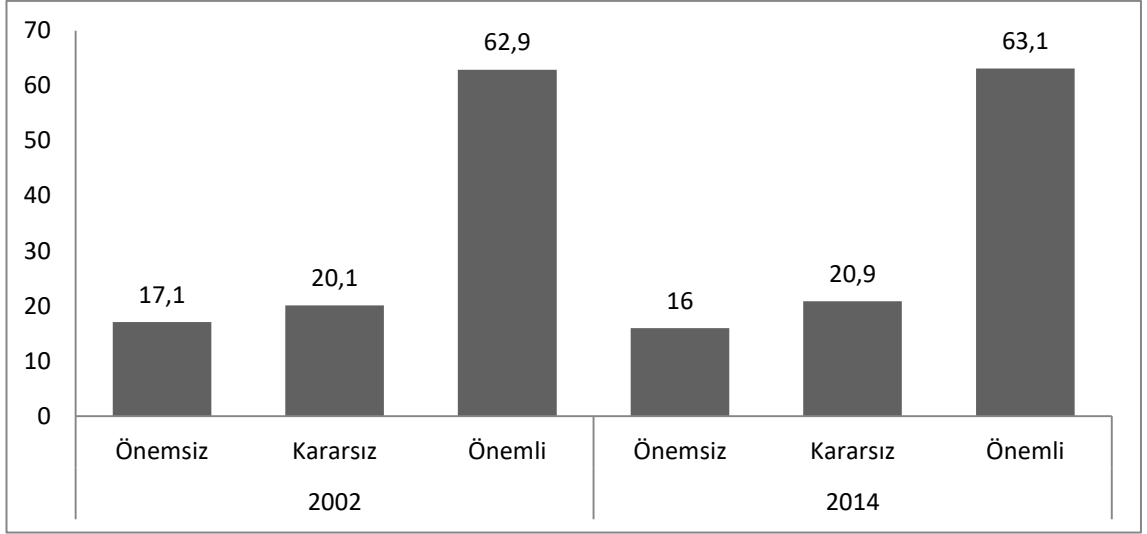
Kaynak: Avrupa Sosyal Araştırmasının ilgili verileri kullanılarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Grafik 2.1 ve 2.2’de yer alan veriler incelendiğinde; Avrupa toplumlarının kendileriyle aynı ırk veya etnik kökenden olan göçmenleri, farklı ırk veya etnik kökenden olanlara göre kabul etme eğilimlerinin daha fazla olduğu sonucu çıkartılabilecektir. Şöyle ki; her iki durumda da tüm yıllarda, “bazılarının ülkemize gelmesine izin verilmelidir” cevabı en yüksek oranda verilmiş olsa da; özellikle farklı ırk veya etnik köken söz konusu olduğunda, toplumların üçte birinin “azının ülkemize gelmesine izin verilmelidir” cevabını vermiş olması dikkat çekicidir. Bununla birlikte hiçbir göçmenin gelmesini istemeyenlerin oranı, söz konusu göçmenlerin farklı ırk veya etnik kökenden olduğu durumda, aynı ırk veya etnik kökene sahip göçmenler için verilen cevaba oranla, aynı yıllarda yaklaşık iki katına çıkmaktadır.

Grafik 2.3. Sizce göçmenlerin iyi eğitilmiş olması ne kadar önemli? (%)

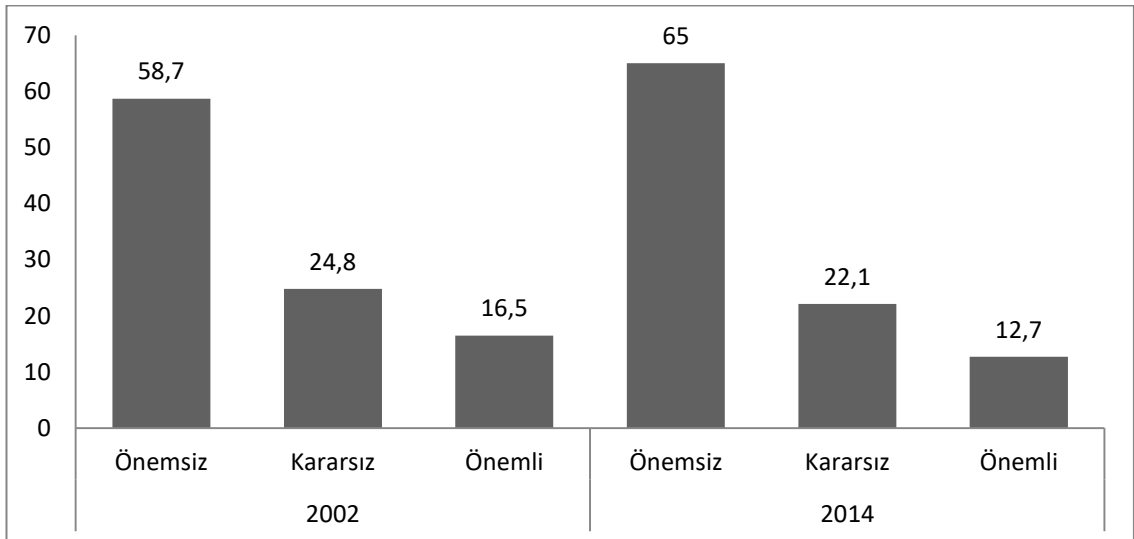
Kaynak: Avrupa Sosyal Araştırmasının ilgili verileri kullanılarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Grafik 2.4. Sizde göçmenlerin ülkenizin dilini konuşması ne kadar önemli? (%)

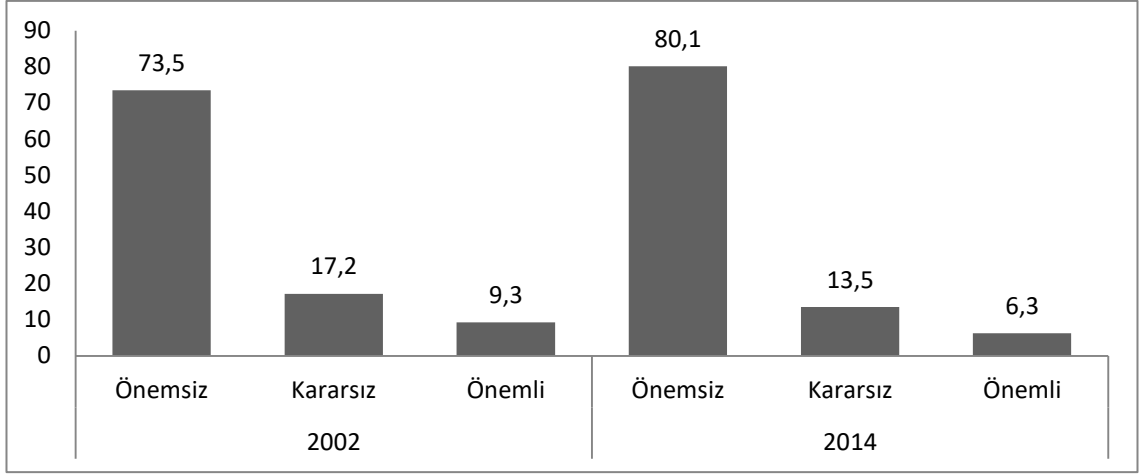
Kaynak: Avrupa Sosyal Araştırmasının ilgili verileri kullanılarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Avrupa Sosyal Araştırması içerisinde sorular, dil ve eğitim gibi daha çok bireyin kendisi, göç edeceği topluma uyumu ve katkısı eksenine yöneldiğinde, göç alan Avrupa toplumlarının büyük oranda hem iyi eğitilmiş hem de kendi dillerini konuşabilen göçmenler istedikleri ortaya çıkmaktadır (Grafik 2.3 ve 2.4).

Grafik 2.5. Sizde göçmenlerin Hristiyan olması ne kadar önemli? (%)

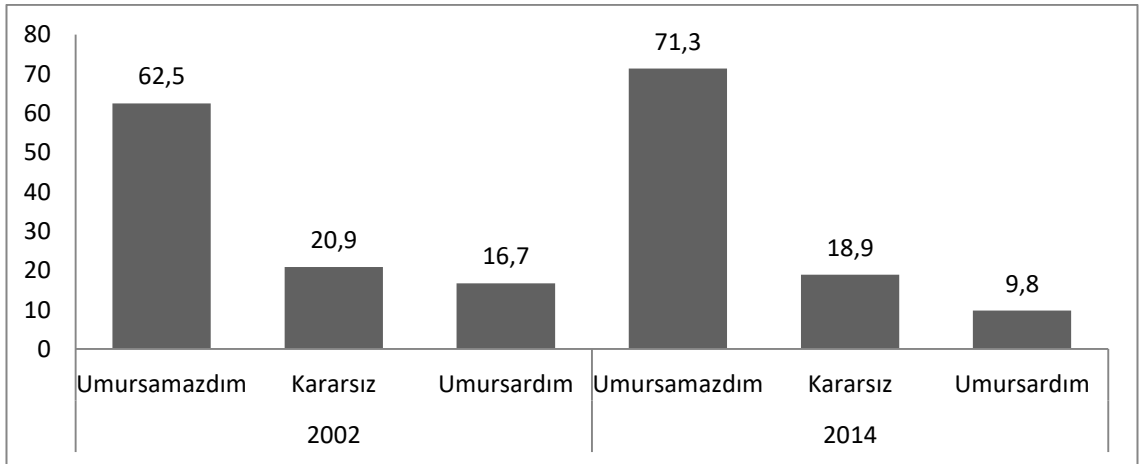
Kaynak: Avrupa Sosyal Araştırmasının ilgili verileri kullanılarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Grafik 2.6. Sizce göçmenlerin beyaz ırktan olması ne kadar önemli? (%)

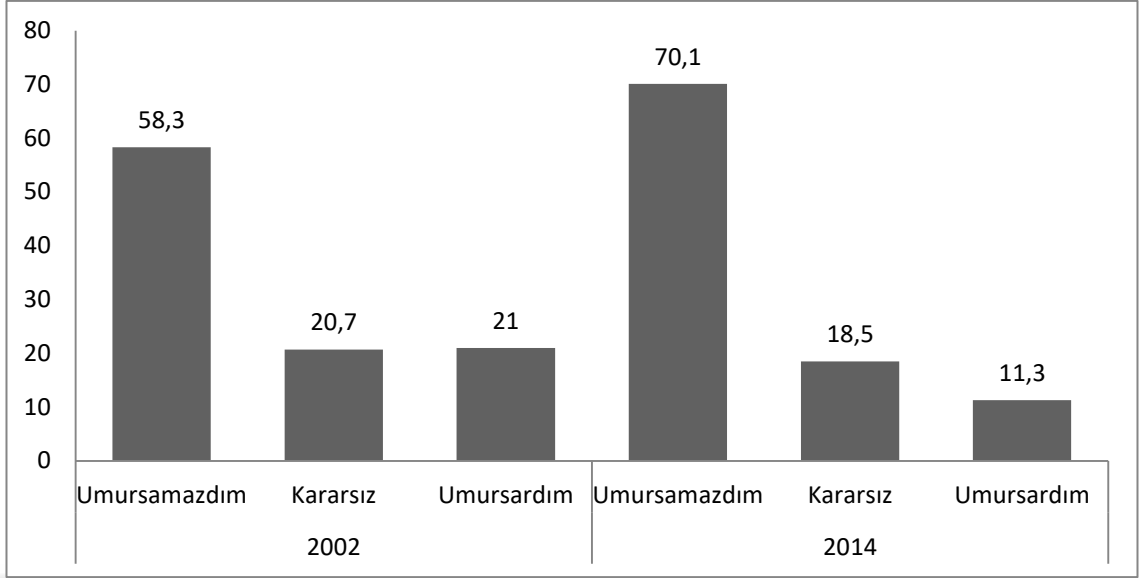
Kaynak: Avrupa Sosyal Araştırmasının ilgili verileri kullanılarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Grafik 2.5 ve 2.6'da yer alan veriler ise; son birkaç yıllık periyotta özellikle ulusal basında sıkça dile getirilen, Batı ve Avrupa merkezli yükselen faşizm ve özellikle İslam düşmanlığına yönelik iddiaların gerçeği yansıtmadığını veya Avrupa toplumsal tabanında yer bulmadığını göstermektedir. Nitekim Avrupa toplumları, 2002 yılından 2014 yılına doğru yükselen bir biçimde, ülkelerine gelecek göçmenlerin beyaz ve Hristiyan olmalarını açıkça önemsiz bulmuşlardır.

Grafik 2.7. Sizinle farklı ırk / etnik gruptan bir göçmen patronunuz olsaydı ne düşünürdünüz? (%)

Kaynak: Avrupa Sosyal Araştırmasının ilgili verileri kullanılarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

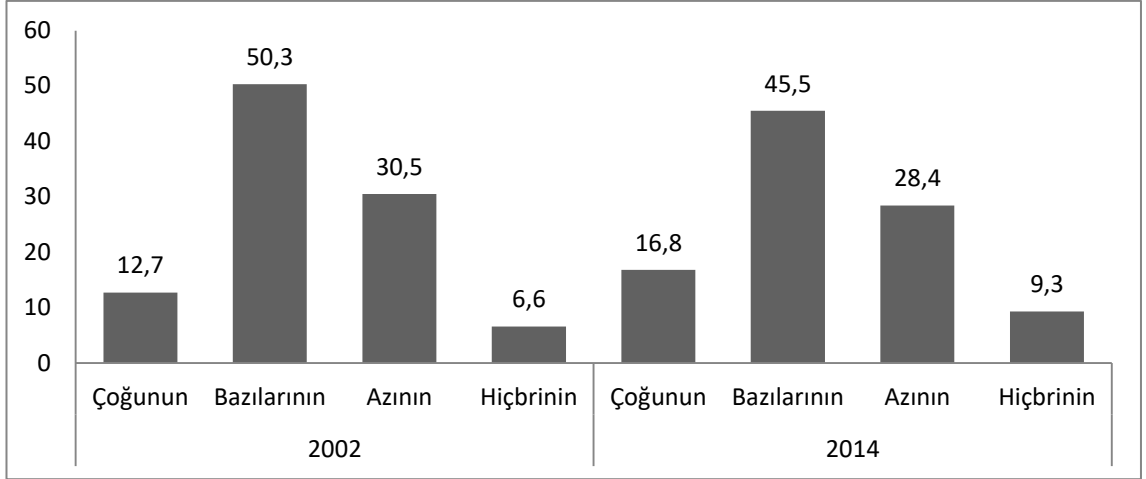
Grafik 2.8. Sizinle farklı ırk / etnik gruptan bir göçmen bir yakınla evlenseydi ne düşünürdünüz? (%)

Kaynak: Avrupa Sosyal Araştırmasının ilgili verileri kullanılarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Göçmenlerin beyaz ve Hristiyan olmalarının büyük çoğunluk tarafından önemsiz olarak değerlendirilmesi gibi, farklı ırk veya etnik gruptan bir patronun yanında çalışmak veya farklı ırk veya etnik gruptan bir göçmenin evlilik birliği yoluyla aileye dahil olması da Avrupa toplumları tarafından önemsiz bir unsur olarak değerlendirilmektedir.

3.2. REFAH DÜZEYİ

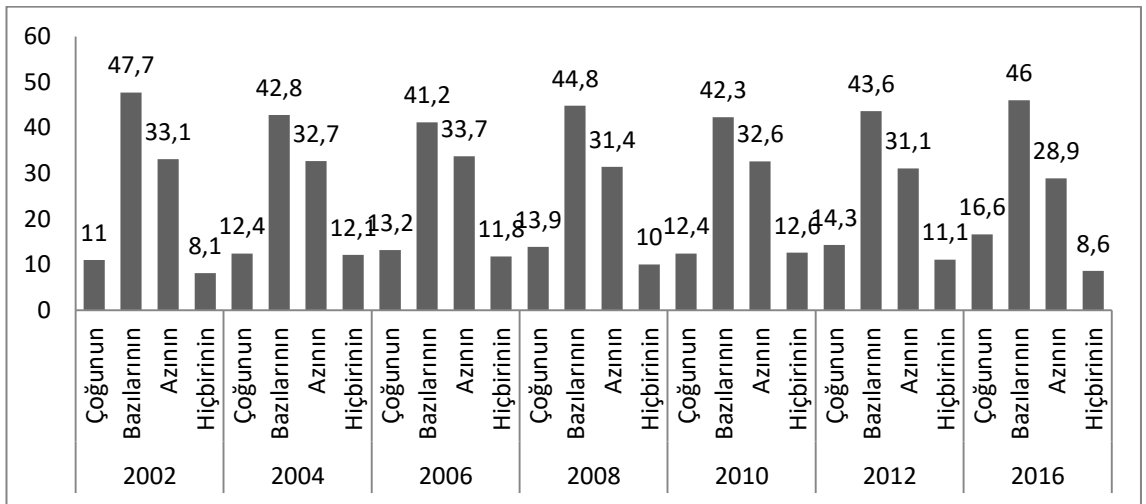
İkinci konu başlığını ise refah düzeyi oluşturmaktadır. Buna göre, ekonomik durum düzeyine indirgenmiş bulunan ve gelen göçmenlerin kendi ülkelerinin sahip olduğu refah ve ekonomik kudret ölçütünde bir analiz sunan refah düzeyine ilişkin değerlendirmeler, elde edilen verileriyle birlikte bu başlık altında sunulmaktadır.

Grafik 2.9. Sizce fakir Avrupa ülkelerinden gelenlerin ülkenize gelmesine izin verilmeli mi? (%)

Kaynak: Avrupa Sosyal Araştırmasının ilgili verileri kullanılarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Buna göre, bu başlık altında yer verilen grafiklerden Grafik 2.9, göçmenlerin fakir Avrupa ülkelerinden göç etmeleri durumunda, göç edilen ülke vatandaşlarının değerlendirmesini içermekteyken; Grafik 2.10, Avrupa dışındaki fakir ülkelere göç edilmesi halindeki değerlendirmelere ilişkin verileri göstermektedir.

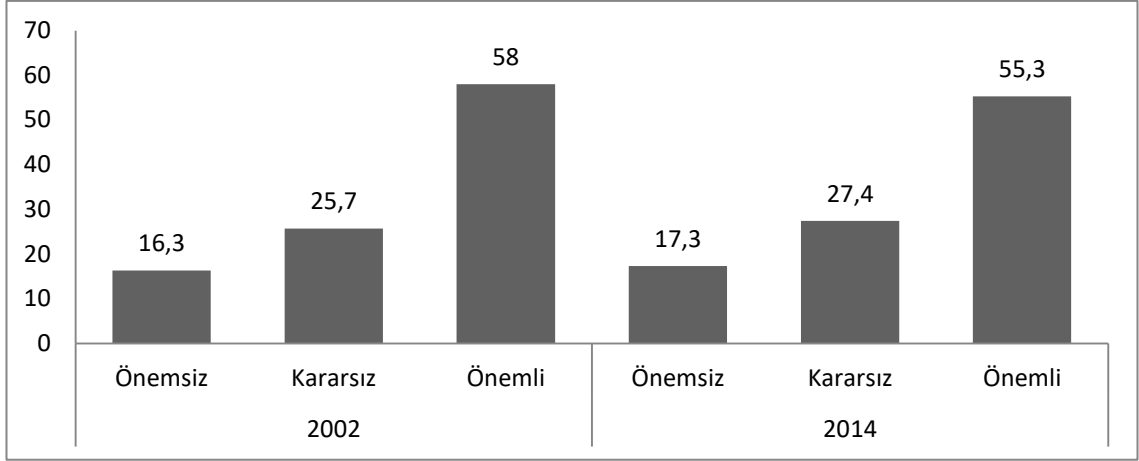
Grafik 2.10. Sizce Avrupa dışındaki fakir ülkelere gelenlerin ülkenize gelmesine izin verilmeli mi? (%)

Kaynak: Avrupa Sosyal Araştırmasının ilgili verileri kullanılarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Grafik 2.1 ve 2.2'den farklı olarak, sorular hem ekonomik hem de ırk veya etnik köken temeli üzerinde sorulduğundaysa; Avrupa toplumlarının göçmenleri kabul etme eğilimlerinde ırk veya etnik kökenden bağımsız bir şekilde hareket ettikleri değerlendirilebilecektir. Örneğin, fakir Avrupa ülkelerinden göç edenlerin ülkeye kabulüne ilişkin soruya 2002 yılında verilen cevaplar incelendiğinde, çoğunun kabul edilebileceğini belirtenlerin oranı %12,7; bazılarının kabul edilebileceğini belirtenlerin oranı %50,3 olarak görülmektedir (Grafik 2.9). Aynı yıl Avrupa dışındaki fakir ülkelerden göç edenlerin ülkeye kabulüne ilişkin soruya verilen cevaplarda da benzer oranlar (sırasıyla %11 ve %47,7) ortaya çıkmıştır (Grafik 2.10). İlgili grafiklerin de (Grafik 2.9 ve 2.10) gösterdiği üzere, hem Avrupalılık olgusuna hem de fakirliğe vurgu yapar şekilde yöneltilen sorularda Avrupa toplumları, göçmenleri kabul etme eğiliminde, fakirliğe; bir başka ifadeyle göçmenin ekonomik durumuna Avrupalılıktan daha fazla önem vermektedir.

3.3. EKONOMİ VE EMEK PİYASASI

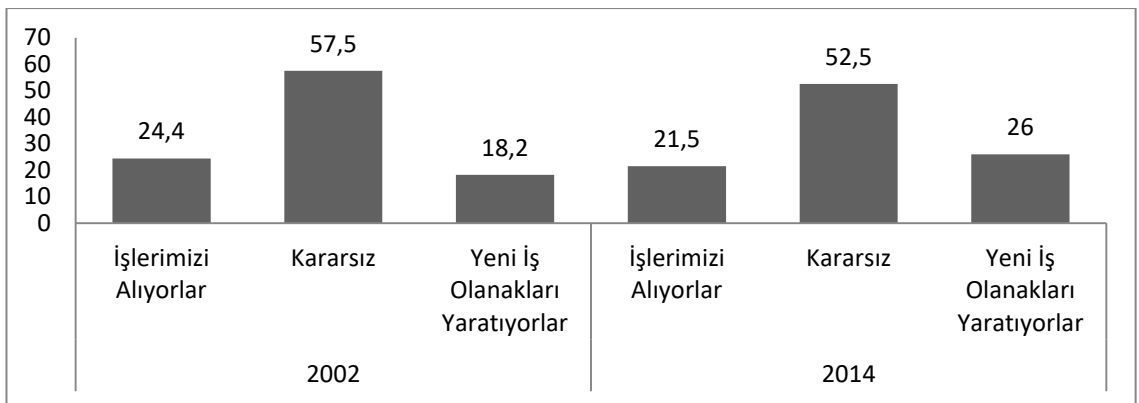
Avrupa toplumlarının, ekonomi ve emek piyasasına yönelik sorulara verdikleri cevapların dağılımları da hayli ilginç sonuçlar içermektedir. Şöyle ki, yüksek kabul edilebilecek bir oranda, ülkeye gelecek göçmenlerin ülkenin ihtiyacı olan iş becerilerine sahip olmasını isteyen Avrupalılar, ülkeye gelenlerin işlerini ellerinden almaları konusunda kararsızlık yaşamaktadır. Benzer şekilde, emek piyasası açısından becerikli göçmenleri isteyen toplumlar, bunun yanında bu göçmenlerin vergi verme ve hizmet alma açısından faydalı mı yoksa zararlı mı olduğuna, göçün ülke ekonomisi için iyi mi yoksa kötü mü olduğuna karar verememektedir (Grafik 2.11, 2.12, 2.13, 2.14). Ancak grafiklerden de anlaşılacağı üzere, ortalama %25 civarında bir grubun; göçmenlerin kendi işlerini ellerinden aldıkları, vergi verme ve hizmet alma yönünden zararlı oldukları ve ülke ekonomisine zarar verdikleri düşüncesine sahip olması, dikkate değerdir.

Grafik 2.11. Sizce göçmenlerin ülkenizin ihtiyacı olan iş becerilerine sahip olması ne kadar önemli? (%)

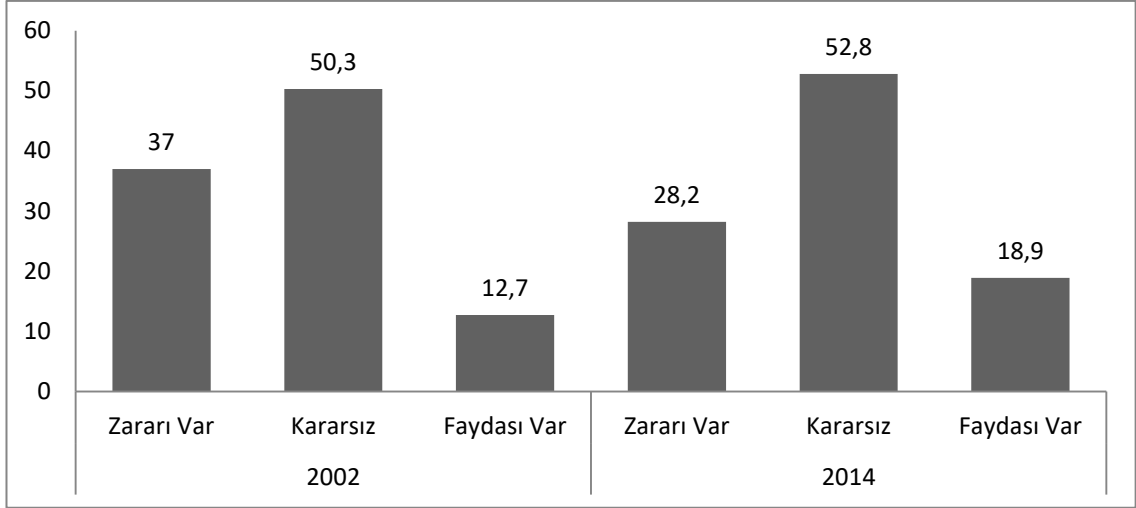
Kaynak: Avrupa Sosyal Araştırmasının ilgili verileri kullanılarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Önceki paragrafta ifade edildiği ve Grafik 2.11’de de gösterildiği üzere Avrupalılar, ülkelerine gelen göçmenlerin, ülkelerinin ihtiyacı olan iş becerilerine sahip olmaları gerektiğini düşünmektedir. Ancak 2014 yılı verileri dikkate alındığında aynı Avrupalı toplumların yaklaşık dörtte biri, aynı göçmenlerin yeni iş olanakları yarattıkları konusunda hem fikirken, beşte birlik bir kısım göçmenlerin, kendi işlerini ellerinden aldıklarını düşünmektedir (Grafik 2.12).

Grafik 2.12. Sizce ülkenize gelenler sizin işinizi elinizden mi alıyor yoksa yeni iş olanakları mı yaratıyor? (%)

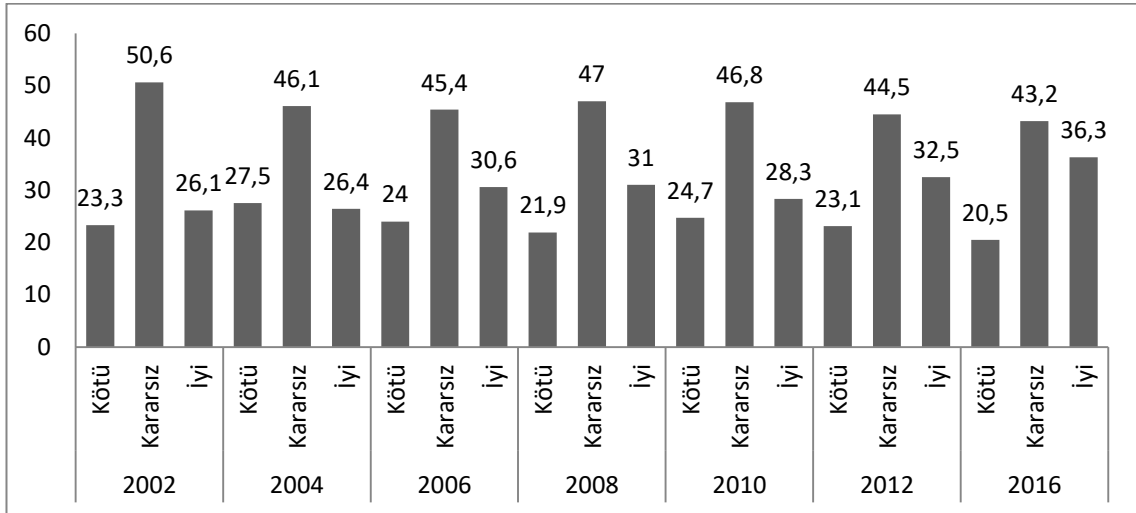
Kaynak: Avrupa Sosyal Araştırmasının ilgili verileri kullanılarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Grafik 2.13. Sizce ülkenize gelenlerin vergi verme ve hizmet alma yönünden, faydası mı yoksa zararı mı var? (%)

Kaynak: Avrupa Sosyal Araştırmasının ilgili verileri kullanılarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Benzer bir biçimde Avrupalılar, 2014 yılı verilerine göre dörtte birden biraz daha fazla oranda, göçmenlerin vergi ve hizmet anlamında ülkelerine zarar verdiklerini düşünmekteyken (Grafik 2.13); 2016 yılı verileri Avrupalıların yaklaşık üçte birinin göçü, ülke ekonomisi için pozitif değerlendirdiğini göstermektedir (Grafik 2.14).

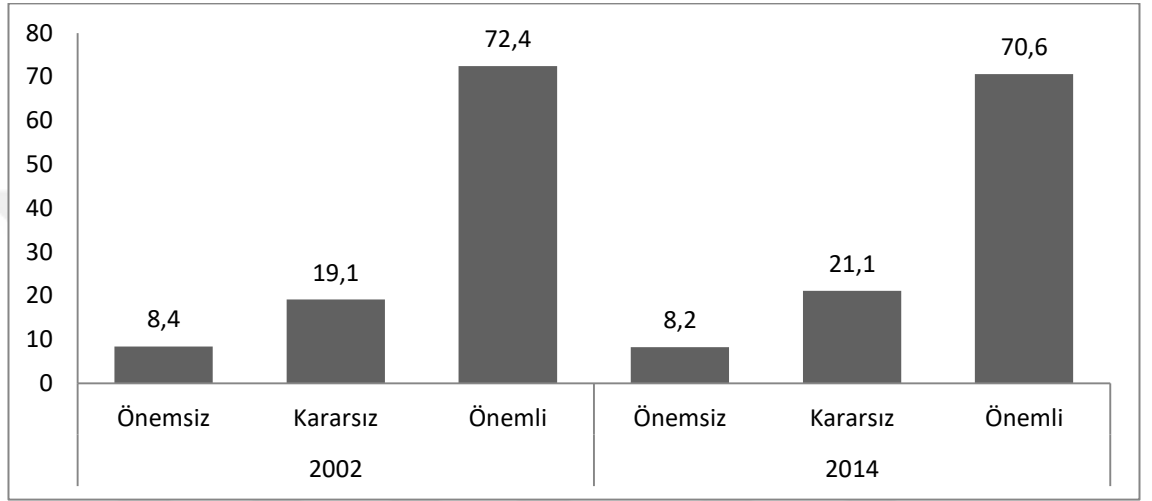

Grafik 2.14. Sizce göç ülke ekonomisi için iyi mi yoksa kötü mü? (%)

Kaynak: Avrupa Sosyal Araştırmasının ilgili verileri kullanılarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

3.4. TOPLUMSAL YAŞAM VE KÜLTÜR

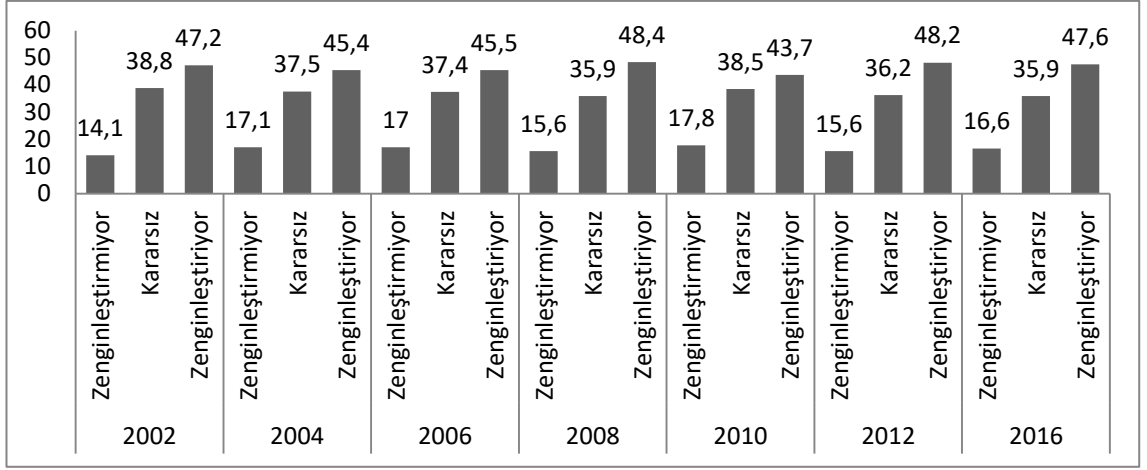
Sosyal entegrasyon açısından önemli bir konu başlığı olan toplumsal yaşam ve kültür de, Avrupa Sosyal Araştırması içerisinde kendisine yer bulmuştur. Bu bakımdan toplumsal yaşam ve kültüre ilişkin edinilen veriler, oluşturulan grafikler ve yapılan değerlendirmeye aşağıda yer verilmektedir.

Grafik 2.15. Sizce göçmenlerin ülkenizdeki yaşam şekline alışkın olması ne kadar önemli? (%)

Kaynak: Avrupa Sosyal Araştırmasının ilgili verileri kullanılarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

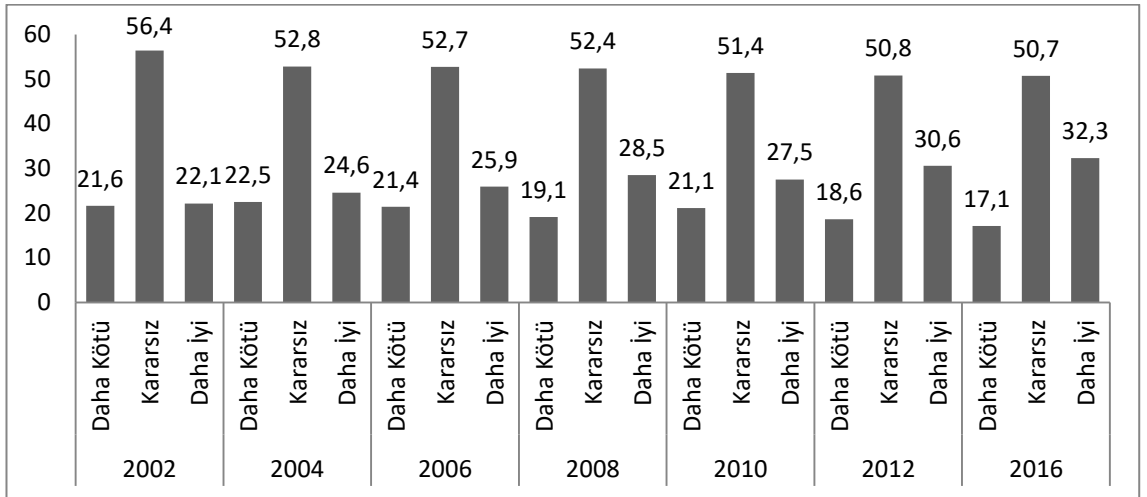
Bu bağlamda Grafik 2.15, ülkeye göç edenlerle ülkedeki yaşam şekli arasındaki ilişkiye ilişkin Avrupalıların değerlendirmelerini içermektedir; Grafik 2.16 göçmenlerin, göç edilen ülkedeki kültürel hayata etkileri üzerine yapılan değerlendirmelere odaklanmaktadır.

Grafik 2.16. Sizce göçmenler ülkenizin kültürel hayatını zenginleştiriyor mu, zenginleştirmiyor mu? (%)

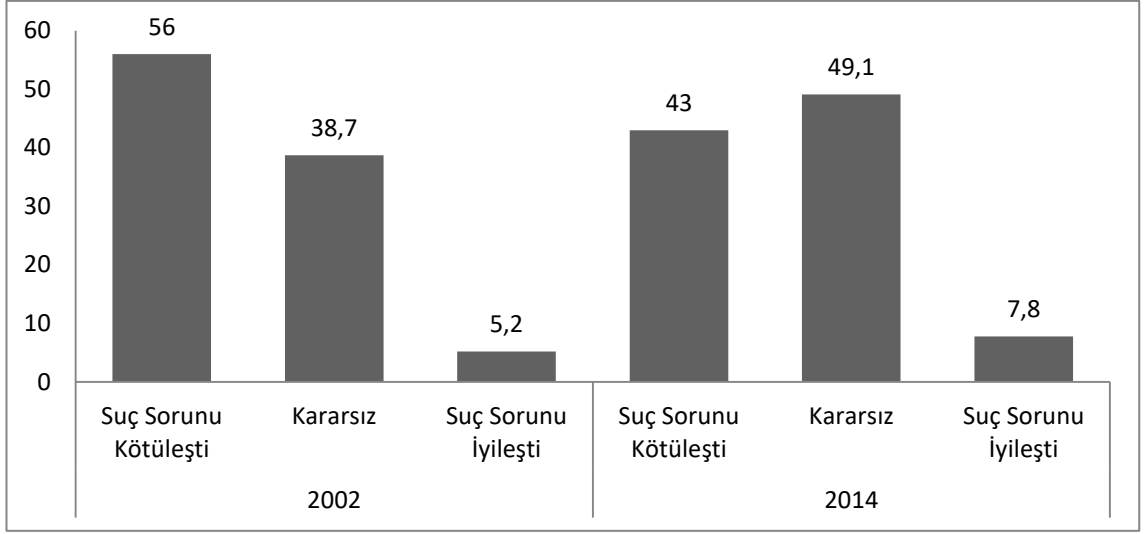
Kaynak: Avrupa Sosyal Araştırmasının ilgili verileri kullanılarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Grafik 2.17’de yer alan veriler, Avrupalıların, kendi ülkelerindeki genel yaşam koşulları üzerine olan göçmen etkisini sorgulamakta; Grafik 2.18 ise aynı temeldeki sorgulamayı suçla etki üzerine değerlendirmelerle tek, fakat önemli bir konuya odaklanmaktadır.

Grafik 2.17. Sizce göçmenler ülkenizi yaşamak için daha iyi bir yer mi yapıyor yoksa daha kötü mü? (%)

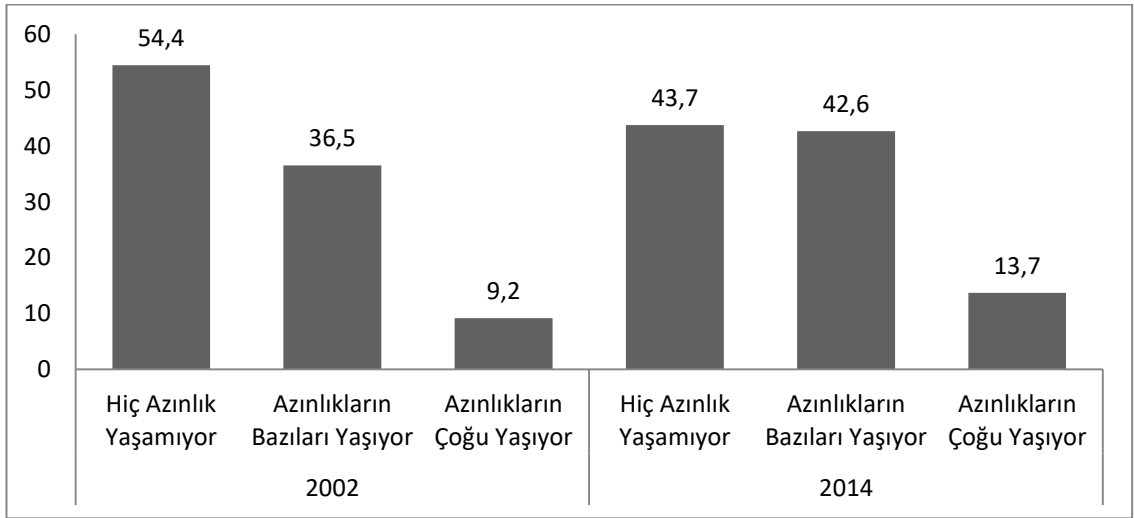
Kaynak: Avrupa Sosyal Araştırmasının ilgili verileri kullanılarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Grafik 2.18. Göçmenler ülkedeki suç sorununu nasıl etkiliyor? (%)

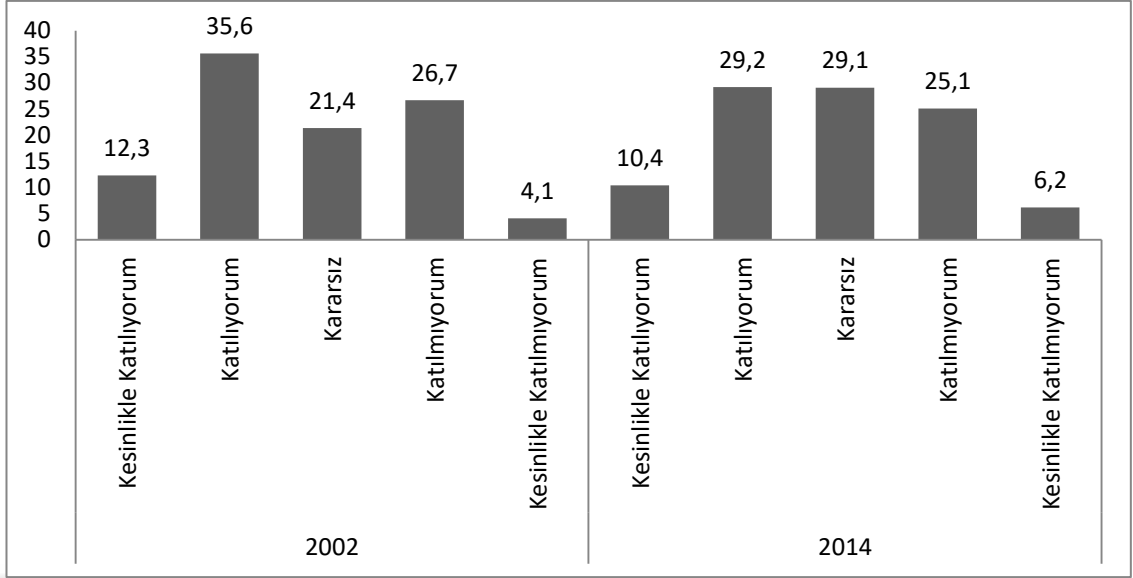
Kaynak: Avrupa Sosyal Araştırmasının ilgili verileri kullanılarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Grafik 2.19, Avrupalıların günlük yaşam çevrelerindeki, bir başka ifadeyle mahallelerindeki azınlıkların varlığı veya yokluğu üzerine durum değerlendirmelerini içermektedir; Grafik 2.20, toplumsal düzenin önemli unsurlarından gelenek ve göreneklerin herkes tarafından paylaşılması üzerine görüşleri içermektedir.

Grafik 2.19. Yaşadığınız bölgeyi azınlıklar / farklı etnik gruplar açısından tanımlayınız. (%)

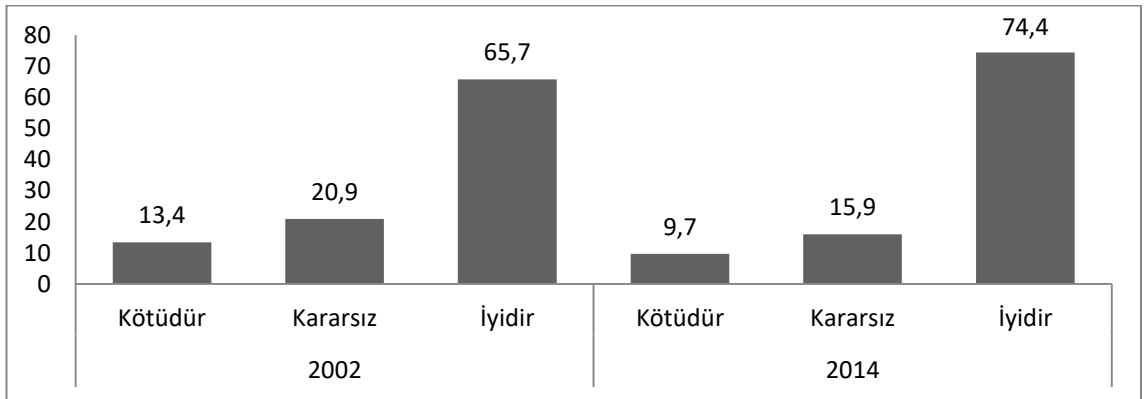
Kaynak: Avrupa Sosyal Araştırmasının ilgili verileri kullanılarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Grafik 2.20. Herkesin aynı gelenek ve göreneklere paylaşması bir ülke için iyi midir? (%)

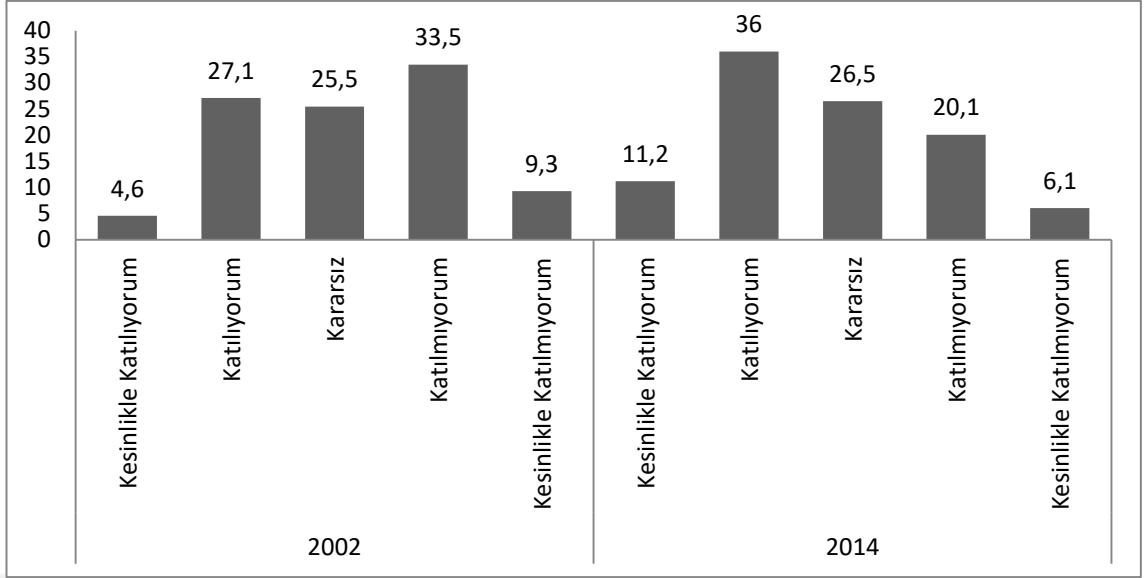
Kaynak: Avrupa Sosyal Araştırmasının ilgili verileri kullanılarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Etnik ayrımcılığın işyeri özelinde kanunlar vasıtasıyla engellenmesi üzerine değerlendirmeler Grafik 2.21’de; mülteci başvurularının yetkili makamlarca değerlendirilme usulüne ilişkin görüşlerse Grafik 2.22’de gösterilmektedir.

Grafik 2.21. İşyerinde etnik ayrımcılığına karşı kanunların bulunması ülke için iyi midir? (%)

Kaynak: Avrupa Sosyal Araştırmasının ilgili verileri kullanılarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Grafik 2.22. Hükümet mülteci başvurularını değerlendirirken cömert davranmalı mıdır? (%)

Kaynak: Avrupa Sosyal Araştırmasının ilgili verileri kullanılarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Toplumsal yaşam ve kültüre ilişkin sorulara verilen cevaplar değerlendirildiğinde, Avrupa toplumlarının çok yüksek bir oranda göçmenlerden, kendi ülkelerindeki yaşam şekline alışkın olmalarını beklediklerini; Avrupalıların yaklaşık yarısının göçmenlerin ülke kültürünü zenginleştirdiğini düşündüğünü; ancak göçmenlerle birlikte ülkenin daha yaşanılabilir bir yer olup olmadığı hususunda karar veremedikleri ortaya çıkmaktadır (Grafik 2.15, 2.16, 2.17). Benzer şekilde, ülke kültürünün göçmenlerle zenginleştiğini düşünen Avrupalılar, bir ülkede herkesin aynı gelenek ve görenekleri paylaşmasına ilişkin soruda dengeli bir dağılım göstermektedir (Grafik 2.20). Büyük oranda işyerinde etnik ayrımcılığa karşı çıkan Avrupa toplumları, ev hayatında ise büyük oranda azınlıkların yaşamadığı veya az sayıda yaşadığı bölgeleri tercih etmektedir (Grafik 2.19, 2.21). Göçmenlerin gelişimiyle ülkelerindeki suç sorununun kötüleştiğini düşünen Avrupalılar, iltica başvurularının değerlendirilmesi hususunda 2014 yılında geçmişe göre daha cömert davranılması gerektiğini düşünmektedir (Grafik 2.18, 2.22).

2002 – 2016 yıllarında Avrupa kıtasında yapılan ve göç de dahil olmak üzere birçok konu başlığında toplumsal eğilimlerin ölçülebilmesinde son derece önemli ve

kapsamlı veriler sunan Avrupa Sosyal Araştırmasının, konumuzla ilgili yukarıda derlenen ve değerlendirilmeye çalışılan analizlerinden yola çıkıldığında, Avrupa toplumunun; kendisiyle aynı veya benzer kökenden gelen, iyi eğitilmiş, iş becerisine sahip, refah seviyesi görece yüksek, geldiği veya geleceği ülkenin dilini konuşabilen ve o ülkenin yaşam şekline alışkın göçmenleri kabul etme eğiliminde olduğu iddia edilebilecektir. Ancak aynı Avrupa toplumu, kabul etme eğiliminde olduğu göçmen profilinin ülkelerindeki suç sorununu kötüleştirdiğini düşünürken, ülkelerini yaşanabilir kılma ve göçmenlerin ülkelere olan ekonomik katkıları açısından kararsız kalmaktadır.

Kısaca, elde edilen veriler yeniden değerlendirildiğinde Avrupalıların kendi oluşturdukları ideal göçmen tipini, ekonomik ve yaşamsal kaygılar söz konusu olduğunda, pek de olumlu karşılamadığı iddia edilebilecektir. Öyleyse; araştırma sorularında çoğunlukla göçmen olarak nitelenen ve soru yapılarından ağırlıklı olarak bireysel ve ekonomik göçmenleri kapsadığı çıkarımı yapılabilecek bu profile dahi bazı konularda soğuk yaklaşan Avrupa toplumlarının; göç, kitlesel ve zorunlu olduğu zamanki tepkilerinin de benzer ve hatta daha katı olması beklenebilecektir.

Nitekim, 2015 yılında göçle ilgili tutumların anlaşılabilmesi amacıyla yürütülen bir araştırmanın sonuçlarına göre, ülkelerindeki göçmen sayısının azalması gerektiğini düşünen Avrupalıların oranı %52 ile dünyadaki en yüksek oran olarak ortaya çıkmıştır (Esipova vd., 2015:8). 2016 yılında yayımlanan ve doğrudan mülteciler ve sığınmacılara ilişkin veriler ve değerlendirmeleri içeren raporlar, önceki paragrafta ifade edilen beklentiyi doğrular niteliktedir.

Şöyle ki; yürütülen araştırma sonuçlarına göre Avrupalıların yarıdan fazlası (%59) mültecilerin, ülkelerindeki terör olasılığını arttıracığını düşünüyor; %50'lik bir oranla yarısı, mültecilerin kendi işlerini ve sosyal olanaklarını ellerinden aldıkları için bir yük olduğunu düşünmektedir. %30'luk bir kısım, ülkelerindeki suç sorunundan mültecileri sorumlu tutmaktayken; yaklaşık %40'lık bir kesim ise (%36,7) ülkelerinde çeşitli etnik grupların varlığının ülkelerini yaşamak için daha kötü bir yer haline getirdiğini düşünmektedir (Pew Research Center; 2016:3-12).

Görüldüğü üzere, özellikle ekonomik ve yaşamsal kaygılar; özellikle Avrupa toplumlarını kendinden olmayana ötekileştirmeye, toplumsal olarak farklı olanı reddetmeye yönelmektedir. Bu yöneliş, bir ulus üstü kuruluş olarak Avrupa Birliğinin,

mülteci sorununa ilişkin ortaya koymaya çalıştığı politikaların da toplumsal tabanda destek bulamaması sonucunu doğurmaktadır. Nitekim, %75 gibi son derece yüksek bir oranla Avrupalılar, Avrupa Birliği tarafından yürütülen mülteci politikalarını doğru bulmamaktadır²⁸.

Avrupa toplumlarının genel olarak göç ve göçmenlik, özel olarak ise kitlesel zorunlu göç ve sığınmacılara ilişkin yukarıda açıklanmaya çalışılan toplumsal algı ve değerlendirmeleri; kitlesel zorunlu göçlerin toplumsal yapı ve işleyiş açısından bir tehdit şeklinde algılandığını ortaya çıkarmaktadır. Bu bakımdan, bu çalışmanın hipotezlerini doğrudan etkileyen bu değerlendirme, bir sonraki bölümde daha detaylı bir şekilde tartışılmaktadır.

²⁸ Pew Research Center, *European opinions of the refugee crisis in 5 charts*, <http://www.pewresearch.org/fact-tank/2016/09/16/european-opinions-of-the-refugee-crisis-in-5-charts/>
Erişim Tarihi: 20.02.2018

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KİTLESEL ZORUNLU GÖÇLERİN AFETSELLİĞİ

Çalışmanın “göç ve afet ilişkisi” üzerine hazırlanan bu bölümü, çalışma konusunun ve bu konuya ilişkin hipotezlerin tartışmaya açılması, bu bağlamda kitlesel zorunlu göçlerin afetselliğinin hipotezler bağlamında değerlendirilerek, elde edilen bulgular ışığında iki kavram arasındaki ilişkinin varlığının ve yokluğunun açıklanması amacını taşımaktadır.

Bu amaçla bu bölümde, afet ve kriz kavramlarının kuramsal ve kavramsal açılımlarına ve bu durumlara neden olan faktörlerin değerlendirilmesiyle; kitlesel zorunlu göçlerin; bu göçü karşılamak durumunda kalan toplumlarda doğurduğu sonuçlar ve bu sonuçların kamu hizmetlerinin sunumu bakımından değerlendirilmesine yer verilmektedir.

Bu çalışmanın hazırlanması esnasında yapılan araştırmalar ve incelenen veriler göstermektedir ki; 2011 yılından bugüne yaşanan Suriye Krizi ve bu kriz kaynaklı göç dalgası, dünyanın tarih boyunca gördüğü en büyük göç dalgalarından birisidir. 31.05.2018 tarihli Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği verilerine göre 5.649.698 Suriyeli, yaşanan iç karışıklıklar nedeniyle ülkesini terk etmek zorunda kalmış; bu nüfusun %63,4'lük kısmıysa Suriye'nin kuzey komşusu Türkiye'ye yönelmiştir²⁹. Bu nüfus hareketi, aynı zamanda Türkiye'nin de bugüne kadar gördüğü en büyük göç dalgasını oluşturmaktadır.

Bu nedenle, çalışmanın ana eksenini oluşturan kitlesel zorunlu göç olgusunun afetselliği tartışması, detayları takip eden bölümde paylaşıldığı üzere, yaşanan bu göç dalgası ve Türkiye üzerine kurgulanmıştır.

1. AFET VE KRİZ KAVRAMLARININ KAVRAMSAL AÇILIMI

Literatürde afet kavramının temelini oluşturan; bir başka ifadeyle afet kavramının açıklanabilmesi için öncelikli olarak tanımlanması gereken iki temel kavramdan birisi olan tehlike kavramı; genel olarak, “insan toplulukları için olumsuz etkiler doğurması mümkün olan doğal, teknolojik ve insan kaynaklı olayların tümü”

²⁹ BMMYK, *Syrian Regional Refugee Response*, <https://data2.unhcr.org/en/situations/syria>, (10.06.2018)

şeklinde tanımlanabilmektedir. Bir diğer tanıma göreyse tehlike, “Yaşamı tehdit eden, sahip olunan şeylere ve çevreye zarar verebilme potansiyeli taşıyan fiziki bir olay veya olgu” şeklinde tanımlanmaktadır (Vatsa, 2008). Furedi (2014:45) ise tehlike kavramını, “genellikle insanlara ve onların değer verdikleri varlıklara yönelik bir tehdit” şeklinde açıklamaktadır. Burada kısaca aktarılmaya çalışılan tanımlar dikkate alındığında, kavramsal olarak bir tehlikenin varlığının; zarar verebilme potansiyeli ile doğru orantılı olduğu iddia edilebilmektedir. Bir başka deyişle, herhangi bir olay veya olgunun zarar verebilme ihtimali, o olay veya olgunun tehlikesini de işaret etmektedir.

Tehlike kavramından hareketle tanımlanabilecek bir diğer temel kavram olan risk kavramıysa, Giddens’a (2000:37) göre “gelecekteki olasılıklar düşünülerek etkin biçimde değerlendirilen tehlikeleri” ifade etmektedir. Risk kavramını iki başlık altında sınıflandıran Giddens; bunlardan dışsal risk kavramını, dışarıdan kaynaklanan ve doğanın sabitliklerinden gelen riskler; imal edilmiş risk kavramını ise, karşılaşma konusunda çok az deneyime sahip olunan riskler şeklinde tanımlamaktadır (Giddens, 2000:40).

Furedi’ye (2014:45) göre risk, belirli bir tehlikeyle bağlantılı olarak hasar, yaralanma, ölüm ve başka olumsuzlukların meydana gelme olasılığını ifade etmekteyken Beck (2011:45), risk kavramını, modernleşmenin doğurduğu tehlikelerle sistemli mücadele şeklinde tanımlamakta ve sanayi sonrası toplumların riskin yeniden üretilmesine ve küreselleşmesine katkıda bulunan risk toplumları olduğunu belirtmektedir.

Burada yer verilen tanımlar bağlamında kısaca değerlendirilecek olursa risk kavramının, belirli bir tehlikeye bağlı olarak geleceğe dönük olası olumsuz sonuçları ifade eden bir kavram olduğu çıkarımı yapılabilmektedir. Başka bir ifadeyle varlığı, öncelikle herhangi bir tehlikenin varlığına bağlı olan risk; zarar verebilme ihtimali olan herhangi bir olayın meydana gelmesi durumunda, ortaya çıkması muhtemel olumsuz sonuçları ifade etmektedir.

Risk kavramı, aşağıda kavramsal açılımına yer verilmekte olan afet kavramı literatürü özelinde değerlendirildiğinde de benzer bir çıkarım yapılabilmektedir. Örneğin Pelling (2003:5) risk kavramını, zarar görmekle tehdit edilme durumu olarak tanımlamaktayken; Charveriat’a (2000:41) göre doğal tehlikeler ve zarar görebilirliğin bir fonksiyonu olan risk, belirli bir mekan ve periyot içerisinde belirli bir doğal

tehlikeye bağlı olarak beklenen insani ve ekonomik kayıpların olasılığı ve büyüklüğü olarak açıklanmaktadır. Birleşmiş Milletler ise risk kavramını, bir olayın meydana gelme olasılığı ile aynı olayın olumsuz sonuçlarının bileşkesi olarak tanımlamaktadır (UNISDR, 2009:25).

Bu çalışma için temel teşkil eden kavramlardan olan afet kavramına ilişkin, literatürde birçok tanım yapılmıştır. Örneğin Drabek (2007:4) afet kavramını, toplumun şiddetli bir biçimde kayba uğradığı ve toplumsal kaynakların kullanılmadığı olaylar olarak tanımlamaktadır. Pelling'e göre (2003:5) ise afet, tehlikelerin ve zarar görübilirliklerin çakışması sonucunda ortaya çıkmaktadır. Tierney (1989:11-39; Karancı, 2005:93) afetleri, "belirli bir coğrafi bölgede, nispeten aniden ortaya çıkan ve kolektif stres yaratan, belli ölçüde kayıp yaşanan ve toplumun yaşantısını sekteye uğratan olaylar" olarak tanımlarken; Bolin (1989:61-85; Karancı, 2005:93) ise afetleri belirli aralıklarla toplum yaşantısını engelleyen ve stres yaşatan çevresel olaylar olarak ele almaktadır.

Twigg (2015:2), afet kavramını; tehlikelerin doğası ve bu tehlikelerin zararlarına olan maruziyet ile bu maruziyet altında bulunan insanlar ve varlıkların zarar görübilirliği ve bunların olası tehlikeyi azaltma veya olası tehlikeyle başa çıkabilme kapasitelerinin bir araya gelmesinin sonucu olarak açıklamakta; Birleşmiş Milletler ise, insanlar için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal yaşamı ve insan faaliyetlerini durdurarak veya kesintiye uğratarak toplulukları etkileyen ve etkilenen topluluğun kendi imkan ve kaynaklarını kullanarak üstesinden gelemeyeceği doğal, teknolojik veya insan kökenli olayların doğurduğu sonuçlar şeklinde tanımlanmaktadır (UNISDR, 2009:9).

Afet kavramına ilişkin tanımlar çoğaltılabilecek olmakla birlikte örneklenen tanımların ortak vurgusu dikkate alındığında afet kavramının; bir olayın veya tehlikenin kendisini değil sonucunu tanımlayan bir kavram olduğu görülmektedir. Bir başka ifadeyle afet kavramı; tehlikeye maruz değerlerin, risk meydana geldikten sonra ortaya çıkan kayıplarının yarattığı "durum"un ifadesi olarak da tanımlanabilir. Bu bağlamda olayın meydana gelmesinden sonra oluşan hasarın veya kayıpların boyutu, bahse konu olayın bir "afet" olarak sınıflandırılıp sınıflandırılmayacağına ilişkin önemli bir değerlendirme kriterini ortaya çıkarmaktadır.

Bu bakımdan meydana gelen herhangi bir olayın afet olarak tanımlanabilmesi, ancak doğurduğu sonuçların belirli parametrelere göre değerlendirilebilmesiyle mümkün olacaktır. Yapılacak bu değerlendirme, aynı zamanda “Hangi durum afet olarak nitelendirilebilir?” sorusunun da cevabını ortaya koymaktadır.

Günlük hayat içerisinde ve toplum nezdinde, burada açıklanmaya çalışılan afet kavramıyla eş anlamlı olduğu düşünülen bir diğer kavramsa, kriz kavramıdır. Her ne kadar, farklı kavramsal temellere dayansalar da, her iki kavramın da; beklenilmeyen, istenilmeyen, tahayyül edilemeyen ve yönetilemeyen durumlar temelinde ortaklaştığı ifade edilebilecektir (Hewitt, 1983:3-29; Boin ve Hart, 2007:42).

Kelime anlamıyla değerlendirildiğinde kriz; “normal düzeni bozan, toplum için olumsuz sonuçlar doğurma olasılığı bulunan fiziksel, sosyal, ekonomik ve politik olayların ortaya çıkması hâli” (Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, 2014:107; Kadioğlu, 2011:47); “bir organda birdenbire ortaya çıkan fizyolojik bozukluk”, “yaşamda görülen ruhsal bunalım”, “bir şeyin çok kıt bulunması durumu”, “bir şeye duyulan ani ve aşırı istek”, “çöküntü” ve “toplumda görülen güç dönem, buhran” (Türk Dil Kurumu, 2018) anlamlarına gelmektedir.

Kavramsal olarak ise kriz kavramı, bir toplumun kök değerlerine veya yaşamsal fonksiyonlarına yönelen ve belirsiz koşullar içerisinde mücadele edilmesi gereken acil tehdit algısı şeklinde tanımlanabilmektedir (Rosenthal vd., 2001; Boin ve Hart, 2007:42). Bir başka tanıma göreyse kriz, “bir işin bir olayın geçtiği karışık, içinden çıkılması zor durum, birdenbire meydana gelen kötüye gidiş yönündeki gelişmeler ve tehlikeli an” (Şengezer ve Kansu, 2001:3) şeklinde tanımlanmaktadır.

Gerek afet, gerekse kriz kavramlarının kelime ve kavramsal anlamları incelendiğinde, her iki kavrama ilişkin tanımların da benzer özelliklere sahip olduğu görülmektedir. Şöyle ki, her iki kavram da sistemin normal işleyişinin ani ve beklenmedik şekilde bozulmasından hareketle, meydana gelen olaya ilişkin bir durum tespiti ortaya koymaktadır. Bu bakımdan, her iki kavramın da birbirleriyle ilişkili ve iç içe geçmiş kavramlar oldukları iddia edilebilir. Nitekim Boin (2005:163) bu iki kavramın birbirleriyle ilişkisi üzerine afetin, yıkıcı bir şekilde neticelenen bir kriz durumu olduğunu ifade etmektedir. Buna göre her kriz, afet sonucunu doğurmayacağı gibi; her afet, kriz tanımına uygun olacaktır (Boin ve Hart, 2007:42). Bu bakımdan, hem

krizi hem de afeti doğuran nedenlerin incelenmesi ve değerlendirilmesi, bu birbirine yakın kavramların anlaşılmasına yardımcı olacaktır.

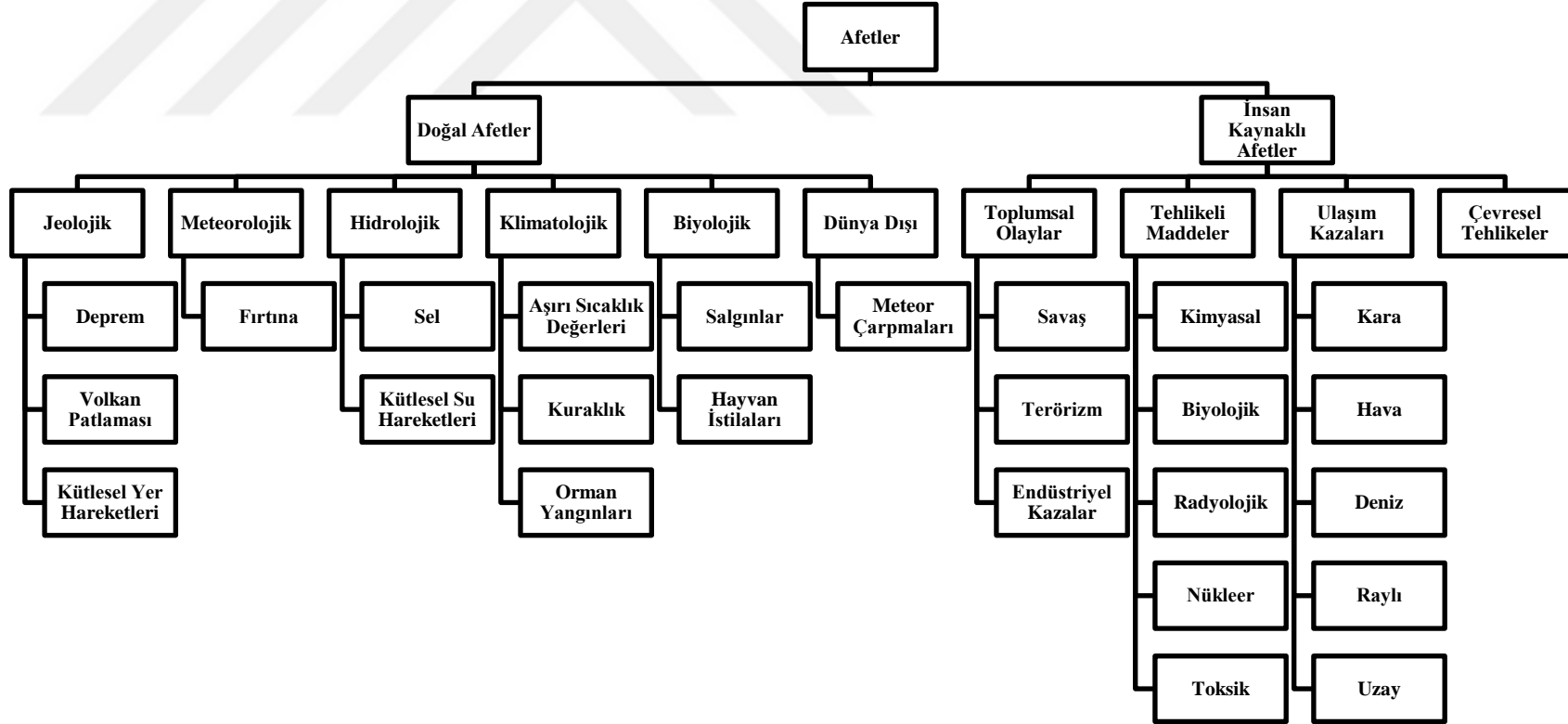
Gerek tehlike ve risk, gerekse afet kavramına ilişkin yukarıda yer verilen tanımlar dikkate alındığında, afet kavramının, somut tehlikeleri ortaya koyan deprem, sel, yangın gibi olaylardan veya bunların sonuçlarından daha geniş bir perspektifle değerlendirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Şöyle ki afet, belirtildiği üzere bir olayın sonucuna verilen isimdir. Bu bağlamda, neyin afet olduğunu veya hangi olayın sonuçlarının afet olarak tanımlanabileceğini ortaya koyabilmek ancak olayın kaynağının, zarar görebilirliğin ve olası sonuçların ayrı ayrı fakat bir bütün oluşturacak şekilde ortaya konulabilmesiyle mümkün olacaktır.

Afetlere neden olan faktörlere ilişkin yapılacak değerlendirmede olayın kaynağının tespiti, ilk aşamayı oluşturmaktadır. Literatürde kısaca, “afetlerin sınıflandırılması”³⁰ olarak isimlendirilen bu aşamada ilk akla gelen, herkesin aşına olduğu ve en çok kullanılan kaynağa göre sınıflandırma sistemidir.

Kaynağa göre sınıflandırma sisteminde afetler, doğal ve insan kaynaklı olmak üzere iki temel sınıfa ayrılarak değerlendirilmektedir (Şekil 3.1). Buna göre doğal afetler, dünyanın ve doğanın doğal dengesi sonucunda meydana gelen ve oluşumunda insan faktörünün yer almadığı olayların sonuçlarına verilen isimdir. Buna göre deprem, volkan patlaması gibi jeolojik; fırtına, kasırga gibi meteorolojik; sel, çığ, toprak kayması gibi hidrolojik ve kuraklık gibi klimatolojik olaylar ve sonuçları, doğal afetler kategorisinde değerlendirilmektedir.

İnsan kaynaklı afetler ise, oluşumunda insan faktörünün belirleyici olduğu olayların sonuçlarına bağlı olarak ortaya çıkmaktadır. Buna göre endüstriyel kazalar, kimyasal, biyolojik, radyolojik, nükleer olaylar ve ulaşım kazaları gibi olaylar, doğrudukları sonuçlara göre insan kaynaklı afet kategorisinde değerlendirilebilmektedir.

³⁰ Çalışmanın bu kısmında “afetlerin sınıflandırılması”, “oluşum sürelerine göre afetler” ve “doğrudukları sonuçlara göre afetler” gibi ifadelerin kullanılması; her ne kadar afet kavramının tanımıyla çelişir gözükse de dünya literatürü içerisinde de benzer kullanımlarla karşılaşılmaktadır. Ancak bu yönde kullanımlardan sonuçları dikkate alınmadan, sınıflandırmalarda geçen her olayın peşinen afet olarak kabul edildiği sonucu çıkarılmamalıdır (Y.N.).

Şekil 3.1. Kaynaklarına Göre Afetler

Kaynak: Below vd. 2009:5-8

Afetlerin sınıflandırılmasında kullanılan bir diğer yöntem, olayları oluşum süresine veya zamanına göre sınıflandırmaktır. Bu açıdan yapılan bir sınıflandırmaya göre afetler, ani gelişen afetler ve yavaş gelişen afetler olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

Meydana gelmeden önce herhangi bir şekilde uyarı vermeyen ve bu nedenle de erken uyarı sistemlerinin ya hiç kullanılmadığı ya da çok kısıtlı bir şekilde kullanılabildiği ani gelişen afetlere deprem, sel, çığ gibi olaylar örnek verilebilirken; oluşum süreci ve etkileri uzun yıllara yayılabilen yavaş gelişen afetlere kuraklık örnek olarak gösterilebilir.

Afetler, kaynakları ve oluşum sürelerinden farklı olarak; doğrudukları sonuçlar bakımından da sınıflandırılabilir. Yapılan birçok çalışma, günlük rutin olaylarla afetler arasında nicel ve nitel farklar bulunduğunu göstermekte; bu durum da olayların büyüklükleri arasındaki farkların ortaya konulabilmesi adına bir afetler hiyerarşisi oluşturulmasına olan ihtiyacı ortaya koymaktadır (Canton, 2007:40).

Bu sınıflandırmaya göre, hiyerarşinin ilk basamağında yer alan acil durum, kavramsal olarak, görece sıklıkla meydana gelen ve meydana geldiği bölgedeki toplum tarafından kontrol altına alınabilen durumları tanımlamaktadır. Hiyerarşinin ikinci basamağında yer alan afet kavramı ise, ifade edildiği üzere, sonuçları itibariyle yerel imkanların ötesine geçen ve daha kapsamlı bir müdahaleyi gerektiren durumları tanımlamaktadır (Canton, 2007:40-41).

Bu bağlamda, acil durumlar ve afetler arasında aşağıdaki nitel farklılıkların bulunduğu görülebilmektedir (Quarantelli, 2000a:1-2; Canton, 2007:41-42):

- i. Birleşik Organizasyonlar: Rutin işleyiş içerisinde ve olası acil durumlarda birlikte çalışmayan organizasyonlar, söz konusu afetlere müdahale olduğunda, hızlı bir şekilde bir araya gelerek yeni organizasyonel yapılar oluşturmak durumunda kalmaktadır.
- ii. Otonomi Kaybı: Meydana gelen olayın boyutları büyüdükçe ortaya çıkan yeni organizasyon yapıları, rutin işleyişten çok farklı yönetim şekillerini de beraberinde getirmekte; bu durum da rutin işleyiş esnasında kendi kendisini yöneten birimlerin afete müdahale esnasında farklı birimlerin yönetimi altına girmesine neden olmaktadır.

- iii. Performans ve Hizmet Standartları: Afetler, acil durumlarda veya günlük işleyiş içerisinde karşılaşılan vakalardan çok daha hızlı hizmet sunumunu gerektirdiğinden, günlük işleyiş ve acil durumlar için hazırlanmış bulunan prosedürler ve hizmet standartları, afetlere müdahale esnasında içinde bulunulan duruma uyumlu hale getirilmek durumundadır.
- iv. Kamu Sektörü – Özel Sektör İşbirliği: Toplumun uygun olan tüm kaynaklarının etkin ve verimli bir şekilde kullanılmasını gerektiren afet durumları; kamu sektörü ve özel sektörün normal dönemlerdekinden daha farklı ve işbirliği içerisinde faaliyet göstermesini gerektirmektedir.

Hiyerarşinin son basamağında yer alan felaket (catastrophe) kavramı ise, temel olarak sonuçları bakımından daha geniş bir alanı etkileyen afetler için türetilmiştir (Canton, 2007:44). Bu bakımdan, afetler ile felaketler arasındaki nitel farklar da aşağıdaki şekilde tanımlanabilecektir (Quarantelli, 2000a:2-3):

- i. Fiziksel Etkiler: Felaketin meydana geldiği bölgede, afet durumundan farklı olarak, neredeyse tüm fiziksel yapıların ağır bir şekilde etkilendiği ve kullanılamaz hale geldiği görülebilecektir. Buna ek olarak felaketler, felakete müdahale etmekle görevli birimlerin de doğrudan maruz kaldığı durumları ortaya çıkarmaktadır.
- ii. Yerel Yetkililere Etkiler: Fiziksel yapılarda olduğu gibi, felaketin meydana geldiği bölgedeki yetkililer de, meydana gelen olaydan ciddi şekilde etkilenecek ve belirli bir süre fonksiyonlarını yerine getiremeyecektir.
- iii. Toplumsal Faaliyetlerin Kesintiye Uğraması: Önceki alt başlıkta vurgulanan afet tanımına benzer şekilde, felaketlerde de toplumsal fonksiyonların durduğu, iş yaşamının kesintiye uğradığı, sağlık, eğitim, güvenlik gibi hizmetlerin sunumunda kesintiler meydana geldiği görülecektir.
- iv. Komşu Yardımların Sağlanamaması: Çoğu felaket, yalnızca meydana geldiği bölgedeki toplumu doğrudan etkilemekle kalmayacak, o topluma komşu diğer toplumları da etki sahası içerisine alacaktır. Bu nedenle,

felaketten doğrudan etkilenen toplumun komşularından gerekli desteği ve yardımı alması mümkün olmayacaktır.

Görüldüğü üzere, çoğunlukla günlük olaylar olarak nitelenebilecek acil durumlardan, meydana geldiği bölgede tüm toplumsal yapı ve yaşamı uzun yıllar etkileyebilecek potansiyele sahip felaketlere kadar tüm olayların tanımlanmasında kullanılan temel ölçüt, olay meydana geldikten sonraki yıkımın veya zararın ölçülmesi üzerine odaklanmıştır. Bu bakımdan, olayın sonucunda meydana gelen durumun veya ortaya çıkan neticenin bir afet olarak nitelendirilip nitelendirilemeyeceğine ilişkin temel faktörü, canlı ve cansız tüm değerlerin zarar görebilirlikleri oluşturmaktadır. Bu bağlamda afete neden olan faktörlerden ikincisi ve belki de en önemlisi zarar görebilirlik faktörüdür.

Kavramsal olarak zarar görebilirlik, riskin etkisini belirleyen bileşenler şeklinde ifade edilebilmektedir ve bu bağlamda maruziyet ve savunmasızlığın bileşkesini oluşturmaktadır (Kadıoğlu, 2011:28).

Zarar görebilirlik kavramını doğuran bileşenlerden ilki olan maruziyet kavramı, belirli bir tehlikenin etkisi altına alabileceği veya etkilediği canlı ve cansız tüm varlıkları ifade ederken; diğer bileşen olan savunmasızlık kavramı ise, maruz kalınan tehlikenin meydana gelmesi sonucunda doğacak kayıp ve zararların bir derecesi şeklinde tanımlanmaktadır (Kadıoğlu, 2011:27-28).

Maruziyet ve savunmasızlığa ilişkin açıklamalardan hareketle, özellikle doğal tehlike kaynakları başta olmak üzere; tehlikeye maruz değerlerin, olası bir olumsuzlukta veya riskin gerçekleşmesi halinde görecekleri zararların belirleyicisinin; temelde savunmasızlık olduğu iddia edilebilecektir. Bu bağlamda; bugünün modern afet yönetimi anlayışı, meydana gelen olayın neticesinin belirleyici unsurunun, olayın kendisinden ziyade, olay etkisi altında kalan toplumsal yapının zarar görebilirliği olduğunu ifade etmektedir.

Bu bakımdan ve yukarıda açıklanan sınıflandırmadan bağımsız olarak, bir olayın afet kategorisinde değerlendirilip değerlendirilemeyeceği; öncelikle tehlike altında veya tehlikeye maruz durumda bulunulup bulunulmadığı; tehlike altındaki tüm değerlerin (canlı ve cansız tüm varlıkların ve toplumsal sistemin) zarar görebilirliği ve bu zarar

görebilirliğe bağlı olarak olayın meydana gelmesi sonrasında ortaya çıkan zararın ölçütü; dikkate alınarak yorumlanabilecektir.

Benzer bir değerlendirme; kriz kavramına ilişkin olarak, krize neden olan faktörler başlığı altında da yapılabilecektir.

Tıpkı afetlere neden olan faktörlerin tespit edilebilmesi amacıyla, öncelikle olayın kaynağının tespit edilmesi yöntemi gibi; krizlerde de geleneksel hale gelmiş olan yöntem, krizleri kaynağına göre tasnif etmektir. Buna göre krizler, tıpkı afetlerde olduğu gibi, “doğal sebeplerden kaynaklanan krizler” ve “insanlardan kaynaklanan krizler” şeklinde ikiye ayrılmaktadır (Şahin, 2003:356).

Ancak, yönetim bilimi temelinde bir değerlendirme yapıldığında; kavramlara yüklenen anlamlardaki yaklaşımlara bağlı değişimlerle, bu alanda da karşılaşılmaktadır. Bu bağlamda, örneğin bir “sistem krizinden” söz edildiğinde krizler, sistem içi ve sistem dışı olacak şekilde tasnif edilmekte (Ataman, 2001:237; Şahin, 2003:358); kamu yönetimi perspektifinden bakıldığında “çevresel” ve “örgütsel” olmak üzere; yönetim modeli anlamındaysa “muhtemel krizler” ve “tahmin edilmeyen krizler” olmak üzere ayrıma tabi tutulmaktadır (Özer, 2011:257-266).

Krizleri doğuran veya krizlere neden olan faktörlere ilişkin bir değerlendirme yapılmak istendiğinde, krizlerin tasnifinde kullanılan kaynakların; aynı zamanda birer kriz nedeni olduğu da görülebilmektedir. Bu bakımdan, toplumsal yapının içinden veya dışından, sistemin içerisinden veya dışarısından, doğal sebeplerden ya da yönetim sisteminin özelliklerinden kaynaklanan krizler meydana gelebilmektedir.

Daha önce ifade edildiği üzere, farklı soruların cevapları olan afet ve kriz kavramlarına ilişkin olarak, buraya kadar aktarılanların gösterdiği üzere; her iki kavram da, tanımsal ve kavramsal anlamda birbirleriyle paralellik göstermektedir.

Öyleyse, birbirine yakın şekilde tanımlanan bu kavramların, neden afet ve kriz gibi farklı kavramlar olarak tanımlandıkları sorusunun sorulması gerekecektir. Özellikle afet kavramına ilişkin tanım ve açıklamalar dikkate alındığında, ağırlıklı olarak fiziksel kayıp vurgusu yapılan tanımlar içerisinde, afetlerin sosyal etkilerinin nasıl ifade edileceği de ayrıca önem arz etmektedir.

Bu tespite karşılık olarak gösterilebilecek ilk argüman, kavramların tanımlanmasına ilişkin yaklaşım ve literatür farklılıklarıyla açıklanabilecektir. Şöyle ki; örneğin iktisadi anlamda “buhran” olarak isimlendirilen veya tanımlanan bir olay, aynı

özelliklerin sergilendiği bir başka alanda kriz veya afet olarak nitelendirilebilmektedir. Benzer şekilde, özellikle sosyolojik anlamda bu kavramları anlamaya ve açıklamaya çalışan birçok araştırmacı, sosyal etkiler konusunda kriz kavramı yerine afet kavramını kullanmayı tercih etmektedir.

Bu bağlamda bir sonraki alt başlık, kriz ve afet kavramlarına ilişkin farkların sosyolojik yaklaşım temelinde incelenerek değerlendirilmesine ve aynı zamanda bu tez konusu açısından önemli bir yere sahip olan “afetsellik” kavramının açıklanmasına ayrılmıştır.

2. SOSYOLOJİK AÇIDAN AFETLER VEYA AFET SOSYOLOJİSİ

Çalışma içerisinde ifade edildiği üzere afet kavramı, bir olayın kendisini değil; olayın sonucunda ortaya çıkan durumu tanımlamakta; bahse konu sonucu doğuran kaynak ve bir diğer faktör olan zarar görebilirliğe bağlı olarak ortaya çıkmaktadır. Bir başka deyişle afetler, riskin gerçekleşmesine bağlı olarak ortaya çıkan zararın belirli bir ölçütünü ifade etmektedir.

Görüldüğü üzere bir olayın doğurduğu sonuçların afet olarak nitelendirilip nitelendirilmemesi, olayın kendisinden ziyade zarar görebilirlikle ilişkilidir. Buna göre “geçmiş ve olmuş” tanımlayan afetin ölçütü, zarar görmüş varlıkların nicel ve nitel değerleriyle ortaya konulabilmektedir. Bu bağlamda, zarar görmüş varlıkların nicel ve nitel değerleri, bir başka ifadeyle zarar gören “şeylerin” özellikleri afet kavramına yüklenen anlamların tarihsel süreçteki gelişiminin incelenmesiyle daha anlaşılır olacaktır.

Literatürde, modern afet çalışmalarının başlangıcı kabul edilen 1950’li yıllarla birlikte “Afet nedir?” sorusunun cevabı neredeyse alandaki tüm araştırmacılar tarafından aranmış ve kavrama yüklenen anlam ile kavramın kapsamı, anlamlandırma çalışmalarının yapıldığı dönemsel koşullar içerisinde şekillendirilmiştir. Bu bakımdan, modern dönem afet çalışmaları başlangıç noktası olarak kabul edildiğinde, afet ifadesinin kavramsallaştırılması ve tanımlanmasında, tanımın odaklandığı temele bağlı olarak, üç dönemin veya yaklaşımın varlığından söz edilebilmektedir (Perry, 2007:5):

- i. Afet Kavramının Meydana Gelen Olay Ölçeğinde Açıklandığı Klasik Dönem
- ii. Afet Kavramının Tehlike Kaynaklarına Göre Açıklandığı Dönem
- iii. Afet Kavramının Sosyal Bir Olgu Olarak Açıklandığı Dönem

Literatürde II. Dünya Savaşının bitimiyle başladığı kabul edilen klasik dönemde araştırmacılar, afet kavramını meydana gelen olay ölçeğinde ve sosyal ve toplumsal yapının bozulmasına bağlı olarak tanımlamaya çalışmışlardır (Perry, 2007:5).

Bu bağlamda, klasik dönem içerisinde yapılan tanımlara göre; “afetler, yalnızca etkiyi içeren durumları değil, bununla birlikte mevcut gerilimi azaltmak için normal dönemlerde etkin bir şekilde kullanılan prosedürler veya yöntemler kesintiye uğrarken gerilim arttığı durumları ifade etmektedir” (Wallace, 1956:1); “afetler sosyal düzeni bozar, meydana gelen fiziksel yıkım ve ölümler insanlar normal düzen beklentilerinden ayrılarak başa çıkmak zorunda oldukları için önemli hale gelir” (Killian, 1954:67); “her ne kadar afetler insanları yeni davranış kalıplarına uymaya zorlasa da yaşam kaybı temel öğedir” (Moore, 1958:310).

Klasik dönem koşulları içerisinde afet kavramına yönelik en detaylı tanımlamayı ise Fritz’in yaptığı kabul edilmektedir. Geliştirdiği tanımla afetin kendisinin de ayrı bir olay olduğunu ilk defa vurgulayan Fritz, afetleri, toplumun tamamını veya bir bölümünü etkileyen bir “olay” olarak değerlendirmiş, gerçek etki ve etki tehdidi yaklaşımını ortaya çıkarmış ve nihayetinde “toplumun yaşamsal/temel fonksiyonlarının durdurulması veya engellenmesi” şeklinde yorumlamıştır (Fritz, 1961:655; Perry, 2007:6).

Fritz tarafından geliştirilen tanım, kendisinden sonraki araştırmacıların geliştirdiği tanımlar üzerinde de etkisini göstermektedir (Perry, 2007:7). Örneğin Cisin ve Clark (1962:30) afetin, “normal faaliyetleri ciddi şekilde kesintiye uğratan herhangi bir olay” olduğunu vurgularken; Turner (1978:83) kültürel açıdan yeterli kabul edilen sosyal yapısal ayarlamaların veya düzenin mutlaka çökmüş olması gerektiğini savunmaktadır. Porfiriev (1998:56-57) ise afetleri sosyal sistemin istikrarını bozan olaylar olarak nitelemekte ve bu durumun göstergesi olarak normal fonksiyonlardaki aksaklıkların giderilebilmesinin bir müdahaleyi gerektirmesini göstermektedir.

Afet kavramının tanımlanmasına yönelik olarak geliştirilmiş olan bir diğer yaklaşım, ağırlıklı olarak jeofizik bilimleri alanında çalışan araştırmacılar tarafından

geliştirilen ve afet kavramının tehlike kaynaklarına göre açıklandığı dönem içerisinde geliştirilmiştir. Anlaşılabilirliği üzere temel odak noktası tehlike kaynakları olan bu yaklaşımda afetler, tehlike kaynağının sosyal sistemle kesiştiğinde ortaya çıkan olağandışı durumlar olarak değerlendirilmektedir (Perry, 2007:8-9).

Başlangıçta afetlerin, dünyanın doğal dengesi sonucunda ancak bu dengeden beklenen sıklık ve büyüklükten daha büyük bir sıklık ve büyüklükte meydana gelen ve yüksek hasara neden olan olaylar (Oliver, 1980:3) olarak tanımlandığı bu yaklaşımda, zaman içerisinde zarar görebilirliğe olan vurgu artmış ve afetlerin yalnızca olay ekseninde tanımlanamayacağı, meydana gelen olayın sosyal sistem üzerinde doğurduğu sonuçların da en az olayın kendisi kadar önemli olduğu anlayışı gelişmiştir (Perry, 2007:9).

Afet kavramının tanımlanmasına yönelik çalışmalar içerisinde kavramın, “sosyal bir olgu” olarak açıklanmaya çalışıldığı dönem; esasen sosyal değişim bağlamında sosyal yapıya olan etkilere odaklanarak afet kavramını tanımlamayı amaçlamaktadır. Afet kavramını sosyal değişim açısından ele alan araştırmacılar dikkatlerini, zarar görebilirlik kavramının bir sosyal inşa ürünü olduğuna ve sosyal değişime vermişlerdir (Perry, 2007:10).

Bu dönemde üretilen tanımlar içerisinde Quarantelli afet kavramını, birden fazla göstergeye bağlı olarak tanımlamıştır. Bu tanıma göre afet; aniden ortaya çıkan, kolektif birimlerin rutinlerini ciddi ölçüde bozan, bozulmaya uyum sağlamak amacıyla önceden planlanmamış yöntemlere adapte olmaya neden olan, belirli bir sosyal yer ve zamanda beklenmedik hayat hikayelerini içeren ve değerli sosyal varlıklara tehdit oluşturan durumlardır (Perry, 2007:10; Quarantelli, 2000b:682).

Gilbert (1998:13) afetlerin, tehlike kaynaklarının fonksiyonu olmaktan ziyade sosyal kökenli olduğunu belirtmiş; Dynes (1998:13) afetleri, normların bozulduğu ve sosyal kaynakları korumak ve onlardan faydalanmak amacıyla toplumun olağandışı faaliyetlere giriştiği durumlar olarak; Bates ve Peacock (1993:13-14) ise sosyokültürel sistem bozulmalarını içeren bir süreçten doğan sosyal olaylar olarak tanımlamıştır.

Afet kavramına yönelik tarihsel süreç içerisinde üretilen tanımların hem içerikleri, hem üretildikleri dönem koşulları, hem de günümüze kadar gelen süreçte geçirdikleri değişimlerin gösterdiği üzere afetler, esasen, insan yapısı durumları tanımlamakta ve bu durumlar neticesinde ortaya çıkan sonucu adlandırmaktadır. Bir

başka ifadeyle afetin, kaynağın niteliğinden bağımsız olarak ele alınan ve tehlike kaynağının kırılğan toplum yapısıyla karşılaşması sonucunda doğan durumun tanımlanması olduğu görülmektedir. Bu bakımdan afet ifadesiyle kastedilmek istenenin, esasen sosyal yapıdaki bozulmaların bir ölçüsü olduğu değerlendirilmektedir.

Bu bağlamda sosyal yapı içerisinde köklü bir biçimde yer alan ve sosyal değişim sürecini etkileyen afet kavramının, sosyal sistem girdi ve çıktılarıyla bireysel baş edebilme kalıpları üzerine olan etki olduğu ifade edilebilecektir (Quarantelli, 2005:339).

Buraya kadar yer verilen açıklamalardan da anlaşılacağı gibi afet kavramı günümüzde, ilahi bir kaynağa veya doğal bir kaynağa dayandırılarak açıklanmaktan ziyade; herhangi bir olayın veya tehlike kaynağının etkisi altında bulunan toplumsal yapının kırılğanlıkları ekseninde açıklanmaktadır. Afetlerin sosyal boyutunu öne çıkartan bu yaklaşım, doğaldır ki sosyal etkiler veya sonuçlara göre, farklı afet tip ve tanımlamalarını da beraberinde getirmiştir (Güvel, 2001:22).

Bu bağlamda afetler, sosyal etkileri dikkate alındığında, üç gruba ayrılabilir (Quarantelli, 1989:2):

- i. Toplum Tipi Afetler
- ii. Toplum Tipi Olmayan Afetler
- iii. Felaketler

Afetlerin sosyal etkilerine göre yapılan bu sınıflandırmada, toplum tipi afetler herhangi bir yerleşim biriminin rutin yaşamını engelleyen afetleri; toplum tipi olmayan afetler rutin yaşamı engellemeyen ancak yalnızca gerçekleştiği anda bölgede bulunanlara zarar veren afetleri; felaketler ise nadiren meydana gelmekle birlikte etkileri çok uzun sürecek bir yıkım getiren afetleri tanımlamaktadır.

Çalışma konusu bağlamında, toplum tipi afetleri daha iyi anlayabilmek ve açıklayabilmek amacıyla; bir önceki alt başlıkta da yer verilen, kriz kavramına atıf yapılması gerekmektedir. Daha önce de tanımlandığı üzere normal düzeni bozan ve toplum için olumsuz sonuçlar doğuran durumları tanımlayan krizlerin; Quarantelli'ye göre (1993:3) üç ortak karakteristiği bulunmaktadır. Buna göre tüm krizlerde bir tehdit algılanması ve algılanan tehdidin risk olarak değerlendirilmesi; gerçekleşen olayın hızlı,

beklenmedik ve alışılmadık bir şekilde gerçekleşmesi ve acil olarak karşılık vermenin veya tepki göstermenin bir zorunluluk olması, söz konusudur.

Bu bakımdan toplum tipi afetlerin burada sayılan bu üç temel özelliği de taşıması, çalışma konusu açısından cevaplanması gereken bir başka soruyu da ortaya çıkarmaktadır: Buraya kadar faydalanılan tüm tanımlarda yer alan fiziksel kayıp unsuru, bir olayın afet olarak nitelendirilebilmesinin temel şartlarından mıdır?

Bu soruyu cevaplandırabilmek için, öncelikle hem afet kavramına ilişkin tanımlarda hem de yöneltilen sorunun içerisinde yer alan “fiziksel kayıplar” ifadesinin açıklanması gerekecektir.

Hatırlanacağı üzere afet, temel olarak, geçmişte meydana gelmiş olaylar için kullanılan bir ifadedir. Şöyle ki, meydana gelen olayın ortaya çıkardığı yıkımın derecelendirilmesi suretiyle, o olayın afet olup olmadığına karar verilebilmektedir. Doğaldır ki, özellikle doğal kaynaklı olaylarda meydana gelen yıkım, kendisini en çok fiziksel kayıplarda; bir başka ifadeyle binalar ile alt ve üst yapı unsurlarında göstermektedir.

Ancak, meydana gelen olayın doğrudan sonucu olan bu fiziksel kayıpların ve bu kayıplar dikkate alınarak yapılan tanımlamaların, aslında hasar gören yapı unsurlarından kaynaklanan sosyal fonksiyon veya hizmet kaybıyla ilişkilendirilebileceği; bir başka ifadeyle, bir olayın afet olarak tanımlanmasına neden olan esas unsurun, ortaya çıkan fiziksel zarardan ziyade toplumsal faaliyetlerin veya hizmetlerin sürdürülemez derecede olumsuz etkilenmesi olduğu iddia edilebilecektir.

Şöyle ki; bahse konu toplumsal faaliyetlerin veya hizmetlerin birçoğunun sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi, öncelikle bu hizmetlerle ilişkili fiziksel altyapının mevcudiyetine bağlı olacaktır. Örneğin, eğitim hizmetinin sürdürülebilmesi için eğitim yapılabilecek eğitim tesislerine, sağlık hizmetinin yürütülebilmesi için sağlık merkezleri ve hastanelere, barınma hizmetinin sunulabilmesi için barınma merkezlerine, bu hizmetlerden fiilen faydalanabilmek için ulaşım altyapısına ihtiyaç duyulmaktadır. Meydana gelen ve afet sonucunu doğurma ihtimali bulunan olaylar neticesinde, bahse konu bu hizmetlere ilişkin fiziksel altyapının olumsuz bir şekilde etkilenmesi, doğaldır ki ilgili hizmetlerin sunumunu da olumsuz bir şekilde etkileyecektir.

Ayrıca, tarihsel süreç içerisinde meydana gelmiş ve afet olarak tanımlanmış birçok olayda, etkilenen bölgedeki bütün fiziksel altyapının kullanılamaz hale gelmesi

söz konusu değilken birçok sosyal faaliyetin sürdürülemez derecede zarar görmüş olması da; fiziksel kayıpların, bir olayın afet olarak tanımlanıp tanımlanmayacağına ön şart olmadığı görüşünü desteklemektedir.

Bu bakımdan meydana gelen bir olayın afet sonucunu doğurması veya afet olarak tanımlanabilmesi için, öncelikle sosyal faaliyetlerin ve kamu hizmeti sunumunun olumsuz etkilenmesi, bir başka ifadeyle toplumsal fonksiyonların beklenen veya hedeflenen ölçekte ve nitelikte sürdürülemez ölçüde olumsuz etkilenmesi gerekecektir³¹.

Örneğin 17 Ağustos 1999 tarihinde Türkiye’de meydana gelen deprem sonucunda, 420 okul, 2.198 yatak kapasitesiyle 15 hastane, 213.883 konut hasar görmüştür. Ancak, depremin etki sahası dikkate alındığında, hasar gören bu tesisler, o dönemde etkilenen bölgede bulunan toplam 6.167 okulun %7’sini, toplam 37.145 yatak kapasitesine sahip 251 hastanenin %6’sını, toplam 3.333.875 konutunsa %6,4’ünü oluşturmaktadır (Özmen, 2000:22-80). Buna karşılık, deprem bölgelerinde 1999 – 2000 eğitim öğretim yılının başlangıcı, üç haftaya varan sürelerde uzatılmıştır. Ek olarak, depremin meydana gelmesinden sonra kurulmaya başlanan geçici barınma alanları vasıtasıyla depremden etkilenen insanların temel hizmetlere belirli bir ölçüde erişebilmesine olanak tanınmıştır. Fakat tüm bu veriler; 1999 depremlerinin, Türkiye’nin yaşadığı en büyük doğal afetlerden birisi olmasının önüne geçememiştir. Bu bağlamda, verilen örneklerin de gösterdiği üzere temel argüman, burada örneklenenler başta olmak üzere topluma sunulması gereken hizmetlerin sunulmasında meydana gelen aksaklıklara ilişkin olacaktır.

Yapılan değerlendirme ve analizler göstermektedir ki afetler, meydana gelen bir olayın sonuçlarının bütünü tanımlamakla birlikte, aynı zamanda sosyal yapının sebep olduğu olaylardır. Şöyle ki; sosyolojik anlamda afetler, krizlerin toplumsal bir fonksiyonunu oluşturmakta; buna göre kriz, sosyolojik anlamda, afetlere neden olan olayları ifade etmektedir. Kriz kavramına ilişkin tanımlar hatırlandığında, krizin sonuçlardan ziyade olayın kendisini vurgulayan bir kavram olduğu, daha belirgindir. Çünkü, kavramsal olarak karşılaştırıldığında, kriz kavramı tehlikeli durumlar ve buna

³¹ Burada iddia edilen bu görüş, özellikle doğal kaynaklı olmayan afetlerin tanımlanmasında yeni bir bakış açısı geliştirmeyi amaçlamaktadır. Doğal kaynaklı afetlere ilişkin tanım ve değerlendirmeler yazar tarafından da kabul edilmekle birlikte, özellikle sosyal olayların ölçülmesi ve değerlendirilmesinde yeni bir yaklaşıma ihtiyaç olduğu değerlendirilmektedir (Y.N.).

yönelik algı üzerinden tanımlanırken; afet kavramı sonuçlar üzerinden tanımlanmaktadır. Nitekim Boin (2007:42) de afetin, krizlerin yıkıcı bir sonucu olduğunu ifade etmektedir.

Afet kavramına ilişkin yapılan tanım ve açıklamaların tarihsel süreci, kavramın, nihayetinde toplumsal kırılmalıkların bir sonucu olduğu üzerinde görüş birliğine varıldığını göstermiş; bu bakımdan, kriz ve afet kavramları arasındaki ilişkinin de; afet sosyolojisi veya afet kavramının sosyolojik incelemeleri çerçevesinde; krizlerin afet potansiyelini yaratma kapasitesi olan olaylar olduğu çıkarımının yapılmasına yardımcı olmuştur.

Bu açıdan, yapılan bu çıkarım, aynı zamanda afetsellik kavramının tanımlanmasına da yardımcı olmaktadır. Literatür başta olmak üzere, afet ve afet yönetimi alanına ilişkin yapılan çalışmalarda çok sık rastlanmasa da, zaman zaman kullanılan bir kavram olan afetsellik, Merriam-Webster sözlüğünde “afetsel özellikler gösterme durumu”³² olarak; afetsel kavramıysa aynı sözlükte “afete neden olma, afet sonucunu doğurma”³³ olarak açıklanmaktadır. Bu açıklamalardan hareketle afetsellik kavramı, afet sonucunu doğurma potansiyeli açısından değerlendirilebilecektir. Bu bağlamda, herhangi bir olayın, tehlike, tehdit veya krizin “afetselliği”nden söz edildiğinde; aslında sözü edilen durumun doğuracağı sonuçların afet olarak değerlendirilme potansiyelinden söz edilmektedir.

Bu açıdan, bir sonraki alt başlıkta incelenecek olan kitlesel zorunlu göçlerin afetselliği ifadesi; meydana gelen bu kitlesel nüfus hareketlerinin göçü karşılayan toplumsal yapıda doğuracağı sonuçların, buraya kadar açıklananlar kapsamında “afet” olup olmadığının değerlendirilmesini ifade etmektedir.

3. KİTLESEL ZORUNLU GÖÇLERİN AFET VE KRİZ KAVRAMLARI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Özellikle çalışmanın bu bölümünde yer verilen tanım ve değerlendirmeler, bir olayın afet sonucunu doğurmasında veya afet olarak değerlendirilmesinde, sosyal faaliyet ve kamu hizmet kıstasının dikkate alınmasının geçerliliğini ve gerekliliğini gösterir niteliktedir. Çünkü verilen örneklerden de anlaşılacağı üzere afet sıfatındaki

³² Merriam-Webster, <https://www.merriam-webster.com/dictionary/disastrousness>, (17.06.2018)

³³ Merriam-Webster, <https://www.merriam-webster.com/dictionary/disastrous>, (17.06.2018)

temel değerlendirme, esasen topluma sunulan veya sunulması gereken hizmetlerin niteliği ve sürdürülebilirliğine ilişkindir.

Bu bakımdan, çalışma konusunun hipotezlerinin temelinde yer alan kitlesel zorunlu göçlerin afetselliği de, bu açıdan değerlendirilmek durumundadır. Tıpkı, meydana gelen doğal veya insan kaynaklı olayların toplumsal faaliyetlere olan etkileri gibi; devletlerin ve toplumların karşılaştığı kitlesel göçlerin de, göçü karşılayan toplumsal yapılara olan etkileri, bahse konu topluma sunulması beklenen ve gereken kamu hizmetlerinin, kitlesel göç neticesindeki durumunun değerlendirilmesiyle ortaya konulabilecek ve bu değerlendirmeden elde edilen sonuçlar, kitlesel göçlerin afetselliğinin sınanmasında kullanılabilir.

Çalışmanın ilgili bölümlerinden hatırlanacağı üzere, doğrudan kitlesel göç rejimini düzenleyen bağlayıcı uluslararası kurallar bulunmamakla birlikte, sığınmacıların bir devletin sınırlarından girmesine müteakip sınırından girilen devleti mükellefiyet altına sokan ve tabiidir ki kitlesel zorunlu göçlerde de uygulanan uluslararası kurallar mevcuttur. Bu kurallar, devletler için, temel insan hakları başta olmak üzere, kamu hizmetlerinin sığınmacılara yönelik sunumunda da bağlayıcı olmakta; bir başka ifadeyle sığınmacıların insan hakları ve kamu hizmetlerine erişimi bağlamında, sığınılan devletin vatandaşlarıyla aynı hak ve ykmllklere sahip olduğunu belirtmektedir. Bu bağlamda, kitlesel zorunlu göçlerin afetselliği, bahse konu bu hak ve yükümlülükler esas alınarak tartışmaya açılacak ve özellikle toplumsal etkisi dikkate alındığından beş temel kamu hizmetiyle, potansiyel toplumsal sonuçları bakımından değerlendirilmesi gereken mali boyut ve toplumsal algıya olan etkiler üzerinden tartışılacaktır:

- i. Seyahat zgrlğ ve Barınma
- ii. Sağlık Hizmetlerine Erişim
- iii. Eğitim Hizmetlerine Erişim
- iv. İş Piyasasına Erişim
- v. Suç ve Güvenlik
- vi. Mali Boyut
- vii. Toplumsal Algı

Hatırlanacağı üzere Ek - 1’de, Avrupa’da bulunan bazı ülkelerde, dört temel kamu hizmetine erişim olanakları bakımından sığınmacılara dönük uygulamalara ilişkin bilgiler verilmişti. Bu kısımdaysa sığınmacıların bahse konu kamu hizmetlerine erişimi ve bu hizmetlere dönük etkileri özelleştirilerek, Türkiye uygulamaları üzerinden tartışılacaktır. Bilindiği üzere Türkiye, dünya tarihinin gördüğü en kapsamlı kitlesel nüfus hareketlerinden birinde, ülkesini terk eden yaklaşık altı milyon Suriyelinin yarısından fazlasına (BMMYK verilerine göre, 31.05.2018 itibariyle 3.583.484 Suriyeli, ülkesini terk eden Suriyelilerin %63,4’ü)³⁴ ev sahipliği yapmaktadır. Bu bağlamda, statü bakımından geçici koruma altında bulunan Suriyeliler ve Suriyelilere sunulan hizmetlerle Suriyelilerin Türk toplumsal yapısına etkisi, esas örneklem sahasını oluşturmaktadır.

3.1. SEYAHAT ÖZGÜRLÜĞÜ VE BARINMA AÇISINDAN KİTLESEL ZORUNLU GÖÇLER VE SONUÇLARI

Eğitim veya sağlık hizmeti gibi, kamu hizmetinin unsurları dikkate alındığında doğrudan bir kamu hizmeti sayılamayacak da olsa, seyahat özgürlüğü ve barınma olanaklarının kitlesel zorunlu göçlerdeki erişilebilirliği; bu çalışma kapsamında değinilecek diğer kamu hizmetlerine erişim koşullarıyla birlikte, kitlesel zorunlu göçe ev sahipliği yapan toplumun gündelik yaşantısını da doğrudan etkilemektedir.

Seyahat özgürlüğü ve barınma olanakları, Türkiye’nin göçe ilişkin mevzuatı açısından değerlendirildiğinde; ikili bir yapının uygulandığı görülmektedir. Öncelikle, kendi nam ve hesabına ve herhangi bir sebeple kendi isteği ve imkanlarıyla Türkiye’ye gelmiş bulunan tüm yabancılar için, Türk iç hukuk kurallarına uyduğu müddetçe Türkiye içerisinde seyahat kısıtlaması bulunmamaktadır. Ancak, seyahat özgürlüğü ve barınma konusu, sığınma amacıyla Türkiye’ye gelen yabancılar açısından değerlendirildiğinde; 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ile Geçici Koruma Yönetmeliği hükümleri uygulanmaktadır.

6458 sayılı Kanununun 71. Maddesinde, uluslararası koruma başvurusu yapan her başvuru sahibi için; kendisine gösterilen kabul ve barınma merkezinde, belirli bir yerde veya ilde ikamet etme zorunluluğu ile istenilen şekil ve sürelerde bildirimde bulunma

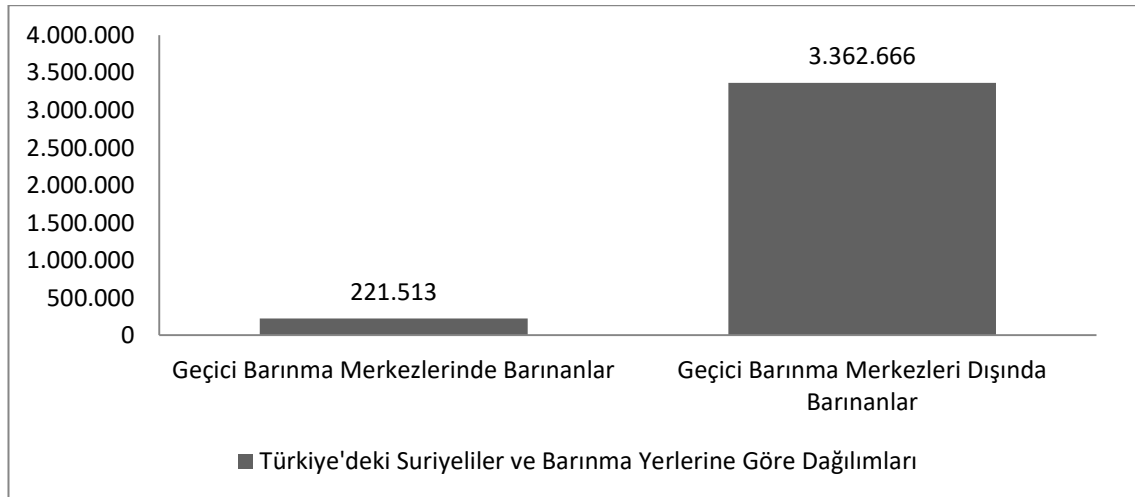
³⁴ BMMYK, *Suriye Bölgesel Mülteci Müdahale Verileri*
<http://data.unhcr.org/syrianrefugees/regional.php>, (10.06.2018)

gibi idari yükümlülükler getirilebileceği; ayrıca başvuru sahibini de, adres kayıt sistemine kayıt yaptırmak ve ikamet adresini ilgili valiliğe bildirmekle yükümlü olduğu hükme bağlanmıştır.

Bu çalışmanın ana konusu olan kitlesel zorunlu göçlerdeyse temel uygulama; ilgili bölümlerde ifade edildiği üzere, geçici koruma uygulaması olmaktadır. Bu bağlamda Geçici Koruma Yönetmeliğinin 23., 24. ve 25. Maddelerinde geçici koruma altına alınanların ikametlerine ilişkin düzenlemeye gidilmiş ve geçici koruma altındaki kişilerin, geçici barınma merkezleri veya Göç İdaresi Genel Müdürlüğüne belirlenecek illerde barındırılacakları hükme bağlanmıştır.

Seyahat özgürlüğü açısından ise, hem uluslararası koruma başvurusu yapanlar hem de geçici koruma altındakiler için belirgin bir kısıtlama bulunmamakla birlikte her iki statüde bulunanlar için 6458 sayılı Kanununun 90. Maddesi ve Geçici Koruma Yönetmeliğinin 33. Maddesiyle, adres değişikliklerini bildirim yükümlülüğü getirilmiştir.

Türkiye'deki Suriyeliler örneğine, seyahat özgürlüğü ve barınma olanakları açısından bakıldığında, 31.05.2018 tarihli Göç İdaresi Genel Müdürlüğü verilerine göre, Türkiye'de 3.583.434 Suriyelinin geçici koruma altında bulunduğu; büyük çoğunluğununsa geçici barınma merkezleri dışında, Türkiye'nin illerine dağılmış vaziyette ve toplumun içerisinde yaşadıkları görülmektedir (Grafik 3.1, Tablo 3.1).

Grafik 3.1. Türkiye'deki Suriyeliler ve Barınma Yerlerine Göre Dağılımı

Kaynak: Göç İdaresi Genel Müdürlüğü Geçici Koruma Verileri

Tablo 3.1. Türkiye'deki Suriyelilerin İllere Göre Dağılımı (2018)

İller	Kayıt Altına Alınan	İl Nüfusu	İl Nüfusuna Oranı %	İller	Kayıt Altına Alınan	İl Nüfusu	İl Nüfusuna Oranı %
Adana	202.676	2.216.475	9,14	K.maraş	100.346	1.127.623	8,90
Adıyaman	29.688	615.076	4,83	Karabük	772	244.453	0,32
Afyon	3.628	715.693	0,51	Karaman	687	246.672	0,28
Ağrı	1.150	536.285	0,21	Kars	133	287.654	0,05
Aksaray	2.691	402.404	0,67	Kastamonu	1.395	372.373	0,37
Amasya	618	329.888	0,19	Kayseri	74.524	1.376.722	5,41
Ankara	98.731	5.445.026	1,81	Kırıkkale	1.009	278.749	0,36
Antalya	1.022	2.364.396	0,04	Kırklareli	2.435	356.050	0,68
Ardahan	91	97.096	0,09	Kırşehir	897	234.529	0,38
Artvin	33	166.143	0,02	Kilis	131.109	136.319	96,18
Aydın	11.291	1.080.839	1,04	Kocaeli	44.277	1.883.270	2,35
Balıkesir	2.923	1.204.824	0,24	Konya	107.515	2.180.149	4,93
Bartın	98	193.577	0,05	Kütahya	549	572.256	0,10
Batman	21.256	585.252	3,63	Malatya	26.176	786.676	3,33
Bayburt	28	80.417	0,03	Manisa	12.117	1.413.041	0,86
Bilecik	442	221.693	0,20	Mardin	92.846	809.719	11,47
Bingöl	840	273.354	0,31	Mersin	208.139	1.793.931	11,60
Bitlis	966	341.474	0,28	Muğla	13.423	938.751	1,43
Bolu	2.095	303.184	0,69	Muş	1.434	404.544	0,35
Burdur	8.764	264.779	3,31	Nevşehir	8.823	292.365	3,02
Bursa	148.077	2.936.803	5,04	Niğde	3.570	352.727	1,01
Çanakkale	2.765	530.417	0,52	Ordu	563	742.341	0,08
Çankırı	391	186.074	0,21	Osmaniye	54.555	527.724	10,34
Çorum	2.832	528.422	0,54	Rize	916	331.041	0,28
Denizli	12.060	1.018.735	1,18	Sakarya	13.811	990.214	1,39
Diyarbakır	32.912	1.699.901	1,94	Samsun	5.900	1.312.990	0,45
Düzce	1.071	377.610	0,28	Siirt	4.522	324.394	1,39
Edirne	866	406.855	0,21	Sinop	96	207.427	0,05
Elazığ	11.549	583.671	1,98	Sivas	3.144	621.301	0,51
Erzincan	83	231.511	0,04	Şanlıurfa	475.782	1.985.753	23,96
Erzurum	1.052	760.476	0,14	Şırnak	14.937	503.236	2,97
Eskişehir	4.260	860.620	0,49	Tekirdağ	10.492	1.005.463	1,04
Gaziantep	384.285	2.005.515	19,16	Tokat	1.108	602.086	0,18
Giresun	126	437.393	0,03	Trabzon	3.110	786.326	0,40
Gümüşhane	69	170.173	0,04	Tunceli	45	82.498	0,05
Hakkari	5.833	275.761	2,12	Uşak	2.594	364.971	0,71
Hatay	445.095	1.575.226	28,26	Van	2.893	1.106.891	0,26
Iğdır	89	194.775	0,05	Yalova	3.882	251.203	1,55
Isparta	7.177	433.830	1,65	Yozgat	4.543	418.650	1,09
İstanbul	561.159	15.029.231	3,73	Zonguldak	316	596.892	0,05
İzmir	137.267	4.279.677	3,21	TOPLAM	3.583.434	80.810.525	%4,43

Kaynak: Göç İdaresi Genel Müdürlüğü Geçici Koruma Verileri

Suriyelilere ilişkin istatistiki verilerin de gösterdiği üzere, Türkiye'nin bütün illeri, belirli oranlarda Suriyeliye ev sahipliği yapmaktadır. Bu iller içerisinde, özellikle Türkiye'nin güneyinde bulunan ve Suriye'ye komşu olan illerin, bu nüfus hareketinden daha fazla etkilenmiş olduğu, Suriyelilerin il nüfusuna olan oranlarından anlaşılabilir.

Geçici koruma altında olmalarından bahisle, Türkiye'de bulunan Suriyelilerin büyük çoğunluğunun geçici barınma merkezleri dışında yaşıyor olmasının, Geçici Koruma Yönetmeliği ve uluslararası anlaşmalara aykırılık teşkil etmediği ifade edilebilecektir. Ancak, hukuka uygun olan bu durumun, sosyolojik etkilerinin de değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu bakımdan, geçici barınma merkezleri dışında yaşayan bu büyük nüfusun, özellikle toplumsal uyum ve kamu hizmetlerine erişim konusunda, hem kendileri hem de Türk toplumu açısından ciddi sorunlar doğurma potansiyeline sahip olduğu iddia edilebilecektir. Bu iddia, aşağıdaki kısımlarda derinleştirilmektedir.

3.2. SAĞLIK HİZMETLERİNE ERİŞİM AÇISINDAN KİTLESEL ZORUNLU GÖÇLER VE SONUÇLARI

Genel olarak kitlesel zorunlu göçlerde sağlık hizmetinin sunumu, özel olarak ise bu çalışmada örneklem olarak kullanılacak Türkiye'deki Suriyelilerin sağlık hizmetlerine erişimi veya Türkiye'deki Suriyelilere sağlık hizmetlerinin sunulması konusu değerlendirilmek istendiğinde, konunun yasal ve uygulama olmak üzere iki farklı boyuta sahip olduğu ortaya çıkmaktadır.

Sağlık hizmetleri sunumu yasal boyutuyla incelendiğinde; öncelikle, sağlık hizmetine erişimin temel bir insan hakkı olmasından bahisle, bu hakka Türkiye'ye sığınan Suriyelilerin de sahip olduğu ifade edilebilecektir. Geçici Koruma Yönetmeliğinin "Sağlık Hizmetleri" başlıklı 27. Maddesi, Türkiye sınırları içerisinde geçici koruma altında bulunanların faydalanabileceği sağlık hizmetlerini düzenlemektedir. Buna göre, geçici barınma merkezlerinin içinde ve dışında Sağlık Bakanlığının kontrol ve sorumluluğunda yürütülecek sağlık hizmetleri şunlardır:

- i. Bulaşıcı hastalık riskine karşı gerekli tarama ve aşıların yapılması,

- ii. Üreme sağlığıyla ilgili olarak yetkili personel tarafından gerekli bilgilendirme ve destek faaliyetlerinin yürütülmesi,
- iii. Kişisel ve toplu kullanım alanlarının sağlığa uygunluğunun kontrol edilerek görülen aksaklıkların giderilmesi,
- iv. Geçici barınma merkezlerinin çevre koşullarının sağlık açısından uygun hale getirilmesi,
- v. Madde bağımlılığı veya psikolojik sorunlara ilişkin gerekli tedbirlerin alınması,
- vi. Çocuklara yönelik gerekli aşılarda yapılması,
- vii. Barınma merkezleri oluşturulurken sağlık açısından gerekli fiziksel donanımın kurulması.

Geçici Koruma Yönetmeliğinde ayrıca, yukarıda sayılan temel sağlık hizmetleriyle acil sağlık hizmetlerinin yürütülebilmesi için sürekli faaliyet gösterecek sağlık merkezlerinin kurulabileceğini ve yeter sayıda ambulans ve sağlık personelinin bulundurulabileceğini hükme bağlanmış olup; tüm bu hizmetlerden, temel ve acil sağlık hizmetlerinin hasta katılım payı olmaksızın; ikinci ve üçüncü basamak dahil olmak üzere sağlık hizmeti bedellerinin Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı tarafından genel sağlık sigortalıları için belirlenmiş bedeli geçemeyeceği ve bu bedelin Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı tarafından karşılanacağı ifade edilmektedir.

Türkiye'deki Suriyelilere, Sağlık Bakanlığı koordinasyonunda sunulan sağlık hizmetleri, burada yer verilen mevzuat hükümlerine göre değerlendirildiğinde, hizmetin, uluslararası ve ulusal hukuka uygun şekilde sunulabilmesi için gereken hukuki altyapının oluşturulduğu görülebilmektedir. Bir başka ifadeyle, Türkiye'nin de taraf olduğu uluslararası anlaşma ve sözleşmelerle taahhüt altına alınan kamu hizmetlerinden sağlık hizmetinin Türkiye'deki Suriyelilere sunumunda, mevzuat anlamında bir aykırılık veya eksiklik görülmemektedir.

Sağlık hizmetinin sunumu uygulama boyutuyla incelendiğindeyse, yasal altyapıyla tanımlanan birçok hizmetin, Sağlık Bakanlığı koordinasyonunda Suriyelilere

sunulduğu anlaşılmaktadır. Sağlık Bakanlığı verilerine göre 2011 yılından bugüne kadar yürütülen çalışmalar değerlendirildiğinde aşağıda yer alan bilgilere ulaşılmaktadır^{35 36}:

- i. 967 bin 457 Suriyeli çeşitli hastanelerde yatarak tedavi edilmiştir,
- ii. 824 bin 796 Suriyeli ameliyat edilmiştir,
- iii. Toplam 20 milyon 252 bin 984 poliklinik hizmeti verilmiştir,
- iv. Türk aşı takvimine göre aşılama çalışmaları yürütülmüştür,
- v. Geçici barınma merkezlerinin tümünde 112 Acil Sağlık hizmeti, birinci basamak sağlık hizmeti ve kapasiteye bağlı olarak ikinci basamak sağlık hizmeti sunulmaktadır,
- vi. 16 ilde Sağlık Bakanlığına bağlı 85 adet Göçmen Sağlığı Birimi kurulmuştur,
- vii. Sağlık hizmeti tercümanlar vasıtasıyla sunulmaktadır,
- viii. 35 bin 671 Suriyeli sınırdan girdikten sonra hastanelere nakledilmiştir,
- ix. Ücretsiz vitamin ve demir takviyesi yapılmaktadır,
- x. Yeni doğan taramaları yapılmaktadır.

2011 – 2016 yıllarını kapsayan ve Sağlık Bakanlığınca açıklanan tüm bu sağlık hizmeti verilerine karşılık, Suriyelilere sağlık hizmeti sunumuna ilişkin yapılan diğer araştırmalar; Suriyelilerin ve bölgede yerleşik halkın sağlık hizmetine erişimde ciddi sorunlar yaşadıklarını göstermektedir.

Karşılıklı olarak tespit edilen bu sorunlar, bazı yasal ve fiziksel engeller nedeniyle sağlık hizmetine erişimde güçlükler, yetersiz sayıda sağlık personeli, dil ve kültür farklılıkları, Türkiye'deki sağlık sistemine uyum sağlayamama ve sağlık hizmetinin bazı durumlarda ücretli olması başlıkları altında gruplanabilmektedir (Yavuz, 2015:269).

Öncelikle belirtilmesi gerekir ki, Suriyeliler açısından yukarıda bahsi geçen sağlık hizmetinden faydalanabilmek, ancak kayıtlı sığınmacı olduğunda mümkündür. Ayrıca, sunulan hizmetin çoğunluğu, sığınmacılar için AFAD tarafından kurulan Geçici

³⁵ CNNTurk, Sağlık Bakanlığı *Suriyelilere Sağlanan Sağlık Hizmetlerini Açıkladı*, <https://www.cnntrk.com/turkiye/saglik-bakanligi-suriyelilere-saglanan-saglik-hizmetlerini-acikladi> (10.05.2018)

³⁶ Çeşitli ulusal ve uluslararası haber kaynaklarından erişilen bu verilerde, kaynak olarak Sağlık Bakanlığı gösterilmiş olsa da; Sağlık Bakanlığı raporlarında bu veriler bulunamamıştır (Y.N.).

Barınma Merkezlerinde sunulduğundan, sağlık hizmetine erişim anlamında üç milyon kişinin üzerinde Suriyelinin dezavantajlı konumda olduğu iddia edilebilecektir. Nitekim yasal ve fiziksel engeller, daha çok bu grubun, bir başka ifadeyle geçici barınma merkezleri dışında bulunan Suriyeliler için söz konusu olmaktadır.

Türkiye tarafından Suriyelilere sunulan sağlık hizmetlerine ilişkin istatistikler değerlendirildiğinde, Türkiye'nin çok ciddi bir iş yükünü üstlendiği görülmektedir. 2011 yılından bugüne, kendi insan ve ekipmanlarını kullanarak Suriyelilere sağlık hizmetini sunmaya devam eden Türkiye'nin bu çabası; özellikle sığınmacıların yoğun olduğu illerde sağlık kurumlarının ve çalışanlarının yükünü büyük ölçüde arttırmışken, ek olarak sağlık hizmetine erişimde sığınmacıların gelişinden önce de sorun yaşayan bölge halkının yaşadıkları sorunların artmasına neden olmuştur (Erdoğan, 2015:93). Bölgede yürütülen çalışmalar, özellikle sınır illerindeki devlet hastanelerinin %30-%40 oranında Suriyelilere hizmet verdiğini ve bu nedenle kapasite sorunu yaşandığını ortaya koymaktadır (ORSAM, 2015:20).

Yürütülen tüm bu yoğun sağlık hizmetine karşılık, hem sığınmacıların hem de bölge halkının sağlığına ilişkin veriler, sunulan hizmetin niteliğinin de ayrıca sorgulanmasına neden olmaktadır. Özellikle sığınmacı nüfusta sık rastlanan yetersiz ve dengesiz beslenmeye bağlı bulaşıcı hastalıklar, kötü yaşam koşullarına bağlı enfeksiyon hastalıkları, kadın hastalıkları, kronik rahatsızlıklar ve ruhsal sorunlar; her iki topluluğu da olumsuz bir şekilde etkilemektedir (Aydoğan ve Metintaş; 2017:40-43). Özellikle, ilaç teminlerinde yaşanan sorunlara bağlı olarak taşıyıcı konumda bulunan göçmenler nedeniyle ev sahibi ülkeleri en çok korkutan enfeksiyon hastalıkları Suriyeliler özelinde değerlendirildiğinde; geçici barınma merkezlerindeki Suriyelilerin %41,4'ünün, geçici barınma merkezi dışındakilerinse %54,6'sının ilaç temininde sorunlar yaşadığı tespit edilmiş; aynı dönemde Türkiye'deki kızamık vakalarının 20 kat arttığı, tüberküloz riskinde de artış gözlemlendiği tespit edilmiştir (Aydoğan ve Metintaş; 2017:42).

Nitekim Türk Tabipler Birliği tarafından hazırlanan bir raporda da, Suriyeli sığınmacılara birinci ve ikinci basamak sağlık hizmeti sunumunda karşılaşılan sorunlara ilişkin veriler paylaşılmaktadır. Buna göre birinci basamak sağlık hizmeti sunumunda karşılaşılan sorunlar şu şekildedir (Türk Tabipler Birliği, 2016:87-90):

- i. Özellikle Suriyelilerin yoğun olarak buldukları illerde hizmet sunumunda kapasite problemleri yaşanmakta, sağlık merkezlerinde başta çevirmen ve psikolog olmak üzere personel ve ekipman eksikliği gözlemlenmektedir.
- ii. Sevk sistemini işletmek amacıyla açılan göçmen sağlığı merkezlerinde fiziki ve teknik donanım yetersizdir.
- iii. Dil sorunları ve kültürel farklılıklar, sağlık hizmetinin sunumda engel teşkil etmektedir.
- iv. Sığınmacıların savaş nedeniyle yaşadıkları travmatik deneyimlere yönelik tanı, tedavi ve rehabilitasyon faaliyetleri kamu sağlığı hizmetleri tarafından kapsanmamaktadır. Ayrıca sağlık personelinin de bu durumdaki insanları anlayabilmeleri ve yönetebilmeleri açısından desteklenmesi ve eğitilmeleri gerekmektedir.
- v. Sığınmacıların tıbbi geçmişlerinin bilinmiyor olması, önemli bir sorun alanını teşkil etmektedir. Ayrıca, sunulan hizmetlere ilişki kayıtların bilgi işlem sistemine yapılması gerekmektedir.
- vi. Provizyon işlemlerinde sorunlar yaşanmaktadır.
- vii. Temel sağlık hizmeti kapsamında bağışıklama, gebe-lohusa, bebek-çocuk izlemleri, bebek ve anne beslenmesi, üreme sağlığı, doğum öncesi-sonrası bakım, cinsel yolla bulaşan hastalıklara yönelik hizmetler ve sağlık eğitimleri yeterince sunulmamaktadır.
 - a. Geçici barınma merkezleri dışında yaşayan Suriyeliler, sık sık yer değiştirmekte ve genel olarak dağınık gruplar halinde yaşamaktadırlar. Bu durum, sağlık hizmetlerinin sunumunda güçlüklerle yol açtığı gibi toplum sağlığını tehdit eden riskleri de barındırmaktadır. Nüfus hareketliliği en çok koruyucu sağlık hizmetlerinde aksamalara neden olmaktadır. Bu hareketli nüfusun sahada gerçekleştirilecek ziyaretlerle belirlenmesi, sağlık hizmet ihtiyaçlarının alanda dinamik bir biçimde saptanması ve sıkça güncellenmesi gerçekleşmemektedir. Sağlık hizmeti; başvuruya dayalı olarak veya aşı kampanyaları şeklinde sunulmaktadır.

- b. Çocuklarda; adolesan gebelik, çocuk anneliği, çocuk işçiliği, beslenme bozukluğu en önemli sorunlar olup, bu konuda kayıt/veri bulunmamaktadır.
- viii. Aile hekimleri kendilerine başvuran Suriyeli ailelerle iletişim kurmakta sorun yaşayacakları endişesini taşımakta, takip etmekle yükümlü olduğu birey sınırına ulaşmış aile hekimleri iş yüklerini arttırmak istememekte, bu nedenle artan nüfusun ihtiyaçlarına cevap verilememektedir.
- c. Suriyeli mülteciler Türkiye’de sunulan sağlık hizmetlerinin işleyiş ve kapsamına dair yeterli bilgiye sahip değildir. Ayrıca yaşanan yerlerin sağlık kurumlarına uzaklığı, hizmet kapasitesinin aşılması ve bazı sağlık çalışanlarının ayrımcı tutumu, hizmete erişimin önünde önemli engellere dönüşebilmektedir.

Türk Tabipler Birliği raporuna göre ikinci ve üçüncü basamak sağlık hizmeti sunumunda gözlemlenen sorunlarsa şu şekildedir (Türk Tabipler Birliği, 2016:91-92):

- i. Sınır illerindeki devlet hastanelerinde yaşanan kapasite sorunu bölge halkının da tepkisini çekmektedir.
- ii. Kamp dışında yaşayan ve çeşitli sebeplerle kayıt yaptırmayanlar, acil ve bulaşıcı hastalıklar dışında, sağlık hizmetlerine ve ilaçlara ücretsiz erişememektedir.
- iii. Bakanlık tarafından belirlenen sağlık hizmetleri dışında kalan hizmetlerden yararlanabilmek ancak sığınmacıların yapacakları ödemelere bağlıdır.
- iv. Hastanelerde görev yapan sağlık çalışanları, sığınmacı hastalardan sonra, iş yoğunluğunun arttığını, mesai saatlerinin uzadığını ve hastalara ayırdıkları sürenin azaldığını belirtmektedir. Ayrıca; sağlık çalışanı sayısının, yatak sayısının, yoğun bakım kapasitesinin yetersiz olduğunu ve ilaç, kan ve kan ürünleri ihtiyacının karşılanmadığını bildirmektedirler.

- v. Hastanelerde psikososyal destek ve amput e organlar için rehabilitasyon ve donanım desteğine dair hizmetler konusunda yetersizlikler yaşanmaktadır.
- vi. Dil sorunları tanı ve tedavi süreçlerinde çeşitli sorunlara neden olmaktadır.
- vii. Sağlık alışanları sığınmacılardan sözlü ve fiziksel şiddet görmektedir.
- viii. Bazı sağlık çalışanları ayrımcı davranışlar göstermektedir.
- ix. Sağlık alışanlarının çoğunun olağanüstü durumlara yönelik sağlık hizmeti eğitimi almadığı tespit edilmiştir.
- x. Doğumlar hastaneler yerine evlerde gerçekleştirilmektedir.
- xi. Kronik hastalıkları olan ve sürekli ilaç kullanan hastaların kontrol ve takiplerinin yapılamadığı, ilaca erişimde problemler yaşandığı bildirilmektedir.
- xii. Suriyeli sığınmacılar arasında bulunan sağlık personelinin d şuk ücretlerle hasta bakmaya başladığı belirtilmektedir.

Türk Tabipler Birliği raporunda yer alan ve yukarıda özetlenen tespitler göstermektedir ki, Suriyeli sığınmacılara sağlık hizmeti sunumunda her üç grubu da ilgilendiren sorunlar yaşanmaktadır. Buna göre, ekipman ve personel yetersizliğiyle birlikte yabancı dil problemleri sağlık hizmetinin sunumunu olumsuz etkilemekte, sağlık çalışanlarının şiddet görmesi ve ayrımcı tutumu da yine hizmet sunumunda olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Sağlık hizmetinin sunumuna ilişkin yapısal ve sistemsel sorunlarsa, bölgede yaşayan Türk vatandaşlarının hizmete erişimini de olumsuz bir biçimde etkilemektedir.

3.3. EĞİTİM HİZMETLERİNE ERİŞİM AÇISINDAN KİTLESEL ZORUNLU GÖÇLER VE SONUÇLARI

Bir sosyalleşme sürecini ifade eden eğitim kavramı, bilgi ve becerilerin kuşaklar boyunca aktarılması ve birey özeline istenen, beklenen davranışların geliştirilmesini ifade etmekte (Bozkurt, 2011:278); böylece bir toplumun istenilen  lu ve seviyede şekillendirilmesine yardımcı olmaktadır. Bu sayede bir milleti millet yapan temel

toplumsal değerlerin yanı sıra, genel ve mesleki bilgi ve becerilerin de yeni nesillere aktarılması ve sürdürülebilir kılınması sağlanabilmektedir.

Bu açıdan bakıldığında eğitim, toplumun uzun dönemli refah ve huzuru açısından, belki de kitlesel zorunlu göçlerin en iyi şekilde planlanması gereken sonuçlarından birisini oluşturmaktadır. Bu bakımdan Türkiye'deki Suriyelilere sunulan eğitim hizmeti de, bu eksende ve diğer konu başlıklarında olduğu gibi yasal ve uygulama boyutlarıyla incelenmeye çalışılacaktır.

Türkiye'deki Suriyelilere sunulan eğitim hizmetleri, yasal boyutlarıyla incelendiğinde; ülkemizde bulunan sığınmacıların eğitime erişebilmeleri amacıyla gerekli yasal düzenlemelerin yapılmış olduğu görülmektedir. Geçici Koruma Yönetmeliğinin 28. maddesine göre geçici koruma kapsamındaki yabancılara yönelik eğitim hizmetleri geçici barınma merkezlerinin içinde ve dışında Milli Eğitim Bakanlığı koordinasyonunda yürütülmektedir. Sunulan bu hizmet kapsamında;

- a. Okul öncesi eğitim çağındaki çocuklara okul öncesi eğitimi verilebilmekte,
- b. İlk ve orta öğretim faaliyetleri milli eğitim mevzuatı çerçevesinde yürütülmekte,
- c. Tüm yaş gruplarına yönelik dil eğitimleri, meslek edindirme, beceri ve hobi kursları talebe bağılı olarak düzenlenebilmektedir.

Geçici koruma altında bulunanların yükseköğretimlerine ilişkin usul ve esaslar, yönetmelikle Yükseköğretim Kurulu'na bırakılmış olup; bu yönetmelik kapsamında eğitim alanların aldıkları eğitimler belgelenmekte ve farklı müfredatta aldıkları eğitimleri belgeleyenlerin de denklikleri ilgili kurumlarca değerlendirilmekte ve yapılmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı ayrıca, 2013 ve 2014 yıllarında yayımladığı iki genelgeyle de, Geçici Koruma Yönetmeliğinde belirtilen hususların uygulama esaslarını belirlemiş ve tebliğ etmiştir.

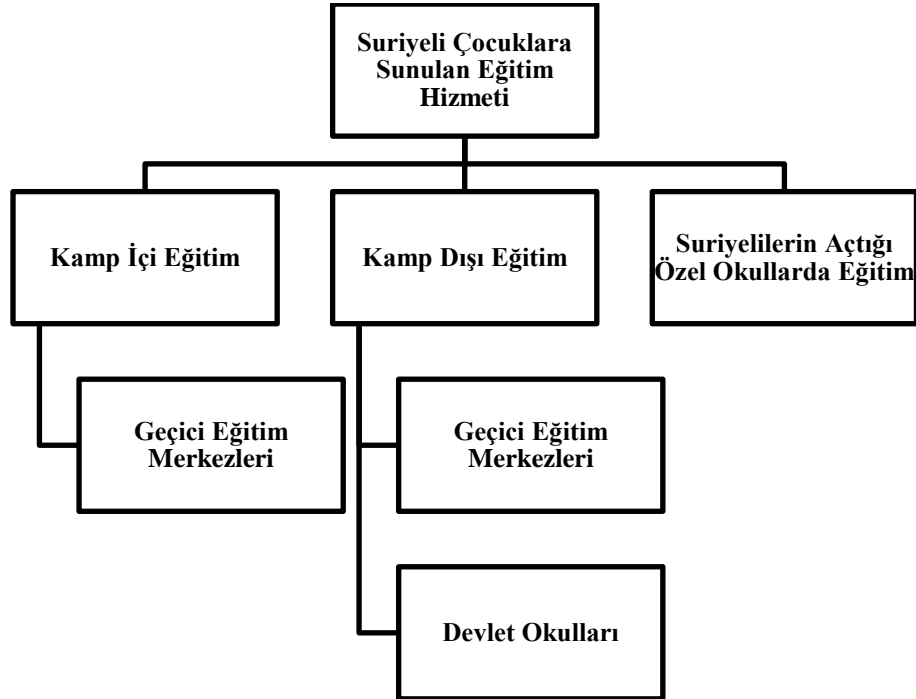
Türkiye'deki Suriyelilere yönelik eğitim hizmeti sunumunun yukarıda kısaca açıklanan yasal altyapısı incelendiğinde; tıpkı sağlık hizmetine yönelik yasal düzenlemelerde olduğu gibi; Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası mevzuata uygun bir

yasal altyapının tesis edildiği söylenebilecektir. Bu bakımdan Türkiye, uluslararası hukuktan doğan sorumluluklarını, yasal altyapı bağlamında, yerine getirmiş durumdadır.

Suriyelilere yönelik eğitim hizmeti sunumu, uygulama boyutuyla incelendiğinde, yasal altyapıyla tanımlanan birçok hizmetin uygulamada da sürdürüldüğü görülmektedir. Ancak eğitim hizmetindeki en büyük sorunun, aşağıda verilen istatistiklerden de anlaşılacağı üzere, “kamp içi ve kamp dışı” ayrımı olduğu ifade edilebilecektir.

Türkiye’ye ilk sığınmacı girişinin gerçekleştiği Nisan 2011’den itibaren Milli Eğitim Bakanlığı, dönemin ulusal politikalarına uygun şekilde, giriş yapan Suriyelilerin ülkemizde kalıcı olmadığı düşüncesiyle, eğitim ve entegrasyon konularına çok da önem vermemiş; bu nedenle eğitim hizmetinin yalnızca, kurulan geçici barınma merkezleri içerisinde yürütülmesi politikasını benimsemiştir. Ancak; Suriye’den Türkiye’ye girişlerin artış gösterdiği 2013 yılından itibaren bu politika değişmeye başlamıştır. Bugün Suriyelilere sunulan eğitim hizmetleri, kamp içi, kamp dışı ve özel okullar olmak üzere üçlü bir yapıda yürütülmektedir (Şekil 3.2.).

Şekil 3.2. Türkiye’deki Suriyelilere Sunulan Eğitimin Yapısı

Kaynak: Emin, 2016:17; Kızıl ve Dönmez, 2017:214

Milli Eğitim Bakanlığının verilerine göre, 2017 – 2018 eğitim öğretim yılı itibariyle, Suriyeli sığınmacıların okullaşma oranı %62'ye, eğitim ve öğretime kayıtlı öğrenci sayısıysa 976.200'e yükselmiştir (Tablo 3.2).

Tablo 3.2. Geçici Koruma Altındaki Suriyelilerin Örgün Eğitime Erişimi

Yıllar	Resmi Okula Kayıtlı Öğrenci Sayısı ve Oranı	Geçici Eğitim Merkezine Kayıtlı Öğrenci sayısı ve Oranı	Kayıtlı Toplam Öğrenci Sayısı	Çağ Nüfusu	Okullaşma Oranı
2014 – 2015	40.000 / %17,39	190.000 / %82,61	230.000	756.000	%30
2015 – 2016	62.357 / %20,03	248.902 / %79,97	311.259	834.842	%37
2016 – 2017	201.505 / %40,91	291.039 / %59,09	492.544	833.039	%59
2017 - 2018	384.292 / %62,84	227.232 / %37,16	611.524	976.200	%62,64

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü Göç ve Acil Durum Eğitim Daire Başkanlığı, Geçici Koruma Kapsamı Altındaki Öğrencilerin Eğitim Hizmetleri, 2018

Yine, Milli Eğitim Bakanlığı verilerine göre, Türkçe öğretimi başta olmak üzere, birçok alanda Halk Eğitim Merkezleri bünyesinde Suriyelilere yönelik yaygın eğitim faaliyetleri de yürütülmektedir (Tablo 3.3., 3.4.)

Tablo 3.3. Türkçe Kurslarına Kayıtlı Suriyeliler

Yıl	Seviye	Toplam	Erkek Kursiyer	Kadın Kursiyer
2015	A1	39.544	15.701	23.843
2015	A2	4.097	1.605	2.492
2016	A1	66.643	29.139	37.504
2016	A2	13.481	5.275	8.206
2017	A1	33.818	12.297	21.521
2017	A2	11.838	4.305	7.533
2017	B1	1.390	502	888

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü Göç ve Acil Durum Eğitim Daire Başkanlığı, Geçici Koruma Kapsamı Altındaki Öğrencilerin Eğitim Hizmetleri, 2018

Tablo 3.4. Genel, Mesleki ve Teknik Kurslara Katılan Suriyeli Kursiyerler (2014 – 2018)

Kurs Türü	Erkek Kursiyer	Kadın Kursiyer	Toplam
Genel Kurslar	122.229	182.903	305.132
Mesleki ve Teknik Kurslar	14.090	40.605	54.695

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü Göç ve Acil Durum Eğitim Daire Başkanlığı, Geçici Koruma Kapsamı Altındaki Öğrencilerin Eğitim Hizmetleri, 2018

Verilen istatistiklerden de anlaşılacağı üzere, 2013 yılı itibariyle değişen politika, Suriyeli sığınmacılara yönelik eğitim çalışmalarının ağırlığı ve önemsenmesi sonucunu doğurmuştur. Ancak, yapılan araştırmalar göstermektedir ki, burada yer verilen istatistiki veriler, çoğunlukla geçici eğitim merkezlerine devam eden ve bu devamlılığı geçici barınma merkezlerinde ve bu merkezlerin buldukları illerde sürdüren Suriyelileri kapsamaktadır. Nitekim resmi okullara kayıtlı öğrenci sayısı, ilk defa 2017 – 18 eğitim öğretim yılında geçici eğitim merkezlerine kayıtlı öğrenci sayısını geçmiştir (Tablo 3.2.).

Bu noktada, geçici eğitim merkezlerinde yürütülen eğitim faaliyetlerine ilişkin bilgilerin de verilmesi gerekecektir. Esasen bir acil durum çözümü olarak düşünülen bu merkezlerde eğitim, Suriye müfredatına bağlı ve Arapça olarak yürütülmektedir (Emin, 2016:17). Ancak Milli Eğitim Bakanlığı, bu merkezleri akredite ederek, ilk ve orta öğretim düzeyini kapsayan eğitim merkezleri olarak tanımlamıştır (Kızıl ve Dönmez, 2017:214).

Okul çağındaki ciddi oranda bir nüfusun, farklı bir dil ve müfredatla eğitim yapan geçici eğitim merkezlerine devam ediyor olmasının, uzun dönemli kalıcı olacağı düşünülen Suriyeli sığınmacıların Türk toplumuna entegrasyonu konusunda olumsuz etki yapacağı ortadadır. Ayrıca, yaklaşık %40 dolayında bir okul çağı nüfusunun da, halen eğitim almaya başlamamış olması da ayrı bir sorun olarak değerlendirilmelidir.

Suriyeli sığınmacıların eğitime katılımına ilişkin sorun alanları da, sağlık hizmetlerine erişime ilişkin sorun alanlarıyla benzerlik göstermektedir. Bu kapsamda karşılaşılan, eğitim merkezlerine ulaşımına ilişkin sorunlar, okullar ve geçici eğitim merkezlerinde görevlendirilecek öğretmen sayısına ilişkin sorunlar, dil ve iletişim sorunları, kurumlar arası koordinasyona ilişkin sorunlar, fiziksel altyapı ve müfredat ve

öğretim materyallerine ilişkin eksiklikler ve çocuk işçiliği; Suriyeli sığınmacılara sunulan eğitim hizmetlerinden istenilen verimin alınamamasına neden olmaktadır (Emin, 2016:21-22).

3.4. İŞ PİYASASINA ERİŞİM AÇISINDAN KİTLESEL ZORUNLU GÖÇLER VE SONUÇLARI

İş piyasasına erişim veya çalışma hayatına katılım, doğrudan, toplumu oluşturan her bir bireyin temel amaçlarından birisidir. Çünkü, Maslow'un (1943:370-396) İhtiyaçlar Hiyerarşisininin birinci basamağında bulunan fizyolojik ihtiyaçlar, ancak maddi karşılığı verildiğinde sağlanabilecek; bu nedenle de her bir birey temel ihtiyaçlarını karşılamak için çalışmak, bir başka ifadeyle belirli bir ücret karşılığında bir işi yerine getirmek zorunda kalacaktır. Bu bakımdan iş piyasasına erişim veya çalışma hayatına katılım, bireylerin yaşamlarına doğrudan etki ettiği ve sonuçlarını çok kısa bir sürede gösterdiği için, belki de bu çalışma içerisindeki en önemli alt başlık olarak yorumlanabilecektir.

Bilindiği üzere herkes, sadece insan olmasından bahisle, insanca yaşama ve çalışma hakkına sahiptir. Bu nedenle, iş piyasasına erişim ülkemizde, her vatandaşın hakkı olduğu gibi, belirli kurallar dahilinde, ülkemizde yaşayan fakat vatandaş olmayanların da hakkı olarak değerlendirilmelidir. Bu açıdan iç hukukumuz, bu çalışma kapsamında örneklem olarak değerlendirilen Suriyelilere de, belirli koşullar altında bu hakkı tanımış durumdadır.

Türkiye'deki Suriyelilerin iş piyasasına erişimleri, 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun 91. Maddesiyle, Geçici Koruma Yönetmeliğinin "İş Piyasasına Erişim Hizmetleri" başlıklı 29. Maddesine atıfla, 2016/8375 karar sayılı Geçici Koruma Sağlanan Yabancıların Çalışma İzinlerine Dair Yönetmelik kapsamında düzenlenmektedir.

Bu kapsamda yönetmelik, 4. Maddesiyle, geçici koruma altında bulunanların çalışma hayatına katılımını izne tabi kılmış ve bu izin için başvuruların da, geçici koruma kayıt tarihinden en erken altı ay sonra yapılabileceğini hükme bağlamıştır. Ayrıca 6. Maddeyle, yalnız Türk vatandaşlarının çalışmasına izin verilen işler için ve

sağlık ve eğitim alanındaki çalışmalar için ilgili bakanlık ve kurumlardan ön izin alınmadan yapılan izin başvurularının, değerlendirmeye alınmayacağını belirtmiştir.

Yönetmeliğin “İstihdam Kotası” başlıklı 8. Maddesine göre, çalışma iznine başvurulmuş işyerinde geçici koruma altındaki çalışan sayısı, aynı işyerindeki Türk vatandaşı çalışan sayısının yüzde onunu geçemeyeceği; ancak çalışma izni başvurusundan önceki dört haftalık süre içerisinde, aynı işi yapacak nitelikte Türk vatandaşının bulunmadığının belgelendirilmesi durumunda, yüzde on kotasının uygulanmayacağı hükme bağlanmıştır. “Ücret” başlıklı 10. Maddeye göre de, geçici koruma sağlanan yabancılara asgari ücretin altında bir ücret ödenemeyecektir.

Türkiye’deki Suriyelilerin, iş piyasasına erişimine yönelik yapılan yasal düzenlemeler incelendiğinde, Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası mevzuata uygun bir yasal altyapının oluşturulduğu görülebilmektedir. Bu bakımdan Türkiye, uluslararası hukuktan doğan sorumluluklarını, iç hukuku bağlamında, yerine getirmiş durumdadır.

Geçici koruma altında bulunan Suriyelilerin, yukarıda kısaca değinilen yasal altyapı bağlamında iş piyasasına erişimlerinin piyasa koşullarındaki uygulamaları incelendiğindeyse; esasen, 2011’den bugüne süren kitlesel göç dalgasının da etkisiyle yönetmelikte belirtilen hüküm ve uygulamalardan önce, bahse konu piyasa erişimlerinin başladığı görülmektedir. Ancak bu erişim, aşağıda açıklanmaya çalışılacağı üzere, yasal bir altyapıdan yoksun şekilde ve çoğunlukla kayıt dışı olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye’deki Suriyelilere ilişkin demografik veriler incelendiğinde, uluslararası normlara göre çalışma çağı olarak kabul edilen 15 – 64 yaş aralığında 2.148.272 Suriyeli olduğu görülmektedir (21.05.2018 tarihli Göç İdaresi Genel Müdürlüğü verileri)³⁷. Geçici Koruma Sağlanan Yabancıların Çalışma İzinlerine Dair Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği 2016 yılının çalışma izni istatistiklerine bakıldığında, toplam 13.290 Suriyelinin çalışma izni aldığı görülmektedir (Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, 2016:127). Alınan çalışma izinleri, çalışma çağındaki Suriyeli nüfusuna oranlandığında, Suriyelilerin % 0,6’sının (binde altısının) çalışma iznine sahip olduğu görülmektedir³⁸.

³⁷ Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, *Geçici Koruma Verileri*, http://www.goc.gov.tr/icerik6/gecici-koruma_363_378_4713_icerik, (21.05.2018)

³⁸ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından, bu çalışmanın hazırlandığı tarihlerde 2017 ve 2018 yıllarına ait Yabancı Çalışma İzinleri İstatistikleri yayımlanmamıştır. Hesaplama 2016 yılında kayıt altına alınan geçici koruma altındaki toplam Suriyeli nüfusu (2.834.441 kişi) üzerinden yapıldığında, 2016 yılında çalışma izni alan Suriyelilerin oranı, binde 4,6 olarak hesaplanmaktadır (Y.N.).

Suriyelilerin çalışma hayatına katılım şekilleri değerlendirildiğinde, bu katılımın üç temel şekilde gerçekleştiği görülmektedir (Türk Tabipler Birliği, 2016:42; Korkmaz, 2017:64-65):

- a. Bağımsız bir şirket kurmak suretiyle işveren olarak,
- b. Bağımsız bir işyeri açmak suretiyle esnaf ve zanaatkar olarak,
- c. Belirli bir ücret karşılığında bir işverene bağlı çalışan olarak.

Bunlardan işveren olan birinci grup, genellikle ticaret ve sanayi faaliyetleriyle uğraşmaktayken; esnaf ve zanaatkar olarak çalışan ikinci grup genel olarak perakende gıda sektörü, kahvehane işletmeciliği, berberlik, lokantacılık, kuyumculuk gibi faaliyetlerle uğraşmaktadır. En geniş çalışan grubunu oluşturan üçüncü grup ise, inşaat, tarım, ticaret ve sanayi sektörlerinde faaliyet göstermektedir (Türk Tabipler Birliği, 2016:42; Korkmaz, 2017:65).

Yedi senedir Türkiye’de bulunan ve bu kadar uzun bir zaman zarfında bir şekilde hayatlarını idame ettirmek zorunda olan Suriyelilerin, burada çok kısa bir şekilde aktarılan çalışma hayatına katılımları; doğaldır ki Türkiye genelindeki ve özellikle Türkiye’nin Suriye sınırı bölgesindeki işgücü piyasası başta olmak üzere, tüm ekonomik faaliyetleri olumlu ve olumsuz açılardan etkilemiştir ve etkilemeye devam etmektedir. Yapılan araştırmalar bu etkileşimin, genel olarak istihdam, ücret ve enflasyon alanlarında belirginleştiğini göstermektedir.

Ancak bahse konu etkileşime ilişkin verilere değinmeden önce, değerlendirilen verilerin neredeyse tamamının kayıt dışı ekonomiye ilişkin olduğunun belirtilmesi gerekecektir. Hatırlanacağı üzere, Suriyelilerin çalışma izni almasını sağlayan yasal düzenleme, 2016 yılında yürürlüğe girmiş ve 2016 yılı resmi verilerine göre bu düzenlemeden, yalnızca 13.290 Suriyeli faydalanmıştı. Fakat 2011 yılından bugüne Türkiye’de olan ve 2018 verilerine göre %90’dan fazlası geçici barınma merkezleri dışında yaşayan Suriyelilerin, bu süre zarfında hiç çalışmadığı düşünülemeyeceği gibi, aşağıda görülebileceği üzere Dünya Bankası ve Türkiye Cumhuriyeti Merkezi Bankası raporlarında da kayıt dışı ekonomiye ilişkin değerlendirme ve veriler bulunmaktadır.

Suriyelilerin çalışma hayatına katılımının istihdam üzerine etkisi incelendiğinde, pek çok araştırmanın, bu etkiyi hem olumlu hem de olumsuz olarak değerlendirildiği

görülmektedir. Öncelikle, elde edilen bulgular göstermektedir ki; Suriyeliler, yerli işçilerin çalışmak istemediği işlerde, yerli işçilerin yerini almaktadır (ORSAM, 2015:18). Ancak bu durum, istihdam üzerinde bir ikame etkisi yaratmak yerine, kayıt dışı alanda iş bulamayan yerli işçilerin, kayıtlı ekonomiye geçmesine neden olmakta ve yasal yollardan işgücüne katılım oranını, Türk işçileri arasında arttırmaktadır (Korkmaz, 2017:70). Nitekim gerek Dünya Bankası gerekse Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası uzmanlarının hazırladığı raporlar, bu veriyi doğrular niteliktedir.

Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası uzmanlarının raporlarına göre, Suriyelilerin ağırlıklı olarak kayıt dışı bir şekilde istihdam edilmeleri, Türk işgücü istihdamını kayıt dışı ekonomide olumsuz etkilemekle birlikte, ancak kayıt dışı ekonomideki işini kaybeden erkeklerin az da olsa bir kısmı, kayıtlı ekonomiye işgücü olarak girdi sağlamaktadır (Ceritoğlu vd. 2015:17-18).

Dünya Bankası verilerine göre de, kayıt dışı sektörde yerli işçilerin yerini alan her 10 Suriyeli, kayıtlı sektörde 3 Türk işçinin çalışma hayatına katılmasına neden olmaktadır (Del Carpio ve Wagner, 2015:4).

Suriyelilerin istihdamı, Türk işçilerin işgücüne katılımını etkilemekle birlikte, çalışma ücretleri üzerinde de çeşitli etkiler doğurmuştur. Özellikle kayıt dışı sektörde, kadınların ve vasıfsız işçilerin ücretlerinde belirgin bir düşüş gözlemlenmiş olmasına rağmen; düşük verimli işçilerin işgücünden ayrılması, ortalama ücretlerde artışa neden olmuştur (Del Carpio ve Wagner, 2015:5). Ek olarak, Suriyelilere çalışma izinlerinin verilerek kayıtlı ekonomiye geçirilmeleri de, vasıfsız Türk işçileri arasında işsizlikte artışa ve ücretlerde azalmaya neden olacaktır (Kızıl, 2016:169). Ancak, vasıflı Türk işçileri açısından durum daha farklıdır. Şöyle ki, beş yıl sonra verilen çalışma iznine bağı olarak, Türkiye'ye giriş yapmış bulunan vasıflı Suriyelilerin Avrupa ülkelerine gidebilmiş olacağı varsayımından bahisle, vasıflı Türk işçileri için, vasıfsızlar kadar bir rekabet ortamı olmayacağından, işsizlik ve ücret rakamlarında olumsuz veriler beklenmemektedir (Kızıl, 2016 :169).

Suriyelilerin çalışma hayatına katılımları, enflasyonist etki açısından değerlendirildiğindeyse yapılan tüm çalışmalar, temel gıda maddeleri ve ev kiralari üzerinde olumsuz etki doğurduğu görüşünde birleşmektedir. Konya Ticaret Odası (Üstün, 2016:5) raporuna göre, bölgesel TÜFE endeksi Gaziantep, Adana gibi mülteci yoğunluğuna sahip bölgelerde Türkiye ortalamasının üzerinde seyretmekte; Aralık 2015

itibariyle ülke genelinde tüketici enflasyonu %9,6 olarak hesaplanmışken, Adana ve Gaziantep bölgelerinde %10,8 olarak hesaplanmıştır.

3.5. SUÇ VE GÜVENLİK AÇISINDAN KİTLESEL ZORUNLU GÖÇLER VE SONUÇLARI

Kitlesel veya bireysel, zorunlu veya hür iradesiyle kendi ülkesinden başka bir bölge veya ülkeye göç edenlerin suçla ilişkisi, bu göçü kabul eden ülke ve toplumların, göçmenler veya sığınmacılara ilişkin en fazla çekindikleri konu başlıklarından belki de birincisini oluşturmaktadır. Bu açıdan göçmenler ve sığınmacıların suçla ilişkileri ve suç işleme eğilimleri, göç araştırmalarının önemli konu başlıklarından birisi olarak değerlendirilmektedir.

Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük'te suç kavramı “törelere, ahlak kurallarına ve yasalara aykırı davranış” şeklinde³⁹; güvenlik kavramıysa “toplum yaşamında yasal düzenin aksamadan yürütülmesi, kişilerin korkusuzca yaşayabilmesi durumu, emniyet” şeklinde⁴⁰ tanımlanmaktadır. Sözlük anlamları dikkate alındığında suç ve güvenlik kavramlarının birbirlerinin zıt anlamlıları olduğu ortaya çıkmaktadır.

Bu kapsamda, bazı birey veya grupların yasalara aykırı hareketlerle toplumsal düzenin işleyişine zarar verebileceği, buna mukabil devlet otoritesinin de kolluk güçleri veya güvenlik kuvvetleri vasıtasıyla ve kamu gücü ayrıcalıklarından faydalanarak toplumsal yaşamda yasal düzenin işleyişini yeniden sağlamaya çalışacağı anlaşılmaktadır. Toplumun genel yapısından farklı olan ve bu yapının dışında bulunan yabancıların topluma katılmaya başlaması, normal dönemlerde ve günlük hayatta var olan bu işleyişi de yoğunlaştırmaya başlayacaktır. Ek olarak, söz konusu katılımlar, herhangi bir izin veya vize rejimine tabi olmadan, insan hakları anlayış ve hukuku çerçevesinde kitlesel bir şekilde ve zorunlu olarak göç edenler tarafından gerçekleştiriliyorsa, toplumdaki genel yaklaşım, sığınmacıların, toplumsal düzeni bozma eğiliminde olduğu yönünde olmaktadır. Nitekim, bu çalışma içerisinde önceki

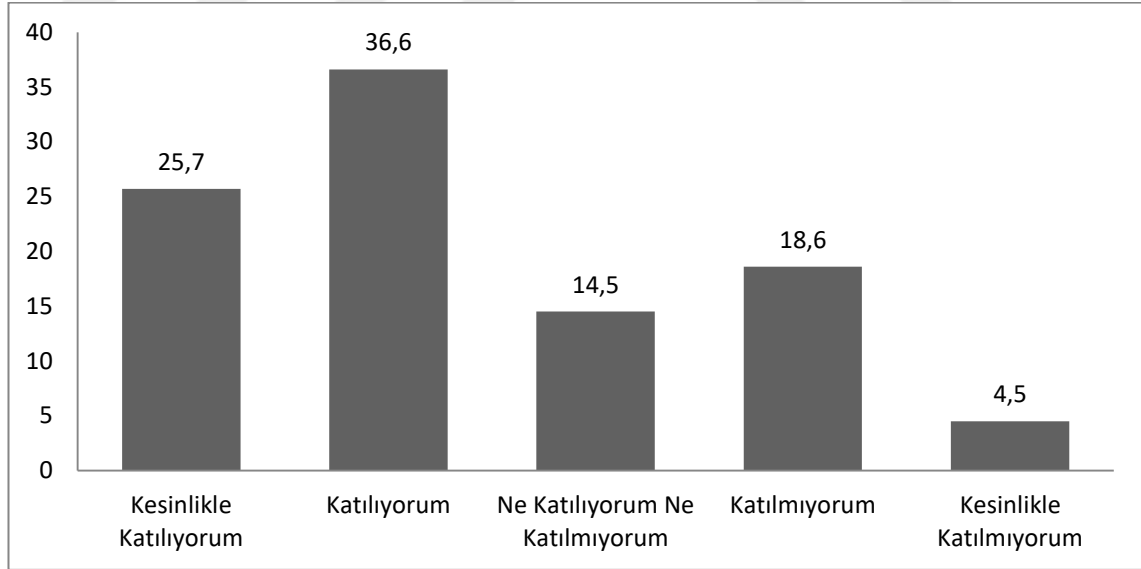
³⁹ Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5b45f7f5980bf5.05737956, (01.07.2018)

⁴⁰ Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5b45f7f96d5d32.94870654, (01.07.2018)

bölümlerde yer verilen Avrupa Sosyal Araştırmasının göçmen ve suç ilişkisi üzerine verileri (Bkz. Grafik 2.18) de, bu yöndeki toplumsal eğilimleri doğrular niteliktedir.

Sığınmacıların suçla ilişkisi, bu çalışma kapsamındaki Suriye örneklemiyle değerlendirildiğinde, Türk toplumu için de benzer sonuçlara ulaşılmaktadır. Örneğin, 2014 yılında Türkiye'nin 20 ilinde yürütülerek 2015 yılında yayımlanan bir araştırmanın sonuçları, Türkiye'ye ilk Suriyeli sığınmacı girişinin gerçekleştiği 2011 yılından itibaren üç sene içerisinde Türk toplumunda Suriyeli sığınmacılara yönelik olarak gelişen algıyı ortaya koymaktadır. Bu araştırmanın "toplumsal gerilim" başlıklı kısmı, Suriyeli sığınmacılarla suç ilişkisinin Türk toplumunda nasıl algılandığını ortaya koymaktadır (Erdoğan, 2015:132-134).

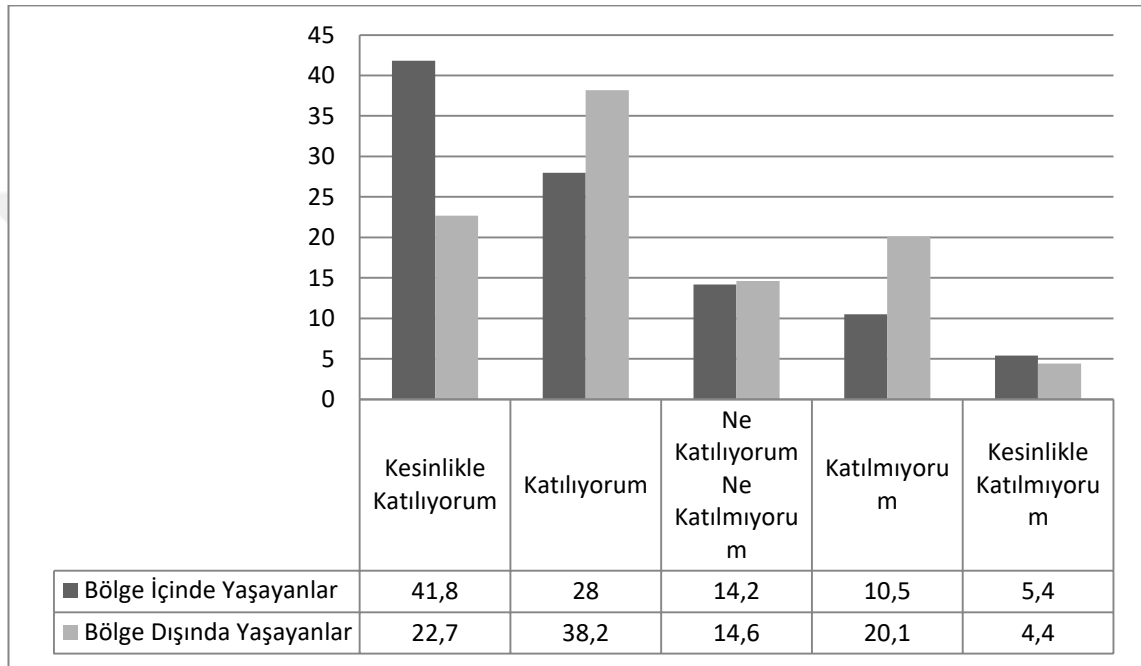
Araştırma kapsamında Türk deneklere yöneltilen "Suriyeli sığınmacılar buldukları yerlerde şiddet, hırsızlık, kaçakçılık ve fuhuş gibi suçlara bulaşarak toplumsal ahlak ve huzuru bozmaktadır" şeklindeki önerme, denekler arasında %62,3 oranında destek bulmuş olup, önermeye katılmayanların oranı %23,1'de kalmıştır (Erdoğan, 2015:132-133). Araştırma kapsamında bu önermeye verilen cevapların dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmektedir (Grafik 3.2).

Grafik 3.2. Suriyeli sığınmacılar buldukları yerlerde şiddet, hırsızlık, kaçakçılık ve fuhuş gibi suçlara bulaşarak toplumsal ahlak ve huzuru bozmaktadır (%)

Kaynak: Erdoğan, 2015:133

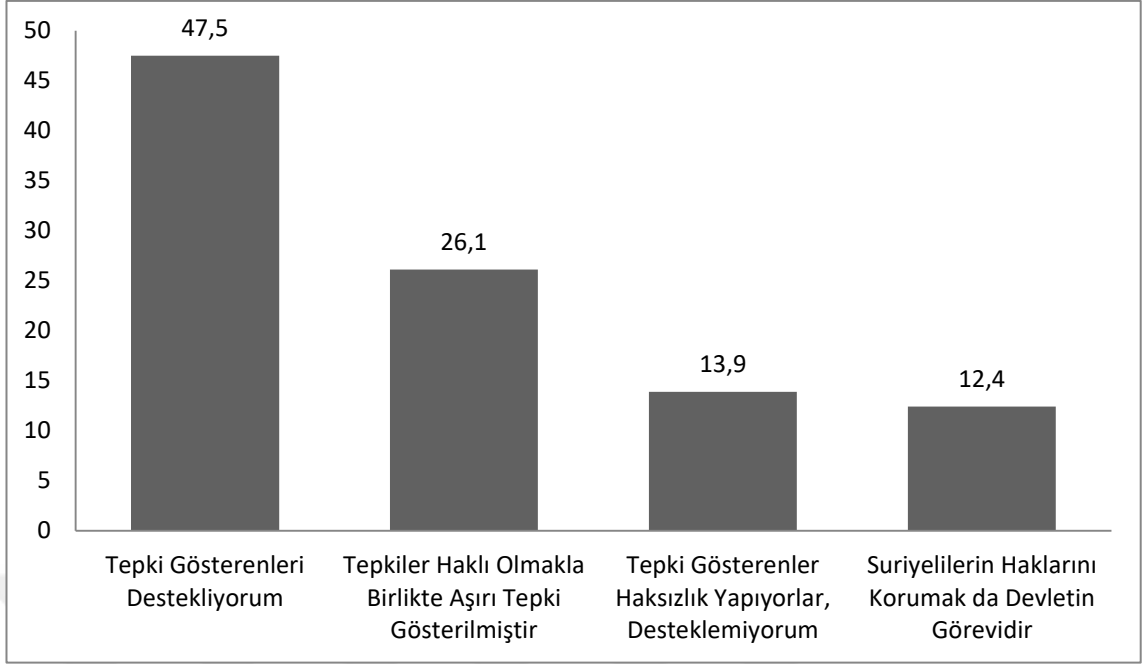
Ancak, Grafik 3.2’de verilen cevaplar, Suriyeli sığınmacıların yoğun bir şekilde bulunduğu Adana, Gaziantep, Hatay, Mardin ve Şanlıurfa illeriyle bu bölge dışında kalan diğer iller arasında yeniden dağıtıldığında, bölge illerinde yaşayanların önermeye katılma oranlarının daha yüksek olduğu görülmektedir (Erdoğan, 2015:133). Önermeye verilen cevapların bölge içi ve bölge dışı illerde yaşayanlara göre dağılımı Grafik 3.3’te gösterilmektedir.

Grafik 3.3. Suriyeli sığınmacılar buldukları yerlerde şiddet, hırsızlık, kaçakçılık ve fuhuş gibi suçlara bulaşarak toplumsal ahlak ve huzuru bozmaktadır (%)

Kaynak: Erdoğan, 2015:133

Yine aynı araştırma içerisinde katılımcılara yöneltilen ve suç işledikleri gerekçesiyle Suriyeli sığınmacılara gösterilen tepkileri değerlendirmeyi amaçlayan “Suriyeli sığınmacılar içinden bir kısım şahısların suç işledikleri gerekçesiyle, bazı şehirlerimizde sığınmacılara yönelik sert tepkiler gösterildi. Bu konuda görüşünüz nedir?” sorusuna cevaben, katılımcıların yaklaşık yarısının gösterilen tepkileri haklı bularak desteklemesi dikkati çekmektedir (Erdoğan, 2015:133). İlgili soruya verilen cevapların oransal dağılımı, Grafik 3.4’te gösterilmiştir.

Grafik 3.4. Suriyeli sığınmacılar içinden bir kısım şahısların suç işledikleri gerekçesiyle, bazı şehirlerimizde sığınmacılara yönelik sert tepkiler gösterildi. Bu konuda görüşünüz nedir? (%)

Kaynak: Erdoğan, 2015:134

2016 yılında 27 ilde yürütülerek yayımlanan bir diğer araştırmada (KONDA, Suriyeli Sığınmacılara Bakış, 2016) elde edilen bulgular, sığınmacılar ve suç ilişkisine Türk toplumunda bulunan olumsuz algının, yukarıda verilen 2014 yılı sonuçlarına kıyasla, artış eğiliminde olduğunu göstermektedir. Araştırma raporu içerisinde yer alan “sığınmacıların ekonomiye ve güvenliğe etkisi” başlıklı değerlendirmeye göre, Türk toplumun dörtte üçü (%74), Suriyeli sığınmacılar nedeniyle kentlerin artık daha güvensiz olduğunu düşünmektedir (Konda, 2016:33). 2017 yılında 12 ilde yapılan bir başka araştırmanın sonuçları değerlendirildiğindeyse, Türk toplumundaki bahse konu olumsuz algının biraz daha artış gösterdiği, bu bağlamda Suriyeli sığınmacıların güvenlik ve asayiş sorunu yarattığını düşünenlerin oranının %78,2’ye yükseldiği görülmektedir (Aksoy Araştırma, Türkiye’de Suriyeli Sığınmacı Algısı Araştırma Raporu, 2017:14).

2014 yılından itibaren yapılan ve sığınmacıların suçla ilişkisi ve bu ilişkinin Türk toplumunca algılanmasını da içeren, yukarıda örnek ve verileri gösterilen araştırma sonuçları dikkate alındığında, Türk toplumunda, özellikle güvenlik ve asayiş

anlamında Suriyeli sığınmacılarla ilgili olumsuz algının, yükseliş eğiliminde olduğu görülmektedir. Özellikle 2014 yılı verilerinde yer alan ve sığınmacılara gösterilen tepkilerin toplum tarafından onaylaması eğilimi; sığınmacılar, suç ve toplum ilişkisi üçgeninin, toplumsal huzur anlamında ne kadar tehlikeli bir üçgen olduğunu da göstermektedir.

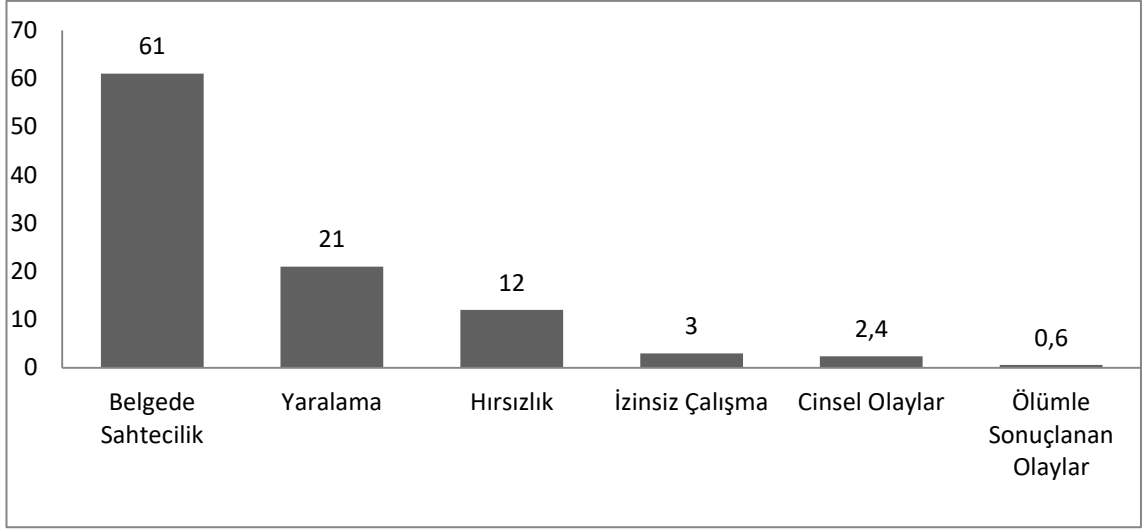
Yukarıda sunulan araştırma sonuçlarının yanında, Türkiye’de güvenlik ve asayişten sorumlu resmi kurumlar tarafından açıklanan veriler incelendiğinde, toplumdaki “Suriyeli sığınmacılar asayiş ve huzuru bozuyor” algısına temel oluşturabileceği değerlendirilebilecek sonuçlara ulaşılmaktadır. Anadolu Ajansının, Emniyet Genel Müdürlüğü Asayiş Dairesi Başkanlığı verilerinden hareketle 2014 yılında hazırladığı habere göre, Suriyeli sığınmacıların 2011 – 2014 yılları arasında adli olaylara karışma ve suç oranı % 0,33; sadece 2013 yılı dikkate alındığında % 0,43 olarak gerçekleşmiştir⁴¹.

2011 – 2014 yılları arasında gerçekleşen toplam 6.074.369 adli olaydan 20.048’ine karışan Suriyeli sığınmacıların karıştığı olayların oransal dağılımları, türlerine göre aşağıda gösterilmiştir (Grafik 3.5).

İçişleri Bakanlığı tarafından 05.07.2017 tarihinde yapılan basın açıklamasına göre de, 2014 – 2017 yılları arasında Suriyeli sığınmacıların karıştıkları asayiş olaylarının, Türkiye’deki toplam asayiş olaylarına oranı %1,32 (yıllık ortalama) olarak hesaplanmış olup Bakanlık tarafından bu oranın, Türkiye’deki genel suçlar açısından çok düşük olduğu değerlendirilmektedir (İçişleri Bakanlığı, *Basın Açıklaması*, 05.07.2017)⁴².

⁴¹ Anadolu Ajansı, *Suriyelilerin Adli Olaylara Karışma Oranı On Binde 33*, <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/suriyelilerin-adli-olaylara-karisma-orani-on-binde-33/118752>, (02.07.2018)

⁴² İçişleri Bakanlığı, *Basın Açıklaması*, <https://www.icisleri.gov.tr/basin-aciklamasi05072017>, (05.07.2017)

Grafik 3.5. Suriyelilerin Karıştığı Adli Olayların Olay Türüne Göre Dağılımları 2011 – 2014 (%)

Kaynak: Anadolu Ajansı, Suriyelilerin Adli Olaylara Karışma Oranı On Binde 33

Suriyeli sığınmacıların suçla ilişkilerine ilişkin burada gösterilerin verilerin daha iyi anlaşılabilmesi açısından, Türkiye’deki genel suç verilerinin de incelemeye dahil edilmesi gerekecektir. Bu bağlamda, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yayımlanan 2016 yılına ait Adalet İstatistikleri, Türkiye’de ceza infaz kurumuna giren hükümlülerin suç türü ve uyruklarına göre bir dağılımını vermektedir (Tablo 3.5).

Tablo 3.5’te yer alan verilerin de gösterdiği üzere, Türkiye’de meydana gelen adli olaylar neticesinde, mahkemelerce suçu sabit görülerek ceza infaz kurumlarına gönderilen hükümlüler içerisindeki yabancı uyrukluların oranı, çoğunlukla bindelik değerlerle ifade edilecek kadar küçüktür.

Türkiye’deki Suriyeliler özelinde, sığınmacıların suçla ilişkileri bağlamında buraya kadar aktarılan veriler, dönemsel değişimleri anlamında değerlendirildiğindeyse, 2011 – 2014 yıllarına ait olan ortalama %0,33’lük suça karışma oranının, 2014 – 2017 yıllarında %1,32’ye yükselerek, yaklaşık dört kat artış göstermektedir. Nitekim, suça karışma oranındaki bu dört katlık artışın Türk toplum tabanındaki yansımaları, toplumun suç ve güvenlik ilişkisi bağlamında Suriyeli sığınmacılarla ilgili değerlendirmelerinde görülebilmektedir.

Tablo 3.5. Ceza İnfaz Kurumuna Giren Hükümlülerin Suç Türlerine ve Uyruklarına Göre Dağılımı (2016)

Suç Türü	Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşı	Yabancı Uyruklu	Toplam	Yabancı Uyrukluların Toplam Suça Oranı
Öldürme	7 409	35	7 444	0,47%
Yaralama	23 572	14	23 586	0,06%
Cinsel suçlar	5 474	35	5 509	0,64%
Kişiyi hürriyetinden yoksun kılma	3 063	12	3 075	0,39%
Hakaret	3 730		3 730	0,00%
Hırsızlık	31 468	189	31 657	0,60%
Yağma (Gasp)	9 581	112	9 693	1,16%
Dolandırıcılık	5 173	6	5 179	0,12%
Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti	14 181	334	14 515	2,30%
Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanma, satın alma	3 795	2	3 797	0,05%
Sahtecilik	7 768	19	7 787	0,24%
Kötü muamele	56		56	0,00%
Zimmet	168		168	0,00%
Rüşvet	133		133	0,00%
Kaçakçılık	3 804	74	3 878	1,91%
Trafik suçları	3 415		3 415	0,00%
Orman suçları	303		303	0,00%
Ateşli silahlar ve bıçaklar ile ilgili suçlar	4 152	12	4 164	0,29%
İcra İflas Kanunu'na muhalefet	17 483	5	17 488	0,03%
Askeri Ceza Kanunu'na muhalefet	708		708	0,00%
Tehdit	9 632	3	9 635	0,03%
Mala zarar verme	2 423	5	2 428	0,21%
Görevi yaptırmamak için direnme	1 511		1 511	0,00%
Ailenin korunması tedbirine aykırılık	5 215	13	5 228	0,25%
Diğer suçlar	22 556	87	22 643	0,38%
TOPLAM	186 773	957	187 730	0,51%

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu Adalet İstatistikleri, 2016

Ancak, henüz yargılama aşamasına geçmemiş olayları da kapsamı bakımından çok da doğru bir karşılaştırma olmamakla birlikte; İçişleri Bakanlığının yukarıda verilen verileri bağlamında, Suriyeli sığınmacıların karıştıkları %1,32'lik asayiş olayı ortalamasının, 2016 yılındaki %0,51'lik yabancı uyruklu mahkumiyet ortalamasıyla karşılaştırıldığında, kabul edilebilir bir seviye olarak yorumlanabilecektir.

Ek olarak, 2011 – 2014 yılları arasındaki verilere göre, Suriyeli sığınmacıların karıştığı adli olayların %61'inin belgede sahtecilik olduğu hususu, değerlendirmelerde dikkate alınmalıdır. Çünkü örneklenen araştırma sonuçları içerisinde sığınmacıların suçla ilişkisi, ağırlıklı olarak şiddet, hırsızlık, fuhuş gibi mala ve cana zarar verme eksenini üzerinde kurgulanmış ve araştırmalara katılanlar da, malına ve canına zarar gelebileceği kaygısıyla soruları cevaplamıştır. Bu bağlamda, hem Grafik 3.5'te hem de Tablo 3.5'te gösterilen istatistikler eşgüdümlü bir biçimde değerlendirildiğinde; özellikle araştırmalara konu edilen suçlara ilişkin suç istatistiklerindeki dönemsel artışın doğrudan Suriyelilerle ilişkilendirildiği; fakat işlenen suçların tamamı dikkate alındığında, çoğu suçun çoğunlukla Türk vatandaşları tarafından işlendiği görülebilmektedir.

3.6. MALİ BOYUTUYLA KİTLESEL ZORUNLU GÖÇLER VE SONUÇLARI

Çalışmanın bu bölümünün başında ifade edildiği üzere, kitlesel zorunlu göçlerin afetselliği kamu hizmetlerine olan etkiler üzerinden tartışılıyor olmakla birlikte, kamu hizmeti başlığı altında değerlendirilemeyecek mali boyuta; bir başka ifadeyle kitlesel zorunlu göçlerin ulusal ekonomiler üzerindeki etkisine de yer verilmesi gerekmektedir. Nitekim, kitlesel zorunlu göçler nedeniyle merkezi ve yerel bütçelerden yapılan harcamalar ve kaynak aktarımları, dolaylı olarak kamu hizmetlerinin sunumunu da etkileyecektir.

Dünyada şimdiye kadar yaşanmış tüm kitlesel göç hareketlerinde olduğu gibi, Suriyelilerin Türkiye'ye olan göçünde de Suriyelilere sunulan hizmetler, Türkiye açısından doğrudan ve dolaylı maliyetleri ortaya çıkarmaktadır. Her ne kadar ortaya çıkan bu maliyet kalemleri içerisinde, tüm kalemlerin tek tek fiyatlandırılıp analiz

edilmesi mümkün olmasa da, 2011 yılından bu yana yapılan pek çok harcamanın maliyetine bu alt başlıkta yer verilecektir.

Özellikle son dönemde, Türk hükümetinin çeşitli kademelerindeki yetkililerin sıkça ifade ettiği üzere, Türkiye'nin Suriyeliler için yaptığı harcamaların toplam tutarı 30 milyar ABD dolarının üzerindedir. Bu tutar, Suriyeliler için yapılan doğrudan ve dolaylı harcamaların toplam bedelini yansıtmaktadır. Nitekim Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Mülteci Hakları Alt Komisyonu Göç ve Uyum Raporu da, Suriyeliler için yapılan harcamaların ikiye ayrılması gerektiğinden bahisle, bu ayrımı faturalandırılmış doğrudan harcamalar ve hizmet vermek için tahsis edilen kaynakların fırsat maliyeti şeklinde yapmaktadır (2018:270). Bu bakımdan, harcama kalemlerinin maliyet analizlerinin de, bu yöntemle yapılması uygun olacaktır.

Meclis Komisyonu raporunda da ifade edildiği üzere, doğrudan maliyetler, esasen faturalandırılabilen harcamaları ifade etmektedir. Bu anlamda, bu kalemdeki en büyük harcamanın, Suriyeliler için kurulan barınma merkezlerinin kurulum ve işletme maliyetleri için yapılan harcama olduğu, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı tarafından yayımlanan 2013 tarihli Suriyelilerin Konakladığı Geçici Barınma Merkezlerindeki Harcama ve Maliyet Analizi Raporunda görülebilmektedir.

İlgili raporun hazırlandığı 2013 tarihi itibarıyla, Türkiye'nin 10 ilinde kurulmuş bulunan 20 barınma merkezinde toplam 199.879 Suriyeli sığınmacı bulunmaktadır. Sığınmacıların barınma merkezlerine ve illere göre dağılımı Tablo 3.6'da gösterilmektedir.

Tablo 3.6'da gösterilen barınma merkezlerinde 301'i polis, 563'ü jandarma, 1.951'i özel güvenlik görevlisi, 1.490'si temizlik ve 2.537'si kamu personeli olmak üzere görevli diğer personellerle beraber toplam 7.367 personel ile hizmet verilmektedir (Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, 2013:23).

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, barınma merkezlerinde bulunan Suriyeliler için yapılan toplam harcamayı ise, 2013 yılı itibarıyla 1.311.150.030 TL olarak açıklamaktadır. Bir milyar liranın üzerindeki bu harcamanın 33.212.167 TL'lik kısmı 2011 yılında, 514.346.160 TL'lik kısmı 2012 yılında, 763.591.703 TL'lik kısmıysa 2013 yılına aittir (Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, 2013:27).

Tablo 3.6. Suriyeli Sığınmacıların Barınma Merkezlerine ve İllere Göre Dağılımı (2013)

İl	Geçici Barınma Merkezi	Mevcut Suriyeli Sayısı	Çadır / Konteyner Sayısı	İl Mevcudu
Hatay	Altınözü 1	1519	259 bölme	15.694
	Altınözü 2	2791	620 çadır	
	Yayladağı 1	3258	250 çadır 313 bölme	
	Yayladağı 2	3476	510 çadır	
	Apaydın	4650	1165 konteyner	
Gaziantep	İslahiye	9668	1754 çadır	33.743
	Karkamış	7437	1636 çadır	
	Nizip 1	11.534	1858 çadır	
	Nizip 2	5104	1000 konteyner	
Kilis	Öncüpınar	13.989	2053 konteyner	30.183
	Elbeyli Beşiriye	16.194	3592 konteyner	
Şanlıurfa	Ceylanpınar	24.696	4771 çadır	66.084
	Akçakale	27.527	4970 çadır	
	Harran	13.861	2000 konteyner	
Kahramanmaraş	Merkez	-	2737 çadır	14.956
Osmaniye	Cevdetiye	-	2012 çadır	8739
Adıyaman	Merkez	-	2292 çadır	10.251
Adana	Sarıçam	-	2142 çadır	10.147
Mardin	Midyat	-	1300 çadır	3035
Malatya	Beydağı	-	2083 konteyner	7047
TOPLAM			11.893 konteyner 26.852 çadır 572 bölme	199.879

Kaynak: Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, 2013:22

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Harcama ve Maliyet Analizi Raporunda, Tablo 3.6’da gösterilen barınma merkezlerinin 2013 yılı itibariyle kurulum ve işletme maliyetlerini de açıklamıştır. Buna göre, 10 ilde bulunan 14 çadırkent’in toplam kurulum maliyeti 280.879.280 TL, beş ilde bulunan altı konteynerkent’in toplam kurulum maliyeti 251.911.545 TL; tüm barınma merkezlerinin toplam kurulum maliyeti ise, 532.790.825 TL olmuştur (Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, 2013:29-32). Tüm barınma merkezlerinin kurulum maliyetlerine ilişkin bilgiler, Tablo 3.7’de gösterilmektedir.

Tablo 3.7. Barınma Merkezlerinin Kurulum Maliyetleri (2013)⁴³

İl	Geçici Barınma Merkezi	Kamp Alanı (m ²)	Mevcut Çadır / Konteyner Sayısı	Kurulum Maliyeti	Birim Maliyeti (Çadır veya Konteyner)	Birim Maliyeti (m ²)
Hatay	Altınözü 1	13.000	259 çadır	8.064.509 TL	8.979 TL	114 TL
	Altınözü 2	56.000	608 çadır			
	Yayladağı 1	52.000	560 çadır	8.974.935 TL	8.376 TL	88 TL
	Yayladağı 2	50.000	510 çadır			
	Apaydın	97.300	1165 konteyner	11.317.134 TL	9.714 TL	116 TL
Gaziantep	Islahiye	260.000	1754 çadır	11.161.228 TL	6.518 TL	44 TL
	Karkamış	200.000	1612 çadır	12.977.962 TL	8.144 TL	67 TL
	Nizip 1	220.000	1754 çadır	15.048.178 TL	8.489 TL	72 TL
	Nizip 2	146.000	1000 konteyner	22.028.035 TL	22.026 TL	152 TL
Kilis	Öncüpınar	315.000	2053 konteyner	56.951.278 TL	27.741 TL	181 TL
	Elbeyli Beşiriyiye	416.672	3592 konteyner	72.100.297 TL	20.072 TL	173 TL
Şanlıurfa	Ceylanpınar	500.000	4771 çadır	46.332.280 TL	9.995 TL	95 TL
	Akçakale	680.000	5046 çadır	50.334.871 TL	10.139 TL	74 TL
	Harran	309.224	2000 konteyner	47.544.373 TL	23.772 TL	154 TL
K.maraş	Merkez	477.250	3129 çadır	22.257.829 TL	8.132 TL	47 TL
Osmaniye	Cevdetiye	250.000	2012 çadır	17.945.981 TL	9.052 TL	73 TL
	Düziçi	114.500	780 konteyner	4.361.514 TL	5.592 TL	38 TL
Adıyaman	Merkez	520.000	2292 çadır	19.979.666 TL	9.180 TL	40 TL
Adana	Sarıçam	437.000	2141 çadır	18.033.907 TL	8.950 TL	44 TL
Mardin	Midyat	336.000	1309 çadır	14.644.335 TL	11.521 TL	45 TL
Malatya	Beydağı	276.000	2083 konteyner	37.608.914 TL	18.055 TL	136 TL

Kaynak: Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, 2013:30-32

Tablo 3.7’de kurulum maliyetleri gösterilen barınma merkezlerinin işletme maliyeti hesabı kişi başına bir günlük maliyet şeklinde yapılmış ve barınma merkezlerinde kalan bir Suriyeli sığınmacının günlük ortalama maliyeti 11,30 TL olarak hesaplanmıştır. Bu işletme maliyeti hesabı içerisinde, yemek giderleri; tedavi ve ilaç

⁴³ Tablo 3.7’de gösterilen geçici barınma merkezleriyle Tablo 3.6’da gösterilenler arasındaki isim ve çadır/konteyner sayıları arasındaki farklılıklara ilişkin olarak kaynak raporda yer alan açıklamaya göre, Şanlıurfa Viranşehir Çadırkenti yapım aşamasında olduğundan, Hatay Reyhanlı Geçici Kabul Merkezi olduğundan, Malatya Beydağı Konteynerkenti yeni tamamlanmış olduğundan, Osmaniye ve Hatay illerindeki maliyetler ise aykırı (sapma) değerlere sahip olduğundan, ortalama maliyet hesabının içerisinde yer almamaktadır. Tablolar kaynak raporda yer aldığı şekliyle kullanılmıştır (Y.N.).

giderleri gibi sağlık harcamaları; çevre temizliği, güvenlik, itfaiye, tercüman gibi hizmet alımı harcamaları; elektrik, su, telefon gibi faturalar; personel giderleri; taşıma ve nakliye harcamaları; sınır ötesi yardımlar ve giyim gibi diğer harcamalar yer almaktadır (Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, 2013:34). Yapılan tüm bu harcamaların dahil edildiği günlük kişi başi ortalama maliyetlerin, barınma merkezlerinin bulunduğu illere göre dağılımları Tablo 3.8’de gösterilmektedir.

Tablo 3.8. İl Ölçeğinde Günlük Kişi Başi Maliyetler (2013)

İl	Kişi Başi Maliyet (gün/ortalama)
Hatay	12,90 TL
Gaziantep	9,00 TL
Kilis	12,30 TL
Şanlıurfa	11,20 TL
Kahramanmaraş	11,20 TL
Osmaniye	11,40 TL
Adıyaman	12,60 TL
Adana	10,50 TL
Malatya	14,90 TL
Ortalama	11,30 TL

Kaynak: Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, 2013:35

Tablo 3.8’de gösterilen, bir Suriyelinin günlük ortalama maliyeti olan 11,30 TL; 2013 itibariyle barınma merkezlerinde bulunan 199.879 Suriyeli için yeniden hesaplandığında, bir günlük toplam maliyetin 2.258.632 TL olduğu görülmektedir. 2018 yılı verileri dikkate alındığında, barınma merkezlerinde barınan 221.513 kişinin bir günlük toplam ortalama maliyeti 2.503.096 TL olarak hesaplanmaktadır.

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı tarafından hazırlanan ve alt başliğın buraya kadar olan kısmında da kaynak olarak kullanılan maliyet analizleri, dikkat edileceği üzere 2013 yılına ve yalnızca barınma merkezlerine aittir. Oysa ki, 2018 yılı itibariyle, hazırlanan raporun üzerinden beş yıllık bir süre geçmiş olmakla birlikte, üç milyonun üzerinde bir Suriyeli nüfusu da, barınma merkezlerinin dışında yaşamaktadır. Bu nedenle, gerçekçi bir maliyet analizi yapılabilmesi, ancak 2018 yılı verilerinin Suriyeli sığınmacıların tamamını kapsayacak şekilde yeniden hesaplanmasıyla mümkün olacaktır. Ancak, daha önce de ifade edildiği üzere, özellikle barınma merkezleri dışında yaşayan Suriyeli nüfusa sunulan bütün kamu hizmetlerinin faturalandırılarak yapılan harcamaların tam olarak ortaya konulması mümkün olmayacağından, bir kamu

hizmetinin Türkiye’de bir vatandaşa sunulmasının ortalama maliyeti üzerinden yapılacak hesaplamalarla, özellikle eğitim ve sağlık hizmetlerinin ortalama toplam maliyetleri hesaplanabilmektedir.

Nitekim, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Mülteci Hakları Alt Komisyonu Göç ve Uyum Raporunda da, benzer bir yöntem kullanılmış olup, Suriyeli sığınmacılar için yapılan eğitim ve sağlık harcamalarının toplam maliyeti 19.2 milyar ABD doları olarak hesaplanmıştır (2018:270).

Meclis komisyonunun OECD verilerine dayandırarak yaptığı eğitim ve sağlık harcaması hesaplamasına göre; bir öğrencinin kişi başına yıllık eğitim harcama bedeli olan 3000 ABD doları, 600 bin Suriyeli öğrencinin dört yıllık eğitim maliyeti hesabında kullanıldığında toplam 7.2 milyar ABD doları harcama eğitim hizmeti için; bir kişinin kişi başına yıllık sağlık harcama bedeli olan 1000 ABD doları, üç milyon Suriyelinin dört yıllık sağlık harcama maliyeti hesabında kullanıldığında toplam 12 milyar ABD doları harcamaysa sağlık hizmeti için ortaya çıkmaktadır. Bu hesaplar doğrultusunda, Türkiye’de bulunan Suriyelilerin yalnızca eğitim ve sağlık hizmetleri bakımından dört yıllık maliyetleri 19.2 milyar ABD dolarını bulmaktadır (2018:270)⁴⁴.

Ortaya çıkan tüm bu yüksek maliyetler, temelde Türkiye bütçesinden karşılanmaktadır. Suriyeli sığınmacıların hizmetlerinde kullanılmak amacıyla Birleşmiş Milletler üzerinden Türkiye’ye aktarılan kaynak 600 milyon ABD doları; Avrupa Birliği tarafından aktarılan kaynaksa 850 milyon ABD doları olarak açıklanmıştır (TBMM Komisyon Raporu, 2018:272). Yapılan hesaplamalar ve ortaya çıkan rakamlar göstermektedir ki Türkiye, Suriyeli sığınmacılara yapılan harcamalarda ciddi bir mali külfeti yüklenmiş durumdadır. Buna ek olarak rutin bir şekilde ilgili idarelerce sağlanan temizlik, güvenlik vb. hizmetlerden Suriyeli sığınmacılar açısından edinilen fayda, bu hesaplara dahil edilmemiştir.

⁴⁴ Meclis Komisyonu tarafından hazırlanan Göç ve Uyum Raporu, eğitim ve sağlık harcamaları hesabında yaklaşık değerler kullanmıştır. OECD Eğitim Finansmanı ve Sağlık Harcama verileri ve Suriyelilerin nüfus bilgileri tam değer olarak hesaplandığında; eğitim hizmeti için öğrenci başına 3589,2 dolar/yıl maliyetten 611.524 Suriyeli sığınmacının toplam eğitim maliyeti 2.194.881.940 ABD doları/yıl; sağlık hizmeti için kişi başına 1193,9 dolar/yıl maliyetten 3.583.434 Suriyeli sığınmacının toplam sağlık maliyeti 4.278.261.852 ABD doları/yıl olarak hesaplanmaktadır. Bu hesaba göre Suriyeli sığınmacıların yalnızca eğitim ve sağlık maliyeti 2018 yılı verilerine göre 6.473.143.792 ABD doları olarak hesaplanmakta, bu maliyet komisyon raporundaki gibi dört yıla genişletildiğinde yaklaşık 26 milyar ABD dolarını bulmaktadır (Y.N.).

3.7. TOPLUMSAL ALGI AÇISINDAN KİTLESEL ZORUNLU GÖÇLER VE SONUÇLARI

Toplumsal olarak çevresel olayların algılanması neticesinde sahip olunan düşünceler, her zaman somut veya gerçek verilere dayanmamakla birlikte, belirli bir konuda olumlu veya olumsuz fikirlerin toplumsal zihinde oluşmasına neden olabilmektedir. Algılara bağlı olarak toplumsal zihinde oluşan fikirler, toplumsal tutum ve davranışlarda da belirleyici bir rol oynayabilmektedir. Bu bakımdan toplumun, neyi nasıl algıladığının anlaşılması ve açıklanması, toplumsal tutum ve davranışların değerlendirilebilmesi açısından önem arz etmektedir. Çalışma konusu bağlamında değerlendirildiğinde de, örneklem olarak Suriyelilerin, Türk toplumu tarafından nasıl algılandığının belirlenmesi, bu çalışmanın sonuçları açısından son derece önemlidir.

Bir kavram olarak algı, temelde izlenimi ifade etmektedir. Bir başka ifadeyle, bir durum veya olayın insanlar üzerindeki etkisi, izlenim olarak tanımlanmaktadır⁴⁵. Bu bağlamda, herhangi bir durum veya olay karşısında edindiğimiz izlenim, aynı zamanda o durum veya olaya ilişkin tutumumuz için de belirleyici olmaktadır. Buna göre tutum, bir kavram olarak, bireylere, olaylara, objelere vb. diğer durumlara karşı geliştirilen duygu, düşünce ve davranışları tanımlamaktadır (Kayaoğlu vd. 2011:73).

Olaylar karşısında geliştirilen bu düşünce ve davranışlar; edinilen izlenimin yanı sıra, bireyin veya toplumun, daha önceden sahip olduğu bir takım faktörlerin etkisiyle ortaya çıkabilmektedir. Buna göre tutum geliştirme, inançlar, değerler, normlar, ideolojiler ve temsil edilen sosyal grup veya toplumun etkisinde gerçekleşmektedir (Kayaoğlu vd. 2011:74-75). Doğal olarak bireylerle toplumun tamamı veya bir kısmı, kendi inanç, değer, norm veya ideolojilerine yakın gördükleri durumlar karşısında olumlu yönde tutum geliştirirken; tersi durumlar olumsuz bir şekilde tutum geliştirilmesine neden olmaktadır. Hele ki tutum geliştirilen olay veya durum, kendi toplumsal düzenine veya yaşam koşullarına tehdit oluşturabilecek bir olay veya durum olduğunda; beklenmedik tutum ve tepkilerin ortaya çıkması şaşırtıcı olmamalıdır.

Bu çalışma içerisinde analiz edilen Suriyelilerin kitlesel zorunlu göçünün de bu açıdan incelenmesi, özellikle göç yönetimi ve Türk toplumuna uyum hususlarında doğru

⁴⁵ Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5b60804ff0c934.61993684, (21.07.2018)

yargılara varılabilmesi için son derece önemlidir. Ancak öncesinde, bir karşılaştırma yapılabilmesi amacıyla, dünya genelinde göç alan toplumların, göç edenlere karşı tutumlarının genel profilinin çıkartılması, doğru olacaktır.

Genel olarak göçmenler, göçün çok boyutlu toplumsal değişim ve ekonomik yapılanmasının bir etkisi olarak; göç alan toplumlarda özellikle bazı kesimlerin sert tepkileriyle karşılaşmaktadır. Sıklıkla bir güvensizlik nedeni olarak görülen göçmenlerin, göç alan toplum üyelerinin işlerini kaybetmelerine neden oldukları, ev fiyatlarını arttırdıkları, sosyal hizmetlere aşırı bir yük getirdikleri, işsizliğin, hastalıkların ve suçun nedeni olarak görüldükleri değerlendirilmektedir (Castles ve Miller, 2008:20). Nitekim göç alan toplumlara ilişkin oluşturulan bu genel profilin, daha önceki bölümlerde değerlendirilen Avrupa Sosyal Araştırması sonucunda ortaya çıkan profille de uyumlu olduğu görülmektedir.

Söz konusu göç alan toplum profili, Türk toplumunun tutumuyla karşılaştırıldığında da, benzer sonuçlara ulaşılabilmektedir. Tunç'un (2015:42) çeşitli kaynakları kullanarak hazırladığı karşılaştırma sonuçları, Türk toplumunun özellikle Suriyeliler konusunda evrensel profile uygun davranışları sergilediğini ortaya koymaktadır. Buna göre Türk toplumu da, mülteciler/sığınmacılarla arasına mesafe koymakta, toplum genelinde demografik kaygılar ön plana çıkmakta, iş ve gelir kaybı kaygısı yaşanmakta, ev kiralarna ilişkin ekonomik kaygılar yükselmekte, mülteciler/sığınmacılar ortaya çıkan bazı hastalıkların ve suçun nedeni olarak görülmekte ve genel olarak onlara karşı bir güvensizlik durumu söz konusu olmaktadır (Tunç, 2015:42-43).

Dünya genelinde ve Türk toplumu özelinde, mültecilere veya sığınmacılara ilişkin söz konusu olumsuz tutum ve düşüncelerin temel nedeninin "farklılık" olduğu düşünülebilir. Bir başka ifadeyle toplum, kendisinden olanı veya kendisine benzeyeni kabul edip benimserken, kendisinden farklı olanı çoğu zaman benimsememekte ve ötekileştirmektedir. Nitekim, Türk toplumunun 1980'li yıllardaki Balkan Göçüyle Türkiye'ye gelen göçmenlerle, 2011 sonrası dönemde Türkiye'ye gelen Suriyelilere ilişkin yukarıda değinilen tutumları arasındaki farklar veya Almanya'ya göç eden

Türklere karşı Alman toplumunun tutumuna ilişkin bilgiler, bu iddiayı doğrular niteliktedir⁴⁶.

Castles ve Miller (2008:18) tarafında çizilen genel göçmen profili referans alındığında göçmenlerin çoğunlukla, gelenek, din ve kurumlarıyla göç alan toplumlardan farklı toplumlardan geldikleri, farklı bir dil konuştukları, farklı kültürel pratiklere sahip oldukları, fiziksel görünüşlerinin ve giyim tarzlarının farklı olduğu, genellikle düşük sosyal statülü işlerde yoğunlaşarak düşük gelir gruplarının yaşadıkları bölgelere yerleştikleri görülmektedir. Göç edenlerin, göç alan toplumlarla aralarındaki bu farklar, doğal olarak, göç alan toplumu da göçmenlerle arasına mesafe koymaya itmektedir. Aynı göçmen profili, Türkiye'deki Suriyeliler için değerlendirildiğinde de, benzer sonuçlar çıkarılabilmektedir. Nitekim Türkiye'deki Suriyeliler de, burada sayılan birçok özellik dikkate alındığında Türk toplumundan farklı bir profile sahiptir.

Göç alan ve göç eden toplumlar arasındaki bu farklılıklar, doğal olarak her iki toplumda da tehdit algılarını beraberinde getirmekte ve çoğunlukla göç alan toplumların göçmenlere karşı olumsuz tutumlar geliştirmeleriyle sonuçlanmaktadır. Bu durum Türkiye'deki Suriyeliler açısından değerlendirildiğinde; her iki grup için de bireysel ve toplumsal tehdit algılarının var olduğu, ayrıca Türk toplumunda kente veya yaşanılan yere odaklı olmak üzere çoğunlukla ekonomik temele sahip tehdit algılarının da geliştiği gözlemlenebilmektedir (Tunç, 2015:45-46). Her iki toplum açısından entegrasyonu güçleştiren bu durum, zaman içerisinde nefret söylemlerine, ırkçılığa ve nihayetinde karşılıklı bir fiili çatışma ortamının doğmasına temel oluşturmaktadır.

Bu noktada, her iki tarafın da kendisini ifade etmesine yardımcı olan, ayrıca kamuoyunun da mevcut olaylar ve gelecek projeksiyonlar hakkında bilgi sahibi olmasını sağlayan klasik yazılı ve görsel iletişim araçlarıyla sosyal medya; Türk toplumu ve Suriyeli sığınmacılar arasındaki ilişkinin izlenmesine yardımcı olmaktadır. Bu bağlamda, hem toplumsal algının yönlendirilmesi hem de toplumu oluşturan bireylerin kendilerini ifade etmelerine olanak sağlaması nedeniyle, klasik ve sosyal

⁴⁶ 1980'li yıllardaki Balkan Göçüyle Türkiye'ye gelen göçmenler, öncelikle Türk kökenli ve Müslüman olmaları nedeniyle Türk toplumu tarafından farklı görülmemiş ve "soydaşlar" ifadesiyle sahiplenilerek topluma entegrasyonları sağlanmıştır. Nitekim bu göç hareketi, Türk devletinin o dönemki göç politikasına da uygundur. Ancak Almanya'ya yönelen Türk işçi göçünde, özellikle birinci ve ikinci kuşak göçmenler açısından Alman toplumunun benzer bir kabullenmesi söz konusu olmadığı gibi, bugün dahi yükselen ırkçılık, alanında uzman kişilerin bile ayrımcılığa maruz kalmasına neden olmaktadır (Y.N.).

medya üzerinden yapılacak tarama sonuçları, Suriyeli sığınmacılarla ilgili toplumsal algının değerlendirilmesinde önemli bir rol oynayacaktır.

Bu amaçla, ulusal ölçekte yayın yapan medya kuruluşlarının internet siteleriyle, sosyal medya üzerinde, çeşitli anahtar kelimeler vasıtasıyla haber ve paylaşım taraması yapılmıştır⁴⁷.

Ulusal ölçekte yayın yapan medya kuruluşlarının internet siteleri, Google arama motorunun site içi arama özelliği kullanılarak, 01.05.2011 – 01.07.2018 tarihlerini kapsayacak şekilde taranmış olup, elde edilen veriler çalışma konusunu ilgilendirmeyen haberlerden arındırıldıktan sonra, bu çalışma içerisinde değerlendirilmeye tabi tutulan konu başlıklarıyla uyumlu olacak şekilde temalara ayrılarak gruplandırılmıştır. Aynı şekilde temalar da, değerlendirilen haber içerikleri dikkate alınarak, kendi içlerinde farklı durum ve konuları ifade edecek şekilde gruplandırmaya tabi tutulmuşlardır. Ayrıca, haber kaynaklarının analizlerinin daha doğru bir şekilde yapılabilmesi amacıyla, aynı haber kaynağının aynı tarihte birden fazla defa vermiş olduğu aynı içerikli haberler tek bir haber olarak; aynı haber kaynağının daha önce vermiş olduğu bir habere ilişkin farklı tarihli haber içerikleri farklı haberler olarak; farklı haber kaynaklarında aynı veya farklı tarihlerde verilmiş olan aynı haber içerikleri de yine farklı haberler olarak değerlendirilmiştir.

Sosyal medya taraması ise; çalışma konusu içerisinde değerlendirilen konu başlıklarıyla uyumlu olacak şekilde seçilen farklı anahtar kelimeler kullanılarak; 2012, 2014 ve 2018 yıllarının haziran ve temmuz aylarını kapsayacak şekilde, Twitter platformunun kendi arama motoru vasıtasıyla yapılmıştır. Tarama yapılan tarihler; Suriyeli sığınmacıların Türkiye'deki ilk yıllarını doldurdukları tarih (2012 yılı), Suriyeli sığınmacıların Türkiye'de bir milyon kişi sınırını geçtikleri tarih (2014 yılı) ve bu çalışmanın yazımı esnasındaki geriye dönük en yakın tarih (2018 yılı) dikkate alınarak belirlenmiştir. Twitter taraması sonucunda elde edilen veriler; küfür, hakaret vb. ifadeler barındıran paylaşımlardan arındırıldıktan sonra, kullanılan anahtar kelimeler nedeniyle tematik ayırım yapılmadan, değerlendirmeye tabi tutulmuştur.

⁴⁷ Yapılan taramaların analizinde nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır (Y.N.).

Tablo 3.9. Haber ve Sosyal Medya Taramalarında Kullanılan Veriler

Anahtar Kelimeler	Tarih Aralığı	Medya Kuruluşu	İnternet Adresleri	Toplam Haber / Paylaşım Sayısı
“suriyeli”	01.05.2011 01.07.2018	Hürriyet	www.hurriyet.com.tr	857 Haber
		Sabah	www.sabah.com.tr	
		Cumhuriyet	www.cumhuriyet.com.tr	
		Sözcü	www.sozcu.com.tr	
		Posta	www.posta.com.tr	
“suriyeliler asayiş”	01.06.2012 01.08.2012 01.06.2014 01.08.2014 01.06.2018 01.08.2018	Twitter	https://twitter.com/?lang=tr	370 Paylaşım
“suriyeliler barınma”				
“suriyeliler bayram”				
“suriyeliler eğitim”				
“suriyeliler harcama”				
“suriyeliler işsizlik”				
“suriyeliler sağlık”				
“suriyeliler seyahat”				
“suriyeliler suç”				
“suriyeliler vatandaşlık”				

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

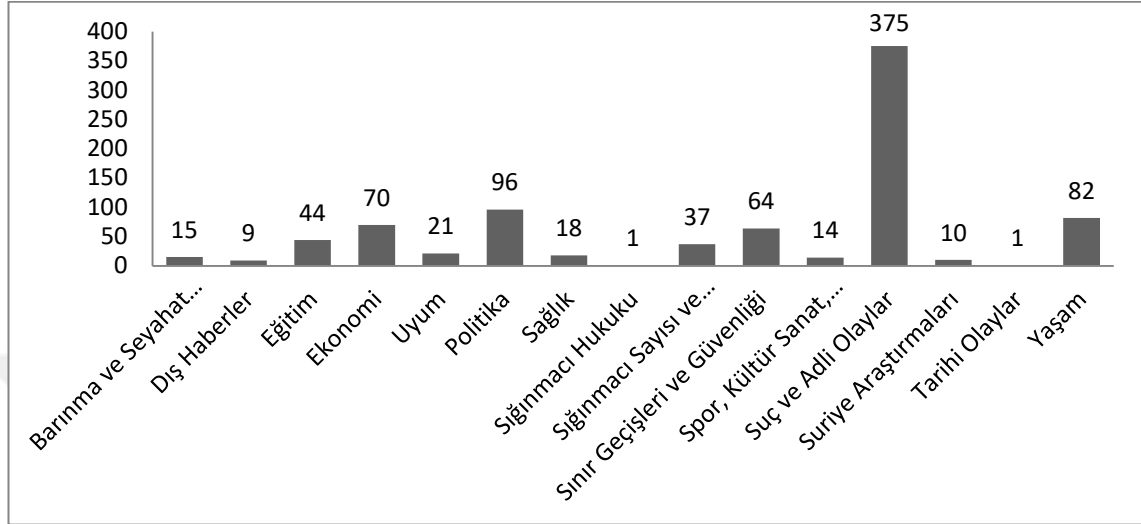
Tarama yapılan kaynaklar, taramada kullanılan anahtar kelimeler, tarama tarihleri, temalarla durum ve konulara ilişkin bilgiler, Tablo 3.9 ve Tablo 3.10’da; tarama verileriye EK – 3 ve EK – 4’te gösterilmektedir:

Tablo 3.10 Haber Analizlerinde Kullanılan Temalar ve Durum / Konu Başlıkları

Tema	Durum / Konu
Barınma ve Seyahat Özgürlüğü	Barınma, Seyahat Özgürlüğü
Dış Haberler	-
Eğitim	Burs, Eğitim Adaptasyonu, Eğitim Harcamaları, Eğitim Hayatı, Eğitim İçerikleri, Eğitim Yatırımları, İstihdam, Öğrenci Sayıları, Öğretmen Sorunları
Ekonomi	Çalışma Hayatına Katılım, Çocuk İşçiler, Ekonomik Etkiler, Ekonomik Yatırımlar, Harcama ve Maliyet, Yabancı Dilde Tabela Kullanımı, Yurtdışı Fonlar
Uyum	Ayrımcılık, Gettolaşma, Sosyolojik Etkiler, Vatandaşlık
Politika	Askeri Operasyonlar, Dış Politika, İç Politika Açıklamaları
Sağlık	Sağlık Harcamaları, Sağlık Turizmi, Tedavi İşlemleri
Sığınmacı Hukuku	-
Sığınmacı Sayısı ve Dağılımları	-
Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Bayram Ziyaretleri, Geri Dönüş, Sınır Geçişleri, Sınır Güvenliği
Spor, Kültür Sanat, Magazin	Spor, Kültür Sanat, Magazin
Suç ve Adli Olaylar	Fail, Mağdur, Maktül
Suriye Araştırmaları	-
Tarihi Olaylar	-
Yaşam	Başarı Hikayeleri, Dayanışma, Evlilik, Hayat Hikayeleri, Yanlış Bilgiler

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

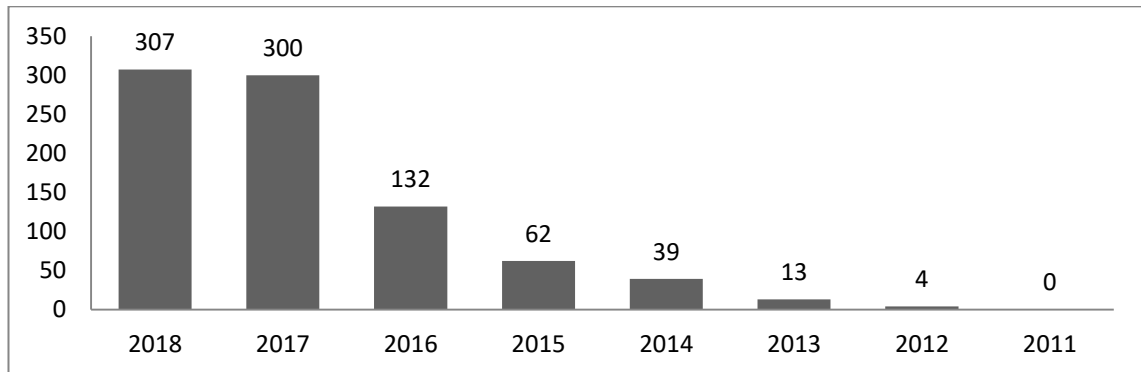
Analiz edilen toplam 857 haber, Tablo 3.10’da gösterilen tematik ayrımlara göre sınıflandırıldığında, suç ve adli olaylar temalı haberlerin çoğunlukta olduğu görülmektedir (Grafik 3.6):

Grafik 3.6. Temalarına Göre Haber Sayıları (2011 – 2018)

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Analiz edilen haberlerin yıllara göre dağılımlarını gösteren Grafik 3.7 incelendiğinde, örneklem olarak seçilen Suriyeli sığınmacıların sayısının bir milyon barajını aştığı ve hızlı bir artış eğilimine girdiği 2014 ve sonrası dönemde, sığınmacı sayısının artışıyla eşgüdümlü bir şekilde haber sayılarında da artış olduğu görülebilmektedir.

Grafik 3.7. Haberlerin Yıllara Göre Dağılımları

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Analiz edilen haberlerin yıllara göre dağılımlarını gösteren Grafik 3.7 incelendiğinde, örneklem olarak seçilen Suriyeli sığınmacıların sayısının bir milyon barajını aştığı ve hızlı bir artış eğilimine girdiği 2014 ve sonrası dönemde, sığınmacı sayısının artışıyla eşgüdümlü bir şekilde haber sayılarında da artış olduğu görülebilmektedir.

Tablo 3.11. Haber Temalarının Yıllara Göre Dağılımları

Temalar	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Barınma ve Seyahat Özgürlüğü	-	1	-	3	-	4	4	3
Dış Haberler	-	-	1	-	1	-	3	4
Eğitim	-	-	1	2	2	11	18	10
Ekonomi	-	2	1	4	6	22	20	15
Uyum	-	-	-	1	-	7	10	3
Politika	-	-	2	2	6	11	28	47
Sağlık	-	-	-	-	-	3	6	9
Sığınmacı Hukuku	-	-	-	-	-	-	-	1
Sığınmacı Sayısı ve Dağılımları	-	-	1	2	2	7	12	13
Sınır Geçişleri ve Güvenliği	-	-	-	4	6	-	13	41
Spor, Kültür Sanat, Magazin	-	-	-	-	-	-	8	6
Suç ve Adli Olaylar	-	1	5	16	26	50	156	121
Suriye Araştırmaları	-	-	-	1	1	1	3	4
Tarihi Olaylar	-	-	-	-	-	1	-	-
Yaşam	-	-	2	4	12	15	19	30

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Tablo 3.11'in de gösterdiği üzere, tematik olarak ayrılmış bulunan haberler, 2015 yılı ve sonrasında artış göstermektedir. Bunların içerisinde suç ve adli olaylar temalı haberlerin, 2017 ve 2018 yıllarında, 2016 yılına göre sırasıyla üç ve iki buçuk kat artış göstermesi, dikkat çekicidir. Aynı şekilde uyum, ekonomi ve eğitim temalı haberlerin de bir milyon barajının aşıldığı 2014 sonrasına ve özellikle 2016 ve 2017 yıllarında kümelenmesi de ayrıca dikkat çekici olarak değerlendirilmektedir.

Tablo 3.11'de belki de en ilginç tema / tarih ilişkisi, sığınmacı hukuku ve sağlık için kurulabilecektir. Şöyle ki, 2011 itibariyle birçok araştırmaya konu olan sığınmacıların hukuki durumunun, üç milyonun üzerinde sığınmacı sayısına ulaşılan 2018 yılında yalnızca bir defa haberleştirilmesi; ayrıca sığınmacılarla ilgili sağlık alanında değinilen birçok risk ve durum tespitine rağmen, sağlık temasında yarısı 2018

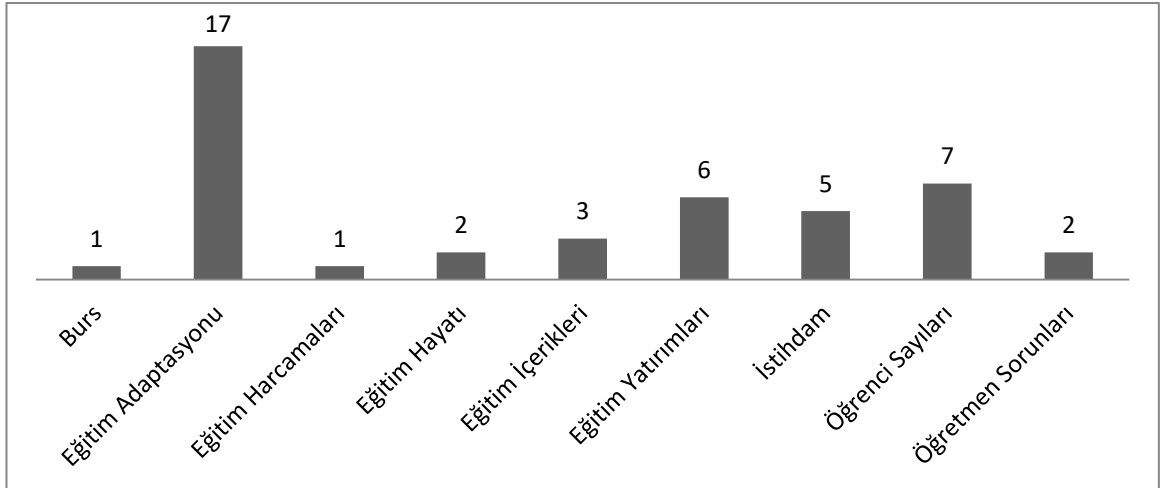
yılında olmak üzere toplam 18 haberin varlığı; düşündürücü olarak nitelendirilebilecektir.

Grafik 3.8. Barınma ve Seyahat Özgürlüğü Temasının Konu / Durum Başlıklarına Göre Dağılımı (2011-2018)

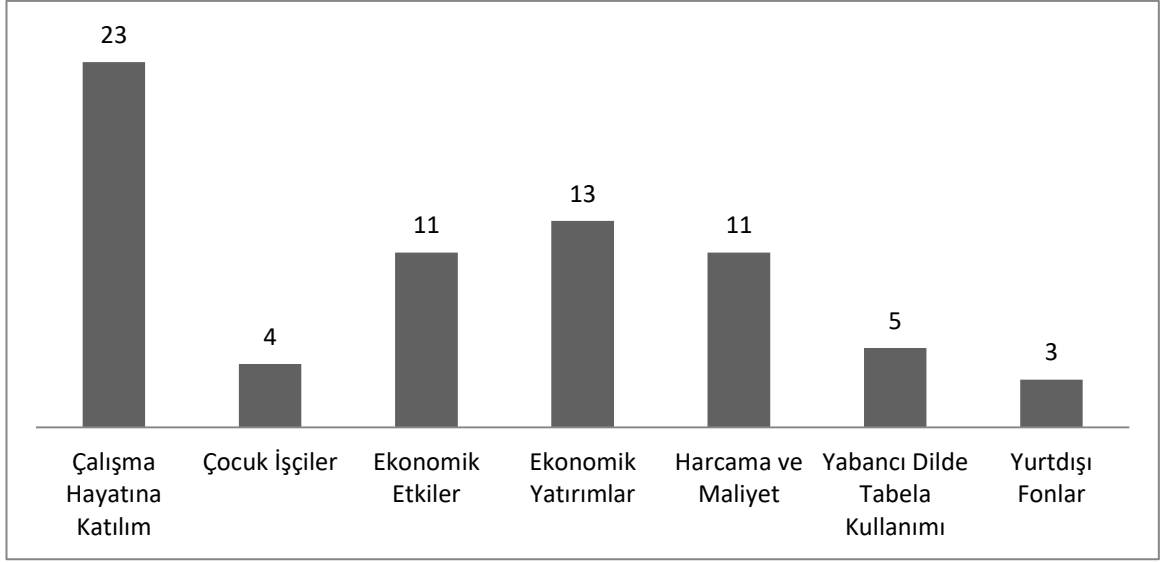
Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Tematik olarak ayırma tabi tutulan haberlerin, kendi içlerindeki konu veya duruma ilişkin dağılımlar incelendiğinde; barınma ve seyahat özgürlüğü temasında görece dengeli bir dağılım olduğu; eğitim temasındaysa eğitim adaptasyonuna ilişkin haberlerin çoğunlukta olduğu görülmektedir (Grafik 3.8 ve 3.9).

Grafik 3.9. Eğitim Temasının Konu / Durum Başlıklarına Göre Dağılımı (2011-2018)

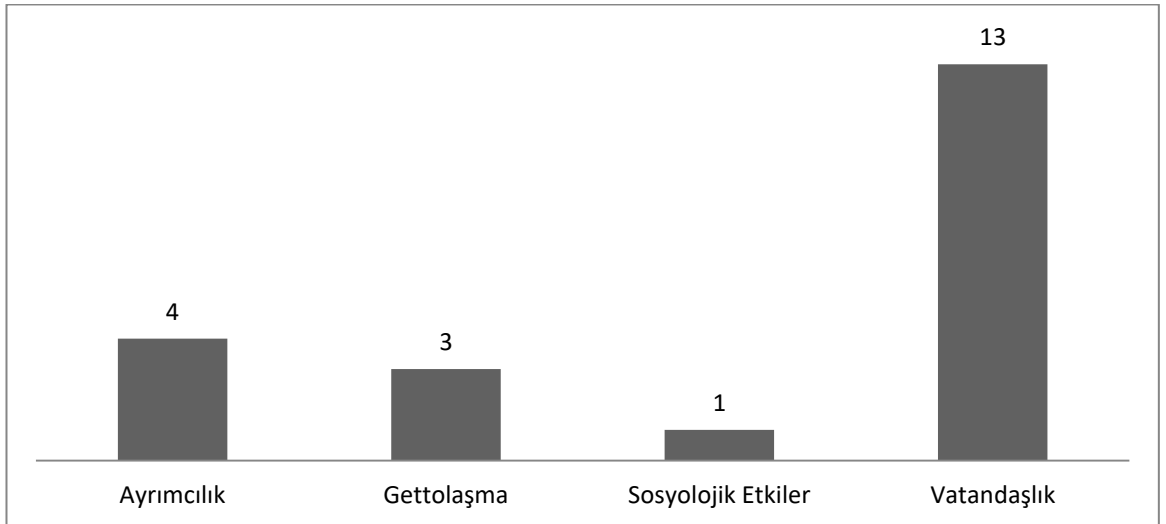
Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Grafik 3.10. Ekonomi Temasının Konu / Durum Başlıklarına Göre Dağılımı (2011-2018)

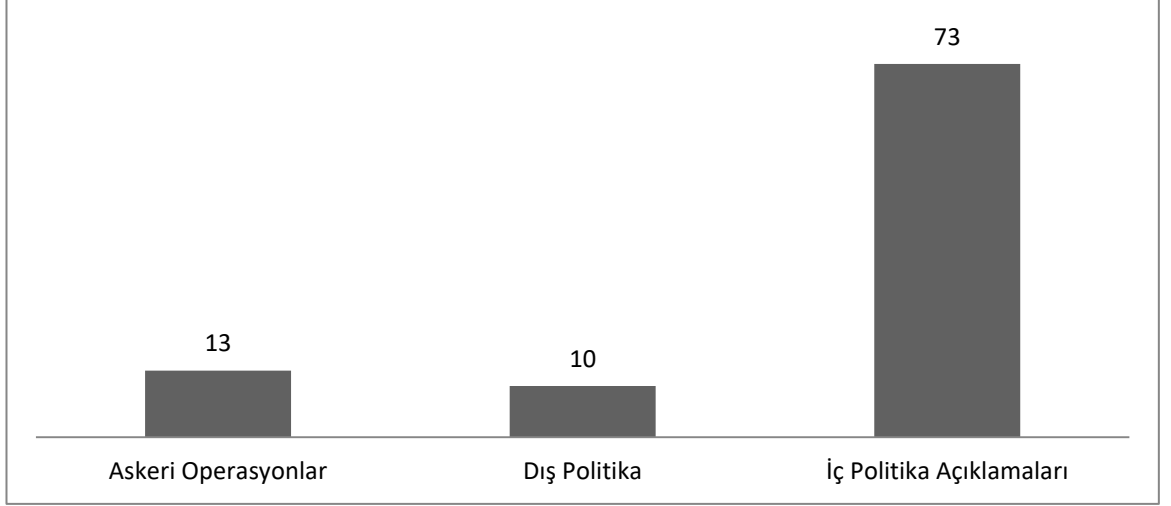
Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Ekonomi ve uyum temasındaki haberlerin dağılımı incelendiğindeyse; ekonomi temasında çalışma hayatına katılıma ilişkin haberlerin çoğunlukta olduğu; uyum temasında vatandaşlığa ilişkin haberlerin çoğunlukta olduğu görülebilmektedir (Grafik 3.10 ve 3.11).

Grafik 3.11. Uyum Temasının Konu / Durum Başlıklarına Göre Dağılımı (2011-2018)

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Grafik 3.12. Politika Temasının Konu / Durum Başlıklarına Göre Dağılımı (2011-2018)

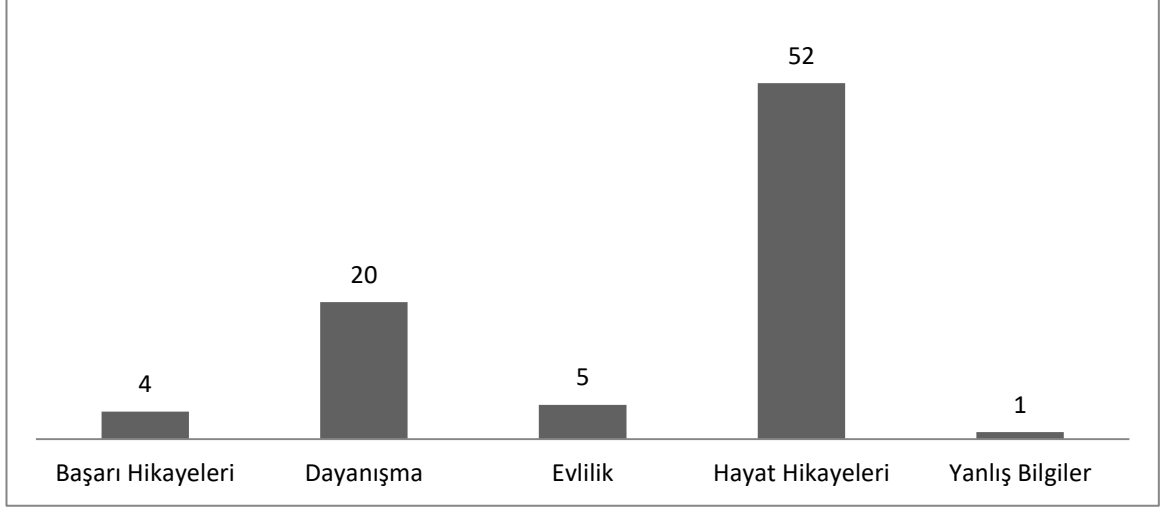
Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Politika temasını büyük oranda, Cumhurbaşkanıyla hükümet ve muhalefet milletvekillerinin açıklamalarından oluşan iç politika açıklamalarına ilişkin haberler oluştururken; sağlık temasında çoğunluğu tedavi işlemlerine ilişkin haberler oluşturmaktadır (Grafik 3.12 ve 3.13).

Grafik 3.13. Sağlık Temasının Konu / Durum Başlıklarına Göre Dağılımı (2011-2018)

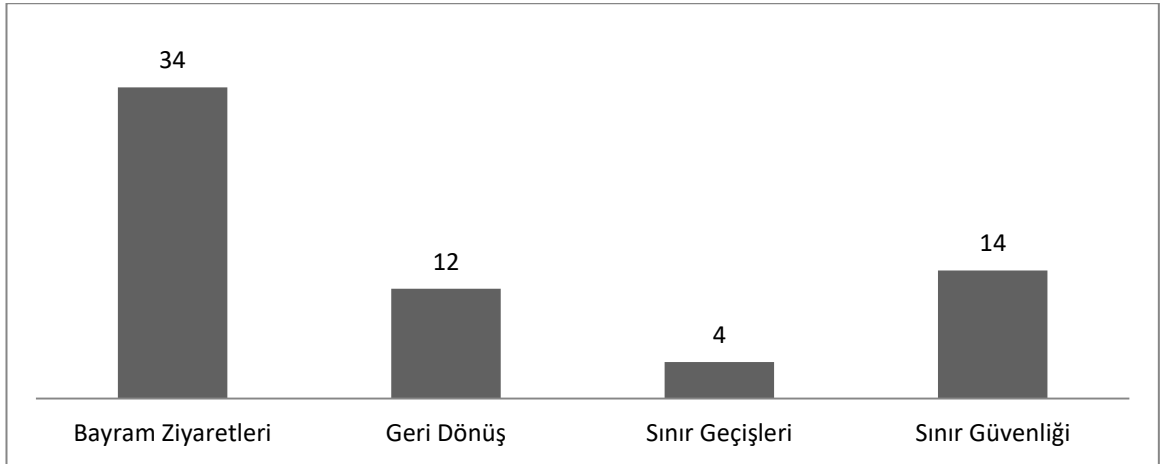
Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Grafik 3.14. Yaşam Temasının Konu / Durum Başlıklarına Göre Dağılımı (2011-2018)

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Yaşam temasında hayat hikayelerine ilişkin haberler çoğunluğu oluşturmaktayken; sınır geçişleri ve güvenliği temasındaysa büyük oranda bayram ziyaretleriyle ilgili haberler konu edilmiştir (Grafik 3.14 ve 3.15).

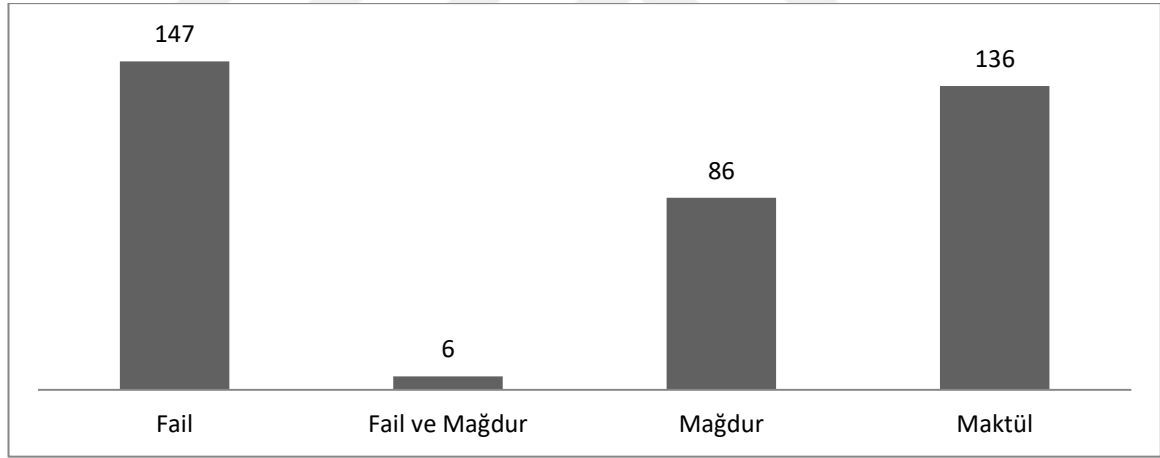

Grafik 3.15. Sınır Geçişleri ve Güvenliği Temasının Konu / Durum Başlıklarına Göre Dağılımı (2011-2018)

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

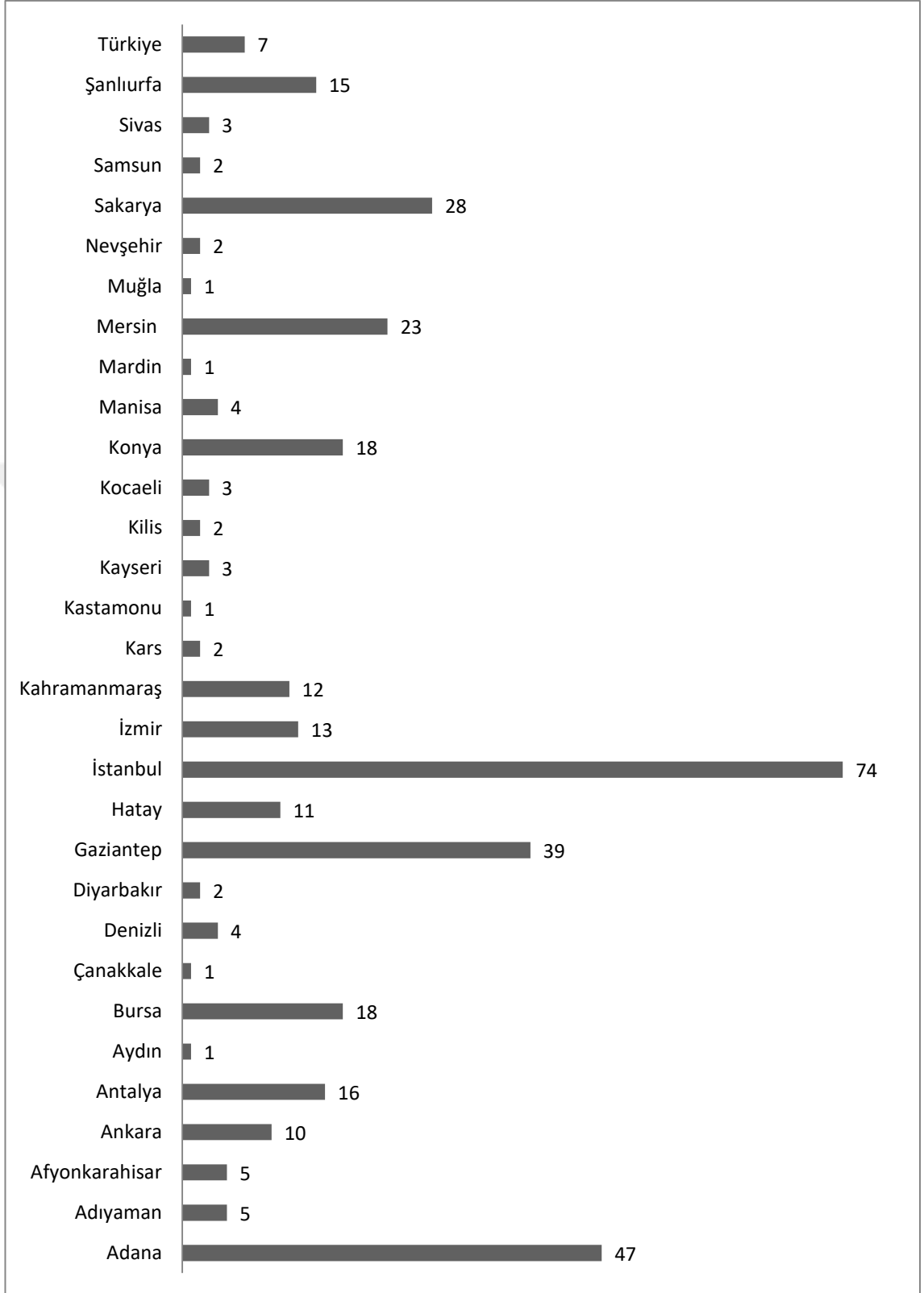
2011 yılından 2018 yılına kadar olan yedi yıllık süreçte, en çok habere konu olan suç ve adli olaylar temasının kendi içerisindeki konu / durum dağılımı incelendiğinde, Suriyeli sığınmacıların fail veya maktül olduğu olayların dengeli bir dağılıma sahip olduğu görülmekle birlikte; temanın illere göre dağılımı incelendiğindeyse il ölçeğindeki haber sayılarının Suriyeli sığınmacıların illerdeki nüfus yoğunluklarıyla paralel olduğu görülmektedir (Grafik 3.16 ve 3.17). Buna göre en çok Suriyeli sığınmacıyı barındıran kent olan İstanbul, ilgili temada 74 habere konu olmuşken, İstanbul'u 47 haberle Adana ve 39 haberle Gaziantep takip etmektedir.

Barındırdığı sığınmacı nüfusuyla orantılı olmayacak şekilde 28 habere konu olan Sakarya içinse, haber içerikleri incelendiğinde, aslında kamuoyunda infial yaratan tek bir olayın uzun süren soruşturma ve kovuşturma süreçlerinin farklı tarihlerde haberleştirildiği görülecektir. Türkiye başlığı altında görülen yedi haber ise, birden fazla ilde görülen ve ağırlıklı olarak kadın ticaretini içeren haberlere ilişkindir.

Grafik 3.16. Suç ve Adli Olaylar Temasının Konu / Durum Başlıklarına Göre Dağılımı (2011-2018)

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

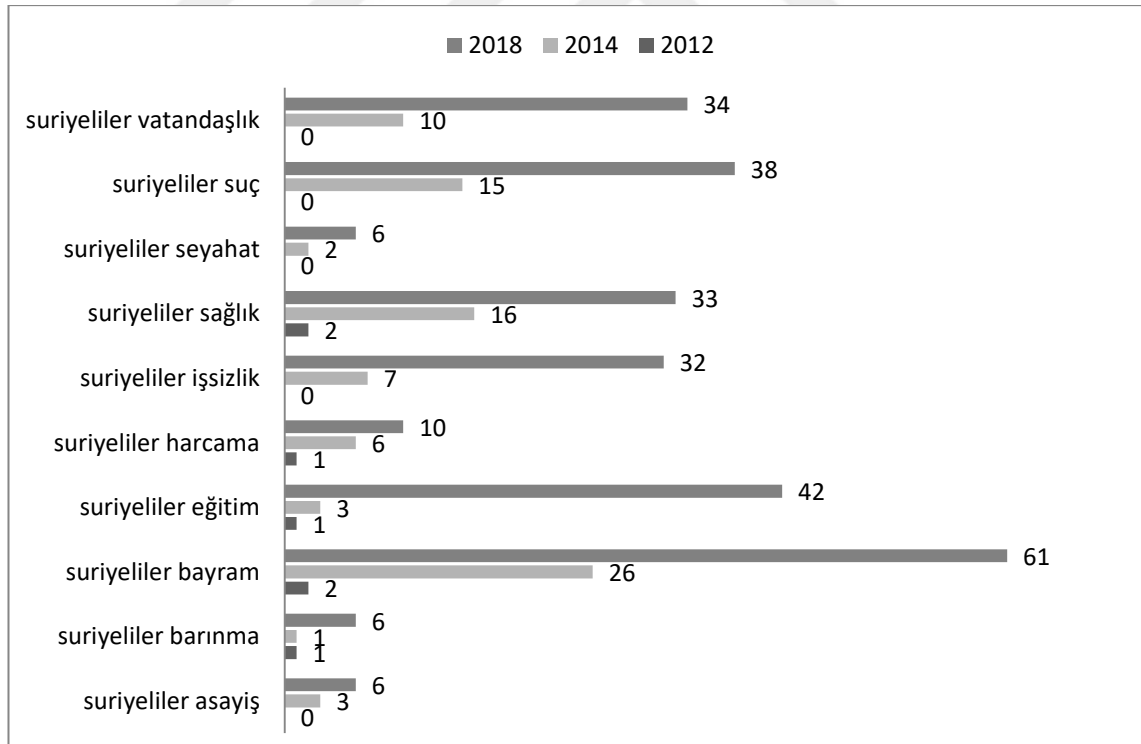

Grafik 3.17. Suç ve Adli Olaylar Temalı Haberlerin İllere Göre Dağılımları (2011 – 2018)

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Bilindiği üzere yazılı ve görsel medya, bireylerin algı yönetimlerinde ve meydana gelen olaylara karşı tutum ve davranış geliştirmelerinde çok önemli bir yere sahiptir. Bir başka ifadeyle, kamuoyunun önem verdiği konulardaki haberlerin verilmiş sıklıkları, haber içerikleri ve haber dilleri, kamuoyunun algısını ve buna bağlı tutumları yönlendirebilme ve değiştirebilme kapasitesine sahiptir.

Her etkinin karşıt bir tepki doğuracağı ilkesinden hareketle, kamuoyunun da medya üzerinden izlediği olaylara karşı olumlu veya olumsuz bir algıya sahip olarak buna göre belirli davranışları geliştirmesi beklenebilecektir. Bu bağlamda, kamuoyunu oluşturan bireylerin, Suriyeli sığınmacılara karşı gösterdiği bireysel tepkilerin de incelenmesi, Suriyeli sığınmacılara ilişkin toplumsal algının değerlendirilmesine yardımcı olacaktır. Bu amaçla, yöntemi yukarıda açıklandığı şekliyle, Suriyeli sığınmacılara ilişkin sosyal medya paylaşımları da, bu çalışma kapsamında incelenmiştir. Buna göre, sosyal medya üzerinde yapılan paylaşımların yıllara ve anahtar kelimelere göre dağılımları aşağıdaki şekildedir (Grafik 3.18):

Grafik 3.18. Sosyal Medya Paylaşımlarının Anahtar Kelime ve Yıllara Göre Dağılımları

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Grafik 3.18’de yer alan veriler incelendiğinde, Suriyeli sığınmacıların Türkiye’ye ilk defa giriş yaptıkları 2011 tarihinden itibaren 2012 yılının ortalarına kadar sosyal medya üzerinde çok fazla yer almadığı görülebilmektedir. Ancak, bir milyon sınırının aşıldığı 2014 yılı itibariyle, Suriyeli sığınmacılara ilişkin paylaşımlar artış göstermeye başlamakta, 2018 yılında da bu artışın büyük oranda devam ettiği görülebilmektedir.

Sosyal medya analizinde kullanılan anahtar kelimeler, haber analizlerinde oluşturulan temalarla birlikte değerlendirildiğinde, son derece ilginç bağlantı ve istatistikler ortaya çıkmaktadır. Örneğin, sınır geçişleri ve güvenliği temasında 34 adetle en fazla sayıda habere konu olan bayram ziyaretleri, 2014 yılının iki aylık döneminde 26, 2018 yılının iki aylık dönemindeyse 61 paylaşıma konu olmuştur. Bir başka ifadeyle yedi yıllık dönemde yapılan haber sayısının neredeyse iki katı kadar paylaşım, yalnızca 2018 yılının iki aylık döneminde yapılmıştır.

Benzer bir durum uyum teması altında değerlendirilen vatandaşlık konu başlığında da görülebilmektedir. Yedi yıllık dönemde 13 defa haber olan vatandaşlık konusu, sosyal medyadaysa 2014 yılında 10 defa, 2018 yılındaysa 34 defa olmak üzere toplam 44 defa paylaşım konusu olmuştur.

Sağlık ve eğitim temalarındaki paylaşımlar için de, yine haber sayılarından fazla olduğu sonucu çıkarılabilmektedir. Şöyle ki, yedi yıllık dönemde sırasıyla 18 ve 44 defa haber olan sağlık ve eğitim temaları, yine sırasıyla 51 ve 46 paylaşıma konu olmuştur.

Sosyal medya paylaşımları özelinde, başta suç ve asayiş konulu paylaşımlar olmak üzere, işsizlik ve sığınmacılar için yapılan harcamalar konulu paylaşımlar için de benzer yorumlar yapılabilecektir.

Sosyal medya paylaşımlarıyla ilgili bir diğer önemli husus, yapılan sosyal medya taramasının 2012, 2014 ve 2018 yıllarının sadece iki aylık dönemini kapsadığı gerçeğidir. Oysa haber analizleri, 2011 – 2018 yıllarını kapsayacak şekilde gün ölçeğinde yapılmıştır. Bu bağlamda, haber analizlerinde değerlendirilen temalar özelinde sosyal medya paylaşımları yeniden değerlendirildiğinde, haber sayılarının çok üzerinde sayılarda paylaşım yapıldığı yorumu yapılabilecektir. Nitekim Twitter

verilerine göre dünya çapında bir günde yapılan paylaşım sayısının 500 milyon olduğu değerlendirildiğinde⁴⁸ bu saptamanın doğruluğu da ortaya çıkmaktadır.

Grafik 3.18'e değerlendirmeye tabi tutulan paylaşımların içerikleri incelendiğindeyse, çok büyük oranda Suriyeli sığınmacılara karşı ve hükümet politikalarını eleştiren paylaşımlar olduğu görülmektedir. Ancak yapılan paylaşımların çoğunluğunun bireylerin kaynak göstermeden yayımladığı iddialar ve bu iddialarla ilgili diğer paylaşımlar olduğu değerlendirildiğinde, yapılan paylaşımların gerçek verilerle uyuşmadığı ifade edilebilecektir. Fakat bu durum, toplumda gelişen sığınmacı karşıtı tutumun bir göstergesi olarak değerlendirilmelidir.

Bu bakımdan, özellikle eğitim ve sağlık gibi temel kamu hizmetlerine ilişkin gerçek ve güncel verilerin yazılı ve grsel medyada fazla yer almamasına karşılık, Suriyeli sığınmacıların suç ve adli olaylarla ilişkilendirilerek haberleştirilmesinin; toplumda gelişen ayrımcılığın kaynağı ve göstergesi olarak değerlendirilmesi, burada değerlendirilen veriler dikkate alındığında, yanlış bir değerlendirme olmayacaktır.

⁴⁸ Türkiye Gazetesi, Twitter'ın kaç kullanıcısı var, günde kaç twit atlıyor, <http://www.turkiyegazetesi.com.tr/yasam/85218.aspx>, (20.08.2018)

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

GÖÇ YÖNETİMİNDE YENİ YAKLAŞIMLAR: KİTLESEL ZORUNLU GÖÇLERİN YÖNETİMİNDE AFET YÖNETİMİ STRATEJİSİ

Çalışmanın buraya kadar olan bölümleri, göç ve kitlesel zorunu göçlerle afet ve kriz kavramlarının kavramsal açımlarıyla birlikte; genel olarak göçlerin özel olaraksa kitlesel veya bireysel, fakat zorunlu bir şekilde gerçekleşen göçlerin hukuki altyapısı ve meydana getirdikleri toplumsal etki ve sonuçların örneklerle aktarılmasına ayrılmıştı. Bu bölüm ise çalışmanın başında sunulan hipotezlerin, aktarılan sonuçlar vasıtasıyla sınanmasına, sınamaya bağlı analiz ve değerlendirmelerle kitlesel zorunlu göçlerin yönetiminde afet yönetimi modelinin kullanımına ayrılmıştır.

1. BİRİNCİ HİPOTEZİN SINANMASINA İLİŞKİN BULGULAR

Hatırlanacağı üzere bu çalışma, aşağıda yer alan hipotezler üzerine hazırlanmıştır:

- H1.Kitlesel zorunlu göçler, göç alan ve veren toplumları etkileyerek her iki toplumda da olumlu ve olumsuz sonuçların ortaya çıkmasına ve özellikle göç alan toplumlarda olumsuz sonuçların yeniden üretilmesine neden olur.
- H2.Kitlesel zorunlu göçler bir afet türüdür ve kitlesel zorunlu göçlerin yönetiminde, modern afet yönetimi yöntem ve pratikleri kullanılabilir.

İki hipotez arasındaki ilişki dikkate alındığında; temelde kitlesel zorunlu göçlerin göç alan toplumlarda ortaya çıkarma potansiyeline sahip olduğu olumsuz sonuçlar üzerine odaklanan birinci hipotezin doğrulanması, bir yönetim modeline ilişkin olan ikinci hipotezin de varsayımsal olarak doğrulanabilmesine neden olacaktır. Bir başka ifadeyle ikinci hipotez, varsayımsal olarak öncelikle birinci hipotezin doğrulanabildiği durumlarda geçerli olabilecektir.

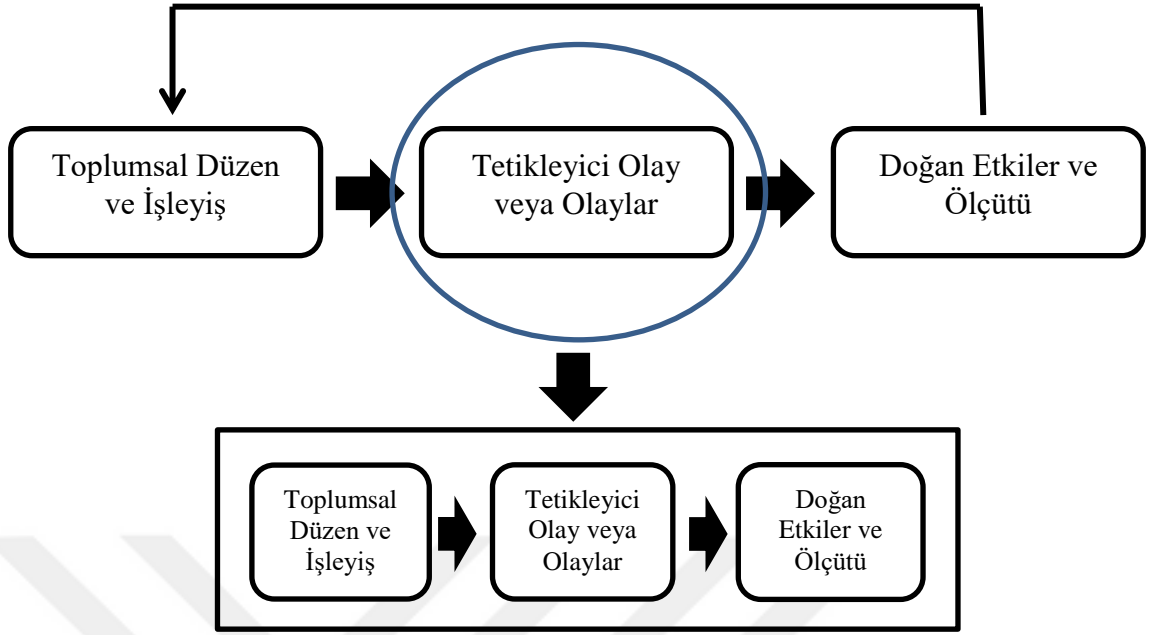
Çalışmanın afet ve kriz kavramlarına ilişkin hazırlanan bölümünde de ifade edildiği üzere afet, meydana gelen olayların doğurduğu olumsuz sonuçlar bütünü ekseninde sosyal bir olgu olarak tanımlanmaktaydı. Her ne kadar kavramsal

açıklamaların gelişim süreci içerisinde, farklı gerekçelere bağlı olarak açıklanmaya çalışılsa da afet kavramı, günümüzde doğrudan sosyal ve toplumsal yapının uğradığı her türlü yıkım ve kayıpla ilişkilendirilmekte ve ortaya çıkan bu yıkım ve kayıpların boyutuna bağlı bir şekilde afet olarak tanımlanmaktadır.

Afet kavramının açıklanmasına yönelik bu kavramsal yaklaşım, doğaldır ki bir olayın neticesinin afet olarak tanımlanmasına ilişkin sürecin, bir başka ifadeyle neden sonuç ilişkisinin de sosyal ve toplumsal bir ekseninde değerlendirilmesi sonucunu doğurmaktadır. Buna göre afetler, toplumsal kırılmalıkların bir sonucu olarak meydana gelmekte olup; fiziksel ve ekonomik faktörler kadar sosyal ve kültürel faktörlerin zarar görebilirliğiyle de doğrudan ilişkilidir. Bu ilişki, ani gelişen ve doğal kaynaklı olan deprem gibi olaylar ve sonuçlarında daha belirgin bir şekilde izlenebilmekteyken, yavaş gelişen ve etkileri zaman içerisinde ortaya çıkan kuraklık gibi durumlardaysa çok daha zor bir şekilde gözlemlenebilmektedir. Ancak her iki durum da, toplumun işleyişini ve düzenini sağlayan tüm faktörlerin, deprem veya kuraklık gibi bir tetikleyici olay sonucunda belirli bir ölçüde zarar görmesini tanımlar niteliktedir.

Bu bağlamda, buradaki üç aşamalı bağlantı, neden sonuç ilişkisi içerisinde yeniden değerlendirildiğinde; toplumsal düzen ve bu düzenin devamını sağlayan unsurlarla tetikleyici olay veya olayların neden bileşenini, ölçütüne göre afet olarak tanımlanabilecek neticelerin ise sonuç bileşenini oluşturduğu ifade edilebilecektir. Ancak, daha önce de ifade edildiği üzere doğan her olumsuz sonuç, afet olarak isimlendirilememektedir.

Bu ilişki hipotezler özelinde incelendiğine, kitlesel zorunlu göçlerin göç alan toplumlar üzerine olan etkilerinin neden kümesini, etkilerin ölçütünüse afet kümesini oluşturduğu görülmektedir. Ancak, söz konusu tetikleyicinin kendisi de, sosyal ve toplumsal bir durum veya eylemi ifade ettiğinde, aynı çözümleme yöntemi tetikleyici için de kullanılabilirliğinden, elde edilen kümeler bir döngüyle açıklanabilir hale gelmektedir. Buna göre neden kümesini oluşturan her öge, kendisinden daha büyük bir kümenin tetikleyicisi konumundadır (Şekil 4.1 ve Şekil 4.2).

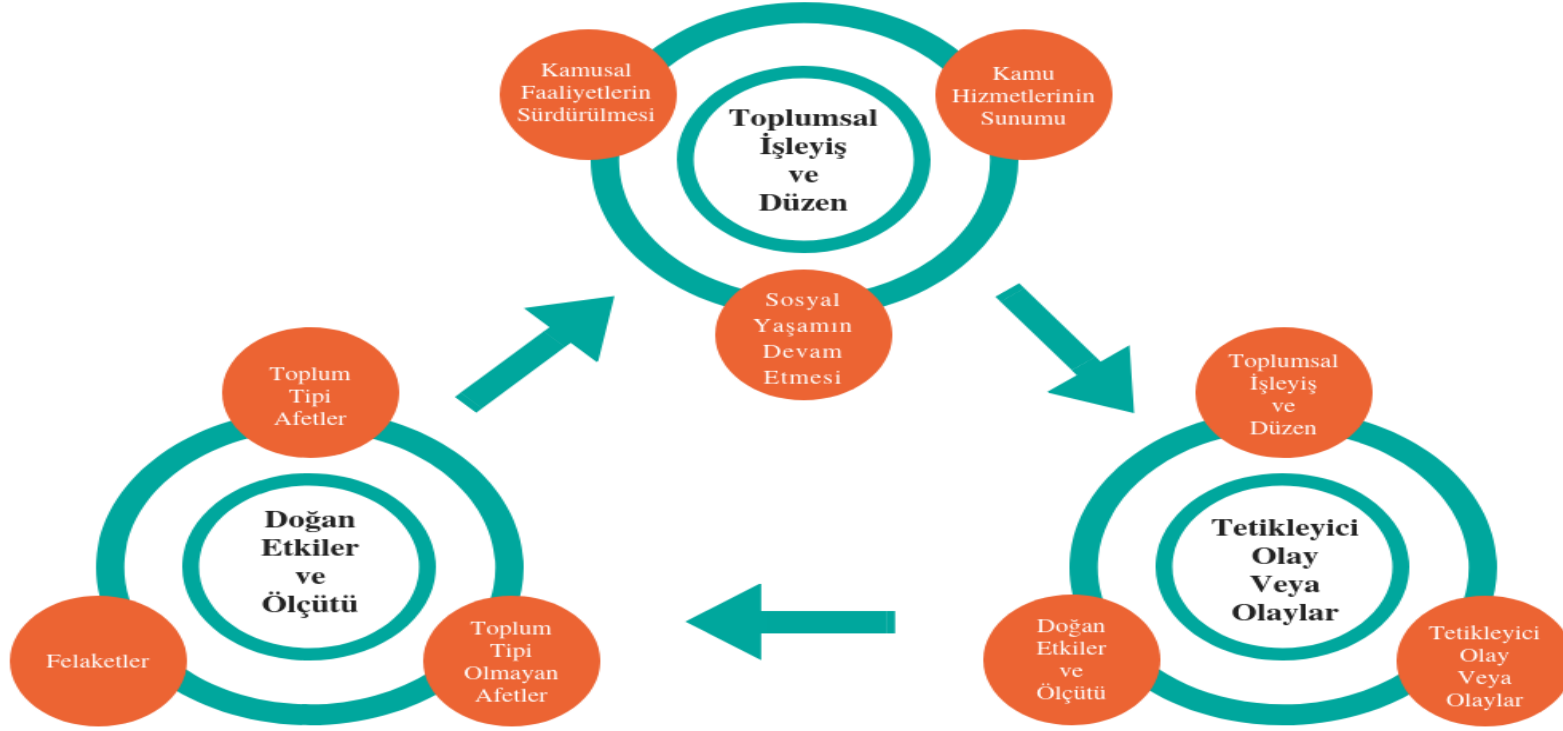
Şekil 4.1. Toplumsal Düzen, Tetikleyici Olay ve Sonuçlar Arasındaki İşleyiş

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Şekil 4.1 ve 4.2'nin de gösterdiği üzere, herhangi bir toplumun düzen ve işleyişine dışarıdan gelebilecek her müdahale, bahse konu toplumsal düzenin işleyişini etkileyerek onu, çeşitli ölçülerde gruplandırılabilir bir sonuçlar kümesine götürmekte; sonuçlar kümesi de bahse konu toplumun düzen ve işleyişine olan etkisi ölçütünde tanımlanarak esasen o toplumun düzen ve işleyişine olan etkiyi tanımlamaktadır.

Bu döngüsel ilişki, çalışma konusu bakımından incelendiğinde de benzer bir sonuca ulaşılacaktır. Buna göre, çalışma konusunun örneklem sahasını oluşturan Türkiye'deki Suriyeliler, bir kitlesel zorunlu göç vakası olarak, döngü içerisindeki "tetikleyici olay veya olaylar" kümesini oluşturmakta ve kitlesel olarak geldikleri Türkiye'deki toplumsal düzen üzerinde çeşitli ölçülerde etkiler doğurmaktadır.

Öte yandan, örneklem vaka olarak tetikleyici konumda buluna Suriyelilerin, kendileri de ayrı bir toplumsal yapı oluşturduklarından; kendi ülkelerinde yaşanan savaş ve çatışmalar da, kendi toplumsal düzenlerinin bozulmasına neden olacak sonuçları ortaya çıkarmıştır. Nitekim bu sonuçlar, kitlesel olarak ve zorunlu bir şekilde göç etmelerine neden olmuştur.

Şekil 4.2. Toplumsal Düzen, Tetikleyici Olay ve Etkiler Döngüsü

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Ancak çalışmanın başlığından da anlaşılacağı üzere, bu çalışmanın temel kurgusu kitlesel zorunlu göçlerin bir afet türü olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceği üzerinedir. Oluşturulan hipotezler de bu ekseninde yeniden değerlendirildiğinde, birinci hipotezin sınanması sonucunda elde edilecek bulguların, ikinci hipotezin çözümlenebilmesi amacıyla kullanılacağı anlaşılacaktır. Bir başka ifadeyle Şekil 4.2’de yer alan etki ve ölçüt kümesinin tanımlanabilmesi, öncelikle kitlesel zorunlu göçler sonucunda ortaya çıkan etkilerin ölçülebilmesiyle mümkün olacaktır.

Çalışmanın birinci hipotezi olan “Kitlesel zorunlu göçler, göç alan ve veren toplumları etkileyerek her iki toplumda da olumlu ve olumsuz sonuçların ortaya çıkmasına ve özellikle göç alan toplumlarda olumsuz sonuçların yeniden üretilmesine neden olur” ifadesinin içeriğinden de anlaşılacağı üzere bu hipotez, öncelikle göç eden ve göç alan toplumlar olmak üzere iki boyutlu bir şekilde çözümlenmelidir. Buna göre, kitlesel zorunlu göçlerin göç veren toplumlar üzerindeki etkileri birinci boyutu, göç alan toplumlar üzerindeki etkileri ise ikinci boyutu oluşturacaktır.

Kitlesel zorunlu göçlerin göç veren toplumlar üzerindeki etkileri, temelde göç eden toplumların, göç sırası ve sonrasında sosyal ve toplumsal durumlarını ifade etmektedir. Şöyle ki, zorunlu göç etme eylemini gerçekleştirenler, esasen göç veren toplumun kendisini oluşturmaktadır.

İncelenen tüm dönem ve durumlarda göç etmek, göç etme kararını veren birey veya toplulukların yaşamlarını sürdürebilmeleri açısından zorlu bir süreci ifade etmektedir. Hele ki bu durum, zorunlu bir nedene bağlı olarak ortaya çıkmışsa, sürecin zorluğu çok daha fazla olacaktır. Çalışmanın örneklem alanını oluşturan Türkiye’deki Suriyeliler açısından da yaşadıkları zorunlu göç sürecinin, zorlu bir süreç olduğu, yedi yıllık periyotta gözlemlenebilmektedir.

Hatırlanacağı üzere 2011 yılının Mart ayı itibarıyla Suriye’de başlayan gösteri ve protestolar, kısa bir süre içerisinde önce iç çatışmalara daha sonra da bir iç savaşa dönüşmüştür. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğinin 2018 yılı verilerine göre, yedi yıllık iç savaşın sonunda 5.6 milyon Suriyeli başka ülkelere göç etmek zorunda kalmış, 6.6 milyon Suriyeli ülke içerisinde yerinden edilmiş, 13.1 milyon Suriyeli temel ihtiyaçlardan yoksun kalmış ve 2.98 milyon Suriyeliye ulaşılması zor

veya kuşatma altındaki bölgelerde mahsur kalmış vaziyettedir⁴⁹. Ayrıca BBC'nin Suriye İnsan Hakları Gözlemevi kaynaklı haberine göre iç savaşta ölenlerin sayısı 2018 yılının Mart ayı itibariyle, 400 binin üzerindedir⁵⁰.

Yedi yıllık savaş sonucunda ortaya çıkan bu tablo, uluslararası camiayı da harekete geçirmiş ve sığınmacı konumunda bulunan 5.6 milyon Suriyeli için Birleşmiş Milletler öncülüğünde bir müdahale planı hazırlanmıştır. Bölgesel Mülteci ve Dayanıklılık⁵¹ Planı (3RP Regional Refugee&Resilience Plan) olarak bilinen planın son yayımlanan 2017 yılı raporuna göre Türkiye, Lübnan, Ürdün, Irak ve Mısır'a dağılmış bulunan sığınmacılar için yapılan çalışmaların mali boyutu aşağıdaki gibidir (3RP Regional Refugee&Resilience Plan 2017 Annual Report, sf. 6):

- i. Fon kuruluşları vasıtasıyla toplanan toplam fon miktarı 2.48 milyar ABD Doları olarak açıklanmıştır. Ancak bu miktar, ihtiyaç duyulan toplam miktarın sadece %54'ünü oluşturmaktadır.
- ii. Toplanan fonlar ülke ölçeğinde değerlendirildiğinde Mısır'a 52 milyon ABD Doları, Irak'a 104 milyon ABD Doları, Ürdün'e 680 milyon ABD Doları, Lübnan'a 1.103 milyon ABD Doları ve Türkiye'ye 494 milyon ABD Doları kaynak aktarılmıştır.
- iii. Fonlar harcama alanlarına göre değerlendirildiğindeyse, koruma çalışmalarına 306 milyon, gıda güvenliğine 577 milyon, eğitime 450 milyon, sağlık ve beslenmeye 197 milyon, temel ihtiyaçlara 370 milyon, barınmaya 75 milyon, temizlik ve hijyene 157 milyon, geçim ve sosyal kaynaşma çalışmalarınaysa 202 milyon ABD Doları kaynak aktarılmış durumdadır.

Yapılan bu kaynak aktarımları ve fon transferleri neticesinde, sektörel ölçekte yapılan çalışma örnekleriye aşağıda listelenmektedir (3RP Regional Refugee&Resilience Plan 2017 Annual Report, sf. 17-31):

⁴⁹ BMMYK, *Syrian Emergency*, <http://www.unhcr.org/syria-emergency.html> (10.08.2018)

⁵⁰ BBC, *Grafiklerle: Suriye'de 8. Yılına Giren Savaş*, <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-43414137> (10.08.2018)

⁵¹ Dayanıklılık (Resilience); yalnızca çoklu şok ve stresle baş edebilmeyi değil, ayrıca zaman içerisinde mevcut durumu pozitif anlamda dönüştürebilmeyi ve geliştirebilmeyi de kapsamaktadır. Bu bakımdan dayanıklılık, risk azaltmanın ötesinde birden fazla tehlike karşısında sistem performansını geliştirmeyi hedeflemektedir (United Nations, *Glossary of the Habitat III*, 2017:12) (Y.N.).

- i. 37.179 Suriyeli yeniden yerleştirme veya insani sığınma izni için başvuruda bulunmuştur,
- ii. 565.653 kadın ve erkek ebeveynlik programlarına katılmıştır,
- iii. 636.552 çocuk, çocuk koruma veya psikososyal destek programlarına katılmıştır,
- iv. 214.517 kişi cinsel ve cinsiyet temelli şiddet konusunda hizmet almıştır,
- v. 136.166 çocuk, uzman çocuk koruma desteği almıştır,
- vi. 2.002.708 birey, kampanyalardan faydalanarak yapılan çalışmalar hakkında bilgi sahibi olmuştur,
- vii. 2.746.069 birey gıda yardımı almıştır,
- viii. 12.722 birey gıda ve tarımsal geçim desteği almıştır,
- ix. 55.646 çocuğun okul öncesi eğitime, yaklaşık bir buçuk milyon çocuk eğitim sistemine kazandırılmıştır,
- x. 1371 genç mesleki eğitime kazandırılmıştır,
- xi. 3.951.720 çocuğa okul malzemeleri konusunda yardım yapılmıştır,
- xii. 2443 derslik, yeniden yapılmış veya tamir edilmiştir,
- xiii. 14.819 öğretmen ve eğitimciye teşvik verilmiştir,
- xiv. Birinci basamak sağlık kuruluşlarında 2.760.886 konsültasyon yapılmış, 175.417 hasta ikinci ve üçüncü basamak sağlık kuruluşlarına sevk edilmiştir,
- xv. 269 sağlık tesisine destek sağlanmış, 6405 sağlık personelinin eğitimleri karşılanmıştır,
- xvi. 816.174 çocuk aşılanmıştır,
- xvii. 152.689 hane ayni, 517.206 hane nakdi yardımlardan faydalanmıştır,
- xviii. Geçici barınma merkezlerinde 17.656, geçici barınma merkezleri dışındaysa 73.266 haneye barınma desteği verilmiştir,
- xix. 1.432.064 kişinin yeterli miktarda temiz suya ulaşması sağlanmıştır,
- xx. 30.337 kişinin iş bulması, 110.892 kişini de iş bulmak için gerekli niteliklerini geliştirecek eğitimlere katılmaları sağlanmıştır.

Uluslararası fon kaynaklarınca desteklenen ve yine uluslararası kuruluşlarca yürütölen bu faaliyetlerin, Türkiye’de yürütölen kısmı incelendiğindeyse, aşağıdaki

verilere ulaşılabilmektedir (3RP Regional Refugee&Resilience Plan 2017 Annual Report, sf. 37-39):

- i. 2205 koruma izleme görevi ve ziyaret gerçekleştirilmiş,
- ii. 118.021 özel ihtiyaç sahibi belirlenerek hkmete bildirilmiş,
- iii. Kampanyalar aracılığıyla 595.851 kişiye ulaşılarak kamusal farkındalığın arttırılması sağlanmış,
- iv. 48.257 kişiye hukuki destek sağlanmış,
- v. 205.749 çocuğun korunma ihtiyaı belirlenerek ilgili servislere yönlendirilmiş,
- vi. 63.703 ocuk uzmanlaştırılmış ocuk koruma hizmetinden faydalanmış,
- vii. 115.225 ocuk, ocuk koruma veya psikososyal destek programlarından faydalanmış,
- viii. 154.153 sığınmacı gıda yardımından faydalanmış,
- ix. 789 Suriyeli modern tarım teknolojileri konusunda eğitilmiş,
- x. 45.580 ocuk okul öncesi eğitime, yaklaşık 600.000 ocuk genel eğitime, 15.080 ğrenci yükseköğrenime kazandırılmış,
- xi. 1.657.775 Türkçe eğitim kitabı dağıtılmış,
- xii. Birinci basamak sağlık kuruluşlarında 455.025 konsültasyon yapılmış,
- xiii. 290 çevirmen tıbbi terminoloji konusunda eğitilmiş,
- xiv. 413.000 ocuk aşılanmış,
- xv. Akıl sağlığı ve psikososyal destek alanında 12.039 konsültasyon gerçekleştirilmiş,
- xvi. 1.739.44 kişi mali yardımlardan faydalanmış,
- xvii. 47 sosyal kaynaşma girişimi desteklenmiş,
- xviii. 18.303 sığınmacı/bölgede yaşayan Türk teknik ve mesleki eğitimden faydalanmış, 943 sığınmacı/bölgede yaşayan Türk girişimcilik desteğinden faydalanmış,
- xix. 1487 sığınmacı/bölgede yaşayan Türk işe yerleştirilmiş,
- xx. 2180 sığınmacı/bölgede yaşayan Türk kendi işlerini kurmuştur.

Gerek Türkiye’de gerekse diğer ülkelerde Suriyeli sığınmacılar için yrtlen tüm bu çalışmalar, bir savaşın bir toplum üzerinde doğurabileceği kitlesel sonuçları açık

bir şekilde göstermektedir. Ülkelerindeki savaştan kaçarak çevre ülkelere sığınan Suriyelilerin bozulan toplumsal düzeni, yapılan yardımlar vasıtasıyla az da olsa düzeltilmeye ve sığınmacıların yaşamsal ihtiyaçları çeşitli uygulama ve yardımlarla karşılanmaya çalışılmaktadır.

Hatırlanacağı üzere zorunlu göçler, insanların temel ihtiyaçlarının karşılanmadığı veya karşılanamadığı yerlerden ayrılarak daha güvenli olduğunu düşündükleri yerlere gitmelerini ifade etmekteydi. Nitekim Suriyeliler için de, yukarıda açıklandığı üzere temel ve yaşamsal ihtiyaçların kendi toplumsal düzenleri içerisinde karşılanamıyor olması, toplumsal ve sosyal düzenin bozulmuş olduğunun da göstergesidir. Bu gösterge çalışma konusu bağlamında değerlendirildiğinde, kitlesel zorunlu göçün, göç eden toplum açısından toplum tipi bir afet durumunu ortaya çıkardığı ifade edilebilecektir.

Her ne kadar bu değerlendirmeye birinci hipotezin birinci boyutu için ulaşılan bu sonuç, tahmin edilebilecek bir sonuç olsa da doğru bir çözümleme için; aynı göçün, hipotezin ikinci boyutunu oluşturan göç alan toplumlar üzerindeki etkilerinin de değerlendirilmesi gerekecektir.

Hatırlanacağı üzere genel olarak toplumların göçmenlere bakışı, hangi koşullar altında göç etmiş olurlarsa olsunlar, tepkisel özellikler sergilemekteydi. Bu tepkiler de çoğunlukla, ülkeye gelen göçmenlerin sağlık sorunları ve suçla ilişkilendirilmesinden, göçmenlerin yerel halkın iş imkanlarını ellerinden almasından ve yerel halka sunulması gereken hizmetler üzerinde yük oluşturmalarından ileri gelmekteydi.

Suriyeli sığınmacılar açısından da Türk toplumu için benzer bir profil çıkartılabiliyor olmakla birlikte, sayılan etkilerin somutlaştırılarak bu çalışmanın örneklem sahasını oluşturan alan ve hizmetlerdeki Suriyeli etkisinin gösterilmesi, birinci hipotezin ikinci boyutuyla çözümlenebilmesine yardımcı olacaktır. Bu amaçla, ilgili ve alan ve hizmetlere ilişkin nicel ve nitel değerler, uluslararası verilerin de yardımıyla karşılaştırılacaktır.

Zorunlu göçmenlerin veya sığınmacıların eğitim, sağlık ve suçla olumsuz anlamda ilişkilendirilmesi, dünya genelinde sıkça gözlemlenmektedir. Bu bakımdan, Türkiye'deki Suriyelilerin de Türkiye'deki eğitim ve sağlık hizmetleriyle suç oranları üzerinde olumsuz bir etki oluşturduğu düşünülebilecektir. Ancak, gerek ilgili alt başlıklarda gösterilen veriler, gerekse Türkiye'nin bu alanlardaki uluslararası konumu,

bahse konu olumsuzlukların yalnızca Suriyelilerle bağdaştırılmayacağını göstermektedir.

Örneğin, suç ve güvenlik alanına ilişkin olarak, İçişleri Bakanlığının yapmış olduğu açıklamalar ve Türkiye Adalet İstatistikleri, Suriyelilerin suça karışma oranlarının görece düşük olduğunu göstermektedir. İçişleri Bakanlığının Temmuz 2017 tarihli açıklamasına göre, Türkiye'deki Suriyelilerin asayiş olaylarına karışma oranı %1.32 olarak hesaplanmış; Suriyelilerin karıştıkları olaylar türlerine göre ayrıldığında %61 ile en yüksek oranın belgede sahtecilik olduğu ortaya çıkmıştı. Yine Türkiye Adalet İstatistiklerine göre, genel olarak Türkiye'deki yabancıların suça karışma oranı %0.51 olarak açıklanmıştı.

Her ne kadar haber ve medya analizlerinde edinilen bulgular Suriyelileri en çok suç ve asayiş olaylarıyla ilişkili gösteriyor olsa da, suç ve adli olaylar temalı 375 haberde Suriyelilerin, çoğunlukla mağdur (86 haber) veya maktül (136 haber) olduğu görülmektedir. Bu bakımdan, yetkili makamların verileri de dikkate alındığında, Türkiye'deki suç ve asayiş olaylarının artışı için tek sorumlu olarak Suriyelileri göstermek, mümkün olmayacaktır. Ancak, suç ve güvenlikle ilgili alt başlıkta da ifade edildiği üzere, Suriyelilerin Türkiye'ye giriş yapmaya başladıkları 2011 yılından 2017 yılına kadar olan altı yıllık periyodun ikinci üç yıllık döneminde, suç ve asayiş olaylarında görülen dört kat artış ve bu artışın toplumsal yansımaları; özellikle düşündürücü olarak değerlendirilmelidir.

Türkiye'deki Suriyeliler sağlık ve sağlık hizmetlerine etki bakımından değerlendirildiğinde de, ulusal ölçüğe yayılmış kapsamlı olumsuz örnekler gözlemlenmemektedir. Hatırlanacağı üzere Suriyelilerle sağlık alanında ilişkilendirilen olumsuzluklar, genel olarak bulaşıcı hastalıklara neden oldukları ve sağlık hizmetine yük getirdikleri yönündeydi. Ancak Sağlık Bakanlığı verileri incelendiğinde, bulaşıcı hastalıklarla ilgili iddialardan yalnızca kızamık vakalarının artışıyla ilgili verilerin doğruluk payının bulunduğunu görülebilmektedir.

Sağlık Bakanlığı enfeksiyon hastalıkları verilerine göre, 2002 yılında 7810 olan yerli kızamık vakası sayısı, 2012 yılında 312 vakaya düşmüşken, 2013 yılında 6731 vakaya yükselmiştir. Ancak takip eden yıllarda düşüş eğilimi gösteren vaka sayıları, en son 2016 yılında sıfır olarak kaydedilmiştir. Aynı dönemde yabancı vaka sayıları da artış göstermiş, 2012 yılında 31 olan yabancı kızamık vakası sayısı 2013 yılında 674'e

yükselmiş ve hemen ardından 2014 yılında 114'e, 2016 yılındaysa 9'a düşmüştür. Kızamık vakaları, 100.000 nüfusta görülme sıklığı açısından değerlendirildiğinde de, 2013 yılında 100.000'de 9.7 olarak açıklanmış, fakat takip eden 2014 yılında 0.7'ye, 2015 yılında 0.4'e ve 2016 yılındaysa 0.01'e düşmüştür. Kızamık vakalarının 100.000 nüfusta görülme sıklığı, Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Bölgesi ve Avrupa Birliği değerleriyle karşılaştırıldığında da, 2015 yılı için Türkiye'de kızamık vakalarının daha az görüldüğü ifade edilebilmektedir. Nitekim aynı yıl içerisinde Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Bölgesinde kızamık vakalarının görülme sıklığı 100.000'de 4.5 olarak, Avrupa Birliği'nde ise 0.8 olarak gerçekleşmiştir. Diğer enfeksiyon hastalıkları olan AIDS, tüberküloz ve sıtma vakalarında artış eğilimi görülmemektedir (Sağlık Bakanlığı, 2016:33-34).

Suriyelilerin sağlık hizmetlerine yük getirdikleri değerlendirmesi, sağlık kuruluşlarının kalabalıklaşması ve sağlık personelinin iş yükünün artması ekseninde incelendiğinde, Sağlık Bakanlığı hekime müracaat verilerinin de bu iddiayı doğruladığı görülmektedir. Buna göre birinci basamak sağlık kuruluşları için 2002 yılında 235.137.151 hekim müracaatı gerçekleşmişken bu sayı, 2016 yılında 215.990.739'a düşmüştür. Ancak, ikinci ve üçüncü basamak sağlık kuruluşlarında gerçekleşen hekim müracaatları da dikkate alındığında, 2012 yılında tüm basamaklarda toplam 621.786.297 olan müracaat sayısı, 2016 yılında 685.709.179'a yükselmiştir (Sağlık Bakanlığı, 2016:143).

Ancak hekime müracaat sayıları, kişi başı ortalamalar üzerinden değerlendirildiğinde, Suriyelilerin yoğun olarak buldukları bölgelerdeki hekim müracaatlarının, Türkiye ortalamasının altında kaldığı görülmektedir. Buna göre, birinci basamak sağlık kuruluşları için 2002 yılında 1.1 olan Türkiye ortalaması, 2016 yılında 2.7'ye yükselmiş; Suriyelilerin yoğun olarak bulunduğu Güneydoğu Anadolu Bölgesi ve İstanbul gibi bölge ve illerde kişi başı ortalama hekim müracaatları 2016 için sırasıyla 2.1 ve 2.4 olarak gerçekleşmiştir. Benzer bir durum ikinci ve üçüncü basamak sağlık kuruluşları için de geçerlidir. Güneydoğu Anadolu ve İstanbul sırasıyla 5.6 ve 5.8 ortalama ile 2016 yılında 5.9 olarak hesaplanan Türkiye ortalamasının altında kalmıştır (Sağlık Bakanlığı, 2016:148-149).

Suriyelilerin sağlık hizmetlerine yük getirdiği değerlendirilmesi, kişi başına doktor sayıları ve yıllara göre yapılan sağlık harcamaları ekseninde değerlendirildiğinde de, bahse konu iddianın gerçeklik payı bulunmadığına ilişkin verilere ulaşılmaktadır.

Türkiye’de 1000 kişi başına düşen doktor sayıları ve yıllara göre yapılan sağlık harcamaları OECD verileri kullanılarak analiz edildiğinde, 2010 – 2016 yılları arasındaki değişimlerin çok büyük farklarla gerçekleşmediği; kişi başına doktor sayısının artışı, sağlık harcamalarının ise düşüş eğiliminde olduğu gözlemlenmektedir. Buna göre, Türkiye’de 2010 yılında 1000 kişi için 1,69 doktor bulunmaktayken bu ortalama 2016 yılında 1,83’e yükselmiştir (OECD Sağlık Kaynakları İstatistikleri)⁵². 2010 yılında Türkiye’nin toplam sağlık harcamasının gayri safi yurtiçi hasılaya oranı %5.05’ken bu oran 2016 yılında %4.31’e düşmüştür (OECD Sağlık Harcama İstatistikleri)⁵³.

Sağlık Bakanlığı ve OECD verilerinin de gösterdiği üzere, Suriyelilerin Türkiye’ye gelişleri sonucunda, Türkiye’nin sağlık hizmeti sunumunda, genel göçmen karşıtı profilin ifade ettiği üzere belirgin bir düşüş gözlemlenmemiştir. Bununla birlikte, özellikle OECD verileri dikkate alındığında Türkiye’nin, doktor sayısı ve sağlık harcamaları alanlarında, zaten OECD ülkeleri arasında en kötü durumdaki ülke olduğu düşünüldüğünde, sağlık hizmeti sunumunda yaşanan problemlerin Suriyeli sığınmacılarla bir bağının kurulması mümkün gözükmemektedir. Bu bağlamda, hizmetin Suriyeli sığınmacılara götürülmesi sürecinde yaşanan ve Türk Tabipler Birliği tarafında tespit edilen sorunlar saklı kalmakla birlikte, Suriyelilerin Türkiye’nin sağlık sistemi üzerinde olumsuz bir etkiye sahip olduğu iddia edilemeyecektir.

Türkiye’deki Suriyeliler, eğitim faaliyetlerine etkiler açısından değerlendirildiğinde de, benzer sonuçlara ulaşılabilir. Şöyle ki, Milli Eğitim Bakanlığı verilerine göre belirli sayıda Suriyeli sığınmacının eğitim hayatına devam edebiliyor olması, öncelikle Türkiye’de eğitim hizmetinde Suriyeliler kaynaklı aksaklıkların bulunmadığının da bir göstergesi olarak değerlendirilmelidir. Ancak söz konusu durum, eğitim faaliyetlerinin toplumsal yapıya dönük fonksiyonları dikkate

⁵² OECD Sağlık Kaynakları İstatistikleri, <https://data.oecd.org/healthres/doctors.htm#indicator-chart>, (11.08.2018)

⁵³ OECD Sağlık Harcama İstatistikleri, <https://data.oecd.org/healthres/health-spending.htm#indicator-chart>, (11.08.2018)

alındığında; yürütülen hizmetlerden ziyade yürütülemeyen veya yürütülmeyen hizmetlerin daha önemli olduğu, açıktır.

Şöyle ki, hatırlanacağı üzere Milli Eğitim Bakanlığınca, 2017-2018 eğitim öğretim yılı itibariyle okullaşamayan Suriyeli sığınmacının oranı yaklaşık %40 olarak açıklanmıştı. Yine, Türkçe kurslarıyla mesleki ve teknik kurslara katılan Suriyeli sığınmacıların sayısının, toplam sığınmacı sayısına oranla çok düşük seviyelerde kaldığı Milli Eğitim Bakanlığı verileriyle gösterilmekteydi. Bu durum, Türkiye'ye uyum sağlaması planlanan üç buçuk milyonluk bir nüfusun, uyum sağlayabilme anlamında ciddi sorunlar doğurma potansiyeline sahip olduğunu da göstermektedir. Nitekim, herhangi bir şekilde Türk eğitim ve öğretim sistemi içerisinde yer almayan, mesleki ve teknik beceri kazanmayan veya mevcut becerilerini arttırmayan ve en önemlisi Türkçe öğrenmeyen bu nüfus, uzun dönemde Türk toplumsal yapısı için olumsuz etkiler doğurabilecektir.

Sağlık hizmetine benzer şekilde, eğitim hizmetinin sunumu için de OECD verileri kullanılarak bir analiz yapıldığında, Türkiye'deki temel eğitim harcamalarının gayri safi yurtiçi hasılaya oranının 2012 yılında %1.15, 2013 yılında %1.14, 2014 yılındaysa %1.22'yle dengeli bir seyir izlediği gözlemlenmektedir (OECD, Eğitim Finansmanı İstatistikleri)⁵⁴. Yine öğretmen öğrenci sayıları açısından bir karşılaştırma yapıldığında, 2012 yılında bir öğretmene karşılık 20.12 öğrenci bulunuyorken bu sayı 2015 yılında 18.40'a gerilemiştir (Dünya Bankası, Eğitim İstatistikleri)⁵⁵.

Türkiye'deki Suriyeliler çalışma hayatına katılım anlamında değerlendirildiğinde de, Türk toplumunda yaratılan Suriyelilerin Türk vatandaşlarının işlerini ellerinden aldığı algısının, her durumda gerçeği yansıtmadığı görülebilmektedir. Nitekim, çalışmanın ilgili kısmında Türk işgücü istihdamının özellikle kayıt dışı ekonomide olumsuz bir şekilde etkilendiği belirtilmiş, ek olarak Dünya Bankası verilerine göre kayıt dışı sektörde istihdam edilen her 10 Suriyeliye karşılık 3 Türk vatandaşının kayıtlı sektörlerde çalışma hayatına katıldığı ifade edilmişti. Ayrıca, Türk Tabipler Birliği raporuna göre Suriyelilerin, hem işveren, hem esnaf ve zanaatkar ve

⁵⁴ OECD Eğitim Finansmanı İstatistikleri, <https://data.oecd.org/eduresource/education-spending.htm#indicator-chart>, (10.08.2018)

⁵⁵ Dünya Bankası Eğitim İstatistikleri, <https://data.worldbank.org/indicator/SE.PRM.ENRL.TC.ZS?locations=TR&view=chart>, (10.08.2018)

hem de işçi olarak çalışma hayatına katıldığı tespitine yer verilmiş, bu bağlamda Suriyeli girişimcilerin aynı zamanda istihdam yaratma kapasitesine de değinilmiştir.

Bilindiği üzere Türkiye ekonomisi, kırılgan bir yapıya sahiptir. Bu nedenle, özellikle enflasyon ve işsizlik rakamlarında son sekiz yılda gerçekleşen her olumsuzluğu Suriyelilerle açıklamaya çalışmak, ekonomik göstergeler açısından doğru bir yaklaşım olmayacaktır.

Türkiye'deki Suriyelilerin durumu, mali açıdan değerlendirildiğindeyse, yukarıda gösterilen harcama değerlerinden de anlaşılacağı üzere, ciddi miktarlarda harcama yapılmış durumda olup, yapılan bu harcamaların büyük bir kısmının, eğitim ve sağlık harcamaları gibi, esasen Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası anlaşmalar ve insancıl hukuk kuralları çerçevesinde, kendisine sığınanlara sunmakla mükellef olduğu hizmet kalemlerine harcandığı görülmektedir. Ancak yapılan bu harcamaların, uluslararası göstergeler ışığında gittikçe fakirleşen Türk vatandaşlarının tepkisini çekmesinin de, mevcut ekonomik koşullar altında normal bir tepki olarak değerlendirilmesi gerekecektir.

Buraya kadar sunulan veriler ve yapılan değerlendirmeler göstermektedir ki, Suriyelilerin ülkelerindeki iç savaştan kaçarak başta Türkiye olmak üzere komşu ve çevre ülkelere sığınmaları, göç alan toplumlar açısından değerlendirildiğinde, bilinen ve klasik anlamda afet tanımına uymamaktadır. Şöyle ki, hatırlanacağı üzere temel argümanı bir olay nedeniyle toplumsal faaliyetlerin ve ilişkilerin kesintiye uğraması veya durdurulması olarak açıklanan afet kavramı, Türkiye'deki örneklenen faaliyetlerin sürdürülebilmesi ve kamu hizmeti sunumuna devam edilebilmesi açısından değerlendirildiğinde, Suriyelilerin Türkiye'ye kitlesel ve zorunlu göçünün, afet kategorisi içerisinde bulunmadığı ifade edilebilecektir. Bu bakımdan çalışmanın birinci hipotezi, göç alan toplumlar açısından doğrulanmamaktadır.

Ancak, 2011 yılından bugüne Türkiye'de bulunan Suriyelilerin demografik yapısı, Türk toplumuyla yedi yıl içerisinde kurdukları ilişkiler, Suriye'deki iç savaşın sürmesi ve evrensel göç dinamikleri dikkate alındığında; mevcut kitlesel göç hareketinin Türkiye açısından "afet sonucunu yaratma potansiyeli bulunan bir kriz durumu" olduğu ifade edilebilecektir. Nitekim, hatırlanacağı üzere sosyolojik anlamda afet kavramı, yıkıcı bir şekilde sonuçlanan kriz durumlarını tanımlamak için de

kullanılmaktaydı. Türkiye’deki Suriyelilerin durumunun da, bu kapsama uygun olduğu, buraya kadar ifade edilenlerden anlaşılabilir.

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü’nün ilgili kısımda gösterilen verileri, Türkiye’deki Suriyelilerin Türkiye nüfusuna oranının %4,43 olduğunu göstermektedir. Çoğunluğu Türkiye’nin tüm illerinde yerleşik vaziyette bulunan bu nüfus, günlük yaşam içerisinde hayatını sürdürmeye çalışmaktadır. Ancak, özellikle toplumsal algıya ilişkin haber ve sosyal medya analizleri göstermektedir ki, 2011 yılında misafirlik eksenine tanımlanan Türkler ve Suriyeliler arasındaki ilişki, gittikçe Suriyeli karşıtı bir nefret söylemine dönüşmektedir. Her ne kadar, yapılan araştırmalar ve resmi kurumların verileri, Suriyelilere ilişkin toplumsal algının, gerçek verilere dayanmadığını gösterse de, Türk toplumunun içerisinde bulunduğu sosyal, psikolojik, politik ve ekonomik koşullar, Türk toplumunu kendisine bir “günah keçisi” bulmaya yönlendirmektedir. Bu bakımdan, Türkler ve Suriyeliler arasında orta ve uzun vadede ayrımcı söylemlerin büyüterek ırkçı çatışmalara dönüşmemesi için, mevcut kriz durumunun toplumsal uyum ve toplumsal güvenlik ekseninde incelenmesi ve somut çözüm önerilerinin uzun dönemli bir program dahilinde hayata geçirilmesi gerekecektir. Bu durum, çalışma konusu bağlamında değerlendirildiğinde, ikinci hipotezin sınanmasıyla yakından ilgili olup; takip eden bölümde tartışılmaktadır.

2. İKİNCİ HİPOTEZİN SINANMASINA İLİŞKİN BULGULAR

Daha önce de ifade edildiği üzere, çalışmanın hipotezleri arasındaki ilişki; ikinci hipotezin doğrulanmasının varsayımsal olarak birinci hipotezin doğrulanmasına bağlı olduğu belirtilmişti. Ancak, ulaşılan veriler kitlesel zorunlu göçlerin bir afet türü olarak değerlendirilemeyeceğini, ancak afet sonucunu yaratma potansiyeline sahip bir kriz durumunu oluşturduğunu göstermişti. Bu bulgu, doğal sonuç olarak ikinci hipotezin doğrulanamayacağını gösteriyor olsa da, bir kriz durumu olarak kitlesel zorunlu göçler, yönetim bilimi pratikleri açısından değerlendirildiğinde ikinci hipotez, doğrulanabilmektedir.

Şöyle ki afet yönetimi, özel bir yönetim uygulaması olarak, yalnızca afet durumlarına ilişkin bir yönetim modeli olarak değerlendirilmemelidir. En öz tanımıyla, tüm kaynakların ortak bir amaç için kullanıldığı bir yönetim modeli olan afet yönetimi

ve sahip olduğu pratikler, bir kriz durumu olarak nitelendirilen kitlesel zorunlu göçlerin yönetiminde de kullanılabilme kapasitesine sahiptir.

Afet yönetimi kavramı, “afetlerin önlenmesi ve zararlarının azaltılması amacıyla, bir afet olayının zarar azaltma, hazırlıklı olma, müdahale ve iyileştirme gibi dört ana ve diğ er ara aşamalarında yapılması gereken faaliyetlerin, planlanması, yönlendirilmesi, desteklenmesi, koordine edilmesi ve uygulanması için toplumun tüm kurum ve kuruluşları ile kaynaklarının bu amaç doğrultusunda kullanılmasını gerektiren çok aktörlü, çok disiplinli ve çok kapsamlı ve kompleks bir yönetim şekli” (Ergünay, 2005:10) olarak tanımlanmaktadır. Kadioğlu’na (2011:48) göre afet yönetimi, “afet sonucunu doğ urabilecek olayların önlenmesi veya zararlarının azaltılması amacıyla, afetlere hazırlık ve onların olası risk ve zararların azaltılması ile birlikte afetlerden sonra müdahale etme ve iyileştirme gibi çalışmaların tümünde yapılması gereken çalışmaların, toplumun tüm kesimlerini kapsayacak şekilde planlanması, yönlendirilmesi, desteklenmesi, koordine edilmesi, gerekli mevzuat ve kurumsal yapılanmaların oluşturulması veya yeniden düzenlenmesi ve etkin ve verimli bir uygulamanın sağ lanabilmesi için toplumun tüm kurum ve kuruluşlarıyla, kaynaklarının bu ortak amaçlar doğrultusunda yönetilmesi” şeklinde tanımlanmaktadır.

Birbirine yakın olan bu tanımlar, ideal bir yönetim modelinde olması gerektiği gibi, doğru planlamayı, kaynakların koordinasyonunu ve doğru uygulamaları odak noktalarına almaktadır. Sahip olduğu bu özellikler de afet yönetimi ve onun uygulamalarını, kitlesel zorunlu göçlerin yönetiminde uygun bir araç haline getirmektedir.

Genel olarak göç yönetimi uygulamaları, göçlerin tür ve şekillerine göre değiş iklik göstermektedir. Buna göre göçün gönüllü veya zorunlu bir şekilde gerçekleş mesi, göçün planlı bir şekilde devletler tarafından regüle edilip edilmemesi, kitlesel veya bireysel olması gibi etmenler; göç alan toplumlar açısından göç yönetimi uygulamalarını yönlendirmektedir.

Özellikle II. Dünya Savaşı sonrası dönemden başlayarak, 2000’li yılları da kapsayacak şekilde değerlendirildiğinde, göç yönetiminin; ekonomik temelli ve planlı bir şekilde organize edilen işçi sistemlerinden, uluslararası göç hareketlerini ve göçmenleri kontrol etmek amaçlı uygulamalara kadar geniş bir yelpazede geliştirilen politikaların bir aracı olarak kullanıldığı görülebilmektedir.

Savaş sonrası dönemin ilk periyodu olarak kabul edilebilecek 1945 – 1973 (Petrol Krizi) yılları arasındaki dönem, göçün, ekonomik ve kalkınma temelinde kurgulanarak işçi göçü şeklinde az gelişmiş ülkelere Batı Avrupa, Kuzey Amerika ve Avustralya'ya yöneldiği bir dönemi işaret etmektedir. Misafir işçi sistemleri, sömürge işçilerinin eski sömürgeci ülkelere göçü ve Kuzey Amerika ve Avustralya'ya yönelen kalıcı göç olmak üzere üç ana göç türüyle özdeşleştirilebilecek bu dönemde, göç hareketlerinde emek faktörünün ve ekonomik motivasyonun ön plana çıktığı görülmektedir (Castles ve Miller, 2008:95-96).

Petrol Krizi sonrası dönemde gelişmiş ülkelere yönelen göç hareketleri içerisinde, özellikle yasadışı göçlerde meydana gelen artışlar; önceki dönemin planlı göç sürecinin, kontrollü bir göç sürecine dönüşmesine neden olmuştur. Bu kapsamda işverenlere karşı yaptırım programları, yasallaştırma ve af uygulamaları, geçici yabancı işçi kabul programları, sığınma politikaları, insan kaçakçılığı ve insan ticaretine karşı önlemler ve sürdürülebilir kalkınma yoluyla yasadışı göçü önlemeyi amaçlayan bölgesel entegrasyon stratejileri oluşturularak; ekonomik ve siyasal amaçlı ulusal göç kontrol politikalarından uluslararası göç yönetim stratejilerine geçiş yaşanmıştır (Castles ve Miller, 2008:131).

II. Dünya Savaşı sonrası dönemden itibaren yaşanan bu göç süreci, pek çok ülkede kültürel farklılıkların artmasına ve yeni etnik grup ve azınlıkların ortaya çıkmasına neden olmuş; bu azınlık grupların belirli bölgelerde yerleşmeleri, çeşitli isimler altında örgütlenmeleri ve günlük hayat içerisinde dil ve kültürel özelliklerini göstermeleri onları daha görünür kılmıştır. Ülke nüfusları içerisinde artan bu göçmen oluşumlar sonucunda devletler, göç, yerleşim, vatandaşlık ve kültürel çoğulculukla ilgili politikalar üretmeye başlamışlardır. Üretilen bu politikalar, politikayı üreten ülkenin göç olgusu ve göçmene karşı duruşuna bağlı olarak değişiklik göstermektedir. Örneğin ABD, Kanada ve Avustralya gibi klasik göç ülkeleri, aile birleşimlerini ve sürekli yerleşimleri destekleyerek göçmenleri geleceğin vatandaşları olarak değerlendirmekteyken; geçmiş dönemin sömürgeci ülkelerinden Fransa, İngiltere ve Hollanda gibi ülkeler göç politikalarında, sömürge ülkelerinden gelenlerle gelmeyenler ayırımına başvurmuş; misafir işçi modelini uygulayan Almanya, Avusturya ve İsviçre gibi ülkelerse aile birleşmeleri, yerleşme ve vatandaşlık konularında göçmenlere son derece olumsuz yaklaşmışlardır (Castles ve Miller, 2008:323-325).

Devletlerin göç ve göçmene bakış açılarını da simgeleyen göç politikaları, göçmenlerin buldukları ülkelerdeki sosyal, kültürel ve ekonomik durumlarını da doğrudan etkilemektedir. Buna göre göç politikaları, göçmenleri geçici işçi statüsünde tutmak amacıyla kurgulandığında göçmenlerin, ayrımcı koşullarla karşılaşmaları, suçlanmaları ve ulusal güvenlik ve bütünlük açısından bir tehdit unsuru oluşturduklarının iddia edilmesi beklenebilir. Kısa süreli birer misafir olarak algılanan göçmenlerin çatışmacı bir şekilde gruplaşması ve içerisinde buldukları toplumun bir parçası olamaması, onları marjinalleşmeye itmektir. Buna karşılık, kalıcı göçün kabul edildiği ve göçmenlerin güvenli bir statü sahibi olarak tüm haklardan faydalandığı ülkelerde göçmenler, toplumun bir parçası olarak yaşamlarını sürdürebilmektedir. Bu bağlamda, nedeni ne olursa olsun göç ve göçmen gerçeğini kabul etmeyen politika ve uygulamalar, göç alan ülkeler içerisinde ayrımcılık, ırkçılık ve göçmenlerin marjinalleşmesine yol açarken; göçmenlerin varlığını kabul ederek onları toplumun eşit bireyleri olarak kabul eden politikalar toplumsal çatışmanın önüne geçecektir (Castles ve Miller, 2008:328-329; 366).

Bu realitenin, zorunlu nedenlere bağlı olarak kitlesel bir şekilde başka bir ülkeye sığınan topluluklar için de geçerli olduğu düşünülmelidir. Nitekim, zorunlu nedenler dolayısıyla da olsa sığınmacılar, buldukları ülkede geçirdikleri zamanın artmasına bağlı olarak yeniden sosyal yaşama adapte olarak buldukları toplumun bir parçası olmaya çalışmaktadır.

Kitlesel zorunlu göçmenlerin durumu, bu çalışmanın örneklem alanı olan Türkiye'deki Suriyeliler açısından değerlendirildiğinde de varılan sonuç, doğru uyum politikalarının oluşturulması ve uygulanması olmaktadır. Her ne kadar mülteci hukuku, mülteci ve sığınmacı sorununa uyum veya entegrasyonla birlikte farklı çözüm yolları⁵⁶ öneriyor olsa da; uzayan sığınma süresi geri dönüş ihtimalini azaltırken kalıcılığı arttırmaktadır.

Nitekim, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı'nın 2017 yılında hazırladığı bir araştırmaya göre de Türkiye'deki Suriyelilerin %41'i Türkiye'de bulunan Suriyelilerin yarısının kalıcı olduğunu düşünmekte; %21'i Türkiye'deki sosyal hayata uyum sağlayamadığını ifade etmekte; % 44'ü kültür farklılığının, % 40'ı sosyal hayata ilişkin farklılıkların, % 29'u ahlaki farklılıkların, % 18'i dini yaşama ilişkin

⁵⁶ Gelinek ülkeye gönüllü geri dönüş, üçüncü bir ülkeye yerleştirme ve vatandaşlık, diğer çözüm yollarıdır (Y.N.).

farklılıkların, % 60'ı savaşın yarattığı psikolojinin ve % 72'si ise maddi yetersizliklerin uyum sağlamanın önünde engel teşkil ettiğini düşünmekte; % 33'ü kendilerini topluma ait hissetmediklerini belirtmekte; % 41'i konut fiyatlarının ve kiralarının, % 19'u toplumsal huzurun, % 16'sı asayişin, % 21'i iş olanaklarının ve maaşların Suriyelilerin gelişi ile birlikte olumsuz yönde etkilendiğini düşünmektedir (Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, 2017:10).

Türkiye'deki kalış süreleri yedinci yılına giren Suriyeli sığınmacılar da, bu süreçte birçok araştırmanın öznesi olmuş ve bu araştırmalar sonucunda Türkiye'deki Suriyelilerin durumuna ilişkin çeşitli çözüm önerileriyle uyum politikasına yönelik çeşitli öneriler geliştirilmiştir.

Örneğin Erdoğan (2015:173-220) Türkiye'deki Suriyelilerin toplumsal kabul ve uyumuna ilişkin araştırmasında Suriye sorununun insancıl olduğu kadar siyasi bir sorun olmasının getirdiği zorlukların yaşanmakta olduğu belirterek; Suriye krizini yönetenlerin bir yandan sığınmacıların kabulü ve güvenliğini sağlamaya çalışırken öte yandan Türk halkının endişelerini de dikkate alarak gerekli çözümlerin üretilmesi gerektiğini ifade etmektedir. Yüksek oranda olan toplumsal kabulün tahammül sınırına yaklaştığını belirtmekle birlikte, bu kabulün sürekliliği açısından kamu politikalarının önemini vurgulamaktadır. Bu kapsamda, sürecin başından beri kullanılan "misafir" kavramının sorunlu bir kavram olarak toplumsal kabulü olumsuz etkilediği ve sığınmacıların geçici bir süre için Türkiye'de kalacakları düşüncesi üzerine bina edilen geçicilik politikasının sürdürülemez bir politika haline gelmesinden bahisle, Suriyelilerin Türkiye'de kalıcı olacağından hareketle politika üretilmesi gerektiğini belirtmektedir. Bu kapsamda, Suriyelilerin çalışma hayatına katılımı, mali ve insani yük paylaşımı, kurumlar arası ve uluslararası koordinasyonun önemi, Türkiye'deki 18 yaş altı Suriyelilerin entegrasyon planlaması, insan ve hak merkezli bir şekilde oluşturulacak politikalar için Türk toplumunun desteğinin alınması ve Suriyeliler için alınacak tedbirlerin Türk toplumunun hak ve imkanlarını kısıtlamamasına özen gösterilmesi gerektiğini ifade etmektedir.

Bir başka çalıştay raporundaysa Türkiye'deki Suriyelilerin karşılaştıkları sorunlar, sekiz sorun alanı başlığı altında gruplandırılmış olup bu alanlar; iş dünyası ve ekonomik sektörler, istihdam ve sosyal güvenlik, eğitim, sağlık, sosyal uyum ve algı, kadın ve çocuk sorunları, hukuki statü ve demografi, barınma ve konut olarak

isimlendirilmiştir. Bahse konu sorun alanlarına yönelik çözüm önerileriye, özetle, Suriyelilerin çalışma yaşamına yasal katılımının güçlendirilmesi, sorunların bütünlüklü bir biçimde ele alınması, çocukların eğitim faaliyetlerine katılımı ve Türkçe öğrenmelerinin sağlanması, sağlık alanında personel istihdamı, tercüman desteği veya Arapça bilen personel sayısının artırılması, gezici sağlık hizmetleriyle erişebilirliğin artırılması, birinci basamak sağlık hizmetlerinin aile sağlığı merkezleriyle entegre edilmesi, yardım mekanizmaları yoluyla anlık temel ihtiyaç karşılama uygulaması yerine sürdürülebilir çözüm yollarının üretilmesi, danışma merkezlerinin kurulması, kira yardımı ve sosyal konut üretimi üzerine odaklanmıştır (Mersin Üniversitesi, 2014:35-64).

Türkiye'deki Suriyelilerin durumları ve çözüm önerilerine ilişkin araştırma bulguları çoğaltılabilecek olmakla birlikte, buraya kadar örneklenen araştırma sonuçlarının benzer sorun alanları üzerine odaklandığı görülmektedir. İlginç olan ise; bahse konu sorun alanlarının, aynı zamanda Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası hukuk düzenlemeleriyle birlikte, Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunuyla Geçici Koruma Yönetmeliği başta olmak üzere ilgili iç hukuk düzenlemeleri gereğince de; Türkiye'nin yerine getirmeyi taahhüt ettiği hizmetleri kapsamıdır. Her ne kadar örneklenen araştırmalar, görece eski tarihli olsalar da, yukarıda değinilen AFAD araştırması, Suriyeliler açısından ilgili alanlarda çok da olumlu bir tablo ortaya koyamamaktadır.

Her ne kadar çalışmanın birinci hipotezinin sınanması neticesinde, toplumsal düzen ve işleyişin sürdürülebilir olduğu sonucuna ulaşılmış olsa da; sınanan hizmetlere ilişkin faaliyetlerin birer sorun alanı olarak nitelendirilmesi; ancak yapılan tüm çalışmaların “plansızlığıyla” açıklanabilecektir. Nitekim, gerek yakın tarihin en büyük kitlesel göç olayı olması, gerekse Türkiye'nin bu göç olayına hazırlıksız yakalandığının birçok yetkili tarafından dile getirilmesi, bu plansızlığın sebep ve göstergeleri arasında sayılabilecektir. Bu bağlamda afet yönetimi politika ve uygulamaları, kitlesel zorunlu göçler alanında duyulan ihtiyaçların karşılanmasına yardımcı olabilecektir.

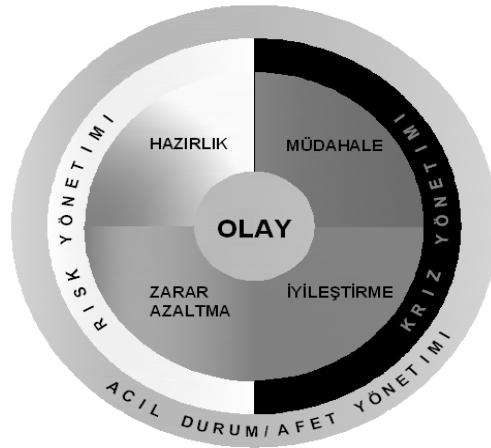
3. KİTLESEL ZORUNLU GÖÇLERİN YÖNETİMİNDE AFET YÖNETİMİ MODELİNİN KULLANIMI

Türkiye'nin uluslararası göç konusundaki tarihsel duruşu, temel olarak uluslararası göçü reddetmek üzerine kuruludur. Coğrafi konumu gereği, fakir Güney ve Doğu ülkeleriyle zengin Kuzey ve Batı ülkeleri arasında bir köprü vazifesi gören Türkiye'nin her zaman avantajlarından bahsedilen konumu, göç konusunda olumsuz sonuçların doğmasına neden olmaktadır (Kara ve Korkut, 2010:156). Türkiye'nin üzerinde bulunduğu coğrafya, Osmanlı İmparatorluğu döneminden bugüne kadar geçen süre içerisinde çok sayıda kitlesel göç akımına maruz kalmış; Cumhuriyet dönemi ve sonraki yıllarda bölgede meydana gelen gelişmelerin de etkisiyle, Türkiye'ye yönelik kitlesel nüfus hareketleri yaşanmaya devam etmiştir (Parlak ve Şahin, 2015:70). Bu bakımdan Türkiye, taraf olduğu 1951 Cenevre Konvansiyonunda, Avrupa ülkeleri dışından gelenleri mülteci statüsüyle tanımamasının altyapısını oluşturan “coğrafi kısıtlama” uygulamasını, bir savunma mekanizması olarak uygulamaya devam etmiştir (Erdoğan, 2015:45). Ancak, gerek gölgedeki gelişmeler neticesinde Türkiye'ye yönelen kitlesel göç hareketleri, gerekse iç hukuk düzenlemeleriyle sığınmacılara tanınan haklar, bu savunma mekanizmasını fiilen işlevsiz kılmıştır (Parlak ve Şahin, 2015:75-76).

Türkiye'nin uzun yıllar boyunca sürdürmeye çalıştığı bu göçe karşı savunma politikasının, göç yönetiminde birçok eksik ve göç yönetiminin gereklerine ilişkin bir model ve gelenek oluşturamamasına neden olduğu iddia edilebilir. Nitekim, göç konusunda Türkiye'nin ilk müstakil iç hukuk düzenlemesi olan 1994 tarihli “Türkiye'ye İltica Eden veya Başka Bir Ülkeye İltica Etmek Üzere Türkiye'den İkamet İzni Talep Eden Münferit Yabancılar ile Topluca Sığınma Amacıyla Sınırlarımıza Gelen Yabancılar ve Olabilecek Nüfus Hareketlerine Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” (94 Yönetmeliği olarak bilinmektedir) hükümleri incelendiğinde, önceliğin nüfus hareketlerinin sınırdan durdurulması (8. Madde); Türk sınırının geçilmesi durumundaysa uygulanacak acil tedbirleri düzenlemek olduğu görülmektedir. Dönemin göç politikaları gereği, Türkiye'ye gelen sığınmacıların kalıcı olabileceği düşünülmediğinden, ilgili yönetmelik Türk toplumuna uyum sağlamakla ilgili uzun vadeli tedbirler içermemektedir. Bu bakımdan bu yönetmelik, Türkiye'nin reaktif yaklaşımının tipik bir örneğini oluşturmaktadır.

Günümüzdeyse, yapılan iç hukuk düzenlemeleriyle birlikte Türkiye'ye gelen tüm göçmenlerin uyum sürecine ilişkin hükümlerin mevzuatta yer alması ve Suriyeli sığınmacılara ilişkin hükümet yetkilileri tarafından dönem dönem yapılan vatandaşlığa ilişkin açıklamalar; Türkiye'nin uzun yıllar boyunca devam ettirdiği anlayışın değişmeye başladığını göstermiştir. Ancak, özellikle Türkiye'deki Suriyeliler konusunda, öncelikle acil durum tedbirleri çerçevesinde yürütülen birçok faaliyetin kurumsallaşmadığı ifade edilebilecektir. Bu durum, yukarıda ifade edilen koordinasyon sorunları başta olmak üzere, ilgili hizmetlerin sunumuna ilişkin birçok sorunu da beraberinde getirmektedir.

Afet yönetimi uygulamalarının temel ilkesi, ulusal ve uluslararası kaynakların etkin ve verimli kullanımına ilişkindir. Bu bakımdan, olay öncesi dönemde gerekli tedbirlerin alınarak meydana gelmesi muhtemel zararların azaltılması ve olayın yönetilebilir bir seviyeye indirilmesi; olay anında gerekli acil durum tedbirlerinin önceden yapılmış planlar doğrultusunda uygulanması; olay sonrasında görülen zararın bertaraf edilerek mümkünse olay öncesinden daha iyi bir duruma dönüşün sağlanması; afet yönetiminin prensiplerini oluşturmaktadır. Tüm bu prensiplerin uygulanmasıysa, kapsamlı ve doğru kurgulanmış bir planlamayla mümkün olmaktadır. Bu prensipler, kitlesel zorunlu göçlerin yönetimi açısından değerlendirildiğinde de, aynı mantık ve silsile çerçevesinde uygulanabilecektir (Şekil 4.3).

Şekil 4.3. Afet Yönetimi Döngüsü⁵⁷

⁵⁷ Şekilde görülen afet yönetimi döngüsünü gösterir çizim, özellikle 2000'li yıllarla birlikte afet yönetimi literatürü içerisinde, afet yönetiminin temel evrelerini açıklamak amacıyla, farklı kaynaklarda sıklıkla kullanılmaya başlanmıştır ve bu kullanım devam etmektedir. Konuya ilişkin birçok farklı

Şekil 4.3'ün de gösterdiği üzere, bir olay öncesinde yapılacak risk ve zarar azaltma çalışmalarıyla gerekli hazırlık ve planlama çalışmaları risk yönetimi aşamasını; olay meydana geldikten sonra yürütülecek müdahale çalışmalarıyla gerekli iyileştirme çalışmaları da kriz yönetimi aşamasını oluşturmaktadır. Kitlesele zorunlu göçlerin de, afet sonucunu doğurma potansiyeli bulunan bir kriz durumu olmasından bahisle, kitlesele zorunlu göçlere ilişkin tedbir ve uygulamalar, afet yönetiminin ikili risk ve kriz yönetimi yaklaşımlar doğrultusunda planlanabilecektir.

Türkiye'de afet yönetimi, özellikle son dönemde dünyada da meydana gelen gelişmeler doğrultusunda, bu evrensel yaklaşıma uygun bir şekilde planlanmaktadır. Buna göre afet yönetiminin kurumsal yapılanmasının 2009 yılında yenilenerek tamamlanmasına müteakip, 2013 yılında Türkiye Afet Müdahale Planı hazırlanarak yürürlüğe girmiştir.

Amacı; afet ve acil durumlara ilişkin müdahale çalışmalarında görev alacak hizmet grupları ve koordinasyon birimlerine ait rolleri ve sorumlulukları tanımlamak, afet öncesi, sırası ve sonrasındaki müdahale planlamasının temel prensiplerini belirlemek (Türkiye Afet Müdahale Planı, 2013:1) olan bu plan; ulusal seviyede ve katılımcı bir anlayışla hazırlanan afet stratejisinin; risk ve kriz yönetimi aşamalarında ulusal ve yerel ölçeklerde planlanması ve uygulanmasına dayanmaktadır (Şekil 4.4).

Şekil 4.4. Türkiye Afet Müdahale Planı ve Plan Türleri

Kaynak: Türkiye Afet Müdahale Planı, 2013:4

kaynakta anonim bir şekilde kullanıldığından, şeklin ilk olarak kim tarafından hangi kaynakta kullanıldığına ilişkin veri elde edilememektedir (Y.N.).

Afet yönetimi çalışmalarının yapısı ve uygulama koşulları gereğince, özellikle olay sonrası dönem olan müdahale aşamasında yürütülmesi gereken hizmetler temel alınarak kurulan organizasyonun, bu planlama mantığı doğrultusunda ülke çapında faaliyet göstermesi değerlendirilmiştir.

Benzer şekilde Türkiye'nin kitlesel göç yönetiminde de, bir ulusal stratejiye bağlı planlama ve programlama yaklaşımının oluşturulması, kitlesel bir zorunlu göç hareketinin başlangıcından itibaren daha doğru bir şekilde koordine edilmesi ve hizmet sunumlarında yaşanan aksaklıkların giderilmesi; mümkün olacaktır.

İfade edildiği üzere Türkiye, tarihsel olarak uluslararası göçü istemeyen ve reddeden bir politik yaklaşım sergilemiş; fakat içerisinde bulunduğu coğrafyanın sosyal, politik ve ekonomik koşulları, Türkiye'nin bu politikasını fiilen işlevsiz kılmıştır. Bu durum, kitlesel göç yönetiminde fiili koşullarla uyumlu bir stratejinin oluşturulması gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır.

Aslında Türkiye, Avrupa Birliği adaylık süreci gereğince, Avrupa Birliği Müktesebatına uyum amacıyla Göç Strateji Belgesini ve İltica Strateji Belgesini 2003 yılında oluşturmuş; İltica ve Göç Ulusal Eylem Planını da 2005 yılında yürürlüğe koymuş durumdadır.

Avrupa Birliği'nin göç politikasına uyumu ve göç olgusuna kapsamlı bir yaklaşımı öncelik olarak belirleyen Göç Strateji Belgesinde, yapılması gereken çalışmalar aşağıdaki şekilde sıralanmıştır⁵⁸:

- i. Türkiye'ye çalışma, öğrenim ve aile birleşimi kapsamında gelenlerin statüleri ve onlara yönelik prosedürler düzenlenmeli ve topluma entegrasyonları sağlanmalıdır. Öncelikle yabancıların ülkeye kabul ve ikametleri, göçmenlere tanınan statüler, geçici ikamet verme, ülkemizde usulsüz konumda bulunan yabancıların sınır dışı edilmesi, göçmenlerin ülkeye uyumunun sağlanması vb. alanlarında yasal altyapının geliştirilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede, gerekli prosedürler hazırlanmalı ve mevcut prosedürler basitleştirilmelidir.
- ii. Yasadışı göç ile mücadelenin güçlendirilmesi için üçüncü ülkelerle geri kabul anlaşmalarının imzalanması ve uygulanmasına devam edilmelidir. Yasadışı göçmen konumundaki yabancıların ülkeden dışarı çıkarılana kadar geçen

⁵⁸ Türkiye'de Göç Yönetimi Eylem Planına Katkı Sağlayacak Strateji Belgesi, 2003, http://www.goc.gov.tr/icerik3/goc-strateji-belgesi_327_344_694, (20.08.2018)

süredeki insani ihtiyaçlarının karşılanabilmesi ve geri dönüşlerinin sağlanabilmesi için Yabancı Kabul ve Barınma Merkezleri kurulmalıdır.

- iii. Türkiye'nin bölgesel konumundan dolayı olası göç dalgasını kendi başına karşılayabilmesi maddi zorluklar içermesinden dolayı, AB Organları ve üye ülkeler yasadışı göçle mücadelenin her aşamasında olduğu gibi Yabancı Kabul ve Barınma Merkezlerinin inşası ve işletilmesi aşamalarında da Türkiye ile mali külfet paylaşımı yapmalıdır.
- iv. Yasal olmayan konumda bulunan yabancıları sınır dışı etme (ülkeden çıkarma) prosedürü kolaylaştırılmalı ve idari kapasite güçlendirilmelidir. Göçle ilgili idari kapasitenin güçlendirilmesi amacıyla mevcut birimin; çalışma, öğrenim ve aile birleşimi gibi nedenlerle yasal yollardan ülkemize gelmek isteyen veya Türkiye'de yasal bir şekilde bulunan göçmenlerin başvurularını değerlendiren ve sonuçlandıran, ikamet ve benzeri statülerini belirleyen, gerekli durumlarda tanınan statüyü geri alan ve sınır dışı etme kararlarını veren, ülkesine gönüllü geri dönmek isteyenler için geri dönüş programları geliştiren, uygulayan ve göçmenlerin topluma entegrasyonuna ilişkin politikaları şekillendiren, göç ile ilgili verileri toplayan, değerlendiren, uluslararası alanda bilgi paylaşımı yapabilen bir birim haline getirilmesi gerekmektedir. Bu itibarla; mevcut yapı geliştirilmeli ya da şu andaki ihtisas biriminin bulunduğu kurum çatısı altında yeniden yapılandırılmalıdır.
- v. Gerek göç yönetiminde idari denetimin sağlanması, gerek işleme konu olan yabancıların haklarının korunması açısından önemli olan ve göç yönetiminde idare düzeyde muhtemel uyuşmazlıkların çözümü, değerlendirme güçlüğü içeren kararların alınması, yasadışı göç ve insan ticareti ile mücadelede kurumlar arasında koordinasyonu sağlamak ve politikaları geliştirmek üzere konu ile ilgili uzmanlardan oluşan “Değerlendirme Kurulu” oluşturulmasına yönelik bir çalışma yapılmalıdır.
- vi. Bu çalışmalar vize, sınır yönetimi ve iltica alanlarında atılacak paralel adımlarla desteklenmelidir.
- vii. İnsan ticareti ve insan kaçakçılığı ile mücadele çerçevesinde yürütülen ve yürütülecek olan eğitim ve kamuoyunu bilgilendirme çalışmalarında uluslararası

kuruluşların, sivil toplum örgütlerinin ve akademik çevrelerin katkıları sağlanmalıdır.

- viii. AB'nin henüz ortak bir göç politikası bulunmaması ve bu alandaki ilkelerin ve uygulamaların savaşlar, sıcak çatışmalar, doğal afetler, siyasi, ekonomik ve toplumsal gelişmelere bağlı olarak değişen ve kendisini yenileyen bir dinamiğe sahip olduğu dikkate alındığında, uluslararası alandaki gelişmelere ve AB'nde ilişkilerinin izleyeceği seyre bağlı olarak göç stratejisi gerektiğinde gözden geçirilmelidir.

Yine, Avrupa Birliği üyelik sürecine ilişkin olarak geliştirilen İltica Strateji Belgesi de bu kapsamda, iltica alanında görev yapacak bir ihtisas kurumunun yapılandırılması, mülteci statüsü belirleme usullerinin sistemleştirilmesi, statü tanınan mültecilere sosyal destek ve barınma imkanlarının geliştirilmesi amaçlanmaktadır⁵⁹.

İlgili strateji belgelerine uygun olarak hazırlanan ve 2005 yılında yürürlüğe giren İltica ve Göç Alanındaki Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Eylem Planı da, bu çerçevede Türk iltica, göçmen ve yabancılar mevzuatı ve sisteminin Avrupa Birliği ile uyumlu hale getirilmesini amaçlamaktadır.

Eylem planı, çalışma konusu bağlamında incelendiğinde, 4.6.7. numaralı Kitleli Akın Durumu ve Geçici Koruma başlığı altında; kitleli akın durumunda kriz öncesi ve sonrası için planlama ve koordinasyona vurgu yapıldığı; Türkiye'nin Avrupa Birliği tam üyeliğinin gerçekleşmesi sonrasında Avrupa Birliği Konseyi Geçici Koruma Yönergesi doğrultusunda hareket edileceği belirtilmektedir. Ayrıca, geçici korumanın sınırların içinde veya dışında sağlanıp sağlanmayacağı ve geçici korumanın hangi kamu yükümlülüklerini kapsayacağı konularının belirsiz bırakıldığı görülmektedir.

4.9 numaralı "Entegrasyon" başlığı altındaysa, yabancıların entegrasyonuna ilişkin bir sistemin bulunmadığı belirtilmekle birlikte, bu amaçla bir ulusal program hazırlanması gerektiği vurgulanmaktadır. Mülteci ve sığınmacıların yerel yönetimlerce sağlanan nakdi ve ayni yardımlara erişimlerinin sağlanması gerektiği; mültecilerin entegrasyonu amacıyla belediye ve yerel yönetimlere yetki verilmesi gerektiği

⁵⁹ Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne Katılım Sürecinde İltica Alanında Yapılması Öngörülen Çalışmalara İlişkin Strateji Belgesi, 2003, http://www.goc.gov.tr/icerik3/iltica-strateji-belgesi_327_344_696, (20.08.2018)

belirtilmektedir. Entegrasyon konusunda ayrıca; entegrasyon çalışmalarına katılacak kurum ve kuruluşlara vergi indirimi, fon aktarımı gibi teşviklerin sunulması; entegrasyona ilişkin tanıtım faaliyetleri ve danışmanlık hizmetlerinin organizasyonuna ilişkin öneriler getirilmektedir.

“4.9.2. Eğitim Programları” başlığı altında, Türkçe dil eğitimine ilişkin tedbirlerle; sığınmacı, mülteci ve yabancı çocukların eğitime tam erişim sağlayabilmesi amacıyla pilot okul ve telafi programları uygulamaları önerilmektedir. Ebeveynler için de meslek eğitimlerinin sağlanması gerekliliği belirtilmektedir.

“4.9.4. Sağlık Olanakları” başlığı altında; sağlık hizmeti sunumuyla sağlık hizmetinin finansmanı konularının birbirlerinden ayrılması öngörülmekte; “4.9.5. Sosyal Yardımlar” başlığı altında, entegrasyona tabi tutulacak kişilerin mali açıdan kendilerine yeterli düzeyde olmaları ve kültürel yaşamla çatışma içinde olmamaları gerekliliği vurgulanmakla birlikte bu kişilerin Türk toplumuna uyum sağlama iradesi ve isteğinin bulunup bulunmadığının da incelenmesi gerektiği belirtilmektedir. “4.9.6. İş Piyasasına Erişim” konusundaysa sığınmacı ve mültecilerle birlikte diğer yabancıların bilgi ve becerileri doğrultusunda ekonomiye katkı sağlayacakları alanlarda istihdam edilebilecekleri değerlendirilmektedir.

Görüldüğü üzere Türkiye, kapsamlı göç yönetimi politikalarına ilişkin olarak yönünü, Avrupa Birliği’ne dönmüş ve geleneksel göç politikasını Avrupa Birliği düzenlemelerine uygun hale getirebilmek amacıyla bir yol haritası hazırlamış; buna uygun gerekli iç hukuk düzenlemeleriyle kurumsal yapılanmasını yakın geçmişte tamamlamıştır. Ancak, bu çalışma kapsamında incelenen araştırma bulguları ve önceki bölümlerde sunulan veriler değerlendirildiğinde, söz konusu uygulamaların kitlesel zorunlu göçlerin yönetimi hususunda başarısız olduğu değerlendirilmektedir. Her ne kadar acil ve insani yardım çalışmalarında Türkiye, dünyada örnek gösteriliyor olsa da⁶⁰ bu başarısızlık, Ulusal Eylem Planında da ifade edildiği üzere, kitlesel zorunlu göçlere ilişkin kapsamlı bir planlamanın yapılmamış olmasıyla açıklanabilecektir. Bu bağlamda, kitlesel zorunlu göçlere ilişkin strateji ve model önerisi aşağıda sunulmaktadır (Şekil 4.5).

⁶⁰ The New York Times, 13.02.2014, “How to Build a Perfect Refugee Camp”, <https://www.nytimes.com/2014/02/16/magazine/how-to-build-a-perfect-refugee-camp.html>, (20.08.2018)

Şekil 4.5’te şematik olarak açıklanan model, temelde, kitlesel zorunlu göçlerin zamansal ayrımlarına göre tasarlanmış olup işleyiş mantığı; farklı zamansal dönemlerdeki farklı motivasyonlar üzerine kurgulanmıştır. Şöyle ki; “Önleyici Programlar”, kitlesel zorunlu göç gerçekleşmeden önceki korunmacı safhayı; “Acil ve İnsani Yardım Programları”, kitlesel göçün gerçekleşmesine müteakip müdahale safhasını ve “Uyum Programları” da sığınmacıların geldikleri ülkede kalış süreleri uzadıkça gerçekleştirilmesi zorunlu olan yapılanma safhasını simgelemektedir. Model bu haliyle, Türkiye’nin alışkın olduğu afet yönetimi modeliyle de benzerlikler göstermektedir.

Şekil 4.5. Kitlesele Zorunlu Göçlere İlişkin Strateji ve Model Önerisi

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

İfade edildiği üzere Türkiye, göç yönetiminde yönünü Avrupa Birliği'ne dönmüş durumdadır. Avrupa Birliği Konseyi, 2001 tarih ve 2001/55/EC sayılı Geçici Koruma Yönergesiyle, kitlesel göçler karşısında üye devletlerin geçici koruma uygulamalarına ilişkin düzenlemeleri yayımlamıştır. Buna göre üye devletler ülkelerinde geçici koruma altında bulunanlara;

- i. Belirli bir süre boyunca koruma sağlamayı,
- ii. Geçici korumaya ilişkin bilgileri anlaşılabilir bir dille açıklamayı,
- iii. Çalışmaya hayatına katılımlarını sağlamayı,
- iv. Eğitime erişimlerini sağlamayı,
- v. Gerekli olduğu durumlarda barınma, sağlık, sosyal yardım ve geçim konusunda yardım etmeyi; taahhüt etmektedir (2001/55/EC, 9. – 14. Maddeler).

AB Konseyi direktifine ek olarak, benzer hükümler içeren düzenlemelerin hem uluslararası hukukta hem de iç hukukta var olduğu, ilgili kısımlardan hatırlanacaktır. Bu bakımdan, kitlesel zorunlu göçlerin yönetiminde yürütülmesi gereken tüm faaliyetlerin birer hukuk kuralı olarak düzenlenmiş olması, Şekil 4.3'te anılan modelin işletme esasları için de belirleyici olmaktadır.

Türkiye'nin içerisinde bulunduğu sosyal ve ekonomik koşullar Türkiye'yi; Kanada, Amerika Birleşik Devletleri veya Avustralya gibi klasik bir göç ve göçmen ülkesine haline getirmemektedir. Başka bir ifadeyle Türkiye, ülkesine yönelecek her türlü göçü kalıcı kılacak faaliyetlerden kaçınmak zorundadır. Bu bakımdan Türkiye'nin kitlesel zorunlu göç stratejisi, öncelikle kitlesel zorunlu göçlerin önlenmesi üzerine kurulmalıdır. Nitekim Türkiye ile Avrupa Birliği arasında 2013 yılında imzalanarak 2014 yılında yürürlüğe giren Geri Kabul Anlaşması⁶¹; önceki bölümlerde aktarılan Avrupa toplumlarının göçmen ve sığınmacılar hakkında düşünceleri ve Avrupa ülkelerinin kendilerine yönelen sığınmacı akınına karşı söylemleri dikkate alındığında; kitlesel nüfus hareketlerinin genellikle istenmeyen hareketler olduğu ifade edilebilecektir. Bu anlamda, çok boyutlu bir uyum sorununu doğuran kitlesel göçler

⁶¹ Avrupa Birliği Türkiye Geri Kabul Anlaşması, *Türkiye Cumhuriyeti ile Avrupa Birliği Arasında İzinsiz İkamet Eden Kişilerin Geri Kabulüne İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun* (28.06.2014), T.C. Resmi Gazete, 29044

konusundaki stratejilerin, öncelikle önleme üzerine kurgulanması bu istemeyişin de doğal sonucudur.

Bu anlamda “Önleyici Programlar” grubu, öncelikle kitlesel nüfus hareketlerinin tahmin edilmesi ve önlenmesine ilişkin çalışmaları yürütecektir. Örneğin, uluslararası hukuk kuralları çerçevesinde ulusal sınırlardan geçişlere izin verilmemesi, kota uygulamaları veya tampon bölge uygulamaları gibi araçlar kullanılabilir olmakla birlikte; çevresel ve bölgesel risklerin analiziyle de göç stratejisine uygun bir perspektif çizilebilecektir. Bu noktada önemli olan husus, yalnızca politik risklerin değil, ekolojik ve teknolojik risklerle afet risklerinin de izlenmesi gerekliliğidir. Türkiye’deki Suriyeli sığınmacılar krizi, her ne kadar bir iç savaşa bağlı olarak ortaya çıkmış olsa da; meydana gelebilecek herhangi bir afet de; kitlesel nüfus hareketlerine sebep olabilecektir.

Acil ve insani yardım programlarıysa, temelde Türkiye’nin Suriyeli sığınmacılar konusunda yürüttüğü müdahale çalışmalarının tek bir noktada toplanmasını simgelemektedir. Şöyle ki; çalışmanın buraya kadar olan kısımlarında da vurgulandığı üzere uluslararası kuruluşların, ulusal sivil toplum kuruluşlarının, yerel yönetimlerin, merkezi yönetim kurumlarıyla hatta bireylerin, birbirlerinden bağımsız bir şekilde yürüttükleri insani yardım çalışmaları nedeniyle ortaya çıkan koordinasyon eksikliği; özellikle geçici barınma merkezi dışındaki alanlardaki sığınmacılara ulaşılmasında sorunlara neden olmuştur. Bu bakımdan, Türkiye’nin mevcut deneyimlerinden de istifade edilerek oluşturulacak bir ortak program; bu koordinasyon eksikliğinin önüne geçecektir.

Bu nedenle, tıpkı afet yönetiminde müdahale aşamasının planlanması gibi, insani yardım faaliyetlerinin de paydaş tabanlı bir şekilde ve katılımcı bir anlayışla, ulusal ve yerel ölçeklerde planlanması; kaynak aktarımlarının yapılan bu planlamaya göre yürütülmesi önem teşkil etmektedir. Dolayısıyla, acil ve insani yardım programları kapsamında sunulacak hizmetler ölçeğinde yapılacak organizasyon çalışmaları; özellikle 2011-2014 yılları arasında Türkiye’deki Suriyelilerin kayıt altına alınması başta olmak üzere, karşılaşılan birçok sorunun önüne geçecektir.

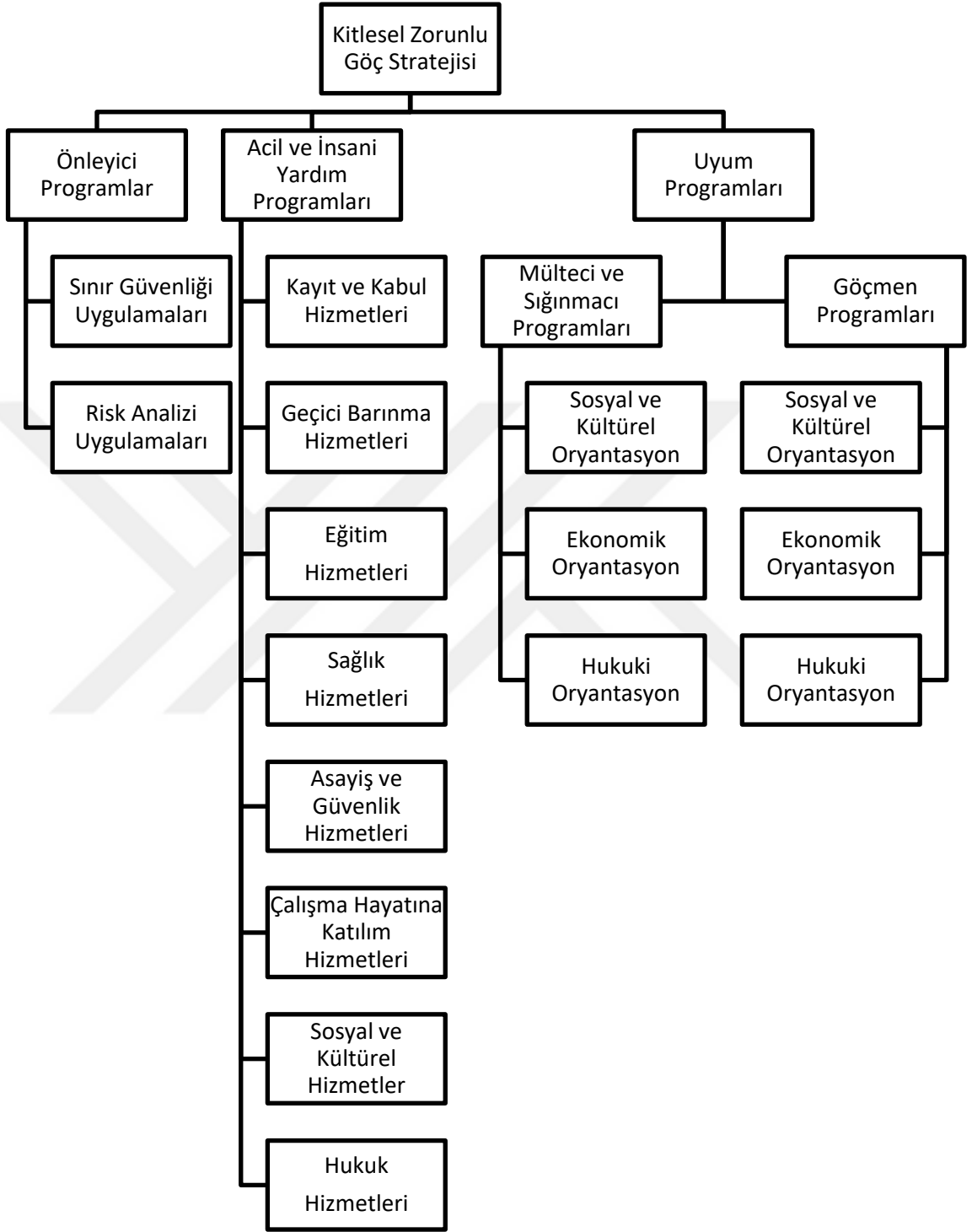
Uyum Programları grubu ise, farklı yol ve motivasyonlarla Türkiye’ye gelenlerin içerisinde buldukları koşullara uygun olarak yürütülecek uyum çalışmalarını içermektedir. Yine, özellikle uyum anlamında sıkça değinilen konu

başlıklarının, sunulacak hizmetler dikkate alınarak organize edilmesi gerekecektir. Ancak, artık uzun dönemli kalışları da simgeleyen bu programlara, hem programın yararlanıcıları olan mülteciler, sığınmacılar ve göçmenlerin; hem de Türk toplumunu temsil eden organizasyonların dahil edilmesi, yürütülmek istenen çalışmaların başarısı için son derece önemlidir. Özellikle bu çalışma içerisinde Türk toplumunun algısına ilişkin veriler ve Türkiye’de yaklaşık 1.5 milyonluk 18 yaş altı Suriyeli sığınmacı nüfusu⁶² bulunduğu dikkate alındığında; programların katılımcılık anlayışıyla hazırlanması gerektiğinin önemi daha anlaşılır olacaktır.

Ulusal ve yerel ölçeklerde iki boyutlu olarak tanımlanması önerilen bu modelin yönetim ve koordinasyonunun, Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunuyla kurulan Göç İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından sağlanması, kitlesel zorunlu göçlere ilişkin tüm faaliyetlerin tek elden koordine edilebilmesine olanak tanıyacaktır. Ek olarak, öncelikle hazırlık, müdahale ve iyileştirme ekseninde oluşturulan programların; daha sonra da hizmet ölçeğinde organize edilen grupların; esas iş dikkate alınarak ilgili bir kurum tarafından koordine edilmesi prensibi benimsenmelidir. Bu bağlamda, Önleyici Programların Dışişleri Bakanlığı ve Milli Savunma Bakanlığı’nın ortaklaşa koordinasyonunda; Acil ve İnsani Yardım Programlarının Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı koordinasyonunda ve Uyum Programlarının da Göç İdaresi Genel Müdürlüğü koordinasyonunda sevk ve idare edilmesi; modelin sürdürülebilir kılınmasını sağlayacaktır (Şekil 4.6).

Yapısı gereği, kitlesel zorunlu göçlerin analizi, tahmini ve mümkünse önlenmesi amacını taşıyan Önleyici Programların, iki uygulama başlığından oluşması planlanmaktadır. Bunlar Sınır Güvenliği Uygulamaları ve Risk Analizi Uygulamalarıdır. Bu kapsamda Sınır Güvenliği Uygulamaları; uluslararası hukuk kuralları çerçevesinde sınır geçişlerinin düzenlenmesi, kota uygulamaları ve tampon bölge uygulamalarının da genel esaslarının belirlenmesine yardımcı olacaktır. Risk Analizi Uygulamalarıysa; Türkiye’nin içinde bulunduğu coğrafyadaki politik risklerle birlikte, çevresel ve endüstriyel risklerin de takip ve analizinin yapılarak; kitlesel bir nüfus hareketi doğurma potansiyeline sahip tüm durumlara ilişkin bilgilerin önceden toplanmasına yardımcı olacaktır.

⁶² Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, *Geçici Koruma Altında Bulunan Suriyelilerin Yaş ve Cinsiyet Dağılımları*, http://www.goc.gov.tr/icerik6/gecici-koruma_363_378_4713_icerik, (20.08.2018)

Şekil 4.6. Kitlesele Zorunlu Göç Stratejisi Program ve Uygulama Modülleri

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Acil ve İnsani Yardım Programları, kitlesel zorunlu göçlerin başlangıcından bitimine kadar geçen sürede yürütülmesi gereken esas işlere bölünmüştür. Bunlar Kayıt ve Kabul Hizmetleri, Geçici Barınma Hizmetleri, Eğitim Hizmetleri, Sağlık Hizmetleri, Asayiş ve Güvenlik Hizmetleri, Çalışma Hayatına Katılım Hizmetleri, Sosyal ve Kültürel Hizmetlerle, Hukuk Hizmetleridir.

Uyum Programları; Mülteci ve Sığınmacı Programlarıyla Göçmen Programları olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Bu programlar, öncelikle Türkiye'ye yerleşme amacına yönelik olduğundan programların tanıtımının ve danışmanlık hizmetlerinin ön planda olduğu bir yürütme modeli öngörülmektedir. Bu kapsamda, Türkiye'nin sosyal, kültürel, ekonomik ve hukuki yapısına uyum sağlamayı kolaylaştıracak oryantasyon programlarının hazırlanarak mülteci, sığınmacı ve göçmenlerin bu programlara katılımlarının sağlanması; katılımcılara program sonrasında da gerekli desteğin sağlanması önerilmektedir.

Kitlesel zorunlu göçlerin yönetiminde Türkiye'nin deneyimleri ve mevcut uygulamaları dikkate alındığında, öncelikle Acil ve İnsani Yardım Programlarının mevcut durumda, esas işle doğrudan ilgili kamu kurumları tarafından sunulduğu görülmektedir. Ancak hatırlanacağı üzere bu alandaki hizmet sunumların da, hem hizmeti sunan kurumlar hem de hizmetin kullanıcıları açısından karşılaşılan sorunlar; hizmetlerin belirli bir plan ve program dahilinde sunulmadığını göstermekteydi. Bu anlamda, tıpkı afet yönetimi uygulamalarında olduğu gibi, esas işten sorumlu kurumların uygulama planlarıyla desteklenmesinin gerekliliği yanında, kurumsal ve organizasyonel yapıları içerisinde de kitlesel zorunlu göçlere ilişkin uygulama planlarını hazırlamak, planları yürütmek ve planların hazırlanmasına kaynaklık edecek üst politika belgelerinin izlenmesine yardımcı olacak birimlerin oluşturulması değerlendirilmelidir.

Benzer bir yapı, Uyum Programları açısından da önerilebilecektir. Ancak, söz konusu uyum programları acil hizmet sunumu yerine yerleşik ve periyodik bir yapıya sahip olduğundan, oryantasyona dahil olacak her bir konudan sorumlu kurum ve kuruluşların hazırlayacağı modüllerin, Göç İdaresi Genel Müdürlüğüne yürütülmesi kaynakların etkin ve verimli kullanımı açısından fayda sağlayacaktır.

SONUÇ

İnsanlık tarihi kadar eski olan göç olgusu, bütün tarih boyunca çeşitli şekillerde görülmüş ve bireylerin ve toplumların yaşamına yön vermiştir. İçerisinde yaşadığımız coğrafyada yaşanan gelişmeler ve özellikle yirminci ve yirmi birinci yüzyıl konjonktürü, göçün ekonomik karakteriyle kitlesel ve zorunlu karakterinin yer değiştirmesi sonucunu doğurmuştur. Bu anlamda göç, özellikle son yıllarda, zorunlu nedenlere bağlı olarak kitlelerin yer değiştirmeye başlaması şeklinde gerçekleşmektedir. Nüfus hareketlerinin yapısında gerçekleşen bu değişim, devletleri ve toplumları da, göç yönetimi konusunda yeni yaklaşımlar geliştirmeye yönlendirmektedir.

Klasik göç literatürü incelendiğinde, akademik olan veya olmayan araştırmalarda ağırlığın, göç eden birey vey kitleler üzerinde olduğu görülebilmektedir. Bu bağlamda göç, çoğunlukla göç eden perspektifinden değerlendirilmekte ve göç yönetimine ilişkin yaklaşımlar da, bu perspektife bağlı olarak geliştirilmektedir. Ancak, yirminci ve yirmi birinci yüzyılın göç eğilimleri incelendiğinde bu yönde bir yaklaşım, özellikle kitlesel ve zorunlu göçer söz konusu olduğunda, yetersiz kalmaktadır. Çünkü kitlesel göçler, bireysel ve ekonomik temelli göçlerden farklı olarak, kısa bir süre içerisinde çok sayıda ihtiyaç sahibi insanın akını şeklinde gerçekleşerek, yalnızca göç eden toplumları değil, göç alan toplumları da her anlamda etkilemektedir.

Bu durum, bu tez çalışmasında örneklem olarak çalışılan Türkiye'deki Suriyelilere ilişkin araştırma ve uygulamalarda da kendisini göstermektedir. Özellikle Cumhuriyet dönemi ve sonrasında göçü reddetme ve göçmen almama üzerine bina edilmiş politik çözümlerle göç olgusuna yaklaşan Türkiye; Suriye İç Savaşı sebebiyle sınırlarına yönelen kitlesel göçün yönetimi ve göçmenlerin uyumu konusunda sürdürülebilir bir politika üretememiştir. Bu eksiklik, önceleri misafirlik ve insani yardım isimleri altında geçici çözümlerle kapatılmaya çalışılsa da; uzayan misafirlik ve ülkenin tamamına kontrolsüz bir biçimde yayılan göçmen nüfusu, Türk toplumsal tabanında olumsuz düşüncelerin gelişmesine neden olmuş; göçmenlere karşı bakış açısı değişmeye başlamıştır.

Bu bakımdan bu tez çalışması, kitlesel zorunlu göçlere klasik ve bilinen yöntemlerden farklı bir şekilde nasıl yaklaşılabileceğini sorgulama amacıyla, kitlesel

zorunlu göçlerin afetselliğini sorun alanı olarak belirlemiş ve aşağıda gösterilen iki hipotezin üzerine kurgulanmıştır:

H1.Kitlesele zorunlu göçler, göç alan ve veren topluuları etkileyerek her iki toplumda da olumlu ve olumsuz sonuçların ortaya çıkmasına ve özellikle göç alan topluularda olumsuz sonuçların yeniden üretilmesine neden olur.

H2.Kitlesele zorunlu göçler bir afet türüdür ve kitlesele zorunlu göçlerin yönetiminde, modern afet yönetimi yöntem ve pratikleri kullanılabilir.

Eklektik bir yöntemle hazırlanan ve temelde kitlesele zorunlu göçlerin afetselliğinin sorgulandığı bu çalışma; dört temel bölüm üzerine kurgulanmıştır. Kavram yoğun bir şekilde hazırlanan birinci bölümde, göç ve kitlesele zorunlu göç kavramlarına odaklanılmış ve bu alandaki teorilere yer verilmiştir. Çalışmanın ikinci bölümünde kamu hizmetleriyle vatandaşlık kavramı arasındaki bağ üzerinden, uluslararası hukuk dikkate alınarak, sığınmacıların durumu tartışılmış; ek olarak Avrupa topluuları temelinde kitlesele sığınmacılara olan toplumsal bakış analiz edilmiştir.

Çalışmanın temel odak noktasını oluşturan kitlesele zorunlu göçlerin afetselliğine, üçüncü bölümde yer verilmiştir. Afet ve kriz kavramlarının kavramsal ve sosyolojik analizleriyle, bu kavramların nasıl değerlendirilmesi gerektiğine vurgu yapılmış; kitlesele zorunlu göçlerin sağlık, eğitim, suç ve güvenlik ve toplumsal algı gibi yedi temel konu başlığı üzerine olan etkileri, Türkiye'deki Suriyeliler örnekleleriyle analiz edilmiştir.

Yapılan bu analizler, ilgili konulardaki ulusal ve uluslararası veriler yardımıyla, dördüncü bölümde değerlendirilerek, bu tez çalışmasına temel teşkil eden hipotezler bu bölümde sınanmıştır.

Çalışma içerisinde yer verildiği üzere afet kavramı, meydana gelen bir olayın doğurduğu sonuç için kullanılan bir kavramdır. Bir başka ifadeyle, meydana gelen her olayın doğurduğu olumsuz sonuçlar, kapsam ve boyut ekseninde değerlendirildiğinde, afet olarak nitelenemeyebilecektir. Bu kavramsal yaklaşım, çalışma hipotezlerinin oluşturulmasında da dikkate alınmış ve hipotezler, bu yaklaşım dikkate alınarak birbirlerini tamamlayacak şekilde hazırlanmıştır. Bu bağlamda, birinci hipotezin sınanması sonucunda elde edilen bulgular, ikinci hipotezin sınanmasını doğrudan etkilemektedir.

Hipotezlerin kitlesel zorunlu göçlerin kamu hizmetleri ve toplumsal yapı üzerine olan etkilerinden hareketle sınanması sonucunda elde edilen bulgular; kitlesel zorunlu göçlere bağlı olarak her iki toplumda da ortaya çıkan olumsuz sonuçlar bulunmasına rağmen, özellikle göç alan toplumlar özelinde ortaya çıkan bu olumsuz sonuçların; kitlesel zorunlu göçlerin bir afet türü olarak değerlendirilmesi için yeterli olamayacağı; bu bağlamda, Türkiye'deki Suriyeliler örneklemini üzerinden yapılan değerlendirmede, kitlesel zorunlu göçlerin göç alan toplumlar açısından afet sonucunu doğurma potansiyeli bulunan bir kriz durumu olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ancak, kitlesel zorunlu göçlerin yapısı, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası anlaşmalar gereğince sığınmacılara sunulması gereken hizmetler ve Türkiye'deki Suriyelilere ilişkin değerlendirmeler dikkate alındığında; bilinen ve uygulanan ulusal ve uluslararası göç yönetimi pratiklerinin, afet yönetimi projeksiyonuyla reorganize edilebileceği görülebilmektedir. Bu bakımdan kitlesel zorunlu göçler; öncesi, sırası ve sonrasıyla bütünlükli afet yönetimi modelinin uygulama alanlarından birisini oluşturmaktadır.

Göç, kitlesel göç, afet ve kriz kavramlarının kavramsal açılarıyla; uluslararası göç yönetiminin hukuki rejimine yer verilerek kitlesel zorunlu göçlerinin afetselliğinin sınanıldığı ve kitlesel zorunlu göçlerin yönetimine uygulanabilecek yeni yönetim modelinin stratejik yapısının kurgulandığı bu tez çalışması; toplumların karşılaştığı en büyük sorunlardan birisi olan kitlesel nüfus hareketlerine ilişkin farklı bir perspektif sunmayı amaçlamaktadır.

Bu anlamda temel prensibi mevcut kaynakların etkin kullanımı olan afet yönetimi modeli, uluslararası göç rejimi dikkate alınarak oluşturulacak ulusal göç stratejisi için, uygun bir araç olarak değerlendirilmektedir. Bir afet ülkesi olarak Türkiye, özellikle 1999 yılı ve sonrası dönemlerdeki afetlerde elde ettiği tecrübeyi, modern dünyanın uluslararası gerçeği olan kitlesel zorunlu göçlerin yönetiminde de uygulama potansiyeline sahiptir. Ancak Türkiye'nin afet yönetiminin teorik alanlarındaki becerisini uygulamaya yansıtmakta yaşadığı sorunların kaynağı olan koordinasyon eksiklikleri ve katılımcı olmayan yönetim anlayışı; kitlesel zorunlu göçlerin yönetiminde de benzer sorunların doğmasına neden olmuştur.

Bu bakımdan, ilgili bölümde aktarılan kitlesel zorunlu göç yönetimi stratejisinde afet yönetimi modelinin uygulanabilmesi amacıyla, aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

- i. Konvansiyonel olarak bir göç ülkesi olmayı reddeden Türkiye'nin, değişen jeostratejik konjonktür ve uluslararası ilişkilerle Avrupa Birliği tam üyelik süreci dikkate alındığında; yeni bir göç yönetimi stratejisini oluşturması gerekmektedir.
- ii. Yeni stratejinin uluslararası göçü reddeden bir perspektife sahip olamayacağı; ancak Türkiye'nin içinde bulunduğu sosyal ve ekonomik koşullar dikkate alındığında, göçü özendirmemesi de gerektiği, değerlendirilmelidir.
- iii. Kitlesele zorunlu göçlerin yönetimindeki hatalı uygulamalar, sığınmacıları önce yumuşak, daha sonra da sert hayatta kalma tedbirleri üretmeye itmektedir. Bu bakımdan yeni strateji, özellikle sığınmacıların etnik azınlıklara dönüşmesini engelleyici tedbirler içermelidir.
- iv. Toplumsal düzenin yapı ve işleyişini olumsuz bir şekilde etkileme potansiyeline sahip olan kitlesele zorunlu göçlerde, toplumsal yaşamın olumsuz bir biçimde etkilenmemesi amacıyla, özellikle kayıt, kabul ve geçici barınma faaliyetlerinin önceden planlanması ve bu planlamaya uygun bir şekilde gerçekleştirilerek; giriş yapan sığınmacı nüfusun yurt geneline kontrolsüz bir biçimde dağılımının engellenmesi gerekmektedir.
- v. Bu nedenle yeni göç yönetimi stratejisiyle, bu stratejiye bağlı programların uygulama kapasiteleri değerlendirilerek, bir kitlesele göç durumunda yönetilebilecek ve dolayısıyla kabul edilebilecek nüfus miktarı hesaplanmalı ve uluslararası kamuoyuyla paylaşılmalıdır.
- vi. Gerçekleşen kitlesele zorunlu göç hareketlerinde sığınma süresiyle kalıcılık arasındaki bağlantı dikkate alındığında acil ve insani yardım tedbirlerinin kalıcı bir çözüm sunamayacağı değerlendirilerek, eş zamanlı bir şekilde uyum programlarının uygulanmasına dönük planlar hazırlanmalı ve uygulanmalıdır.
- vii. Bu nedenle sınır komşuları başta olmak üzere, içerisinde bulunulan coğrafyadaki politik, ekonomik, çevresel ve teknolojik gelişmelerin sürekli izlenmesi, analiz edilmesi ve bu analizlere bağlı yakın dönem projeksiyonların oluşturulması değerlendirilmelidir.

- viii. Uluslararası göçü reddetmeyen fakat özendirilmeyen yeni stratejinin sürdürülebilir bir şekilde işletilmesi amacıyla; kamu kurumlarının hem uygulayıcı hem de denetleyici rollerinin güçlendirilmesi, bu kapsamda yerel yönetimlerin ve toplumu oluşturan bireylerin katılımının sağlandığı hesap verebilir bir afet yönetimi modelinin oluşturulması gerekmektedir. Modelin ölçeklendirilebilir bir yapıda tasarlanması, ulusal ölçekte koordinasyonu, kaynak ve fon yönetimini etkin bir hale getirecek; yerel ölçekteyse uygulayıcıların iş ve hizmet odaklı bir şekilde faaliyet göstermesine olanak sağlayacaktır.

Bu tez çalışmasının özellikle toplumsal algıya ilişkin kısmında aktarılan veriler ve Türkiye'deki Suriyelilere ilişkin ayrımcılık ve nefret söylemlerinin yükselişi dikkate alındığında; kitlesel zorunlu göçlerin doğru bir şekilde yönetilmesinin önemi bir defa daha ortaya çıkmaktadır. Bu çalışma içerisinde toplanan ve analiz edilen verilerle, uluslararası hukuk kurallarına uygun olarak hazırlanan stratejinin; Türkiye'nin, içerisinde bulunduğu coğrafya ve konjonktürün bir gerçekliği olarak kitlesel zorunlu göçleri, öncesi ve sonrasıyla bütüncül bir şekilde değerlendirmesine ve bu değerlendirmeler bağlamında politika üretmesine katkı sağlaması hedeflenmektedir.

EKLER

EK – 1 AVRUPA’DAKİ BAZI ÜLKELERDE SİĞİNMA ARAYANLARIN SEYAHAT ÖZGÜRLÜĞÜ, SAĞLIK, EĞİTİM VE İŞ PİYASASINA ERİŞİM OLANAKLARI BAKIMINDAN DURUMLARI

Ülke	Seyahat Özgürlüğü	Sağlık	Eğitim	İş Piyasasına Erişim
Almanya	Seyahat özgürlüğü 2014 yılından bugüne sınırlandırılmıştır. Ayrıca sığınmacılar ikamet yerlerini seçme özgürlüğüne de sahip değildir.	Acil haller dışında sağlık hizmetlerine erişim kısıtlanmıştır.	Kural olarak, statüsüne bakılmaksızın, Almanya’da ikamet eden tüm çocuklar için eğitim bir hak ve yükümlülüktür. Ancak 16 yaşını geçmiş çocukların çoğu eyalette eğitim hakkı bulunmamaktadır. Çalışma izni almış yetişkinlerin meslek eğitimine erişimi bulunmaktadır.	Prencip olarak, güvenli bir ülkeden gelen sığınmacıların iş piyasasına erişimi tamamen kısıtlanmıştır. Güvenli olmayan ülkelere gelen sığınmacılar içinse, kabul merkezlerinden ayrılmalarına izin verilenler için üç ay, izin verilmeyenler için ise 6 ay sonra çalışma izni verilmektedir. Sığınmacıların geldikleri ülkelere bakılmaksızın kendi işlerinde çalışmalarına izin verilmemektedir.
Avusturya	Sığınma başvurusunun değerlendirilmesi esnasında sığınmacının, kabul merkezinin bulunduğu bölgeden/ilçeden ayrılmasına izin verilmemektedir. Başvurusu mevzuat kapsamında işleme alınan sığınmacılar için Avusturya sınırları içerisinde seyahat özgürlüğü kısıtlanmamaktadır.	Temel Bakım hakkı sahibi her sığınmacının sağlık sigortası bulunmakta ancak bazı tedaviler sigorta tarafından karşılanmamaktadır. Ayrıca Temel Bakım hakkı saldırganlık vb. nedenlerle kaybedilebilmektedir. Ancak acil sağlık hizmetlerine erişim sağlanmaktadır.	Sığınma başvurusu mevzuat kapsamında işleme alınan çocuklar için birinci ve ikinci basamak eğitime erişimde kısıtlama yoktur.	Sığınmacıların iş piyasasına erişimi, iş piyasası testleriyle kısıtlanmaktadır. Bir sığınmacının iş piyasasında yer alabilmesi için aynı alanda çalışmaya uygun Avusturya vatandaşının, Avrupa Birliği vatandaşının veya Avusturya’da yasal olarak ikamet eden bir üçüncü ülke vatandaşının bulunmaması gerekmektedir.

Ülke	Seyahat Özgürlüğü	Sağlık	Eğitim	İş Piyasasına Erişim
Bulgaristan	Gerekli görüldüğünde seyahat özgürlüğü belirli bir bölgeyle veya idari alanla sınırlandırılabilir.	Sığınmacılar Bulgaristan vatandaşlarıyla aynı koşullarda sağlık hizmetinden faydalanma hakkına sahiptir.	Yaş sınırı olmadan eğitime ve meslek eğitimine erişim bulunmaktadır.	Sığınma başvurusunun değerlendirilme süreci üç aydan fazla sürüyorsa, değerlendirme süreci boyunca geçerli bir çalışma izniyle sığınmacılar iş piyasasına erişebilmekte; ancak dil farklılıkları, resesyon ve yüksek işsizlik nedeniyle iş bulmakta zorlanmaktadır.
Fransa	Seyahat özgürlüğü kısıtlanmamıştır	Sığınmacılar sağlık hizmetine erişimde belirli bir gelirin altındaki üçüncü ülke vatandaşlarıyla aynı koşullarda muamele görmektedir. Sağlık sigortası sistemine dahil olan bu koşullardan faydalanabilmek için sığınmacının mevzuata uygun bir şekilde Fransa topraklarında bulunduğunu ispat etmesi gerekmektedir.	6 – 16 yaş arasındaki tüm çocuklar için eğitim engeli bulunmamaktadır. Ancak dil farklılıkları eğitime etkin erişim için engel teşkil etmektedir.	İş piyasasına erişim kısıtlıdır. Sığınmacının geçici bir çalışma iznine sahip olması, bu izni alabilmesi için de kendisine yapılmış bir iş teklifini veya iş anlaşmasını ispat etmesi gerekmektedir.
Hırvatistan	Seyahat özgürlüğü ve ikamet yerleri hakkında bir kısıtlama bulunmamaktadır.	Acil sağlık hizmetleri ve hastalık sebebiyle gerekli olan tedavilerden faydalanılabilmektedir	18 yaşına kadar olan çocuklar, Hırvatistan vatandaşlarıyla aynı koşullarda eğitim hakkına sahiptir. Sığınmacıların mesleki eğitimlere erişimi bulunmamaktadır	Sığınma başvurusunun üzerinden dokuz ay geçtikten sonra sığınmacılar, iş piyasasına erişebilmekte ancak dil engeli yüzünden iş bulmakta zorlanmaktadır.

Ülke	Seyahat Özgürlüğü	Sağlık	Eğitim	İş Piyasasına Erişim
İngiltere	Hükümetçe önceden tanımlanmış bölgelere seyahat etmekte bir kısıtlama olmasa da, sığınmacıların ülkeye geçici kabulü belirli bir adreste ikamet etmelerine bağlıdır. Sığınmacıların barınmaları hükümet tarafından organize edilmektedir.	Sığınmacıların hastanelerde ücretsiz tedavi görmeleri mümkünken, uygulamada sığınmacıların aleyhine sorunlar yaşanmaktadır.	5 – 16 yaş arasındaki çocuklar için zorunlu olan eğitim, sığınmacı çocuklar için de ikamet ettikleri yerdeki İngiliz çocuklara uygulandığı gibi uygulanmaktadır. Yükseköğretime erişimde sığınmacılar için yasal bir kısıtlama bulunmamasına rağmen, ilgili mevzuat üniversitelerin, denizaşırı ülkelerden gelen yabancılardan daha yüksek eğitim ücreti talep edebilmesine olanak tanımaktadır.	Sığınmacıların ücretli bir işte çalışmalarına izin verilmemektedir.
İrlanda	Yatılı seyahatlerde izne tabidir. Barınma devlet tarafından organize ve finanse edilmekte.	Devlet tarafından barındırılan sığınmacılar için sağlık hizmetlerine erişim ücretsizdir.	Çocuklar, ilk ve orta dereceli okullara erişimde İrlanda vatandaşlarıyla aynı haklara sahiptir. Üniversite eğitimi ve mesleki eğitim, gerekli koşulları sağlayabilen ve masraflarını karşılayabilen tüm sığınmacılara açıktır.	Sığınmacılar iş piyasasına erişememektedir.
İspanya	Sığınmacıların seyahat özgürlüğü bulunmamakta ancak bu kısıtlama; hükümet tarafından, sığınmacıların profil ve ihtiyaçlarına göre yapılan sınıflandırma sonucunda barınma merkezlerine yerleştirilmesiyle ortaya çıkmaktadır. Eğer sığınmacı barınma merkezi dışında ikamet etmek isterse, barınma alanındaki kamu yardımlarından faydalanamamaktadır.	Sığınmacıların sağlık sistemine tam erişimi bulunmaktadır.	6 – 16 yaş arasındaki tüm çocuklar için eğitim engeli bulunmamaktadır. Sığınmacı kabul merkezleri ayrıca, dil ve meslek eğitimlerini organize etmektedir.	Sığınma başvurusunun resmi olarak kabul edilmesinden altı ay sonra sığınmacı, iş piyasasına erişebilmekte ve ücretli bir işte çalışabilmektedir.

Ülke	Seyahat Özgürlüğü	Sağlık	Eğitim	İş Piyasasına Erişim
İsveç	Seyahat özgürlüğü kısıtlanmamakta, ancak İsveç Göç Ajansı'ndan barınma talep eden sığınmacı, yerleşme yerini kendisi belirleyememektedir.	Yetişkinler, tıbbi muayeneye, acil tıbbi bakıma ve dış tedavisine ücretsiz erişme hakkına sahiptir. Ancak diğer tedavilerde ücret talep edilmektedir. Çocuklara uygulanan prosedür, 18 yaşına kadar İsveç vatandaşlarına uygulananla aynıdır.	6 – 16 yaş arası çocuklar için okullara tam erişim sağlanmaktadır.	Vasıfsız işlerde iş piyasasına tam erişim sağlanmaktadır.
İtalya	Kural olarak seyahat özgürlüğünün kısıtlanması söz konusu olmasa da mevzuat, vilayetlere kısıtlama yapma hakkı tanımaktadır. Bu hak, zorunlu ikamet (adres veya bölge) yoluyla uygulanmaktadır.	Sığınmacıların ulusal sağlık sistemine dahil olmaları bir zorunluluk olup, hak ve yükümlülükleri İtalya vatandaşlarıyla eşdeğerdir.	16 yaş altı tüm çocukların eğitime erişim hakkı ve zorunluluğu bulunmaktadır. Ayrıca İtalyanca dil kurslarına kayıt yaptırabilmektedirler.	Sığınma başvurusunun üzerinden 60 gün geçtikten sonra sığınmacı çalışmaya başlayabilmektedir. Ancak çalışmaya balansa dahi ülkede kalma izinleri çalışma iznine çevrilmemektedir.
Macaristan	Ülke içerisinde seyahat özgürlüğü kısıtlanmamakla birlikte, kabul merkezlerinden ayrılmak izne tabidir.	Sağlık hizmetlerine erişim, Macaristan'da yasal olarak ikamet eden üçüncü ülke vatandaşlarının sahip olduğu koşullarla aynıdır. Sığınmacılar pratisyen hekimler tarafından ücretsiz muayene ve tedavi edilebilir, uzmanlık isteyen tedaviler ancak acil bir durumda ve pratisyen hekimin sevkıyla mümkün olmaktadır.	16 yaşına kadar olan çocukların eğitime erişimi Macaristan vatandaşlarıyla aynı koşullarda sağlanmaktadır. Yetişkinlerin eğitim ve mesleki eğitimleri ancak koruma statüsü aldıktan sonra mümkün olmaktadır.	Mart 2017'de yapılan değişikliklerle özellikle kitlesel olaylarda sığınmacıların iş piyasasına erişimi mümkün değildir.

Ülke	Seyahat Özgürlüğü	Sağlık	Eğitim	İş Piyasasına Erişim
Malta	Ada içerisinde seyahat özgürlüğü kısıtlanmamaktadır.	Acil sağlık hizmetleri ve hastalık sebebiyle gerekli olan tedavilerden faydalanılabilmektedir.	Çocuklar, Malta vatandaşlarıyla aynı koşullarda devlet okullarında eğitim görebilmektedir. Dil kurslarına ve meslek eğitimlerine erişim sağlanmaktadır.	Sığınma başvurusu yapıldıktan sonra dokuz ay içerisinde çalışma izni alınabilmekte ve iş piyasasına tam erişim sağlanabilmektedir.
Polonya	Seyahat özgürlüğü ve barınmada herhangi bir kısıtlama bulunmamaktadır.	Sığınmacıların sağlık hizmetlerine tam erişimi bulunmakta ve masraflar kamu tarafından finanse edilmektedir. Ancak dil problemleri ve sağlık merkezlerine ulaşımındaki zorluklar uygulamada bazı sorunlara neden olmaktadır.	18 yaşına kadar olan tüm çocukların eğitime erişimi serbest olup eğitim zorunludur. Ancak dil ve kültür farklılıkları pratikte bazı sorunlar doğurmaktadır. Yetişkinlerin meslek eğitimi için mevzuatta tanımlanmış bir yöntem veya uygulama bulunmamaktadır. Yetişkinler sadece Lehçe dil kurslarına katılabilmektedir.	Sığınma başvurusunun üzerinden altı aylık süre geçtikten sonra, iş piyasasına erişimde bir kısıtlama bulunmamaktadır.
Portekiz	Seyahat özgürlüğü kısıtlanmamakta fakat mevzuat, sığınmacıların yetkilileri adresleri konusunda bilgilendirmesini şart koşmaktadır.	Ulusal sağlık sistemi içerisinde sunulan sağlık hizmetlerine sığınmacının kendisi ve ailesi için kısıtlama bulunmamaktadır. Ancak dil ve kültür farklılıkları uygulamada bazı sorunlara neden olmaktadır.	Çocukların eğitime erişiminde kısıtlama bulunmamakta, koşullar Portekiz vatandaşları ve ana dili Portekizce olmayan üçüncü ülke vatandaşlarıyla aynıdır. Meslek eğitimlerine erişim sadece oturma izni alan sığınmacılar için mümkün olmaktadır.	Oturma izni alındıktan sonra iş piyasasına erişimde kısıtlama bulunmamaktadır. Ancak bazı kamu sektörü işlerinde sığınmacıların ve tüm üçüncü ülke vatandaşlarının çalışmaları yasaklanmıştır.
Yunanistan	Kamu yararı ve kamu düzeni gerekçe gösterilerek seyahat özgürlüğü kısıtlanabilmekle birlikte sığınmacılar, Yunanistan sınırları içerisinde seyahat etme ve ikamet yerlerini seçme özgürlüğüne sahiptir.	Sağlık hizmetine tam ve ücretsiz erişim bulunmaktadır.	Sığınmacı çocuklar için yetişkinliğe kadar, Yunanistan vatandaşlarıyla aynı koşullarda eğitim erişimi bulunmaktadır.	Sığınma başvurusu yapıldıktan ve sığınma arayan tanıtım kartı alındıktan sonra iş piyasasına tam erişim sağlanmaktadır.

Kaynak: Asylum Information Database verilerinden faydalanılarak yazar tarafından hazırlanmıştır.

(<http://www.asylumineurope.org/> Erişim Tarihi: 04.01.2018)

EK – 2 GÖÇ VE GÖÇMENLİĞE İLİŞKİN ARAŞTIRMA SORULARI VE YILLARA GÖRE DAĞILIMI⁶³

Araştırma Soruları	2002	2004	2006	2008	2010	2012	2014	2016
Ülkenize gelen göçmenler çoğunlukla aynı ırk / etnik gruptan mı?	x							
Ülkenize gelen Avrupalı göçmenler çoğunlukla fakir ülkelerden mi geliyor yoksa zengin ülkelerden mi?	x							
Ülkenize gelen Avrupalı olmayan göçmenler çoğunlukla fakir ülkelerden mi geliyor yoksa zengin ülkelerden mi?	x							
Sizce sizinle aynı ırk / etnik kökene sahip olanların ülkenize gelmesine izin verilmeli mi?	x	x	x	x	x	x		x
Sizce sizinle aynı ırk / etnik kökene sahip olmayanların ülkenize gelmesine izin verilmeli mi?	x	x	x	x	x	x		x
Sizce zengin Avrupa ülkelerinden gelenlerin ülkenize gelmesine izin verilmeli mi?	x							
Sizce fakir Avrupa ülkelerinden gelenlerin ülkenize gelmesine izin verilmeli mi?	x						x	
Sizce Avrupa dışındaki zengin ülkelerden gelenlerin ülkenize gelmesine izin verilmeli mi?	x							
Sizce Avrupa dışındaki fakir ülkelerden gelenlerin ülkenize gelmesine izin verilmeli mi?	x	x	x	x	x	x		x
Sizce göçmenlerin iyi eğitilmiş olması ne kadar önemli?	x						x	
Sizce göçmenlerin ülkenizle yakın aile bağları olması ne kadar önemli?	x							
Sizce göçmenlerin ülkenizin dilini konuşması ne kadar önemli?	x						x	
Sizce göçmenlerin Hristiyan olması ne kadar önemli?	x						x	
Sizce göçmenlerin beyaz ırktan olması ne kadar önemli?	x						x	
Sizce göçmenlerin varlıklı olması ne kadar önemli?	x							
Sizce göçmenlerin ülkenizin ihtiyacı olan iş becerilerine sahip olması ne kadar önemli?	x						x	
Sizce göçmenlerin ülkenizdeki yaşam şekline alışkın olması ne kadar önemli?	x						x	
Ortalama ücret ve maaşlar ülkenize gelenler nedeniyle düşüyor mu?	x							
Ülkenize gelenler yüzünden fakirlerin ekonomik beklentileri zenginlere göre zarar görüyor mu?	x							
Ülkenize gelenler işçi açığı olan işleri dolduruyor mu?	x							
Uzun süre işsiz kalanlar ülkenizden gönderilmeli mi?	x							

⁶³ Sadece tek bir araştırma yılında yöneltilen sorular analizlerde göz ardı edilmiştir (Y.N.).

Ülkenize gelenlere herkesle aynı haklar verilmeli mi?	x							
Ülkenize gelenler ciddi bir suç işlerse ülkenizden gönderilmeli mi?	x							
Ülkenize gelenler herhangi bir suç işlerse ülkenizden gönderilmeli mi?	x							
Sizce ülkenize gelenler sizin işinizi elinizden mi alıyor yoksa yeni iş olanakları mı yaratıyor?	x						x	
Sizce ülkenize gelenlerin vergi verme ve hizmet alma yönünden, faydası mı yoksa zararı mı var?	x						x	
Sizce göç ülke ekonomisi için iyi mi yoksa kötü mü?	x	x	x	x	x	x		x
Sizce göçmenler ülkenizin kültürel hayatını zenginleştiriyor mu zenginleştirmiyor mu?	x	x	x	x	x	x		x
Sizce göçmenler ülkenizi yaşamak için daha iyi bir yer mi yapıyor yoksa daha kötü mü?	x	x	x	x	x	x		x
Göçmenler ülkedeki suç sorununu nasıl etkiliyor?	x						x	
Göç veren ülkeler için göç uzun dönemde iyi mi kötü mü?	x							
Eğer herkes niteliklerine en çok ihtiyaç olan ülkeye taşınırsa bundan tüm ülkeler faydalanır	x							
Fakir ülkelerden göçmen kabul etmek zengin ülkelerin sorumluluğudur.	x							
Sizinle aynı ırk / etnik gruptan bir göçmen patronunuz olsaydı ne düşünürdünüz?	x							
Sizinle aynı ırk / etnik gruptan bir göçmen bir yakınınızla evlenseydi ne düşünürdünüz?	x							
Sizinle farklı ırk / etnik gruptan bir göçmen patronunuz olsaydı ne düşünürdünüz?	x						x	
Sizinle farklı ırk / etnik gruptan bir göçmen bir yakınınızla evlenseydi ne düşünürdünüz?	x						x	
Azınlıkları / farklı etnik grupların olduğu yerlerde yaşar mıydınız?	x							
Yaşadığınız bölgeyi azınlıklar / farklı etnik gruplar açısından tanımlayınız	x						x	
Herkesin aynı gelenek ve görenekleri paylaşması bir ülke için iyi midir?	x						x	
Farklı dinlerin olması bir ülke için iyi midir?	x							
Herkesin aynı dili konuşması bir ülke için iyi midir?	x							
Göçmenlerin kendi çocuklarını kendi okullarına göndermelerine izin verilmeli mi?	x							
Bir ülke gerilimi azaltmak istiyorsa göçü engellemeli mi?	x							
İşyerinde etnik ayrımcılığına karşı kanunların bulunması olunması ülke için iyi midir?	x						x	
İrkçilik veya etnik nefret karşıtı kanunlar ülkeniz için iyi midir yoksa kötü müdür?	x							
Göçmen arkadaşınız var mı?	x							
Göçmen iş arkadaşınız var mı?	x							
Ülkeniz mülteci statüsü için başvurular için adil paylaşımdan fazlasına mı sahiptir?	x							
Mülteci statüsü almak için başvuranların çalışmasına izin verilmeli mi?	x							

Hükümet mülteci başvurularını değerlendirirken cömert davranmalı mı?	x							x	
Sizce mülteci başvurusu yapanlar gerçekten mülteci mi?	x								
Sizce mülteci başvurusu yapanlar durumları değerlendirilirken gözaltında tutulmalı mı?	x								
Sizce mülteci başvurusu yapanlara finansal destek verilmeli mi?	x								
Sizce mülteci başvurusu kabul edilenlerin ailelerini getirmelerine izin verilmeli mi?	x								
Sizce ülkenizdekilerin yüzde kaç 1 ülkeniz dışında doğmuştur?	x							x	
Sizce ülkenize diğer ülkelere oranla daha az mı göçmen geliyor yoksa daha çok mu?	x								
Sizce ülkenizden ayrılanlar mı daha fazla yoksa ülkenize gelenler mi?	x								
Sizce hükümet ülkenize gelen göçmenlere nasıl davranıyor? Sizden iyi veya kötü?								x	
Sizce dini inanç ve ibadetleriniz göçmenlerle birlikte zenginleşiyor mu yoksa zenginleşmiyor mu?								x	
Farklı ırk / etnik kökenden arkadaşınız var mı?								x	
Farklı ırk / etnik kökenden birisiyle günlük hayatınızda ne kadar muhatap oluyorsunuz?								x	
Farklı ırk / etnik kökenden birisiyle günlük hayatınızda kurduğunuz ilişki genellikle nasıl? İyi mi yoksa kötü mü?								x	
Kendinizi ülkenize ne kadar yakın hissediyorsunuz?								x	
Sizce bazı ırklar / etnik gruplar doğuştan daha mı az zeki?								x	
Sizce bazı ırklar / etnik gruplar doğuştan daha mı çalışkan?								x	
Sizce bazı kültürler diğerlerine göre daha mı iyi?								x	
Sizce Yahudilerin ülkenize gelmesine izin verilmeli mi?								x	
Sizce Müslümanların ülkenize gelmesine izin verilmeli mi?								x	
Sizce Çingenelerin ülkenize gelmesine izin verilmeli mi?								x	
Sizce fakir Avrupa ülkelerinden gelen profesyonellerin / meslek sahiplerinin ülkenize gelmesine izin verilmeli mi?								x	
Sizce Avrupa dışındaki fakir ülkelere gelen profesyonellerin / meslek sahiplerinin ülkenize gelmesine izin verilmeli mi?								x	
Sizce fakir Avrupa ülkelerinden gelen vasıfsız işçilerin ülkenize gelmesine izin verilmeli mi?								x	
Sizce Avrupa dışındaki fakir ülkelere gelen vasıfsız işçilerin ülkenize gelmesine izin verilmeli mi?								x	

Kaynak: Avrupa Sosyal Araştırması 2002 – 2016 (European Social Survey <http://www.europeansocialsurvey.org/>) Erişim Tarihi:

20.02.2018

EK – 3 HABER ANALİZLERİNDE KULLANILAN VERİLER

Gazete	Link	Tarih	Haberin Geçtiği İl	Haberin İçeriği	Haberin Teması	Konu / Durum
Hürriyet	Mersin Haberleri - Suriyeli grup ile eczacılar arasında 'muadil ilaç ...	2018	Mersin	Suriyelilerle yerel halk arasında gerginlik	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Hürriyet	Göle giren 2'si Suriyeli genç kız 3 kişi boğuldu - Yerel Haberler - Hürriyet	2018	Kilis	Suriyeli kızların boğulması	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Hürriyet	Adana Haberleri - Suriyeli Asaf, tatil yapabilmek için pamuk şeker ...	2018	Adana	Suriyeli çocuğun yaşam mücadelesi	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Hürriyet	Son dakika: Bunlar da Ankara'nın Suriyeli korsanları... Taksiciler ...	2018	Ankara	Suriyelilerin korsan taksicilik yapması	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Hürriyet	Bayram ziyaretine giden 7 bin Suriyeli döndü - Yerel Haberler - Hürriyet	2018	Kilis	Suriyelilerin bayram ziyareti için ülkelerine gitmeleri	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Bayram Ziyaretleri
Hürriyet	İşte Ankara'nın Suriyeli korsan taksicileri - Son Dakika Haberler	2018	Ankara	Suriyelilerin korsan taksicilik yapması	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Hürriyet	İstanbul Haberleri - Esenyurt'ta Suriyeli esnafa Türkçe tabela uyarısı ...	2018	İstanbul	Suriyeli esnafın Arapça tabelalarının sökülmesi	Ekonomi	Yabancı Dilde Tabela Kullanımı
Hürriyet	Haberler - Esenyurt'ta Suriyeli esnafa Türkçe tabela uyarısı - Son ...	2018	İstanbul	Suriyeli esnafın Arapça tabelalarının sökülmesi	Ekonomi	Yabancı Dilde Tabela Kullanımı
Hürriyet	Suriyeli Maya protez tedavisi için İstanbul'da - Son Dakika Haberler	2018	İstanbul	Suriyeli kızın tedavi edilmesi	Sağlık	Tedavi İşlemleri
Hürriyet	Bayram ziyaretine giden 2 bin Suriyeli geri döndü - Yerel Haberler	2018	Kilis	Suriyelilerin bayram ziyareti için ülkelerine gitmeleri	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Bayram Ziyaretleri
Hürriyet	Eğitilmiş Suriyeli kadınlar örgütlendi - Haberler Sondakika - Hürriyet	2018	İstanbul	Suriyeli eğitilmiş kadınların mesleklerini yapabilmek amacıyla dernek kurması	Yaşam	Dayanışma
Hürriyet	Erdoğan'dan Gaziantep'te Suriyelilerle ilgili flaş mesajlar - Son Dakika ...	2018	Türkiye	Cumhurbaşkanının Suriyelilere ilişkin mesajları	Politika	İç Politika Açıklamaları
Hürriyet	Yıldırım Haberleri - Bıçaklanarak öldürülen Suriyeli Dima'nın amcası ...	2018	Bursa	Suriyeli kadının bıçaklanarak öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Hürriyet	Yıldırım Haberleri - Suriyeli Dima bıçaklanarak öldürüldü, 7 aylık ...	2018	Bursa	Suriyeli kadının bıçaklanarak öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül

Hürriyet	Dörtüyl Haberleri - Denizde kaybolan Suriyeli Yusuf'un cesedi ...	2018	Hatay	Suriyeli sığınmacının boğulması	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Hürriyet	83 bin Suriyeli ülkesine döndü - Son Dakika Haberler - Hürriyet	2018	Hatay	Suriyelilerin bayram ziyareti için ülkelerine gitmeleri	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Bayram Ziyaretleri
Hürriyet	50 bin Suriyeli bayram için ülkesine gitti - Son Dakika Haberler - Hürriyet	2018	Kilis	Suriyelilerin bayram ziyareti için ülkelerine gitmeleri	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Bayram Ziyaretleri
Hürriyet	Kilis Haberleri - 50 bin Suriyeli bayram için ülkesine gitti - Yerel Haberler	2018	Kilis	Suriyelilerin bayram ziyareti için ülkelerine gitmeleri	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Bayram Ziyaretleri
Hürriyet	Bayram için ülkesine giden Suriyeli sayısı 40 bini aştı - Yerel Haberler	2018	Kilis	Suriyelilerin bayram ziyareti için ülkelerine gitmeleri	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Bayram Ziyaretleri
Hürriyet	38 bin Suriyeli bayram için ülkesine gitti - Son Dakika Haberler - Hürriyet	2018	Kilis	Suriyelilerin bayram ziyareti için ülkelerine gitmeleri	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Bayram Ziyaretleri
Hürriyet	Ülkesine giden Suriyeli sayısı artıyor... - Son Dakika Haberler - Hürriyet	2018	Kilis	Suriyelilerin bayram ziyareti için ülkelerine gitmeleri	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Bayram Ziyaretleri
Hürriyet	Kilis Haberleri - 38 bin Suriyeli, bayram için ülkesine gitti - Yerel ...	2018	Kilis	Suriyelilerin bayram ziyareti için ülkelerine gitmeleri	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Bayram Ziyaretleri
Hürriyet	Türkiye'deki Suriyelilerin beşte biri İstanbul'da - Son Dakika Haberler	2018	Türkiye	Türkiye'de bulunan Suriyelilerin illere dağılımı	Sığınmacı Sayısı ve Dağılımları	
Hürriyet	35 bin Suriyeli, bayram için ülkesine gitti - Yerel Haberler - Hürriyet	2018	Kilis	Suriyelilerin bayram ziyareti için ülkelerine gitmeleri	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Bayram Ziyaretleri
Hürriyet	Kilis Haberleri - Suriyelilerin bayram için gidişi sürüyor - Yerel Haberler	2018	Kilis	Suriyelilerin bayram ziyareti için ülkelerine gitmeleri	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Bayram Ziyaretleri
Hürriyet	Mersin Haberleri - Suriyeli çocuğu 43 yerinden bıçaklayan sanık ...	2018	Mersin	Suriyeli çocuğun bıçaklanarak öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Hürriyet	Kilis'te bayrama giden Suriyeliler izdihamaya yol açtı - Yerel Haberler	2018	Kilis	Suriyelilerin bayram ziyareti için ülkelerine gitmeleri	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Bayram Ziyaretleri
Hürriyet	Kilis Haberleri - Bayram için ülkelerine giden Suriyeli sayısı 20 bini aştı ...	2018	Kilis	Suriyelilerin bayram ziyareti için ülkelerine gitmeleri	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Bayram Ziyaretleri
Hürriyet	Kilis Haberleri - Öncüpınar'da Suriyelilerin bayram geçişi yoğunluğu ...	2018	Kilis	Suriyelilerin bayram ziyareti için ülkelerine gitmeleri	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Bayram Ziyaretleri
Hürriyet	Suriyeli 2,5 yaşındaki kıza istismar iddiasına 3 gözaltı - Son Dakika ...	2018	Antalya	Suriyeli kıza cinsel istismar	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Hürriyet	Gamze Özçelik, Suriyeli aileyle iftar yaptı - Magazin Haberleri - Hürriyet	2018	İstanbul	Suriyeli aileyle Türk oyuncunun iftar yapması	Spor, Kültür Sanat, Magazin	Magazin
Hürriyet	Bayram için 10 bin Suriyeli ülkesine döndü - - Hürriyet	2018	Kilis	Suriyelilerin bayram ziyareti için ülkelerine gitmeleri	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Bayram Ziyaretleri
Hürriyet	Muharrem İnce: Bayrama giden Suriyeli'yi almam - Son Dakika Haberler	2018	Türkiye	CHP Cumhurbaşkanı adayının Suriyelilerle ilgili değerlendirmeleri	Politika	İç Politika Açıklamaları

Hürriyet	İzmir Haberleri - Suriyeli mühendisin yokluktan çıkan başarı hikayesi ...	2018	İzmir	Suriyeli mühendisin iş yaşamındaki başarı hikayesi	Yaşam	Başarı Hikayeleri
Hürriyet	Suriyeliler akın akın bayrama gidiyor! - Son Dakika Haberler - Hürriyet	2018	Kilis	Suriyelilerin bayram ziyareti için ülkelerine gitmeleri	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Bayram Ziyaretleri
Hürriyet	Suriyeli'lerin bayram geçişinde yoğunluk - - Hürriyet	2018	Kilis	Suriyelilerin bayram ziyareti için ülkelerine gitmeleri	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Bayram Ziyaretleri
Hürriyet	Suriyeliler bayram için ülkelerine gidiyor - Son Dakika Haberler	2018	Kilis	Suriyelilerin bayram ziyareti için ülkelerine gitmeleri	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Bayram Ziyaretleri
Hürriyet	Suriyeliler için yeni okul - Eğitim Haberleri - Hürriyet	2018	Gaziantep	Suriyeli ve Türk öğrenciler için yeni okul yapılması	Eğitim	Eğitim Yatırımları
Hürriyet	Kilis Haberleri - 72 bin Suriyeli, Kilis'ten ülkesine gitmek için başvurdu ...	2018	Kilis	Suriyelilerin bayram ziyareti için ülkelerine gitmeleri	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Bayram Ziyaretleri
Hürriyet	Suriyelilere 60 okul için 160 milyon avro kaynak desteği - Eğitim ...	2018	Türkiye	Suriyeli öğrenciler için okul yatırımları	Eğitim	Eğitim Yatırımları
Hürriyet	Sulama kanalına düşen Suriyeli öldü - - Hürriyet	2018	Kahramanmaraş	Suriyeli gencin boğularak ölmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Hürriyet	Sapanca Haberleri - Otomobilin çarptığı Suriyeli genç öldü - Sakarya ...	2018	Sakarya	Suriyeli gencin trafik kazasında ölmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Hürriyet	Salihli Haberleri - Suriyeli 2 kardeş yangında can verdi - Manisa ...	2018	Manisa	Suriyeli kardeşlerin yangında ölmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Hürriyet	İstanbul Haberleri - Suriyeli sığınmacılar Türkiye ekonomisine fayda ...	2018	Türkiye	Suriyeli sığınmacıların Türk ekonomisine sağladıkları faydalar	Ekonomi	Ekonomik Yatırımlar
Hürriyet	Suriyeli cinayetinde 'yüksek sesli müzik' ve 'küfürleşme' iddiası - Yerel ...	2018	Antalya	Suriyelilerin bıçaklanarak öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Hürriyet	Kılıçdaroğlu: Suriyeliler evlerine dönecek - Son Dakika Haberler	2018	Türkiye	CHP Liderinin Suriyelilere ilişkin değerlendirmeleri	Politika	İç Politika Açıklamaları
Hürriyet	İlk Suriyeli aday adayı - Son Dakika Haberler - Hürriyet	2018	Türkiye	1982den beri Türkiye'de yaşayan suriyelinin milletvekili aday adayı olması	Politika	İç Politika Açıklamaları
Hürriyet	Çay Haberleri - Hastaneden kaçırılan Suriyeli erkek bebek bulundu (4 ...	2018	Afyonkarahisar	Suriyeli bebeğin hastaneden kaçırılması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Hürriyet	Afyonkarahisar Haberleri - Hastaneden kaçırılan Suriyeli erkek bebek ...	2018	Afyonkarahisar	Suriyeli bebeğin hastaneden kaçırılması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Hürriyet	İstanbul Haberleri - Betam: Suriyeli gençlerin çalışmasında en büyük ...	2018	İstanbul	Suriyelilerin çalışma hayatına katılımı	Ekonomi	Çalışma Hayatına Katılım
Hürriyet	Afyonkarahisar Haberleri - Afyonkarahisar'da hastaneden Suriyeli ...	2018	Afyonkarahisar	Suriyeli bebeğin hastaneden kaçırılması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Hürriyet	Haberler - Suriyeli anne kız cinayetinden 'yasak aşk' çıktı - Son Dakika ...	2018	Mersin	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül

Hürriyet	Tekneleri arızalanan 100 Suriyeli kaçak kurtarıldı - Son Dakika Haberler	2018	Mersin	Suriyeli kaçak göçmenlerin denizden kurtarılması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Hürriyet	Kavgada bıçaklanan Suriyeli genç öldü - Yerel Haberler - Hürriyet	2018	Gaziantep	Suriyelinin bıçaklanarak öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Hürriyet	Mardin Haberleri - 5 çocuklu Suriyeli kadın, tedavisini sürdürmek ...	2018	Mardin	Suriyelinin tedavisi	Sağlık	Tedavi İşlemleri
Hürriyet	Adıyaman Haberleri - Adıyaman'da Suriyeliler arasında kavga: 1 ölü, 2 ...	2018	Adıyaman	Suriyelilerin aralarında kavgası ve cinayet	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Hürriyet	Suriyeliler ülkelerine dönüyor - Yerel Haberler - Hürriyet	2018	Kilis	Suriyelilerin ülkelerine kesin dönüşü	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Geri Dönüş
Hürriyet	Suriyeli çocuklar için 215 okul yapılacak - Eğitim Haberleri - Hürriyet	2018	Türkiye	Suriyeliler için yapılacak okullar	Eğitim	Eğitim Yatırımları
Hürriyet	Diyarbakır Haberleri - Diyarbakır'da 270 okulda 3 bin 959 Suriyeli ...	2018	Diyarbakır	Eğitim gören Suriyeli sayısı	Eğitim	Öğrenci Sayıları
Hürriyet	3 Suriyeli aile törenle memleketlerine uğurlandı - Son Dakika Haberler	2018	İstanbul	Suriyelilerin ülkelerine kesin dönüşü	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Geri Dönüş
Hürriyet	Esenyurt'ta yaşayan 3 Suriyeli aile ülkesine döndü - Son Dakika ...	2018	İstanbul	Suriyelilerin ülkelerine kesin dönüşü	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Geri Dönüş
Hürriyet	DEAŞ'tan kaçan Suriyeli heykeltıraş, sergi açtı - - Hürriyet	2018	Şanlıurfa	Suriyeli sanatçının sergi açması	Spor, Kültür Sanat, Magazin	Kültür Sanat
Hürriyet	Kilis Haberleri - Eşi ve 3 çocuğu kurşuna dizilen Suriyeli Fatma'nın ...	2018	Kilis	Suriyelilerin yaşam mücadelesi	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Hürriyet	Suriyeliler İstanbul'da birbirine girdi! - Son Dakika Haberler - Hürriyet	2018	İstanbul	Suriyelilerin kendi aralarında kavga etmesi ve yaralama	Suç ve Adli Olaylar	Fail ve Mağdur
Hürriyet	Suriyeli kadınlar tecavüzü anlattı! Herkesin önünde 6 kişi tecavüz etti ...	2018	Suriye	Suriyelilere tecavüz edilmesi	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Hürriyet	Akçakale Haberleri - Sınırdan kaçak geçen 3 Suriyeli, 69 tabanca ve ...	2018	Şanlıurfa	Suriyelilerin kaçakçılık yapmaları	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Hürriyet	Suriyeli yetim ve öksüz çocuklara yuva - Yerel Haberler - Hürriyet	2018	Kilis	Suriyeli çocuklara sahip çıkılması	Yaşam	Dayanışma
Hürriyet	Suriyeli öğrenciler için 215 okul - Son Dakika Haberleri - Hürriyet	2018	Türkiye	Suriyeliler için okul yatırımları	Eğitim	Eğitim Yatırımları
Hürriyet	64 yaşında Suriyeli eş peşine düştü, iki kere aynı şekilde dolandırıldı ...	2018	Gaziantep	Suriyelilerin bir adamı dolandırması	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Hürriyet	Antalya Haberleri - Büyük şehirlerdeki Suriyeli gettoları endişesi ...	2018	Antalya	Suriyelilerin büyük şehirlerde gettolaşması	Uyum	Gettolaşma
Hürriyet	Nizip Haberleri - Suriyeli ve Türk öğrencilere kardeşlik tumuvası ...	2018	Gaziantep	Suriyeli öğrencilerle Türk öğrenciler arasında spor müsabakası	Yaşam	Dayanışma

Hürriyet	Manavgat Haberleri - Suriyeli cinayetine 2 tutuklama - Antalya Haberleri	2018	Antalya	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Hürriyet	İstanbul doldu, Suriyeli göçü donduruldu - Son Dakika Haberler	2018	İstanbul	Suriyelilerin İstanbul'a göçünün durdurulması	Barınma ve Seyahat Özgürlüğü	Seyahat Özgürlüğü
Hürriyet	3.5 milyon Suriyeli mesajı: İlanihaye saklayacak halimiz yok - Son ...	2018	Türkiye	Cumhurbaşkanının Suriyelilere ilişkin mesajları	Politika	İç Politika Açıklamaları
Hürriyet	Son dakika... Erdoğan'dan Suriyeli mesajı: 3.5 milyonu burada ...	2018	Türkiye	Cumhurbaşkanının Suriyelilere ilişkin mesajları	Politika	İç Politika Açıklamaları
Hürriyet	Haberler - Erdoğan'dan Suriyeli mesajı: 3,5 milyonu burada ilanihaye ...	2018	Türkiye	Cumhurbaşkanının Suriyelilere ilişkin mesajları	Politika	İç Politika Açıklamaları
Hürriyet	Suriyeli muhalifler Rus savaş uçağını düşürdü - Son Dakika Güncel ...	2018	Moskova	İdlib'de Suriyenin Rus savaş uçağını düşürmesi	Dış Haberler	
Hürriyet	Suriyelilere kalıcı konut - Son Dakika Haberler - Hürriyet	2018	Türkiye	Cumhurbaşkanının Suriyelilere ilişkin mesajları	Politika	İç Politika Açıklamaları
Hürriyet	608 bin Suriyeli öğrenci eğitim alıyor - Son Dakika Haberleri - Hürriyet	2018	Türkiye	Türkiye'de eğitim gören Suriyeli sayısı	Eğitim	Öğrenci Sayıları
Hürriyet	Suriyeliler 10 ilde askerlik şubelerinin önünde kuyruğa girdi - Son ...	2018	Türkiye	Suriyelilerin gönüllü askerlik başvurusunda bulunmaları	Politika	Askeri Operasyonlar
Hürriyet	Flaş gelişme: Suriyeli kadın ve bebeğini katleden canilerin cezası belli ...	2018	Sakarya	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Hürriyet	İki lise öğrencisinden Suriyeli mülteciler için yardım kampanyası - Son ...	2018	İstanbul	Suriyeliler için yardım kampanyası	Yaşam	Dayanışma
Hürriyet	Merkez Haberleri - Bursa Barosu, Suriyelilerin sorunlarının çözümü ...	2018	Bursa	Suriyelilerin hukuki sorunlarına karşı çözüm önerileri	Sığınmacı Hukuku	
Hürriyet	Gaziantep Haberleri - Suriyeliler'in yükünü sınır illeri çekiyor - Merkez ...	2018	Türkiye	Türkiye'deki Suriyelilerin illere göre dağılımları ve masraflar	Sığınmacı Sayısı ve Dağılımları	
Hürriyet	Kocasını Suriyeli genç sevgilisine öldürttü! 'Cinsel gücü artırıcı hapları ...	2018	Antalya	Suriyelinin cinayet işlemesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Hürriyet	Suriyeli öğrencilere eğitim veren öğretmenler kadro bekliyor - Son ...	2018	Türkiye	Suriyelilere eğitim veren öğretmenlerin sorunları	Eğitim	Öğretmen Sorunları
Hürriyet	Valiz içinde bulunan Suriyeli bebeğin cenazesi defnedildi - Son ...	2018	Gaziantep	Suriyeli bebeğin ölmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Hürriyet	Suriyeli hamile kadını taciz eden şüpheli yakalandı - Son Dakika ...	2017	Diyarbakır	Suriyelilerin taciz edilmesi	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Hürriyet	Suriyelilerin hayatı sahnede - Son Dakika Haberler - Hürriyet	2017	İstanbul	Suriyelilerle ilgili tiyatro oyunu sahnelenmesi	Spor, Kültür Sanat, Magazin	Kültür Sanat
Hürriyet	Suriyeli aktivist anne kızın cinayet zanlısına 2 kez müebbet istendi ...	2017	İstanbul	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Hürriyet	Minibüsün gizli bölmesinde 5 Suriyeli yakalandı - Yerel Haberler	2017	Edirne	Suriyelilerin kaçak olarak sınır geçerken yakalanmaları	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Sınır Güvenliği

Hürriyet	Kayseri'deki Suriyeli sayısı son bir yılda 9 bin 917 kişi artmış - - Hürriyet	2017	Türkiye	Türkiye'de Suriyelilerin bulunduğu iller	Sığınmacı Sayısı ve Dağılımları	
Hürriyet	Dünya şampiyonu Suriyeli boksör: Tayyip amcayla görüşmek ...	2017	Almanya	Suriyeli boksörün Erdoğan'la görüşmek istemesi	Spor, Kültür Sanat, Magazin	Spor
Hürriyet	Haberler - Suriyeli mülteci grup, pala ve sopalarla dehşet saçtı - Son ...	2017	Sakarya	Suriyelilerin kendi aralarında kavga etmesi ve yaralama	Suç ve Adli Olaylar	Fail ve Mağdur
Hürriyet	6 yılda 224 bin Suriyeli bebek - Son Dakika Haberler - Hürriyet	2017	Türkiye	Türkiye'de doğan Suriyeli bebek sayısı	Sığınmacı Sayısı ve Dağılımları	
Hürriyet	Son dakika: Suriyeli gencin Türkiye'de zengin olma hikayesi dikkat ...	2017	İstanbul	Suriyeli girişimcinin iş hayatında başarı hikayesi	Ekonomi	Ekonomik Yatırımlar
Hürriyet	Suriyeli 'Benjamin Button'ın hayatı bir fotoğrafla nasıl değişti? - Hürriyet	2017	Batman	Suriyeli bebeğin sağlık sorunları	Sağlık	Tedavi İşlemleri
Hürriyet	Suriyeli muhalif yönetmene İstanbul'da bıçaklı saldırı - Son Dakika ...	2017	İstanbul	Suriyelinin bıçaklanarak yaralanması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Hürriyet	Suriyeli çocukların yaklaşık yarısı okul dışında - Son Dakika Haberleri	2017	Türkiye	Suriyelilerin okullaşma oranı	Eğitim	Öğrenci Sayıları
Hürriyet	İstanbul Haberleri - Ürdün Suriyeli mültecileri sınır dışı ediyor - Yerel ...	2017	İstanbul	Suriyelilerin Ürdünden sınır dışı edilmesi	Dış Haberler	
Hürriyet	Merkez Haberleri - Suriyeli kuzenlerin aşk intiharı - Adana Haberleri	2017	Adana	Suriyelilerin intiharı	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Hürriyet	Merkez Haberleri - Suriyeli kuzenlerin aşk intiharı - Adana Haberleri	2017	Adana	Suriyelilerin intiharı	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Hürriyet	Son dakika... Suriyeli anne ve kızını öldüren katil zanlısı 3 gün süren ...	2017	İstanbul	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Hürriyet	"Bütün Suriyeli çocuklara eğitim hakkı sunmalıyız" - Son Dakika ...	2017	Türkiye	Suriyeli çocukların eğitimleri üzerine değerlendirmeler	Eğitim	Eğitim Adaptasyonu
Hürriyet	Elmalı Haberleri - Elmalı'da Suriyeli gerginliği - Antalya Haberleri	2017	Antalya	Suriyelilerle yerel halk arasında kavga	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Hürriyet	İstanbul'da öldürülen Suriyeli gazeteci anne-kız son yolculuğuna ...	2017	İstanbul	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Hürriyet	Son dakika: Suriyeli aktivist ve 22 yaşındaki gazeteci kızı İstanbul'da ...	2017	İstanbul	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Hürriyet	Haberler - Okulda Suriyeli gerginliği - Son Dakika Haberleri - Hürriyet	2017	Şanlıurfa	Suriyelilerle yerel halk arasında kavga	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Hürriyet	26 bin 931 Suriyeli, kesin dönüş yaptı - - Hürriyet	2017	Kilis	Suriyelilerin ülkelerine kesin dönüşü	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Geri Dönüş
Hürriyet	Bayramiç Haberleri - İflas eden milyonluk tesis, Suriyeli göçmenlerin ...	2017	Çanakkale	Suriyelilerin barınma ve yaşam sorunları	Barınma ve Seyahat Özgürlüğü	Barınma

Hürriyet	Son dakika: Vahşet! Suriyeli çocuğu öldürüp çuvala koyup çöp ...	2017	İstanbul	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Hürriyet	Suriyeli çocuğu öldürüp çuvala koyup çöp konteynerine atmış - Son ...	2017	İstanbul	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Hürriyet	Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığına önce Suriyeli öğretmenler ...	2017	Türkiye	Suriyelilere vatandaşlık verilmesi	Uyum	Vatandaşlık
Hürriyet	Konya'da tehlikeli gerginlik! Suriyeliler evlerinden tahliye edildi - Son ...	2017	Konya	Suriyelilerle yerel halk arasında kavga	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Hürriyet	Karapınar Haberleri - Karapınar'da taciz kavgası: 1 Suriyeli öldü, 1 ...	2017	Konya	Suriyelilerin öldürülmesi ve taciz	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Hürriyet	Suriyeli gelin boğarak öldürdüğü kayınvalidesini halıya sararak böyle ...	2017	İstanbul	Suriyelilerin cinayet işlemesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Hürriyet	Demet Akalın Suriyeliler evine dönsün dedi, ortalık karıştı - Magazin ...	2017	İstanbul	Suriyelilere ilgili değerlendirme	Spor, Kültür Sanat, Magazin	Magazin
Hürriyet	Suriyeli bebeğin akıllmaz ölümü - Son Dakika Haberler - Hürriyet	2017	Kahramanmaraş	Suriyeli bebeğin ölümü	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Hürriyet	Suriyeliler hakkında söylenen 7 yalan - Son Dakika Haberler - Hürriyet	2017	Türkiye	Suriyelilerle ilgili kulaktan dolma bilgiler	Yaşam	Yanlış Bilgiler
Hürriyet	Sakarya'daki kan donduran katliamın kurbanları Suriye'de toprağa ...	2017	Sakarya	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Hürriyet	Eğitilmeyen Suriyeli mülteci çocuklar karşımıza Taliban olarak çıkabilir ...	2017	Türkiye	Suriyeli çocukların eğitimine ilişkin söyleşi	Eğitim	Eğitim Adaptasyonu
Hürriyet	7 bin Suriyeliye vatandaşlık geliyor - Son Dakika Haberler - Hürriyet	2017	Türkiye	Suriyelilere vatandaşlık verilmesi	Uyum	Vatandaşlık
Hürriyet	Adapazarı Haberleri - Sakarya'daki vahşetin kurbanı Suriyeli anne ve ...	2017	Sakarya	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Hürriyet	Haberler - Öldürülen Suriyeli hamile kadın ve 10 aylık bebeği için ...	2017	Sakarya	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Hürriyet	Kan donduran son dakika haberi.. Suriyeli hamile kadına tecavüz edip ...	2017	Sakarya	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Hürriyet	İçişleri Bakanlığı'ndan Suriyeliler için son dakika açıklaması - Hürriyet	2017	Türkiye	Suriyelilerin suça karışmalarına ilişkin İçişleri Bakanlığı değerlendirmesi	Politika	İç Politika Açıklamaları
Hürriyet	Tasköprü Haberleri - Tartıştığı Suriyeli tarafından bıçaklandı ... - Hürriyet	2017	Kastamonu	Suriyelinin Türk vatandaşını bıçaklaması	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Hürriyet	Son dakika: Ankara'da Suriyelilerle vatandaşlar arasında gerginlik ...	2017	Ankara	Suriyelilerle yerel halk arasında kavga ve yaralama	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Hürriyet	Büyükçekmece Belediye Başkanı'ndan Suriyelilere plaj uyarısı geldi ...	2017	İstanbul	Suriyelilerin günlük yaşama karışmaları hakkında değerlendirme	Yaşam	Hayat Hikayeleri

Hürriyet	Plajdaki kadınların fotoğrafını çeken Suriyelilere linç girişimi - Son ...	2017	Samsun	Suriyelilerle yerel halk arasında kavga ve taciz	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Hürriyet	Üniversiteli kızı taciz eden Suriyeli'ye dayak - - Hürriyet	2017	İzmir	Suriyelinin tacizi ve yerel halkla kavga	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Hürriyet	'Kız tavlıyoruz' diye video yayınlayan Suriyelileri dövüp görüntüsünü ...	2017	Adana	Suriyelilerle yerel halk arasında kavga	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Hürriyet	Adana Haberleri - Hatay'da 500 bin Suriyeli var, ekonomi durma ...	2017	Hatay	HBB Başkanının Hataydaki Suriyelilerin ekonomik etkileri üzerine değerlendirmesi	Ekonomi	Ekonomik Etkiler
Hürriyet	Mersin'de Suriyeli'lerin 'gürültü yapmayın' cinayeti - Yerel Haberler	2017	Mersin	Suriyelilerin cinayet işlemesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Hürriyet	Meclis'te Suriyeli mülteci verileri: Her yıl 70 bin Suriyeli bebek - Son ...	2017	Türkiye	TBMM Suriyeliler üzerine değerlendirme	Suriye Araştırmaları	
Hürriyet	İstanbul Valisi'nden dilenci açıklaması: Dilenenler Suriyeli değil ...	2017	İstanbul	İstanbul Valisinin Suriyelilere ilişkin açıklamaları	Politika	İç Politika Açıklamaları
Hürriyet	Türkiye'de 392 Suriyeli akademisyen var - Son Dakika Haberleri	2017	Türkiye	YÖK'ün Türkiye'deki Suriyeli akademisyenler üzerine değerlendirmesi	Eğitim	İstihdam
Hürriyet	Suriyeli işçilerden 9 yaşındaki çocuğa işkence - Son Dakika Haberler	2017	Şanlıurfa	Suriyelilerin suç işlemesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Hürriyet	Suriyeli çocuklarımız - Hayat Haberleri - Hürriyet	2017	Ankara	Suriyeli çocukların yaşam mücadelesi	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Hürriyet	Son dakika: İzmir'de tehlikeli gerginlik! 30 kişi yaralandı, 500 Suriyeli ...	2017	İzmir	Suriyelilerle yerel halk arasında kavga	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Hürriyet	Resmi açıklama geldi... İşte Türkiye'deki Suriyeli göçmenlerin sayısı ...	2017	Türkiye	Türkiye'de bulunan Suriyelilerin sayısına ilişkin açıklama	Sığınmacı Sayısı ve Dağılımları	
Hürriyet	CHP'li Yedekçi : Suriyeli erkekler askere alınсын, Suriye için savaşсын -	2017	Türkiye	CHP Mv'nin Türkiye'deki Suriyelilere ilişkin değerlendirmesi	Politika	İç Politika Açıklamaları
Hürriyet	YÖK Başkanı Suriyeli üniversite öğrencisi sayısını açıkladı - Son ...	2017	Türkiye	YÖK'ün Türkiye'deki Suriyeli öğrenciler üzerine değerlendirmesi	Eğitim	Öğrenci Sayıları
Hürriyet	Adana Haberleri - Adana'da tehlikeli Suriyeli gerginliği: 4 yaralı - Yerel ...	2017	Adana	Suriyelilerle yerel halk arasında kavga	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Hürriyet	Suriyelilere vatandaşlık referandum sonrası - Son Dakika Haberler	2017	Türkiye	Suriyelilere vatandaşlık verilmesi	Uyum	Vatandaşlık
Hürriyet	YÖK üyesinden son dakika Suriyeli öğrenci açıklaması - Hürriyet	2017	Türkiye	Suriyelilerin üniversite öğrenimi üzerine değerlendirme	Eğitim	Eğitim Adaptasyonu
Hürriyet	Kayseri Haberleri - Kayseri'de 3 Suriyeli tartıştıkları genci öldürdü ...	2017	Kayseri	Suriyelilerin cinayet işlemesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Hürriyet	İzmir Haberleri - Suriyeli hırsızlık zanlısı tutuklandı - Yerel Haberler	2017	İzmir	Suriyelilerin suç işlemesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Hürriyet	Suriyelilerin taş sopalı kavgası kamerada - Son Dakika Haberleri	2017	Adana	Suriyelilerin kendi aralarında kavga etmesi ve yaralama	Suç ve Adli Olaylar	Fail

Hürriyet	Fidye için kaçırılan Suriyeli çocuk kurtarıldı - Hürriyet TV	2017	Şanlıurfa	Kaçırılan Suriyeli çocuğun kurtarılması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Hürriyet	Suriyeli çocuklar Milli Eğitim sistemine dahil oluyor - Son Dakika ...	2017	Türkiye	Suriyeli çocukların eğitim entegrasyonu	Eğitim	Eğitim Adaptasyonu
Hürriyet	"Suriyeli öğrenciler için açık lise çalışması sürüyor" - Son Dakika ...	2016	Türkiye	Suriyeli çocukların eğitim entegrasyonu	Eğitim	Eğitim Adaptasyonu
Hürriyet	'18-45 yaşındaki Suriyeliler askere alınsın' kampanyası - Son Dakika ...	2016	Türkiye	Suriyeliler askere alınsın kampanyası	Politika	Askeri Operasyonlar
Hürriyet	Suriyeli İŞKUR - Sondakika Ekonomi Haberleri - Hürriyet	2016	Ankara	Suriyelilerin iş piyasasına entegrasyonu	Ekonomi	Çalışma Hayatına Katılım
Hürriyet	Kayseri Haberleri - CHP'li Arık: Kayseri'de sarraflık yapan Suriyeli ...	2016	Türkiye	CHP Mv'nin Türkiye'deki Suriyelilere ilişkin değerlendirmesi	Politika	İç Politika Açıklamaları
Hürriyet	Bursa'da 4 kişiyi bıçaklayan Suriyeli şüpheli yakalandı - - Hürriyet	2016	Bursa	Suriyelilerin suç işlemesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Hürriyet	Mersin Haberleri - Suriyelilerin 'nargileli' deniz keyfi - Yerel Haberler	2016	Mersin	Suriyelilerin günlük yaşamı	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Hürriyet	Suriyeli çocuğun bakışları dünyanın içine işledi! - Son Dakika Güncel ...	2016	Halep	Suriyelilerin dramı	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Hürriyet	Haberler - İsveç'te Suriyeli sığınmacıya şoför dayacağı - Son Dakika ...	2016	İsveç	Suriyelinin dayak yemesi	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Hürriyet	Çanakkale'de 70 bin Suriyeli şehit iddiasına İlber Hoca'dan yanıt - Son ...	2016	Türkiye	Suriyelilerin Osmanlı tarihi ve Çanakkale Savaşlarına sahip çıkması	Tarihi Olaylar	
Hürriyet	Suriyelilere vatandaşlık ilk şart uyum - Son Dakika Haberler - Hürriyet	2016	Türkiye	Suriyelilere vatandaşlık verilmesi	Uyum	Vatandaşlık
Hürriyet	Suriyelilerin 2 milyar liraya yakın parası Türkiye'de - Sondakika ...	2016	İstanbul	Suriyelilerin Türkiye'deki ekonomik varlıkları	Ekonomi	Ekonomik Etkiler
Hürriyet	Kayıtsız Suriyeli cezası 8.848 TL - Haberler Sondakika - Hürriyet	2016	Nevşehir	Suriyelilerin kayıtdışı çalıştırılması	Ekonomi	Çalışma Hayatına Katılım
Hürriyet	Suriyeli çocuklar 'kayıp nesil' mi olacak? - Hayat Haberleri - Hürriyet	2016	Türkiye	Suriyeli çocukların eğitimi	Eğitim	Eğitim Adaptasyonu
Hürriyet	Suriyelilerin tercihi Fatih - Son Dakika Haberler - Hürriyet	2016	Türkiye	Suriyelilerin Türkiye'de buldukları iller	Sığınmacı Sayısı ve Dağılımları	
Hürriyet	5 dil bilen Suriyeli kağıt toplayarak geçiniyor - Son Dakika Haberler	2016	İstanbul	Suriyelilerin yaşam mücadelesi	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Hürriyet	Suriyeli dilenciler 1 saatte 810 lira topladı - Son Dakika Haberler	2016	Çanakkale	Suriyelilerin suç işlemesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Hürriyet	Türkiye'de 1 milyon 471 bin Suriyeli çocuk var - Eğitim Haberleri	2016	Türkiye	Suriyeli çocukların eğitim entegrasyonu	Eğitim	Eğitim Adaptasyonu

Hürriyet	Suriyeli çalıştırmak için başvurular başladı - Sondakika Ekonomi ...	2016	Türkiye	Suriyelilerin iş hayatına entegrasyonu ve çalışma izinlei	Ekonomi	Çalışma Hayatına Katılım
Hürriyet	Suriyeli sığınmacılar bu belge olmadan il dışına çıkamıyor - Son ...	2016	Türkiye	Suriyelilerin seyahat belgesi düzenlemeleri	Barınma ve Seyahat Özgürlüğü	Seyahat Özgürlüğü
Hürriyet	Suriyeli mültecilere çalışma izni yürürlüğe girdi - Haberler Sondakika	2016	Türkiye	Suriyelilerin iş hayatına entegrasyonu ve çalışma izinlei	Ekonomi	Çalışma Hayatına Katılım
Hürriyet	Suriyeli sığınmacıların ardından geriye hüzünlü bir aşk hikayesi kaldı ...	2016	İzmir	Suriyelilerin ölümü	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Hürriyet	10 soruda Suriyeli istihdamı - Sondakika Ekonomi Haberleri - Hürriyet	2016	Türkiye	Suriyelilerin iş hayatına entegrasyonu ve çalışma izinlei	Ekonomi	Çalışma Hayatına Katılım
Hürriyet	Suriyelilere çalışma izni geliyor, işte bilinmesi gerekenler - Sondakika ...	2016	Türkiye	Suriyelilerin iş hayatına entegrasyonu ve çalışma izinlei	Ekonomi	Çalışma Hayatına Katılım
Hürriyet	Obama'dan Suriyeli bilim insanı Hamo'ya özel davet - Son Dakika ...	2016	ABD	Suriyeli bilim insanının yaşam mücadelesi	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Hürriyet	Türkiye 2011'den bu yana 2.1 milyon Suriyeli mülteciye 8 milyar dolar ...	2015	Türkiye	Suriyeliler için yapılan harcamalar	Ekonomi	Harcama ve Maliyet
Hürriyet	Savaş, Suriyeli ressamın hayallerini yok edemedi - Ege Haberleri	2015	İzmir	Suriyelilerin yaşam mücadelesi	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Hürriyet	Suriyeli sığınmacılar neden Körfez ülkelerine gitmiyor? - Son Dakika ...	2015	Türkiye	Suriyelilerin Körfez ülkelerine sığınmamaları	Politika	Dış Politika
Hürriyet	Baba ve oğulları, Suriyeli eşleriyle nikah kıydı - Son Dakika Haberler	2015	Kahramanmaraş	Suriyelilerin Türklerle evlenmeleri	Yaşam	Evlilik
Hürriyet	İzmir'de mendil satan Suriyeli çocuğu dövenler hakkında şikayet - Son ...	2015	İzmir	Suriyelilerin dayak yemesi	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Hürriyet	Suriyeli çocuğa esnaftan dayak - Son Dakika Haberler - Hürriyet	2015	İzmir	Suriyelilerin dayak yemesi	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Hürriyet	Hangi ilimizde kaç Suriyeli var? - Magazin Haberleri - Hürriyet	2015	Türkiye	Türkiye'deki Suriyelilerin illere göre dağılımları	Sığınmacı Sayısı ve Dağılımları	
Hürriyet	İşte 3 yıl sonunda Türkiye'deki Suriyeliler'in durumu - Son Dakika ...	2015	Türkiye	Suriyelilerle ilgili yapılan araştırma sonuçları	Suriye Araştırmaları	
Hürriyet	İstanbul'da Suriyeli savaşı - Son Dakika Haberler - Hürriyet	2015	İstanbul	Suriyelilerle yerel halk arasında kavga	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Hürriyet	İşsizlik rakamlarında Suriyeli etkisi - Sondakika Ekonomi Haberleri	2015	Türkiye	Suriyelilerin işsizlik verilerine etkisi	Ekonomi	Ekonomik Etkiler
Hürriyet	İşsizlik rakamlarında Suriyeli etkisi - Sondakika Ekonomi Haberleri	2015	Türkiye	Suriyelilerin işsizlik verilerine etkisi	Ekonomi	Ekonomik Etkiler
Hürriyet	Haberler - Çöpte bulunduğu salatalık, Suriyeli çocuğu böyle sevindirdi ...	2015	Antalya	Suriyelilerin yaşam mücadelesi	Yaşam	Hayat Hikayeleri

Hürriyet	Suriyeli göçmenlere Antalya yasağı - Son Dakika Haberler - Hürriyet	2014	Antalya	Suriyelilerin göç yasağı	Barınma ve Seyahat Özgürlüğü	Seyahat Özgürlüğü
Hürriyet	Erdoğan Suriyeli sığınmacılara seslendi - Son Dakika Haberler - Hürriyet	2014	Türkiye	Cumhurbaşkanının Suriyelilere ilişkin mesajları	Politika	İç Politika Açıklamaları
Hürriyet	Gaziantep'te Suriyeli gerginliğinin asıl nedeni başka - Ekonomi Haberleri	2014	Gaziantep	Ekonomik sebeplere bağlı yerel halkla gerginlik	Ekonomi	Ekonomik Etkiler
Hürriyet	Gaziantep'te Suriyeli gerginliği - Son Dakika Haberler - Hürriyet	2014	Gaziantep	Suriyelilerle yerel halk arasında gerginlik	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Hürriyet	Kahramanmaraş'ta Suriyeli gerginliği: 27 gözaltı - Son Dakika Haberler	2014	Kahramanmaraş	Suriyelilerle yerel halk arasında gerginlik	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Hürriyet	Kahramanmaraş'ta 'Suriyelileri istemiyoruz' yürüyüşünde olaylar çıktı ...	2014	Kahramanmaraş	Suriyelilerle yerel halk arasında gerginlik	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Hürriyet	Suriyeli kaçak işçi çalıştırana 10 bin TL ceza - Sondakika Ekonomi ...	2014	Türkiye	Suriyeli kaçak işçiler	Ekonomi	Çalışma Hayatına Katılım
Hürriyet	Hatay'da Suriyeli gerginliği - Son Dakika Haberler - Hürriyet	2014	Hatay	Suriyelilerle yerel halk arasında gerginlik	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Hürriyet	Haberler - SURIYELİ İŞÇİ PATRONUNU ÖLDÜRESİYE DÖVÜP 325 ...	2013	Gaziantep	Suriyelilerin suç işlemesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Hürriyet	Suriyeli mülteci sayısı 600 bini aştı - Son Dakika Haberler - Hürriyet	2013	Türkiye	Türkiye'deki Suriyelilerin illere göre dağılımları	Sığınmacı Sayısı ve Dağılımları	
Sabah	Türkiye Suriyeli Maya'ya umut oldu - Sayfa 1 - Galeri - Dünya - 03 ...	2018	İstanbul	Suriyeli kızın tedavi edilmesi	Sağlık	Tedavi İşlemleri
Sabah	Esenyurt'ta Suriyeli esnafa Türkçe tabela operasyonu - En Son Haber	2018	İstanbul	Suriyeli esnafın Arapça tabelalarının sökülmesi	Ekonomi	Yabancı Dilde Tabela Kullanımı
Sabah	Suriyeli çocuk sulama kanalında ölü bulundu - En Son Haber - Sabah	2018	Manisa	Suriyeli çocuğun boğulması	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Sabah	Kaçırılan Suriyeli çocuğu polis kurtardı: 1 gözaltı - En Son Haber - Sabah	2018	Adana	Suriyeli kızın kaçırılması ve kurtarılması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Sabah	Kaçırılan Suriyeli çocuğu polis kurtardı: 1 gözaltı - En Son Haber - Sabah	2018	Adana	Suriyeli kızın kaçırılması ve kurtarılması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Sabah	15 yaşındaki Suriyeli kızı böyle kaçırdı videosunu izle Sabah TV	2018	Adana	Suriyeli kızın kaçırılması ve kurtarılması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Sabah	Suriyeli işçileri taşıyan kamyonet devrildi: 2 ölü, 29 yaralı - Son Dakika ...	2018	Bursa	Suriyeli çocuğun trafik kazasında ölmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Sabah	Suriyeli sığınmacı çocukların midilli keyfi - En Son Haber - Sabah	2018	Adana	Suriyeli çocukların at binmesi	Yaşam	Dayanışma
Sabah	Suriyeli genç kadının katil zanlısı öz amcası çıktı - En Son Haber - Sabah	2018	Bursa	Suriyelinin bıçaklanarak öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül

Sabah	Suriyeli kadının ölümünde mide bulandıran detay! - En Son Haber	2018	Bursa	Suriyelinin bıçaklanarak öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Sabah	Suriyeli Dima öldürüldü bebeği kucağında bulundu - En Son Haber	2018	Bursa	Suriyelinin bıçaklanarak öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Sabah	Suriyeli Dima bıçaklanarak öldürüldü, 7 aylık bebeği kucağında ...	2018	Bursa	Suriyelinin bıçaklanarak öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Sabah	Baba gözlerim, kör oldum diye haykıran Suriyeli çocuğun gözleri ...	2018	Gaziantep	Suriyeli çocuğun tedavi edilmesi	Sağlık	Tedavi İşlemleri
Sabah	Suriyeli acılı baba, gözlerini kaybeden çocuğunu böyle ... - Sabah	2018	Gaziantep	Suriyeli çocuğun gözlerinden yaralanması ve babasının acısı	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Sabah	13 yaşındaki Suriyeli Beşir'e 'küçük bir el' yardım etti - En Son Haber	2018	İstanbul	Suriyeli çocuğun yaşam mücadelesi	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Sabah	Dini nikahla evlendiği Suriyeli kız tarafından dolandırıldığını iddia etti ...	2018	Nevşehir	Suriyelinin dolandırıcılık yapması	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sabah	Bakan Albayrak, Emekli maaşından kesilip Suriyelilere verilmesine ...	2018	Türkiye	Bakan Berat Albayrak'ın Suriyelilerle ilgili değerlendirmesi	Politika	İç Politika Açıklamaları
Sabah	Kıskançlık krizine giren Suriyeli koca eşini öldürdü - En Son Haber	2018	Antalya	Suriyelilerin cinayet işlemesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sabah	Suriyeli polisleri zorlu eğitim! Afrin'de görev alıyorlar - Sayfa 1 - Galeri ...	2018	Türkiye	Suriyeli polislerin eğitimi	Politika	Dış Politika
Sabah	BM'den Suriyeli mülteciler için kritik çağrı - Dünya Haberleri - Sabah	2018	Ürdün	BM'nin Suriyeliler için mali yardım çağrısı	Politika	Dış Politika
Sabah	Kılıçdaroğlu Suriyelileri bal gibi gönderirim arkadaş videosunu izle ...	2018	Türkiye	CHP Genel Başkanının Suriyelilerle ilgili değerlendirmeleri	Politika	İç Politika Açıklamaları
Sabah	Ünlü oyuncu Gamze Özçelik Suriyeli aileyle iftar yaptı! - Magazin ...	2018	İstanbul	Suriyelilerle Türk oyuncunun iftar yapması	Spor, Kültür Sanat, Magazin	Magazin
Sabah	Suriyeli 2,5 yaşındaki kıza istismar iddiasına 3 gözaltı - En Son Haber	2018	Antalya	Suriyeli çocuğa cinsel istismar	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Sabah	Suriyeli iş adamı trafik kazasında yaşamını yitirdi - En Son Haber	2018	Kahramanmaraş	Suriyeli işadaminin trafik kazasında ölmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Sabah	Suriyeli 2 çocuk yanarak can verdi - Egeli Sabah Haberleri	2018	Manisa	Suriyeli iki çocuğun yanarak ölmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Sabah	İrkçı Alman Suriyeli ailenin üzerine köpeğini saldı videosunu izle ...	2018	Almanya	Suriyelilere ırkçı saldırı	Dış Haberler	
Sabah	6 yaşındaki Suriyeli çocuğu kaçırp, fidye istediler - En Son Haber	2018	Gaziantep	Suriyeli çocuğun kaçırılması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Sabah	Suriyeli anne - kız cinayetinin altından 'yasak aşk' çıktı - En Son Haber	2018	Mersin	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül

Sabah	Afrin yerel polis güçleri göreve hazır - Sayfa 1 - Galeri - Türkiye - 01 ...	2018	Türkiye	Suriyeli polislerin eğitimi	Politika	Dış Politika
Sabah	Son dakika: Esenyurt Saadetdere'de feci kaza! Suriyeli çocuk ... - Sabah	2018	İstanbul	Suriyeli çocuğun ölmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Sabah	Suriyeliler akın akın ülkelerine dönüyor - Sayfa 1 - Galeri - Türkiye - 30 ...	2018	Kilis	Suriyelilerin ülkelerine kesin dönüşü	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Geri Dönüş
Sabah	Suriyeliler dönüş yapmaya devam ediyor - Güney Haberleri - Sabah	2018	İstanbul	Suriyelilerin ülkelerine kesin dönüşü	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Geri Dönüş
Sabah	Suriyeliler ülkelerine dönüyor - Son Dakika Haberler - Sabah	2018	Kilis	Suriyelilerin ülkelerine kesin dönüşü	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Geri Dönüş
Sabah	Suriyeli sığınmacı çocuklar, Galatasaray antrenmanında - Sayfa 1 ...	2018	İstanbul	Suriyelilerle ilgili sosyal sorumluluk projeleri	Yaşam	Dayanışma
Sabah	Suriyeli 162 bin sığınmacı terörden arındırılan bölgelere döndü - Sayfa ...	2018	Türkiye	Suriyelilerin ülkelerine kesin dönüşüne ilişkin İçişleri Bakanlığı açıklamaları	Politika	İç Politika Açıklamaları
Sabah	Son dakika: İstanbul'da sinir krizi geçiren Suriyeli kadın ... - Sabah	2018	İstanbul	Suriyeli kadının sinir krizi geçirmesi	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Sabah	Suriyeliler Fırat Kalkanı ve Zeytin Dalı Harekatlarıyla teröristlerden ...	2018	Kilis	Suriyelilerin ülkelerine kesin dönüşü	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Geri Dönüş
Sabah	Suriyeli gence fidye tuzağı! - En Son Haber - Sabah	2018	İstanbul	Suriyelinin kaçırılması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Sabah	Arkadaşını öldüren Suriyeli bedensel engelli, sürünerek kaçmaya ...	2018	Şanlıurfa	Suriyelinin cinayet işlemesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sabah	300 binden fazla Suriyeli kardeşimiz Afrin'e dönecek - Son Dakika ...	2018	Türkiye	TBMM Komisyon Başkanının Suriyeliler üzerine değerlendirmesi	Politika	İç Politika Açıklamaları
Sabah	Son Dakika: Suriyeli YPG'li Tarsus'ta yakalandı - Son Dakika Haberler	2018	Mersin	Suriyeli teröristin yakalanması	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sabah	3 ayda 10 bine yakın Suriyeli geri döndü - Son Dakika Haberler - Sabah	2018	Hatay	Suriyelilerin ülkelerine kesin dönüşü	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Geri Dönüş
Sabah	Son dakika: Lübnan'da Türk bayrağına basan Suriyeli, Adana'da ...	2018	Adana	Suriyelilerin suç işlemesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sabah	İstanbul'da parktaki cinayete ilişkin 2 Suriyeli yakalandı - En Son Haber	2018	İstanbul	Suriyelilerin cinayet işlemesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sabah	Beşiktaş'ta boğulmak üzere olan Suriyeliyi tur teknesinde çalışan ...	2018	İstanbul	Suriyelinin boğulmadan kurtarılması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Sabah	Suriyeli aktivist anne ve gazeteci kızının ölümüne ilişkin davada karar ...	2018	İstanbul	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Sabah	Afrin'de Suriyeli kız çocuğu Mehmetçik'ten böyle yardım istedi! - Sabah	2018	Afrin	TSK'nin Suriyelilere yardımı	Politika	Askeri Operasyonlar
Sabah	Suriyeli kadın, Türk askerini görünce sevinçten ağladı - Son Dakika ...	2018	Afrin	TSK'nin Suriyelilere yardımı	Politika	Askeri Operasyonlar

Sabah	Alkollü gencin tekme attığı bisikletten düşen 2 aylık Suriyeli bebek ...	2018	Adana	Suriyeli bebeğin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Sabah	Suriyelilerin kavgası güvenlik kamerasına işte böyle yansıdı - En Son ...	2018	İstanbul	Suriyelilerin kendi aralarında kavga etmesi ve yaralama	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sabah	Suriyeli kadınlar pes etmedi! - Kadın Haberleri - Sabah	2018	Şanlıurfa	Suriyeli eğitimli kadınların iş ve yaşam mücadelesi	Yaşam	Dayanışma
Sabah	Türkiye'deki Suriyeli sığınmacılar vatanlarının teröristlerden ... - Sabah	2018	Şanlıurfa	Suriyelilerin yaşam mücadelesi	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Sabah	Suriyeli çocuklar çizdi - Son Dakika Haberler - Sabah	2018	Hatay	Suriyelilerin yaşam mücadelesi	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Sabah	Suriyeli kadınlar için 'VİCDAN KONVOYU' çağrısı - Kadın Haberleri	2018	Ankara	Suriyeli kadınlarla dayanışma	Yaşam	Dayanışma
Sabah	Cumhurbaşkanı Erdoğan: Suriyeli kardeşlerimiz vatan hasretinden ...	2018	Türkiye	Cumhurbaşkanının Suriyelilere ilişkin değerlendirmeleri	Politika	İç Politika Açıklamaları
Sabah	Suriyeli kiracılarla ev sahipleri birbirine girdi - Egeli Sabah Haberleri	2018	Aydın	Suriyelilerle yerel halk arasında kavga	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sabah	Suriyeli mültecilerin ilaç kaosu bitiyor - Ekonomi Haberleri - Sabah	2018	Türkiye	Suriyelilerin ilaca erişimleri	Sağlık	Sağlık Harcamaları
Sabah	Zeytin Dalı hareketi 6 milyon mülteci için eve dönüş umudu oldu - Sabah	2018	Türkiye	Suriyelilerin ülkelerine kesin dönüşü hakkında değerlendirme	Politika	Dış Politika
Sabah	Suriyeli sığınmacılardan Zeytin Dalı Harekatı'na destek videosunu izle ...	2018	Türkiye	Suriyelilerin TSK'ye desteği	Politika	Askeri Operasyonlar
Sabah	Suriyeli sığınmacılardan gönüllü askerlik başvurusu - Ankara Başkent ...	2018	Türkiye	Suriyelilerin gönüllü askerlik başvurusunda bulunmaları	Politika	Askeri Operasyonlar
Sabah	Suriyeliler 10 ilde askerlik şubelerinin önünde toplandı - Son Dakika ...	2018	Türkiye	Suriyelilerin gönüllü askerlik başvurusunda bulunmaları	Politika	Askeri Operasyonlar
Sabah	O ülkede 9 Suriyeli mülteci donarak öldü - Dünya Haberleri - Sabah	2018	Lübnan	Suriyelilerin yaşam mücadelesi	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Sabah	Suriyeli muhalifler, PYD/PKK'nın uluslararası terör örgütü olarak ...	2017	Kazakistan	Suriyelilerin ülkelerindeki duruma ilişkin değerlendirmeleri	Politika	Dış Politika
Sabah	Suriyeli aktivist anne ve gazeteci kızını öldüren kişiye '2 kez müebbet ...	2017	İstanbul	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Sabah	Sahte altın satan Suriyeliler yakalandı - En Son Haber - Sabah	2017	Mersin	Suriyelilerin suç işlemesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sabah	Suriyeli kardelenler için dernek kurdu - Güney Haberleri - Sabah	2017	Gaziantep	Suriyeli çocuklar için dernek kurulması	Yaşam	Dayanışma
Sabah	Öldürülen Suriyeli kadın hakkındaki yoruma hapis istemi - En Son Haber	2017	Sakarya	Suriyelilere karşı şiddet	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Sabah	Vahşice öldürülen suriyeli çocuğun cesedi bulundu videosunu izle ...	2017	İstanbul	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül

Sabah	Bursa'da feci ölüm: Tam arasına altına balıklama atladı! videosunu izle ...	2017	Bursa	Suriyelinin intiharı	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Sabah	Suriyeli anne ve kızının katil zanlısı adliyeye sevk edildi - En Son Haber	2017	İstanbul	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Sabah	Suriyeli anne-kız cinayetinde şok bilgiler ortaya çıktı - En Son Haber	2017	İstanbul	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Sabah	Suriyeli anne-kızın katili DEAŞ'la kaçma planı yaptı - En Son Haber	2017	İstanbul	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Sabah	Suriyeliler kendi İş-Kur'ları ile ekonomiye katkı sağlamaya başladı ...	2017	İstanbul	Suriyelilerin iş piyasasına katılımı	Ekonomi	Çalışma Hayatına Katılım
Sabah	Suriyeli aktivist anne kızın şüphelisi amca torunu çıktı - En Son Haber	2017	İstanbul	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Sabah	Mersin'de Suriyeli çocuğu öldüren katil zanlısı yakalandı - En Son Haber	2017	Mersin	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Sabah	Adana'da anne terk etti, baba işe gitti, aç kalan Suriyeli çocuklar ...	2017	Adana	Suriyeli çocukların yaşam mücadelesi	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Sabah	Suriyeli muhalif anne-kız öldürüldü - En Son Haber - Sabah	2017	İstanbul	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Sabah	Suriyeli Talican'ın Türk halkına vefası! - Spor Haberleri - Sabah	2017	Muğla	Suriyeli çocuğun sporda başarısı	Spor, Kültür Sanat, Magazin	Spor
Sabah	Suriyeli El Cabir yapay çeneyle sağlığına kavuştu - Ankara Başkent ...	2017	Ankara	Suriyelinin tedavi görmesi	Sağlık	Tedavi İşlemleri
Sabah	Sakarya'da öldürülen Suriyeli kadının eşinden açıklama - En Son Haber	2017	Sakarya	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Sabah	Canilerin, Suriyeli hamile kadını otomobille ormana götürdükleri an ...	2017	Sakarya	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Sabah	Suriyeli anne ve bebeğinin cenazeleri toprağa verildi - En Son Haber	2017	Sakarya	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Sabah	450 bin Suriyeli evlerine döndü - Son Dakika Haberler - Sabah	2017	Türkiye	İçişleri Bakanlığının Suriyelilerin ülkelerine kesin dönüşüne ilişkin değerlendirmesi	Politika	İç Politika Açıklamaları
Sabah	İstanbul'daki Suriyeliler kart dağıttı - Sayfa 1 - FotoHaber - Yaşam - 01 ...	2017	İstanbul	Suriyelilerin Türk halkına barış mesajları	Dış Haberler	
Sabah	Suriyeli anne ve bebeği son yolculuğuna uğurlandı - Son Dakika ...	2017	Sakarya	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Sabah	Katledilen Suriyeli kadının eşi yürekleri dağıldı videosunu izle Sabah ...	2017	Sakarya	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Sabah	İçişleri Bakanı Soylu, ülkelerine dönen Suriyeli sayısını açıkladı - Son ...	2017	Türkiye	İçişleri Bakanlığının Suriyelilerin ülkelerine kesin dönüşüne ilişkin değerlendirmesi	Politika	İç Politika Açıklamaları

Sabah	'Suriyeli' kara propagandasında yalanın sınırları zorlanıyor! - Son ...	2017	Türkiye	Suriyelilerle ilgili sosyal medya propagandaları	Uyum	Ayrımcılık
Sabah	İçişleri Bakanlığı'ndan Suriyelilerle gerginlik açıklaması - Son Dakika ...	2017	Türkiye	Suriyelilerin suçla karşılaşma eğilimlerine ilişkin İçişleri Bakanlığı açıklaması	Politika	İç Politika Açıklamaları
Sabah	Sosyal medya grubu üyeleri 'Suriyeli' tacizciyi yakaladı - En Son Haber	2017	Adana	Suriyelilerle yerel halk arasında kavga	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sabah	Bakan Albayrak Suriyeli yetimlerle iftar yaptı - Sayfa 1 - Galeri - Türkiye ...	2017	Türkiye	Bakan Berat Albayrak'ın Suriyelilerle iftar yapması	Spor, Kültür Sanat, Magazin	Magazin
Sabah	Suriyeli mülteci yüzücü, BM elçisi oldu - Dünya Haberleri - Sabah	2017	Cenevre	Suriyeli yüzücünün BM İyi Niyet Elçisi olması	Dış Haberler	
Sabah	Suriyeli Messi, milli takıma seçildi! - Spor Haberleri - Sabah	2017	İstanbul	Suriyeli futbolcunun milli takıma seçilmesi	Spor, Kültür Sanat, Magazin	Spor
Sabah	Suriyeliler evlerine dönüyor - Son Dakika Haberler - Sabah	2017	Şanlıurfa	Suriyelilerin ülkelerine kesin dönüşü	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Geri Dönüş
Sabah	Suriyeli çocuk yaralı köpeğin başından ayrılmadı - Dünya Haberleri	2017	Kilis	Suriyeli çocuğun yaralı köpeğe yardım etmesi	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Sabah	Tepki çeken 'Suriyeli' paylaşımına, 'Şakalaşmaydı' açıklaması - En Son ...	2017	İzmir	Suriyelilere karşı nefret söylemi	Uyum	Ayrımcılık
Sabah	Suriyeli istihdamı için 1 milyon zeytin ağacı - Ekonomi Haberleri - Sabah	2017	Şanlıurfa	Suriyelilerin istihdamı	Ekonomi	Çalışma Hayatına Katılım
Sabah	14 aylık Suriyeli Ala bebek Sivas'ta yaşama tutundu - Aktüel Haberleri	2017	Sivas	Suriyeli bebeğin tedavi edilmesi	Sağlık	Tedavi İşlemleri
Sabah	Suriyeli ressam Felek el Gazzi, mum alevini sanat eserine ... - Sabah	2017	İstanbul	Suriyeli sanatçının çalışmaları	Spor, Kültür Sanat, Magazin	Kültür Sanat
Sabah	Suriyeli mültecilere aylık 100 TL yardım - Son Dakika Haberler - Sabah	2016	Türkiye	Aile Bakanlığının Suriyelilere yardım çalışmaları	Yaşam	Dayanışma
Sabah	Suriyeli yıldız golcü, Türkiye'de çaycılık yapıyor - Spor Haberleri - Sabah	2016	Hatay	Suriyelilerin yaşam mücadelesi	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Sabah	Zengin Suriyeliler Türkiye'ye yöneldi - Ekonomi Haberleri - Sabah	2016	Türkiye	Suriyelilerin Türkiye'ye sermaye akışı	Ekonomi	Ekonomik Yatırımlar
Sabah	Suriyeli kardeşlerimizin durumu dünya için bir vicdan azabıdır - Pazar ...	2016	Türkiye	Türk sanatçıların Suriyelilere ilişkin değerlendirmeleri	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Sabah	Suriyeliler geri dönüyor - Son Dakika Haberler - Sabah	2016	Türkiye	Suriyelilerin ülkelerine kesin dönüşüne ilişkin Hükümet açıklamaları	Politika	Dış Politika
Sabah	Suriyeli Fatma'nın yüzü gülecek - Dünya Haberleri - Sabah	2016	İstanbul	Suriyeli çocuğun tedavi edilmesi	Sağlık	Tedavi İşlemleri
Sabah	Suriyeli çocuk kaldırımında elleri ve gözleri bağlı halde bulundu - Son ...	2016	Konya	Suriyeli çocuğa kötü muamele	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur

Sabah	Hainlerin bıraktığı tankı Suriyeli sürdürdü - En Son Haber - Sabah	2016	Ankara	Suriyelinin Darbe Girişiminde emniyete yardımcı olması	Politika	İç Politika Açıklamaları
Sabah	Suriyelilere 'ev' formülü - Ekonomi Haberleri - Sabah	2016	Türkiye	Suriyelilerin barınma sorunları ve TOKİ	Barınma ve Seyahat Özgürlüğü	Barınma
Sabah	Kaç Suriyeli vatandaşlık alacak? İşte detaylar... - Son Dakika Haberler	2016	Türkiye	Suriyelilere Türk vatandaşlığı verilmesi	Uyum	Vatandaşlık
Sabah	Suriyeliler Türk vatandaşlığına geçince neler değişecek? - Son Dakika ...	2016	Türkiye	Suriyelilere Türk vatandaşlığı verilmesi	Uyum	Vatandaşlık
Sabah	Suriyeliler nasıl Türkiye vatandaşı olacaklar? - Son Dakika Haberler	2016	Türkiye	Suriyelilere Türk vatandaşlığı verilmesi	Uyum	Vatandaşlık
Sabah	Cumhurbaşkanı Erdoğan: Suriyeli kardeşlerimize vatandaşlık imkanını ...	2016	Kilis	Cumhurbaşkanının Suriyelilere ilişkin değerlendirmeleri	Politika	İç Politika Açıklamaları
Sabah	Suriyeli öğrencilerin karne sevinci - Eğitim Haberleri - Sabah	2016	Osmaniye	Suriyelilere karne dağıtılması	Eğitim	Eğitim Hayatı
Sabah	Suriyeli minik Cene'nin büyük dramı - Dünya Haberleri - Sabah	2016	Malatya	Suriyeli çocuğun tedavi edilmesi	Sağlık	Tedavi İşlemleri
Sabah	Suriyeli abone yüzde 500 arttı - Ekonomi Haberleri - Sabah	2016	İstanbul	Suriyelilerin elektrik abonelikleri	Ekonomi	Ekonomik Yatırımlar
Sabah	Anket sonucu: Suriyeliler'e tepki değil hoşgörü var - Son Dakika ...	2016	İzmir	Suriyelilere ilişkin yapılan araştırma sonuçlarının değerlendirilmesi	Suriye Araştırmaları	
Sabah	Suriyeli karşıtı eylemde dikkat çeken slogan - Son Dakika Haberler	2016	Mersin	Suriyelilere karşı eylem yapılması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Sabah	Suriyeli'nin ilacını SGK verecek - Ekonomi Haberleri - Sabah	2016	Türkiye	Suriyelilerin ilaca erişimleri	Sağlık	Sağlık Harcamaları
Sabah	Suriyeli çocuğun boğazını keserek öldürdü - Sayfa 1 - Galerisi - Yaşam ...	2016	Gaziantep	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Sabah	Suriyeli süryaniler Samatya'da bekliyor - Dünya Haberleri - Sabah	2016	İzmir	Suriyelilerin dolandırılması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Sabah	Suriyelilere 1300 TL maaş verilecek - Ekonomi Haberleri - Sabah	2016	Türkiye	Aile Bakanlığının Suriyelilerin çalışma hayatına katılımına ilişkin değerlendirmesi	Ekonomi	Çalışma Hayatına Katılım
Sabah	Mersin'de 100 bin lira fidye istedikleri Suriyeli çocuğu öldürdüler - En ...	2016	Mersin	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Sabah	Suriyeli kadınları kandırıp fuhuşa sürüklediler - En Son Haber - Sabah	2016	Adana	Suriyelilerin fuhuşa sürüklenmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Sabah	Suriyeli avukattan Anadolu'ya fabrika - Ekonomi Haberleri - Sabah	2016	Mersin	Suriyeli girişimcinin yatırımları	Ekonomi	Ekonomik Yatırımlar
Sabah	27 bin Suriyeli bayramlaşmak için ülkelerine gitti - Son Dakika Haberler	2015	Kilis	Suriyelilerin bayram için ülkelerine dönmeleri	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Bayram Ziyaretleri

Sabah	Türk işadamlarından Suriyeli çocuklara 20 milyon dolar - En Son Haber	2015	ABD	Türk işadamlarının Suriyelilere bağış yapması	Yaşam	Dayanışma
Sabah	Suriyeli mültecilere özel indirimli can yeleği - Son Dakika Haberler	2015	Muğla	Suriyelilerin kaçak Avrupa yolculuğu	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Sınır Güvenliği
Sabah	Suriyeli Nadya: Her yerde tacize uğruyoruz - En Son Haber - Sabah	2015	Antalya	Suriyelilerin yaşam mücadelesi	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Sabah	Suriyeli sığınmacılar siyasi parti kurdu - Son Dakika Haberler - Sabah	2015	Osmaniye	Suriyeli Türkmenlerin siyasi parti kurmaları	Politika	İç Politika Açıklamaları
Sabah	Kılıçdaroğlu'ndan Suriyelileri gönderme vaadi - Son Dakika Haberler	2015	Türkiye	CHP Genel Başkanının Suriyelilerle ilgili değerlendirmeleri	Politika	İç Politika Açıklamaları
Sabah	Suriyeli işadamları İstinye'ye talip - Ekonomi Haberleri - Sabah	2015	İstanbul	Suriyeli işadamlarının yatırım planı	Ekonomi	Ekonomik Yatırımlar
Sabah	Suriyeliler: Merhamet bekliyoruz! - En Son Haber - Sabah	2015	Antalya	Suriyelilerin yaşam mücadelesi	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Sabah	Genç Suriyeli piyanist Tambi Asaad Cimuk konuştu - Kültür Sanat ...	2014	Bursa	Suriyeli sanatçının başarı hikayesi	Yaşam	Başarı Hikayeleri
Sabah	Suriyeli genç piyanist Türk vatandaşı oldu! - Son Dakika Haberler	2014	Bursa	Suriyeli sanatçının başarı hikayesi	Yaşam	Başarı Hikayeleri
Sabah	Suriyeli işçilerin alacağı maaş belli oldu - Ekonomi Haberleri - Sabah	2014	Türkiye	Çalışma Bakanlığının Suriyeliler için asgari ücret değerlendirmesi	Ekonomi	Çalışma Hayatına Katılım
Sabah	Suriyeli, piyano dehası çıktı - Dünya Haberleri - Sabah	2014	Bursa	Suriyeli sanatçının başarı hikayesi	Yaşam	Başarı Hikayeleri
Sabah	Suriyeli sığınmacılar Türkiye'ye geliyor - Sayfa 1 - Galeri - Türkiye - 02 ...	2014	Şanlıurfa	Suriyelilerin Türkiye'ye göçü hakkında değerlendirme	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Sınır Geçişleri
Sabah	Suriyeli kiracı ev sahibini öldürdü videosunu izle Sabah TV	2014	Gaziantep	Suriyelilerin suç işlemesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sabah	Ankara'da Suriyelilerin evi ateşe verildi videosunu izle Sabah TV	2014	Ankara	Suriyelilerle yerel halk arasında kavga	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sabah	Suriyeli mültecilerin Başkent'teki yuvası - Ankara Başkent Haberleri	2014	Ankara	Suriyelilerin gettolaşması	Uyum	Gettolaşma
Sabah	MEB Suriyeli öğrencilere elektronik kayıt sistemi kuruyor - Eğitim ...	2014	Türkiye	MEB'in Suriyeli öğrencileri kayıt altına alma çalışması	Eğitim	Öğrenci Sayıları
Sabah	Hangi ilimizde kaç Suriyeli var - Sayfa 1 - Galeri - Ekonomi - 02 ...	2014	Türkiye	Türkiye'deki Suriyelilerin illere göre dağılımları	Sığınmacı Sayısı ve Dağılımları	
Sabah	İskenderun'da Suriyeli cinayeti - En Son Haber - Sabah	2013	Hatay	Suriyelilerin cinayet işlemesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sabah	Suriyeli parasını da getirdi - Ekonomi Haberleri - Sabah	2013	Türkiye	Suriyelilerce Türkiye'ye yönelen para akışı ve yatırımlar	Ekonomi	Ekonomik Yatırımlar
Sabah	Suriyelilere üniversiteye sınavsız girme hakkı - Eğitim Haberleri - Sabah	2013	Türkiye	Suriyelilere üniversitelere sınavsız girme hakkı	Eğitim	Eğitim Adaptasyonu

Sabah	'Suriyeli göçmenleri unutmayın' çağrısı - Son Dakika Haberler - Sabah	2013	Hatay	Suriyelilerin yaşam mücadelesi ve yapılan yerel yardımlar	Yaşam	Dayanışma
Sabah	Suriyeli mülteciler kiralari 3'e katladı - Son Dakika Haberler - Sabah	2012	Gaziantep	Suriyelilerin yerel konut fiyatlarına etkisi	Ekonomi	Ekonomik Etkiler
Sabah	Suriyeli mülteciler kiralari 3'e katladı - Son Dakika Haberler - Sabah	2012	Gaziantep	Suriyelilerin yerel konut fiyatlarına etkisi	Ekonomi	Ekonomik Etkiler
Cumhuriyet	Taksiciler bir kez daha isyanda: Bu sefer Suriyeliler - Cumhuriyet ...	2018	Ankara	Suriyelilerin korsan taksicilik yapması	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Cumhuriyet	"Suriyeli sığınmacılar Erdoğan'ın yeniden seçilmesi için dua ediyor ...	2018	Türkiye	Suriyelilerin Cumhurbaşkanına destek ifadeleri	Politika	İç Politika Açıklamaları
Cumhuriyet	Bıçaklanarak öldürülen 18 yaşındaki Suriyeli annenin bebeği ...	2018	Bursa	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Cumhuriyet	Başbakan Yıldırım: 30 bin Suriyeli 24 Haziran seçimlerinde oy ...	2018	Türkiye	Suriyelilere vatandaşlık verilmesi ve seçimlerde oy kullanmaları	Uyum	Vatandaşlık
Cumhuriyet	Kayseri'nin yüzde 5,4'ü Suriyeli - Cumhuriyet Türkiye Haberleri	2018	Kayseri	Suriyelilerin Türkiye içerisindeki dağılımları	Sığınmacı Sayısı ve Dağılımları	
Cumhuriyet	Yüksek sesle konuşma kavgasında 3 kişi öldü - Cumhuriyet Türkiye ...	2018	Gaziantep	Suriyelilerle yerel halk arasında çatışma ve cinayet	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Cumhuriyet	Gaziantep'te silahlı kavga: 3 ölü 5 yaralı - Cumhuriyet Türkiye Haberleri	2018	Gaziantep	Suriyelilerle yerel halk arasında çatışma ve cinayet	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Cumhuriyet	Bayram için ülkelerine dönen Suriyeli sayısı belli oldu - Cumhuriyet ...	2018	Kilis	Suriyelilerin bayram ziyareti için ülkelerine gitmeleri	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Bayram Ziyaretleri
Cumhuriyet	Cumhuriyet Gazetesi - (Video) Denizde 13 saat: Tekne faciasındaki ...	2018	Antalya	Suriyeli kaçak göçmenlerin denizden kurtarılması	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Sınır Güvenliği
Cumhuriyet	35 bin Suriyeli bayramlaşmaya gitti - Cumhuriyet Türkiye Haberleri	2018	Hatay	Suriyelilerin bayram ziyareti için ülkelerine gitmeleri	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Bayram Ziyaretleri
Cumhuriyet	Kılıçdaroğlu: Suriyeli kardeşlerimizin ülkelerine dönmeleri lazım ...	2018	Türkiye	CHP Genel Başkanının Suriyelilere ilişkin değerlendirmeleri	Politika	İç Politika Açıklamaları
Cumhuriyet	Suriyeli iki kardeş sulama kanalında kayboldu - Cumhuriyet Türkiye ...	2018	Adana	Suriyelilerin boğularak ölmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Cumhuriyet	Gürsel Tekin'den Suriyeli ve Afganlara 150 bin kimlik iddiası ...	2018	Türkiye	CHP İstanbul MV'nin sığınmacılara kimlik verildiğine ilişkin iddiaları	Politika	İç Politika Açıklamaları
Cumhuriyet	2,5 yaşındaki çocuğa istismar şüphesi: 3 gözaltı - Cumhuriyet Türkiye ...	2018	Antalya	Suriyeli çocuğa cinsel istismar	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Cumhuriyet	Muharrem İnce: Bayrama giden Suriyeli'yi almam - Cumhuriyet Siyaset ...	2018	Türkiye	CHP Cumhurbaşkanı Adayının Suriyelilere ilişkin değerlendirmeleri	Politika	İç Politika Açıklamaları
Cumhuriyet	6 yılda Türkiye'de doğan Suriyeli bebek sayısı açıklandı - Cumhuriyet ...	2018	Türkiye	Türkiye'de doğan Suriyeli bebek sayısı	Sığınmacı Sayısı ve Dağılımları	

Cumhuriyet	İlk Suriyeli aday aday - Cumhuriyet Türkiye Haberleri	2018	Türkiye	1982'den beri Türkiye'de yaşayan Suriyeli Türkmenin Mv Aday Adayı olması	Politika	İç Politika Açıklamaları
Cumhuriyet	11 ödüllü belgesel vizyonda: Suriyeli ve gay olmak - Cumhuriyet ...	2018	İstanbul	Eşcinsel Suriyelilerin yaşamları hakkında belgesel	Spor, Kültür Sanat, Magazin	Kültür Sanat
Cumhuriyet	Cumhuriyet Gazetesi - (Video) Suriyeli çiftin bebeğini hastaneden ...	2018	Afyonkarahisar	Suriyeli bebeğin hastaneden kaçırılması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Cumhuriyet	Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci, Türkiye'deki Suriyeli sayısını açıkladı ...	2018	Türkiye	Ekonomi Bakanının Türkiye'deki Suriyelilerin sayısına ilişkin değerlendirmeleri	Sığınmacı Sayısı ve Dağılımları	
Cumhuriyet	Mendil satarken metrobüsün altında kalan çocuk işçi yaşamını yitirdi ...	2018	İstanbul	Suriyeli çocuğun trafik kazasında ölmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Cumhuriyet	Eşini öldüren Suriyeli ülkesine kaçarken yakalandı - Cumhuriyet ...	2018	Mardin	Suriyelilerin cinayet işlemesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Cumhuriyet	Adıyaman'da Suriyeliler arasında kavga: 1 ölü, 2 yaralı - Cumhuriyet ...	2018	Adıyaman	Suriyelilerin kendi aralarında kavga etmeleri	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Cumhuriyet	Suriyeliler ülkelerine dönmek için kuyruğa girdi - Cumhuriyet Türkiye ...	2018	İstanbul	Suriyelilerin ülkelerine kesin dönüşü	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Geri Dönüş
Cumhuriyet	Cumhuriyet Gazetesi - (Video) Suriyeli çocukların çöpten çıkan " ...	2018	Kilis	Suriyelilerin yaşam mücadelesi	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Cumhuriyet	12 yaşındaki Suriyeli çocuğa cinsel istismar kamerada - Cumhuriyet ...	2018	Gaziantep	Suriyeli çocuğa cinsel istismar	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Cumhuriyet	Suriyelilere yurt dışı ve yurt içi telefon görüşmeleri ücretsiz olacak ...	2018	Türkiye	Suriyelilere ücretsiz telefon görüşmesi hakkı	Ekonomi	Harcama ve Maliyet
Cumhuriyet	Suriyeli mültecilerle ilgili doğru bilinen 6 yanlış - Cumhuriyet Türkiye ...	2018	Türkiye	TBMM Komisyonunun Suriyelilere ilişkin değerlendirmeleri	Politika	İç Politika Açıklamaları
Cumhuriyet	Suriyeli aktivist anne ile kızının öldürülmesi davasında ilk duruşmada ...	2018	İstanbul	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Cumhuriyet	TBMM mülteci raporunu açıkladı: Suriyelilerin yalnızca yüzde 8'i ...	2018	Türkiye	TBMM Komisyonunun Suriyelilere ilişkin raporu	Suriye Araştırmaları	
Cumhuriyet	Cumhuriyet Gazetesi - (Video) İkitelli'de kavga: 1 ölü... O anlar ...	2018	İstanbul	Suriyelilerin kendi aralarında kavga etmeleri	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Cumhuriyet	CHP'li Toprak: Suriyeli mülteciler eğitilerek ÖSO bünyesine alınmalı ...	2018	Türkiye	CHP İstanbul MV'nin Suriyelilerle ilişkin değerlendirmeleri	Politika	İç Politika Açıklamaları
Cumhuriyet	Kızılay Başkanı Kımık: Gerçekçi olalım, Suriyelilerin yarısı dönmez ...	2018	Türkiye	Kızılay Başkanının Suriyelilere yapılan yardımlar ve Suriyelilerin ülkelerine dönmeceğine ilişkin değerlendirmeleri	Politika	İç Politika Açıklamaları
Cumhuriyet	Suriyeli çocuklara özel modern dans - Cumhuriyet Kültür-Sanat ...	2018	İstanbul	Suriyeli çocukların kültür sanat faaliyetlerine katılımları	Spor, Kültür Sanat, Magazin	Kültür Sanat
Cumhuriyet	'Ekmek elden su gölden' değil - Cumhuriyet Türkiye Haberleri	2018	Türkiye	Suriyelilere ilişkin araştırma sonuçlarının değerlendirilmesi	Suriye Araştırmaları	

Cumhuriyet	Erdoğan'dan Suriyeli mesajı: 3,5 milyonu burada ilanihaye saklayacak ...	2018	Türkiye	Cumhurbaşkanının Suriyelilere ilişkin değerlendirmeleri	Politika	İç Politika Açıklamaları
Cumhuriyet	CHP'li Engin Özkoç: Türk askeri orada şehit düşüyor, Suriyeli gençler ...	2018	Türkiye	CHP Mv'nin Suriyelilere ilişkin değerlendirmeleri	Politika	İç Politika Açıklamaları
Cumhuriyet	Göç İdaresi Genel Müdürlüğü: Suriyelilerin İstanbul'a kaydı durduruldu ...	2018	Türkiye	Göç İdaresinin Suriyelilerin İstanbul'a göçünün durdurulduğuna dair açıklaması	Barınma ve Seyahat Özgürlüğü	Seyahat Özgürlüğü
Cumhuriyet	'115 Hamile çocuk skandalı'ndaki çocukların tamamı Suriyeli ...	2018	İstanbul	Suriyeli çocukların hamileliğine ilişkin	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Cumhuriyet	3.5 milyon Suriyeliye kalıcı konut verilecek - Cumhuriyet Türkiye ...	2018	Türkiye	Cumhurbaşkanının Suriyelilerin kalıcı konutlara taşınması hakkında değerlendirmeleri	Politika	İç Politika Açıklamaları
Cumhuriyet	Çarpıcı iddia... Suriyeli bebekler hastanede alıkonuluyor - Cumhuriyet ...	2018	Türkiye	Suriyeli bebeklerin hastanelerde alıkonulması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Cumhuriyet	Suriyeli işçiler elektrik akımına kapıldı: 1 ölü, 1 yaralı - Cumhuriyet ...	2018	Antalya	Suriyelilerin ölmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Cumhuriyet	Türkiye'deki Suriyeli sayısı 3.5 milyona ulaştı - Cumhuriyet Gazetesi	2018	Türkiye	Türkiye'de bulunan Suriyelilerin sayısı	Sığınmacı Sayısı ve Dağılımları	
Cumhuriyet	Suriyeli hamile kadın ve bebeğini katleden canilere 2'şer kez ...	2018	Sakarya	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Cumhuriyet	Koç Lisesi öğrencilerden Suriyeli mülteci aileler için yardım kampanyası	2018	İstanbul	Suriyelilere yardım kampanyası	Yaşam	Dayanışma
Cumhuriyet	Suriyelilerin yükünü sınır illeri çekiyor - Cumhuriyet Türkiye Haberleri	2018	Türkiye	Suriyelilerin ülke içine dağılımları ve masraflar	Sığınmacı Sayısı ve Dağılımları	
Cumhuriyet	Suriyeli işçi iş cinayetine kurban gitti - Cumhuriyet Çalışma Yaşamı ...	2018	Adana	Suriyelilerin ölmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Cumhuriyet	Cesedi parka atılan Suriyeli bebeği daha önce de dövmüş... Savcılık ...	2017	Gaziantep	Suriyeli bebeğin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Cumhuriyet	Adı bile şaibeli dermekten MEB'in onayıyla Suriyeli çocuklara Kuran dersi	2017	Hatay	Suriyeli çocuklara din eğitimi	Eğitim	Eğitim İçerikleri
Cumhuriyet	Bursa'da Suriyeli ailenin evine molotoflu saldırı - Cumhuriyet Türkiye ...	2017	Bursa	Suriyelilere saldırı	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Cumhuriyet	MEB'den Suriyeli çocuklar için öğretmen klavuzu: "Uyum ...	2017	Türkiye	MEB'in Suriyeli çocuklar için rehber yayımlaması	Eğitim	Eğitim Adaptasyonu
Cumhuriyet	Suriyeliler olmasaydı raflar boş kalırdı - Cumhuriyet Ekonomi Haberleri	2017	Türkiye	Çalışan Suriyelilere ilişkin değerlendirmeler	Ekonomi	Ekonomik Etkiler
Cumhuriyet	Suriyelilere 30 milyar dolar yardım kayıt dışı harcandı - Cumhuriyet ...	2017	Türkiye	Suriyelilere harcanan yardımlara ilişkin Sayıştay raporu	Ekonomi	Harcama ve Maliyet
Cumhuriyet	Ümit Özdağ'ın 'Obez Suriyeliler' paylaşımına tepki yağdı - Cumhuriyet ...	2017	Türkiye	İyi Parti Genel Başkan Yardımcısının Suriyelilere ilişki paylaşımı	Politika	İç Politika Açıklamaları

Cumhuriyet	Suriyeli mahkûmların sayısı devlet sırrı mı? - Cumhuriyet Türkiye ...	2017	Türkiye	Adalet Bakanlığından yabancı mahkumlara ilişkin açıklama	Politika	İç Politika Açıklamaları
Cumhuriyet	İstanbul'daki müzisyen Suriyeli kadınlar: Türkiye'yi daha özgür ...	2017	İstanbul	Suriyeli müzisyen kadınlar	Spor, Kültür Sanat, Magazin	Kültür Sanat
Cumhuriyet	Cumhuriyet Gazetesi - (Galeri) Konya'da 200 kişilik grup Suriyelilerin ...	2017	Konya	Suriyelilere saldırı	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Cumhuriyet	Türkiye'deki mültecilerin sayısı 3,5 milyona ulaştı Türkiye'deki Suriyeli ...	2017	Türkiye	Türkiye'deki Suriyelilerin sayısı	Sığınmacı Sayısı ve Dağılımları	
Cumhuriyet	80 lirayla Türkiye'ye kaçan Suriyeli milyoner oldu - Cumhuriyet Gazetesi	2017	İstanbul	Suriyeli girişimcinin başarısı	Ekonomi	Ekonomik Etkiler
Cumhuriyet	Hatay'daki Suriyeli kampında El Nusra militanı yakalandı - Cumhuriyet ...	2017	Hatay	Suriyeli teröristin yakalanması	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Cumhuriyet	İstanbul'da tehlikeli gerginlik... Kavga silahlı çatışmaya döndü: 3 ...	2017	İstanbul	Suriyelilerle yerel halk arasında çatışma	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Cumhuriyet	Suriyeli yönetmene İstanbul'da ölüm tuzağı: Saldırıda zehirli bıçak ...	2017	İstanbul	Suriyelilere saldırı	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Cumhuriyet	Cumhuriyet Gazetesi - (Galeri) Suriyeli gelin vaadi ile dolandırıldılar - 1/9	2017	Muğla	Suriyelilerin Türk vatandaşını dolandırması	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Cumhuriyet	Göç İdaresi açıkladı... İstanbul'da ne kadar Suriyeli yaşıyor ...	2017	Türkiye	Suriyelilerin Türkiye içerisindeki dağılımları	Sığınmacı Sayısı ve Dağılımları	
Cumhuriyet	Bakan Fakıbaba: Suriyeliler gitmek istese de göndermeyiz ...	2017	Türkiye	Bakan Fakıbaba'nın Suriyelilere ilişkin değerlendirmeleri	Politika	İç Politika Açıklamaları
Cumhuriyet	Suriyelilerin İŞKUR'u 'Rızk', 3 yılda 10 bin kişiye istihdam sağladı ...	2017	Türkiye	Suriyelilerin iş hayatına katılımı	Ekonomi	Çalışma Hayatına Katılım
Cumhuriyet	Suriyeli anne ve kızın katili akrabaları çıktı - Cumhuriyet Türkiye ...	2017	İstanbul	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Cumhuriyet	Suriyeli aktivist anne ve gazeteci kızın katil zanlısı yakalandı ...	2017	İstanbul	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Cumhuriyet	5 yaşındaki Suriyeli çocuğu öldüren Alican K.'dan kan donduran ...	2017	Mersin	Suriyeli çocuğun öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Cumhuriyet	İstanbul'da katledilen Suriyeli gazeteci anne-kız son yolculuğuna ...	2017	İstanbul	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Cumhuriyet	İstanbul'da kan donduran olay... Suriyeli aktivist anne ile gazeteci kızı ...	2017	İstanbul	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Cumhuriyet	Suriyeli Hüseyin okula değil çöp toplamaya gitti - Cumhuriyet Türkiye ...	2017	İzmir	Suriyelilerin yaşam mücadelesi	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Cumhuriyet	3 milyon Suriyeli milli geliri 397 dolar şişiriyor - Cumhuriyet Türkiye ...	2017	Türkiye	Suriyelilerin milli gelire etkisi	Ekonomi	Ekonomik Etkiler

Cumhuriyet	Times Türkiye'deki utanç tarifesi yazdı: Suriyeli çocuklar 6 bin TL'ye ...	2017	Gaziantep	Suriyeli çocukların gelin olarak satılması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Cumhuriyet	Vahşet: Suriyeli çocuğu öldürüp çuvala koyup çöp konteynerine atmış ...	2017	İstanbul	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Cumhuriyet	Suriyelilere vatandaşlık kutlamaları başladı... 7 bin Suriyeli için karar ...	2017	Türkiye	Suriyelilere vatandaşlık verilmesi	Uyum	Vatandaşlık
Cumhuriyet	Ülkelerine bayramlaşmaya giden Suriyeliler dönüyor - Cumhuriyet ...	2017	Kilis	Suriyelilerin bayram ziyareti için ülkelerine gitmeleri	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Bayram Ziyaretleri
Cumhuriyet	Öncüpınar'dan 54 bin 734 Suriyeli, ülkesine bayrama gitti ...	2017	Kilis	Suriyelilerin bayram ziyareti için ülkelerine gitmeleri	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Bayram Ziyaretleri
Cumhuriyet	Eşi tecavüze uğrayıp öldürülen Suriyeli El Rahmun: Cemal 'pis' bir ...	2017	Sakarya	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Cumhuriyet	'Koruma'yı kabul etmeyen Suriyeli'yi kaçırıp fidye istediler - Cumhuriyet ...	2017	İstanbul	Suriyelilerin rehin alınması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Cumhuriyet	Cumhuriyet Gazetesi - (Video) 25 bin Suriyeli bayram için ülkesine gitti	2017	Kilis	Suriyelilerin bayram ziyareti için ülkelerine gitmeleri	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Bayram Ziyaretleri
Cumhuriyet	İlk vatandaşlığı Suriyeli öğretmenler alacak - Cumhuriyet Türkiye ...	2017	Türkiye	Suriyelilere vatandaşlık verilmesi	Uyum	Vatandaşlık
Cumhuriyet	Suriyeliler, bayram tatiline gidiyor - Cumhuriyet Türkiye Haberleri	2017	Hatay	Suriyelilerin bayram ziyareti için ülkelerine gitmeleri	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Bayram Ziyaretleri
Cumhuriyet	Suriyeli kadınlardan dayanışma: Kadın kadının yurdudur - Cumhuriyet ...	2017	İstanbul	Suriyeli kadınların dayanışması	Yaşam	Dayanışma
Cumhuriyet	Utandıran itiraf: Daha fazla kâr için Suriyeli çocuk çalıştırıyorum ...	2017	Hatay	Suriyeli çocuk işçiler	Ekonomi	Çocuk İşçiler
Cumhuriyet	'Yol İzin Belgesi' olmayan Suriyeli sığınmacılara bilet satılmayacak ...	2017	Aydın	Suriyelilerin seyahat özgürlüğü	Barınma ve Seyahat Özgürlüğü	Seyahat Özgürlüğü
Cumhuriyet	Cumhuriyet Gazetesi - (Video) Suriyeli çocukları kaçıran fidyecilerin ...	2017	İstanbul	Suriyeli çocukların kaçırılması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Cumhuriyet	Suriyeli Hasan konuştu: Ailem yok... Tek arkadaşım Zeytin ...	2017	İstanbul	Suriyelilerin yaşam mücadelesi	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Cumhuriyet	Suriyeliler için İmam Hatip projesi - Cumhuriyet Eğitim Haberleri	2017	Türkiye	Suriyeliler için imam hatip okulları	Eğitim	Eğitim Yatırımları
Cumhuriyet	Mültecilerin illere göre dağılımı... Hangi ilde, kaç Suriyeli mülteci var ...	2017	Türkiye	Suriyelilerin Türkiye içerisindeki dağılımları	Sığınmacı Sayısı ve Dağılımları	
Cumhuriyet	Okmeydanı'nda zırhlı polis aracının çarptığı Suriyeli çocuk öldü ...	2017	İstanbul	Suriyeli çocuğun trafik kazasında ölmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Cumhuriyet	Suriyeli mültecilere vatandaşlık tasarısı Meclis'te - Cumhuriyet Türkiye ...	2017	Türkiye	Suriyelilere vatandaşlık verilmesi	Uyum	Vatandaşlık

Cumhuriyet	Türkiye'deki Suriyeli mültecilerle ilgili çarpıcı araştırma: Yüzde 74'ü ...	2017	Türkiye	Suriyelilerle ilgili yapılan araştırmalar	Suriye Araştırmaları	
Cumhuriyet	Suriyeli kadın ve 10 aylık oğlunu vahşice öldüren eşine boşanma ...	2017	Sakarya	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Cumhuriyet	Öldürülen Suriyeli hamile kadın ve çocuğu için yas tuttular ...	2017	İzmir	Suriyelilerle dayanışma	Yaşam	Dayanışma
Cumhuriyet	Bayramlaşmak için Türkiye'den çıkış yapan 9 bin 38 Suriyeli geri ...	2017	Kilis	Suriyelilerin bayram ziyareti için ülkelerine gitmeleri	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Bayram Ziyaretleri
Cumhuriyet	Her gün 250 Suriyeli bebek dünyaya geliyor - Cumhuriyet Türkiye ...	2017	Türkiye	Türkiye'de doğan Suriyeli bebek sayısı	Sığınmacı Sayısı ve Dağılımları	
Cumhuriyet	1660 Suriyeli çocuk kayıp - Cumhuriyet Türkiye Haberleri	2017	Türkiye	Türkiye'de kayıp olan Suriyeli çocuk sayısı	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Cumhuriyet	Cumhuriyet Gazetesi - (Video) Suriyeli anneyi ölüme böyle götürmüşler	2017	Sakarya	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Cumhuriyet	Suriyeli işadamları 40 milyon dolarlık organik gübre üretim tesisi kuruyor	2017	Şanlıurfa	Suriyelilerin Türkiye'deki ekonomik yatırımları	Ekonomi	Ekonomik Yatırımlar
Cumhuriyet	Suriyeli Anne ve 11 Aylık oğlunu 10 bin kişi uğurladı..."Vicdan bizi ...	2017	Sakarya	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Cumhuriyet	Alçakça cinayetten önce ahlaksız teklif: Eşinden boşan, onunla ben ...	2017	Sakarya	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Cumhuriyet	Suriyeli Astronot Faris Akil'den sağduyu çağırısı - Cumhuriyet Türkiye ...	2017	İstanbul	Suriyeli astronotun barış mesajları	Yaşam	Dayanışma
Cumhuriyet	Hamile kadına tecavüz edip, 11 aylık bebeğiyle öldürdüler... Halk linç ...	2017	Sakarya	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Cumhuriyet	Hükümetten 'Suriyeli' açıklaması: Onlar olmazsa düz işçilik yapan yok ...	2017	Türkiye	Başbakan Yrd. Suriyelilerin ekonomiye etkisi üzerine değerlendirme	Politika	İç Politika Açıklamaları
Cumhuriyet	İçişleri Bakanlığı, Suriyeli mültecilerin suç oranını açıkladı ...	2017	Türkiye	İçişleri Bakanlığının Suriyelilerin suç oranlarına ilişkin açıklama	Politika	İç Politika Açıklamaları
Cumhuriyet	Ankara'da Suriyeli sığınmacı gerginliği... TOMA'lar müdahale etti, Vali ...	2017	Ankara	Suriyelilerle yerel halkarasında gerginlik	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Cumhuriyet	Üsküdar'da Suriyelilere linç girişimi - Cumhuriyet Türkiye Haberleri	2017	İstanbul	Suriyelilerle yerel halkarasında gerginlik	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Cumhuriyet	Plajda küçük kıza taciz iddiası: 5 Suriyeli yakalandı - Cumhuriyet ...	2017	Antalya	Suriyelilerin taciz suçu işlemesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Cumhuriyet	Türkiye'de kız tavlama? - Cumhuriyet Gazetesi	2017	Adana	Suriyelinin dayak yemesi	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Cumhuriyet	Cilvegözü'nden, bayrama giden Suriyeli sayısı 25 bini geçti ...	2017	Hatay	Suriyelilerin bayram ziyareti için ülkelerine gitmeleri	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Bayram Ziyaretleri
Cumhuriyet	Ölen Suriyeli bebek 5 aydır morgda bekletiliyor - Cumhuriyet Türkiye ...	2017	Gaziantep	Suriyeli bebeğin ölümü	Suç ve Adli Olaylar	Maktül

Cumhuriyet	İstanbul'da olaylı gece: Bir kişi öldürüldü, Afgan ve Suriyeliler ...	2017	İstanbul	Suriyelilerle yerel halk arasında çatışma	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Cumhuriyet	Vali Vasip Şahin açıkladı: İstanbul'da kaç Suriyeli var? - Cumhuriyet ...	2017	İstanbul	İstanbul'daki Suriyeli sayısı	Sığınmacı Sayısı ve Dağılımları	
Cumhuriyet	Şanlıurfa'da çocuğa işkence yapan Suriyeliler yakalandı - Cumhuriyet ...	2017	Şanlıurfa	Suriyeli işçilerin çocuğa işkence yapması	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Cumhuriyet	İzmir'de göçmenlere linç: Suriyelilerin çadırlarına sopalarla baskın ...	2017	İzmir	Suriyelilerle yerel halk arasında çatışma	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Cumhuriyet	Sarayköy'de gergin gece: Suriyeliler 3 kişiyi dövdü - Cumhuriyet ...	2017	Denizli	Suriyelilerle yerel halk arasında çatışma	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Cumhuriyet	Denizli'de Suriyeli sığınmacıların evine taşlı saldırı - Cumhuriyet ...	2017	Denizli	Suriyelilerle yerel halk arasında çatışma	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Cumhuriyet	800 bin Suriyeli daha iş hayatına girecek - Cumhuriyet Ekonomi ...	2017	Türkiye	Suriyelilerin istihdam sorunu	Ekonomi	Çalışma Hayatına Katılım
Cumhuriyet	Suriyeli öğrenciler için 2078 geçici öğretmen alınacak - Cumhuriyet ...	2017	Türkiye	Suriyeli öğrenciler için istihdam edilecek öğretmenler	Eğitim	İstihdam
Cumhuriyet	Çocuk öldürme olayına karıştığı öne sürülen 3 Suriyeli için ev hapsi ...	2017	Adana	Suriyelilerin cinayet işlemesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Cumhuriyet	Suriyeliler referandumda oy kullanacak iddiası Meclis gündeminde ...	2017	Türkiye	HDP Mv'nin Suriyeliler oy kullanacak iddiası	Politika	İç Politika Açıklamaları
Cumhuriyet	Sur'a yerleştirilen Suriyeliler seçmen oldu - Cumhuriyet Türkiye ...	2017	Diyarbakır	Diyarbakırdaki Suriyeli seçmenler	Politika	İç Politika Açıklamaları
Cumhuriyet	Kayseri'de cinayet zanlısı üç Suriyeli kaçmak isterken yakalandı ...	2017	Kayseri	Suriyelilerin suç işlemesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Cumhuriyet	Cumhuriyet Gazetesi - (Video) Taşlı, sopalı kavga kamerada	2017	Adana	Suriyelilerin kendi aralarında kavga etmeleri	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Cumhuriyet	Suriyelilerin 'tüp bebek' tedavisi SGK tarafından karşılanıyor iddiasına ...	2017	Türkiye	Suriyelilere yapılan sağlık harcamaları	Sağlık	Sağlık Harcamaları
Cumhuriyet	Suriyeliler, yardım bahanesiyle Suriyelileri dolandırdı - Cumhuriyet ...	2017	Adana	Suriyelilerin dolandırılması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Cumhuriyet	CHP'li Öztürk Yılmaz: Askerlerimiz Suriye'de şehit oluyor, Suriyeliler ...	2017	Türkiye	CHP Mv'nin Suriyelilere ilişkin değerlendirmeleri	Politika	İç Politika Açıklamaları
Cumhuriyet	İstanbul'da Suriyeli çocuk işçi çalıştıran ünlü markalar haberine BBC ...	2016	İstanbul	Suriyeli çocuk işçiler	Ekonomi	Çocuk İşçiler
Cumhuriyet	Suriyeli çocukların savaşı hiç bitmiyor - Cumhuriyet Türkiye Haberleri	2016	İstanbul	Suriyeli çocukların yaşam mücadelesi	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Cumhuriyet	Cumhuriyet Gazetesi - (Video) Evlenmek için 15 bin TL verdi, Suriyeli ...	2016	Hatay	Suriyelilerin dolandırıcılığı	Suç ve Adli Olaylar	Fail

Cumhuriyet	MEB'den Suriyeli öğretmen hazırlığı - Cumhuriyet Eğitim Haberleri	2016	Türkiye	Meb'in Suriyeli öğretmen istihdamı	Eğitim	İstihdam
Cumhuriyet	İstanbul'da Suriyeli eşcinsel mülteci kafası kesilerek öldürüldü ...	2016	İstanbul	Suriyelilerin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Cumhuriyet	Cumhuriyet Gazetesi - (Video) Konya'da tehlikeli gerginlik	2016	Konya	Suriyelilerle yerel halk arasında gerginlik	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Cumhuriyet	Köpeğe tekme atan Suriyeli: Ben insanım, o hayvan vursam ne olacak ...	2016	Konya	Suriyelilerle yerel halk arasında çatışma	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Cumhuriyet	Adana'da Suriyeli kadın ortadan kayboldu - Cumhuriyet Türkiye ...	2016	Adana	Suriyelilerin kaybolması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Cumhuriyet	Hangi şehirde ne kadar Suriyeli var? İşte Türkiye vatandaşlığı için ...	2016	Türkiye	Türkiye'deki Suriyelilerin sayısı	Sığınmacı Sayısı ve Dağılımları	
Cumhuriyet	Erdoğan: Suriyeli kardeşlerimize vatandaşlık vereceğiz - Cumhuriyet ...	2016	Türkiye	Suriyelilere vatandaşlık verilmesi	Uyum	Vatandaşlık
Cumhuriyet	Suriyelilerin oruç tutmama kavgası: 4 yaralı - Cumhuriyet Türkiye ...	2016	Konya	Suriyelilerle yerel halk arasında kavga	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Cumhuriyet	Türkiye'de 100 Suriyeli kliniği - Cumhuriyet Türkiye Haberleri	2016	Türkiye	Kaçak klinikler	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Cumhuriyet	İstanbul'un göbeğinde Suriyeli avı - Cumhuriyet Türkiye Haberleri	2016	İstanbul	Suriyelilere baskın	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Cumhuriyet	Suriyeli baba dehşeti!.. Oğluna hortumla işkence yapıp, görüntülerini ...	2016	Adana	Suriyeli çocuğa babasının işkence yapması	Suç ve Adli Olaylar	Fail ve Mağdur
Cumhuriyet	Yaşları 15 olan Suriyeli küçük çocuklar 2-3 bin lira karşılığında satılıyor ...	2016	Türkiye	Suriyeli kadınların kuma olarak satılması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Cumhuriyet	Alevi köyüne Suriyeli kampı - Cumhuriyet Türkiye Haberleri	2016	Kahramanmaraş	Suriyeli kampı kurulması üzerine çıkan gerginlikler	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Cumhuriyet	İstihdam MEB'den maaşlar UNICEF'ten - Cumhuriyet Eğitim Haberleri	2016	Türkiye	Suriyeli öğretmenlerin maaş ve ödenekleri	Eğitim	Eğitim Harcamaları
Cumhuriyet	Suriyelilerin Kaybolan Emekleri... 7 Kişilik aile haftalık 250 TL ile ...	2016	İstanbul	Suriyelilerin yaşam mücadelesi	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Cumhuriyet	Atanan Suriyeli Öğretmenlere: 'Maaş vermiyoruz' - Cumhuriyet Eğitim ...	2015	Türkiye	Suriyeli öğretmen atamaları ve maaşları	Eğitim	İstihdam
Cumhuriyet	İşverenlerden öneri: Suriyeli çoban olsun - Cumhuriyet Ekonomi ...	2015	Türkiye	Suriyelilerin iş piyasasına katılımları	Ekonomi	Çalışma Hayatına Katılım
Cumhuriyet	Suriyeli gelin, düğün sabahı altınları alıp kaçtı - Cumhuriyet Türkiye ...	2015	Konya	Suriyelilerin dolandırıcılık suçu işlemesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Cumhuriyet	İstanbul'un zengin Suriyelileri... Sobada sakladıkları 20 bin TL kül oldu ...	2015	İstanbul	Suriyelilere yönelik yerel halkın maddi eleştirileri	Yaşam	Hayat Hikayeleri

Cumhuriyet	Güvercintepe'deki Suriyelilere saldırı BBC'de - Cumhuriyet Türkiye ...	2015	İstanbul	Suriyelilerle yerel halk arasında çatışma	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Cumhuriyet	İzmir'de esnaf ve Suriyeliler arasındaki kavga kamerada - Cumhuriyet ...	2015	İzmir	Suriyelilerle yerel halk arasında kavga	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Cumhuriyet	'Türkiye'de Suriyeli kadının fiyatı 5 bin TL' - Cumhuriyet Türkiye Haberleri	2015	Türkiye	Suriyeli kadınların kuma olarak satılması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Cumhuriyet	Suriyeli kadına tarlada tecavüz - Cumhuriyet Türkiye Haberleri	2015	Gaziantep	Suriyeli kadına tecavüz	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Cumhuriyet	Burger King'de dövülen aç Suriyeli çocuk konuştu - Cumhuriyet Gazetesi	2015	İstanbul	Suriyeli çocuğun dövülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Cumhuriyet	Kamplardaki kadın ticareti - Cumhuriyet Türkiye Haberleri	2015	Gaziantep	Suriyeli kadın ticareti	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Cumhuriyet	Valilik'ten Suriyelilere: Kenti terk edin - Cumhuriyet Türkiye Haberleri	2014	Antalya	Suriyelilerin kentten kovulmaları	Barınma ve Seyahat Özgürlüğü	Barınma
Cumhuriyet	Cumhuriyet Gazetesi - (Video) Nehre atlayan Suriyeli'yi önce tokatladı ...	2014	Hatay	Suriyelinin boğulmaktan kurtarılması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Cumhuriyet	Yüzde 26 için Suriyeliler 'asalak' - Cumhuriyet Türkiye Haberleri	2014	Türkiye	Türk halkının Suriyeliler algısı üzerine araştırma	Suriye Araştırmaları	
Cumhuriyet	Kamptan pavyona - Cumhuriyet Türkiye Haberleri - Cumhuriyet Gazetesi	2014	Türkiye	Suriyeli kadın ticareti	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Cumhuriyet	Erdoğan: Türkiye'deki Suriyeliler ülkelerine geri dönecek - Cumhuriyet ...	2014	Türkiye	Cumhurbaşkanının Suriyelilere ilişkin değerlendirmeleri	Politika	İç Politika Açıklamaları
Cumhuriyet	Cumhuriyet Gazetesi - (Fotoğraf) Eli sopalı grup Suriyeli avına çıktı	2014	Kayseri	Suriyelilerle yerel halk arasında çatışma	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Cumhuriyet	Cumhuriyet Gazetesi - (Video) Suriyeli 32 kaçak tekne beklerken ...	2014	Muğla	Suriyeli kaçak göçmenlerin yakalanması	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Sınır Güvenliği
Cumhuriyet	Cumhuriyet Gazetesi - (Video) Suriyelilerin kaldığı bina önce taşlandı ...	2014	Ankara	Suriyelilerle yerel halk arasında çatışma	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Cumhuriyet	Suriyeli işçi Türk patronunu öldüresiye dövüp gasp etti - Cumhuriyet ...	2013	Gaziantep	Suriyelinin suç işlemesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sözcü	Esenyurt'ta Suriyeli esnafa Türkçe tabela uyarısı - Ekonomiden güncel ...	2018	İstanbul	Suriyeli esnafın Arapça tabelalarının sökülmesi	Ekonomi	Yabancı Dilde Tabela Kullanımı
Sözcü	Polisten kaçan Suriyeli çocuklar dehlize saklandı - Son Dakika Haberleri	2018	İstanbul	Suriyeli çocukların yaşam mücalesi	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Sözcü	Bayram ziyaretine giden 2 bin Suriyeli geri döndü - Son Dakika ...	2018	Kilis	Suriyelilerin bayram ziyareti için ülkelerine gitmeleri	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Bayram Ziyaretleri
Sözcü	Suriyeliler için verilecek paraya İtalya'dan onay bekleniyor - Dünyadan ...	2018	Türkiye	Suriyeliler için AB'den gelmesi beklenen mali destek	Ekonomi	Yurtdışı Fonlar

Sözcü	İngiliz The Times'tan 24 Haziran yorumu: Suriyelilerin oyları seçimi ...	2018	Türkiye	Vatandaşlık verilen Suriyelilerin seçim sonuçlarına etki etmesi	Dış Haberler	
Sözcü	Suriyeli genç kadının katil zanlısı öz amcası çıktı - Son Dakika Haberleri	2018	Bursa	Suriyeli kadının öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Sözcü	İYİ Partili Ümit Özdağ'dan çarpıcı Suriye iddiası - Son Dakika Haberleri	2018	Türkiye	İyi Parti Genel Başkan Yardımcısının Suriyelilere ilişkin değerlendirmeleri	Politika	İç Politika Açıklamaları
Sözcü	Iraklı ve Suriyeli aileler birbirine girdi - Son Dakika Haberleri	2018	Adıyaman	Suriyeli ve Iraklı aileler arasında kavga	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sözcü	Suriyeliler otomobile dilenmeye başladı - Son Dakika Haberleri	2018	Kars	Suriyelilerin dilencilik yapmaları	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sözcü	Suriyeli 2,5 yaşındaki çocuğa istismar iddiası - Son Dakika Haberleri	2018	Antalya	Suriyeli çocuğa cinsel istismar	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Sözcü	Ülkelerine gitmek isteyen Suriyeliler izdiham oluşturdu - Son Dakika ...	2018	Kilis	Suriyelilerin bayram ziyareti için ülkelerine gitmeleri	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Bayram Ziyaretleri
Sözcü	Suriyeliler bayram için ülkelerine gidiyor - Son Dakika Haberleri	2018	Hatay	Suriyelilerin bayram ziyareti için ülkelerine gitmeleri	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Bayram Ziyaretleri
Sözcü	15 yaşındaki kız düşük yaptı Suriyeli sanık beraat etti - Son Dakika ...	2018	İstanbul	Suriyeli kız çocuğunun düşük yapması ve sanığın beraat etmesi	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Sözcü	Suriyeli çiftin bebeğini hastaneden kaçıran kadının kamera görüntüleri ...	2018	Afyonkarahisar	Suriyeli bebeğin hastaneden kaçırılması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Sözcü	İzmir'de 103 Suriyeli bir botta yakalandı - Son Dakika Haberleri	2018	İzmir	Suriyeli kaçak göçmenlerin yakalanması	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Sınır Güvenliği
Sözcü	Kocaeli'nde bir kadını taciz ettiği söylenen Suriyeli mahalleyi karıştırdı ...	2018	Kocaeli	Suriyeli adamın kadını taciz etmesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sözcü	İYİ Partili Lütfü Türkkan'dan çok konuşulacak Suriyeli mülteci paylaşımı	2018	Türkiye	İyi Parti Genel Başkan Yardımcısının Suriyelilere ilişkin değerlendirmeleri	Politika	İç Politika Açıklamaları
Sözcü	Suriyelilere vatandaşlık mı veriliyor? Erdoğan açıkladı - Son Dakika ...	2018	Türkiye	Cumhurbaşkanının Suriyelilere vatandaşlık verilmesine ilişkin değerlendirmeleri	Politika	İç Politika Açıklamaları
Sözcü	Suriyeliler Türkiye'ye göz estetiğine geliyor - Ekonomiden güncel ...	2018	Türkiye	Suriyelilerin sağlık turizmi	Sağlık	Sağlık Turizmi
Sözcü	Türkiye'deki Suriyeli mülteci sayısı açıklandı - Son Dakika Haberleri	2018	Türkiye	Türkiye'de bulunan Suriyeli sığınmacıların sayısı	Sığınmacı Sayısı ve Dağılımları	
Sözcü	Suriyeli rehber aşk kurbanı! - Son Dakika Haberleri	2018	İstanbul	Suriyeli rehberin kaçırılması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Sözcü	Suriyelilerin telefon faturalarını da biz ödeyeceğiz - Son Dakika ...	2018	Türkiye	Suriyelilere ücretsiz telefon görüşmesi hakkı	Ekonomi	Harcama ve Maliyet
Sözcü	İstanbul'da gözlerden ırak 'lüks' mülteci gettosu! - Son Dakika Haberleri	2018	İstanbul	Suriyelilerin büyük şehirlerde gettolaşması	Uyum	Gettolaşma
Sözcü	Suriyeli aktivist anne ve kızının katiline ceza yağdı - Son Dakika ...	2018	İstanbul	Suriyeli anne ve kızın öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül

Sözcü	Suriyeli garson maaşı 4 bin TL'ye çıktı - Ekonomiden güncel haberler	2018	İstanbul	Suriyelilerin çalışma hayatına katılımı	Ekonomi	Çalışma Hayatına Katılım
Sözcü	İşte Türkiye'deki Suriyeli gerçeği - Son Dakika Haberleri	2018	Türkiye	TBMM Komisyon Raporu	Suriye Araştırmaları	
Sözcü	Suriyeli STK'lardan Mehmetçiğe teşekkür! - Son Dakika Haberleri	2018	Hatay	Suriyeli STK'lerden TSK'ye destek	Politika	Askeri Operasyonlar
Sözcü	Suriyeli göçmenler evimize gelin geldi - Ekonomiden güncel haberler	2018	Türkiye	Suriyeli kadınların evlilik yoluyla topluma karışması	Yaşam	Evlilik
Sözcü	AB'ye 12 bin Suriyeli gönderdik - Son Dakika Haberleri	2018	Türkiye	AB ülkelerine gönderilen Suriyeli sığınmacı sayısı	Sığınmacı Sayısı ve Dağılımları	
Sözcü	TIR arıza yapınca, içindeki Suriyeli kaçaklar yakalandı - Son Dakika ...	2018	Tekirdağ	Suriyeli kaçak göçmenlerin yakalanması	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Sınır Güvenliği
Sözcü	Suriyelilerin İstanbul'a kaydı durduruldu - Dünyadan Son Haberler	2018	İstanbul	Suriyelilerin İstanbul'a göçünün durdurulması	Barınma ve Seyahat Özgürlüğü	Seyahat Özgürlüğü
Sözcü	Hatay'da vagon üzerinde selfie yapan 2 Suriyeli, elektrik akımına kapıldı	2018	Hatay	Suriyelilerin elektrik akımına kapılarak yaralanması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Sözcü	Suriyeliler Türkiye'de yedi yılda kaç şirket kurdu? - Ekonomiden ...	2018	Türkiye	Suriyeli sığınmacıların ekonomik yatırımları	Ekonomi	Ekonomik Yatırımlar
Sözcü	Suriyeli 2 yaşındaki bebeğin ölümünde cinsel istismar şüphesi - Son ...	2018	İzmir	Suriyeli bebeğin ölümü	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Sözcü	Suriyeliler, Zeytin Dalı Harekâtı'na katılmak için dilekçe verdi - Son ...	2018	Türkiye	Suriyeli sığınmacıların sınırötesi harekate katılma talepleri	Politika	Askeri Operasyonlar
Sözcü	Canlı bomba sanılan Suriyeli kız, kaçırılmayı bekliyormuş - Son Dakika ...	2018	Adana	Suriyeli kızın canlı bomba sanılması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Sözcü	Afrin YPG'den temizlenirse 500 bin Suriyeli geri döner - Son Dakika ...	2018	Türkiye	Afrin operasyonu üzerine değerlendirmeler	Politika	Askeri Operasyonlar
Sözcü	Canı kendini böyle savundu: Öldürmedim sadece tecavüz ettim - Son ...	2018	Sakarya	Suriyeli kadına tecavüz	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Sözcü	İnsanlık ölmemiş! Suriyeli ayakkabı boyacısı çocuğa salon sahibinden ...	2018	Adıyaman	Suriyeli çocuğun spor salonuna üye yapılması	Yaşam	Dayanışma
Sözcü	Kilis'te Suriyelilerin sayısı Türkleri geçti! - Son Dakika Haberleri	2018	Türkiye	Türkiye'de bulunan Suriyelilerin sayısı	Sığınmacı Sayısı ve Dağılımları	
Sözcü	Prof. Dr. Murat Erdoğan: Suriyeli mülteciler konusunda atılması ...	2018	Türkiye	Suriyelilerle ilgili toplantı ve araştırma sonuçları	Suriye Araştırmaları	
Sözcü	Fatih'te Suriyeli ailenin yaşadığı evde yangın çıktı - Son Dakika Haberleri	2018	İstanbul	Suriyeli ailenin evinin yanması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Sözcü	Suriyeli aile çöpte bulduğu altınları polise teslim etti - Son Dakika ...	2018	Adıyaman	Suriyelilerin buldukları altınları teslim etmesi	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Sözcü	İşkenceye maruz kalan Suriyeli kurtarıldı - Son Dakika Haberleri	2017	İstanbul	Suriyeli iş adamının kaçırılması ve kurtarılması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur

Sözcü	Suriyeli anne kızın katil zanlısının cezası belli oldu! Cenaze törenine ...	2017	İstanbul	Suriyeli anne kızın öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Sözcü	Suriyeli kasabın dükkanında kaçak et yakalandı - Son Dakika Haberleri	2017	Adana	Suriyeli kasabın kaçak et kullanması	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sözcü	Tacize uğrayan Suriyeli hamile kadına devlet sahip çıktı - Son Dakika ...	2017	Diyarbakır	Tacize uğrayan Suriyeli kadına devletin sahip çıkması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Sözcü	Suriyelilere giden para 34 milyar dolara çıktı - Son Dakika Haberleri	2017	Türkiye	Suriyeli sığınmacılar için yapılan harcamalar	Ekonomi	Harcama ve Maliyet
Sözcü	Suriyeliler için ne kadar para harcandı? 80 milyon için ne kadar para ...	2017	Türkiye	Suriyeli sığınmacılar için yapılan harcamalar	Ekonomi	Harcama ve Maliyet
Sözcü	2016 yılında Suriyeli 6 bin 495 yengemiz, 377 eniştemiz oldu! - Son ...	2017	Türkiye	Suriyeli sığınmacılarla evlilikler	Yaşam	Evlilik
Sözcü	Suriyeli Bakan Türkiye projesini açıkladı - Dünyadan Son Haberler	2017	Türkiye	Suriyeli Bakan'ın Türkiye'ye demiryolu projesi	Ekonomi	Ekonomik Yatırımlar
Sözcü	Adana'da bir Suriyeli yol ortasında öldürülmüş halde bulundu - Son ...	2017	Adana	Suriyeli sığınmacının öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Sözcü	Ümit Özdağ'dan 2019 seçimleri için bomba iddia: AKP Suriyelilere ...	2017	Türkiye	Gaziantep Mv'nin uriyelilerin seçimlere katılımı konusunda değerlendirmeleri	Politika	İç Politika Açıklamaları
Sözcü	'Suriyeli öğrenciler imam hatiplere yönlendirilsin' genelgesi - Son ...	2017	Türkiye	Suriyeli öğrencilerin İmam Hatip Okullarına yönlendirilmesi	Eğitim	Eğitim Entegrasyonu
Sözcü	İstanbul'da büyük operasyon! Suriyeli çocukları ailelerinden ...	2017	İstanbul	Suriyeli çocukların dilendirilmesi	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Sözcü	'Suriyeli dilenci çocuklar'ın arkasından dram çıktı - Son Dakika Haberleri	2017	İstanbul	Suriyeli çocukların dilendirilmesi	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Sözcü	Türkiye'de Suriyeli çocuklar satılıyor” - Dünyadan Son Haberler	2017	Gaziantep	Suriyeli çocukların para karşılığı satılması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Sözcü	Suriyeli çocuğu öldürüp, cesedi çöp konteynerine attı - Son Dakika ...	2017	İstanbul	Suriyeli çocuğun öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Sözcü	Tekstilde Suriyeliler hızla büyüyor - Ekonomiden güncel haberler	2017	Türkiye	Suriyeli sığınmacıların ekonomik yatırımları	Ekonomi	Ekonomik Yatırımlar
Sözcü	8 yaşındaki Suriyeli çocuğun öldürüldüğü ortaya çıktı - Son Dakika ...	2017	İstanbul	Suriyeli çocuğun öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Sözcü	Mersin'de vahşi cinayet: Suriyeli anne ile kızı boğazları kesilerek ...	2017	Mersin	Suriyeli sığınmacıların öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Sözcü	Sivas'ta 'Suriyeli' gerginliği - Son Dakika Haberleri	2017	Sivas	Suriyeli sığınmacılarla yerel halk arasında gerginlik ve çatışma	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sözcü	Konya'da taciz kavgası: 1 Suriyeli öldü - Son Dakika Haberleri	2017	Konya	Suriyeli sığınmacının öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül

Sözcü	İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden skandal talimat! Artık Suriyelilere bu da ...	2017	Bursa	Suriyeli sığınmacıların okullara kayıtları	Eğitim	Eğitim Adaptasyonu
Sözcü	Kılıçdaroğlu: Seçim olsa belediye başkanı Suriyeli olur - Son Dakika ...	2017	Türkiye	CHP Genel Başkanının Suriyeli sığınmacılara ilişkin değerlendirmeleri	Politika	İç Politika Açıklamaları
Sözcü	Suriyeli rehine polis operasyonu kurtarıldı - Son Dakika Haberleri	2017	İstanbul	Suriyeli sığınmacının kaçırılması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Sözcü	Sürat teknesinde 15 Suriyeli kaçak yakalandı - Son Dakika Haberleri	2017	Muğla	Suriyeli kaçak göçmenlerin yakalanması	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Sınır Güvenliği
Sözcü	Gayriresmi çalışan Suriyeli sayısı 650 bin - Ekonomiden güncel haberler	2017	Türkiye	Suriyeli sığınmacıların çalışma hayatına katılımı	Ekonomi	Çalışma Hayatına Katılım
Sözcü	Hollanda'dan mide bulandırıcı başlık! "Suriyeli mülteci havuzda battı ...	2017	Hollanda	Suriyeli sığınmacılara karşı nefret söylemi	Uyum	Ayrımcılık
Sözcü	Şişli'de zırlı araç çarptığı Suriyeli çocuk öldü - Son Dakika Haberleri	2017	İstanbul	Suriyeli sığınmacının ölümü	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Sözcü	Türkiye'de 75 ayda, 224 bin Suriyeli bebek doğdu - Son Dakika ...	2017	Türkiye	Türkiye'de doğan Suriyeli bebek sayısı	Sığınmacı Sayısı ve Dağılımları	
Sözcü	İzmir Valiliği'nden Suriyelilere seyahat yasağı - Son Dakika Haberleri	2017	İzmir	Suriyeli sığınmacılara belgesiz seyahat yasağı	Barınma ve Seyahat Özgürlüğü	Seyahat Özgürlüğü
Sözcü	4 yaşındaki Suriyeli çocuk tuvalette öldü - Son Dakika Haberleri	2017	Konya	Suriyeli sığınmacı çocuğun ölümü	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Sözcü	Suriyeli işadamlarından 40 milyon dolarlık yatırım - Ekonomiden ...	2017	Şanlıurfa	Suriyeli sığınmacıların ekonomik yatırımları	Ekonomi	Ekonomik Yatırımlar
Sözcü	Suriyeli hamile kadına tecavüz edip, çocuğu ile birlikte öldürdüler ...	2017	Sakarya	Suriyeli sığınmacının öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Sözcü	Yıldırım'dan Suriyeliler mesajı - Son Dakika Haberleri	2017	Türkiye	Başbakanın Suriyeli sığınmacılara ilişkin açıklamaları	Politika	İç Politika Açıklamaları
Sözcü	İçişleri Bakanlığı'ndan Suriyeli açıklaması - Son Dakika Haberleri	2017	Türkiye	İçişleri Bakanlığının Suriyelilerin suç oranlarına ilişkin açıklama	Politika	İç Politika Açıklamaları
Sözcü	Türkler ve Suriyeliler arasında alacak gerginliği: 3 yaralı - Son Dakika ...	2017	Gaziantep	Suriyeli sığınmacılarla yerel halk arasında gerginlik	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sözcü	Suriyeliler AIDS getirdi - Son Dakika Haberleri	2017	Türkiye	CHP Mv'nin Suriyelilere ilişkin açıklamaları	Politika	İç Politika Açıklamaları
Sözcü	Ankara'da Suriyelilere linç girişimi! - Son Dakika Haberleri	2017	Ankara	Suriyeli sığınmacılarla yerel halk arasında gerginlik	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sözcü	Belediye Başkanı Suriyelileri uyardı! - Son Dakika Haberleri	2017	İstanbul	Belediye Başkanının Suriyelilere ilişkin açıklamaları	Politika	İç Politika Açıklamaları
Sözcü	Plajdaki kadınların fotoğrafını çeken Suriyelilere linç girişimi - Son ...	2017	Samsun	Suriyeli sığınmacılarla yerel halk arasında gerginlik	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sözcü	Cayır cayır yandılar... Suriyeli çocuklar Antalya'da tedavi ediliyor ...	2017	Antalya	Suriyeli çocukların tedavi edilmesi	Sağlık	Tedavi İşlemleri

Sözcü	Mersin'de gürültü cinayeti! Failler Suriyeli... - Son Dakika Haberleri	2017	Mersin	Suriyeli sığınmacıların suç işlemesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sözcü	CHP'li vekilin gözünden İstanbul'da Suriyeli dramı - Son Dakika ...	2017	Türkiye	CHP Mv'nin Suriyeli sığınmacılara ilişkin değerlendirmeleri	Politika	İç Politika Açıklamaları
Sözcü	3 Suriyeli çalıştıkları atölye sahibinin oğlunu öldürdü - Son Dakika ...	2017	Gaziantep	Suriyeli sığınmacıların suç işlemesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sözcü	Edirne Haberi: Suriyeli çocuklar, şiirle 3 dilde barış istedi - Sözcü ...	2017	Edirne	Suriyeli sığınmacıların yaşam mücadelesi	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Sözcü	Mersin'de Suriyelilere ait kaçak muayenehane ortaya çıkarıldı - Son ...	2017	Mersin	Suriyeli sığınmacıların kaçak muayenehane işletmesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sözcü	Suriyeli işçiler, 9 yaşındaki çocuğa işkence yapıp eğlenmiş - Son ...	2017	Şanlıurfa	Suriyeli sığınmacıların çocuğa işkence etmesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sözcü	Mahalleli ile kavga eden Suriyeliler tahliye ediliyor - Son Dakika ...	2017	Mersin	Suriyeli sığınmacılarla yerel halk arasında gerginlik	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sözcü	Torbalı'da halk ayaklandı; 500 Suriyeli mahalleyi terk etti - Son Dakika ...	2017	İzmir	Suriyeli sığınmacılarla yerel halk arasında gerginlik	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sözcü	Sakız adasında Suriyeli mülteci kendini yaktı - Dünyadan Son Haberler	2017	Yunanistan	Suriyeli sığınmacıların yaşam mücadelesi	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Sözcü	Suriyeli zannedilerek linç edilmek istenen şahıs Türk çıktı - Son Dakika ...	2017	Şanlıurfa	Suriyeli olmanın toplum nezdindeki etkisi	Uyum	Ayrımcılık
Sözcü	Sarayköy'de Suriyeliler 3 kişiyi dövdü, ilçede olaylar çıktı - Son Dakika ...	2017	Denizli	Suriyeli sığınmacılarla yerel halk arasında gerginlik	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sözcü	Sinan Oğan: Eli silah tutan 1 milyon Suriyeli var - Son Dakika Haberleri	2017	Türkiye	MHP Mv'nin Suriyeli sığınmacılara ilişkin açıklamaları	Politika	İç Politika Açıklamaları
Sözcü	Gaziantep Haberi: Evinde kalan 2 Suriyeli tarafından dövülerek ...	2017	Gaziantep	Suriyeli sığınmacıların suç işlemesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sözcü	Türkiye'de üniversitede okuyan Suriyeli öğrenci sayısı 3 bin 473 ...	2017	Türkiye	Türkiye'de üniversitede okuyan Suriyeli sayısı	Eğitim	Öğrenci Sayıları
Sözcü	Sinan Oğan: Suriyeliler sahilde Türk kızlarını dikizliyor - Son Dakika ...	2017	Türkiye	MHP Mv'nin Suriyeli sığınmacılara ilişkin açıklamaları	Politika	İç Politika Açıklamaları
Sözcü	Göç raporundaki acı gerçek: Suriyeliler Türkiye'nin bir parçasıdır - Son ...	2017	Türkiye	Suriyelilerle ilgi araştırma sonuçları	Suriye Araştırmaları	
Sözcü	Suriyeli iki genç, tartıştıkları 2 kişiyi bıçakladı - Son Dakika Haberleri	2017	Konya	Suriyeli sığınmacıların suç işlemesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sözcü	Suriyelilere vatandaşlık İstanbul'dan başlıyor! - Son Dakika Haberleri	2017	İstanbul	İstanbul Valisinin Suriyelilere ilişkin açıklamaları	Politika	İç Politika Açıklamaları
Sözcü	İstanbul'da Suriyeli dilenci operasyonu - Son Dakika Haberleri	2017	İstanbul	Suriyeli sığınmacıların dilencilik yapması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur

Sözcü	Türkiye Suriyelilere kaç para harcadı? - Ekonomiden güncel haberler	2017	Türkiye	Suriyeli sığınmacılar için yapılan harcamalar	Ekonomi	Harcama ve Maliyet
Sözcü	Son dakika: Türkiye'de kaç milyon mülteci var? Bakan Soylu açıkladı ...	2017	Türkiye	Türkiye'de bulunan Suriyelilerin sayısı	Sığınmacı Sayısı ve Dağılımları	
Sözcü	Yüksekokullardaki boş kontenjanlara Suriyeli mülteciler yerleştirilecek ...	2017	Türkiye	Suriyeli sığınmacıların yükseköğrenimi hakkında	Eğitim	Eğitim Adaptasyonu
Sözcü	Suriyeli bebek ve anneyi fareler kemirdi - Son Dakika Haberleri	2017	İzmir	Suriyeli sığınmacıların yaşam mücadelesi	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Sözcü	Can sıkıcı rakamlar! - Son Dakika Haberleri	2017	Türkiye	Türkiye'deki Suriyeli sığınmacıların demografik yapısı	Sığınmacı Sayısı ve Dağılımları	
Sözcü	Kahramanmaraş Haber: Suriyeli çocuğun kasten çıkardığı yangın ...	2017	Kahramanmaraş	Suriyeli sığınmacının suç işlemesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sözcü	Suriyeli mülteciler oy kullanacak mı? Bakan Yardımcısı açıkladı - Son ...	2017	Türkiye	Başbakan Yardımcısının Suriyeli sığınmacıların seçimlere katılımı hakkında değerlendirmeleri	Politika	İç Politika Açıklamaları
Sözcü	Suriyeli çocuğun feci ölümü! - Son Dakika Haberleri	2016	Antalya	Suriyeli sığınmacı çocuğun ölümü	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Sözcü	'Suriyeliler askere alınsın' kampanyası - Son Dakika Haberleri	2016	Türkiye	Suriyeli sığınmacıların askere alınmalarına ilişkin kampanya	Politika	Askeri Operasyonlar
Sözcü	Suriyelilerin lokantasından kedi eti çıktı! - Son Dakika Haberleri	2016	Şanlıurfa	Suriyeli sığınmacının lokantasından kaçak et çıkması	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sözcü	Hiç köprü altında yatan çöplerde ekmeğe arayan Suriyeli gördünüz mü ...	2016	Türkiye	Başbakan Yardımcısının Suriyeli sığınmacılara ilişkin değerlendirmeleri	Politika	İç Politika Açıklamaları
Sözcü	Suriyeliler 5 yılda 5 bin şirket kurdu - Ekonomiden güncel haberler	2016	Türkiye	Suriyeli sığınmacıların ekonomik yatırımları	Ekonomi	Ekonomik Yatırımlar
Sözcü	Suriyeli aileden 5 kilo altın çalan 3 kişi yakalandı - Son Dakika Haberleri	2016	İstanbul	Suriyeli aileden altın çalınması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Sözcü	Suriyelilerin doğum oranı Türkleri geçti! - Son Dakika Haberleri	2016	Türkiye	Suriyelilerin doğum oranları	Sığınmacı Sayısı ve Dağılımları	
Sözcü	Suriyeliler için 14 farklı ilde eğitim verilecek - Sözcü Gazetesi	2016	Türkiye	Suriyelilerin entegrasyonu için yürütülecek eğitim programı	Eğitim	Eğitim Adaptasyonu
Sözcü	Savaşta anne ve babasını kaybeden Suriyeli çocuk İstanbul'da tek ...	2016	İstanbul	Suriyeli çocuğun yaşam mücadelesi	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Sözcü	Son bir yılda doğan her 2 bebekten biri Suriyeli - Sağlık Haberleri	2016	Türkiye	Türkiye'de doğan Suriyeli bebek sayısı	Sığınmacı Sayısı ve Dağılımları	
Sözcü	Mersin Haber: Suriyeli genci öldüren zanlılar yakalandı - Sözcü ...	2016	Mersin	Suriyeli gencin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Sözcü	AB, 'Kızılay Kart' aracılığıyla bir milyon Suriyeliye ayda 100 TL para ...	2016	Türkiye	AB tarafından Suriyelilere yapılan harcamalar	Ekonomi	Yurtdışı Fonlar
Sözcü	Evde yalnız bırakılan Suriyeli kardeşleri itfaiye kurtardı - Son Dakika ...	2016	Şanlıurfa	Suriyeli bebeklerin kurtarılması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur

Sözcü	Suriyelilere 36 milyar TL harcadık - Ekonomiden güncel haberler	2016	Türkiye	Suriyeli sığınmacılar için yapılan harcamalar	Ekonomi	Harcama ve Maliyet
Sözcü	Suriyelilere 36 milyar harcandı - Son Dakika Haberleri	2016	Türkiye	Suriyeli sığınmacılar için yapılan harcamalar	Ekonomi	Harcama ve Maliyet
Sözcü	Reuters Suriyeli çocuk işçileri yazdı - Ekonomiden güncel haberler	2016	Türkiye	Suriyeli çocuk işçiler	Ekonomi	Çocuk İşçiler
Sözcü	Suriyelilere TOKİ evi bedava mı? - Ekonomiden güncel haberler	2016	Türkiye	Suriyeli sığınmacılara TOKİ evleri tahsisi	Barınma ve Seyahat Özgürlüğü	Barınma
Sözcü	Erdoğan'dan yeni Suriyeli açıklaması - Son Dakika Haberleri	2016	Türkiye	Cumhurbaşkanının Suriyeli sığınmacılara ilişkin değerlendirmeleri	Politika	İç Politika Açıklamaları
Sözcü	Emre Kongar'dan Türkiye'deki Suriyeliler için tarihi uyarılar - Son ...	2016	Türkiye	Suriyelilere ilişkin değerlendirmeler	Uyum	Sosyolojik Etkiler
Sözcü	Son dakika haberi Cumhurbaşkanı Erdoğan: Suriyeli sığınmacılara ...	2016	Türkiye	Cumhurbaşkanının Suriyeli sığınmacılara ilişkin değerlendirmeleri	Politika	İç Politika Açıklamaları
Sözcü	Suriyeli doktorlar, Adana'da merdiven altı tıp merkezleri açmış! - Son ...	2016	Adana	Suriyelilerin kaçak tıp merkezleri	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sözcü	Bursa'da mahalle sakinleriyle Suriyeliler kavga etti: 3 yaralı - Son ...	2016	Bursa	Suriyeli sığınmacılarla yerel halk arasında gerginlik	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sözcü	Suriyeli çocuklar, mutluluğun resmini çizdi - Son Dakika Haberleri	2016	Kayseri	Suriyeli sığınmacıların yaşam mücadelesi	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Sözcü	Kaçak Suriyeli çalıştırılanlar yandı! - Ekonomiden güncel haberler	2016	Türkiye	Suriyelilerin kayıtdışı çalıştırılması	Ekonomi	Çalışma Hayatına Katılım
Sözcü	Çadırkentte Suriyeli 8 çocuğa tecavüz eden temizlikçinin 289 yıl hapsi ...	2016	Gaziantep	Suriyeli sığınmacılara tecavüz	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Sözcü	Adana'da dilenen 230 Suriyeli yakalandı - Son Dakika Haberleri	2016	Adana	Suriyelilerin dilencilik yapmaları	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sözcü	Bakkallar Odası: Suriyeli esnafın kayıt dışı çalışmasına engel olsunlar ...	2016	Türkiye	Suriyelilerin kayıtdışı esnaflık yapmaları	Ekonomi	Çalışma Hayatına Katılım
Sözcü	Suriyeliler'in Anamur'a girişlerine izin verilmedi - Son Dakika Haberleri	2016	Mersin	Suriyelilerin ilçeye girişlerine izin verilmemesi	Barınma ve Seyahat Özgürlüğü	Seyahat Özgürlüğü
Sözcü	Adana'da Suriyeli baba vahşeti! - Son Dakika Haberleri	2016	Adana	Suriyeli çocuğun öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Sözcü	AB'den Yunanistan'a 75 bin Suriyeli için dev bütçe - Son Dakika ...	2016	Türkiye	AB'nin Yunanistan'a Suriyeliler için yaptığı harcamalar	Politika	Dış Politika
Sözcü	Mendil sattıran Suriyeli kadının üzerinden çıkanlar - Son Dakika ...	2016	Gaziantep	Suriyeli kadının dilencilik yaptırması	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sözcü	Suriyeli oto galericilere baskın: 4 gözaltı - Son Dakika Haberleri	2016	Şanlıurfa	Suriyeli dolandırıcı galericiler	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sözcü	Suriyeli çocuğu 50 lira için öldürdü, başını kesip kuyuya attı - Son ...	2016	Gaziantep	Suriyeli çocuğun öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül

Sözcü	Suriyelilere seçme ve seçilme hakkı - Son Dakika Haberleri	2016	Türkiye	Suriyeli sığınmacılara vatandaşlık verilmesi	Uyum	Vatandaşlık
Sözcü	Suriyeli hırsızlar polisten kaçamadı - Son Dakika Haberleri	2016	Mersin	Suriyeli hırsızlar	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sözcü	Kayseri'de şaşırta 'Suriyeli Eleman' ilanı - Son Dakika Haberleri	2016	Kayseri	Suriyeli eleman alımları	Ekonomi	Çalışma Hayatına Katılım
Sözcü	Suriyeli kadınların dörtte biri hamile - Son Dakika Haberleri	2016	Türkiye	Suriyelilerin doğum oranları	Sığınmacı Sayısı ve Dağılımları	
Sözcü	Mendil satmayan çocuklarını döven Suriyeli anne- baba tutuklandı ...	2016	Adana	Suriyeli çocuğun anne babası tarafından dövülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail ve Mağdur
Sözcü	Suriyeli kadınla evlenme sevdası yüzünden iki kez dolandırıldı - Son ...	2016	Denizli	Suriyeliler tarafından dolandırılan vatandaş	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sözcü	10 Suriyeli 6 Türk vatandaşını işsiz bırakıyor! - Ekonomiden güncel ...	2016	Türkiye	Suriyelilerin istihdama etkileri	Ekonomi	Çalışma Hayatına Katılım
Sözcü	Suriyeli gazeteci Rami Jarrah gözaltında kayboldu! - Son Dakika ...	2016	Gaziantep	Suriyeli gazetecinin gözaltına alınması ve kaybolması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Sözcü	Suriyeli hamile kadın, dini nikahlı eşi ile eski eşinin ablasını dövüp ...	2016	Kahramanmaraş	Suriyeli kadının gasp suçu işlemesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sözcü	Suriyeli genç kızlar halı dokuma ustası oldu - Son Dakika Haberleri	2016	Mardin	Suriyelilerin ekonomik hayata katılımı	Ekonomi	Çalışma Hayatına Katılım
Sözcü	Suriyeli mültecilerle ilgili flaş karar! - Son Dakika Haberleri	2016	Türkiye	Hükümet Sözcüsünün Suriyelilere ilişkin açıklamaları	Politika	İç Politika Açıklamaları
Sözcü	Suriyeli üniversite öğrencisi olmak varmış! - Sözcü Gazetesi	2016	Türkiye	Suriyeli üniversite öğrencilerine verilecek burs hakkında	Eğitim	Burs
Sözcü	Suriyeli öğretmenler atanıyor - Son Dakika Haberleri	2015	Türkiye	Suriyeli öğretmen istihdamı	Eğitim	İstihdam
Sözcü	Türkiye Suriyeli sığınmacılara tazminat ödeyecek - Son Dakika Haberleri	2015	Türkiye	Türkiye'nin Suriyeli sığınmacıya tazminat ödemeye mahkum olması	Politika	İç Politika Açıklamaları
Sözcü	Suriyeli soyguncu vurularak öldürüldü! - Son Dakika Haberleri	2015	Kocaeli	Banka soygunu yapan Suriyelinin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sözcü	Suriyeli aracı ile geldi Maliye'nin ÖTV'si uçtu - Ekonomiden güncel ...	2015	Türkiye	Suriyelilerin Türkiye'ye getirdiği özel araçlarının akaryakıtlarından alınan ÖTV	Ekonomi	Harcama ve Maliyet
Sözcü	Türkiye'ye 2 milyon Suriyeli daha geliyor! - Son Dakika Haberleri	2015	Türkiye	Türkiye'ye gelecek Suriyeli sığınmacılar hakkında	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Sınır Geçişleri
Sözcü	Suriyeliler Avrupa'ya gidebilmek için harekete geçti - Son Dakika ...	2015	Türkiye	Suriyelilerin Avrupa ülkelerine gitme çabaları	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Sınır Güvenliği
Sözcü	İzlanda'nın "50 Suriyeli mülteci alabiliriz" açıklamasına halktan tepki ...	2015	İzlanda	Kabul edilecek mülteci sayısı hakkında	Dış Haberler	
Sözcü	Hatay'da Suriyeli muhalif komutana bombalı saldırı - Son Dakika ...	2015	Hatay	Suriyeli muhalif komutana suikast	Suç ve Adli Olaylar	Maktül

Sözcü	İzmir'deki Suriyeli gerçeği! - Son Dakika Haberleri	2015	İzmir	İzmir Valisinin Suriyeli sığınmacılar hakkında değerlendirmeleri	Politika	İç Politika Açıklamaları
Sözcü	Suriyeliler taksici öldürdü! - Son Dakika Haberleri	2015	Adana	Suriyelilerin cinayet işlemesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sözcü	Suriyeli dilenciler Antalya'yı istila etti - Son Dakika Haberleri	2015	Antalya	Suriyelilerin dilencilik yapmaları	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sözcü	Türkler, karısını boşayıp Suriyeli kızlarla evleniyor - Son Dakika ...	2015	Türkiye	Suriyeli kadınların Türklerle evlenmeleri	Yaşam	Evlilik
Sözcü	Suriyeli kadınlar Türkiye'de satılıyor - Sözcü Gazetesi	2015	Türkiye	Suriyeli kadınların para karşılığı satılması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Sözcü	Suriyeli muhaliflere bordo bereli eğitim - Son Dakika Haberleri	2015	Türkiye	Suriyelilere askeri eğitim verilmesi	Politika	Askeri Operasyonlar
Sözcü	Suriyeli kadınlara korkunç fuhuş tuzağı - Sözcü Gazetesi	2015	Gaziantep	Suriyeli kadınların yaşam mücadelesi	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Sözcü	İzmir'de kaç bin Suriyeli var? - Sözcü Gazetesi	2015	İzmir	İzmir'de bulunan Suriyeli sığınmacıların sayısı	Sığınmacı Sayısı ve Dağılımları	
Sözcü	Antalya'da esrareniz Suriyeli cinayeti - Son Dakika Haberleri	2014	Antalya	Suriyeli sığınmacının öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Sözcü	Suriyeli kampında tecavüz! - Son Dakika Haberleri	2014	Kilis	Suriyeli kadına tecavüz	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Sözcü	Türkiye'deki Suriyeli mültecilerin sayısı açıklandı - Son Dakika Haberleri	2014	Türkiye	Türkiye'de bulunan Suriyelilerin sayısı	Sığınmacı Sayısı ve Dağılımları	
Sözcü	Suriyeliler sınıra yığıldı! - Son Dakika Haberleri	2014	Mardin	Suriyelilerin Türkiye'ye giriş istekleri	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Sınır Geçişleri
Sözcü	Hatay'da Suriyeli gerginliği - Sözcü Gazetesi	2014	Hatay	Suriyeli sığınmacılarla yerel halk arasında gerginlik	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sözcü	Gece sokakta Suriyeli avına çıkıldı - Son Dakika Haberleri	2014	Gaziantep	Suriyeli sığınmacılarla yerel halk arasında gerginlik	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sözcü	'Binlerce Suriyeli TC vatandaşı yapıldı' - Son Dakika Haberleri	2013	Türkiye	CHP Mv'nin Suriyelilerin vatandaşlığa alındığına ilişkin değerlendirmeler	Politika	İç Politika Açıklamaları
Sözcü	TOKİ villalarına Suriyeliler yerleşti - Ekonomiden güncel haberler	2013	İstanbul	Suriyelilerin yaşam mücadelesi	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Sözcü	Suriyelilere vatandaşlık! - Son Dakika Haberleri	2013	Türkiye	CHP Mv'nin Suriyelilerin vatandaşlığa alındığına ilişkin değerlendirmeler	Politika	İç Politika Açıklamaları
Sözcü	Suriyeli gencin tacizi mahalleyi ayaklandırdı - Son Dakika Haberleri	2013	Adana	Suriyeli gencin bir kadını taciz etmesi ve yerel halkla aralarında gerginlik	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Sözcü	Suriyeli mülteciler polisi taşladı! - Son Dakika Haberleri	2013	Kahramanmaraş	Suriyeli sığınmacıların polisle çatışması	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Posta	Suriyeli iki kız çocuğundan biri denizde boğuldu - Son Dakika Haberleri	2018	Hatay	Suriyelilerin boğularak ölmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Posta	Polisten kaçan Suriyeli çocuklar dehlize saklandı - Son Dakika Haberleri	2018	İstanbul	Suriyeli çocukların yaşam mücadelesi	Yaşam	Hayat Hikayeleri

Posta	Esenyurt'ta standartlara uymayan yabancı isimli tabelalar söküldü ...	2018	İstanbul	Suriyeli esnafın Arapça tabelalarının sökülmesi	Ekonomi	Yabancı Dilde Tabela Kullanımı
Posta	Suriyeli işçileri taşıyan kamyonet devrildi: 2 ölü, 29 yaralı - Son Dakika ...	2018	Bursa	Suriyeli işçilerin trafik kazasında ölmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Posta	Fransız Televizyonu Suriyelilerin Türkiye ekonomisine etkilerini ...	2018	Türkiye	Suriyeli sığınmacıların ekonomik etkileri	Ekonomi	Ekonomik Etkiler
Posta	Bıçaklanarak öldürülen Suriyeli Dima toprağa verildi - Son Dakika ...	2018	Bursa	Suriyeli kadının öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Posta	Son dakika! Binali Yıldırım: Seçimlerde 30 bin Suriyeli oy kullanacak ...	2018	Türkiye	Başbakanın seçimlerde oy kullanacak Suriyeli sığınmacılara ilişkin değerlendirmeleri	Politika	İç Politika Açıklamaları
Posta	Akşener: Seçilince ilk işim Suriyeli kardeşlerimizi ülkelerine ...	2018	Türkiye	İyi Parti Genel Başkanının Suriyeli sığınmacılara ilişkin değerlendirmeleri	Politika	İç Politika Açıklamaları
Posta	Bayram tatilinden dönen Suriyeli çocuklara aşı yapıyor - Son Dakika ...	2018	Hatay	Suriyeli çocukların aşılınması	Sağlık	Tedavi İşlemleri
Posta	Hatay'da Suriyeli genç denizde boğuldu - Son Dakika Haberleri	2018	Hatay	Suriyeli gencin boğularak ölmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Posta	Suriyeli yetimler en çok babalarına sarılıp uyumayı öznlüyor - Son ...	2018	Türkiye	Suriyeli yetim çocukların dramı	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Posta	Türkiye'deki Suriyelilerin en fazla yaşadığı il hangisi? - Son Dakika ...	2018	Türkiye	Türkiye'de bulunan Suriyeli sığınmacıların sayısı	Sığınmacı Sayısı ve Dağılımları	
Posta	Nevşehir'de 8 bin lira başlık parasıyla evlendiği karısı, nikah günü ...	2018	Nevşehir	Suriyelilerin dolandırıcılık suçu işlemesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Posta	Türkiye nüfusunun yüzde 4.2'si Suriyeli - Son Dakika Haberleri	2018	Türkiye	Türkiye'de bulunan Suriyeli sığınmacıların sayısı	Sığınmacı Sayısı ve Dağılımları	
Posta	Konya'da boğulan Suriyeli gencin son anları kamerada - Son Dakika ...	2018	Konya	Suriyeli gencin boğularak ölmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Posta	14 yaşında evlendi hamile kaldı! Sözleri şoke etti - Son Dakika Haberleri	2018	Adana	Suriyeli kız çocuğuna cinsel istismar	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Posta	35 bin Suriyeli bayram için ülkesine gitti - Son Dakika Haberleri	2018	Hatay	Suriyelilerin bayram ziyareti için ülkelerine gitmeleri	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Bayram Ziyaretleri
Posta	CHP lideri Kılıçdaroğlu: Suriyeli kardeşlerimiz artık ülkelerine dönmeli ...	2018	Türkiye	CHP Genel Başkanının Suriyeli sığınmacılara ilişkin değerlendirmeleri	Politika	İç Politika Açıklamaları
Posta	İstanbul'da mini Suriye: Fatih Malta Çarşısı - Son Dakika Haberleri	2018	İstanbul	İstanbul'daki Suriyeli esnaf	Ekonomi	Çalışma Hayatına Katılım
Posta	Gamze Özçelik, Suriyeli aileyle iftar yaptı - Magazin haberleri	2018	İstanbul	Türk oyuncunun Suriyeli aileyle iftar yapması	Spor, Kültür Sanat, Magazin	Magazin
Posta	Bayram için ülkesine giden Suriyelilerin sayısı 15 bini geçti - Son ...	2018	Kilis	Suriyelilerin bayram ziyareti için ülkelerine gitmeleri	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Bayram Ziyaretleri

Posta	Kahramanmaraş'ta tırın çarptığı Suriyeli iş adamı öldü - Son Dakika ...	2018	Kahramanmaraş	Suriyeli iş adamının tren kazasında ölmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Posta	Suriyeliler otomobille dilenmeye başladı - Son Dakika Haberleri	2018	Kars	Suriyelilerin dilencilik yapmaları	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Posta	Mersin'de silahla vurulan Suriyeli işçi ölü bulundu - Son Dakika ...	2018	Mersin	Suriyeli işçinin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Posta	Sulama kanalına düşen Suriyeli öldü - Son Dakika Haberleri	2018	Kahramanmaraş	Suriyeli gencin boğularak ölmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Posta	Manisa'da Suriyeli 2 kardeş yangında can verdi - Son Dakika Haberleri	2018	Manisa	Suriyeli kardeşlerin yangında ölmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Posta	Gaziantep'te 6 yaşındaki Suriyeli çocuğu kaçırıp fidye istediler - Son ...	2018	Gaziantep	Suriyeli çocuğun kaçırılması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Posta	Bakan Zeybekci: 10 milyon Suriyeli dahi olsa kapılarımızı ...	2018	Türkiye	Ekonomi Bakanının Suriyelilere ilişkin değerlendirmeleri	Politika	İç Politika Açıklamaları
Posta	Tekneleri arızalanan 100 Suriyeli kaçak kurtarıldı - Son Dakika Haberleri	2018	Mersin	Suriyeli kaçak göçmenlerin kurtarılması	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Sınır Güvenliği
Posta	Suriyeli mülteci raporu: Hiçbir ülke Türkiye kadar sahip çıkmadı - Son ...	2018	Belçika	Suriyeli sığınmacılara ilişkin uluslararası değerlendirme	Politika	Dış Politika
Posta	'Sınır dışı olunuz' korkusuyla 8 bin 500 Suriyeli çocuk okula gönderilmiyor	2018	Bursa	Okula gönderilmeyen Suriyeli öğrenciler	Eğitim	Eğitim Adaptasyonu
Posta	Metrobüs durağında kaza: Suriyeli çocuk öldü - Son Dakika Haberleri	2018	İstanbul	Suriyeli çocuğun trafik kazasında ölmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Posta	Emniyet binasının fotoğrafını çeken Suriyeli gözaltına alındı - Son ...	2018	Adana	Emniyet binasının fotoğraflarını çeken Suriyelinin yakalanması	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Posta	İnşaatçı 7'nci kattan düşen Suriyeli işçi öldü - Son Dakika Haberleri	2018	Sivas	Suriyeli işçinin inşaatçıdan düşüp ölmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Posta	Suriyeli gençler YÖS ile üniversiteli olabilecek - Son Dakika Haberleri	2018	Türkiye	Suriyeli sığınmacıların üniversite öğrenciliği	Eğitim	Eğitim Adaptasyonu
Posta	Yük asansöründen düşen Suriyeli genç öldü - Son Dakika Haberleri	2018	Adana	Suriyeli gencin yük asansöründen düşüp ölümü	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Posta	Türkiye'nin eğittiği 200 Suriyeli polis mezun oldu - Gündem haberleri	2018	Türkiye	Suriyeli polislerin eğitimi	Politika	Askeri Operasyonlar
Posta	Esenyurt'ta yaşayan Suriyelilerin ülkelerine dönüş kuyruğu - Son ...	2018	İstanbul	Suriyeli sığınmacıların ülkelerine geri dönüşü	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Geri Dönüş
Posta	Suriyeli genç 80 TL için öldürüldü - Son Dakika Haberleri	2018	Adıyaman	Suriyeli gencin kavgada öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Posta	Suriyeli nine 6 çocuğu ve 21 torununu görmek için savaşın bitmesini ...	2018	Mardin	Suriyeli yaşlı kadının yaşam mücadelesi	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Posta	Adam kaçırıp işkence yaparak fidye isteyen Suriyeli çeteye ceza yağdı ...	2018	Konya	Suriyeli sığınmacıların suç işlemesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail

Posta	Suriyeli savaş mağdurları bez bebek üretiyor - Son Dakika Haberleri	2018	Samsun	Suriyeli kadınların yaşam mücadelesi	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Posta	Sokakta uyuşturucu satan Suriyeli suçüstü yakalandı - Son Dakika ...	2018	Şanlıurfa	Suriyeli sığınmacının uyuşturucu satarken yakalanması	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Posta	'Ailelerini getiremeyen Suriyeli sığınmacılar Türkiye'ye dönüyor' - Son ...	2018	Almanya	Suriyeli sığınmacıların Türkiye'ye geri dönüşleri	Politika	Dış Politika
Posta	Suriyeli rehber fidyeye tuzağı: 3 gözaltı - Son Dakika Haberleri	2018	İstanbul	Suriyeli rehberin kaçırılması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Posta	Arkadaşını öldüren Suriyeli bedensel engelli sürünerek kaçmaya çalıştı	2018	Şanlıurfa	Suriyeli sığınmacının cinayet işlemesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Posta	Taksim'de Suriyeli dilencilerin içki alemi - Son Dakika Haberleri	2018	İstanbul	Suriyeli sığınmacıların dilencilik yapması	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Posta	Ameliyatla ayrılan Suriyeli siyam ikizlerinden biri öldü - Son Dakika ...	2018	Konya	Suriyeli bebeklerin ameliyat edilmesi	Sağlık	Tedavi İşlemleri
Posta	Mersin'de zabıta memurları Suriyeli gencin kağıt toplama arabasına el ...	2018	Mersin	Suriyeli gencin yaşam mücadelesi	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Posta	12 bin Suriyeli öğrenci ileri düzeyde Türkçe öğrendi - Son Dakika ...	2018	Türkiye	Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğrenmeleri	Eğitim	Eğitim İçerikleri
Posta	Suriyeli heykeltıraş barış mesajını 117 tonluk kayaya işledi - Son ...	2018	Suriye	Suriyeli heykeltıraşın barış mesajı	Yaşam	Dayanışma
Posta	İstanbul Kavaklı'daki lüks site Suriyeli mülteciler tarafından kullanılıyor ...	2018	İstanbul	Suriyelilerin yaşam mücadelesi	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Posta	AB'den Türkiye'de yaşayan 'Suriyeli mültecilere yardım fonuna' onay ...	2018	Türkiye	AB'nin Suriyeli mülteciler için yardım fonunu onaylaması	Ekonomi	Yurtdışı Fonlar
Posta	Suriyeli aktivist kadın ve kızının öldürülmesine ilişkin davada karar ...	2018	İstanbul	Suriyeli sığınmacıların öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Posta	Dikili'de açıklarında 130 Suriyeli yakalandı - Son Dakika Haberleri	2018	İzmir	Suriyeli kaçak göçmenlerin yakalanması	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Sınır Güvenliği
Posta	Suriyeliler İstanbul'da birbirine girdi: 1 ölü - Son Dakika Haberleri	2018	İstanbul	Suriyelilerin kendi aralarında kavga ve cinayet	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Posta	Gaziantep'te bir yaşlı adam iki Suriyeli kadın tarafından dolandırıldı ...	2018	Gaziantep	Suriyeli kadınların dolandırıcılık yapması	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Posta	Zeytinburnu'daki sapık tutuklandı - Son Dakika Haberleri	2018	İstanbul	Suriyeli sığınmacının kadını taciz etmesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Posta	Arnavutköy'deki dehşetin zanlıları, öldürülen karı-kocanın çalışanları çıktı	2018	İstanbul	Suriyeli sığınmacıların cinayet işlemesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Posta	Suriyeli sığınmacı sayısı 3,5 milyonu geçti - Son Dakika Haberleri	2018	Türkiye	Türkiye'deki Suriyeli sığınmacıların sayısı	Sığınmacı Sayısı ve Dağılımları	
Posta	3 aylık Suriyeli bebek yatağında ölü bulundu - Son Dakika Haberleri	2018	Adana	Suriyeli bebeğin ölümü	Suç ve Adli Olaylar	Maktül

Posta	Adana'da kağıt toplayan Suriyeli çocuğa Milli Eğitim Müdürü sahip çıktı ...	2018	Adana	Suriyeli çocuğun yaşam mücadelesi	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Posta	Çocuğuna işkence yapan Suriyeli baba tutuklandı - Son Dakika ...	2018	Gaziantep	Suriyeli babanın çocuğuna işkence yapıp tutuklanması	Suç ve Adli Olaylar	Fail ve Mağdur
Posta	Suriyeli iki çocukla evliliğe 46 yıl hapis talebi - Son Dakika Haberleri	2018	Ankara	Suriyeli çocuklarla evlenen Suriyelilerin tutuklanması	Suç ve Adli Olaylar	Fail ve Mağdur
Posta	Suriyeli muhalifler Rusya'yı terk etti - Son Dakika Haberleri	2018	Rusya	Suriyeli muhaliflerin toplantıyı terk etmesi	Dış Haberler	
Posta	Bursa'da kan donduran olay! Suriyeli engelli kıza tecavüz ettiler - 3 ...	2018	Bursa	Suriyeli kıza tecavüz	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Posta	Son dakika: Sakarya'da Suriyeli hamile kadın ve bebeğini katleden ...	2018	Sakarya	Suriyeli kadının öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Posta	Suriyeli kadına Türkiye'de bacaklarından alınan deriyle vajına yapıldı ...	2018	Konya	Suriyeli kadının tedavisi	Sağlık	Tedavi İşlemleri
Posta	Suriyeli çocuk gelin Yardi Yara canına kıydı... - Son Dakika Haberleri	2017	Gaziantep	Suriyeli çocuk gelinin intiharı	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Posta	Suriyelilere "yol izin belgesi" şartı - Son Dakika Haberleri	2017	Şanlıurfa	Suriyeli sığınmacıların seyahatlerinin izne tabi olması	Barınma ve Seyahat Özgürlüğü	Seyahat Özgürlüğü
Posta	1 yılda 6 bin 495 Suriyeli gelin - Son Dakika Haberleri	2017	Türkiye	Suriyeli kadınların Türklerle evlenmeleri	Yaşam	Evlilik
Posta	Şanlıurfa'da mendil satan 12 yaşındaki Suriyeli kız çocuğuna taciz ...	2017	Şanlıurfa	Suriyeli kız çocuğuna taciz	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Posta	Avrular'da otomobil içinde öldürülen Suriyeli cinayetinde yeni gelişme ...	2017	İstanbul	Suriyeli sığınmacının öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Posta	Avrupalı giyim markaları, Türkiye'de Suriyeli mültecilerin sırtından kâr ...	2017	Türkiye	Suriyeli çocuk işçiler	Ekonomi	Çocuk İşçiler
Posta	İç savaştan kaçan Suriyeli anne-oğulu Meriç Nehri ayırdı - Son Dakika ...	2017	Edime	Suriyeli kaçak göçmenlerin ölümü	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Sınır Güvenliği
Posta	Polis taklidi yapıp Suriyeli aileyi gasp ettiler - Son Dakika Haberleri	2017	Gaziantep	Suriyeli ailenin gasp edilmesi	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Posta	Kimliksiz Suriyeli operasyonunda kaçak içki ve cinsel haplar ele geçirildi	2017	Adana	Suriyeli sığınmacıların iş yerlerinde kaçak ürünlerin ele geçirilmesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Posta	Aida Begiç'in 'Bırakma Beni' filmi görücüye çıkıyor - Sinema haberleri	2017	Türkiye	Suriyeli yetim çocukların dramı	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Posta	Suriyeli Orouba Barakat ile gazeteci kızı Halla Barakat Üsküdar'da ...	2017	İstanbul	Suriyeli sığınmacıların öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Posta	Suriyeli çocuğu öldürüp, cesedi çöp konteynerine atan zanlı adliyeye ...	2017	İstanbul	Suriyeli çocuğun öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Posta	12 yaşındaki kız çocuğuyla evlenen Suriyeli'ye gözaltı - Son Dakika ...	2017	Adana	Suriyeli çocuk gelin vakası	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur

Posta	Dilendirilen Suriyeli çocuklar işkenceyi anlattı - Son Dakika Haberleri	2017	İstanbul	Suriyeli çocukların zorla dilendirilmesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Posta	Suriyeli çocuğu öldürüp çöpe atmıştı! O canı yakalandı - Son Dakika ...	2017	İstanbul	Suriyeli çocuğun öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Posta	Suriyelinin, Bursa'da bir kadını tecavüz edip öldürdüğü yalanı ortalığı ...	2017	Bursa	Suriyelilerle ilgili infial yaratan yalan haber	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Posta	Sultangazi'de kaybolan Suriyeli çocuk vahşice öldürülmüş - Son ...	2017	İstanbul	Suriyeli çocuğun öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Posta	Bursa Milli Eğitim Müdürlüğü'nden 'Suriyeli öğrencilere kayıt ...	2017	Bursa	Suriyeli öğrencilerin okul kayıtları hakkında	Eğitim	Eğitim Adaptasyonu
Posta	Cilvegözü Sınır Kapısı'nda Suriyelilerin bayram trafiği - Son Dakika ...	2017	Hatay	Suriyelilerin bayram ziyareti için ülkelerine gitmeleri	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Bayram Ziyaretleri
Posta	Kemal Kılıçdaroğlu: 'Suriyeliler ülkelerine geri gitsin' - Son Dakika ...	2017	Türkiye	CHP Genel Başkanının Suriyeli sığınmacılara ilişkin değerlendirmeleri	Politika	İç Politika Açıklamaları
Posta	Bodrum'dan Kos'a gitmeye çalışan 15 Suriyeli kaçak yakalandı - Son ...	2017	Muğla	Suriyeli kaçak göçmenlerin yakalanması	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Sınır Güvenliği
Posta	Köpeğine sarılıp uyuyan Suriyeli çocuk konuştu: Tek arkadaşım Zeytin ...	2017	İstanbul	Suriyeli çocuğun yaşam mücadelesi	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Posta	Tecavüze uğrayıp öldürülen Suriyeli annenin ölümüne gitme anı kamerada	2017	Sakarya	Suriyeli kadının öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Posta	Sakarya öldürülen Suriyeli hamile kadın ve 10 aylık bebeğini uğurluyor	2017	Sakarya	Suriyeli kadının öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Posta	Sakarya'da Suriyeli hamile kadın ve çocuğunun öldürüldüğü olayda ...	2017	Sakarya	Suriyeli kadının öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Posta	Kanala düşen Suriyeli kızlar kalp masajıyla hayata döndürüldü - Son ...	2017	Adana	Suriyeli kızların kurtarılması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Posta	Sakarya'da hamile anne ve bebeğini katleden 2 canı tutuklandı - Son ...	2017	Sakarya	Suriyeli kadının öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Posta	Suriyeli hamile kadına tecavüz edip, çocuğu ile birlikte öldürdüler ...	2017	Sakarya	Suriyeli kadının öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Posta	Başbakan Binali Yıldırım'dan Suriyeliler için açıklama - Son Dakika ...	2017	Türkiye	Başbakanın Suriyeli sığınmacılar hakkında açıklamaları	Politika	İç Politika Açıklamaları
Posta	Gaziantep'te, Suriyeli ve Türk iki aile arasında kavga: 3 yaralı - Son ...	2017	Gaziantep	Suriyeli sığınmacılarla yerel halk arasında kavga	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Posta	Ankara'da Suriyeli mültecilerle korkutan gerginlik - Son Dakika Haberleri	2017	Ankara	Suriyeli sığınmacılarla yerel halk arasında kavga	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Posta	Sıcaktan bunalan Suriyeliler, Menekşe Plajı'na koştu - Son Dakika ...	2017	İstanbul	Suriyeli sığınmacıların plajda eğlenmesi	Yaşam	Hayat Hikayeleri

Posta	Adana Facebook grubu üyelerinden, Suriyeli tacizciye feci dayak ...	2017	Adana	Suriyeli tacizcinin yakalanarak dövülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Posta	Suriyeli çete evlenmek isteyen gençleri böyle dolandırıyor - Son ...	2017	Adana	Suriyeli dolandırıcılar	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Posta	18 yaşındaki Suriyeli kızdan 6 gündür haber alınmıyor - Son Dakika ...	2017	Bursa	Suriyeli kızdan haber alınmıyor	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Posta	Gaziantep'te 3 Suriyeli bir genci öldürdü - Son Dakika Haberleri	2017	Gaziantep	Suriyeli sığınmacıların cinayet işlemesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Posta	Alt geçitte korkunç olay: Suriyeli adam, genç kadına tecavüz etmeye ...	2017	İstanbul	Suriyeli sığınmacının bir kadına tecavüz etmeye çalışması	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Posta	Suriyeli işçiler, 9 yaşındaki çocuğa işkence yapıp eğlendi! - Son ...	2017	Şanlıurfa	Suriyeli işçilerin çocuğa işkence yapması	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Posta	Konya'da olaylı gece: Afgan ve Suriyeli gençlere bıçaklı saldırı - Son ...	2017	Konya	Suriyeli sığınmacılarla yerel halk arasında kavga	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Posta	Bonzai için Suriyeli deniz zannederek çöp konteynerine daldı! - Son ...	2017	İstanbul	Suriyeli gencin uyuşturucu madde kullanması	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Posta	17 yaşındaki kıızı sokakta elle taciz eden Suriyeli yakalandı - Son ...	2017	Adana	Suriyeli sığınmacının bir kadını taciz etmesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Posta	Yaklaşık 3 milyon Suriyeli kayıt altında - Son Dakika Haberleri	2017	Türkiye	Suriyeli sığınmacıların kayıt altına alınması	Sığınmacı Sayısı ve Dağılımları	
Posta	Adana'da Suriyelilerin çadırlarını yakan zanlı yakalandı - Son Dakika ...	2017	Adana	Suriyeli sığınmacıların çadırlarının yakılması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Posta	YÖK Başkanı Suriyeli öğrencilerin en fazla olduğu üniversiteleri açıkladı	2017	Türkiye	Suriyeli öğrencilerin üniversitelere dağılımları	Eğitim	Öğrenci Sayıları
Posta	Suriyeli cinayet zanlısı Avrupa'ya kaçmak isterken yakalandı - Son ...	2017	Adana	Suriyeli cinayet zanlısının yakalanması	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Posta	Konya'da 2 kişiyi bıçaklayan Suriyeli gençler yakalandı - Son Dakika ...	2017	Konya	Suriyeli sığınmacının iki kişiyi yaralaması	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Posta	Gaziantep'te otobüsün çarptığı Suriyeli çocuk öldü - Son Dakika ...	2017	Gaziantep	Suriyeli çocuğun trafik kazasında ölmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Posta	Suriyeli göçmenlerin 'tüp bebek' tedavisinin SGK tarafından ödendiği ...	2017	Türkiye	Suriyelilerin tedavilerine ilişkin haberler	Sağlık	Sağlık Harcamaları
Posta	'Suriyeli mülteciler yardım vaadiyle dolandırıldı' iddiası - Yaşam haberleri	2017	Adana	Suriyeli sığınmacıların dolandırılması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Posta	Antalya'da öğretmenlerin Suriyeli kavgası karakolluk oldu - Son ...	2017	Antalya	Öğretmenler arasında Suriyeli öğrenciler nedeniyle tartışma	Eğitim	Öğretmen Sorunları
Posta	Kimliği yok diye hastanelerden geri çevrilince ölen Suriyeli çocukla ...	2017	Antalya	Suriyeli çocuğun hastanelere alınmadığı iddiası sonucu ölümü	Suç ve Adli Olaylar	Maktül

Posta	Antalya'da 4 hastaneden geri çevrilen Suriyeli çocuk öldü - Son ...	2017	Antalya	Suriyeli çocuğun hastanelere alınmadığı iddiası sonucu ölümü	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Posta	Suriyeli genç kız tedavi olamayınca 350 kiloya çıktı - Son Dakika ...	2016	Hatay	Suriyeli kızın obezite sorunu	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Posta	Suriyeli sığınmacılar Kilis Nüfus Müdürlüğünde izdiham yarattı - Son ...	2016	Kilis	Kilis Nüfus Müdürlüğünde sığınmacı izdihamı, para yardımı başvurusu için	Yaşam	Dayanışma
Posta	Suriyeli kızın yürek dağılayan fotoğrafı - Son Dakika Haberleri	2016	İstanbul	Suriyeli kızın yaşam mücadelesi	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Posta	Suriyeli genç sokakta 3 bıçak darbesiyle öldürüldü - Son Dakika ...	2016	Konya	Suriyeli gencin öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Posta	Türkçe bilen Suriyelilerden halk eğitim merkezlerinde - Son Dakika ...	2016	Türkiye	Suriyeli sığınmacıların Türkçe öğrenimi	Eğitim	Eğitim İçerikleri
Posta	Açık Toplum Vakfı'ndan Suriyeli Mülteci Çocuklara Destek - Gündem ...	2016	Şanlıurfa	Suriyeli çocukların toplumsal projelerle okullandırılması	Eğitim	Eğitim Adaptasyonu
Posta	Adana'da Suriyeli kadın ortadan kayboldu - Son Dakika Haberleri	2016	Adana	Suriyeli kadının kaybolması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Posta	Serinlemek için su kanalına giren Suriyeli genç boğuldu - Son Dakika ...	2016	Adana	Suriyeli sığınmacının sulama kanalında boğulması	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Posta	Suriyeli öğrencilerin karne sevinci - Son Dakika Haberleri	2016	Mersin	Suriyeli öğrencilerin karne almaları	Eğitim	Eğitim Hayatı
Posta	Kavgayı ayırmak isteyen Suriyeli canından oldu - Son Dakika Haberleri	2016	Gaziantep	Suriyeli sığınmacının ölümü	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Posta	Suriyeli minik Zeliha'nın vurulma anı kamerada! - Son Dakika Haberleri	2016	İstanbul	Suriyeli kızın vurularak ölmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Posta	Yusuf İslam ve Sefure Davutoğlu Suriyeli yetimleri ziyaret etti - Son ...	2016	Gaziantep	İngiliz şarkıcı ve Başbakanın kızının Suriyeli sığınmacıları ziyareti	Yaşam	Dayanışma
Posta	Gebze'de 13 yaşındaki Suriyeli çocuğa tecavüz! - Son Dakika Haberleri	2016	Kocaeli	Suriyeli kıza tecavüz	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Posta	9 yaşındaki Suriyeli kızı kafede taciz edince tekme tokat dövüldü - Son ...	2016	İzmir	Suriyeli kıza taciz	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Posta	Suriyeli çift bebeklerini saklayıp kaçınıldı diyerek fidye istedi - Son ...	2016	Adana	Suriyeli sığınmacıların dolandırıcılık yapması	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Posta	Suriyeli çocuğun kafasını 250 lira için kesmiş! - Son Dakika Haberleri	2016	Gaziantep	Suriyeli çocuğun öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Posta	İstanbul'daki Suriyeli mülteci sayısı 500 bin - Son Dakika Haberleri	2016	İstanbul	İstanbul Valisinin kentteki Suriyelilerin sayısına ilişkin açıklamaları	Sığınmacı Sayısı ve Dağılımları	
Posta	Suriyeli gelin takılarla birlikte pencereden atlayıp kaçtı! - Son Dakika ...	2016	Sivas	Suriyeli sığınmacının dolandırıcılık yapması	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Posta	Kameraya el sallayan Suriyeli hırsızlar yakalandı! - Son Dakika Haberleri	2016	Konya	Suriyeli sığınmacıların hırsızlık yapması	Suç ve Adli Olaylar	Fail

Posta	İşte Türkiye'deki son kayıtlı Suriyeli sayısı (Ocak 2016) - Son Dakika ...	2016	Türkiye	Türkiye'de bulunan Suriyeli sığınmacıların sayısı	Sığınmacı Sayısı ve Dağılımları	
Posta	Mersin'de fuhuş operasyonu: 5'i Suriyeli 17 gözaltı - Son Dakika ...	2015	Mersin	Suriyeli kadınların fuhuştan yakalanması	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Posta	Suriyeli gelin altınları alıp kaçtı - Gündem haberleri	2015	Konya	Suriyeli sığınmacının dolandırıcılık yapması	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Posta	TEM'de Suriyeli mülteci seli! - Son Dakika Haberleri	2015	Türkiye	Sığınmacıların Avrupa ülkelerine gitme çabaları	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Sınır Güvenliği
Posta	Bodrum'da sahile vuran Suriyeli bebek cesedi ağlattı - Son Dakika ...	2015	Muğla	Suriyeli bebeğin ölümü, sığınmacıların yaşam mücadelesi	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Posta	Suriyeli çocuğu döven esnaf konuştu - Son Dakika Haberleri	2015	İzmir	Suriyeli çocuğun esnaf tarafından dövülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Posta	Suriyeli fizyoterapist, Suriyeli kadına tecavüz etti - Son Dakika Haberleri	2015	Adana	Suriyeli sığınmacının tecavüz suçu işlemesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Posta	Suriyeli keskin nişancı intikam için öldürülmüş! - Son Dakika Haberleri	2015	Mersin	Suriyeli keskin nişancının öldürülmesi	Suç ve Adli Olaylar	Maktül
Posta	Göl manzaralı barakada Suriyeli kadına fuhuş baskını - 3. Sayfa ...	2015	Adana	Suriyeli kadının fuhuş yapması	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Posta	Mahalleli, Suriyeli'ye 'hişt' deyince savaş çıktı (Suriye'de anlamı başka ...	2015	Mersin	Suriyeli sığınmacılarla yerel halk arasında kavga	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Posta	Yerli dilencilerin 'Suriyeli dilenci' isyanı - Son Dakika Haberleri	2015	Adıyaman	Suriyeli dilenciler	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Posta	Suriyeli minikler fotoğraf makinesini silah sanıp ellerini kaldırıyor ...	2015	Ürdün	Suriyeli çocukların fotoğraf makinesini silah sanmaları	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Posta	Suriyeli dilencinin üzerinden 5 bin 600 lira çıktı - Son Dakika Haberleri	2015	Kahramanmaraş	Suriyeli dilenciler	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Posta	Suriyeli kadına önce tecavüz sonra tehdit - Son Dakika Haberleri	2015	Gaziantep	Suriyeli kadına tecavüz	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Posta	Suriyeli mültecilerin çadırda yaşam mücadelesi - Son Dakika Haberleri	2015	Manisa	Suriyeli sığınmacıların yaşam mücadelesi	Yaşam	Hayat Hikayeleri
Posta	Suriyeli kadın sınırı geçerken öldürüldü! - Son Dakika Haberleri	2015	Şırnak	Suriyeli kaçak göçmenin sınırı geçerken öldürülmesi	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Sınır Güvenliği
Posta	Suriyeli kadın evinin önünden kaçırıldı - Son Dakika Haberleri	2015	Mersin	Suriyeli kadının kaçırılması	Suç ve Adli Olaylar	Mağdur
Posta	Suriyeli çiftin üzerinden cephaneye çıktı - Son Dakika Haberleri	2014	Şanlıurfa	Suriyeli sığınmacıların yasadışı silah bulundurması	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Posta	Suriyeli mülteciler için ne kadar para harcandı? - Son Dakika Haberleri	2014	Türkiye	Suriyeli sığınmacılar için yapılan harcamalar	Ekonomi	Harcama ve Maliyet
Posta	Otobüs egzozunda ısınan Suriyeli kız çocuğu - Son Dakika Haberleri	2014	İstanbul	Suriyeli kızın otobüs egzozunda ısınma çabası	Yaşam	Hayat Hikayeleri

Posta	Kağıthane MEB, Suriyeli çocuklara kanat gerdi - Son Dakika Haberleri	2014	İstanbul	Suriyeli çocuklar için eğitim yatırımları	Eğitim	Eğitim Yatırımları
Posta	BM: Türkiye'ye 2 günde 100 bini aşkın Suriyeli mülteci geldi - Son ...	2014	Türkiye	Türkiye'ye girişlerle ilgili BM açıklaması	Sınır Geçişleri ve Güvenliği	Sınır Geçişleri
Posta	Gaziantep'teki Suriyeliler gönderiliyor - Gündem haberleri	2014	Gaziantep	Suriyeli sığınmacıların kentten gönderilmeye başlanması	Barınma ve Seyahat Özgürlüğü	Barınma
Posta	Suriyeli kiracı ev sahibini öldürdü - 3. Sayfa haberleri	2014	Gaziantep	Suriyeli sığınmacının cinayet işlemesi	Suç ve Adli Olaylar	Fail
Posta	'Suriyeli kadınlar Türkiye'de tecavüze uğruyor' - Son Dakika Haberleri	2013	Tahran	Suriyeli kadınların Türkiye'de tecavüze uğradıklarına ilişkin tartışma	Dış Haberler	
Posta	Suriyeliler Kahramanmaraş'taki çadır kampa nakledilecek - Son ...	2012	Kahramanmaraş	Suriyeli sığınmacıların çadırkente nakilleri	Barınma ve Seyahat Özgürlüğü	Barınma
Posta	Suriyeli sığınmacılar Türk Bayrağı'nı indirdi - Son Dakika Haberleri	2012	Gaziantep	Suriyeli sığınmacıların kamp içerisinde isyan çıkarması	Suç ve Adli Olaylar	Fail

EK – 4 SOSYAL MEDYA (TWITTER) ANALİZİNDE KULLANILAN VERİLER

Yıl	Anahtar Kelime	Twit
2018	suriyeliler barınma	Kahramanmras suriyeliler barınma merkezinden cikartılanlar için hala bir calisma yapmayan kahramanmaras vekil ve başkanlarına sesleniyorum allahin peygamberi olan hz.omer efendimizin kuran-i kerimden hicmi bir hadis bizimle alakali bir aciklama aklınıza gelmiyor @mahirunal
2018	suriyeliler barınma	Savaş mağduru dediniz ülkemizin topraklarını açtık aş verdik barınma verdik ama bu kadarı da olmaz suriyeliler benim geleceğime oy veremez
2018	suriyeliler barınma	#Altınözü ilçesindeki #Boynuyoğun Geçici Barınma Merkezi'ndeki toplam 2 bin 156 konteynırda kalan yaklaşık 8 bin 350 Suriyeli'den bazıları #ramazanbayramı öncesi ülkelerine gitti. Geriye kalan Suriyeliler ise bir bayramı daha ülkelerinden ayrı geçirmenin burukluğunu yaşadı.
2018	suriyeliler barınma	Bu rakam Suriyelilere yapılan sosyal yardımlar, sağlık, barınma ve eğitim gibi hizmetlerde kullanıldı. O günkü dolar kuru (3.67) TL karşılığı 30.582TL oluyor Suriyeliler için 25 milyar doların hangi alanlara dağıtılarak harcandığı resmen bildirilmedi...
2018	suriyeliler barınma	Bu durumda olan 4 bin suriyeli anca vardır, geri kalan suriyeliler ne olacak? Hic düşündün mü avrupa neden sadece nitelikli mültecileri aldı? Devlet bunlara barınma verdi ama orada durmalıydı. Eğitim, iş, vergiden muaf olmalarına gerek var mıydı?
2018	suriyeliler barınma	Suriyeliler hee türlü sağlık giyim barınma ihtiyaçları karşılanıyor bunu anlıyoruz ama bu insanların üremesi de mi türkiyemin sorunu doğum hastaneleri bunların tüp bebek maaraflarından batacak bu nasıl iş anlamış değilim
2018	suriyeliler sağlık	Şimdi Suriyeli göçmenlere vatandaşlık veren, ücretsiz sağlık , eğitim veren iktidar partisinin CB'si yıllar önce Bulgaristan göçmenleri için, "Bulgar göçmenler gelmemeli, halkımız asgari ücretle boğuşuyor, karısını çocuğunu satıyor" demiş. Şimdi Suriyeliler bizi öldürüyor çıt yok!
2018	suriyeliler sağlık	Lübnandaki Suriyeliler döner çünkü Lübnan'da çoğu mülteci kamplarında yaşıyordu bizde ise her yere dağılmışlar çoğu yardım alıyor sağlık ücretsiz bu konuda TBMM de basın toplantısı yapın
2018	suriyeliler sağlık	Böyle sağlık sistemine yazıklar olsun ne diyelim suriyeliler kadar değerimiz yok..
2018	suriyeliler sağlık	Suriyeliler uzun tatillerinden dönüyorlar hayat onlara güzel Eğitim beleş kira beleş Sağlık karnesi yiyecek karnesi beleş bizden iyi durumları bide para biriktirip Tatile gidiyorlar
2018	suriyeliler sağlık	#CumayaBirDua Vatanımızın hainlerden ve Suriyeliler başta olmak üzere her türlü Arap ve benzerlerinden temizlendiği;herkesin çalışarak ve helalından kazandığı bol kazancıyla, sağlık ve keyif,adaletin ve hukukun geçerli olduğu bir ülkede özgürce yaşamak diyorum Tanrı'dan
2018	suriyeliler sağlık	3- Yap işlet devret projeleri, Suriyeliler ,afganlar, dış borç, faizler başlı başına sorun. SGK ve sağlık sistemi çökmek üzere SONUÇTA NE OLACAK? Yıllardır limanlarına, havaalanlarına el konulan Yunanistan'a ne olduysa bize de o olacak Toplum çok büyük bedel ödeyecek
2018	suriyeliler sağlık	Tırlattırılmışlar belli.Sığınmacı Suriyeliler hakkında herkesizn hemfikir olduğu nedense söyleyemedi,can alıcı noktalara acık ve net.Kaleminize sağlık .

2018	suriyeliler sağlık	Esat; Suriye dışındakiler ülkesine geri dönsün! Maaş, sağlık hizmeti, Vergi muafiyeti vs. varken Suriyeliler döner mi? Peki, Türk toplumunu araplaştırmaya alışan AKP onları ülkelerine geri gönderir mi?
2018	suriyeliler sağlık	Suriyeliler Tarsus'ta nöbetçi eczaneden ilaç istiyorlar ve olmayan ilaç için Eczacıları dövüyorlar ... Ellerine sağlık
2018	suriyeliler sağlık	Sağlık Bakanlığı'ndan 'Mersin'de Suriyeliler nöbetçi eczaneye saldirdi' haberi sonrası açıklama https://sptnkne.ws/hVeT
2018	suriyeliler sağlık	Bu mesaja gelen yorumlar ve alıntı yaparak yazılanlar akıllar gibi değil. Yüzlerce kişi "Ohh, keşke bizim burada da olsa, ellerine sağlık " diyor. Ben bu meseleyi yıllardır Twitter'da yazıyorum, hiç böyle cevaplar gelmiyordu. Suriyeliler meselesi patlamaya hazır bir bomba gibi
2018	suriyeliler sağlık	Çamdibi'nde ellerinde ki telefonlarla sokak ortasın da porno film izleyen suriyeliler 3 gündür günlük ortalama 15 saat dayak ve 2 saatlik sağlık koşusuyla cezalandırıldılar.
2018	suriyeliler sağlık	şimdi Türkiye; işsizlik, fabrikalar, atama, sağlık , suriyeliler , soğan-patates fiyatları ve niceleriyle ilgili üzümlerden geçip, aylı-kekli kuraathaneye mi tav oldu yani? Biri çıkıp ülke komple zaytung haberiydi, geçti geçti, şakaydı dese; tek mantıklı durum bu olurdu.
2018	suriyeliler sağlık	Seçim sonrası İNCE bi işçilik lazım ülkeye. OHAL kalkmalı Suriyeliler ülkeden postalanmalı Terör bitirilip askerlerimiz artık şehit olmamalı İşsizlik azaltılıp istihdam yaratılmalı Eğitim ve sağlık sistemi tekrar gözden geçirilmeli Dış borcu azaltacak adımlar atılmalı
2018	suriyeliler sağlık	Bizim sorunumuz kanayan yara haline geldi çok zor durumda olan arkadaşlarımız var, Emeklilik hakkımız verilmediği gibi birde bu insanlara iş verilmiyor sağlık hizmeti paralı veriliyor resmen açlığa terk edilmişler, Suriyeliler daha refah içinde yaşıyorlar,en önemli sorun EYT
2018	suriyeliler sağlık	İlk fotoğraf ülkemin parasıyla yaşayan her sene çoğalan bedel ödemeksizin sağlık hizmetinden yararlanan ve bayram için ülkelerine dönen Suriyeliler . Diğerisi ise pazarda tezgahını dahi aamadan yorulmuş bitmiş yurdum insanı. İim acıyor.
2018	suriyeliler sağlık	Suriyeliler daha kontrollü şekilde sınırlarımızdan alınabilirdi. Bu denli sosyoekonomik sorunla karşı karşıya olmadık Asayiş & sağlık sorunları ile mücadele daha rahat yapılabilirdi Harcanan paralar Türk Milletinin kaynaklarıdır. Unutulmasın.
2018	suriyeliler sağlık	Suriyeliler Türkçe bilmiyor ama Hastane, Sağlık ocağı, Valilik vs vs devletin tüm kurumlarına gidiyor. Daha bir tanesi bile kazara olsun Vergi Dairesine girmedi.
2018	suriyeliler sağlık	ABD Başkan Yardımcısı Pence Sağlık Bakanlığı TUS'a veya herhangi bir Sağlık BakanlığıAvrupa Birliği (AB) ortaklığında temmuzda başlayan proje kapsamında, suriyeliler sadece 1 aylık eğitimle doktr olmuş. AB lkelerinde görev yapısın bu doktorlar. Ülkemizde suriyeli doktor istemiyz
2018	suriyeliler sağlık	Daha ne kadar duyarlı olabiliriz maasimizdan veriyoruz okullara sinavsiz sokuyoruz vergi almıyoruz sağlık bedava yani bazen bnm dahi suriyeli olasim geliyor.peki bu suriyeliler neden baska musلمان ulkelere kacmak varken turkiyeyi bile begenmeyip avrupaya gidiyor acaba
2018	suriyeliler sağlık	Suriyeliler de insan haklısın Aldık Babalar gibi bakıyoruz hepsine Bedava maaş veriyoruz tüm sağlık hizmetlerinden yararlanıyorlar daha dn biri elinde satırla Adana da Atatürk bstune sldirdi yahu şurda bile siyasete dkukorsun işi dn israililer çocukları öldürdü nerdeydin
2018	suriyeliler sağlık	Suriyeliler için açılmış zaten kontenjan anladığım kadarıyla. Neden suriyelileri sağlık pers. olarak alıyoruz onu anlamadım. AB bize TSK ya alın dese oraya da mı alacağız?
2018	suriyeliler sağlık	Tüm Türk vatandaşlarına sağlık hizmetleri bedave değil mi? Niye para topluyor bu. Pardon suriyeliler idi onlar. Sağlık hizmetleri bedava olsa zaten adam bu hale gelene kadar beklemez idi. yaralar büyümeden tedavi olurdu
2018	suriyeliler sağlık	Sağlık hizmetleri konteyner kentler vs bir maliyeti var. İnaaat şirketinde çalışırken ciddi bir altyapı yükünden bahsediliyordu özellikle Antep ve Urfa'da UNDP başta olmak üzere buna odaklanıyordu. Neyin Suriyeliler için harcandığı grı bir alan ancak rakam doğru olabilir.
2018	suriyeliler sağlık	Vatandaş olan Suriyeliler , vergilerden ve sağlık hizmetinin paralıya dönmesi sebebi ile vatandaşlıktan geri ıkıyorlarmış.. vay anasını..
2018	suriyeliler sağlık	Aile sağlığı merkezlerini doktorlar cebinden para vererek asınlar,donatsınlar, Suriyeliler içinde devlet sağlık merkezleri yapısın!
2018	suriyeliler sağlık	hastaneye ve ya sağlık ocağına gidince bazen doktorlar soruyor oturduğunuz binada suriyeliler var mı diye .. onların çoğu aşılı olmadığı için çocuklara hastalıkların bulaşma ihtimali çok yüksek

2018	suriyeliler sağlık	Senin suçun yok @vekilince mazot 5 lira , tarım , hayvancılık bitti , fındık para etmiyor , turist gelmiyor , suriyeliler pislik yapıyor denen yerlerden %65 oy alıyorsa hırsızlar sen hiçbirşey yapamazsın.. Emeğine sağlık bundan sonrası için başarılar dilerim.
2018	suriyeliler sağlık	Sabaha Kadar Direnen İnsanlar Yüreğinize Sağlık ... Bundan sonra Yok Fındığım Çok Pahalı Yok Çok Suriyeliler Çoğaldı Yok Bu adam şöyle böyle Ekonomi çok kötü Ve Olan Şeylere Laf söyleyen adama dalarım
2018	suriyeliler sağlık	Sağlık bakanlığı özel hastanelere iyi çalışıyor diyeceğin bu hastanedeyim kan vereceğiz suriyeliler afganlar yüzünden bekliyoruz
2018	suriyeliler sağlık	Suriyeliler ülkeme sahip çıktı. Beleş yaşıyorlar. Maaş çekiyorlar heray benim ve ailemin hakkında kesilen paralar ile. Benim cocuklarım 5 TL vermiyor bu devlet. Okul sorun sağlık sorun. Türkiye Cumhuriyetinin vatandaşıyım mülteci oldum ülkemde. Daha neden oy vereyim?
2018	suriyeliler sağlık	Bir arkadaşımın suriyeliler konusunda dediği gibi "Ya para veriyoz iş verioz güvenlik sağlık verioz bide yetmiyo gidip onların topraklarında can verioruz kan veriyoruz ve 6 sene oldu yani taş duvar olsa yıkılır"
2018	suriyeliler sağlık	bedava sağlık hizmeti şehir efsanesi çıktı Suriyeliler ve gaziler dışındaki tüm vatandaşların maaşından randevudan başlayıp hastaneye adım atar atmaz tam 14 noktada para kesiliyor gazilere lafımız yok da vatandaş olarak suriyeliler kadar değerimizin olmamasını #protestoediyorum
2018	suriyeliler suç	Suriyeliler 'in işi zor: > Kampta kalsalar, ülkenin kaynaklarını yemekle, > Şehirde işsiz dolaşsa suç oranını artırmayla, > İşe girip çalışsa ekmeğimizi almakla, > Kanuni işyerini açsa, vergi mükellefi olsa piyasayı bozmakla itham ediyoruz. Bir susalım artık yahu!
2018	suriyeliler suç	Suriyeliler ehliyetsiz, plakasız, ruhsatsız araçla insanlarımıza çarpısın.. Suc Suriyelilerde değil, dogru, yine türkler suçlu
2018	suriyeliler suç	Suriyeli aile 13 yaşındaki kız çocuğunu evlendiriyor kız hamile kalınca olay yargıya taşınıyor. Hakim Suriyeli aile yasalardan haberdar değil diyerek ceza vermiyor. Peki yarın Suriyeliler adam öldürmenin suç olduğunu bilmiyorduk derlerse ne olacak?
2018	suriyeliler suç	Kürt amca suriyeli yaşı adamın yüzüne bakarak yaw bunlar ülkelerine gitsinler diyo dedim ki sen de kürtsün ben de hadi biz de gidelim. Diyo ki suç işliyo suriyeliler . Dedim ki senin kürtlerden de pkk çıktı hadi hepimizi yaftalasınlar SEN SUS ONLARIN AVUKATLIğINI YAPMA
2018	suriyeliler suç	Suç her yerde suçtur. Kim yaparsa yapsın - nerede yaparsa yapsın suçtur. Bunu " Suriyeliler yapmış" hem de " Suriyeliler Türklerin ülkesinde yapmış" seviyesine çekmek ise çirkin bir cahilliktir.
2018	suriyeliler suç	Vatanımıza milletimize maddi manevi zarardan başka bir şey veremeyen Suriyeliler , son günlerde suç işlediklerinde "yabancı uyruklu" diye açıklama gereği duyularak resmen devlet tarafından korumaya alınmış gibi hisseden bir tek ben miyim? Kimden neyi gizliyorsunuz ki ?
2018	suriyeliler suç	Ülkemiz'de yaşayan Suriyeliler 'in suç bilançosu: - 4200 Türk'ü yaralama -120 Türkü öldürme -600 Türk kadına taciz ve tecavüz. Onlarca yıl sonra,tavşan gibi üreyen Suriyeler'in başımıza nasıl bela olacağını doğru orantıyla saptamak mümkün değil mi?
2018	suriyeliler suç	Gurbette işlenen suç sayısı, sene 2014 (Not: Nüfus sayıları eşit) Almanya'daki Türkler 83.742 vaka. Türkiye'deki Suriyeliler 5.727 vaka
2018	suriyeliler suç	Devlet büyüklerine rica ediyoruz. Suriyeliler geldikten sonra suç oranlarında patlama yaşanıyor. Çocuklar kaçırılıp katlediliyor. Hırsızlık ve gasp olaylar artı. Bunların suriyelilerle ilgisi yok diyemezsiniz. Hazır yiyen kesim artkça suçlar çoğalıyor. Mültecilere çözüm bulun.
2018	suriyeliler suç	Hiç bir haber bülteninde ülkemizdeki siyahi vatandaşların suç işlediğini görmedim fakat son 3 yıldır haberlerin %60 ı suriyelilerin yaptığı piçlikleri gösteriyor. Üstelik siyahiler müslüman değil. Suriyeliler sözde islam aşığı
2018	suriyeliler suç	" Suriyeliler Eczane Bastı" başlıklı haber Suriyeli kimliğini hedef alarak onları suç ile ilişkilendirmekte ve ötekileştirmenin önünü açmaktadır. Münferit bir olaydan ötürü hiçbir etnik, dini veya cinsel kimlik hedef gösterilmemelidir.
2018	suriyeliler suç	"Eczaneyi Suriyeliler , Türkler ya da Kürtler basamaz. Eczaneyi, eczaneyi basanlar basmıştır" ~alıntı~ Çok basit bir hukuk ilkesidir ; " Suç şahsidir, yapanı bağlar, soydaşı, dindaşı sorumlu tutulamaz" Feraset ver Allah'ım...
2018	suriyeliler suç	Sinan Oğan'ın iki twitinden birisi Suriyeliler ile alakalı. Bu adam Türkiye'de ki Suriyeli nefretinin başını çekiyor, halkı kin ve düşmanlığa teşvik ediyor. Suç değil mi bu arkadaşlar?
2018	suriyeliler suç	4-Bugün yine haberde gördüm ,iki ayrı manyak,kedileri suya atıyor ,malesef bunlarda Türk! bunu söylememdeki amaç,her millettten suç işleyen,manyaklar çıkabilir. bir yerde bişey oldu mu, Suriyeliler yaptı,mülteciler yaptı,kürtler yaptı demeyin. şerefsizliğin milliyeti olmaz

2018	suriyeliler suç	Suriyeliler > Kamplarda olanlar için;Boş boş besliyoruz. ülkenin kaynaklarını yiyorlar > Şehirde işsiz dolaşsa, Suç oranını artırıyorlar > İşe girip çalışsa.ekmeğimizi alıyor >İşyeri açsa, vergi mükellefi olsa .piyasayı bozuyorlar Geri dönseler öldürecekler NE YAPSINLAR?
2018	suriyeliler suç	Almanya'da aynısını Türkler yapınca çok uyanık millet oluyoruz Suriyeliler yapınca suç oluyor
2018	suriyeliler suç	Ümit Özdağ'ın dediği gibi; kürt terörü Suriyeyi rahatça işgal etsin diye binbir yalanla getirilen ve hala ısrarla gönderilmeyen Suriyeliler , Türkiye'nin en büyük mafyası-örgütlü organize suç örgütü oldu
2018	suriyeliler suç	Ben anlamadım bunda ne var Suriyeliler havuza giremez mi adamlar dilense suç normal yaşamaya çalışsa suç nereye gitsin bu insanlar kendilerini mi öldürsen yaşamaya hakkı yok mu mültecilerin
2018	suriyeliler suç	Reyisin , İstanbul - Yeni kapı mitingine gelenler..(İstanbul'daki Suriyeliler , Afganlı, Iraklı, İranlı, kaçkınlr, savaştan sağ dönen IŞİD'çiler tam bir Birleşmiş Milletler görüntüsü) Reyisin her söylediğine alkış tuttular ya.Bunlara vatandaşlık vermek bile anayasal suç . NOKTA.
2018	suriyeliler suç	-Yeteri kadar çalışmayı sevmiyorlar ve biraz cinsellik düşkünü insanlarAma durum ne olursa olsun onların bu sorunlarının hem genele yansıtılmamalı hemde çözüm odaklı olunmasının en doğrusu olduğunu düşünüyorum.Bir Suriyeli bir suç işlediğinde medyada Suriyeliler diye yer almamalı
2018	suriyeliler suç	●Haksız yere cezaevinde yatanlar ne zaman tahliye edilecek? ●Muhafif olmanın, suç olmadığı ne zaman anlaşılacak? ● Suriyeliler ne zaman gidecek? ●Eğitim,ekonomi ne zaman düzelecek? ●Etnik köken ayrımı yapmadan,aynı topraklarda yaşadığımızı ne zaman anlayacağız? Aklımda sorular
2018	suriyeliler suç	Suriyeliler mevzusunda sistemli bir provakasyon var. Ortada bir suç varsa direkt olarak Suriyelilerin üstüne atıp ülkede bir karışıklık çıkarma planları var. Çok dikkatli olunmalı, bu provakasyonu yapanlara asla izin verilmemeli.
2018	suriyeliler suç	Birşey sorucam, şimdi bu suç işleyen Suriyeliler sınır dışı ediliyor mu?
2018	suriyeliler suç	ben bir polisle konuşmuştum. Suriyeliler suç işliyor.Basit suçlarda yapılan işlem ifadesi alınıp serbest bırakılıyor demişti.Örnek fuhuştan yakalan kadını serbest bıraktık diyor.Bu özbek kazak kırgız olsa direk yabancılar şube deport (sınır dışı) ediyor.
2018	suriyeliler suç	Suriyeliler ülkemize geldiklerinden beri ilerinde suç işleyen,olay yaratan huzur kaçıranlar vardı ancak haber yapılmıyordu. Son bir kaç gündür yoğun olarak suriyelerin vukuatları haber yapılıyor . Bence hükümet bunları yolcu edecek haberler bunu gösteriyor .
2018	suriyeliler suç	Nedir arkadaş bu Suriyeliler üzerinden yaptığımız algılar.! Ne istiyorsunuz sokağa çıkıp kavgamı edelim? iç savaş mı çıkartmak istiyorsunuz? bu ülkede kim ne suç işliyorsa ister Suriyeli ister batılı,ister Türk herkes suç neyse hukuken yargılanır.!
2018	suriyeliler suç	> Kampta kalsalar, ülkenin kaynaklarını yemekle, > Şehirde işsiz dolaşsa suç oranını artırmayla, > İşe girip çalışsa ekmeğimizi almakla, > Kanuni işyerini açsa, vergi mükellefi olsa piyasayı bozmakla itham ediyoruz. Bir susalım artık yahu!
2018	suriyeliler suç	Suriyeliler konusunda anlaşılmayan şey şu galiba, suç şahsidir. Birinin yanlışını bütün bir millete atfetmek fazlasıyla kolay kaçmak oluyor. He tabi Müslüman değil de Yunan yapsa bunu mesela aynı tepki verilir miydi bilmiyorum.
2018	suriyeliler suç	UBER'den sonra SUBER !!!! Suriyeliler Korsan taşımacılığa başladı! Taksiciler buna ne diyecek? 2 nesil sonra tüm kaçakçı soyguncu uyuşturucu kuryesi teröre bulaşan suç makineleri travma yaşamış göçmen çocuklardan çıkacak pakistan deneyimi bunu gösteriyor
2018	suriyeliler suç	ülkemizde yaşayan kayıtlı suriyeliler ülke nüfusunun yarısı kadar. Peki ya kayıtlı olmayanlar?? bi cinayet işlense kim nerden bilecek hırsızlık fuhuş kaçakçılık. Ülke de suç oranı arttı acil önlemler alınmalı artık!! gönderin gitsinler savaşta bitti gelmesinler bidaha.
2018	suriyeliler suç	Vayyyy beeeee...ne yigitmiş bu Suriyeliler ??? kendi ülkelerinden savaşmadan kaçan ödekleler gelmiş ülkemizde aligrambaşkesen kesilip İnsan öldürüyorlar. Ama suç onlarda değil....onlara bu selayeti veren ve başımıza böyle musallat edenlerde.
2018	suriyeliler suç	Çocuklara cinsel istismar yapan suriyeliler değil türkler!!!! Türkiye'de çocuk tecavüzü olaylarının rakamına bak sonra, " suç oranı arttı" de. İçeride adli suçlardan yargılananlar hâlâ türkler, suriyeliler değil.
2018	suriyeliler suç	Suriyeliler yüzünden iş bulamıyoruz da temelsiz bir ifade... Bu insanların yaptığı işler, mevsimlik ve geçici işler... Suriyeliler maaş alıyor, doğru bir bilgi değil... Suriyeliler suç oranını arttırdı, doğru bir bilgi değil...

2018	suriyeliler işsizlik	Teşekkürler canım ülkem seçimi kadına-çocuğa tecavüz, hayvan katilleri, adaletsizlik, yolsuzluk, işsizlik , Suriyeliler , eğitimsizlik, göz boyamak için kullanılan din, dolar, benzin ve patates kazandı. Atatürk'ün ülkeyi emanet ettiği gençliği kaybetti...
2018	suriyeliler işsizlik	suriyeliler gelmeye devam eder benzin fiyatları artar dolar 8 euro 10 lira olur ülkede işsizlik artar üniversiteler bölünür ki zaten böldüler dışa bağımlılık artar çiftçi batar
2018	suriyeliler işsizlik	#artıkSIKILDIK milletimiz sıkıntı içindeyken suriyeliler in sahilde nargile keyfi yapmasından işsizlik oranını arttırmalarından huzurumuzu bozmalarından #TAMAM
2018	suriyeliler işsizlik	işsizlik %11 (dört milyon kişi) icra dosyaları 26 milyon vatandaşların banka borcu 426 milyar(tl) sarayın bütçesi 845 milyon saraya bıldırcın yumurtası sana Şam babası(Suriyeliler) 409 kadın öldürüldü,387 çocuk(kayıtlı !),cinsel tacize uğradı (2018)
2018	suriyeliler işsizlik	Neden çıkarılacak yerli ürünlere karşı? Mitinginde S.Demirtaş için slogan atılmasına neden izin verdi? M.İnce hdp'nin oylarına mı muhtaç kaldı? Cb olursa hdp'den birini yönetime alacak mı? Suriyeliler konusunda yaklaşımı nasıl olacak? Gençlerin işsizlik problemini çözecek mi?
2018	suriyeliler işsizlik	Bedava kek ve çay için makarna ve kömür için yaptığı yollar için getirdiği suriyeliler için fabrikalar yerine kiraathaneler projesini hayata geçirmek için işsizlik oranın artışı için
2018	suriyeliler işsizlik	Millet bahçesi Millet kiraathanesi Milli suriyeliler Geriyede Milli işsizlik ve milli içi boş Buzdolabı. Hep bunlar dış guclerin oyunu
2018	suriyeliler işsizlik	Fındığı çayı gürcüler toplar tekstil ve inşaatlarda suriyeliler çalışır evişlerini özbek türkmenler yapar sonra işsizlik arttı diye feryat ederiz
2018	suriyeliler işsizlik	Süper ya durmak yok yola devam işsizlik enflasyon sizin probleminiz Türkolar Suriyeliler ve akp'nin içindeki mutlu azınlıklar halinden memnun
2018	suriyeliler işsizlik	BU NE KİN SİZ FAŞİST MİSİNİZ. işsizlik Yok ilan veriyoruz arayan Yok suriyeliler bile kalmadı ara eleman yok..ne işsizliği iftira atmayın..
2018	suriyeliler işsizlik	Zaten yılların işsizlik ,enflasyon,sömürü sorunu hep suriyelilerin yüzünden. Suriyeliler gelmeden önce bir elimoz yağda bir elimiz baldaydı. Hep eşittik,kardeştik,5binlira maas alıyorduk,calisma saatlerimiz 8-15'ti falan.
2018	suriyeliler işsizlik	Suriyeliler yüzünden işsizlik oranı yüksek bence çay toplamayı bile öğrenmişler
2018	suriyeliler işsizlik	#YalovadanDoğanGüneşİNCE bana bundan sonra suriyeliler hakkında sikayet eden eğitim hakkında sikayet eden işsizlik hakkında sikayet eden es dost akraba olmasın çok kotu bozarım
2018	suriyeliler işsizlik	Patates 6 lira,ülkenin her yeri peşeş çekilmiş,Suriyeliler plajda kızlarımızı taciz ediyor,muhalefet edersen fetöcüsün,tarım hayvancılık bilim teknoloji adına hiç adım yok,saman bile ithal,işsizlik zirvede,kutuplaşma tavan ama #BuSecimde silah atıp korna çalarak kutlama yapalm
2018	suriyeliler işsizlik	Bir kez daha neden işsizlik var? Neden enflasyon var? Neden dolar Yüksek ? Neden eğitim seviyesi düşük? Neden terör hala var? Neden Suriyeliler hala gitmedi? Demeye hazır mısınız? Sizin yüzünüzden yine bu sorularla karşı karşıya kalcaz olay sadece miting yapmak değil
2018	suriyeliler işsizlik	Askeri okullar açılınsın, milli bayramlar geri getirilsin, suriyeliler ülkelerine dönsün, asgari ücret artsın, işsizlik azalsın, fabrikalar açılınsın üretim artsın, üniversite mezunları işsiz kalmasın, suçlular hakettiği cezaları alsın ve gerekli görülen herkes yargılsın...
2018	suriyeliler işsizlik	Sevgili Ak Partili,Mhpli,BBP'li kardeşimlerim.. İçinize sınıyor mu bu durum? Siz,çocuklarımız açlık, işsizlik içinde yaşarken suriyeliler halinden memnun .. Onlar daha mı değerli? Bunu kendine yedirebiliyor musun?
2018	suriyeliler işsizlik	#GeliyorAkşener az kaldı Suriyeliler ve diğer mülteciler gidecek işsizlik azalacak.
2018	suriyeliler işsizlik	#ErdoğanİşYaparDiğerleriBoş doğru gemicik Man adası mavi Marmara suriyeliler patates soğan dolar Euro işsizlik şeker fabrikaları daha saymadığım bir sürü iş yaptı bravo koyunlar alkışlayın
2018	suriyeliler işsizlik	Suriyelilere harcanan 31 milyar doların Fakir ve İşsiz Milletimize kullanılması lazım. İnsanlarımız işsizlik , geçim sıkıntısı, gelecek kaygısı içinde ağır vergiler altında eziliyor. Ayın sonunu getiremeyen borç içinde yaşayan insanlarımız var Suriyeliler yapılanlar yetti gitsin.
2018	suriyeliler işsizlik	Ha, kötü Suriyeli yok mu? Elbette var, mekanimizdan polis zoruyla çıkarmistik ama o konu ile multeci konusunu karistiramazsın.. Ucuza kole gibi calistirip "bunlar geldi işsizlik arttı", ev kiralari 2-3'e katlandi diye onlari suclayamazsın. Suriyeliler degil senin insanin yapiyor!

2018	suriyeliler işsizlik	Fındığı çayı gürcüler toplar, tekstil ve inşaatlarda suriyeliler çalışır, ev işlerini özbek türkmenler yapar sonra işsizlik arttı diye feryat ederiz.
2018	suriyeliler işsizlik	Meral Akşener, GAZİANTEP 'de - Suriyeliler Türkiye'ye istikrar güç sağlayacaktır. OSMANİYE' de 4 milyon Suriyeli ülkemizde işsizlik sağladı ve hepsini göndereceğim. İŞTE BUSUN AMERİKAN UŞAĞI
2018	suriyeliler işsizlik	@vekilince HATAY'da bu gece Suriyeliler maaş kuyruğunda. Bir de öğrenciye işsizlik maaş Parasını nereden bulacaksın diye soruyor.
2018	suriyeliler harcama	suriyeliler milyonlarca ve sgk gibi haklar veriliyor, erkekleri askere gitmiyor onlar için yapılan her harcama herkesin cebinden çıkıyor. almanyadaki türkler ise zaten almanyanın isteğiyle isci olarak gitti. alman ne vergi veriyorsa onlarda veriyö
2018	suriyeliler harcama	İade edilen o sorular - Suriye'den göç ile gelen kişi sayısı kaçtır ? - Kaç Suriyeliye T.C kimliği verilmiştir ? - Suriyeliler için yapılan toplam harcama ne kadardır ? - 2016-2018 yılları arasında kaç şirkete kayyum atanmıştır ? - Kaç şirketin mal varlıklarına el konulmuştur ?
2018	suriyeliler harcama	SAYIN şamil tayyar SİZİN gözünüz hiç suriyelileri görmüyormu gidecekdendi.gidenyok SURIYEDEN alınan topraklara yerleştirilecek tamamının gideceni CUMHURBAŞKANI söyledi ne oldu niye suriyeliler gitmiyor ekmek elden yasambeleş 30milyardolar HALKIMIZA harcama bildirdi
2018	suriyeliler harcama	Su suriyeliler için 30 milyar euronun üzerinde harcama yapıp 3 milyar alıyorsak aradaki 27 milyar euroyu halka nasıl kitlediklerini açık açık anlatmalı "Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu"
2018	suriyeliler harcama	Ab suriyeliler için Türkiye'ye 3 milyon euro verecekmış bizim şu ana kadar yaptığımız harcama 30 milyar eurodan fazla paranızda sizde kalsın paranızı da istemiyoruz suriyelileri de yeter artık !!!
2018	suriyeliler harcama	Sadaka rızkı çoğaltır. Sadaka paratoner gibidir, bela ve musibetleri bertaraf eder. Siyasetçinin biri çıkmış da meydanlarda:" Suriyeliler için şu kadar harcama yapılmıştır. Biz gelince onları kovacağız." diyor.Belki onlar sayesinde rızıklandıklarını bilmeyen zavallılardır bunlar
2018	suriyeliler harcama	ESED ZULMÜNDEN KAÇAN SURUYELİLERİN YAŞAM MÜCADELESİ ! Başbakan Yardımcısı Recep Akdağ, " Suriyeliler için harcanan toplam maliyet 84 milyar 880 milyon lira. Dolar olarak 30 milyar 285 milyon 573 bin dolar harcama yapıldığını öngörüyoruz." Açıklama...
2018	suriyeliler harcama	Unutmaki Suriyeliler 1 asir oncesine kadar hepsi bizim Osmanli Devleti altındalardi. Ne cabuk unutuldu bunlar. Komsusu acken yatan bizden degildir hadisini unutmayalim. Bunu inkar eden dinden cikar. Boyle bos tweetler atip zamanini harcama , konstantereni spora harca
2018	suriyeliler harcama	Ülke dış borcunun neredeyse 1/4 üne tekabül eden kısmı kadar Suriyeliler için harcama yapılmış. Savaş vardı can havliyle geldiler, hoşgeldiler. Ama artık gitme vakti, ne ülkenin ekonomisi nede insanların sabrı kaldırmıyor artık bu durumu..
2018	suriyeliler harcama	Yol al bence sen çünkü 3 gram beynin var burada Suriyeliler için harcama canım.
2018	suriyeliler seyahat	Suriyelilere devletin statü vermemesi, seyahat özgürlüklerinin engellenmesi AB'ye karşı rehin gibi kullanıldıklarını kanıtıyor.Suriyelilerin kaçak işlerde çok ucuza köle gibi çalıştırılması da büyük tepki doğuruyor.İdlip düzeline Suriyeliler umarım kötü anılarla dönmüş olmazlar.
2018	suriyeliler seyahat	50 lira vereceğime 20 lira verir Arap masalı dinleye dinleye seyahat ederim.. ohh mis.. benim de tercihim Suriyeliler
2018	suriyeliler seyahat	Suriyeliler , ülkemize bayağı bayağı yerleştiler. Lokantalar, berberler, telefon tamirci dükkanı, seyahat acenteliği hepsini açtılar. Kimse kimseyi kandırmasın, hiç birinin gönderileceği falan yok. Suriyede zaten şu anda bi savaşta yokken ve patates ithal ederken bunlar hala burda
2018	suriyeliler seyahat	Suriyeliler Çorum'da, Çorum Suriye arası seyahat firması açmışlar,,
2018	suriyeliler seyahat	Bunun büyük ülke olmak, yardım sever olmak ile ilgisi yok artık. 65000 Suriyeli bayram için ülkesine gidebiliyorken ben ülke içinde seyahat etmek için 2kez düşünüyorsam, askerimiz o topraklarda şehit düşerken Suriyeliler sahilde, parkta keyif yapıyorsa bu işte bir yanlışlık var
2018	suriyeliler seyahat	#GerçekŞuKi : Millet parasızlıktan köyüne gidemiyor. Suriyeliler her bayram, Uluslararası seyahat yapıyor.
2018	suriyeliler bayram	Suriyeliler bayram için Suriye'de
2018	suriyeliler bayram	Almanya bayram için ülkelerine ziyarete giden 100 Suriyeli mülteciyi sınır dışı etti. Sebep: Bir mülteci ülkesine dönebiliyorsa mülteci değildir Suriyeliler Bayram paralarını alıyorlar şurada. Bayram tatiline de gitsinler merak etmeyin dönecekler geri.
2018	suriyeliler bayram	Bir tarafta 1.650 TL ikramiyeyi alıp bayram tatiline çıkan Suriyeliler , diğer tarafta ucuz bayram şekerinin peşinde 10 farklı dükkan gezen Türkiyeliler !

2018	suriyeliler bayram	Bayram tatiline giden Suriyeliler 20 bin 500 ü aştı. Almayın geri,bir iki sene sonra 20 bin olacak 100 bin. BAYRAMA GİDEN KALSIN MEMLEKETİNDE! BENİM FAKİRİM DÜŞKÜNÜM KENDİME. BEDAVA BAKACAK HALİMİZ YOK.BİZ BAKALIM ONLAR ÇİFTLEŞİP ÇOCUK DOĞURSUNLAR! YOK YAAAA..
2018	suriyeliler bayram	Suriyeliler bayram var deyip gittiler savaş var deyip döndüler
2018	suriyeliler bayram	Suriyeliler akın akın bayram tatiline gidiyorlar. 1000 TL bayram harçlığı alan emekliler; Siz tatile gidebiliyor musunuz ?
2018	suriyeliler bayram	Bayram nedeniyle ülkelerine dönmüşken Sayın Incenin dediği gibi sınırı kapatsalar ya dönmeyinler su Suriyeliler ...en güzel bayram ozaman olur
2018	suriyeliler bayram	Bayram için giden Suriyeliler den 3 bini dönmemiş sanırım günün en güzel haberi! Güle güle gidin... Darısı diğerlerinin başına
2018	suriyeliler bayram	Bayram ziyaretine giden Suriyeliler 'den 3 bini dönmedi
2018	suriyeliler bayram	Bir aydan fazla Suriye'de bayram tatili yapan Suriyeliler Türkiye ye dönmeye başlamış .. Almayın artık bunları Türkiye'ye bir aydan fazla ülkesinde tatil yapan mülteci filan değildir .. Savaşta bitti
2018	suriyeliler bayram	Çünkü herkes çocukları ve ailesinle çifte bayram yapmak istiyor.. @MHP_Bilgi @dbdevletbahceli @arzuerdemDB @iyiparti @chp @Akparti @RT_Erdogan Tabiki Suriyeliler kadar değerimiz varsa?.....
2018	suriyeliler bayram	Valilik'ten Suriyelilere özel izin! Kilis Valiliği'nden yapılan açıklamanın ardından, bayram için ülkelere giden ve 6 Temmuz'a kadar dönmeleri gereken Suriyeliler için süre 31 Temmuz'a kadar uzatıldı.
2018	suriyeliler bayram	Ramazan Bayramı'nı ülkelerinde geçiren Suriyelilerden 2 bini Kilis Öncüpınar Sınır Kapısı üzerinden Türkiye'ye giriş yaptı. Türkiye'ye dönen Suriyeliler: Bayram güzel orada, savaş yok. Allah'a çok şükür. Erdoğan'dan Allah razı olsun.
2018	suriyeliler bayram	14 Eylül 1939 günü İsviçre'nin Cenevre kentinde imzalanan Uluslararası Mülteci Tüzüğü'nün C fıkrası 4.maddesinde zulüm gördüğü terk ettiği ülkesine kendi rızasıyla geri dönenler MÜLTECİ kapsamından çıkarlar, Suriyeliler gibi Bayram izni yapmazlar
2018	suriyeliler bayram	Suriyeli'ler bayram tatilinden döndü mü? Türk askeri bugün de 3 şehit vermiş. Senin vatandaşın ekmeğini ve hakkını böldüğün Suriyeliler Türkiye'nin tadını çıkartarak yaşasın, Türk askeride orda burda,senin iç siyasetine malzeme olacak sözde zaferler uğruna şehit olsun!
2018	suriyeliler bayram	Suriyeliler gittiginiz bayram tatilinden hic dönmeyin... Ülkenize bayram tatiline gidebiliyosanız orda kalın.....
2018	suriyeliler bayram	Bayram bitti Tatilciler artık kazasız belasız dönün.. Vatandaşlık görevi sizi bekler..Yalnız Suriyeliler siz dönmeyin şöyle uzuuuuu uzun tatil yapın hatta kalın hiç dönmeyin.
2018	suriyeliler bayram	Nereye gitsem Suriyeliler Devletimiz sağlam ilgileniyor bu seferde bayram pikniği...bizim fakirlerimiz evde otursun!!!
2018	suriyeliler bayram	Suriyeliler sahilde nargile içip keyif yapıyor, benim askerim Suriye'de şehit oluyor. Suriyeliler son iki yılda 600 kadınıma tecavüz etti, herkes susuyor, göz yumuyor. 70 bin Suriyeli bayram ziyareti için ülkesine gitti, demek ki savaş yok "ülkenize dönün" denmiyor. +
2018	suriyeliler bayram	Suriyeliler yine TC Cumhuriyetinden aldığı 1500tl ile ülkesine bayram tatiline gidiyor. Zaten para bitince geri dönecekler.. iyi bayramlar
2018	suriyeliler bayram	Beni en çok güldüren haber: bayram ziyaretine giden Suriyeliler geri döndü. Adamlar burda yasayıp memleketleri Suriyeye tatile gidiyorlar.
2018	suriyeliler bayram	Üvey Mükelleflerimiz Suriyeliler Bayram tatili sonrası Ülkelerine (Ülkemize) dönmeye başladı.
2018	suriyeliler bayram	ohhh mis dünyada başka örneği varmı acaba,kaçtıkları ülkelere Bayram tatiline giden Suriyeliler ,Türkiye'ye giriş yapmaya başladı suyundanda koy!!!!
2018	suriyeliler bayram	"Mazlumların sesine sadece Türkiye kulak veriyor" Ülkelerindeki iç savaştan kaçarak Türkiye'ye sığınan Suriyeliler, bayram namazında ülkelere barış ve huzur gelmesi için dua etti.
2018	suriyeliler bayram	İstanbul'da Trafik yoğunluğu "%6" mı? @guclumete Suriyeliler bile bayram tatili için memleketlerine gitti demek ki!
2018	suriyeliler bayram	Bayram için giden Suriyeliler geri alınması

2018	suriyeliler bayram	Bayram sebebiyle suriyeliler , savaştan kaçanlar (!) ülkesine dönebilirken yurdumun insanı imkansızlıktan memleketine gidemiyor...
2018	suriyeliler bayram	Kendi vatandaşımız parasızlıktan bayramda köyüne gidemiyor Suriyeliler savaş var diye kaçtığı ülkesine bayram tatiline gidiyor Tatil bitince yine Türkiye'ye dönüp bizim vergilerimizle yaşamlarını sürdürmeye devam edecekler... Zehiri zıkkım olsun..
2018	suriyeliler bayram	Ben Bayram masraflarını nasıl karşılarım diye düşünürken, Suriyeliler memlekete gitmiş bile.. -Demek cepte canlı var bunlarda...
2018	suriyeliler bayram	Emekliler bayram için verilen 1000 TL'yi bugün alıyorlar.Benim duyduğum Suriyeliler ayda 750 TL' yardım alıyorlar.Sizde aldığınız ikramiye için, iktidara oy verin.Sürünün hiç de üzülmiyorum.
2018	suriyeliler bayram	Bu bayram için ülkelerine giden suriyeliler kendi aralarında bizim hakkımızda neler konuşuyordur acaba kesin keriz falan diyorlardır ben olsam öyle derdim
2018	suriyeliler bayram	Suriyeliler bayram için Suriye'de
2018	suriyeliler bayram	Vay be bak sen Ben üniversite bitireyim Yıllarca çalışıp Emekli olayım Bana 1000 TL İlk bu yıl Bayram İkramiyesi versin Suriyeli Suriye'ye Bayram yapmaya gitsin Bir de Onlara 1500 lira Bayram parası verilsin Ben vergileri Suriyeliler için vermiyorum Kendi Milletime veriyorum
2018	suriyeliler bayram	Sınırdaki bayram kuyruğu sürüyor! Suriyeliler bayram tatili için akın akın ülkelere gidiyor
2018	suriyeliler bayram	Suriyeliler bayramda gitsin bizde adam gibi bayram edelim !.
2018	suriyeliler bayram	Suriyeliler bile bayram tatilini yurt dışında geçiriyor, bizim vatandaşımız kendi memleketine gitmek için para bulamıyor. Bayram yapacağım diye bankalardan 5bin TL faizli kredi çekiyor. Ne diyeyim, nasılsan öyle yönetilysin.
2018	suriyeliler bayram	Suriyeliler bayram için ülkelere gidiyor
2018	suriyeliler bayram	Madem Suriyeliler ülkelere bayram Tatiline gidebiliyor demekki bu mültecilik değil artık tatile giden temelli de gider. Suriyelileri İstemiyoruz
2018	suriyeliler bayram	İki Bayram öncesi verecekleri 1000 TL'yi o kadar abartmayın, Suriyeliler her ay daha fazlasını alıyor.
2018	suriyeliler bayram	Bayram da Suriye'ye gidecek Suriyeliler i, bir daha ülkeye almayın. Rica ederim.
2018	suriyeliler bayram	O suriyeliler bayramda ülkelerine huzur içinde gidip bir güzel bayram tatili yapıp geri gelebilirler, bayram bitince neden yaşanmaz oluyor suriye toprakları?
2018	suriyeliler bayram	Kılıçtaroğlu Suriyeliler rahat rahat bizim ülkemizde gezerken , bu vatanın çocukları gidip onlar için şehit olmasın diye mücadele etti. Suriyeliler bayram tatiline gidip kilolarca altınlarını sınırdan rahatça ülkeye sokarken bizim çocuklarımızın tabut içinde bedenleri geliyor
2018	suriyeliler bayram	Bayramda memleketine gidebilecek durumda olmayan vatandaşların varken Suriyeliler bayram keyfi yapsın! Misafirlik yeter gidin ve dönmeyin!
2018	suriyeliler bayram	Suriyelilerin bayram için ülkelere dönüşleri sürüyor http://zpr.io/n5NWG Türkiye'nin çeşitli il ve ilçelerinden Kilis'e gelen Suriyelilerin Ramazan Bayramı için ülkelere gidişleri devam ediyor. Gönderme merkezinde kurulan dev çadırlarda geceden sıraya giren Suriyeliler'i
2018	suriyeliler bayram	Suriyeliler bayram tatiline Suriye'ye gidiyorlar. Seneye artık Akdeniz ülkelerinden birine Bayram tatiline giderler. Neden toplanıp geri gönderilmiyor bunlar.
2018	suriyeliler bayram	#Karkamış sınır kapısı # Suriyeliler ülkelerinde bayram tatilini geçirmek amacıyla kapılarını açtı.
2018	suriyeliler bayram	1) Suriyeliler bayram ziyareti için Suriye'ye gitmeye başlamışlar. Deniyor ki; demek ki Suriye'de olaylar durulmuş ve Suriyeliler memleketlerine gidebiliyorlar. Daha neden Türkiye'de kalıyorlar, evlerine geri dönseler ya. Siz olsanız döner misiniz?
2018	suriyeliler bayram	Kendi vatandaşımız parasızlıktan bayramda köyüne gidemiyor, Suriyeliler savaş var diye kaçtığı ülkesine bayram tatiline gidiyor. Tatil bitince Türkiye'ye dönüp bizim vergilerimizle yaşamlarını sürdürmeye devam edecekler. Haram olsun! Bayram tatiline gidebiliyosalar geri gelmesinler
2018	suriyeliler bayram	BEBEĞİN ADI SURIYELİLER! Türkiye nur topu gibi bir etnik kimlik sorununu doğurmak üzeredir. Ekmek elden su gölden yaşayan ve sayıları 5 milyonu aşan Suriyeliler yakın tarihte Türkiye'nin en büyük sorunu olmaya adaydır. Madem bayram geçirilecek ülkedir gidin dönmeyin arkadaş!

2018	suriyeliler bayram	#Kendi topraklarında #mülteci olanda var #Türkiye'den bayram ziyaretine kendi torpaklarına gidende... Onlar savasin magduru #suriyeliler #kilisoncupinar #azez #syrian #syria #trtworl
2018	suriyeliler bayram	#Suriyeliler bayramlaşmaya gidiyorlarmış #bayram yaşanan yerden niye dönerler ki kapatılsın kapılar geri alınmasınlar. Misafirlikleri bitsin artık. Yükümüz hafiflesin.
2018	suriyeliler bayram	Türkiye'deki Suriyeliler kaçtı geldi şimdi Suriye'ye gidip bayram tatili yapıp geri Türkiye'ye dönecekler oysa alsmsysdski Suriyeliler Suriye'ye bayram tatiline girdi dönüşte Almanya giriş vermedi https://www.facebook.com/nergulen/posts/2014081181997777 ...
2018	suriyeliler bayram	Suriyeliler bayram için ülkelerine gidiyormuş kurban olayım bir daha gelmeyin ulan bi dışarı çıkayım diyorum her yerde Suriye marketi ben bunları görmek zorunda mıyım lan defolun artık ülkemizden
2018	suriyeliler bayram	Suriyeliler Bayram paralarını alıyorlar
2018	suriyeliler bayram	Ule bu suriyeliler her bayram ülkelerine gidip ziyaretlerini yapıp , sonra da neden geri donuyorlar??bir Turk calismassa ac kalirken , suriyeli ac kalmiyor neden? Neredebuyerli millilik , Turkclere enbuyukzulum2002 de basladi
2018	suriyeliler bayram	Can güvenliği nedeni ile Türkiye'ye sığınan Suriyeliler her bayram ülkelerine korkusuzca gidip geldiklerine göre demek ki konu can güvenliği değil!
2018	suriyeliler bayram	TÜRK MİLLETİNİN ENAYİ YERİNE KONULDUĞUNUN İSPATIDIR... 'can güvenliği yok!' diye Türkiye'ye getirilip Türk milletine beslenen Suriyeliler rahatlıkla ülkelerine gidip geliyor. Suriyeli Bayram Tatiline Başladı
2018	suriyeliler bayram	Muharrem ince; bizim halkımız işsizliğe yoksulluğa mahkum edilirken, Suriyeliler için 40 milyar harcandı, Bayram için 20 günlüğüne Suriye'ye gidebiliyorsa gelmesinler Türkiye aşevi mi" dedi ve hepsini göndercek.Suriyeli lere oy için vatandaşlık veren Akp ye sizde hesap sorun
2018	suriyeliler bayram	Suruyeliler için değil. bayram gezmesine giden suriyeliler için söyledi
2018	suriyeliler bayram	Bayram için gidilebilen bir yerden savaş nedeniyle gelip bizi enayi yerine koyan Suriyeliler Gidin ve geri dönmeyin!
2018	suriyeliler bayram	Acaba TRT, son on yılda şehit olan Türk çocuklarının sayısını biliyor mu? Vatani için şehit olan, birde ülkesini savunmak yerine kaçanlar var. Suriyeliler bayram gb ülkesine dönsünler.
2018	suriyeliler vatandaşlık	Şimdi Suriyeli göçmenlere vatandaşlık veren, ücretsiz sağlık, eğitim veren iktidar partisinin CB'si yıllar önce Bulgaristan göçmenleri için, "Bulgar göçmenler gelmemeli, halkımız asgari ücretle boğuşuyor, karısını çocuğunu satıyor" demiş. Şimdi Suriyeliler bizi öldürüyor çıt yok!
2018	suriyeliler vatandaşlık	Esad rejiminden kaçıp Türkiye'ye sığınan ve vatandaşlık verdiğiniz Suriyeliler ne üyesi?
2018	suriyeliler vatandaşlık	Artık şu yüzsüz cahilliğe inanım katlanamıyorum.. Atatürk'ün 1941 'de halen yaşıyor olması çok enteresan.. "1941'de atatürk'ün vatandaşlık verdiği ermeni ve yahudiler, şimdi suriyeliler 'i istemiyoruz diyor :) bi sor bakalım sizi isteyen var mı?"
2018	suriyeliler vatandaşlık	Geçen seçimde bunun gibi Suriyeliler oy kullandı, hepsi AKP'ye oy attı. AKP sayılarını 30 bin olarak açıkladı ama gerçek rakamı bilmek mümkün değil. Emin olduğum tek şey, belediye seçimlerine kadar milyonlarca Suriyeliye vatandaşlık dağıtacaklar;
2018	suriyeliler vatandaşlık	Suriyeli değil de Rus olsalardı kanat geren, kucak açan çok olurdu. Vatandaşlık verilmesine gerek kalmazdı, kendi nüfusuna geçirenler olurdu... Çünkü Ruslar güzel ve eğlenceli, Suriyeliler kara kuru ve çok sıkıcı... Lafta da hepimiz iç güzelliğe önem veriyoruz
2018	suriyeliler vatandaşlık	Vatandaşlık Hakkı Verilen Suriyeliler de Oy Kullandı - ABD'deki AK Parti Kutlamalarına Suriyeliler de Katıldı - Türkiye'nin Yüzde 4,43'ü Suriyeli Dahası 25 Haziran TÜRKSAM Göç / Göçmen Bülteni'nde...
2018	suriyeliler vatandaşlık	Artık vatandaşlık verdikleri Suriyeliler sevişip ürerken, sizde aldığınız üç kuruş para ile vergi verip onlara maaş ödersiniz.
2018	suriyeliler vatandaşlık	Eskişehir'deki Suriyeliler sağolsun kendimi bildim bileli CHP nin fazla çıktığı şehrimde akp çıktı, şimdi neden Suriyelilerle vatandaşlık verdiğini çok iyi anlıyorum...

2018	suriyeliler vatandaşlık	Vatandaşlık hakkı verilen Suriyeliler de oy kullandı
2018	suriyeliler vatandaşlık	İngiliz Times: Vatandaşlık alan Suriyeliler seçimi Erdoğan'ın lehine çevirebilir
2018	suriyeliler vatandaşlık	Açıklamalarında 24 Haziran seçimlerine de değinen Başbakan Binali Yıldırım , “ Vatandaşlık hakkı kazanan 30 bin Suriyeli 24 Haziran seçimlerinde oy kullanacak. Suriyeliler bizim misafirimiz memleketlerine gidecekler” dedi. Siz evinizi misafirlerinize göre mi yönetirsiniz?
2018	suriyeliler vatandaşlık	Vatandaşlık hakkı kazanan Suriyeliler şimdi de sandığa gidiyor!..İşte oy kullanacak Suriyeli sayısı!
2018	suriyeliler vatandaşlık	Piyangodan vatandaşlık verdiğiniz Suriyeliler , Türkiye'nin geleceği için oy verecek öyle mi..!
2018	suriyeliler vatandaşlık	Reyisin , İstanbul - Yeni kapı mitingine gelenler..(İstanbul'daki Suriyeliler , Afganlı, Iraklı, İranlı, kaçkınlar, savaştan sağ dönen IŞİD'çiler tam bir Birleşmiş Milletler görüntüsü) Reyisin her söylediğine alkış tuttular ya.Bunlara vatandaşlık vermek bile anayasal suç . NOKTA.
2018	suriyeliler vatandaşlık	Bayram bitti Tatilciler artık kazasız belasız dönün.. Vatandaşlık görevi sizi bekler..Yalnız Suriyeliler siz dönmeyin şöyle uzuuuu uzun tatil yapın hatta kalın hiç dönmeyin..
2018	suriyeliler vatandaşlık	Vatandaşlık alan Suriyeliler 24 haziranda oy kullanabilecekler. Artık Akp ye oy vermeyen Beyaz yakalıları meslekten ihraç edip diğer gariban kesmi nazi kampına toplarsınız
2018	suriyeliler vatandaşlık	Ulan ülkemin insanı memleketine gidemiyor suriyeliler bayramda ülkesine gidiyor bizde vatandaşlık veriyoruz,oy kullanıyoruz
2018	suriyeliler vatandaşlık	Suriyeliler vatandaşlık ala bildikleri gibi, gidip sınır bölgelerimizde askerlik de yapa bilirlir bence !
2018	suriyeliler vatandaşlık	Vatandaşlık icin evlenmelik birini arıyorum. Not: Suriyeliler bu ılandan uzak dursun. Suriyeliyle evlenip ne yapayım Türkiye de yaşamaya devam mi edeyim ?
2018	suriyeliler vatandaşlık	Suriyeliler yerine keşke sen vatandaşlık alsan. Kalbini seveyim
2018	suriyeliler vatandaşlık	Vatandaşlık hakkı verilen Suriyeliler de oy kullanıyormuş. Benim ülkemin kaderini neden bunlar belirliyor?
2018	suriyeliler vatandaşlık	Vatandaşlık hakkı verilen Suriyeliler de sandık başında
2018	suriyeliler vatandaşlık	Türkiye'nin vatandaşlık hakkı verdiği suriyeliler oy kullandı!
2018	suriyeliler vatandaşlık	Buraya gelen Suriyeliler vardı,adam 7 dil biliyormuş,kadın borsacı Fransızca biliyor tabiki hemen vatandaş yapmışlar Biz de niye vatandaşlık veriyonuz diye çemkiriyorlar,mevzuata uygun olan neden olmasın? Heralde gereken araştırmalar yapılıyor.
2018	suriyeliler vatandaşlık	4 - girişimcilik ve istihdam için büyük bir revizyon gerçekleşmeli. 5 - eğitim sistemi baştan aşağı yenilenmeli 6 - Suriyeliler konusu mutlak çözüme kavuşmalı gerekirse vatandaşlık için referandum yapılmalı
2018	suriyeliler vatandaşlık	Times: Vatandaşlık alan Suriyeliler seçimi Erdoğan'ın lehine çevirebilir
2018	suriyeliler vatandaşlık	Suriyeliler kim ki vatandaşlık hakkı veriliyor 30 bin Suriye'li kim ki 24 Haziran'da bizim geleceğimizi belirleyecek seçimde oy kullanıyor. Türk değil vatan sahibi değil kültür bilmez. Kaçar yer içer oturur anca! Türkiye Cumhuriyeti Türklerindir kendinize gelin !

2018	suriyeliler vatandaşlık	İzmir'de medya mensupları ile buluşan Başbakan Yıldırım, " Vatandaşlık hakkı kazanan 30 bin Suriyeli 24 Haziran seçimlerinde oy kullanacak. Suriyeliler bizim misafirimiz memleketlerine gidecekler" ifadesini kullandı.
2018	suriyeliler vatandaşlık	#bedelliaskerlik ailesini arkanıza almalydınız karşınıza değil. O vatandaşlık verdiğiniz Suriyeliler kurtaramayacak sizi. BedelliyeİnceAyar
2018	suriyeliler vatandaşlık	Suriyeliler ne zaman gidecek? Gitmeyecek gibi vatandaşlık vermek neden? Esat savaş çıkınca,hapishaneleri boşalttı,ülkemize kim geldi bilmiyoruz,iyilerini Avrupa aldığını biliyoruz ama. Hicret bile 10 yıl sürdü.Evli evine, köylü köyüne.Taş yerinde ağırdır kardeşim!
2018	suriyeliler vatandaşlık	#MuharremİnceÇünkü Suriyeliler ülkesine dönecek diyor. Suriyeliler'i oy deposu olarak görüp bu vahşi yaratıklara vatandaşlık vermeye kalkmıyor.
2018	suriyeliler vatandaşlık	"Biz Suriyelilere Türkiye'de vatandaşlık değil,Suriye'de yaşayabilecekleri bir vatan vaat ediyoruz.Bu konuda kesinlikle taviz vermeyeceğiz. Suriyeliler vatanlarına geri dönecek." Suriyelilerin (kadın-çocuk hariç) kontrolsüzce ülkemde olmasını istemeyen biri olarak
2018	suriyeliler vatandaşlık	Meclis'te bir Suriyeli MV eksikti oda oldu Suriyelilere Vatandaşlık verdiler ama İsterisiniz Suriyeliler başka Partiye oy versin dediler Akp'nin 1.Sıradan MV yaptılar Suriyeliyi İsmi değiştirildi Erdoğan oldu yeni ismi
2018	suriyeliler vatandaşlık	#EmeklilikteYaşaTakılanlar. Suriyeliler kadar olamıyoruz. sınavsız işe giremiyoruz.Bize 20 milyar dolar harcanmıyor.Demek ki biz bu vatanın ÖZ EVLATLARI sayılmıyoruz ki,onlara vatandaşlık veriliyor.Ama10 milyon oy bizde.@RT Erdoğan ne diyorsun bu işe? Ben24 haziran diyorum.YA SİZ?
2018	suriyeliler eğitim	Seçimi kim kazanırsa kazansın ama; - enflasyon düşün - dolar düşün - et düşün - suriyeliler gitsin - eğitim düzelsin -çiftçi gülsün -asgari ücret artsın
2018	suriyeliler eğitim	Şimdi Suriyeli göçmenlere vatandaşlık veren, ücretsiz sağlık, eğitim veren iktidar partisinin CB'si yıllar önce Bulgaristan göçmenleri için, "Bulgar göçmenler gelmemeli, halkımız asgari ücretle boğuşuyor, karısını çocuğunu satıyor" demiş. Şimdi Suriyeliler bizi öldürüyor çıt yok!
2018	suriyeliler eğitim	#yks2018 %43 baraj altında kalmış,yani 15 tane net yapamamış.Aslında bizim çocuklar salak değil memlekette eğitim sistemi yok.Ayrıca barajı geçenlerde çok sevinmese iyi olur çünkü tepeden inme ün.v. girecek olan suriyeliler var !
2018	suriyeliler eğitim	Tamam eyvallah ülkemizde eğitim sistemi çok kötü hatta berbat. Yok yani sistem denen şey yok ama sen oyun oyna gece gündüz karı kız ortamına gir baba parasıyla gittiğin dershanenin derslerine zorla gir sonra suriyeliler sınavsız giriyö,sınav çok zordu. Aklın nerdeydi daha önce!!
2018	suriyeliler eğitim	Dünyada'ki eğitim sistemine uysak Suriyeliler değil biz girerdik üniversiteye. #yks2018
2018	suriyeliler eğitim	Sadece Suriyeliler değil Almanlar Polonyalılar Pakistanlılar... Ve buna müteakip binlerce Türk öğrenci de yurtdışında eğitim alabiliyor
2018	suriyeliler eğitim	İnsani Gelişme Vakfı, Suriyeliler için Eğitim Şart Çağrı Merkezi ile hizmet vermeye başladı@ingevorg
2018	suriyeliler eğitim	Sınavsız aldığımız,o çok değer verdiğiniz suriyelilerle eğitim yolunda başarılar sayın osym. Her şey suriyeliler için:))
2018	suriyeliler eğitim	#yks2018 Suriyeliler direk geçiş yaparken türk gençleri berbat bir eğitim sisteminden geçemeyip ağlıyor. Artık ayaklanıp hakkımızı arama vaktimiz değil mi sizde de ?? Her gelen sisteme neden boyun eğiyoruz ? Neden hakkımızı aramıyoruz ?
2018	suriyeliler eğitim	#yks2018 Arkadaşlar Üzülmeysin Bu Ülkenin Eğitim Sistemine Sebep Olan Utansın Suriyeliler Her Yere Sınavsız Giriyor Ama Bizler Mülteci Gibiyiz..
2018	suriyeliler eğitim	Suriyeliler için Eğitim Şart Çağrı Merkezi hizmet vermeye başladı. +90 216 540 50 22 telefon numarasından Suriyelilerin Yükseköğretime Erişimi alanındaki soruları cevaplıyoruz.
2018	suriyeliler eğitim	Çıkmış bana diyor ki Benim annem, Babam,Dayım, Yeğenim Bir kelime dahil Türkçe bilmiyor. Ana dilde eğitim diyor . Ulan 3 günlük Suriyeliler 10 günde Bülbül gibi Türkçe konuşmayı öğrendi ise. Bu iş sizcede biraz enteresan değil mi ?
2018	suriyeliler eğitim	Suriyeli Erkekler Türkiye de Geziyor Savaşmıyor, Denizdeler Diyenler Şimdi Askerlikten Nasıl Kaçarız Diyor.. Bırak Onu Temel Eğitim Bile Zorlarına Gidiyor.. Allah Korusun Suriye Gibi Olsak Aynı Duruma Düşeriz Bunlar Burdaki Suriyeliler Misali Kaçarlar.
2018	suriyeliler eğitim	●Haksız yere cezaevinde yatanlar ne zaman tahliye edilecek? ●Muhafif olmanın,suç olmadığı ne zaman anlaşılacak? ● Suriyeliler ne zaman gidecek? ● Eğitim ,ekonomi ne zaman düzelecek? ●Etnik köken ayrımı yapmadan,aynı topraklarda yaşadığımızı ne zaman anlayacağız? Aklımda sorular

2018	suriyeliler eğitim	Gerek güvenlik, gerek ihtiyacı olanlara bakılması, özellikle çocukların eğitim alabilmesi ve korunabilmesi için Suriyelilerin, mülteci kamplarında olması onların yararına olmaz mı? Bu şekilde hem gergin olan bölgelerdeki vatandaşlarımız rahatlar, hem Suriyeliler ...
2018	suriyeliler eğitim	Kurdlerin ilkokul duzeyinde eğitim veren toplam 4 tane okulun ve kreslerin tamamı kapatıldı. Kurdler hala baris icinde yasama arzusunu dile getiriyor. Kurdlerin de sabri elbette bir yere kadar ama benim dikkat cekmek istedigim nokta baska: Suriyeliler
2018	suriyeliler eğitim	dukkanlarına, sokaklarına Kurdce isimler veremiyorken, Kurdce trafik tabelalari bile sokuluyorken, Suriyeliler ulkeye girdikten hemen sonra basta Mersin ve Istanbul olmak uzere ulkenin her tarafında Arapca tabelalar yukselmeye basladi. Arapca eğitim veren okullar acildi
2018	suriyeliler eğitim	Urfa temel sorunları eğitim , DEDAŞ, su, madde bağımlılığı, giderek Fuhuşun, uyuşturucunun ve hatta tetikçiliğin ham maddesi haline gelen Suriyeliler ve sürü ile onlarca.. Ama asıl sorun: Urfa'nın üzerine kabus gibi çöken Ömer Kapaklı ve Fakıbaba'dır. BEYAZ URFALILARA DİKKAT!!
2018	suriyeliler eğitim	10 yıl sonra Suriyeliler ; foşik TC.. ana dilimizde eğitim .. buralar Tc toprağı deyillll.
2018	suriyeliler eğitim	Bedelli askerlik uygulamasında nasıl olsa para veriyoruz düşüncesi ile 28 günlük askerlik eğitiminde karşılar ,Allah korusun ülkede bir seferberlik çıksa bu ülkeyi kim koruyacak askeri eğitim almayan insalar mi ya da Suriyeliler mi acaba?
2018	suriyeliler eğitim	Suriyeliler uzun tatillerinden dönüyorlar hayat onlara güzel Eğitim beleş kira beleş Sağlık kamesi yiyecek kamesi beleş bizden iyi durumları bide para biriktirip Tatile gidiyorlar
2018	suriyeliler eğitim	Avrupa Parlamentosu, Türkiye'de Suriyeli öğrencilerin eğitim giderlerinde kullanılmak üzere 500 milyon avroluk mali yardımı onayladı
2018	suriyeliler eğitim	İyi eğitim dedi,asgari ücret 2.200 dedi,emekli enaz 1.500 dedi. asgari ücret kadar iki kere ikramiye dedi. Öğrencilere burs ve yurt dedi.Her mahalleye kreş dedi. Suriyeliler gidecek dedi. Seninki ne dedi? Kıraathane dedi.Millet bahçesi dedi.Ashnda sana koydular haberin yok ibne
2018	suriyeliler eğitim	Ekonomi Adalet Eğitim Suriyeliler sorunu Tarım ve hayvancılık .. Umuyorum iktidar bunlardan bir ders çıkararak görevine devam eder, hadi hayırlısı.
2018	suriyeliler eğitim	Evet arkadaşlar; Bundan sonra kimse eğitim sisteminden dert yanmasın atanamıyorum,ülkede iş yok demesin,kimse benzin mazot fiyatından,pazarda patates soğan fiyatından dert yanmasın, suriyeliler var diye kimse şikayet etmesin, tarım bitti diye hiçbir çiftçi ağlamasın.
2018	suriyeliler eğitim	Dün gece kutlamaya çıkanlar yarın ekonomi kötü diye ağlamasın, suriyeliler artıyor diye yakınmasın, eğitim sistemini sorgulamasın,euro aldı başını gidiyor dolar alamıyoruz altın takamıyoruz gibi şeyler de konuşmasın.KENDİ DÜŞEN AĞLAMAZ.Şu saatten sonra her şey müstehaktır.
2018	suriyeliler eğitim	Bundan sonra ona buna zam geldi, maaşım yetmiyor, eğitim sistemi değişip duruyor, suriyeliler bizden iyi yaşıyor diyen bir akpli görürseniz bugünü hatırlatın ona
2018	suriyeliler eğitim	22 yaşında bir üniversite öğrencisi olarak benim ücretli eğitim gördüğüm okulda suriyeliler ücretsiz eğitim görüyor, 16 senelik iktidarın bana bundan daha büyük haksızlığı ne olabilir?
2018	suriyeliler eğitim	Bu dönem reis kemer sıkmalı beton ve yol yatırımları yapmamalı borçları bitirip üretimi artıracak hamleler yapmalı, Suriyeliler için kapılar açılıp geçişler yapılmalı eğitim ve tarımı güçlendirmeli. FETÖ ile üst tabakadaki katmanla daha iyi mücadele etmeli..
2018	suriyeliler eğitim	4 - girişimcilik ve istihdam için büyük bir revizyon gerçekleşmeli. 5 - eğitim sistemi baştan aşağı yenilenmeli 6 - Suriyeliler konusu mutlak çözüme kavuşmalı gerekirse vatandaşlık için referandum yapılmalı
2018	suriyeliler eğitim	48 gündür diyoruz ki, eğitim sistemini perişan ettiler! TÜRKİYE nin dış politikasını rezil ettiler, Suriyeliler 40 milyon para harcadık,niye? Erdoğan esat ile kavgalı diye harcadık onca parayı!
2018	suriyeliler eğitim	Seçim sonrası İNCE bi işçilik lazım ülkeye. OHAL kalkmalı Suriyeliler ülkeden postalanmalı Terör bitirilip askerlerimiz artık şehit olmamalı İşsizlik azaltılıp istihdam yaratılmalı Eğitim ve sağlık sistemi tekrar gözden geçirilmeli Dış borcu azaltacak adımlar atılmalı
2018	suriyeliler eğitim	Edep, adap, görgü, terbiye, eğitim ve ahlak seviyeleri yok denecek kadar az olan suriyeliler benim vatandaşlarımı yaşamın her alanında her anlamda rahatsız ediyor her gün her saat, türk genci faizle öğrenim kredisi alırken onların gençleri yatarak maaş alıyor SU SA MI YO RUM!
2018	suriyeliler eğitim	Ülkede ne ahlak kaldı ne vicdan, heryeri vasatlık lumpenlik gericilik sarı. Eğitim adalet zaten yok. Suriyeliler de cabası. Artık biri dur demezse hem ekonomik anlamda hem toplum olarak bitmiş olacağız

2018	suriyeliler eğitim	Bu durumda olan 4 bin suriyeli anca vardır, geri kalan suriyeliler ne olacak? Hic düşündün mü avrupa neden sadece nitelikli mültecileri aldı? Devlet bunlara barınma verdi ama orada durmalıydı. Eğitim , iş, vergiden muaf olmalarına gerek var mıydı?
2018	suriyeliler eğitim	10. Suriyelilere kendi dillerinde eğitim isterler mi? 11. Hatay bizim derler mi? 12. Suriyeliler kalacak 13. Allah Türk'ü korusun.
2018	suriyeliler eğitim	Suriyeliler benim vatanımda eğitim ve sağlıktan ücretsiz hizmet aldığı gibi bir de kendilerine maaş bağlanırken kendi vatanında vergisini ödeyen,dr gitmek için 14 kalemde ödeme yapan,kendi vatanında sığınmacı haline gelen kendi vatandaşının da sorumluluğunu alsın isterim.
2018	suriyeliler eğitim	İdam çıkacak , suriyeliler bayrama gittikleri yerde kalacaklar , burdakilerde yanlarına dahil olacaklar , ekonomi çözülecek , eğitim milli olacak , ve halkın farkında olduğu milletçe uğradığımız zararlar için açıkça hesap verip özür dilerseniz , bakarız oyumuzun rengine
2018	suriyeliler eğitim	TAM "recep tayyip erdoğan türkiye" DİYECEĞİM.! İşsizler, mağdur emekliler, eğitim , öğrenciler; bir de sağlıktan eğitime kadar her şeyi bedava karşılanan, istediği üniversiteye direk kayıt olan ve iş bulmakta zorluk çekmeyen Suriyeliler ;
2018	suriyeliler eğitim	20 yaşındayım yıllar önce dolar 4.70 değildi yıllar önce Suriyeliler Türklere daha çok değer görmüyordu yıllar önce eğitim siyasetin arkasına atılmıyordu yıllar önce 418 milyar TL dış borcumuz yoktu yıllar önce Atatürk ilke ve inkılapları hiçe sayılmıyordu daha binlercesi comar
2018	suriyeliler eğitim	Bakın arkadaşlar Bu suriyeliler gitmesi şart bugün 3.5 milyon olduğuna ben inanmıyorum. bu rakam çok daha fazla.yarın birgün 20 25 milyon olurlar.sonra kendi dillerinde eğitim kendi okulları tabelaları vb. o zaman ne yapacak bizim torunlarımız.düşünün.
2018	suriyeliler eğitim	Haklısın merve ben zaten öğrencileri kınamadım hedefim eğitim di nasıl bir eğitim sistemi ki ismekte 1 yıl türkçe eğitimi alan suriyeliler şimdi ana dili gibi türkçe konuşuyorda yıllarca arapça eğitimi alan öğrenciler arapçada evet hayır nasılsından ileri gidemiyor
2014	suriyeliler barınma	Forum mersine gittim resmen suriyelilerin barınma kampı olmuş..ama zengin suriyeliler ,gidilmez artık
2014	suriyeliler sağlık	Suriyeliler sağlık sisteminden yararlanamıyormuş yararlananlar yararlanamayanlara anlatsın
2014	suriyeliler sağlık	Suriyeliler için alman muayane ücreti için daha önce şikayetimizi bildirmştık Sağlık Bakanlığı bu konuyla ilgilenmk için bizlerdn bilgi istedi
2014	suriyeliler sağlık	Suriyeliler ucuz işçi olarak çalışınca/Toki'den ev alınca, sağlık bedava olunca,VATANI VATAN YAPANLARIN TORUNLARI AÇ,HARÇLIKSIZ,SIKINTILI!!!!
2014	suriyeliler sağlık	Suriyeliler 'in sağlık gideri yaklaşık 209 milyon TL
2014	suriyeliler sağlık	Suriyeliler için 191 milyon lira sağlık harcaması - Gazete 2023 - Türk Milletinin Sesi-http://www.gazete2023.com/haber/18472/suriyeliler-icin-191-milyon-lira-saglik-harcamasi.html ...
2014	suriyeliler sağlık	SON DAKİKA Suriyeliler İçin 191 Milyon Lira Harcama - Sağlık Bakanı Müezzinoğlu, Türkiye'd... http://ow.ly/2KbHEG
2014	suriyeliler sağlık	Türkiye'deki Suriyeliler için 191 milyon lira sağlık harcaması http://u.aa.com.tr/359161
2014	suriyeliler sağlık	mağdur mazlumları rapik olarak mı görüyorsun da suriyeliler sağlık hizmetlerinden ücretsiz yararlanıyormuş bık bık
2014	suriyeliler sağlık	Sağlık Bakanlığına uyarı; ülkemizde başıboş dolaşan Suriyeliler önemli sağlık riski taşımaktadır.
2014	suriyeliler sağlık	Suriyeliler 'in sağlık taramasından geçirilmesi idi. Ama oy oranı, büyüktür (!) vatan. Asabınız bozulmuyorsa, "bize oy vermeyin."
2014	suriyeliler sağlık	Suriyeliler nedeniyle çocuk felci tekrardan hortladı 0-5 yaş arası cocuklarınızı sağlık ocaklarında aşılattın
2014	suriyeliler sağlık	Sağlık bakanlığımı göreve çağırıyorum acil servislere suriyeliler için tercüman gerekiyor !!!sadece ücretsiz sağlık hakkı vermekle olmuyor
2014	suriyeliler sağlık	Suriyeliler için 191 milyon lira sağlık harcaması yapıldı
2014	suriyeliler sağlık	Suriyeliler için 191 milyon lira harcama: Sağlık Bakanı Müezzinoğlu, Türkiye'deki Suriyelilere sunulan sağlık ..
2014	suriyeliler sağlık	Suriyeliler salgın getirmiş ülkemize. Tedbir olarak çiçek aşısı vurulduğunu sağlık bakanı itiraf etti.

2014	suriyeliler sağlık	@ezgigozeger ezgi hanım sağlık konusunda hiç dđrđst değiller Tđrkiye'de kđkđ kurumuş olan hastalıklar suriyeliler yđzđnden hortladılar
2014	suriyeliler suç	Yabancıların Suç tablosuna gđre Gđrcđ ve Ruslar öldđrđyor, Afrikalılar sahte dolar dolandırıcısı, en çok dilenenler suriyeliler
2014	suriyeliler suç	Suriyeliler 'Suç İşleyen Sınır Dışı Edilsin'
2014	suriyeliler suç	tđrkiyenin dđrt bir yanına dağılan suriyeliler ,işsiz aç,yakında her tđrlđ kirl işlere bulaşırlar, suç onları getirende
2014	suriyeliler suç	@trev32fb @19juninho07 ne kampı yav sokaklarda kalıyor suriyeliler çoluk çocuk, aç kalsnda suç işliyor sonra millet saldırıyor onlara
2014	suriyeliler suç	@modernsanliurfa "Suriyeliler" toplanıp mı öldürdđ hemşehrini.Ölen hemşehrin nasıl geçiniyordu, olay nasıl gelişmişti, suç kimindi...
2014	suriyeliler suç	@ibbBeyazmasa Peki bu kanuna gđre;Suriyeliler Tđrk olmadığı için mi suç sayılmıyor onlara?
2014	suriyeliler suç	@turgayguler Suriyeliler dilenseler suç iş açasalar suç amaç Suriyelileri kovmak!
2014	suriyeliler suç	Suç onlarda değil onları buraya sürđkleyen politikadan anlamayan kaypaklarda #Suriyeliler
2014	suriyeliler suç	Suriyeliler Tđrkiye'ye kontrolsüzce alınmasından sonra bulaşıcı hastalıklar ve suç oranları arttı,Tđrkiye yaşanılmaz bir tđlkeye dönüşebilir
2014	suriyeliler suç	ya Allah aşkına,Tđrkiye de hiç suç işleyen yoktu,hapishaneler bomboştu da sadece suriyeliler mi suç işliyor.biraz merhamet,biraz sabır.
2014	suriyeliler suç	suriyeliler suç işliyormuş diyen maraşlılar, suçu sizin bb'ımız işledi suriye'yi karıştırıp çeteleri besleyerek
2014	suriyeliler suç	Tđrkiye'deki Suriyeliler hakkında olumsuz genellemeler yapmaya başlamışsan, bil ki sende de ırkçılık damarı var. Suç şahsidir, genel değil!
2014	suriyeliler suç	@mehmetyagmurlu @baskomsernevzat suriyeliler suç işlemiyor demiyoruz. Ama Antep'iler de işliyor. Ne yapcaz? Çözüm Suriyeli dđřmanlıđı mı?
2014	suriyeliler suç	@OkanTansu suriyeliler sokakta saldırmaya suç işlemeye başlayabilirmiş hocam "allah korusun" :-/
2014	suriyeliler suç	Gđn geçmiyorki gđndem olmasın,Kiliste suriyeliler hastane basıp askerlerimizi dovmusler. Suç kimin? Asayış komuta basi başbakanın değil dimi?
2014	suriyeliler asayış	Suriyeliler işlediği cinayet,fuhuş,gasp,kapkaç vb. asayış olayları arttı . Profesyonel tedbirler alınmalı.Yok sayarak suçla mđcadele edilemez
2014	suriyeliler asayış	An itibariyle suriyeliler historiann önünde voleybol oynuyor, asayış berkemal yani
2014	suriyeliler asayış	Gđn geçmiyorki gđndem olmasın,Kiliste suriyeliler hastane basıp askerlerimizi dovmusler.Suç kimin? Asayış komuta basi başbakanın değil dimi?
2014	suriyeliler işsizlik	Kendi vatandaşlarının işsizlik sorununu çözen boşbakandan suriyeliler için "her trafik işığına bir suriyeli" projesi!Durmak yok yola devam.
2014	suriyeliler işsizlik	Suriyeli multecilere calisma izni verilecekmiş bizde issizlik sorunu yok ya suriyeliler kaldı @muratguloglu
2014	suriyeliler işsizlik	@sevinekinci Etrafımızda kanlar akarken Suriyeliler artık ÷lkemizde problemlere sebep olurken işsizlik gizlenirken anlamakta zorlanıyorum
2014	suriyeliler işsizlik	Sonra fark ettim ki en çok Suriyeliler için girişim var ama bizim insanımız işsizlik sorunu yok zaten
2014	suriyeliler işsizlik	@degirmencirfan abi suriyeliler dukkan acmaya basladi turk issizlik yakinda %10 u gecicek
2014	suriyeliler işsizlik	Adana'da işsizlik yüzde 20'lerde; Sendikalar uyarıyor:"zaten kaçak ve ucuza çalışan Suriyeliler var.İzin verirsiniz gerginlik hakim olur"
2014	suriyeliler işsizlik	@hakikicemarslan abi acı..acı..suriyeliler yđzđnden işsizlik patladı Antep'te öyleki meb okul inşaatlarında bile çalışıyorlar...
2014	suriyeliler harcama	Suriyeliler için 191 milyon lira harcama: Sağlık Bakanı Müezzinoğlu, Tđrkiye'deki Suriyelilere sunulan sağlık ... http://bit.ly/1mHjvdd
2014	suriyeliler harcama	Suriyeliler için 191 milyon lira harcama http://bit.ly/1kZRiKf
2014	suriyeliler harcama	Esad yönetimini devirme arzusu Tđrk halkına pahalıya patladı Beşir Atalay, Tđrkiye'nin Suriyeliler için yaptığı harcama 4 milyar doları aştı
2014	suriyeliler harcama	#Haberler Suriyeliler için 191 milyon lira harcama yapıldı http://dlvr.it/6L2R8T

2014	suriyeliler harcama	Suriyeliler için 191 milyon lira harcama: Sağlık Bakanı Müezzinoğlu, Türkiye'deki Suriyelilere sunulan sağlık ... http://bit.ly/1mHjvdd
2014	suriyeliler harcama	SON DAKİKA Suriyeliler İçin 191 Milyon Lira Harcama - Sağlık Bakanı Müezzinoğlu, Türkiye'd... http://ow.ly/2KbHEG
2014	suriyeliler seyahat	suriyeliler bitti şimdi bi de AB ile imzalanan geri kabul anlaşması sayesinde(!), vizesiz seyahat uğruna mülteci çöplüğü olacak güzel ülkem.
2014	suriyeliler seyahat	Suriyeliler rahatca dolaşsın, polis sadece #gezi için var.“@dhainternet: Bomba üstü seyahat http://www.dha.com.tr/bomba-ustu-seyahat_689883.html ... ”
2014	suriyeliler bayram	Esenyurt'ta Suriyeliler için bayram programı http://www.avrupabulteni.com/esenyurttta-suriyeliler-icin-bayram-programi-126250h.htm ...
2014	suriyeliler bayram	Suriyeli çocukların dilinden bayram Ülkelerindeki iç savaştan kaçarak Ceylanpınar`a yerleşen Suriyeliler,... http://fb.me/2jVY4V01A
2014	suriyeliler bayram	Sabahtan beri Suriyeliler ev ev gezip bayram kutluyorlar
2014	suriyeliler bayram	Bayram sabahı avuç açan Suriyeliler – Mehmet Tezkan http://bit.ly/1q7FoAZ
2014	suriyeliler bayram	Bayram sabahı el açan Suriyeliler Bu sabah yine karşılaştığımız değil mi? Bayram namazı çıkışında, köşe başında.... http://fb.me/7yB4KFq8x
2014	suriyeliler bayram	Bayram öncesi sokaklarımıza bile sığdıramadığımız Suriyeliler : Sizin de "Bir kalbiniz vardı. Onu hatırlayınız."
2014	suriyeliler bayram	İnsanlar birbirini dogruyor çocuklar ölüyor evsiz barsız suriyeliler ulkemde ac geziyor evet çok güzel bayram .mutlu bayramlar...
2014	suriyeliler bayram	# bayram#suriyeliler#soma#işid#türkmenler#ukrayna#gazze# dört bir yanımız bayram
2014	suriyeliler bayram	Herkes bayram tatili için istanbul'u terkedince, metropol suriyeliler ve bize kaldı..
2014	suriyeliler bayram	" Suriyeliler bayram için ülkelerine döndüler" #sondakika http://www.kolakutusu.com/suriyeliler-bayram-icin-ulkelerine-donduler/ ... #haber okuyun.
2014	suriyeliler bayram	Suriyeliler bayram için ülkelerine döndüler haberin detayları için http://bit.ly/1rReorK tıklayınız...
2014	suriyeliler bayram	Bir yanda bayram için 20 tatil önerisi, diğer yanda suriyeliler fuhuşa sürüklendi, öbür yanda İsrail devletinin çilesi ve ekmeleddin haberi
2014	suriyeliler bayram	Biz bayram tepenin neresi oldunu bilmiyoruz suriyeliler doldurmuş orayı
2014	suriyeliler bayram	Suriyeliler seçimleri bayram günü gibi karşıladılar http://www.suriyegercekleri.com/2014/06/03/suriyeliler-secimleri-bayram-gunu-gibi-karsiladilar/ ...
2014	suriyeliler bayram	Şu Suriyeliler şurdan defolup gitse bayram edicem ben böyle insanların.....
2014	suriyeliler bayram	Suriye'den dönüşlerde bayram yoğunluğu: Ramazan Bayramı'nı ülkelerinde geçiren Suriyeliler, Öncüpınar Sınır Ka... http://tinyurl.com/nvdxxat
2014	suriyeliler bayram	Ceylanpınar'daki Suriyeliler'e Bayram Ziyareti... http://fb.me/1td6QgHwm
2014	suriyeliler bayram	2014ün bayram muhabbetini bile suriyeliler işgal etmiş durumda.
2014	suriyeliler bayram	Gazze kan ağlasın türkmenler suriyeliler öksüz kalsın yurdundan bizde bool fıstıklı baklava yiyip Bayram yapalım #BayramdaBirBeraberOalım
2014	suriyeliler bayram	Bayram sabahı el açan Suriyeliler: Bu sabah yine karşılaştığımız değil mi? http://bit.ly/1lLpQJZ
2014	suriyeliler bayram	Bayram sabahı el açan Suriyeliler http://dlvr.it/6RmXg7
2014	suriyeliler bayram	# bayram#suriyeliler#soma#işid#türkmenler#ukrayna#gazze# dört bir yanımız bayram mübarek
2014	suriyeliler bayram	@Valimutlu suriyeliler ve gazzedekiler için bayram olmayacak ama bunu da bilin ve kis geldiğinde sokakta donmuş suriyeli cocuklar olacak
2014	suriyeliler bayram	Suriyeliler bayram için ülkelerine döndüler http://bit.ly/1umnMYy
2014	suriyeliler bayram	Urfa sınırında benim 2 askerimi şehit ediyor Suriyeliler sen kimsin bayram ustu 2 anne evlat acısı yaşıyor
2014	suriyeliler bayram	Suriyeliler bayram alışverişindee sjssjjjsj

2014	suriyeliler vatandaşlık	Suriyeliler süttten çıkmış ak kaşık değil Maraş milleti.Kendi insanını suçlayıp durma,o kadar meraklıysan git Suriyeye vatandaşlık al kendine
2014	suriyeliler vatandaşlık	Türkiye`de Bulunan Suriyeliler Vatandaşlık Hakkı İsteyeceklermi? http://haber.mx/makaleler/-25.html ...
2014	suriyeliler vatandaşlık	@1gider3gelir pasoport işlemleri tamamlanması için onlara vatandaşlık verildi suriyeliler mülteci olarak kaldı bu yüzden suriyeliler ++
2014	suriyeliler vatandaşlık	Avustralya`da vatandaslik kapmak için uğrasirken memlekette suriyeliler yuzunden insanlarimiza is kalmadi diyen arkadasim var benim..
2014	suriyeliler vatandaşlık	@RT Erdogan Türkiyedeki suriyeliler türkiye nin başına bela oluyor ilerde daha büyük olacak sakına sakın vatandaşlık verilmemeli bunlara
2014	suriyeliler vatandaşlık	Bunu tekrar yazmayı vatandaşlık görevi biliyorum. Ülkemize yayılmış Suriyeliler denetimsiz durumda. Her yerde varlar. Çok büyük bir risktir.
2014	suriyeliler vatandaşlık	Vatandaşlık görevidir. Hükümeti uyaralım. Başiboş Suriyeliler ülkeye yayılmış durumda. Salgın hastalıklar kapıda.
2014	suriyeliler vatandaşlık	O vatan toprakları içinde barınmalarına izin verdiğiniz, hatta vatandaşlık sagladiginz suriyeliler hastane basıp askerimize saldırmislar...
2014	suriyeliler vatandaşlık	Komunistlere yeni gorev, sinif ici yeni en dip suriyeliler (ve butun multeciler) icin esit vatandaslik /calisma hakki. Gerisi milcilik.
2014	suriyeliler vatandaşlık	ürkiye`de Bulunan Suriyeliler Vatandaşlık Hakkı İsteyeceklermi? http://haber.mx/makaleler/-25.html ... http://fb.me/1eA6MO9xX
2014	suriyeliler eğitim	@Valımutlu Türkiye de o kadar ac eğitim siz vatandaş varken is imkanı istihdam yaratılmadan t.c. alınan suriyeliler ulke adına büyük ayıp.
2014	suriyeliler eğitim	Suriyeliler için eğitim projesi olan Roshd üniversitesi 3 yıldır eğitimden uzak olan gençlere ücretsiz online eğitim imkanı sunuyor. #roshd
2014	suriyeliler eğitim	Suriyeliler Türkçe Konuşacak!: Suriye'deki iç savaştan kaçan mülteciler için Türkçe eğitim kursları açıldı. Tü... http://bit.ly/11gbdDQ
2012	suriyeliler barınma	Sınırdaki Suriyeliler kestikleri kafaların fotoğraflarını orada burada gösterir olmuş. Kendilerine barınma , para ve iş sağlanacakmış.
2012	suriyeliler sağlık	@srt211 suriyeliler emin ol bizden daha akıllidirlar sınırda sağlık raporu sorarlar böyle adamlara ihtiyac duymazlar;
2012	suriyeliler sağlık	Gaziantep'te mülteci kampında Suriyeliler isyan çıkarmış; 5 polis, 1 asker, 1 sağlık görevlisi yaralanmış, Türk Bayrağı indirilmiş.
2012	suriyeliler suç	twit atılmamış
2012	suriyeliler asayiş	twit atılmamış
2012	suriyeliler işsizlik	twit atılmamış
2012	suriyeliler harcama	suriyeliler için hazırlanan kamplarda yapılan harcama 150 milyon dolar....
2012	suriyeliler seyahat	twit atılmamış
2012	suriyeliler bayram	Oruç tutmuyanlar sınır dışı edilsin yerine Özgür Suriyeliler gelsin.Zaten Türk bayraklarını indirmeye başladılar bile:))
2012	suriyeliler bayram	@fatihportakal son durum Suriyeliler bayram yapıyor ve bir dış müdahalede geleni yakarız havasında.. Moral verdik adamlara

2012	suriyeliler vatandaşlık	twit atılmamış
2012	suriyeliler eğitim	Suriyeliler "Vatan Platformu" Kurdu - Malatya Meşale Eğitim Kültür ve Yardımlaşma Derneği

**EK – 5 ALAN ARAŞTIRMASI AMACIYLA HAZIRLANAN KURUM LİSTESİ
VE SORULAR**

Kurum Adı	Araştırma Soruları
Hatay Valiliği Suriye Koordinatörlüğü'ne Hatay Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na Hatay İl Göç İdaresi Müdürlüğü'ne Hatay İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü'ne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kurumunuz tarafından Hatay ili sınırları içerisinde, Suriyeliler için sunulan hizmetleri anlatabilir misiniz? 2. Sunulan bu hizmetlerin maliyetiyle ilgili bilgi verebilir misiniz? 3. Sizce Suriyeliler için sunduğunuz hizmetler, kurumunuzun Türk vatandaşlarına hizmet götürmesini engelliyor veya zorlaştırıyor mu? Varsa, örneklerle anlatabilir misiniz? 4. Sizce Türk vatandaşları, kurumunuz tarafından Suriyelilere hizmet sunulması hakkında ne düşünüyor? 5. Sizce kurumunuz personeli, Suriyeliler için sunulan hizmetler hakkında ne düşünüyor? 6. Kurumunuzun görev alanı dikkate alındığında, sizce Suriyelilerin topluma entegrasyonu için neler yapılmalı?
Hatay İl Emniyet Müdürlüğü'ne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Suriyelilerin ülkemize ve ilimize gelişiyle, emniyet hizmetlerinin yapısında ve sunumunda bir değişikliğe gidilmesi gerekli olmuş mudur? 2. Suriyelilerin ülkemize ve ilimize gelişiyle, emniyet hizmetlerinin sunumunda bir artış meydana gelmiş midir? 3. Sizce Suriyeliler, kurumunuzun Türk vatandaşlarına hizmet götürmesini engelliyor veya zorlaştırıyor mu? Varsa, örneklerle anlatabilir misiniz? 4. Kurumunuz personelinin Suriyelilerle ilgili düşüncelerini biliyor musunuz? Bizimle paylaşabilir misiniz? 5. Sizce Suriyelilerin gelişiyle ilimizdeki güvenlik arasında bir bağlantı var mı? Suç oranlarında Suriyelilerden kaynaklanan bir artış yaşanıyor mu? Varsa, ilgili istatistikleri paylaşabilir misiniz? 6. Kurumunuzun görev alanı dikkate alındığında, sizce Suriyelilerin topluma entegrasyonu için neler yapılmalı?
Hatay İl Sağlık Müdürlüğü'ne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kurumunuz tarafından Hatay ili sınırları içerisinde, Suriyeliler için sunulan sağlık hizmetlerini anlatabilir misiniz? 2. Yapılan bu hizmetlerin maliyetiyle ilgili bilgi verebilir misiniz? 3. Sizce Suriyeliler için sağlık hizmetleri, kurumunuzun Türk vatandaşlarına hizmet götürmesini engelliyor veya zorlaştırıyor mu? Varsa, örneklerle anlatabilir misiniz? 4. Sizce Türk vatandaşları, kurumunuz tarafından Suriyelilere sağlık hizmeti sunulması hakkında ne düşünüyor? 5. Sizce kurumunuz personeli, Suriyeliler için sunulan sağlık hizmeti hakkında ne düşünüyor? 6. Kurumunuzun görev alanı dikkate alındığında, sizce Suriyelilerin topluma entegrasyonu için neler yapılmalı?
Hatay İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kurumunuz tarafından Hatay ili sınırları içerisinde, Suriyeliler için sunulan eğitim hizmetlerini anlatabilir misiniz? 2. Yapılan bu hizmetlerin maliyetiyle ilgili bilgi verebilir misiniz? 3. Sizce Suriyeliler için eğitim hizmetleri, kurumunuzun Türk vatandaşlarına hizmet götürmesini engelliyor veya zorlaştırıyor mu? Varsa, örneklerle anlatabilir misiniz? 4. Sizce Türk vatandaşları, kurumunuz tarafından Suriyelilere eğitim

	<p>hizmeti sunulması hakkında ne düşünüyor?</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Sizce kurumunuz personeli, Suriyeliler için sunulan eğitim hizmeti hakkında ne düşünüyor? 6. Kurumunuz kontrolü dışında, farklı müfredatta eğitim ve öğretim faaliyetlerini sürdüren Suriyeli okulları var mı? Bu okullar hakkında ne düşünüyorsunuz? 7. Görev alanınız dikkate alındığında, eğitimin toplumsal entegrasyonun en önemli parçası olmasından bahisle, Suriyelilerin eğitim hizmetine erişmesindeki engeller nelerdir? Örneklerle açıklayabilir misiniz? 8. Kurumunuzun görev alanı dikkate alındığında, sizce Suriyelilerin topluma entegrasyonu için neler yapılmalı?
<p>Hatay Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü'ne Hatay Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'ne</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kurumunuz tarafından Hatay ili sınırları içerisinde, Suriyeliler için sunulan hizmetleri anlatabilir misiniz? 2. Yapılan bu hizmetlerin maliyetiyle ilgili bilgi verebilir misiniz? 3. Sizce Suriyeliler için sunduğunuz hizmetler, kurumunuzun Türk vatandaşlarına hizmet götürmesini engelliyor veya zorlaştırıyor mu? Varsa, örneklerle anlatabilir misiniz? 4. Sizce Türk vatandaşları, kurumunuz tarafından Suriyelilere sunulan hizmetler hakkında ne düşünüyor? 5. Sizce kurumunuz personeli, Suriyeliler için sunulan hizmetler hakkında ne düşünüyor? 6. Çalışma izni verilen Suriyeliler, Türk vatandaşlarının istihdamını olumsuz bir şekilde etkiliyor mu? 7. Sizce 2011 yılından bugüne ülkemize gelen Suriyelilerin bölge ve ülke ekonomisine katkısı nasıl olmuştur? Bu konuda örnek verebilir misiniz? 8. Kurumunuzun görev alanı dikkate alındığında, sizce Suriyelilerin topluma entegrasyonu için neler yapılmalı?
<p>Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Rektörlüğü'ne</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Üniversiteniz tarafından Hatay ili sınırları içerisinde, Suriyeliler için sunulan eğitim hizmetlerini anlatabilir misiniz? 2. Yapılan bu hizmetlerin maliyetiyle ilgili bilgi verebilir misiniz? 3. Sizce Suriyeliler için eğitim hizmetleri, üniversitenizin Türk vatandaşlarına hizmet götürmesini engelliyor veya zorlaştırıyor mu? Varsa, örneklerle anlatabilir misiniz? 4. Sizce Türk vatandaşları, üniversiteniz tarafından Suriyelilere eğitim hizmeti sunulması hakkında ne düşünüyor? 5. Sizce üniversiteniz personeli, Suriyeliler için sunulan eğitim hizmeti hakkında ne düşünüyor? 6. Görev alanınız dikkate alındığında, eğitimin toplumsal entegrasyonun en önemli parçası olmasından bahisle, Suriyelilerin eğitim hizmetine erişmesindeki engeller nelerdir? Örneklerle açıklayabilir misiniz? 7. Üniversiteniz bünyesinde öğrenim gören Suriyeliler (varsa), mevcut öğrencilik haklarını kazanırken, Türk öğrencilerle aynı koşulları paylaştılar mı? Paylaşmadıysa, hangi koşullarda bu haklara sahip oldular? 8. Kurumunuzun görev alanı dikkate alındığında, sizce Suriyelilerin topluma entegrasyonu için neler yapılmalı?

KAYNAKÇA

Kitaplar

- AKAN Yusuf ve ARSLAN İbrahim, *Göç Ekonomisi*, Ekin Yayınevi, 2008.
- ATAMAN Göksel, *İşletme Yönetimi: Temel Kavramlar Yen Yaklaşımlar*, Türkmen Kitabevi, 2001.
- BATES Frederick L. and PEACOCK Walter Gillis, *Living Conditions, Disasters and Development*, University of Georgia Press, Athens, 1993.
- BECK Ulrich, *Risk Toplumu Başka Bir Modernliğe Doğru*, (çev. Kazım Özdoğan ve Bülent Doğan), İthaki Yayınları, 2011.
- BELOW Regina, WIRTZ Angelika, GUHA-SAPIR Debarati, *Disaster Category Classification and peril Terminology for Operational Purposes*, Université catholique de Louvain Working Paper No:264, 2009.
- BIJAK Jakub, *Forecasting International Migration: Selected Theories, Models and Methods*, Central European Forum for Migration Research Working Paper, 2006.
- BOZKURT Veysel, *Değişen Dünyada Sosyoloji*, Ekin Basım Yayın Dağıtım, 2011.
- CANTON Lucien G., *Emergency Management Concepts and Strategies for Effective Programs*, John Wiley&Sons Publications, New Jersey, 2007.
- CASTLES Stephen ve MILLER Mark J., *Göçler Çağı Modern Dünyada Uluslararası Göç Hareketleri*, (çev. Bülent Uğur Bal ve İbrahim Akbulut), 1. Baskı, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2008.
- CERİTOĞLU Evren, YÜNCÜLER H. Burcu Gürcihan, TORUN Huzeyfe, TÜMEN Semih, *The Impact of Syrian Refugees Natives' Labor Market Outcomes in Turkey: Evidence from a Quasi-experimental Design*, IZA DP No: 9348, 2015.
- CHARVÉRIAT Céline, *Natural Disasters in Latin America and the Caribbean: An Overview of Risk*, Inter-American Development Bank, Washington D.C., 2000.
- ÇİÇEKLİ Bülent, *Yabancılar ve Mülteci Hukuku*, 5. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2014.
- DEL CARPIO Ximena V. ve WAGNER Mathis, *The Impact of Syrian Refugees on the Turkish Labor Market*, World Bank Policy Research Working Paper 7402, 2015.

- EMİN Müberra Nur, *Türkiye'deki Suriyeli Çocukların Eğitimi Temel Eğitim Politikaları*, SETA, 2016.
- ERDOĞAN Murat M., *Türkiye'deki Suriyeliler Toplumsal Kabul ve Uyum*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları 495, 2015.
- ESİPOVA Neli, RAY Julie, PUGLIESE Anita, TSABUTASHVILI Dato, LACZKO Frank, RANGO Marzia, *How The World Views Migration*, International Organization for Migration, 2015.
- FAIST Thomas, *Uluslararası Göç ve Ulusaşırı Toplumsal Alanlar*, (çev. Azat Zana Gündoğan ve Can Nacar), Birinci Basım, Bağlam Yayıncılık, 2003.
- FOSTER Michelle, *International Refugee Law and Socio-Economic Rights: Refuge from Deprivation*, Cambridge University Press, 2007.
- FUREDI Frank, *Korku Kültürü*, (çev. Barış Yıldırım), Ayrıntı Yayınları, 2014.
- GIDDENS Anthony, *Elimizden Kaçıp Giden Dünya*, (çev. Osman Akınhay), Alfa Basım Yayım Dağıtım, 2000.
- greenwoodAnthony ve SUTTON Philip W., *Sosyolojide Temel Kavramlar*, (çev. Ali Esgin), Phoenix Yayınları, 2014.
- GOODWIN-GILL Guy S. Ve MCADAM Jane, *The Refugee In International Law*, 3. Baskı, Oxford University Press, 2007 (2011).
- GÖZLER Kemal, *Anayasa Hukukunun Genel Esasları*, 3. Baskıdan Tıpkı Ek Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2012.
- GÖZLER Kemal ve KAPLAN Gürsel, *İdare Hukuku Dersleri*, 12. Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, 2012.
- GÖZLER Kemal, *Hukukun Temel Kavramları*, 12. Baskı, Ekin Basım Yayım Dağıtım, Bursa, 2014.
- GÖZÜBÜYÜK Şeref, *Türkiye'nin Yönetim Yapısı*, 11. Baskı, Turhan Kitabevi Yayınları, 2010.
- GÖZÜBÜYÜK Şeref, *Yönetim Hukuku*, 32. Bası, Turhan Kitabevi, 2014.
- GÜVEL Enver Alper, *Doğal Afetlerin Politik Ekonomisi Doğal Riskler ve Afet Planlaması*, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası, 2001.

HEYWOOD Andrew, *Siyaset*, (çev. Bekir Berat Özipek, Bican Şahin, Mete Yıldız, Zeynep Kopuzlu, Bahattin Seçilmişoğlu, Atilla Yayla), 8. Baskı, Adres Yayınları, 2013.

HEWITT Kenneth, *Interpretations of Calamity from the Viewpoint of Human Ecology*, Allen&Unwin Inc., 1983.

JELLINEK Georg, *L'Etat modern et son droit* (Traduction française par Georges Fardis), Paris, M. Giard & E. Briere, c.1, 1911; c.2, 1913. [akt. GÖZLER Kemal, *Anayasa Hukukunun Genel Esasları*, 3. Baskıdan Tıpkı Ek Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2012.]

KADIOĞLU Mikdat, *Afet Yönetimi Beklenilmeyeni Beklemek, En Kötüsünü Yönetmek*, Birinci Baskı, T.C. Marmara Belediyeler Birliği Yayını Yayın No:65, İstanbul, 2011.

KARAHANOGULLARI Onur, *Kamu Hizmeti Kavram ve Hukuksal Rejim*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İnternet Paylaşımı, 2004.

KAYAOĞLU Aysel, GÖKDAĞ Rüçhan, KIREL Çiğdem, *Sosyal Psikoloji 1*, ed. Sezen Ünlü, Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2291, 2011.

MOORE Harry E., *Tornadoes Over Texas*, University of Texas Press, Austin, 1958.

ONAR Sıddık Sami, *İdare Hukukunun Umumi Esasları*, 3. Baskı, Cilt 1, İstanbul Akgün Matbbacılık, 1966.

ORSAM, *Suriyeli Sığınmacıların Türkiye'ye Etkileri*, ORSAM Rapor No:195, 2015.

ÖZER Mehmet Akif, *21. Yüzyılda Yönetim ve Yöneticiler*, 2. Baskı, Nobel Akademik Yayıncılık, 2011.

ÖZMEN Bülent, *17 Ağustos 1999 İzmit Körfezi Depremi'nin Hasar Durumu (Rakamsal Verilerle)*, TDV/DR 010-53, Türkiye Deprem Vakfı, 2000.

ÖZTÜRK Neva Övünç, *Mültecinin Hukuki Statüsünün Belirlenmesi*, Birinci Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2015.

PARLAK Bekir, *Kamu Yönetimi Sözlüğü*, MKM Yayıncılık, 2011.

- PELLING Mark, *The Vulnerability of Cities Natural Disasters and Social Resilience*, Eartscan Publications Ltd., 2003.
- PEW RESEARCH CENTER, *Europeans Fear Wave of Refugees Will Mean More Terrorism Fewer Jobs*, 2016.
- ROSENTHAL Uriel, BOIN Arjen, COMFORT Louise Kloos, *Managing Crises: Threats, Dilemmas, Opportunities*, Charles C. Thomas, 2001.
- SARAÇLI Murat, *Uluslararası Hukukta Yerinden Edilmiş Kişiler*, Birinci Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi, 2011.
- ŞENGEZER Betül ve KANSU Hatice, *Kapsamlı Afet Yönetimi*, Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, Yayın No: MF.ŞBP-01.002, 2001.
- TURNER Barry A., *Man-Made Disasters*”, London:Wykeham Publications, 1978.
- TÜRK TABİPLER BİRLİĞİ, *Savaş, Göç ve Sağlık*, *Türk Tabipler Birliği Yayınları*, 2016.
- TWIGG John, *Disaster Risk Reduction*, Overseas Development Institute, 2015.
- ULUSLARARASI GÖÇ ÖRGÜTÜ, *Göç Terimleri Sözlüğü*, (ed. Richard Perruchoud ile Jillyanne Redpath-Cross), İkinci Baskı, No:31, 2013.
- UNITED NATIONS INTERNATIONAL STRATEGY FOR DISASTER REDUCTION (UNISDR), *Terminology on Disaster Risk Reduction*, 2009.
- ÜSTÜN Nazlı, *Suriyelilerin Türk İşgücü Piyasasına Entegrasyonu Sorunlar – Öneriler*, Konya Ticaret Odası Araştırma Raporu, 2016.
- WALLACE Anthony F. C., *Human Behavior in Extreme Situations*, Washington DC: National Research Council, National Academy of Sciences, 1956.
- YALÇIN Cemal, *Göç Sosyolojisi*, Anı Yayıncılık, 2004.

Makaleler ve Kitap Bölümleri

- AYDOĞAN Sevil ve METİNTAŞ Selma, “Türkiye’ye Gelen Dış Göç ve Sağlığa Etkileri”, *Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi Halk Sağlığı Dergisi*, C:2, S:2, 2017, ss. 37-45.
- BARAKAT Sultan ve STRAND Arne, “Forced Migration and Dilemmas of Humanitarian Assistance: Challenges for Applied Research”, *Norsk Geografisk Tidsskrift*, C. 54, S. 3, 2000, ss. 134-136.

- BOIN Arjen, “From Crisis to Disaster: Towards an Integrative Perspective”, *What Is A Disaster? New Answers to Old Questions*, ed. Ronald W. Perry and E. L. Quarantelli, Xlibris Corporation, 2005, ss. 153-172.
- BOIN Arjen ve HART Paul ‘T, “The Crisis Approach”, *Handbook of Disaster Research*, ed. Havidian Rodrigues, Enrico L. Quarantelli, Russell R. Dynes, Springer Science+Business Media, 2007, ss. 42-54.
- BOLIN, R. Natural Disasters, in *Psychosocial Aspects of Disaster* (Ed. R. Gist and Lubin), New York: John Wiley and Sons, 61 – 85, 1989.
- BOZDAĞLIOĞLU Yücel, “Türk – Yunan Nüfus Mübadelesi ve Sonuçları”, *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Yıl: 18 Özel Sayı S:3, Ocak 2014, ss. 9 – 32.
- CANATAN Kadir, “Avrupa Toplumlarının Göç Algıları ve Tutumları: Sosyolojik Bir Yaklaşım”, *Sosyoloji Dergisi*, C:3, S:27, 2013, ss. 317-332.
- CISIN Ira H. ve CLARK Walter B., “The Methodological Challenge of Disaster Research”, *Man and Society in Disaster*, ed. G. Baker and D. Chapman, New York: Basic Books, 1962, ss. 23-54.
- ÇAĞLAYAN Savaş, “Göç Kuramları, Göç ve Göçmen İlişkisi”, *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Güz 2006, S. 17, 2006, ss. 67-91.
- DRABEK Thomas, “Sociology, Disasters and Emergency Management: History, Contributions, and Future Agenda”, *Disciplines, Disasters and Emergency Management: The Convergence and Divergence of Concepts, Issues and Trends in the Research Literature*, ed. David A. McEntire, Charles C Thomas Publisher Ltd., 2007, ss. 61-74.
- DYNES Russell R., “Coming to Terms With Community Disaster”, *What Is A Disaster? Perspectives on the Question*, ed. E. L. Quarantelli, Routledge Publications, London, 1998, ss. 109-126.
- ERGÜNAY Oktay, “Afet Yönetiminde İşbirliği ve Koordinasyonun Önemi”, *Afet Yönetiminin Temel İlkeleri*, ed. Mikdat Kadioğlu ve Emin Özdamar, JICA Türkiye Ofisi Yayın No:1, 2005, ss. 9-18.
- FRITZ Charles E., “Disasters”, *Contemporary Social Problems. An Introduction to the Sociology of Deviant Behaviour and Social Disorganization*, ed. R. K. Merton and R. A. Nisbet, University of California Press, 1961, ss. 651-694.
- GILBERT Claude, “Studying Disaster: Changes in the Main Conceptual Tool”, *What Is A Disaster? Perspectives on the Question*, ed. E. L. Quarantelli, Routledge Publications, London, 1998, ss. 11-18.

- GREENWOOD Michael J. ve HUNT Gary L., “The Early History of Migration Research”, *International Regional Science Review*, C. 26, S. 1, (Ocak 2003), ss. 3-37.
- HAGEN-ZANKER Jessica, “Why Do People Migrate? A Review of the Theoretical Literature”, Working Paper MGSOG/2008/WP002, Maastricht University Maastricht Graduate School of Governance, 2008.
- KARA Polat ve KORKUT Recep, “Türkiye’de Göç, İltica ve Mülteciler”, *Türk İdare Dergisi*, S:467, 2010, ss.153-162
- KARANCI Nuray, “Afetlerde Psikolojisi ve Hazırlıklı Olma/Zarar Azaltma Davranışları” *Afet Yönetiminin Temel İlkeleri*, JICA Türkiye Ofisi Yayın No:1, Ankara, 2005, ss.93-99.
- KILLIAN Lewis M., “Some Accomplishments and Some Needs in Disaster Study”, *Journal of Social Issues*, C: 10, S:3, 1954, ss. 66-72.
- KIZIL Cihan, “Turkey’s Policy on Employment of Syrian Refugees and its Impact on The Turkish Labor Market”, *Turkish Migration 2016 Selected Papers*, Transnational Press London, 2016, ss. 164 – 170.
- KIZIL Ömür ve DÖNMEZ Cengiz, “Türkiye’deki Suriyeli Sığınmacılara Sağlanan Eğitim Hizmetleri ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Bağlamında Bazı Sorunların Değerlendirilmesi”, *International Journal of Education Technology and Scientific Researches*, C: 4, Aralık 2017, ss. 207 – 239
- KORKMAZ Metin, “Geçici Koruma Kapsamındaki Suriyelilerin Türkiye İşgücü Piyasasına Etkileri ve Değerlendirmeler”, *Sosyal Güvence Dergisi*, Yıl: 7, S:13, 2017, ss. 57 – 83.
- KUNZ Egon F., “The Refugee in Flight: Kinetic Models and Forms of Displacement”, *The International Migration Review*, C. 7, S. 2, 1973, ss. 125-146.
- LEE Everett S., “A Theory of Migration”, *Demography*, C. 3, S. 1, 1966, ss. 47-57.
- LINDSTROM Channe, “Addressing the Root Causes of Forced Migration: A European Union Policy of Containment?”, University of Oxford Refugee Studies Centre Working Paper No. 11, 2003.
- MASLOW Abraham H., “A Theory of Human Motivation”, *Psychological Review*, C:50, S:4, 1943, ss.370-396.
- OLIVER John, “The Disaster Potential”, *Response to Disaster*, ed. John Oliver, Centerfor Disaster Studies, James Cook University, North Queensland, 1980, ss. 3-28.

- ÖBERG Sture, “Spatial and Economic Factors in Future South-North Migration”, *The Future Population of the World What Can We Assume Today?*, ed. Wolfgang Lutz, Revised Edition, Earthscan Publications, 1996, ss. 336-357.
- ÖKMEN Mustafa ve DEMİR Fatih, “Kamu Hizmetinin Felsefi Temelleri ve Yeni Kamu Yönetiminde Geçirdiği Dönüşüm”, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C. 15, S. 3, 2010, ss. 19-42.
- PARLAK Bekir ve ŞAHİN Ali Utku, “Türkiye İltica ve Göç Mevzuatının Coğrafi Kısıtlama Uygulaması Yönünden Analizi”, *TESAM Akademi Dergisi*, C. 2, S. 2, (Temmuz 2015), ss. 65-79.
- PERRY Ronald, “What Is a Disaster?”, *Handbook of Disaster Research*, ed. Havidian Rodriguez, Enrico L. Quarantelli, Russell R. Dynes, Springer Publications, 2007, ss. 1-15.
- PETERSEN William, “A General Typology of Migration”, *American Sociological Review*, C. 23, S. 3, 1958, ss. 256-266.
- PORFIRIEV Boris N., “Issues In The Definition and Delineation Of Disasters and Disaster Areas”, *What Is A Disaster? Perspectives on the Question*, ed. E. L. Quarantelli, Routledge Publications, 1998, ss. 51-68.
- QUARANTELLI E. L., *How Individuals and Groups React During Disasters: Planning and Managing Implications for EMS Delivery*, Preliminary Paper #138, University of Delaware Disaster Research Center, 1989.
- QUARANTELLI E. L., *Technological and Natural Disasters and Ecological Problems: Similarities and Differences in Planning for and Managing Them*, Preliminary Paper #192, University of Delaware Disaster Research Center, 1993.
- QUARANTELLI E. L., *Emergencies, Disasters and Catastrophes Are Different Phenomena*, Preliminary Paper #304, University of Delaware Disaster Research Center, 2000a.
- QUARANTELLI, E. L., “Disaster Research”, *Encyclopedia of Sociology*, ed. Edgar F. Borgatta and Rhonda J. V. Montgomery, Second Edition, Volume 1, Macmillan Reference, New York, 2000b, ss. 682-688.
- QUARANTELLI E. L., “A Social Science Research Agenda for the Disasters of the 21st Century”, *What Is A Disaster? New Answers to Old Questions*, ed. Ronald W. Perry and E. L. Quarantelli, Xlibris Corporation, 2005, ss. 325-396.
- RAVENSTEIN E. G., “The Laws of Migration”, *Journal of the Statistical Society of London*, C. 48, S. 2, (Haziran 1885), ss. 167-235.

- SERT Deniz Şenol, “Uluslararası Göç Yazınında Bütünleyici Bir Kurama Doğru”, *Küreselleşme Çağında Göç*, der. S. Gülfer Ihlamur-Öner ve N. Aslı Şirin Öner, İletişim Yayınları, İstanbul, 2012, ss. 29 – 47.
- SHACKNOVE Andrew E., “Who Is a Refugee?”, *Ethics*, C: 95, S:2, 1985, ss. 274-284.
- STOLA Dariusz, “Forced Migrations in Central European History”, *The International Migration Review*, C:26, S:2, 1992, ss. 324 – 341.
- ŞAHİN Yusuf, “Kriz Yönetimi”, *Kamu Yönetiminde Çağdaş Yaklaşımlar*, ed. Asım Balcı, Ahmet Nohutçu, Namık Kemal Öztürk, Bayram Coşkun, Seçkin Yayıncılık, 2003, ss. 333 – 364.
- TIERNEY, K. J. The Social and Community Contexts of Disasters, in *Psychosocial Aspects of Disaster* (Ed. R. Gist and Lubin), New York: John Wiley and Sons, 11 – 39, 1989.
- TUNÇ Ayşe Şebnem, “Mülteci Davranışı ve Toplumsal Etkileri: Türkiye’deki Suriyelilere İlişkin Bir Değerlendirme”, *TESAM Akademi Dergisi*, C:2, S:2, 2015, ss. 29 – 63.
- TURTON David, “Conceptualising Forced Migration”, University of Oxford Refugee Studies Centre Working Paper No. 12, 2003.
- VATSA Krishna S., “Hasar Görebilirlik Değerlendirmesi: Yerel Topluluklara Dayalı Afet Yönetiminin Temeli”, *Topluma Dayalı Afet Risk Yönetimi Temel Öğretim Materyalleri: Global Perspektif*, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, 2008.
- WOOD William B., “Forced Migration: Local Conflicts and International Dilemmas”, *Annals of the Association of American Geographers*, C. 84, S. 4, 1994, ss. 607-634.
- YAVUZ Ömer, “Türkiye’deki Suriyeli Mültecilere Yapılan Sağlık Yardımlarının Yasal ve Etik Temelleri”, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C:12, S:30, 2015, ss. 265 – 280.

Hukuki Belgeler

- 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (04.04.2013), T.C. Resmi Gazete, 12968
- 2014/6883 karar sayılı Geçici Koruma Yönetmeliği (13.10.2014), T.C. Resmi Gazete, 29153
- 2016/8375 karar sayılı Geçici Koruma Sağlanan Yabancıların Çalışma İzinlerine Dair Yönetmelik (15.01.2016), T.C. Resmi Gazete, 29594

94/6169 karar sayılı Türkiye'ye İltica Eden veya Başka Bir Ülkeye İltica Etmek Üzere Türkiye'den İkamet İzni Talep Eden Münferit Yabancılar ile Topluca Sığınma Amacıyla Sınırlarımıza Gelen Yabancılara ve Olabilecek Nüfus Hareketlerine Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik (14.09.1994), T.C. Resmi Gazete, 22127.

Avrupa Birliği Türkiye Geri Kabul Anlaşması, *Türkiye Cumhuriyeti ile Avrupa Birliği Arasında İzinsiz İkamet Eden Kişilerin Geri Kabulüne İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun* (28.06.2014), T.C. Resmi Gazete, 29044

Avrupa Sosyal Şartı (14.10.1989), T.C. Resmi Gazete, 20312

Avrupa Vatandaşlık Sözleşmesi (06.11.1997),
<https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/rms/090000168007f2c8>, (20.11.2016)

Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme, (18.06.2003), T.C. Resmi Gazete, 25142.

İltica ve Göç Alanındaki Avrupa Birliği Müktesebanın Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Eylem Planı, 2005, http://www.goc.gov.tr/icerik3/iltica-ve-goc-ulusal-eylem-planı_327_344_699, (20.08.2018)

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi (27.05.1949), T.C. Resmi Gazete, 7217.

İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi (19.03.1954), T.C. Resmi Gazete, 8662.

Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair 1951 Cenevre Konvansiyonu, 359 sayılı *Cenevre'de 28 Temmuz 1951 Tarihinde İmzalanmış Olan Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşmenin Onaylanması Hakkında Kanun*, (29.08.1961), T.C. Resmi Gazete, 10898.

Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair 1967 Protokolü, *6/10266 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı*, T.C. Resmi Gazete, 12968.

Türkiye Afet Müdahale Planı (20.12.2013), T.C. Resmi Gazete, 28871.

Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne Katılım Sürecinde İltica Alanında Yapılması Öngörülen Çalışmalara İlişkin Strateji Belgesi, 2003, http://www.goc.gov.tr/icerik3/iltica-strateji-belgesi_327_344_696, (20.08.2018)

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 1982

Türkiye'de Göç Yönetimi Eylem Planına Katkı Sağlayacak Strateji Belgesi, 2003, http://www.goc.gov.tr/icerik3/goc-strateji-belgesi_327_344_694, (20.08.2018)

Yurdundan ayrılmaya zorlanmış kimselerin kitlesel sığınma durumunda geçici koruma sağlamak için asgari standartlar hakkında ve üye devletler arasında bu tür insanları ülkeye kabul etmesi ve sonrasında bunun sonuçlarına katlanmasına ilişkin olarak 20 Temmuz 2001 tarihli ve 2001/55/EC (AT) sayılı Avrupa Konseyi Yönergesi (Geçici Koruma Yönergesi)

Diğer Kaynaklar

3RP Regional Refugee&Resilience Plan 2017 Annual Report, <http://www.3rpsyriacrisis.org/wp-content/uploads/2018/05/3RP-2017-Annual-Report-01-May-2018-compressed.pdf>, (05.08.2018)

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü, 2014.

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Suriyelilerin Konakladığı Geçici Barınma Merkezlerindeki Harcama ve Maliyet Analizi Raporu, 2013.

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, Türkiye’deki Suriyelilerin Demografik Görünümü, Yaşam Koşulları ve Gelecek Beklentilerine Yönelik Saha Araştırması, 2017.

Aksoy Araştırma, Türkiye’de Suriyeli Sığınmacı Algısı Araştırma Raporu, 2017, http://www.ekonomistler.org.tr/wp-content/uploads/2017/10/suriye_gundem_algi.pdf (02.07.2018)

Anadolu Ajansı, *Suriyelilerin Adli Olaylara Karışma Oranı On Binde 33*, <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/suriyelilerin-adli-olaylara-karisma-orani-on-binde-33/118752>, (02.07.2018)

Asylum Information Database <http://www.asylumineurope.org/> (04.01.2018)

BBC, “Grafiklerle: Suriye’de 8. Yılına Giren Savaş”, <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-43414137> (10.08.2018)

BMMYK, *Syrian Regional Refugee Response*, <https://data2.unhcr.org/en/situations/syria>, (10.06.2018)

BMMYK, *Figures at a Glance*, <http://www.unhcr.org/figures-at-a-glance.html>, (20.06.2018)

BMMYK, *Syrian Emergency*, <http://www.unhcr.org/syria-emergency.html> (10.08.2018)

Britannica Ansiklopedisi, 2016, <http://global.britannica.com/topic/human-migration>, (04.04.2016)

CNNTurk, Sağlık Bakanlığı *Suriyelilere Sağlanan Sağlık Hizmetlerini Açıkladı*,
<https://www.cnnturk.com/turkiye/saglik-bakanligi-suriyelilere-saglanan-saglik-hizmetlerini-acikladi> (10.05.2018)

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Uluslararası İşgücü Genel Müdürlüğü Yabancı Çalışma İzinleri İstatistikleri, 2016
<https://www.csgb.gov.tr/media/7315/yabancilarin-%C3%A7ali%C5%9Fma-%C4%B0z%C4%B0nler%C4%B0-2016.pdf>, (20.05.2018)

Dünya Bankası, Eğitim İstatistikleri,
<https://data.worldbank.org/indicator/SE.PRM.ENRL.TC.ZS?locations=TR&view=chart>, (10.08.2018).

European Social Survey, <http://www.europeansocialsurvey.org/>, (20.02.2018)

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, Geçici Koruma Altında Bulunan Suriyelilerin Yaş ve Cinsiyet Dağılımları, http://www.goc.gov.tr/icerik6/gecici-koruma_363_378_4713_icerik, (20.08.2018)

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, *Geçici Koruma Verileri*,
http://www.goc.gov.tr/icerik6/gecici-koruma_363_378_4713_icerik, (02.06.2018)

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, *Geçici Koruma Verileri*,
http://www.goc.gov.tr/icerik6/gecici-koruma_363_378_4713_icerik, (21.05.2018)

İçişleri Bakanlığı Basın Açıklaması, <https://www.icisleri.gov.tr/basin-aciklamasi05072017>, (05.07.2018)

IDMC, *Global Internal Displacement Database*, <http://www.internal-displacement.org/database/displacement-data> (20.06.2018)

İŞTEN İnanç, *Kamu Hizmeti Kavramı ve Unsurları*, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi 22 Numaralı Dergi, 2007,
<http://www.msb.gov.tr/Ayim/Makale/MakaleDetay?id=54733215d83cff1a504d92cc> (10.08.2016)

IOM, *Migration Data Portal*,
https://migrationdataportal.org/?t=2008&i=idp_flow_disaster&cm49=156
(20.06.2018)

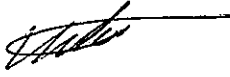
KONDA, Suriyeli Sığınmacılara Bakış, Konda Barometresi, 2016.

Mersin Üniversitesi Bölgesel İzleme Uygulama Araştırma Merkezi, Suriyeli Göçmenlerin Sorunları Çalıştayı Sonuç Raporu, ed. Servet Karaca ve Uğur Doğan, 2014,
http://www.madde14.org/index.php?title=Mersin_%C3%9Cniversitesi_-_Suriyeli_M%C3%BCltecilerin_Sorunlar%C4%B1_%C3%87al%C4%B1%C5%9Ftay%C4%B1_Sonu%C3%A7_Raporu, (10.07.2017).

- Merriam-Webster, <https://www.merriam-webster.com/dictionary/disastrousness>, (17.06.2018)
- Merriam-Webster <https://www.merriam-webster.com/dictionary/disastrous>, (17.06.2018)
- Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü Göç ve Acil Durum Eğitim Daire Başkanlığı, *Geçici Koruma Kapsamı Altındaki Öğrencilerin Eğitim Hizmetleri*, 2018, https://hbogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_05/14104210_14-05_2018__Yinternet_BYlteni.pdf (18.05.2018)
- OECD, Eğitim Finansmanı İstatistikleri, <https://data.oecd.org/eduresource/education-spending.htm#indicator-chart>, (10.08.2018)
- OECD, Sağlık Kaynakları İstatistikleri, <https://data.oecd.org/healthres/doctors.htm#indicator-chart>, (11.08.2018).
- OECD, Sağlık Harcama İstatistikleri, <https://data.oecd.org/healthres/health-spending.htm#indicator-chart>, (11.08.2018).
- PEW RESEARCH CENTER, *European opinions of the refugee crisis in 5 charts*, <http://www.pewresearch.org/fact-tank/2016/09/16/european-opinions-of-the-refugee-crisis-in-5-charts/> (20.02.2018)
- Sağlık Bakanlığı, Sağlık İstatistikleri Yıllığı 2016, <https://www.saglik.gov.tr/TR,30485/saglik-istatistikleri-yilligi-2016-yayinlanmistir.html>, (11.08.2018)
- Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük, 2016, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5702cb7dd29908.63154959, (04.04.2016)
- Türk Dil Kurumu Coğrafya Terimleri Sözlüğü, 1980, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5702cb7dd29908.63154959, (04.04.2016)
- Türk Dil Kurumu İktisat Terimleri Sözlüğü, 2004, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5702cb7dd29908.63154959, (04.04.2016)
- Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük, 2018, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5b45f7f5980bf5.05737956, (01.07.2018)
- Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük, 2018, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5b45f7f96d5d32.94870654, (01.07.2018)

- Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük, 2018, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5b60804ff0c934.61993684, (21.07.2018).
- Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Mülteci Hakları Alt Komisyonu Göç ve Uyum Raporu, 26. Dönem 3. Yasama Yılı, 2018
- Türkiye İstatistik Kurumu Adalet İstatistikleri, 2016, http://www.tuik.gov.tr/VeriBilgi.do?alt_id=1070, (02.07.2018)
- Türkiye Gazetesi, “Twitter’ın kaç kullanıcısı var, günde kaç twit atlıyor”, <http://www.turkiyegazetesi.com.tr/yasam/85218.aspx>, (20.08.2018)
- The New York Times, 13.02.2014, “How to Build a Perfect Refugee Camp”, <https://www.nytimes.com/2014/02/16/magazine/how-to-build-a-perfect-refugee-camp.html>, (20.08.2018)
- UNHCR, 2004, *Conclusion on International Cooperation and Burden and Responsibility Sharing in Mass Influx Situations No. 100 (LV)*, <http://www.unhcr.org/excom/exconc/41751fd82/conclusion-international-cooperation-burden-responsibility-sharing-mass.html>, (21.11.2016)
- UNHCR, *Guidelines on Temporary Protection or Stay Arrangements*, <http://www.unhcr.org/protection/expert/5304b71c9/guidelines-temporary-protection-stay-arrangements.html>, (21.11.2016)
- UNHCR, *Syria Emergency*, <https://www.unhcr.org/syria-emergency.html>, (20.06.2018)
- UNHCR, *The State of The World’s Refugees 2000: Fifty Years of Humanitarian Action*, <https://www.unhcr.org/4a4c754a9.html>, (20.06.2018)
- UNITED NATIONS, Glossary of the Habitat III, 2017, <http://habitat3.org/documents-and-archive/new-urban-agenda/glossary/> (10.08.2018)
- World Economic Forum, Global Risks 2015, 10th Edition, 2015, http://reports.weforum.org/global-risks-2015/?doing_wp_cron=1542908231.1472730636596679687500 (20.06.2018)
- World Economic Forum, The Global Risks Report 2016, 11th Edition, 2016, <https://www.weforum.org/reports/the-global-risks-report-2016> (20.06.2018)
- World Economic Forum, The Global Risks Report 2017, 12th Edition, 2017, <https://www.weforum.org/reports/the-global-risks-report-2017> (20.06.2018)
- World Economic Forum, The Global Risks Report 2018, 13th Edition, 2018, <https://www.weforum.org/reports/the-global-risks-report-2018> (20.06.2018)

ÖZGEÇMİŞ

Adı – Soyadı	Ali Utku ŞAHİN		
Doğum Yeri ve Yılı	Beyoğlu / 1984		
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce		
Eğitim Durumu	Başlama – Bitirme Yılı	Kurum Adı	
Lise	1995	2002	Nişantaşı Anadolu Lisesi
Lisans	2002	2008	İstanbul Üniversitesi
Lisans	2010	2014	Anadolu Üniversitesi
Yüksek Lisans	2008	2011	İstanbul Teknik Üniversitesi
Doktora	2011	2018	Bursa Uludağ Üniversitesi
Çalıştığı Kurum(lar)	Başlama – Ayrılma Yılı	Çalışılan Kurum Adı	
1.	2016	2017	İstanbul Ayvansaray Üniversitesi
2.	2017	Dev.	Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
Üye Olduğu Bilimsel ve Mesleki Kuruluşlar			
Katıldığı Proje ve Toplantılar			
Yayımlar	<ol style="list-style-type: none"> 1. ŞAHİN A.U. (2016) “Türkiye’de Afet Risk Algısı Üzerine Bir Değerlendirme: Neden Harekete Geçmiyoruz?”Uluslararası Doğal Afetler ve Afet Yönetimi Sempozyumu 2016 - DAAYS’16, (ed. İnanç Keskin ve Cevdet Göloğlu), Karabük Üniversitesi, Karabük, ss.740-745 2. PARLAK B. ve ŞAHİN A.U. (2015) “Türkiye İltica ve Göç Mevzuatının Coğrafi Kısıtlama Uygulaması Yönünden Analizi” TESAM Akademi Cilt:2 Sayı:2, ss.65-79 3. ŞAHİN A. U. (2014) “Afet Yönetimi Faaliyetlerinin Kamu Hizmeti Kavramı Çerçevesinde Değerlendirilmesi” TESAM Akademi Cilt:1 Sayı:2, ss.7-30 		
Diğer			
İletişim	aliutkusahin@gmail.com		
Tarih	21 / 12 / 2018		
İmza			
Adı - Soyadı	Ali Utku ŞAHİN		

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

TEZ ÇOĞALTMA VE ELEKTRONİK YAYIMLAMA İZİN FORMU

Yazar Adı Soyadı	Ali Utku ŞAHİN
Tez Adı	Kitlesel Zorunlu Göçlerin Afetselliği: Suriyeli Göçü Perspektifinden Göç Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar
Enstitü	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Anabilim Dalı	Yönetim Bilimleri
Tez Türü	Doktora
Tez Danışman(lar)ı	Prof. Dr. Bekir PARLAK
Çoğaltma (Fotokopi Çekim) İzni Kısıtlama	☐ Patent Kısıt (2 yıl) ☐ Genel Kısıt (6 ay) ☒ Tezimin elektronik ortamda yayımlanmasına izin veriyorum.

Hazırlamış olduğum tezimin belirttiğim hususlar dikkate alınarak, fikri mülkiyet haklarım saklı kalmak üzere Bursa Uludağ Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı tarafından hizmete sunulmasına izin verdiğimi beyan ederim.

Tarih : 21 / 12 / 2018

İmza :